Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Talmud gadol ...

[9,3] : Masekhet shevuot

Nunc secundum Editionem Basileensem denuo emissum, Francofurti Ad Oderam: Gottschalckius, [5]459 [1699]

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907

Band (Druck) Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0001
DFG

BOMBAY

Mad. Wolf IX. v. XII

101 9, 12

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0002
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0003
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0004
DFG

מסכת שבועות

עם פירוש רשי ותוספות ופסקי תוספות ופירוש המשניות מהרמבם זל

כפי אשר נדפס בבסיליאה לא לגרוע ולא להוסיף רק לתקן הטעיות שנפלו בדפוס ההוא ונדפסו עם יופי אותיות והדיו והנייר לא נפל דבר מכל טוב תיקונן בצורתן ובשיעור דף על דף ממש ועם כמה מעלות טובות: אשר נעשה ע"י אנשים לומדי תורה לתקן כל דף ודף קודם שיבא ליד בעלי אומני הדפוס כדי לסלק ולסקל מכל סיג ופסולת ויהיה מנוקה ומנופה כסלת נקייה בשלש עשרה נפה:

המעלה הא' אחת שהונהו עם הספר הנעלה הנקרא חכמת שלמה של הרב מהרצ"ל וגם עם הספר הנעלה הנקרא חדושי הלכות של הרב מהרש"א מה שצריך לתקן מהטעיות המפורסמות גם תלופי הסגנות גרסאות של מהרצ"ל ומהרש"א נדפסו אצל כל מסכת ומסכת:

המעלה הב' השנית ניתוסף עוד מראה מקום מדיני התלמוד בפוסקים והם מיימוני וסמ"ג וארבע טורים על איזה מסכתות שחסר בדפוסי ש"ס הראשונים והם ברכות נדרים סוטה נזיר נדה בכורות נעשה על ידי המגיהים הנקובים בשמותם במסכתות אלו איש איש על מקומו:

המעלה הג' השלישית ניתוסף עוד מראה מקום מדיני התלמוד בפוסקים המזכירים בכל סדר קדשים ועם סהדותה ע"ספר ברכת הזבח: עוד ניתוסף מראה מקום תכנית הציורים של סדר זרעים כרמב"ם וציורי גמל"פי רש"י והתוספות של מסכת עירובין וסוכה כל ג' ולבנון בתמותת: עוד ניתוסף מראה מקום מסורת התלמוד במסכת הוריות ונדה וסדר טהרות שחסר בדפוסי הראשונים:

עוד ניתוסף אבתת על פירקי שיתת סדרי משנה ע"פ חל"ף כי"ת ותשנ"ח סוף מסכת תעניות:

ויש שכ"ר לפעולתו הזה כיון הרחם והקנין פרנס וחכם ומכהיכהרר ויששכר בערמן סנ"ל מהלברשטאט שהיל מכיסו כל מכצירי הוצאת הדפוס:

נדפס בשנת נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו ולא נשבע למרמה לפ"ק:

פה קק פרנקפורט ראדרה

תחת משלת אדוננו הדוכס הגדול המיוסס מלוך המהולל והחדיר פרידריך שליטי קורפירשט נו ברונדינבורג ירוס הולו ויתנשת מלכותו מעלה מעלה לעמן:

ע"י התפעלות והשתדלות החדן יוחנן קריסטוף בעקמן דוקטר ופרופעסר בפרנקפורט דלדרך:

גדרוקט דורך דשן הרן מיכל נחטעלק:

MASSECHET SEVVOTH
Opus in qvo agitur de IURAMENTIS
Recognitum à MARCO MARINO Brix. Can. Regul. D. Servatoris,
Et ab omnibus iis, qvæ contra Religionem Chriſtianam ſunt,
Juxta mentem Concilii Tridentini Expurgatum,
Adeò utnon modò citra Impietatem, verum etiam cum fructu legi poſſit:
Ante hac BASILIÆ editum,
Nunc ſecundùm Editionem Baſileenſem denuò emiſſum
Cum Privilegio SACR. CÆSAR. MAJ. & Sereniſſimi ELECTORIS BRANDENBURGICI.

FRANCOFVRTI AD ODERAM
TYPIS MICHAELIS GOTTSCHALCKII.

459
24
1699

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0005
DFG

דף
ג ע״ח בתוס״ד ועל הזקן כו׳ המקיף את הקטן חייב לגלח
מקיף מקיף למיקף וכ״ה לקמיה מהרש״ח:
סס ע״ב ברש״י ד״ה וכדרבה כו׳ כדרבה דפ״ג מ׳ מרגין מהרש״ל:
סס בד״ה אחר ל״ת אם תותיר ועברת על לא תוסיף מהרש״ל:
סס בתוס׳ ד״ה מיהכי כו׳ עליו ולאחי דפריסית דזוקא כו׳ מהרש״ל:
דף ד׳ ע״ח גמרא דכפסיה מפרש דמסכתן דחית ליה טעמא דנפסיה
דמיית מהרש״ל:
סס ברש״י ד״ה והא קמיית כו׳ מיהו חייב חלה בהעלם ס״ת חלה על העלם
מהרש״ל:
סס ע״ב בתוס׳ ד״ה ונעלם כו׳ קרע למיפטריה ותדע דהא מהרש״ל:
סס תוס׳ ד״ה בכל פודין כו׳ ומפרש היכא דליכא חלה ס׳ סלעים כ״ע
סברי דהוא קריס דמנוס דג פת עדיף כי עליני כגון דליכא כו׳
מהרש״ל:
דף ו׳ ע״ח ברש״י ד״ה הומיל כו׳ וחטאת הפנימית כו׳ העלם דבר טעוני
כו׳ מהרש״ל:
סס ע״ב בתוס׳ ד״ה מי כשונג כו׳ על שחר עבירות מהרש״ל:
דף ו׳ ע״ב בתוס׳ ד״ה יש לו כו׳ משלשה ט מתות דמ״כ כו׳ לטון דמ״כ
פרומנס ויש להגיה דזכתי כמקום דחס כן מהרש״ל:
דף ח׳ ע״ב גמ׳ ונתכפר כפרה גמורה מ״כ ליחל קרע מחטאתם [מחי
לכל חטאתם מכלל דאתו לכלל חטאת כו׳ מהרש״ל:
דף ט׳ ע״ב גמרא סיון סופו ליודע כו׳ שסופו ליודע כו׳ כנ״ל וכן ברש״י:
ברש״י ד״ה סע״ר ושעיר כו׳ המדות חוזר מלמד חון כו׳ מהרש״ל:
דף י׳ ע״ח רש״י ד״ה כולהו מר״ח כו׳ ור״ח מיניהו לסיון כה ידיעה כלל
וכולהו מדיום הכיפורים מהרש״ל:
דף ט״ו תוס׳ ד״ה מין עזרה כו׳ תימה לפ״ב דזנחים דסין מנחה
כו׳ מהרש״ל:
דף י״ו ע״ב גמרא אם היו ענין לטומאה שבחוץ תנהו ענין לטומאה
שבפנים כל זה כמחק מהרש״ל:
דף י״ו רש״י ד״ה כגון דאמרי כו׳ שיעור עבבתו מסכימתא שיעור שהי׳
מהרש״ל:
סס תוס׳ ד״ה מיד בקנר כו׳ למי שיכיה נוגע בו כו׳ מהרש״ל:
סס ע״ב בתוס׳ ד״ה אפי׳ נכנס כו׳ דנכנ״ל ענין כתב והלוכל נבית יכנס
בגדיו כנ״ל מבאתי מוגה מהרש״ל:
דף י״ח רש״י ד״ה אי מטומאה כו׳ מן העבירה שאמרו לו מהרש״ל:
סס ע״ב גמרא היכן מצינו במדבר שפוך מביח קו כן שוב מביח קרבן
מהרש״ל:
דף כ״ב גמ׳ מהו דתימא לטעוק גמי כו׳ וכי תביח הכיח מהרש״ל:
סס ע״ב גמ׳ רב ושמואל דאמרי תרוייהו בכולל מהרש״ל:
דף כ״ג תוס׳ ד״ה שכר מנזיר כו׳ דאמרי לפרש דלא מהרש״ל:
סס ע״ב גמרא דאמרי תרוייהו בכולל מהרש״ל:
דף כ״ח ע״ב גמרא בשגגות מותרות עיפה תני שבועות כנ״ל והשתא
כמחק מהרש״ל:
דף כ״ט בתוס׳ ד״ה שבועה שלא אוכל כו׳ שבועה בכל ט׳ וכל ט׳ שיאכל
מחנן מהרש״ל: ועיין במהרש״ח:
סס ע״ב גמ׳ עליונים ואמרו אמן מהרש״ל:
דף ל ע״ב גמרא ומנין לדיין שיודע בד׳ן מהרש״ל:
דף ל״ח ע״ח גמרא ומנין לתלמיד שיושב כו׳ כנ״ל וכן בכל העמוד כ״ל
ומנין:
סס ע״ב ברש״י ד״ה לאו דנמרי כו׳ בפקדון אחר ישבע עליו כתיב משמע
מהרש״ל:
דף ל״ב בתוס׳ ד״ה נשבע טומאה כו׳ וכפר עליהם והא מהרש״ל:
דף ל״ג ע״ב בתוס׳ ד״ה היכא כו׳ למיחזי כמיקרא ובפרק כל הגט
ובסכותב מסקינן כל זה כמחק מהרש״ל:
דף ל״ד ע״ח רש״י ד״ה קסבר ר׳ יוסי כו׳ וס״ק הא דקאמר כו׳ המתקיימת
בידיעה בלא רמיה מהרש״ל:
סס תוס׳ ד״ה ג כו׳ מיתת נמי לשעבר מהרש״ל:
סס ע״ב גמ׳ מפקדון דמוזי לאו כו׳ מהרש״ל:
סס ברש״י ד״ה מקמי כו׳ דסבירא ליה דאם הוה נמיר מהרש״ל:
סס תוס׳ ד״ה הנך כו׳ עדיפא דמעילה ממעילה מהרש״ל:
דף ל״ה ע״ב גמ׳ בסוף הדף הכי קאמר ומנין לעשות שבועה שתהא עמה חלה
כשנעשה שם עמה חלה ת״ל ושמעה קול חלה ושמע חלה ושמעה קול
ח״ר מכאן כו׳ בכלל והעלים נמחק:
סס ברש״י ד״ה נמיכה כו׳ לבני וגומר הס״ד ומ״ב צריך להתחיל סדבור
ה״ה קדש וה״ק הקדש הקדשתי הכסף מגו הס״ד ומ״ב מ״ה הרי הוא
אסור: ול״ה מה כאן נ״ל מה להלן: ול״ה ומה כאן נ״ל ומה להלן:
ול״ה דשבועה נ״ל חלה דשבועה כו׳ קול חלה דמשמע דשבועתה
משתעי מהרש״ל:
דף ל״ו גמ׳ וכדר׳ לעזר אמר מהרש״ל:
סס רש״י ד״ה ושמעה חלה כו׳ דהיה שבועה שים שם:
סס רש״י ד״ה ושלחני סוטה בספרים ישנים חלה ליתמר בלא תכפון:
דף ל״ז רש״י ד״ה לא אם אמרת כו׳ נמלוי קאי לא אם מהרש״ל:
דף ל״ט ע״ב גמ׳ ומנין נמי פרוטות דן מהונאה בפרוטה והולאה
בפרוטה ואלו בפירת פרוטה לא קתני מהרש״ל:
דף מ״א רש״י ד״ה ונקטי לכוסבי נ״ל לנקטי כו׳ לכוסם ואתר תמרי
מהרש״ל:
דף מ״ה רש״י ד״ה כל כו׳ לריעת פלוגי כדקתני:
סס ע״ב גמרא דיכא דאמרי מיסתת הוה אם ל״ה ושתיק ואיכא למימר
מיסתת כו׳ מהרש״ל:
דף מ״ח גמ׳ לכדרי דר׳ אמי קאמר מהרש״ל:

שבועות

שתים שהן ארבע בשבועת ביטוי שפתיים הכתוב
בויקרא לגבי קרבן עולה ויורד וקרי כדמפרש בפרק
שלישי: שתים כתיב בקרא דכתיב להרע או להטיב
ומפרש במשנה פ' שלישי לוכל להטיב לא תוכל להרע שמענה לת עצמן והוא
הדין לכל דבר שהוא הן ולאו להכי להרע
או להטיב להבא משמע ובפרק שלישי מרבה
מן המקרא לף דברים שהן הרעה
והטבה ומה הן שתים כינהו ותו לא דבר
וחילופו: שהן ארבע ים לרבות מריבוי
הכתובים כדמפרש בפ"ג לף דבר וחילופו
לשבור כגון להכלתי והוא לא תוכל אותה
לבלתי והכל: ידיעת הטומאה ביום קרבן
עלה ויורד משאת טומאת מקדש וקדשיו
הכתוב מגלה שבועת ביטוי או נפש כי
תגע וכו' ולפיכך בפירקין שלנו הכתוב
מדבר מלה בטומאת מקדש וקדשיו שנכנס
בשוגג למקדש לאחר טומאתו או אוכל בשר
קודש: שתים שהן ארבע שתים כתיבי
דכתיב ונעלם ממנו והוא טמא ונאשם
שנתעלמה ממנו טומאתו ועל ידיעתו העלם
מכל קודש הרי אחד או שנכנס למקדש הרי
שתים ולפי שלפי שהוא עליו לזה אם כן ידע
בתחילה שניטמאת ואחר כך נעלמה ממנו
ולאחר מעבר נודע לו שחטאת משום הכי קרי
ליה ידיעות: שהן ארבע ים לרבות מן
המקרא עוד שנים חייבים העלם קודש
והעלם מקדש וזכור הוא לת הטומאה:
יציאות הכתוב שתים שהן ארבע הוצרך
מרבות היחיד לרבות הרבים לידע מן
המקרא שחייב בפרק הזורק בפסחת שנת
חייבו משה ויעכבוהו קיל במתנה ונומר לא
תפיקו מרבות היחיד לרבות הרבים וזהו שתי
לחת לעומד בחוץ והוציא ידו לפנים ונטל
חפץ והוציאו לחוץ ולאחר לעומד בפנים ונטל
חפץ במקומו והוציאו בידו והכניסו
בחוץ: שהן ארבע ים ללמוד מהלן שכשם
שהקפידה תורה מרבות לרבות בהכנסה והוצאה כך הקפידה בהכנסה והוצאה מן
שתי לחת לעומד בפנים והוציא ידו לחוץ ונטל חפץ והכניסו ולחת לעומד
מבחוץ ונטל חפץ מחקומו והוציאו בפנים והניחו: מרבות נגעי שבמנורה
מניח עליהם קרבן לטהרתו שנים כתובין במקרא שלת ובהרת והן חלקין
בארליקין כדמפרש בגמרא: שהן ארבע ים לרבות תולה לזו ואולה לזו
כדמפרש בגמרא: לת שתים שהן ידיעה כוללה לט מלה קלי וכגמרא מפרש
למלי מפרש מילי דטומאת בריאת ויניהו ומרתו כל חלק וחלק מפרש במסכת
דידה לקבי לה פרשיהו בהלי דתניהו הכא משום דרמו לדדי
בשתים שהן ארבע: ידיעה בתחילה ידע שניטמא ; וידיעה בסוף משלכל לת
הקדש בהעלם או בכנס למקדש ויצא ונודע לו שבטומאה אכל או בטומאה
בכנסו: והעלם ביכתיבי בשלכל לת הקודש בעלמה ממנו טומאה או קודש והן
הנכנס למקדש בעלמה ממנו טומאה או מקדש: הרי זה קרבן המפורש
בתורת פרשה לעשיר בתחלה ובסוף ולדל שכללים עשירית האיפה והיא
מנחת חוטא החמורה ככל מקו וזהו לשון עולה ויורד לעשיר עולה ולעני יורד
ובגמ' מפרש מנין ליה דכיון דיעה בתחלה ובסוף והעלם ביניהן כתי: שעיר
הנעשה בפנים שהם שעירים נעשין לניכור כיון הכפורי לאחד מתן דמו לפנים
וחבירו משלח לעזאזל כמה שכתוב בהתרי מות ואחד קרב במוכח החיצון
במוספין והוא כתוב כפרשה עם שאר כל מוספי המועדו: תולה להנין
עליו מן היסורין שלף על פי שאינו יודע שחטא ים לו לדחב שכל השוגגין
נריכים כפרה לכשיעלו אלת קודש וידיעה עכוס ין: עד שיודע לו שעשה קודם בטומאה מ' מיו זה לא יבא לכלל
קרבן עוד לעולם שהרי מין קרבן בא אלא על שים כו ידיעה בתחלה: שעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר ויום הכיפורי הוא ענמו מועיל עם הקרבנית
שלכי יום כיפורים הוא: שכ כשעיר הנעשה בחוץ ושעיר אחת אחד מלכל חטאת הכפורים והוא שעיר הנעשה בפנים הקישה לך הכתוב ללמד שעל מה שזה
מכפר זה מכפר: מה פנימי מינו מכפר אלא על דבר שים כו ידיעה בתחלה דכתי ונעלם ממנו דמשמע דאימו תולה אלא על דבר שים כו ידיעה בתחלה: אף
חיצון מינו מכפר אלא על דבר שים כו ידיעה מאי כינהו ידיעה בסוף ולא בתחלה דלא אתא לכלל קו כן ומכפר זה כפרה גמורה אלא תלויה ועת כיון שהוקשו
יכפרו שניהם על שים כו ידיעה בתחלה ונפקא מינה לטומאה ס ידיעה כין זה לזה הא פריך בגמרא ומשני לה: שעירי הרגלים בכל הרגלים נמ' שעירי
חטאת וכגמרא מפרש מנא ליה דמשתין הא ידיעה לא בתחלה ולא בסוף מכפר: ר"ש אומר שעירי הרגלים מכפרים עליה אבל לא שעירי ראשי חדשים:

שתים שהן ארבע ידיעות הטומאה שתי שהן א
ארבע יציאו השבת שתים שהן ארבע מראות
נגעים שנים שהן ארבעה את שיש בה ידיעה
בתחילה וידיעה בסוף והעלם בינתים הרי זה
בעולה ויורד יש בה ידיעה בתחילה ואין בה
ידיעה בסוף שעיר הנעשה בפני יום הכפורים
עולה עד שיודע לו ויביא בעולה ויורד אין בה
ידיעה בתחילה אבל יש בה ידיעה בסוף שעיר
הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר שנאמר
מלבד חטאת הכיפורים על מה שזה מכפ' זה
מכפר מה הפנימי אין מכפר אלא על דבר שיש
בה ידיעה אף החיצון אין מכפר אלא על דבר
שיש בה ידיעה ועל שאין בה ידיע' לא בתחיל'
ולא בסו' שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשי'
מכפרין דברי רבי יהודה ר' שמעון אומ' שעירי
הרגלים מכפרין אבל לא שעירי ראשי חדשים מכפרין
על

שבועות

הא דלא פתח הכי מסכת כל כינוי שבועות כשבועות
כדפתח נדרים וזהו משום דתנא ממכות קא סליק דף ב
כדמפרש בגמרא סוגיך לפתוח בשתים שהן ארבע
הוצרך ולא מצי פתח בכינוי תו לא תצי למימר מאי לא
תני ידיעות בריש דהא בקרא כתי נריש
לו נפש אם תגע כו' והדר לו נפש כי תשבע
ונו' ל' לשבועות הוא עיק' המסכת דנסדר
שבועות קאי ותנא שבועת תני ידיע' משום
דנכי הדדי כת נן כדמפרש בגמרא אי נמי
משום דאילו לשבועות כתיבי נקרא נד"ם
ונפש כי תחטא ונו' והוא עד דהיינו שבוע'
העדות והכי הלא פתח בשבועת העדות
משום דלית בהו שתים שהן ארבע: ידיעות
הטומאת שתי שהן ארבע תימא
דהעלמו הוא ליה למיתני דהיינו
עיקר מילתא העלם טומאה דקודש ומקדש
והעלם קודש ומקדש ול' דניחא ליה למנקט
לשון ידיעה מטעמא דמפורש בפ"ב ידיעה
קמייתא דלית בהו בכל התורה כולה קא
מציב למימי לאיזיך ליסגי ידיעו' כתריתא
דלתתיין לידי קרבן קא מציב ולהך ליסגי הא
דלא תני נמי ידיעות מסכת משום ויניהו
ליה למינקט יניהות דכמלאכות נופייהו
מיבא שתים שהן ארבע אבל הכא לא מצי
למינקט טומאות שתים שהן ד' דלימא חלת
תרתי טומאת קודש וטומאת מקדש:

יציאות סגת שתים שהן ארבע ונמרא
מפרש שתי הוצ' לעני ולנעל
הבית שהן ארבע בכנסה לעני ולנעל הבי'
ותימא מאי מצי למיגי לי נעל הבית וי"ל
דאיצטריך למתניהו משום דקפ"ד דלא הוי
דרך הוצאה אלא כשעומד בריחוק היחיד
ונטל פירות ויצא לרשות הרבים אבל כי
הא גוונא דניפו ברשות היחיד וילו ברשות
הרבים לו מיבעי לאו דרך הוצאה הוי וכי

מראות נגעים רבי יוסף בן הרבינם אומר שלשים ושמה עקיבא בן
מהללאל אומר שבעים ושני והא דקתני התם טומאת מקדש לחומיב נמי פתיכי
מי נמי כיון נגעי כתים וכגלים: מכדי

מכדי תנן מכות פליג ר"ע דקיימא לן הלכתא מסכתות אין סדר למשנה ה"מ לענין מחלוקת ומחר כך סתם ר' לא שנה לתלמיד המסכים על הסך אבל מי שאמלן סדרן על מכונן נהוייתן זו אחר זו

חייב על הרוחם שתים נראה דר"ע דעבד הוקן חייב חלא כתיב

דף כא כדאמר בפרק כתרת דמכות דכשיון בלוח שים בו הסמיכה נהקפת הרוחם חייב אף בספרי כתיב אחר כל אוכ

דף כא עם פרק ג מיניה דקאמר מי כתיב רחמו ולא זקנו קרא הוא למיגרע תדתי מעשה דתתי עשה ולאו לא תעשה ומשמע דהקפת כל הרוחם שמיה הקפה ואכתי כתר מנלן ולהכי כתי זקנו ולילף מחייב בהקפת הרוחם חלא כתיב אחר מ"ל ספי שמעי מרחשו דגילוח מצוי לאחר לאו דהקפה והא דקאמר בתוספתא דמכות גבי רחם דחייב אינו עד שיקיפנו כתער תוכח לאיזה מהי תער כעין תער כל משכחת דקאמר פ' ג' מוריס דאמר רב מיקל הוא כל גופו כתער ומפרש התם כעין תער ולית לאמיר דהקפת הרוחם שרי במספריס דקאי כתוס' דוקא תער לחפוקי מספריס ומ"מ הרוחם לא שמיע ליה דגילוח מצוי בתער כיון דהקפת הרוחם אסור נמי במלקט והיינו דהא ודאי במלקט והיינו לא מפיס באלוני

דף כא דגלוח כתיב בים ואם כן מרחשו ידעינן תער וכר' אלישע דאמר נפר שו הן הלוקין דמלקט והיינו כמי גילוח ענבי לכך לחוקמיה דר"ע מוקמינן נמי לה שמעינן תער דהא מלקט והיינו הוי גילוח שים נו הסמיכה ומיהו מתורת כהנים דקתני דקתני ים נרחם מה שהן בזקן שהוא אסור במספריס כתער אין לומר דכתיב תיירי דקתני התם מה ת"ל רחמו לפי שנאמר תער לא יעבור על רחמו וכו' ואהא מסיק מה תלמוד לומר רחמו לומר זקנו מפני שים נרחם מה שהן בזקן כו'

ועל

על טהור שאכל את הטמא רבי מאיר אומר כל השעירין כפרתן שוה על טומאת מקדש וקדשיו וחיר"ש אומר שעירי ראשי חדשים מכפרי על הטהור שאכל את הטמא ושל רגלי מכפרין על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף ושל יום הכיפורים מכפר על שאין בר"ד ידיעה בתחיל אבל יש בה ידיעה בסוף אמרו לו מהו שיקרבו זה אם להן יקרבו אמרו לו הואיל ואין כפרתן שוה היאך קריבין זה בזה אמר להן כולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו ר' שמעון בן יהודה אמר משמו שעירי ראשי חדשים מכפרין על הטהור שאכל את הטמא מוסיף עליהן של רגלים שמכפרין על טהור שאכל את הטמא ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף מוסיף עליהן של יום הכיפורים שהן מכפרין על הטהור שאכל את הטמא ועל שאין בה ידיע' לא בתחל' ולא בסוף ועל שאין בה ידיע' בתחלה אבל יש בה ידיע' בסוף אמרו לו מהו שיקרבו זה בזה אמר להם הן אמרו לו אם כן יהיו של יום הכיפורים קריבין בראשי חדשים אבל היאך של ראשי חדשים קריבין ביום הכיפורים לכפר כפרה שאינה של"ה אמר להן כולן באין לכפר על טומא' מקדש וקדשיו ועל זדון טומאת מקדש וקדשיו שעיר הנעשה בפנים ויום הכיפורים מכפרין על שאר עבירות שבתורה הקלות והחמורות הזדונות והשגגות הודע ולא הודע עשה ולא תעשה כריתות ומיתות בית דין שעיר המשתלח מכפר אחד מישראלים ואחד מכהנים ואחד כהן משוח מר' בין ישראלים לכהנים ולכהן משוח אלא שהפר מכפר על הכהנים על טומאת מר' מקדש וקדשיו ר' שמעון אופר כשם שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל כך דם הפר מכפר על הכהנים כשם שוידויו של שעיר המשתל' מכפר על ישראל כך וידויו של פר מכפר על הכהנים: גמ' מכדי תנא

מסכות סליק מאי שנא דתני שבועות משום דתני חייב על הראש שתים אחת מיכן ואחת מיכן

ועל

על טהור שאכל את הטמא חלש טהור שאכל את הקודש טמא ובגמר מפרש מנא ליה ור"ע סמין נה חייוב כרת ניתנה כפרה זו על כך: כל השעירים כפרתן שוה כל שעירי מוספין בין שעיר הנעשה בחוץ ליוס הכיפורי כין על הגליס בין על רחשי חדשים כפרתן שוה כולן כפרי על כל בין על סמין כה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה לבסוף כי על סמין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף בין על טהור שאכל את הטמא ונפקא מינה לטומאת מקדש בין זה לזה מכל שעיר הנעשה בפנים לא נתנקו עליו סמיכו מבפר עם חלו ולא חלו תולין את תלייתן כשים שם ידיעה בתחילה ואין שם ידיע' בסוף כרחמר בגמרא: סיס ר"ש לומר הא נקט לה מעוס דכעי למימר אמרו לו מהו שיקריבו זה בזה מס מבר שעיר שהופרש ליוס הכיפורים ונתכפרו בחחר ונימא זה כרגל חובתם חדש מהו שיקריב לשם שעירו של יוס: סילף יקריבו ואלא כשהופרש לא לכפר על כפרה זו הופרש ורבי מאיר דקאמר להא כשלמא לי למרינן כולן כפרתן אחת יקרב שהרי כולם כפרתן אחת אלא לרבנן מאי דקאמר להא כשהופרש לכפר על טומאת מקדש וקדשיו ואין מלוקין בכפרתן אלא בטומאת מקדש וקדשיו וקאמר רבי שמעון כשם שחתה מודה בשעיר הפנימי שמכפר על ישראל כפרתו אלא שוס וידוי אלא כפרת עזיות הדם שאין וידוי בשעיר הפנימי אלא נמשתלח כך דם הפר מכפר אלא שוס וידוי על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו חייתר ליה וידויו של פר במקום וידויו של שעיר המשתלח לכפר על הכהנים כשהוא שעיר המשתלח ואין להם כפרה בשעיר המשתלח: גמ' מתכות סליק כך סדר המשנה שבועות אחר מכות: על הרוחם על הקפת רוחם שתים דהא פחת כתיב ופתח לשון פוק וקרא הוא כמו לפתח יס לפתח נגב מקום תיכון הגלגולת עם הלחי והן מקום הסנטר: ועל

מכות דף 3

ועל הזקן שתים מיכן ושתים מיכן ואחת מלכש חדא דמחייב עלה תרתי תנא שבועות שתים שהן ארבע מאי שנא הכא דתני להו לכולהו ומאי שנא גבי יציאות שבת וראות נגעים דלא קתני להו לכולהו אמרי שבועות וידיעות הטומאה דגבי דדדי כתיבן ודמיין אהדדי בקרבן עולה ויורד תני להו גבי הדדי ואיידי דתנא תרתי תנא כולהי פתח בשבועו ומפרש ידיעות הטומא איידי דזוטרין מיליהו פסיק שרי להו והדר תני שבועות דנפישין מיליהו שבועות שתים שהן ארבע שתי שאוכל ושלא אוכל שהן ארבע אכלתי ושלא אכלתי ידיעו הטומא שתים שהן ארבע שתי ידיעת טומא קדש וידיעת טומאת מקדש שהן ארבע קדש ומקדש: יציאות שבת שתים שהן ארבע שתי הוצאה דעני והוצאה דבעל הבית שהן ארבע הכנסה דעני והכנס דבעל הבית מראו נגעים שנים שהן ארבעה שנים שאת ובהרת שהן ארבעה שאת ותולדתה בהרת ותולדת מני מתניתין לא רבי ישמעאל ולא רבי עקיבא אי רבי ישמעאל האמר על העלם טומאה הוא חייב ואינו חייב אלא על העתיד לבוא אי רבי עקיבא האמר על העלם טומאה הוא חייב ואינו חייב על העלם מקדש איבעית אימא רבי ישמעאל איבעית אימא רבי עקיבא איבעית אימא ר' ישמעאל מהן לחייב ומהן לפטור איבעית אימא רבי עקיבא מהן לחייב ומהן לפטור לפטור

הא

ועל הזקן שתים מכאן ושתים מכאן נראה למשמית ושמת שניהם חייבין כמו בהקפת ראשו דתם דף כ"ב נזירים אלא אחד המקיף ואחד הניקף במשמע ותע"ג דף מו עמ"ב דתם קרית לה תקיפו לשון רבים ונכיון כתי נמי תשמת לשון יחיד הא כתיב נמי בנהנים לה יגלח לשון רבי ולעיל מהודי לעכין נילוח שיש בו משחתה נפ"כ נזירים וכנ"ל דקפת פאת דף מו ולעיל מהדי כף ק"ק דקדושין ובהדיא תניא דף לה עמ"ב בתוספתא דתכות המשמית פאת זקנו של מכירו אבל שם חייבין ואסור ליגזול להכית לנכרי להקיף ראשו ולהשחית זקנו דהא אמר רב הונא כפ"ב נזירים המקיף את הקטן חייב והיכא דלא מקיף מקיף לניקף ותע"ג דהתם פליג עליה רב חדא בר אהבה משום דכתיב לה תקיפו אחר המקיף והאחר הניקף משמע והאחד מקיף לניקף כל היכא דניקף מחייב מקיף נמי מחייב ומשמע התם דלרב חדא בר אהבה אפילו מיכירו דוכתן ליכא מדקאמר ליה לרב כ"א בתרי דוכתי ליכא דף יח ע"ב דתם לי קטן דלמיגזל רחלי בנך חייבת הכא משום הכי אמר לו משחת את לשון נזיר ואע"ג דף מו עמ"ב דמקיף לי גדול מחייב ועוד נראה דהפילו רב חדא מחייב היכא דניקף בר חיובא תע"ג דמקיף לאו בר חיובא ולא כתר אלא היכא דניקף לאו בר חיובא הוא אלא קאמר דתם לקטן אז נזירי מקיף לי גדול הוי נפקיעת לי' מידי אלא משום לי' לא ינית גדול להקיף עצמו ונם אין להניח רשות מדאחר ניכנס לי' אתי עשה דאזהרה ואתי לאו דהקפה דף מו ומה מלכתחי' לישנו משמע דכ"ע מיד לאסור על ידי עשה ונכרי דתי שרי לרב חדא דאמר דתי הא מפקר לקטן שניהם דומים להתחיל בקריאת שמע ולהתפלל ולהניח תפילין עד שיגמר פסוק או נכרי ואין לומר ימתין עד שיגמר פסוק או נכרי דקטן אינו מפקר תפילין דף קמ ע"ב דף קמ ע"ב

חדא לחייב עלה תרתי בתרתי מחת מיירי וכגילוח בכת מחת או כזה מחר זה תוך כדי דבור דלא מ"ל מיתתליין דאי בכמה התרות לא הוה פליג ר' אליעזר בפרק בתרא דחגיגה דף כ"ב דתכות דתמו שם נטלן כולן כאחת אינו חייב אלא אחת ואע"ג דהתם מנזירי קרית לחייב על כל קרחה וקרחה ועל כל סריטה וסריטה הכא לית ליה קרית רבוי דף כה ע"ב דלית ליה מחלוקת ור' אל עזר לית ליה מחלוקת:

גבי הדדי כתיבי בטעמא דכתיבי גבי הדדי סני דלחמר כמה נדרים ונ"ל נבי מרחות נגעים לאתויי כולהו דמיין בקרבן עולה ויורד ונ"ל דלית להו כלי חלות ומ"מ לתני במתניתין קודם יציאות שבת כיון דלית ליה נדלות ודמי טפי לשבועות ונ"ל דסני לכפר והני להכשיר:

פתח בשבועות ומפרש ידיעות וליכא למימר דמינה דסליק מפרש נרישא דהא ממרחות נגעים קא סליק:

אייתי דזוטרין מיליהו מע"ג דנפישי מיליהו משבועת בטוי לידיעות מיכא תרי פ"ק קמאי ומשבועות ביטוי ליכא אלא חד ע"ג מכל מקום מילי רבה שבועות ביטוי טפי משבועות הערות ושבועת הפקדון ושבועת הדיינין:

והדר תני שבועות אע"ג דלא דמי לידיעות מפרש מילי דידיעות כדישא והדר תני שתים שהן ארבע ושבועות מפרש שתים שהן ארבע כדישא:

שהן ארבע אכלתי ולא אכלתי ה"מ דוקיה לפרושי הכי דהשתא קשיא ליה נסתוך לי רבי ישמעאל האמר מינו חייב כו' ליתא שהן ארבע אלא חזרוק ובתוקמא מתניתין שפיר כר' ישמעאל ור"ל דכפ"ב נהדיא תנן שהן ארבע אכלתי ולא אכלתי והיינו מתניתין קמאי לפרושי מתניתין דהכא דף יט ע"ב ולא קשיא לי' דתם שהן ארבע אלא חזרוק ולא תורק ורקתי ולא תני אלא רבה ותילופו בדפירים בקונטרים במתניתין:

אי רבי ישמעאל היא אמאי מיחייב כו"ת תיקשי לי נמי ידיעה בתחילה כדתנן כלהם כה ידיע' תחילה כו' ר' ישמעאל לא נעי ידיעה תחילה כדאוכח בפירקין דקאמר ר' ישמעאל מין כה ידיעה בס"ד אבל בתחילה ויש כה ידיעה בס"ד היא מני ר' ישמעאל דף יט ע"ב היא דלא נעי ידיעה בתחילה ור"ל דמידיעה דלא נעי למיפרך דהא"ל דידיעה דתתניתין סיינו ידיעת בית רבו ור' ישמעאל סבר לה כר' דאמר ידיעת בית רבו שמה ידיעה כדאמר בירושלמי ר' ישמעאל כרבי ורבי כר' ישמעאל מע"ג דגמרה לידן פליג בירושלמי וסבר דר' ישמעאל לא נעי ידיעה בתחילה אפילו ידיעת בית רבו מהלה זוקי לקמן ואחיון מכפר מחין בה ידיעה תחילה אפילו ידיעת בית רבו מסמע דלעולם כר קרבן הוא אפי' אין כו ידיעה בתחילה כלל וכן מסמ"ב כפ"ב דף יד ועמ"ב דנעי ר' ירמיה בן בכל שעלה לו' ונעלם ממנו מקום מקדש מהו וקאמר מי אליבא דר' ישמעאל הא לא נעי ידיעה בתחילה ומסיק דנעי אליבא דרבי דנעי ידיעת בית רבו מסתע דרבי ישמעאל לא נעי ידיעה כלל בתחילה מכל מקום השתא מי ה"מ אתיא מתניתין כרבי ישמעאל נימא דוקא נעי רבי ישמעאל ידיעת בית רבו מכל לפי התמת דמתניתין אתיא כרבי אמרי' ר' ישמעאל לא נעי ידיעה בתחילה כלל דלא מצינו תנא דסבר להויא ידיעת בית רבו ידיע' שלא ד' ומיהו מתניתין פ"ב דקתי לפרושי פירקין מסמע קצת דנעי ידיעה נמורה דקתני נטמא וידע מסמע שהידיעה היא לאחר שנטמאה דהיא ידיעת הטומאה מס לאפוקי ידיעת בית רבו דהיא קודם הטומאה ונראה דמידיעות לא מצי למיפרך שפיר יכול לדחוק ולתרץ כדקאמר התם מקראי לית ליה מנתרא אית ליה:

מהן לחייב מהן לפטור מהאי טינוייא ומשינויי' דמלקות ה"מ למיפרך מפיס דמוכח דמתני' לענין חיוב קרבן ומ"ת כשלמא כי מוקי לה כר' ישמעאל דתע"ג דלחיבו שלא על העתיד מ"מ שפיר תני בו שהן מרבע הוחיל וקעביד איסור בחול וקעביד מיסורא בשוגג: מייתי קרבן ור"ל דמ"מ חשיב להו שפיר שהן מרבע הוחיל וקעביד איסורא בשוגג:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0009
DFG

שבועות שתים — פרק ראשון — שבועות

הא דומיא דמראות נגעים קתני הא לא פריך מיניחות ליה בגמ' משום דיניחות פופייהו לא ידעינן דהוו בכולהו לתיובתא אלא מדומיא דמראות נגעים לקמן בפירקין:

לעולם כר' ישמעאל לקמן מפרש לה נמי כר' עקיבא:

אבל לענין מלקות תיובתי מתייב וכדרבא סוגיא דהכא כרבנן דאמר התם אכלתי ולא הכלתי שקר ומוהרתיה אלא תשבועי בשמי לשקר מוכל ולא מוכל עובר בלא יחל ואיתיה שוה בשבע לשבו' את הידוע ומליבים מסקינן כפ' ר' ריבתה תורה אכל רב דימי אחר התם אכלתי ולא הכלתי שוה ולא פריכא להאי רבתה תורה ולד"ה לא מיתוקמ' כ' שהן ד' אלא אפילו טפי הני מהני למלקות ולפי זה למאי דמסיק קסבר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו תימה לר"י למאי מיפרכי הני טפי מהני ונראה דלענין מלקות כולהו שוים מ"מ שייך לומר כיון דכולהו שאין ל' מעשה דינן כמי שמין ל' מעשה דינן כמי מית כהו לע"ג דמתניתא לא מיירי אלא במלקות וריב"ל סי' הסוגיא זו כרבנן כדפי' ולדידיה מיפרכי טפי אכל ולא מוכל ולא מכלתי ולא הכלתי דפעמים אלא מסבעו משמע להכא כדפי' נקי גבי רב דימי להכי קאמר רחמנא לא תשבעו בשמי כלי לשקר בשבועה לאחר זמן ולפלוגי רבנן מודה והא דמפיק ליה מפעמים ומוקי לה בהכלתי ולא הכלתי היינו משום דלהכא נפקא אלא יחל ולהכי חשיב הכא הכלתי ולא הכלתי שהן מרובין ולא מיפרכי משום דקרוב לא משמע אלא להכא ולא מוקי ליה בהכלתי ולא הכלתי שלא מן משום דלא פריך ליה לא מוקמי כלאו יתירי:

וכדרבא תימה דלעולם מייתי מילתיה דרבא מדרב"ה ל"ל לאתויי מילתיה דרבי יוחנן דאמר לשון אחר פעמים שתי פעמים אין אני יודע לשבועת העדות הוה לקי תרתי ולא כאכל ולא מוכל ולא מכלתי ולא הכלתי דהיינו דפריך בשלמא הכלתי ולא הכלתי כדרבא אלא אכל ולא מוכל ולא מכלתי שלא מן משום דלא פריך ליה מידי ועוד דלרבי יוחנן דאמר לשון אחר פעמים אין אני יודע לשבועת העדות הוה לקי תרתי ולא כאכל ולא מוכל ולא מכלתי ולא הכלתי שלא מן משום דלא פריך ליה מידי ועוד דלרבי יוחנן דאמר לשון אחר פעמים אין אני יודע לשבועת העדות הוה לקי תרתי ולא כאכל ולא מוכל ולא מכלתי ולא הכלתי שלא מן משום דלא פריך ליה מידי ועוד

בפירוש ר' בתה תורה פירש בקונטרס לשון פעמים ואין נראה לפרש כן בפירוש להסיק דלא גופ' פריך לקמן ומאי שנית פירש לתפילו מוכל ולא מוכל נמי חלוק נראה כפירוש ר"ת דפירש נפיק ריבת' תורה דכללות הלאוין כתיב לא תעשה כרעך עד שקר וכללות אחרונות כתיב עד שוה לומר לשוא ושקר אחד הן:

אי הכי קשיא הך דלוקין פיר' בקונט' לר"ש משום דלמסקנא מעשה נמי לפי המסקנא להכא ועל"ל דהתם רופה לייחב דר' ישמעאל דקאמר התם חייבי מיתות ב"ד ישנו בכלל מלקות לפי"ל מין לוקין עליו ולמאי דפריך לדוקא הכא סבר רבי ישמעאל דלוקין עליו מלשון שוה ס"ד:

התראת ספק היא לוקין עליו דתניא בפ' מיפטר דקסבר רים לקים לוקין עליו ותימה דבפ"ק דמכות ד"ה ספק והנהגם נקוט דעקימת שפתיו לא הוי מעשה ול"ל דהתם מליבא דרבנן קאמר דבסוכר את הפועלים פריך לר' יוחנן ממתני' דלא המיר מומר ופוסק את המרכבה ומצני ל"ל הא מני ר' יהודה היא כלומר ואנא לימא לך דרבנן:

דף פה ופס

דף כ ופס

הא דומיא דמראות נגעים קא תני מה התם כולהי לחייובא אף הכא נמי כולהי לחייובא לעולם רבי ישמעאל וכי לא מחייב רבי ישמעאל לשעבר קרבן אבל מלקות חייובי מיחייי וכדרב דאמר רבא בפירוש ריבת' תורה שבועת שקר דומיא דשבועת שוא מה שוא לשעבר אף שקר נמי לשעבר: בשלמא אכלתי ולא אכלתי כדרבא שלא אוכל ואפיל נמי לאו שיש בו מעשה הוא אלא אוכל ולא אכל אפאי לאו שאין בו מעשה הוא קסבר רבי ישמעאל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו אי הכי קשיא דרבי יוחנן ארר' יוחנן דאמר רבי יוחנן הלפה כספתם משנה ואמר שבועה שאוכל כגון זו היום ועבר היום ולא אכלה רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרויהו אינו לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה משום דהוה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ורי' לקיש אמר אינו לוקה התראת ספק היא והתראת ספק לא שמה התראה ר' יוחנן סתמא אחרינא אשכח הי פתח אילים האי פתפא דתנן אבל המותי בטהור והשוב בטמא אינו לוקה את הארבעי בשלמא שובר בטמא דכתיב ועצם לא תשברו בו בש' ולא בפסול אבל המותיר בטהור מאי טעמא לאו משום דהוי לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ומתאי דר' יעקב היא דאמ' לאו שאין בו מעש' אין לוקין עליו דילמ' רבי יהודה היא ומשום דבא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה הא לאו הכי לקי דתניא לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרף באו הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דברי רבי יהודה רבי יעקב אומר לא מן השם הוא זה לא משום דהוה לאו שאין בו מעשה ולאו שאין בו מעש' אין לוקין עליו לא האי סתמא אשכח שבועה שלא אוכל כגון זו שבועה שלא אוכל ואכל' אינו

מכות דף טו תיו כה דף

פסחים דף כג מכות דף יו

פסחים דף כד סנהדרין דף עג חולין דף פב תמור' דף ל ב מכו"ד דף יו הלוקין דף יו

שבוע' דף כו

מה התם כולהו לחייבא אחד התולדות נגעי' כן וכשיטה מביא עליהן קרבן עטרה: וכי לא מחייב ר' ישמעאל לשעבר קרבן קאמר וכשוגג אבל מלקות אם הוזד והתרו בו חייובי מיתיבי: ומתניתין כמוזיר קמיירי ומלקות: וכדרבא כלות ומ"ת ללאו מתן בו מעשה הוא ואין לוקין עליו אם כן לוקין כדרבא כפ"ג מצרעין שלוקין על שבועו' שוא וילפינן מכי תורה אור לא יכקה ה' הוא דלא ינקה אבל בית דין מלקין אותו ומנקין אותו ופרכינן עלה לשבתון שבועת שוא והוא נשבע לשנות את הידוע כגון על החיים שהוא אמת ועל המתן שהוא שקר והכי דשוא משמע דכך שמינו של כלום כמו מה שכי העון הזה הוסף: שבועת שקר מנ' לן שבועה שהיא ניכר אם תמת אם לאו ואמרי לשוא כ' פעמי' אם הינו ענין לשבועת שוא תהא ענין לשבועת שקר: ואמר רבה התם הך שבועת שקר דקא מרכויי' דלשוא לשוא לא רבתה תורה אלא לשעבר כגון אכלתי או לא אכלתי אמסבר נשבע לשנות את הידוע עבר על לא תשבעו בשמי כלי לשקר בשבועה לאחר זמן ולפלוגי רבנן מודה והא דמפיק ליה מפעמים ומוקי לה בהכלתי ולא הכלתי מסוס דלהכא נפקא אלא יחל ולהכי חשיב הכא הכלתי ולא הכלתי שהן מרובין ולא מיפרכי משום דקרוב לא משמע אלא להכא ולא מוקי ליה בהכלתי ולא הכלתי שלא מן משום דלא פריך ליה מידי כלאו יתירי:

וכדרבא תימה דלעולם מייתי מילתיה דרבי יוחנן דאמר לשון אחר פעמים שתי פעמים אין אני יודע לשבועת העדות הוה לקי תרתי ולא כאכל ולא מוכל ולא מכלתי ולא הכלתי שלא מן משום דלא פריך ליה מידי ועוד דלרבי יוחנן דאמר לשון אחר פעמים אין אני יודע לשבועת העדות הוה לקי תרתי ולא כאכל ולא מוכל ולא מכלתי ולא הכלתי שלא מן משום דלא פריך ליה מידי ועוד

בפירוש ר' בתה תורה פירש בקונטרס לשון פעמים ואין נראה לפרש כן בפירוש להסיק דלא גופ' פריך לקמן ומאי שנית פירש לתפילו מוכל ולא מוכל נמי חלוק נראה כפירוש ר"ת דפירש נפיק ריבת' תורה דכללות הלאוין כתיב לא תעשה כרעך עד שקר וכללות אחרונות כתיב עד שוה לומר לשוא ושקר אחד הן:

אי הכי קשיא הך דלוקין פיר' בקונט' לר"ש משום דלמסקנא מעשה נמי לפי המסקנא להכא ועל"ל דהתם רופה לייחב דר' ישמעאל דקאמר התם חייבי מיתות ב"ד ישנו בכלל מלקות לפי"ל מין לוקין עליו ולמאי דפריך לדוקא הכא סבר רבי ישמעאל דלוקין עליו מלשון שוה ס"ד:

התראת ספק היא לוקין עליו דתניא בפ' מיפטר דקסבר רים לקים לוקין עליו ותימה דבפ"ק דמכות ד"ה ספק והנהגם נקוט דעקימת שפתיו לא הוי מעשה ול"ל דהתם מליבא דרבנן קאמר דבסוכר את הפועלים פריך לר' יוחנן ממתני' דלא המיר מומר ופוסק את המרכבה ומצני ל"ל הא מני ר' יהודה היא כלומר ואנא לימא לך דרבנן:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0010
DFG

אינו חייב אלא אחת זו היא שבועת ביטוי שחייבין עליה מכות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד זו היא דחייבין על זדונה מכות אבל אוכל ולא אכל לא לקי מכדי דאי סתמא והאי סתם מאי חזי דעביד כי האי סתמא לעביד כי האי סתמא ולטעמיך רבינופיה היכי סתם לן הכא הכי והכא הכי אלא כעיקרא סבר לאו שאין בו כדי עשה לוקין עליו וסתמה סבר אין לוקין עליו וסתמה ושנ' לא זזה ממקומה במאי אוקימתא כר' ישמעאל ולמלקות כראות נגעים כמאי אוקימתא כרבי עקיבא בקוצץ בהרתו וכרבי אבין אמר רבי אילעא דאמר רבי אבין אמר ר' אילעא כל מקום שנאמר השבר פקואל אינו אלא לא תעשה:

ב ישיאות שבת מאי מלקות איכא לאושעיה לאזהרת מיתת ב"ד הוא וכל לאו שניתק לאזהרת מיתת בית דין אין לוקין עליו משום הכי קא טוקמינהו כרבי ישמעאל דאמ' לאו שניתק לאזהרת מיתת ב"ד לוקין עליו הא לאו הכי קימא כרבי עקיבא קשיא ידיעות לאו אזהרת רבי ישמעאל הוא ולמלקות רבי עקיבא נמי ולמלקות אי דזכי ידיעות ההראות מיבעי ליה הא לא קשיא תני ידיעות דהתראת אי הכי שתים שהן ארבע תרתי הוו דהויו אותו את שישבה ידיע בתחילה וידיעה בסוף והעלם בינתיים העלמה למלקו' מאי עבידתיה ותו הרי זה בעולה ויורד אלא אמר רב יוסף רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי בידיעות נסיב לה כרבי ישמעאל בשבועות נסיב לה כרבי עקיבא אמר רב אשי אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנ' ואמר לי לא תימא רבי נסיב לה אליבא דתנאי ליה לא סבירא ליה אלא רבי טעמיה דנפשיה מפרש דתניא מניין שאינו חייב אלא על שיש בה ידיעה בתחילה וידיעה בסוף והעלם בינתיים ת"ל ונעלם ונעלם שני פעמים דברי ר' ערבי אומר אינו צריך הרי הוא אומר ונעלם

אבל מוכל ולא מכל לא לקי דלמעט מכלתי ולא מכלתי לא מתי כדתנ' כפ"נ דקאי כלהפך וממעט להפך ולא מזדיק וזרק חייב לכ"ע ולי"ל למיתר כמי דלמעוטי נסיב לנטל המנה דהם תקנתי לה הכתוב ברוב דרך מתנותן ואת הכל חייב מהכא דלמא סתם כן מעשה תן לוקין עליו דילמא מעעם משום דהוי התראת ספק ול"ל דמשמ' כד מנה ליה דבעי תפילו נסנע על הכפר וזרקו ליה והתרו בו כשעת זריקה ומיהו הא נמי מיבעי' התראת ספק למ"ד כיטלו ולא בטלו מיבעי' התראת ספק מפילו שיכר כנפיה בפרק כתר דמכו' ל"נ מיהו מוסם רק למנוי תנן דף טו ופס דפליג מתניתין ואת ומכלן דגל"נ דילמא מתניתין דהכא מיירי בזורק בכר ליה והוי התחלת ולסוף ולעולם תרוייהו סניף להו דלוקין על לאו שאין בו מעשה ומתני' דפ"נ דף כה תיירי כי תרתי ספק ול"ל דמתניתין מיירי לעיל ספיר מתניתין דאותי' נתהור דף על גב דתיכה למימר דפטור מפני שיש בהן התרת ספק דמ"מ מיירי רחים דפליג תנא מתניתין דהכא טעמא דפטור מותיר כטהור יש לפטור הך דמתניתין:

והדר סבר לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ופס"ד דנרי"ן דף מג טריפו פריך לר' יוחנן דאמר הלכ' כדנרי' אמ' פיל מה המוסר נכוית והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן ניטלה הכנף ולא נסתרי ממנה כלום ומתי פריך והא סתם כתרת עליון ול"ל כסירות תחת מילתא היא ולא סיים למ"ר נהו קמייתא וכתרויית והא"ר יעקב דאמ' לינם תיר דה"פ והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ע"כ סתם דה"ל כסירות למ"ד סתם מעליית היא דלמי סתם גמור הוא מתני' הוסרן לפסוק כוותיה והא"ר יוחנן תחת ואמ' הלכה כסתם משנה:

מראות נגעים מתי מלקין עליהן ולא לומר נגעין שסתרו בהן טהרה ליכנס למקדש ולכנס מועלת לי' כדאי בסר קודם ולאכל בקדש"ק היינו ידיעות הטומאה ולא סתרו בהן טהרה ליכנס במחנה לויה ולכנס לפנים ממחיצתן הא אמר בפר"ן דכהנים דף סו ופס דלא לקי משהתוכ נתקו לעשה דכתיב כזאת יהא תורת המצורע לעניין קרבן ניחא דיש קרבן למחר שנטהר מנגעו:

בקוצץ כהרתו משמע הכא דלין לקין תלמ' על קניני מרבע תרומות דף קלב ופס נגעים ומקשה דבפ"ר לעיל מילה משמע דלקי אף על קניני נגעים טהורין ומתי' דוקא את העבדים ופרי' ומקנין בהרתו דמתני' עשה דעבדים ודחי לאו דקנין בהרתו ויש מחוסר טבילה תניא נגעים טמאין דלקי מקנין בהרתו נגעים טהורים ומוקי לה כשנתן מרחלת וטהורים דקאמר כגון דעמד בעיניו כזה וכזה או כהה וקרי ליה טהורים לפי שאין מוחלט ואין מחוסר טבילה שכבר טבל:

הא לאו הכי מיתוקמ' כרבי עקיבא ידיעות תימה דהא ודאי הוה מתי מתניתין ספיר כרבי עקיבא ולא הוה קשיא ליה ידיעות כיון דלמלקו' מיירי מתניתין דמינטריך למימ' לסבר תנא דמתני' לאו סניתן להורות מיתת כ"ד לוקין עליו ול"ל דקשיא ליה ידיעו' מוקמינ' מתניתין כר"ע מ"ש דתניתין

ונעלם סתי פעמים פירש נקונטרי ונעלם כת נ"נ טומ"ה נקודן עולה ויורד ונעלם ממנו והוא טמא ונעלם ממנו והוא הוא תיב ולא על העלם מקדש וחיכן קרא יתיר"ה לדרש והטל והו"ל כין שכי ונעלם ודרוש דלמא סהיתה לו ידיע"נ ולמימר דכעי ידיע"נ כתח לה וידיע נסוף לא כעי קרא דאי ידע שחט אאמי מייתי ק"כן ע"כ לשון הקונ' הרכה לפי דלמא מינטריך ונעלם למימר דזימנו חיב על העלם מקדש דמי תיתי למינטריך קרא למיפטריה תדע דהא לרבי מינטריך ונעלם לחייבו על העלם מקדש ועוד דפירש דלידיעה כתיב יתיר קרא דאי ידע שחט אמי מייתי קרבן מס כן בכל התלמוד דכתי"ת הזדע ליכעי ידיע"נ כתיב ועור הרי רבי דרים והוא ידע לידיעה כתיב ונ"ל קרא למיתרת דמילתא מע"ג דלא מינטריך מ"ל מנטרין לידיעה כתיב למעוטי הפרי קרבן קודש שנודע לו לחפילו

דף כב למ"ד בפרק דם שחיטה מפס ודמי לא כעי ידיעה נתחילה ולס הפרים מפני קודם שידע הוי קדום כחטאת דכתי"ב מן הודע

דף יט תלין מולה דכעי ידיעה ועוד דנפק"ל קמ"ר דר' ישמעאל לא כעי ידיעה כתחילה מדמנה יתיר ונעלם להעלם מקדם ולהעלם טומאה מפני דרבי עקיבא דכעי ידיעה כתחילה דרים ליה מוכעלם יתיר לכך נרס' לרבינו תם דר' עקיבא דרים ליה מוכעלם יתירה מכלל שיצ"ל מוכעלם דאתי לנופיה דרים מכלל שידע ידיעת בית רבן ושוחט ים לפרש וכעלם ונעלם סתי פעמים סדי והוא ידע כין תרי ונעלם דהסתם חיכא ידיעה אחר העלמה וקודם העלמה:

רבי עקיבא דמחייב לשעיר מסוס דברי רבוי ומיעוטי הוא תתמ

דף ד ועמ דכפ"ק דף"מ גבי סלבי דינהי קמ"ר עקיבא דתין נשבועין על כתיבת טיענת קרקעות ול"ג דרים כללי ופרטי דלמתן דרים ריבוי ומיעוטי לא מיעטינן אלא שטרות כדמוכח בסמוך ולספרי דנרסינ' התם ר' יעקב ניתא ו"ל דאפילו מתן דרים ריבוי ומיעוטי ל כא תרי מיעוטי מוקמת חד למעוטי קרקעות ותד לשעוטי שטרות כדמשמ' כפ' מרובה ורבי עקיבא לית ליה נתי סו"מ מיעוט

דף פג ועמ מקרינן נבי שבועות למעוטי קרקעו ו"מ דהויא לן למיעט ממיעט קרקע מטבועה מקרא דכי יתן חים מכלל ופרט וכלל יעקר דרשה אלא מקרא דממעטי כפל מעל כל דבר פשע ממעטינן כתי שבועה והתם מיבעי ליה למיעט שטרו וקרקעות וקרא דכי יתן חים לדרש תחלתו כי יתן חים עד שיתן כספו חים כסף כלים מה כלים שנים כו"ע לא אתי מתן דרבי רבוי ומעוטי מיעט

דף לה ועמ ורבה ומיעט לה דרים אלא לרש ליה כפרט וכלל ופרט כדמשמ' פ"ג מיני ומ"ל לרבי עקיבא יררים נבי שבועות כפרט וכלל ופרט דכה"ג דרים גמרת

דף כו דף לה כפ"ת כי יתן חים אל רעהו חמור וגו' כלל ופרט וכלל וכפ"ג מינים מתן דרים ריבה ומיעט דרים ליה כפרט וכלל ופרט:

דף כט בכל פודין נכור מלם הא לאכל נ"ל כפ"ק דקילושין נבי הוא לפדות וכנו לפדות הוא קודם לכנו רבי יהודה אומר נגו קודמו ומפרש כגון לחיכא חמש בני מורין וחמש מזועבדים לרבי יהודה אלא כתובה כתובה כשטר דמיא ומזיל כהן וטריף הנך מזועבדים לאו דמפרק בקרקעות אלא ימכרם ויתן דמים לכהן:

יצאו שטרות הא דאמרת הכא דמייר בשטרות מכר מדאנטרי לשעוטי שטרות מפורש במקום אחר:

דף פח דתניא הסול מרגע הוי מני למיתני מהאי דהקומץ רבה נבי מנורה של עץ ושל אבר ושל ניסטרין דבי פוסל ורבי יוסי בר' יהודה מכשיר: והסירה והמקדח זו ואין ג"ל וו קתני והמקדח ומחט ומכתב ה"ל למיתני ברישא דמודה נהו רבי שמעון של מתכת: לרבות כל דבר הנלקח דתנא

בכורות דף כח ע"ב מומין דף לו: קדושין דף כ

תורת חיר

ונעלם מכלל דידע והוא ידע הרי כאן שתי ידיעות אם כן מה ת"ל ונעלם לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש אשכחן בידיעו דאית לי' טעמיה דנפשי' שבועות דלית ליה טעמיה דנפשיה כגון קברא הוא (לישנ' אחרינ' אשכח בידיעות דכבר לה כר' ישמעא בשבועות דכבר לה כרבי עקיבא מגלן קברא הוא) ר' עקיבא מאי טעמא קא מיחייב לשעב' דדריש ריבויי ומיעוטי רבי נמי דריש ריבויי ומיעוטי דתניא ר' אומ' בכל פודין בכור אדם חוץ מן השטרות ורבנן אמרי בכל פודין בכור אדם חוץ מעבדי' ושטרות וקרקעו' מאי טעמא דר' ריבויי ומיעוטי ופדויו מבן חדש ריבה ערכך כסף חמשת שקלי' מיעט תפדה חזר וריבה ריבה ומיע' וריבה ריבה הכל מאי ריבה כל מילי ומאי מיעט מיעט שטרות ורבנן דרשי כללי ופרטי ופדויו מבן חדש כלל בערכך כסף חמשת שקלים פרט תפדה חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפור' דבר המטלטל וגופו ממון אף כל דבר המטלטל וגופו ממון יצאו קרקעו' שאינן מטלטלין יצאו עבדי' שהוקשו לקרקעות יצאו שטרו' אף על פי שמטלטלין אין גופן ממון אמ' ליה רבינא לאסיפר רבי דריש ריבויי ומיעוטי והא ר' כללי ופרטי דריש דתני' מרצע אין לי אלא מרצע מנין לרבות הסול והסירה הכחט והמקדיח והמכתב תלמוד לומר ולקחת כל דבר שנלקח ביד דברי רבי יוסי בר' יהודה רבי אופר מרצע נדריש מיוחד של מתכת אף כל של מתכת ואמרינן במאיקא מפלגי רבי דריש כללי ופרטי ורבי יוסי בר' יהודה דריש ריבויי

ונעלם מכלל דידע והוא ידע הרי כאן שתי ידיעות אם כן מה ת"ל ונעלם לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש אשכחן בידיעו דאית לי' טעמיה דנפשי' שבועות דלית ליה טעמיה דנפשיה כגון קברא הוא (לישנ' אחרינ' אשכח בידיעות דכבר לה כר' ישמעא בשבועות דכבר לה כרבי עקיבא מגלן קברא הוא) ר' עקיבא מאי טעמא קא מיחייב לשעב' דדריש ריבויי ומיעוטי רבי נמי דריש ריבויי ומיעוטי דתניא ר' אומ' בכל פודין בכור אדם חוץ מן השטרות ורבנן אמרי בכל פודין בכור אדם חוץ מעבדי' ושטרות וקרקעו' מאי טעמא דר' ריבויי ומיעוטי ופדויו מבן חדש ריבה ערכך כסף חמשת שקלי' מיעט תפדה חזר וריבה ריבה ומיע' וריבה ריבה הכל מאי ריבה כל מילי ומאי מיעט מיעט שטרות ורבנן דרשי כללי ופרטי ופדויו מבן חדש כלל בערכך כסף חמשת שקלים פרט תפדה חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפור' דבר המטלטל וגופו ממון אף כל דבר המטלטל וגופו ממון יצאו קרקעו' שאינן מטלטלין יצאו עבדי' שהוקשו לקרקעות יצאו שטרו' אף על פי שמטלטלין אין גופן ממון אמ' ליה רבינא לאסיפר רבי דריש ריבויי ומיעוטי והא ר' כללי ופרטי דריש דתני' מרצע אין לי אלא מרצע מנין לרבות הסול והסירה הכחט והמקדיח והמכתב תלמוד לומר ולקחת כל דבר שנלקח ביד דברי רבי יוסי בר' יהודה רבי אופר מרצע נדריש מיוחד של מתכת אף כל של מתכת ואמרינן במאיקא מפלגי רבי דריש כללי ופרטי ורבי יוסי בר' יהודה דריש ריבויי

בכורות דף כח ע"ב מומין דף לו: קדושין דף כ

ממעטינן ליה בעלמא שדורש את התורה כמשמע ריבויי ומיעוט ולא כמשמע כלל ופנט: מון מן השטרות היה חייב לו תדש בשטר ה' סלעים וכתן זה לאותו שטר לכהן בפדיון בנו מימו פדוי תכל בשטר כל הנכרים פודין ורבנן פליגי עליה כמתני' כמסכת בכורות דתנן מין פודין לא בעבדים ולא בשטרות ולא בקרקעות: ופדויו בכל דבר משמע: תפדה חזר וכלל ופרט וכלל ואע"פ דתפדה ופדויו נבי הדדי כתיבי והדר כתיב בערכך כסף מיבת תנאי דסנירא להו בשתי כללות הסמוכין זה לזה והפרט מחריסם הטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט וכלל: שפוקעו לקרקעות והתנחלתם אותם וגומר: מין גופן ממון הנייר מינו שזה כלום ומינו עומד מלא לרחויי שנו: מיעט שטרו' שהן רחויין למעט יתר מן הכל שאינן ממון: הסול תתיכת עץ חדודה: הסירה קון: המכתב חרט שקורין גרייפ"ן: דרים כלל ופרט ולקחת כלל מרגע פרט ונתת בגונו כל דבר הנתון תוך וכלל מה הפרט מפורש של מתכת וכו': ריבויי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0012
DFG

ריבוי ומיעוטי וריבה הכל ומיעט סס הכי מפרש לה בקידושין: והכא נמי
פריון הבן להכי דריש ליה ברבוי ומיעוטי מסוס דאין הפרט נוטל כללות:
כדתניא רבי ישמעאל בלילו טריפות דחיכא תנא דדרים מה זה תאכלו
מכל אשר במים כל בימי ובנחלי פרט במי מחור וכלל ופלוג על פרט דבי
ישמעאל ואת במים במים סוכרן וה לזה ואת כ
כתיב בימים ובנחלים הינכך מין זה כלל
ופרט הלמ הטילתו בימים לדורסו ברבוי
ומיעוטי: ורבנן דפליגי עליה דרבי ורבי
ליה בכלל ופרט סבירא להו כדאמרינן ויקר ידבי רבי ישמעאל במים במים שני פעמים אין
במערבא: מין המים מכוסה מעון שכח עלי
אחר שנסתרה: ידיעת בית רבו שלמד בבית
רבו שהנוהג בטומאת והוידע שהרגים
כשנוהג בטומאת כשנוהג בה שמה ידיעה: ד
בפנים שתים לחייב הכנסה לעני והכנסה
דבעל הבית וכ לפטור בשוה עוקר וה מניח
דכתיב בעשותה העושה אחת כולה: דעיקר
שנת שעיקר משכחת בה סיפורי שנת: תנות
יציאות שהן מן התורה: תולדות הנשמ לא
מיפרשן בהלי: תרתי הויין ומתניתי דהכא
ד תנן: שתים לחייב הוצאה דעני והוצאה
דבעל הבית: ושתים לפטור אחת שהעני
פושט ידו לפנים ונתן בעל הבית לתוכה
והעני הוציאה בעבר חיבו הנאה ולא הניח
עבד עקירה ובעל הבית עקר ולא הניח
ושניהם פטורין ואחת שבעל הבית פושט
ידו מלמעלה למטה ובעל העני מתוכה והניח
דבעבד נמי בעל הבית עקירה והעני הנאה
ושניהם פטורין בשני הוצאות הללו:
קיימי מהן כיצד יציאות דהם יציאות קתני
ויציאות דתוכה תרתי הוא דהויין תדלת
פושטה דף כח דעני ותדלת דבעל הבית: דתנן

תורה אור

ריבוי ומיעוטי אין בעלמא כללי ופרטי דריש
והכא היינו טעמא כדתנ דבי ר ישמעאל דתנ
דבי רבי ישמעאל במים במים שני פעמים אין
זה כלל ופרט אלא ריב ומיעט ורבנן אמ רבינא
כדאמרי במערב כל מקו שאתה מוצא שתי
כללות הסמוכות זה לזה טל פרט ביניהן ודונ
בכלל ופרט השתא דאמרת רבי כללי ופרטי
דריש בעל כורחיך קשיא שבועות אלא
בשבועות נסיב אליבא דרבי עקיבא דליה לא
סבירא ליה: גופא מנין שאינו חייב אלא על
שיש בה ידיעה בתחילה וידיעה בסוף והעלם
בנחים תלמוד לומר ונעלם ונעלם שני פעמים
דברי רבי עקיבא רבי אומ אינו צריך הרי הוא
אומר ונעלם מכלל שידע והוא הרי כאן
שתי ידיעות אכ מה תלמוד לומר ונעלם לחייב
על העלם טומאה ועל העלם מקדש: אמר
מר ונעלם מכלל שידע מאי משמע אמר רבא
מדלא כתי והיא עלומה ממנו אל אביי אלא
מעת גבי סוט דכתי ונעלם כעיני איש מכלל כמדב ה
דהוי ידע מעיקרא אי הוה ידע מי בדקו לה מיא
והא הניא ונקה האיש מעון והאש ההי תש
את עונה בזמן שהאיש מנוקה מעון הסי בודקין
את אשתו אין האיש מנוקה מעון אין המים
בודקין את אשתו ותו גבי תורה דכתיב ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה
מכלל דאיכא דהוה ידע ביה והכתיב לא ידע אנוש ערכה אלא אמר אביי קסבר רבי
ידיעת בית רבו שמה ידיעה אמר ליה רב פפא לאביי לא דקתני אין בה ידיעה בתחיל
ויש בה ידיעה בסוף מי איכא דלית ביה ידיעת בית רבו אמר ליה אין משכחת לה
בתינוק שנשבה לבין הנכרים: יציאות שבת שתים שהן ארבע:
תנן התם יציאות שבת שתים שהן ארבע בפנים ושתים שהן ארבע בחוץ מאי שנא
הכא דתנא שתים שהן ד ותו לא ומאי שנא התם דתני שתים שהן ארבע בפנים ושתים ג
שהן ארבע בחוץ התם דעיקר שבת הוא תני אבות ותולדות הכא דלאו עיקר שבת
הוא אבות תני ותולדות לא תני ואבות מאי נינהו יציאות יציאות תרתי הויין וכי תימא
מהן לחיוב ומהן לפטור והא דומיא דמראות נגעים קתני מה התם כולהו לחייבא אף
הכא כולהו לחיובא אלא אמר רב פפא התם דעיקר שבת תני חיובי ופטורי הכא
חיובי תני ופטורי לא תני חיובי מאי נינהו יציאות יציאות תרתי הוא דהויין שתים
דהוצאה ושתים דהכנסה והא יציאות קתני אמר רב אשי תנא הכנסה נמי הוצאה
קרי לה מאי דתנן

דתנא דבי ר ישמעאל במים במים שני פעמים כתיב דבי ר ישמעאל
תני כ"ג מדות התורה נדרשת והא מיבה טפיר ק מלה דבני
כללות הסמוכות דדרשינן בריבה ומיעט:
בשבועות נסיב לה כרבי עקיבא ולא סבר לה כרבי ישמעאל ופליג
בפרק כיסוי הדם גבי דבי חייא דנפל ליה דף פס
ינוקא בכיתניה ומל ר נת ובחור ופריך ולימא
ליה נת וטרוף דהא רבי הוא דבדיו של רבי
שמעון בפרק כיסוי הדם ושנים נלמוד
מכמים דסמיטה שמינה רחויה לא שמה
סחיטה ולא בעי למימ תני לה ולא סבר לה:
ונעלם מעיני מיסה מכלל דה ל ידיעה
מעיקרא ימ וה ל ידיעה שנטמאת
דהכי משמע קרא ונסבר מים מותה שכבת
זרע ונעלם ינו וקשה לפי זה דה"מ מי
בשעת הספק נזכר מן הטומ ה למה מספק
אותה ומס הינו נזכר למאי מספק אותה
הא נענן דיעה מעיקרא והוא סבר שלא
היתה לו ידיעה מעולם ומיהו ליים דמיירי
כשהינו נזכר ומ מספק אותה מספק בעל
ידי הספקה ותבעך מס היתה לו ידיעה
מעיקרא או לאו ולפי המפרשי דונעלם קאי
למסתירה מיירי שפיר דבשעת הספקה זכר
מן הסתירה אבל מ מקם למאי תסיב לי מין
מנוקה מס לא בא עליה מסנסתרה ל לכיון
דשכח מוכיח שלא הקפיד ולא תסיב מנוקה
מעון דאפילו היכו מותה מעון בניו ובכותיו
מין מים בודקין את אשתו כלשון נפ כ
דסוטה ומפר נמי התם מס מתם מקפידין
על עגמיכם המים בודקין את נשות כם:
ידיעת בית רבו שמה ידיעה מע"ב דף כה
שדבר זה לא נעלם מאנשי
עתה יודע כן ולא חתי למעיט ל מינוק
שנשנה וכן בסוט יודע שמם נטמא מסורה
ונבי תורה נמי אף בשעת העלמם נמי
יודע שהיה בעולם:
אמר ליה רב פפא לאביי והא תנן כו
מי חיכא דלית ליה ידיעת בית
רבו ה"מ למיפרך להא דדרים מקרא
דונעלם לידיעת בית רבו ומי חיכא דלית
ליה ידיעה בית רבו:
שתים סתן ל בפנים הכא פי נקו נפנים
היינו הכנסות ובחוץ היינו הוצאו
ומין נראה מדאיצטריך לקמן למימ וקא תרי מיי פי"ב מה
הכנסה למלתר ה"ל למיתני שתים סתן סבת סמ"ג
ל בפנים לחוו כולהו הכנסה ונדרים כמו לחוץ פה
שפיר נקו במסכת סנת שתים הוצאה
והכנסה דחיוב של בעל הבית העומד בפנים ל"ן ב
סתן מרבע הוצאה והכנסה לפטור ובחוץ
לעני העומד בחוץ ורי"ת פיר שתי הוצאו
דחיוב והוצאה לפטור סתן ל הכנסה דחיוב
ולפטור לבעל הבית העומד בפנים וכן
לעני העומד בחוץ דה"ל מפרש לעיל מתני

דהכא שתים הוצאה דעני ודבעל הבית סתן ל הכנסה דעני ודבעל הבית ובירושלמי בעיא מי חיכא לפרושי מתניתין כמו שפירש נקוטרים מן כריב"ה ומין
להקריך ומין להקשות לפירש ריב"ה הא דמפרש ותויל כמתני דשבת כשדר הקול הכנסה והוצאה דעני ולא מפרש הוצאה והוצאה הכנסה והכנסה דניחא ליה
למיקט הכי כדי לקנר פשט עני ידו לפנים מן שבטל כו והוצאה והוצאה היה צריך להחריך ועי ל שתים סתן ל בפנים היינו חיוב שחייב ומביא קושיא עליהם
בפנים בעזרה דהיינו כ הוצאות וכ הכנסות ושתים סתן ל בחוץ היינו פטור:
ומאי שנת הכא דתני שתים סתן ד ותו לא ומ"ת ולישני דהכא לא מצי מתני כי התם משום דדומיא דמראות נגעים קתני כולהו לחיובא ול לשפיר הוה
דומיא דמראות נגעים הויא ומיכא נמו ל לחיובא והר"ר משה פירש משום דומיא דמראות נגעים מין לו להניח מלפרש דיני שבת אבל בתר דמסיק
דהכא לאו עיקר שבת הוא פריך שפיר והא דומיא דמראות נגעים קתני:
אבות והא תני תולדות לא תני אבות ל"ג דכמראות נגעים תני אבות ותולדות התם משום דמי לפשוי כ סתן ל נע"ג:
יציאות קתני לפי הפשט משמע דלא פריך אלא מהך דהכא משום דלא תני פטורה אבל מההיא דשבת דתני חיובי ופטורי ניחא ליה ותימא דהיכי
משכחת לה בהוצאות גרידא כ סתן ל בעל הבית ובן לעני ומפרש ר"י דהשתא אתיא פטור ומותר דמשכחת כל הת כהוצאות: מי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0013
DFG

מי לא עסיקינן דמעייל כו' ואם תאמר ומאי שנית תולדה דהוצאה מעשר תולדות של מלאכות ועוד תיפוק ליה דקתני סיפא הרי אלו מ' מלאכות חסר אחת מעשה דלא תני שום תולדה ור"ל דומיא המונח מרשות להשות ע' קרי לה תנא אלא מעשה הניחה אלא דכייל הכנסה דרך קנרה ול"ת ע' מעשה דהוצאה והכנסה גרועות הן והוי תידוש תנא לך להכנסה לחודה כדאי מכות

וקמפרש הכיסות לאתויי ר"ש דלא לית ליה לאתויי דבלא לאתויי מוכח ספיר דלא מייתינן לאסכומי כ"ש דפנים וכן בתים בלא הכנסות ומייתי לפי מאי דפירש לעיל גרס ליה ספיר:

רבא אמר דמויות קתני פירות בקונטרי יציאות השבת שתים כלומר שתי דמויות הרבי ורבי ועל ידיהם לך ל' חיסורי פנים ול' בתים ולפי לא ה"ל לומר שתי וכ' שהן מרובע בתוך חלה ושהן ל' שהן לך מפרי"ש דקתני בדמויות שבת יש בחיסורי שהן ל' פנים וכ' בתים:

רבא אמר יש אומרים כ"ש בת תירוצא דלעיל דתנא הכנסה הוצ"ה קתני

מי"ל לה דהש"ס לא היה קובע דברי רבא אחר רב חלי דבריהם שמת דבא בולל רב חלי ואין למוחקו כשביל כך דמילתא דרבא לא קתני לתרוצי קושיות ורבא לא נח נפשיה דמתניתין דקתני יציאות ולא קתני הוצאות דיציאות משמע מוצאתו ומכאן ואילך דהיינו רשות הש"ס קבע לן משום דבכי מיתרבי פירות דוחה יציאות קתני תדע דאי בא לתרוץ מי דוחקו לומר כן הא ע"כ תנא הכנס הוצה קרי ליה מהכי דהמונח מרשות לרשות שנים שהן ל' נסרת כו' סרס לבנות מעותיו שלא נמר לבן סיד הסיכל וקרו' ביה והיה כרשה לומר דכל למעלה משלג בכלל שלג ומגיר ועד שלג בכלל גמר ומסיד ועד גמר בכלל סיד וקרוס ועד סיד בכלל קרו' והיה אתי שפיר הא דה כן במסכ' נגעי"ם מרחו' דהרכה מרחות נגעים יש מכל מין לתלקס לענין טירוף חלה לתרבע מכל קצה דהיכי פריך לקמן ויתמרו מקרוס ביתה ולמעלה טמא ומנטרף מין היינו מקלקי לחותו לד' מרחות הללו והיכך הייתי יודע סדר טירופן אם לא מנה לכך ניח"ל דמין דרך הנגע לבא שלא כד' מרחות ה"ל ואין מרחות אלו בתים וכן פירש נקוט בסמוך וע"כ דתסי במסכ' נגעי"ם פתיכי לו נגעי בתי' ונגעים כדפי' במתני' ומיהו תפזר שנכנל מחד ים כמה מרחות יש שלג לבנים זה מזה וכולן מרחה שלג וכן גמר לבן נקי כן יומו דמשרש לקמן לבן מגמר מחד והכל מרח גמר וכן סיד וקרוס אחד לעולם לא יבא הנגע כ"ש נד מרחו הללו:

שאת כגמר לבן הש"ס מקנר ומלג דר"מ דריש מסכת נגעי"ם דקתני שאת כקרוס ביתה שנייה לה כגמר לבן ורחה דגמר לבן דר"מ לא מייתי בנקי בן יומו כמו מכמי חלה גמר שלימו נקי ושחור מסיד דלמן שכר לשאת שהו שחורים מכל לן שתהיה תולדתה לבנה מתולדה דנסרת שהי לבנה מכולן:

אם כן סיד הרת סיד מלנרף תימה תיקשה נמי ליה טיהרת בהרת מלנרף ומי בהדי סיד חיכה גמר ועדיף מסיד ומי בהדי גמר לחו מינה הוה ובקונטרים פירש בנסרת ושאת ממנטרפים כדדריגן בת"כ והיה ממנטרפין זה עם זה וקשה דמ"כ תולדות נמי ינטרפו ע"כ דכירושלמי כרים מכילתין תומר רבי יוסי כ"ר בון והיו מין כתוב כאן חלה והיה מלמד שאין מנטרפין זה עם זה תני חזקי לנגעי נסרת מין כתוב כאן שיר לנגע מלמד שאין מנטרפין ומיהו ההיא גופה תימה למייתי לה תהך דמסיק התם ד' מנטרפין ול"ע עס:

טיהרת סיד הסיכל מנטרפת עם הגמר ולא עם השלג שנכוה ממני כ"ש מעלות ול"ד אם נאמר מתני' ר' עקיבא היא והא דקתני סכיר לה כסיד הסיכל להנטרף עמהם חלה לומר שתולדה היא ולא תנטרף עם הגמר ק"ו מעלה מחת ור' עקיבא דקתני זו למעלה מזו לא מינטרף הסיד עם הגמר דהא לאו תולדה היא חלה לומר שלא ינטרף הסיד עם השלג ק"ו דתולדה הוא הוחיל ונכוה ממנו כ"ש מעלות ק"ו טיהרת סיד הסיכל:

אי הכי קרוס שלבינה נמי פירות מק"ו דמתניתין דלא כרבי עקיבא ספיר והר"ר משה מ"ש דרבי עקיבא דקתני זו למעלה מזו מודה נמי דאם תלה זו תולדה דידיה מנטרפין והא דקתני זו למעלה מזו מחת לאוסופי דאפי' ניד ונמר אחו קרו' מנטרפין ק"ו חלה כר מינה הוא ומתניתין נמי דקתני ושניה לה כו' סכירה לה נמי זו למעלה מזו חלה דאחת לאחת שלג וסיד אחו נמר וקרוס שנכוהות זו מזו שתי מעלות מנטרפין הוחיל וכר מינה הוא שתי ספיר דכולהו מנטרפין אחד דר' כר משלג וקרוס שאין מנטרפין זה עם זה יחד חלה לריך לפרוכי ק"ו טיהרת סיד הסיכל מה כן סכירה לך דלרבי עקיבא לעולם לא מנטרפין חלה עם סמוכה מעלה אחת ולמתני' אין מנטרפין חלה ק"ו כר מינה ואי אתיא מתניתין כרבי עקיבא לא מנטרפין חלה אב תולדה דידה שהיא נכוה מעלה אחת ק"ו קרוס נמי תיקשי לך:

דתנן המוציא מרשות לרשות חייב מי לא עסיקינן דקא מעייל עיולי וקא קרי לי הוצאה ודילמא קא מפיק מרשות היחיד לרשו הרבי אם כן ניתני המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים מאי מרשות לרשות דאפילו מרשות הרבים לרשו היחיד וקא קרי לה הוצאה ומעתה מאי תנא כל עקירת חפץ ממקומו הוצאה קרי לה אמר רבינא מתניתי נמי דיקא דקתני יציאות שבת שתים שהן ארבע בפנים ושתים שהן ארבע בחוץ וקא מפרש הכנסה שם מינ דבא אמר רשויות קתני רשויות שבת שתים:

ד טראות נגעים שנים שהן ארבעה: הנך התם מראות נגעים שנים שהן ארבעה בהרת עזה כשלג שנייה לה כסיד ההיכל שאת כצם לבן שנייה לה כקרום ביצה א"ר חנינא מאן תנא מראות נגעים דלא כרבי עקיבא דאי ר' עקיבא כיון דאמר זו למעלה מזו וזו למעלה מזו אפילו כן טיהרת סיד היכל סלצר בהדי מאן ליצרפיה ליצרפי בהדי בהר"א איכא שאת דעדיפא מיניה לצרפי בהדי שאת לאו תולדה דידיה הוא אי הכי קרו' ביצ"נ בהדי מאן ליצרפיה ליצרפי בהדי שאת איכא סיד דעדיף מינה ליצרפיה בהדי סיד לאו בר מיניה הוא

האי

דתנן כמנין מלאכות המונח מרשות לרשות: מי לא עסיקינן דקתני מעייל עיולי דעל כרחך קיימ"ל דמי דחייב וקתני לי המוצ': הוצה קרי לה סמוכיה מיקומו: מתניתין כמסכת שבת דייק דהכנסה קרי ליה דקתמר יציאות השבת שתים וכו' ופרים הכנסה למלאכה דקתני התם כיצד הפני עומד בחוץ ופשל הבית בפנים פסע ונתן בתוך ידו של בעל הבית דהיינו הכנסה: תנן התם בתחלת מסכת נגעים: סנים שהן מרבע מרח בהן ובכר כלכתב מרח הכהן סנים כהן מרבע מרח בהן בלשון זכר כלכתב ותנו: שתי כתובין שאת וכהרת דסמוך לחבירו שם נגע כלשון זכר לשון טמא לחתיים שהן מרובעים לך לקרות להם ל' תולדות מדכתיב: כהר עז כשלג וכתיב לבנה כיותר ולקמן מפרש מנא לה: שנייה לה כסיד ההיכל דחק על לבנה דתמר לבן עזה ולבסוף נתחוורו לו שהיא שחורה מכל הסמוכים לה ולפיכך נקרית שאת והסניות שנתחברו לה סיד וקרוס בינה והסיד לבן מן הקרוס ולמטה מן הקרוס לחבירו נגע חלה כוכית ומטה הוא הלבן הנכוה לחבירו הלכך הרי הנכוה סיד לבן והסיד לבן מן הקרוס

האי פאי בשלמא בלא סיד והיכל קרום ביצה
לא קשיא דאע"ג דקרום ביצה מהתאי דשאר
רחמנא אמר °לשאת ולספוח ספחת תפילה
לשאת אף על גב דמנחתא פיניה טובא אלא
סיד היכל קשיא אלא מחוורתא מתניתין דלא
כרבי עקיבא והיכא שמעינן לרבי עקיבא זו
למעלה מזו אילימא מהא דתניא אמר ר' יוסי
שאל יהושע בנו של רבי עקיבא מרבי עקיבא
מפני מה אמרו מראות נגעי שנים שהן ארבע
אם לוואם לאו פה יאמרו ויאמרו מקרום ביצה
ולמעלה טמא אמר להו לומר שמצטרפי זה עם
זה אמר להו ויאמרו מקרום ביצה ולמעלה טמא
ומצטרפין זה עם זה אמר להו לומר לך כל כהן
שאינו בקי בהן ובשמותיהן אינו רואה את
הנגעים ואילו מסיד היכל ולמעלה לא קאמר
מדלא אמר ליה ש"מ דשמיע ליה לרבי עקיבא
דאמר כולהו לבהדי שאת מצטרפין ודילמא
שאת ותולדתה בהרת ותולדתה אלא מדרבי
חנינא דאמר רבי חנינא משל לרבי עקיבא
למה הדבר דומה לארבע כוסות של חלב אחד
נפלו לתוכו שתי טיפין של דם ואחד נפלו
לתוכו ארבע טיפין של דם ואחד נפלו לתוכו
שמונה ואחד נפלו לתוכו שתים עשרה טיפין
ואמרי לה שש עשרה טיפין שכולן מראות
לובן הן אלא שזה למעלה מזה וזה למעלה
מזה אימור דשמעת ליה לרבי עקיבא בפתוך
בחלוק מי שמעת ליה וכי היכי דשמעת
ליה בפתוך הכי שמעת ליה בחלוק ובפתוך
גופיה מי שמעת ליה והתניא רבי עקיבא אומר
אדמדם שבזה ושבזה כיין המזוג במים אלא
של בהרת עזה כשלג ושל סיד דיהה הימנה
ואם

תיובתא

אף על גב דאיתמר מינה טובא כדרב עקיבא סיד
וקרום הוו תרוייהו תולדה לשאת וספחת לשאת קתי ולא מהברת
והא דקתני בסימן טפילה לבהרת מנא ליה לרבי עקיבא סיד
לספחת שאת טפילה וכן פירש בקונטרס פירש בשמו דאית
ליה לר' עקיבא כ' שהן חד מינא וכן נמי מוכח
בסימן שקלם מפני מה אמרו מראות נגעים
שנים שהן ארבע כו' ומפיש שהן ארבע
משמע שאכל אחד יוצאה תולדה אחת כמו
שנים שהן ארבע דשאת וחיוטת ושבוטת
ועוד כיון לספחת לא קתני אלא לשאת אבל
לרבות כ' תולדות לא נרכה לה כ"ש סיד
אכל קרום כ"ש דטהור ועוד דאמר לקמן
מגל דרכן לזה הדבר דומה לתרי מלכי
והרי מיפרכי מלכו של זה למעלה ממלכו
של זה ופריך הלי ו למעלה מזו ו
למעלה מזו כו' והיינו כרבי עקיבא משמע
לרבי עקיבא נמי יש לכל אחד תולדה לכך
רומה לפרש לרבי עקיבא נמי סיד תולדה
דבהרת וא"ת מין מצטרפת עמה ואף
על גב דמרקקת טובא מיבעיא טפי ספחת
לשאת מכהר מלא כתיב ולשאת ולבהרת
ולספחות והשתא הא דקתני לקמן טפילה
לבהרת מנא ליה נעי נמי לרבי עקיבא:

בפני מה אמרו פירוש למה הוכירו
בכל שמותיהן:

ויאמרו מקרום ביצה ולמעלה טמא ומצטרפין
פירוש ויפרשו דמצטרפין זה לזה
הסתומי במעלה אחת דאם לא יפרשו ה
אמינא דכולהי מצטרפי כהדי הדדי ומ"ש
אלא הייתי יודע כל דין נידופין בגון קרום
בהדי צמר בזה לא היה חוסם דהשתא נמי
דתני שתים שהן ארבע לא משמעינן כל סדר
נידופין:

כל כהן שאינו בקי בהן ובשמותיהן
כו' כשמעון יהודה מנם עמו דאם
ישראל בקי עמו אפי' כהן שיטה אומר לו
ישראל אמור טמא והוא אומר ויהודה בקי
היינו דמסכנו ליה וסבר כדאמר נרים
°ערכן ואם תאמר ומה לנו לדעת כישראל דף נ ועמ
הזהיל ויש שם ישראל אחר המשכירו ויש
לומר בגון שהמשכיר עיוור כהות ואינו
יכול לראות:

ואחד נפל לתוכו ד' כתין או כפל טיפות מזו לכבר נפלו הרבה וכרבר
מועט שמום פין עליו ניכר: ואם

סדר משנתו של רבי עקיבא סיד לשאת שלג:

ואם מיתה ליתני שלא כמר דיהה הימנו תיו"ט דע"כ צריך למיתני שלא וסיל דתי"ק דקתני הפתוח שנטלא כיון המוו בתוכ דברי רבי יסאעמל ר' עקיבא מומר כו' ול"ל דהיינו דקמשני מרי מין כדתניא כלומר לא נקט סיל דוקא מלא קתי"ק מו משמ"ר נתן מגיה נמי במילתיה דר"י שמת במקום סיל:

ואין מחרת לבנה והא דכתיב הנותן שלא כמר מורחי דקרא למיתני שחיטו מבוי במבוי:

גלימא דכיתנא ושחקיה פי' בקונ' דחדם יותר לבן ולא יתכן דבפ' כל סיל משמע דשחקיה לכנים יותר ויעלו שפי לבדיקה אלא לענין שמיכות נקט ליה דומיא דכל הני דלעיל ומיהו בכידה ול"ל דמעלו לבדיקה לפי שהם רכים יותר אבל הקונטר' פירש שם לפי שהם לבנים יותר:

לא הזהיר אלא על טומאת מקדש וקדשיו פירש בקונטרי' והרמ קודם לכתיב בקדשים לא יאכל עד שיטבול ויעריב השמש דכתיב בתרוה קודם נפקא לן לרבי יוחנן מג"ם דטומאתו טומאת מקל ולר"ל מבכל קדש לא תגע ויצאו פי' הקונטר' להוא תנא דתמר בפרק' הערל כוס בעל ג' לחיות וכי כורע מוחלט שכתוב מדבר ומתי מעיר יטהר עד דמיתי כפרה והכי ממורחי דמכו' כרבי יסמעאל דפל ג עליה התם מוקי לה בתרומה ורבי יוחנן נופים מסיק לה בפרק' הערל מסמיה דר' יסמעאל מיהו דבר פשוט נזדעזעו שלהרן הוי אומר זה תרומה:

אימא תרומה פירוש אימא נמי תרומה הבל אין לפרש אימא דוקא תרומת מקדש וקדשיו דהא כרת לא חיסני ליה בקרבן עולה ויורד דהא בסמוך לא פריך הכי אלא מטוס דכתיב ביה מיעוטא ול"ג דהוה מצי למיפרך אימא טמא שמשמש שפשפר להיות חיסור עבודה אלא חיסור מקדש וקדשיו שכותה בעזרה ועוד אלא שהיה ויהיה כגון שכותה בעזרה דרך הליכתו כדאמר' בפ' לקמן אלא מטוס דהיא נופלת אמר מתרומה ומטומאת כהנים לא מצי למיפרך הכי נקט תרומה הזהרו שלא על התרומה תעשו חטא וכתיב עליה לא תשכחן עון מיתה דמחייב עליה קרבן עולה ויורד ויש לומר דהכוונה טעמא עד"ף ליה טפי: עולה

ואם איתא של צמר דיהה הימנו מיבעי לי' אמרי אין הכי נמי והתניא רבי נתן אומר לא שאמר רבי עקיבא של מיד דיהה הימנה אלא של צמר דיהה הימנה ומנלן דבהר' עזה היא אמר אביי אמ' קרא ואם בהרת לבנה היא היא לבנה ואיזו זו אחרת לבנה תנו רבנן בהרת עמוקה וכן הוא אומר ומראהו עמוק מן העור כמראה חמרה העמוקה מן הצל שאת אלא גבוה וכן הוא אומ' על כל ההרי הרמי ועל כל הגבעות הנישאו ספחת אין ספחת אלא תפילה וכן הוא אומר ואמר ספחני נא אשכחן תפיל' לשאת תפילה לבהרת מנלן אמר רבי זירא נאמרה לבנה בשאת ונאמר לבנה בבהרת מה לבנה האמור' בשאת יש לה תפילה אף לבנ' האמור' בבהרת יש לה תפילה בסתניתא תנא הטיל הכהו' לספחת בין שאת לבהרת לומ' לך כשם שטפילה לשאת כך טפילה לבהרת שאת בצמ' לבן מאי צמר לבן אמר רב ביבי אמר רב אסי צמר נקי בן יומו שמכבנין בו למילת אמר רבי חנינא משל דרבנן למה הדב' דומה לתרי מלכי ולתרי אפרכי מלכו של זה למעלה ממלכו של זה ואיפרכו של זה למעלה מאיפרכו של זה האי זה למעלה מזה הוא אלא מלכו של זה למעלה מאיפרכיה דנפשיה ומלכו של זה למעלה מאיפרכיה דנפשיה רב אד'בר אבא אמ' כגון מלכא ואקפטא רופילא וריש גלותא האי זה למעל' מזה הו' אלא כגון מלכ' ורופילא ואקפטא וריש גלותא רבא אמר כגון שבור מלכ' וקיסר אמר ליה רב פפא לרבא הי פיניהו ערוך אמ' ליה בחורשיה קא אכיל ליה פוק חזי טיבעא דמאן סגי בעל'מא דכתיב ותיכול כל ארעא ותדושנה ותרוקינה א"ר יוחנן זו פרס חייבת שטיבעה יצא בכל העולם כולו: רבינא אמר כגון גלימא דעמר ושחקיה סדינא דכיתנא ושחקיה: את שיש בה ידיעה בתחילה וכו': ת"ר מנין שאין הכתוב מדבר אלא בטומאת מקדש וקדשיו ודין הוא הואיל והזהיר ועשה על הטומאה וחייב קרבן על הטומאה מה כשהזהיר ועשה על הטומאה לא הזהיר ועשה אלא על טומאת מקדש וקדשיו אף כשחייב קרבן על הטומאה לא חייב אלא על טומאת מקדש וקדשיו ואימ' תרום' שהזהיר ועשה לא אשכחן עון מיתה דחייב עליה קרבן: אימ' ה"מ קרבן קבוע אבל עולה

ה' מיי' פי"ח מה' מעגנות

תאכל בשר מזבח השלמים וגימר הרי עושה קודש: תרומה אם תאכל תרומה בטומאה להזהיר ועשה לכתיב בקדשים לא יאכל ותרומה בכלל מלכתיב בה בהיות עבורה וטבל השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ומהכי' מדתנייה קמי מדתנייה בהערב שמש ואחר מן הקדשים עד דמייתי כפרה: ועשה ומתו בו כי יחללוהו: לא תשכחן עון מיתה דמחייב קרבן שלא חטאת כתיב הלא מעגנת כרת כדאמרינן בהוריות: מירי

דתם לא תיתי דגמר מחר שלא תכי להו: שלא גמר דיהה הימנה מיבעי ליה דיהה עלי ת"ל בלעז: עמוקה וגבוה לאו דוקא קאמר אלא גרחית בעמוקה: טפיל לגברת מגלן לרבנן קבעי להו דאילו לר' עקיבא לית לו דיבוי טפילה לגברת: כפמיני מסתיני: בן יומו כיום הולדו: מכבונין לשון הרחילים יונקו' כבונות ובמו תינקן כבכתי לכתי פרמו"ל והוא כת נפש סקורין נוסקא שמהנרין כה פתיחת פי החלוק כך כשנולד הכבש והמס לוחכתו אין נמרו נקי בלותן יוס והדוכה להנגיעו למילת עוש לכבש מעטה עור ומנגנו עליו שלא יתפרד ומנלן הגמר מכוסה כל הימי' מלכו שלו זה נהר' סהמ"לכו שלם ד למעלה משלת שהו מ'כו שלקרו' ולכן הן מנטרפין הנהרת והשלת ופ פרכו שלו מלך זה למעלה מאיפרכו של מלך זה כיד למעלה מקרוס ומחילה שמעינן דסיד לי' שה משלת הוא: שלא מלכו שלו זה למעלה מאיפרכי דנפשיה כל מיפרכוס הולך אחר מלכו כך כל תולדה מנטרפת לאנים הבי נרסינן מלכא ומקלפטא שני מלכ'ם ומלכ' תזוב מלקפטא: רופילא מ'פרכים שלו מלכא: ורים גלותא מיפרכו שלו מלקפטא כגון מלכא ומלקפטא כשמהלכין זה אחר זה כסדר זה הולכים: בחי זה למעלה מזה הוא אלא כגון מלכא ורופילא ומלקפטא ורים גלותא כשמהלכין שנים שנים כל מיפרכוס הולך אחר מלכו: שביר מלכא מלך פרס וק סר מלך דומי וכל אחד ים לו מיפרכוס: כי מפייכו מסוב שבור מלכא: נאחורסיה מכיל ליה כיתים הזה מוטעין ביערים כל ימיו שלא שמע בטיבעה של מלכות פרס והוגרך לשלל ואת ורב פפא מסוס דמקדים רבא שבור מלכא לקיסר הוא דשיילי ורבא מירא עשה שהיה תחתיו במלכותו כדאמר בסמ' מגילה שדור דבי שבור מלכא ובי כוסי:

דגיגא אמר מסל דרבנן כגון גלימא דעמרא שהוא מלובן כשהוא תדם וליבונו מביאין הרבה יותר מסל טלית יפנה: וגלימא דכיתנא ושחקיה שהחדם לבן הרבה מסל יפן לבן החדש והשלת מן הקרוס והחבות קרוכים להיות שם: שמין בכתוב מדבר פ"ח ד' כ פרשת קרבן עולה ויורד שחייבתו קרבן על הטומאה מניין שמין מחייבו על מנע חלא פס כן תוכל בכותה טומאה קדש תוכל ם לקדש: ולין הוא הרי אתה דן מלהיות הוא והזהיר עושה על הזדון טומאה ומייבין נמי קרבן על שגגת טומאה מה מצינו כשהזהיר ועשה כרת על זדון טומאת מקדש וקדשיו הזהיר ועשה שנ"ל יטמאו את מקדשי הרי זה תזהרת מקדש בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר הרי תזהרת קודש כי את מקדש ה' טמא ונכרת הרי עושה מקדש והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים וגימר הרי עושה קודש: תרומה אם תאכל בטומאה להזהיר ועשה לכתיב בקדשים לא יאכל ותרומה בכלל מלכתיב בה בהיות עבורה וטבל השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ומהכי' מדתנייה קמי מדתנייה בהערב שמש ואחר מן הקדשים עד דמייתי כפרה: ועשה ומתו בו כי יחללוהו: לא תשכחן עון מיתה דמחייב קרבן שלא חטאת כתיב הלא מעגנת כרת כדאמרינן בהוריות: מירי

מיני דהוה מצמיעת קול ספונ׳ העדות וספונת ביטוי לפיכך הנשבעין בקרבן עולה ויורד ואין עונש על זדונו לא מית׳ ולא כרת׳ לפיכך לא לכלל טומאת מקדש והוא לו׳ ודומה כרת לפיכך לא בעולה ויורד את מקדש לעשות לשעיר: ולעני שם: עליה דר׳ שמ׳ דהוי לן לא ספי׳ מקרא לפי מיני׳ בקרבן עולה ויורד כתיב הכא ונגלית היה עליה כנגלית בהמה טמאה ודמי מה התם קודם נגלית היה טמאה שנכתב בתורת כהנים ולא היה צריך לכתוב וכתיב בהמה ללמדך שאין בהמה מצטרפת לחיה ועוף לכל כהמה מפרשת בתורת כהנים: ונאמר להלן בחומר בקדשים בטומאת הגוף נפש כי תגע בכל טמא כט מקדש מדם או בבהמה טמאה וחכל תאכל וכתם שם: לימד תורה נמי מיתקש לקודש לכתוב כל קודש ולרבות כל תרומה מסורה לעבוד יום כנון תלמד ביומי טוהר שלה שהיה טעונה יום מרוץ שמין לה הערב שם ער תלמד ומי שמצי ללמד כעבדתה: מקדש לא ממעטין מדין קודש שכן כריתה בכרת בחולין: שכן מכילה ותיובא ע׳ מכילה הוא: שלם כריתות בשלמים בחובלן בטומאה מתת בחמור חל הכתוב כל הים חסר יקרב מכל זבחיכם חל הקישו וגומ׳ ומחיינן נזבחי כפ׳ לכישי להם יקרב חכיל הוא ומהו יקרב כך זבחי לקדש שבקדש נכלי ונתני בגדו את אהרן והבנים שם ת׳ חכל בשר מובח השלמים וסמיך ליה נפש כי תגע בכל טמא וכתיב וכבשרם: אחת לכלל ההיא דחל הקדשים שכלל את הכל ואת׳ בין הבשרים לפרט ומיעט זו נדרשת בתורת כהנים בתחלת הספר דבר אהרן ובניו ויצא מן הכלל ללמד כו׳ כיוצא והנפש אשר תאכל מבשר זבח השלמים וגומ׳ והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש להיכן הם שלמים מיוחדין קדשי מובח מה כל קדשי מובח יצאו קדשי בדק הבית שאין מתירין עליהן משום טומאה וא׳ת למה אין נדונות בכלל ופרט ואין בכלל אלא מה שבפרט שלמים אין מיבי מחדינא לה משום דמרוחקין הם מזה בשני עניינים וכך מפורש בסנהדרין בפרק כל המכות בחלת אנה דהיכי לפרט מרוחק מן הכלל נידון בחיובו ולא ללמד על הכלל וכו׳ ואם תאמר מה בין זו לאחלת כלל ופרט וכלל שאתה דן כעין הפרט הרבה יש שמידת כעין הפרט בלה להוסיף על הפרט בכלל מחדון לבשרים מחדים שאין בתוכן נו ווו כלה לגלות על הפרט ולא לה סיף עליו ודברי רבים למידין כמדה זו שאין בלה כעין הפרט כגון בהבערה שאנו מוסרים לחלק יצאתה ובמדה זו היה בלה הבערה בכלל היתה ולמה יצאתה להקיש אליה ולגלות על כל הכלל שבשם שחייב על הבערה בשני עצמו כך חייב על כל מלאכ׳ שבכלל בשני עצמו: ו׳ת לטומא׳ הכתוב בתורת כהנ׳ ואת׳ מן הכריתות המלנו שהיו יתירה: כתבת לגלות על הטומא׳ הכת׳ לאכל עולה ויורד וסתמה הכת׳ ל׳ מי׳ על חיוב טומ׳ חייבתו תור׳ קרבן קופ׳ כרת ללמדך שלבשר על כרת זה הוא בא שהוא טומא׳ הקדש: אם תינו ענין כו׳ לבשרים שאין מתכלין כגון ענים של מערכה ולבונה וקטרת אם תאכלן בטומאה חייב: ולר׳ ש תאמר כו׳ נמסכת זבחים בפר׳ בית שמאי: הוחיל ור׳ שמעון כו׳ חטאות הפנימיות כגון פר ושעיר של יום הכיפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזיה בפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב: בשלמים מצוה לפיגול בשלמים כתיב לי׳ ר׳ מיבה שחובת הפנימיות: שלם טומאתן בהנך שלם כריתות כתיב

כל חוץ ועומאתן עליו: כתיב הכא בעולה ויורד:

עולה ויורד ניתי מידי דהוה אשמיעת קול ספונ׳ העדות וספונת ביטוי לפיכך הנשבעין בקרבן עולה ויורד ואין עונש על זדונו לא מית׳ ולא כרת: לפיכך לא לכלל טומאת מקדש והוא לו׳ ודומה כרת לפיכך לא בעולה ויורד את מקדש לעשות לשעיר: ולעני שם: עליה דר׳ שמ׳ דהוי לן לא ספי׳ מקרא לפי מיני׳ בקרבן עולה ויורד כתיב הכא ונגלית היה עליה כנגלית בהמה טמאה ודמי מה התם קודם נגלית היה טמאה שנכתב בתורת כהנים ולא היה צריך לכתוב וכתיב בהמה ללמדך שאין בהמה מצטרפת לחיה ועוף לכל בהמה מפרשת בתורת כהנים: ונאמר להלן בחומר בקדשים בטומאת הגוף נפש כי תגע בכל טמא כט מקדש מדם או בבהמה טמאה וחכל תאכל וכתם שם: לימד תורה נמי מיתקש לקודש לכתוב כל קודש ולרבות כל תרומה מסורה לעבוד יום כנון תלמד ביומי טוהר שלה שהיה טעונה יום מרוץ שמין לה הערב שם ער תלמד ומי שמצי ללמד כעבדתה: מקדש לא ממעטין מדין קודש שכן כריתה בכרת בחולין: שכן מכילה ותיובא ע׳ מכילה הוא: שלם כריתות בשלמים בחובלן בטומאה מתת בחמור חל הכתוב כל הים חסר יקרב מכל זבחיכם חל הקישו וגומ׳ ומחיינן נזבחי כפ׳ לכישי להם יקרב חכיל הוא ומהו יקרב כך זבחי לקדש שבקדש נכלי ונתני בגדו את אהרן והבנים שם ת׳ חכל בשר מובח השלמים וסמיך ליה נפש כי תגע בכל טמא וכתיב וכבשרם: אחת לכלל ההיא דחל הקדשים שכלל את הכל ואת׳ בין הבשרים לפרט ומיעט זו נדרשת בתורת כהנים בתחלת הספר דבר אהרן ובניו ויצא מן הכלל ללמד כו׳ כיוצא והנפש אשר תאכל מבשר זבח השלמים וגומ׳ והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש להיכן הם שלמים מיוחדין קדשי מובח מה כל קדשי מובח יצאו קדשי בדק הבית שאין מתירין עליהן משום טומאה וא׳ת למה אין נדונות בכלל ופרט ואין בכלל אלא מה שבפרט שלמים אין מיבי מחדינא לה משום דמרוחקין הם מזה בשני עניינים וכך מפורש בסנהדרין בפרק כל המכות בחלת אנה דהיכי לפרט מרוחק מן הכלל נידון בחיובו ולא ללמד על הכלל וכו׳ ואם תאמר מה בין זו לאחלת כלל ופרט וכלל שאתה דן כעין הפרט הרבה יש שמידת כעין הפרט בלה להוסיף על הפרט בכלל מחדון לבשרים מחדים שאין בתוכן נו ווו כלה לגלות על הפרט ולא לה סיף עליו ודברי רבים למידין כמדה זו שאין בלה כעין הפרט כגון בהבערה שאנו מוסרים לחלק יצאתה ובמדה זו היה בלה הבערה בכלל היתה ולמה יצאתה להקיש אליה ולגלות על כל הכלל שבשם שחייב על הבערה בשני עצמו כך חייב על כל מלאכ׳ שבכלל בשני עצמו: ו׳ת לטומא׳ הכתוב בתורת כהנ׳ ואת׳ מן הכריתות המלנו שהיו יתירה: כתבת לגלות על הטומא׳ הכת׳ לאכל עולה ויורד וסתמה הכת׳ ל׳ מי׳ על חיוב טומ׳ חייבתו תור׳ קרבן קופ׳ כרת ללמדך שלבשר על כרת זה הוא בא שהוא טומא׳ הקדש: אם תינו ענין כו׳ לבשרים שאין מתכלין כגון ענים של מערכה ולבונה וקטרת אם תאכלן בטומאה חייב: ולר׳ ש תאמר כו׳ נמסכת זבחים בפר׳ בית שמאי: הוחיל ור׳ שמעון כו׳ חטאות הפנימיות כגון פר ושעיר של יום הכיפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזיה בפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב: בשלמים מצוה לפיגול בשלמים כתיב לי׳ ר׳ מיבה שחובת הפנימיות: שלם טומאתן בהנך שלם כריתות כתיב

כל חוץ ועומאתן עליו: כתיב הכא בעולה ויורד:

עולה

ויורד ניתי מידי דהוה אשמיעת קול ספונ׳ העדות וספונת ביטוי לפיכך הנשבעין בקרבן עולה ויורד ואין עונש על זדונו לא מית׳ ולא כרת: לפיכך לא לכלל טומאת מקדש והוא לו׳ ודומה כרת לפיכך לא בעולה ויורד את מקדש לעשות לשעיר: ולעני שם: עליה דר׳ שמ׳ דהוי לן לא ספי׳ מקרא לפי מיני׳ בקרבן עולה ויורד כתיב הכא ונגלית היה עליה כנגלית בהמה טמאה ודמי מה התם קודם נגלית היה טמאה שנכתב בתורת כהנים ולא היה צריך לכתוב וכתיב בהמה ללמדך שאין בהמה מצטרפת לחיה ועוף לכל בהמה מפרשת בתורת כהנים: ונאמר להלן בחומר בקדשים בטומאת הגוף נפש כי תגע בכל טמא כט מקדש מדם או בבהמה טמאה וחכל תאכל וכתם שם: לימד תורה נמי מיתקש לקודש לכתוב כל קודש ולרבות כל תרומה מסורה לעבוד יום כנון תלמד ביומי טוהר שלה שהיה טעונה יום מרוץ שמין לה הערב שם ער תלמד ומי שמצי ללמד כעבדתה: מקדש לא ממעטין מדין קודש שכן כריתה בכרת בחולין: שכן מכילה ותיובא ע׳ מכילה הוא: שלם כריתות בשלמים בחובלן בטומאה מתת בחמור חל הכתוב כל הים חסר יקרב מכל זבחיכם חל הקישו וגומ׳ ומחיינן נזבחי כפ׳ לכישי להם יקרב חכיל הוא ומהו יקרב כך זבחי לקדש שבקדש נכלי ונתני בגדו את אהרן והבנים שם ת׳ חכל בשר מובח השלמים וסמיך ליה נפש כי תגע בכל טמא וכתיב וכבשרם: אחת לכלל ההיא דחל הקדשים שכלל את הכל ואת׳ בין הבשרים לפרט ומיעט זו נדרשת בתורת כהנים בתחלת הספר דבר אהרן ובניו ויצא מן הכלל ללמד כו׳ כיוצא והנפש אשר תאכל מבשר זבח השלמים וגומ׳ והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש להיכן הם שלמים מיוחדין קדשי מובח מה כל קדשי מובח יצאו קדשי בדק הבית שאין מתירין עליהן משום טומאה וא׳ת למה אין נדונות בכלל ופרט ואין בכלל אלא מה שבפרט שלמים אין מיבי מחדינא לה משום דמרוחקין הם מזה בשני עניינים וכך מפורש בסנהדרין בפרק כל המכות בחלת אנה דהיכי לפרט מרוחק מן הכלל נידון בחיובו ולא ללמד על הכלל וכו׳ ואם תאמר מה בין זו לאחלת כלל ופרט וכלל שאתה דן כעין הפרט הרבה יש שמידת כעין הפרט בלה להוסיף על הפרט בכלל מחדון לבשרים מחדים שאין בתוכן נו ווו כלה לגלות על הפרט ולא לה סיף עליו ודברי רבים למידין כמדה זו שאין בלה כעין הפרט כגון בהבערה שאנו מוסרים לחלק יצאתה ובמדה זו היה בלה הבערה בכלל היתה ולמה יצאתה להקיש אליה ולגלות על כל הכלל שבשם שחייב על הבערה בשני עצמו כך חייב על כל מלאכ׳ שבכלל בשני עצמו: ו׳ת לטומא׳ הכתוב בתורת כהנ׳ ואת׳ מן הכריתות המלנו שהיו יתירה: כתבת לגלות על הטומא׳ הכת׳ לאכל עולה ויורד וסתמה הכת׳ ל׳ מי׳ על חיוב טומ׳ חייבתו תור׳ קרבן קופ׳ כרת ללמדך שלבשר על כרת זה הוא בא שהוא טומא׳ הקדש: אם תינו ענין כו׳ לבשרים שאין מתכלין כגון ענים של מערכה ולבונה וקטרת אם תאכלן בטומאה חייב: ולר׳ ש תאמר כו׳ נמסכת זבחים בפר׳ בית שמאי: הוחיל ור׳ שמעון כו׳ חטאות הפנימיות כגון פר ושעיר של יום הכיפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזיה בפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב: בשלמים מצוה לפיגול בשלמים כתיב לי׳ ר׳ מיבה שחובת הפנימיות: שלם טומאתן בהנך שלם כריתות כתיב

כל חוץ ועומאתן עליו: כתיב הכא בעולה ויורד:

מקדש

מקדש לקדש ונאכלה וקדים מיני קדש כדמת׳ בפ׳ כתר למכו׳:

דף יד

ואימא

אף תרומה לכתי בכל קדש מכל קדשים דסוגיא דמכו׳ ופתח ולא מיבי קדש

מם

תרומה בין בקודש בין בחולין מיבי דמקוי לי נקודש גרי׳ ור׳ יוחנן בתרומה גדולה היא לומר דסוגיא דלכתי כבהייתא דת׳ כ לתני׳ת בכל קודש לא תצא יכול אף כמעש׳ ת׳ל והל המקדש לא תנח מה מקדש דבר שיש בו נשילת נשמש אף כל פו׳ יצא מעשר ירושה מקדש הבכור בו בשומאה עגום כרת אף כל שומאה עגום כרת יצתה תרומה תלמוד לומר בכל קודש לרבות את התרומה אלמא מהדרי׳ קרא לתרוייהו ומ׳ דהוה מצי למיכתב בכל קודש ומיבעי ליה מכל קדשים דסוגיא דמכו׳ ופתח ולא מיבי קדש דמקוי לי נקודש גרי׳ ור׳ יוחנן בתרומה גדולה היא לומר דסוגיא דלכתי כבהייתא דת׳ כ לתני׳ת בכל קודש לא תצא יכול אף כמעש׳ ת׳ל והל המקדש לא תנח מה מקדש דבר שיש בו נשילת נשמש אף כל פו׳ יצא מעשר ירושה מקדש הבכור בו בשומאה עגום כרת אף כל שומאה עגום כרת יצתה תרומה תלמוד לומר בכל קודש לרבות את התרומה אלמא מהדרי׳ קרא לתרוייהו ומ׳ דהוה מצי למיכתב בכל קודש ומיבעי ליה מכל קדשים

דמקוי לה כתרומה מ׳ל:

אחת

לכלל ויצתה לפרט פרקו ואת כלל ופרט ואין בכלל אלא מה שבפרט

דף מז

ומנין ריבה ה׳ל דק ד׳ל להקי פרט לכלל ומנין ריבה ה׳ל דק ד׳ל להקי כלל ונעזה כלל מוסיף על הפרט להפריש בנו וכלל בתור ומה שפרט למידת כלל ופרט המרוחקין מיוצ׳ כמידת כלל ופרט וכלל מין כר׳ לבנס׳ שנמר הדין מוכיח דריבה ומיעט הוי כאחת כלל ופרט המרוחקים ובקונטרס ניפיק פרט לעיל דריבה ומיעט סוף לסיל כלל ופרט וכלל ומ׳ת כיון דמיל כלל ופרט המרוחקים זה מזה סוף למידת כלל ופרט וכלל מ׳ל לא הוה לן למעוטי קדשי בדק הבי׳ לבד אלא ה׳ל למימר מה שלמי מיוחדין שיש להן מתירין כלדרים דבי שמעון לקמן בבי פינחל ובגריך כרת שלשי לדברים שאין להן מתירין ואכ׳ל לזקמ׳ לטומאה הכתובה בתורה שתש תו לדברים שאין נאכלין ול׳ל לדברים שאין להם מתירין לא מצטריך דבפרק כ׳ש מרבי להו מאחר שיש מקדשין ולפ׳ד דגר׳ התם דמרבי ל׳ו מאכל הקדשים לא יתכן דהמ׳ק מנופים מוקמינן ליה הכא לכלל:

תניהו

ענין לטומא׳ מקדש אכל לתרומה ליכא למימר דכרת בתרומ׳ ליכא ומיהו ס׳ת דנפק׳ן מטומא׳ קמהדנוקמה בתרומה וכ׳ת מצוה דכתיב בבי כרת הכי נמי כתי׳ בבי׳ת בלה ומ׳ עדיפ׳ מינה פריך:

ואחת

לדברים שאין נאכלין ומוהרה

דף מז

מהכאחר יצא בכל טמ׳ לא יאכל דדרשי׳ן בפרק שני לזבחים ברכות ענים ולבונ׳ מי נמי כרת לא בעי מוהר׳ מ לי דהוה מצמח ומילה:

אתיא

טומא׳ טומא׳ ומע׳ג דגבי חי׳ מים כמי כתיב בטומאה כפרים ממו׳ל הכהני׳ שמת לדרשת מחריתי ור׳ת ול׳ל דלא גמר ג׳ם לטומ׳ה מדאמר בפרק בתרא דמכות מנליה ול׳ל דלתיתי ליה מהיקישא דלעיל מכל קדש לא תגע דלא מוקי ליה בתרומה כלל כדמוכח התם ומה תאמר ולמה לן הפתח כגון דה׳ד דהוחיל ועבד והזה כבריית׳ דלעיל ום לומר דבריית׳ כמי שמין

דף יד

תהן ג׳ם ונקט בגין אב לאפוקי מאחר עב רות ואינטריך

ומיטהרין ג"ם לתפוקי תרומה ות"ת ממאי מיטהרין ג"ם דר' כיון דידעינן מקדם
תנ"ם דטומ' נילף קוד' מדמיתק נמקל וליכא למימ' תרומה נמי דר' קרנ כה
ולא כתרומה דסתם תלמ' ליכא למימ' ומימ כה ולא קדם הוחיל וקודם הוא
נכרת כמו מקדם לכל תרומה לא דמי למקדם ג"ל ומיטהרין ג"ם לתיתגרי
כה לרבו' נכלת עוף טהור דלמעט תרומ' לא
מיטהרין דמהיכא תיתי דמקרים דמקדם
לא תתי מדמיטהרי ג"ם דר' לכל מי דלמו ג"ם
דרבי לא ה"ם מרבינן נכלת עוף אף מדרב
הוא שמעטי' ליה מכי יגע וכה תת' למעוטי
תרומה ומיהו תיפוק למה לי ג"ם דר' תיפוק
לי תנ"ם דטומ' דלעניין קודם נמי דרבינן
ליה בפרק כתרת דמכות:

יש לי בענין הזה להכיח ג' טעמו' לכתי
חיכח טובא בגון לומר כל תרומה
בטומ' וטמ' סגיאים אלא נקט הכי לרבות
דים להכיח אף ע"פ שהן חמורו' וכי ממעט
להו ממעט כמי לחריני ס"ל נקט הכי אף על
נב דלאו טומ' ממש כיון דלעון
טומ' נכתבו ות"ת חין יכפר על כולן
הם תמר לקמן כפר לחת מכפ' ואינו מכפר
כ' כפרות וליכא למ' דה"ק יכפר לחת
מנ' טומ' דת"כ לחמי מיטהרין ס"ל נקט

מי כמיהנן דלמו בני גלות הרבה שנויין במסכת מכות כגון שסרנו דרך עלייה מן שיים נאתה מכן תחת ידו והוציא הלהב מצד וקבלה: מה מלק נטומאת מקדש משחר טומאות: דמייתי עולה וירד ומשחר שנגת עבירה בקרבן קנוט: דמייתי שעירה ולא כשבה שעירה: מלק להקיל קאמר הכי מה מצינו שמלק חילוק שהוא להקל מיבעי לן למשכותי דומיא דשעיר הפנימי דקולא הוא מיחיל מתכפר בקרבן נכור שלא יסור בו ממון מזבח: והאי חילוק להחמיר שאם לא ימצא שעיר אלא בדמים יקריס יביאנו בעל כרחו: ואיתא יולדת שאם עבר עליה יום הכפורים אוכלת בקדשים כלא קרבן: ולא לכל טומאתה וקרבן יולדת מיבו בא לכפר אלא לטהרה מטומאתה לאכול בקדשים: ולרבי שמעון דאמר כולי במסכת כריתות בפרק שמפלתו יולדת חוטא היא שבשבועת בלי שבועת אלא תוקף לשבועה: ממקומו הוא מוכרע ואיכא נמי צריך להך דרשה דחלק: מה תוקף דמייתי ניפריש לא נדרשינן אלין זה להקל שנשפרין אינן קריבין ולבר הקרבן אם כאלין ימים לפני הקרבן והכי נדרשינן מיעוט מנורת וחלק בידי לא מבטרי לפיטם דשם פרים בני קרבנות יולדת ומאי חילוק דמייתי בעולה וירד והיא נופלת מיתת בחנורת: ודברים מפרש במסכת ערכין בפרק יש בערכין אלמא על טהרת אתי קרבן דילה: שאם מבעיה מיכפר ליה בבער בשגגה נתכפר לו העון: ומיעוט נזיר טומאת הכתיב והיא שמיני יכי שתי תורין: ולא לכל טומאתה ובי מיתי נזיר קרבן

עכרין דף יו למיקל עליה כו רות טהרה מייתי כדכתיב והוי לה לאות ימי נזרו וקיימים הרחמנין יפלו ונזרת הכתיב הוא דלא מי לא נזירות על דמייתי קרבן: ודרבי אליעזר מקפר במסכ' תענית: חוטא הוא שנזיר עצמו מן היין: כי היכי דעביד לפני ולפנים דמקדש לעיל

נזיר דף כב בעזרה אחת לשעה ו' למטה מהם מפר וכן מהם השעיר ואחת מהן יכפר על הקל' לאיתויי היכל שיעשה כמותן על הפרוכת מבחוץ: נייתי פר ושעיר מתורגמן קמ"ל וכפר מהקיש נופיה ר"ל כתב וכן ישמש לפרושי מה היה כפרה שבכתוב מנוה עליו שיהא כהל מעה עשה לפנים: מיניה מסתבר ומייתי ליה וכפר על הקדש לדרשה: הל מאי ניהי יש בם ילידה כו' ולא נדרשינן טומאה בקדש מאי ניהו והכי פירושה קתני מה פשעים שאינן בני קרבן אף חטאים ומאי ניהו טומאתם דממעיט מהתם קרא הסר לכת קרבן וא"ו יש בם ילידה נתחלה וילידה בסוף: הסר בר קרבן עולה ויורד הוא ולא לי למימר דלא ניכפר הסר שעיר על: סמוך לפקיעת החמה ערב יום הכפורים ולא היה שהות להביא קרבנו:

נתלי

צריכא דאיתידע ליה סמוך לשקיעת החמה ס"ד אמינא אדמייתי

ניתלי

פשעים שבידיה כדאמר כרים נזיר משנה נחטאת קרינן ביה וכפר מטומאת ודוקא לרבי אלעזר הקפר לו' לרבנן אפילו נטמא במזיד הקרבן מיבעי בא על החטאת דאפילו הכי אינו בא לכפר אלא על הטומאה ול"ל דקרא אפילו נטמא בשוגג אלא שנזיר עצמו מן היין דף כב

דאתידע ליה סמוך לשקיעת החמה ואם תאמר הא נמי גילוי מעשיר המשתלח בכיוצא בזה נדרשינן חטאים דומיא דפשעים ול"ל דלא דרשינן ביה לומיא דפשעים אלא לענין שאם נודע לו מבעוד יום שרוצה להביא קרבן אבל סמוך לשקיעת החמה לא שיביא קרבנו משום דומיא דפשעים דאפילו אתידע ליה סמוך לשקיעת החמה לא מי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0019
DFG

ומאי ניכהו מן כה ויב כה ולא כעי למימר מן כה ומן כה ומי מצוס להא שעירי הרגלים ושעירי נחשי חרשים מכפרים ס"ד נפיק מיפך כתב סתם לה"חטאת שמן מכיר כו מלא ה' ותפילו לרבי שמעון דלא דרים לה לא ס"ל למינקט מאי ניהו מן כה ומן כה משום היקישא דמתניתין על מה שזה מכפר זה מכפר:

ונכפר כפרה נאורה ומס תלמוד ומי עדיף מעשיר המשתלח דתימא

דף פה מלא תולה כדלמר בפרק כתרת דכריתות דחייבי חטאות ומשמורלמן חייבים להביא לאחר יום הכיפורים ול"ל דסבר ממשמעות דקרא קא פריך ונכפר לכל חטאתם משמע שמכפר לגמרי כל שחטו אחר כל נבי שעיר המשתלח לא כתב לכל חטאתם אלא נבי וידוי ולא נבי כפרה:

מאי לכל חטאתם דאתי לכלל חטאת תימא דפריך בפרק כתרת דכריתות נבי שעיר המשתלח תימא כי מתיידע לאחר יום הכיפורים נמי לא מייתי חטאת ואמאי הא כדידיה כתב כאן חטאת ול"ל דהתם נמי כיון שנודע לו קודם יום הכפורים שהיה כספק והיה לו להביא משם תלוי שלח שעיר המשתלח יכפר מפי כשנודע לו אחר יום הכפורים יש עה ואחת לא יצטרך להביא חטאת אחרת שיעיר מיקרי אחרי לכלל חטאת סותרת ואחת לכלל משם שמירתה כיון שלא נודע לו כלל אפי' ידיעה סתם קודם יום הכפורים מיבעי חטאת כשיודע לו מדרשה דכל חטאתם כדלרים הכא מ"ט נבי שעיר המשתלח לא תני למידרש דוקא הכי אתו לכלל חטאת שמיר מכפר על כמה עבירות שיעשה כלל בני קרבן על עשה ועל לא תעשה ומאי עבירות מי כאי שעיר המשתלח עדיף שתלה כיה כדפר אית ליה כמאן דלקיל אית ליה כדפר אית:

פה פנימי מן מכפר מלא על דבר שיש לו ידיעה תלה חיצון וכו' ומס תלמר תיובתא לרבי שמעון דלא דרים חטאת שמיר מכיר כו מלא ה' דמיצטריך היקישא דלא מכפר חיצון מדלים מלא לריהודה דאמר מיצטריך היקישא הא ע"כ חיצון מכפר מחמת כה ויב כה דכמאי מיקמת ליה דליכא לאיפרוך דנפיק מיפך חיצון מרגלים דהא כתב לה"חטאת שמן מכיר כה מלא ה' ומן לומר דמיצטריך היקישא דלא מכפר אלא עבירות מלא בטומאת מקדש וקדשיו דמלמען מתניתין אשמע דמיצטריך מחמת כה ויב כה ל"ל דאי לאו היקישא הוה מיקמת חיצון כפרת ר' חודרגלים וכפרת ר' חודרגלים כחמת כה ומן כה בשאר עבירות ולא היו דרשינן הוחיל וזה בא כומן קבוע מה זה מן מכפר מלא על טומאת מקדש וקדשיו כו' כדלרים תנא דבי רבי ישמעאל מלא הוה דרשינן מה זה ומן כה מלא זה כו' מכל מקום דמיצטריך היקישא דחיצון מפנימי על כרחך דרשינן כדלרים תנא דבי רבי ישמעאל:

וניכפר פנימי מדידיה ומדמי דען מלא מחי לכלל חטאת מן לחום כדפריש לעיל: ונפקא מינה היכא דלא עבד חיצון ומס תלמר

מס כן חיצון למה בא כלל ול"ל משום טומאת שמירתה כין זה לזה:

כפרה מחת מכפר ומן מכפר שתי כפרות ומס תלמר מלמי לא יהיה כי מכפר כמי מדחיצון מס כן תהיה כפרה זו פעמים בשנה ול"ל דמן לחום כיון דעיקר כפרתו הכתובה כו דסיינו יום כה ומן כה לא תהא אלא פעם אחת בשנה ומס תלמר תיפוק לי מדלמיתקש חיצון לפנימי דכעיקן אלא תהא כפרת חיצון אלא פעם אחת בשנה תדע מדקתמר בסמ"ך נבי חיצון ההוא שעירי דרגלים ושעירי ר"ח מכפרין פיר ומס כן היה פעמים בשנה וכן לקמן פיר והא כי כתיב אחת בשעירי הפנימי כתב ומצני מדלמיתקש חיצון לפנימי ובסמוך כמי דצריך וניכפר חיצון מלדיה ומופנימי לצני דמן חיצון מכפר כ' כפרות מדלמיתקש ול"ל דכתיב אלא כתב אחת לגיסיה דחיצון מלא דיליף בהיקישא ליה לן למעוטי אלא יכפר פנימי מדחיצון וחיצון מדפנימי ומדרכה מכח היקש אית לן למר על מה שזה מכפר זה מכפר ומכח דמיתקוש להדדי הוא דצריך לכל חיצון ור"ח ודרגלים אלא מיתקוש שעיר הא שעירי דרגלים ושעירי ר"ח מכפרים הנעשין כפרת אחרים הוי כאילו כתב אחת בשנה לגוף דחיצון:

וניכפר חיצון מלדיה ומחמי דעביד פנימי ומס תלמר המקדש אלא אחת בשנה אחמי אלא דצריך לכיכפרו אלו ליתלו תרוייהו מפנימי ותו לא ול"ל דאתרך קושיא ודאי ידע שיתרץ לו אחת בשנה הוחיל וחיצון מינו מכפר כפרה אחרת מלא זו אבל אפי' היכא דלא מיתחבר ליה למקדש לעולם אחת בשנה כיון דעיקר כפרתו לא הויא דפנימי אי נמי ל"ל דסברא הוא אלא יכלו שכיחה על דבר אחד ולא יועיל זה אלא זה וזה אין סברא לומר שיועיל ולא בא חיצון אלא מפני טומאה שמירתה כין זה לזה והשתא אחי שעיר דקתמר לעיל ונפקא מינה היכא אלא עביד חיצון ולא קתמר ונפקא מינה להגן כיני וביני דעביד חיצון אחי לא יכפר פנימי מדחיצון כדי אלא יכא חיצון מטומאה שמירתה כין זה לזה בלבד ומ"ת וניחא דלעולם אחת תרוייהו מפנימי לחוד וחוי פנימי לחלות וחיצון לכפרה ול"ל דאי חיצון מכפר לגמרי אם כן לא אחי לכלל חטאת והיכך יתלה על זה פנימי:

לטומאה שמירתה כין זה לזה היכא דלא עבד פנימי כדקתמר ונפקא מינה להיכא דלא עבד פנימי קרב קודם חיצון ואי ליכא אלא אחד יעשו פנימי ולא חיצון:

כפרה זו לא תהא כן ל"ה אלא היינו קרא דלעיל וכראה דסברתו אלא מנינן למדרש הך דרשה מקרא אחר ל"ג דכתב כיה נמי אחת בשנה משום אלא דליכתוב אחת אלא בשנה אלא מנינן למדרש קמייתא דאין מכיר אחי כפרות ור' מפרש להא דרשה נמי שמעינן מקרא אחר מלא כתב אחת בעשור כתב בשנה וקרא אחריכא מיצטריך לגופו דרשה:

כתלי ליה מן הייסורי: מאי קושיא ליה דלמר ומניין שעל זה מכפר הא יליף לה דעל שחיטה את קרבן ואת"ל מחטאים דוחיא דפשעי נפיק מיפך זה יכפר על שמן כה ידיעה בתחילה ויש כה ידיעה בסוף דלא אתי לכלל קרבן והחיצון יתלה על שם כה ידיעה בתחילה ומן כה ידיעה בסוף להכי מיצטרי לכל חטאתו:

תורה אור

גיתלי ליה קמ"ל אמר מר מנין שיש בה ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה בסוף ששעיר זה חולה מנין מאי קא קשיא ליה הכי קא קשיא ליה השתא דאמרת חטאים רומיא דפשעים מה פשעים דלאו בני קרבן אף חטאים נמי דלאו בני קרבן אימא מה פשעים דלאו בני קרבן לעולם אף חטאים דלאו בני קרבן לעולם ומאי ניהו אין בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה בסוף אבל יש בה ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה בסוף כיון דכי מיתידע ליה בר קרבן הוא אימא לא ליתלי וכי תימא אין בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה בסוף שעיר הנעשה בחוץ ויום הכיפורים מכפר כ"ד אמינא ניפוך מיפך אמר קרא לכל חטאתם להנך דבני חטאות ניהדו ונתכפר כפרה גמורה אי כתיב מחטאתם כדקא אמרת השתא דכתיב לכל חטאתם מכלל דאתו לכלל חטאת וכי מאחר שאינו מכפר לשה תולה אמר רבי זירא לומר שאם מת מת בלא עון אמר ליה רבא אם כן תהא ממרקת אלא אמר רבא להנך עליון מן הייסורין: אין בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה בסוף שעיר הנעשה בחוץ ויום הכיפורים מכפר כו':

מכרי איתקושי איתקוש להדדי וניכפר פנימי מדידיה ומדחיצון ונפקא מינה להיכא דלא עבד חיצון אמר קרא אחת כפרה אחת מכפר ואינו מכפר שתי כפרות: ונכפר חיצון מדידיה ומאי דעביד פנימי נפקא מינה לטומאה דאירעה בין זה לזה אמר קרא אחת בשנה כפרה זו לא תהא אלא

מעשרין סוה ונפקא מינה לשומאה מעשרים כין זה לזה: שלא למאי הילכתא
מיתקום הויל דלמו לידיעה מיתקום כדתנן כמתניתין: מיכו מכפר כשאר
עבירות אלא בטומאת מקדש וקדשיו כדדרשינן לעיל: מאי טעמא דרבי
יהודה דאמר כל האמורי מכפרין על שגין כה ידיעה אלא בתחילה ואלא כסוף
ת"ק מכל יום הכפורים: לחטאת לה' כשל
רגלי חדש כתוב: הכיאו כפרה להפיס
דעתה של לכנה: מ"ט דרבי שמעון כן
לקיש לחודיה קאי דאמרי: ומכפר נמי
משאר עבירות כל חטאת אלא מועד דהא
קרא חטאת כתיב: ודא כתן קכוע
שעיר יום הכפורים לחיצון: מה זה מיכו
מכפר כו' דהא מיתקום לפנימי: הא נמי
כדתנן דבי רבי ישמעאל הויל וזה בא על ש"ר
ויליף להו מי מדרשא חודא מי מדיוס
הכפורים: מרוכ כפרתן של יום הכפורים
שהוא מכפר על כל עבירות תמא ברגלים
ויליף על גב דכתב נהו לכפר לימא לא
מכפרי אלא אחת בשנה: ולרבי ישמעאל דאמר אין
ברי ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה בסוף בר
קרבן הוא שעיר הנעשה בחוץ אמאי מכפר על
שאין בה ידיע לא בתחיל ולא בסו' הא שעירי
רגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין סבר
להו כר' מאיר דאמר כל השעירים כפרתן שוה
על טומאת מקדש וקדשיו אלא למאי הילכתא
איתקש חיצון לפנימי ר' פנימי אינו מכפר
בשאר עבירות אף חיצון אינו מכפר בשאר
עבירו' על שאין בה ידיעה בתחילה ולא בסוף
שעירי רגלי' ושעירי ראשי חדשי' מכפרין דברי
ר' יהודה: א"ר יהודה אמר שמואל מ"ט דר' יהוד' אמר קרא °ושעיר עזים אחד לחטא' לה'
חטא שאין מכי' בו אלא ה' יהא שעיר זה מכפר והאי מיבעי ליל לכדריש לקיש דאמר ריש
לקיש מה נשתנה °שעיר של ר"ח שנאמר בו לה' אמר הקב"ה °שעיר זה יהא כפרה
על שמיעטתי את הירח אם כן נימא קרא על ה' מאי לה' לכדאמרן ואימא כולי'
להכי הו"א דאתא אם כן נימא קרא חטאת ה' מה לה' שמעת מינה תרתי ויכפר נמי
אפילו בשאר עבירות תנא דפי רבי ישמעאל הואיל וזה בא בזמן קכוע וזה בא בזמן
קבוע מה זה אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו אף זה אינו מכפר אלא על
טומאת מקדש וקדשיו אשכחן שעירי ראשי חדשים שעירי הרגלים מנלן וכי תימא
הא נמי כדתנא דבי ר' ישמעאל איכא למיפרך אי מדראש חודש שכן תדיר אי מדיום
הכיפורים שכן מרובה כפרתו וכי תימא

אלא מעתה מכל מקום כפרה זו של תלויה מינה מלא פעם אחת מי
כיון לא מיקרי פעמים כשנה אלא כשומנו קכוע ורבי ישמעאל דאמר לא
נעי ידיעה בתחילה כו' ופשיטא ליה להס"ד דלא כעי בית דינו
לפי המסקנא למוקי מתניתין כרבי אלא
מסתבר ליה פיסבור סוס תנא דידיעת
בית דינו שמה ידיעה אלא רבי:

חיצון למאי מכפר ולימ' מיתלס
על שם שה ום שה היכא
דליתיידע ליה סמוך לסקיעת החמה דהמי
בר קרבן הוא מע"ג דגבי שעיר הפנימי מי
לחו קרא דחטאו דומיא דפרשי"ה ד"ת תולה
מכל מקום הויל ונלי לן קרא התם אלא
מכפר למידי דכר קרבן סנרא הוא דכולהו
נמי לא מכפרו והשתא אתי ספי' הא דקאמר
לקמן למילתי' דר"ש משעירי רגלי"ם כתין
מכפרים אלא מתין כה ותין כה אלא מוקמה
לים כה ום כה ואתיידע ליה סמוך לסקיעת
החמה מכל מין נדמ' לומר דהא אלא קאמר
הכא למכפר לים כה ום כה ואתיידע ליה
סמוך לסקיעת החמה משום דחיצון מיתקם
לפנימי ונסמוך דקאמר אלא למאי הילכתא
מיתקש להדדי ס"ל דמיתקום להכי אלא
דכלחו הכי משמע סשיר לקמן מחלתיה
דרבי שמעון נבי שעירי רגלים לא יתיישב
כך:

על מתין כה ידיעה לא בתחילה
ולא בסוף ור"ש תימר ולרבי
ישמעאל נפיך ונימא לפנימי מכפר מתין
כה ותין כה ושעיר החיצון ים כה ותין
כה דהא תין כה ותין כה אתי לכלל
חטאת לרבי ישמעאל ום לומר דאכל
מקום שפי אתי לכלל חטאת ים כה ותין
כה אלא מעשה בשמה מע"ג דבי מתיידע ליה אחר יוסי הכהן סורי מבית
מעלית מכל מקום כפרה זו של תלויה מינה אלא פעם אחת מי
כיון לא מיקרי פעמים כשנה אלא כשומנו קכוע ורבי ישמעאל דאמר לא
נעי ידיעה בתחילה כו' ופשיטא ליה להס"ד דלא כעי בית דינו
לפי המסקנא למוקי מתניתין כרבי אלא
מסתבר ליה פיסבור סוס תנא דידיעת
בית דינו שמה ידיעה אלא רבי:

חיצון למאי מכפר ולימ' מיתלס
על שם שה ום שה היכא
דליתיידע ליה סמוך לסקיעת החמה דהמי
בר קרבן הוא מע"ג דגבי שעיר הפנימי מי
לחו קרא דחטאו דומיא דפרשי"ה ד"ת תולה
מכל מקום הויל ונלי לן קרא התם אלא
מכפר למידי דכר קרבן סנרא הוא דכולהו
נמי לא מכפרו והשתא אתי ספי' הא דקאמר
לקמן למילתי' דר"ש משעירי רגלים לא
מכפרים אלא מתין כה ותין כה אלא מוקמה
לים כה ום כה ואתיידע ליה סמוך לסקיעת
החמה מכל מין נדמ' לומר דהא אלא קאמר
הכא למכפר לים כה ום כה ואתיידע ליה
סמוך לסקיעת החמה משום דחיצון מיתקם
לפנימי ונסמוך דקאמר אלא למאי הילכתא
מיתקש להדדי ס"ל דמיתקום להכי אלא
דכלחו הכי משמע סשיר לקמן מחלתיה
דרבי שמעון נבי שעירי רגלים לא יתיישב
כך:

והו סוד מסודות דקבלה ואין להכיכו כי כל כבודה בת מלך פנימה

הא גמרינן ר"ח מיום הכפורים ולא פרכינן הכא לא גרסינן שכן מרובה כפרה דר"ח מיום הכפורים קולא נעגן למילף שלא יכפרו נמי בשאר עבירות ולא פריכא הכי פריכא דקאמרת שלא גרסינן ולא פרכינן ותו לא והכי פירכא שכן מיכו תדיר:

כדאמר דב חמת שעיר ושעיר כו' תימא
ועצרת דלא כתב ביה ושעיר
מכל מקום בכלהן אב דשמח רגלים תיפשוט
מהכא דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד
בבנין אב ועוד דמי בבנין אב מתי למילף
בקמץ דכתיב ר"ח בכתוב ושעיר ומינך
ניתי בבנין אב ושמח יום לפרש דלא דרים
הכא אלא בסמוך שעיר דכתיב בתר ר"ח
ומינך ושעיר לפוס דרס ומאילא אתו שאר
רגלים דכיון דגלי בחד הוו אחריני לאב
סתום מן המפורש ואפילו בבנין אב לא צריך
ולקמן דפריך מעצרת ויום הכפורים עיקר
קושייתו מיום הכפורים ופריך דוקא לרבי
מאיר מפוס דאמ' כל העבירות כפרתן פוס
ואפילו ליום הכפורים ור"ת פי' דה"נ סמיך
להיקיפא דרבי יונה כדמסיק לקמן ולא
נקט אלא תחילת סוגיא לקמן דהוו כמו
וכולי ואף על גב דרבי יהודה אית ליה
היקיפא דבעודיכם וכרבי מאיר מ"מ לא
מסתבר ליה לרבי יהודה לומר שאר כל
העבירות כפרתן פוס כמו שאומר ר' מאיר
מפוס דעדיפא ליה היקיפא דתינח לפנימי
ואית לן למימר דאין מכפר כ' כפרות וגם
שלא תהא כפרתו פעמים בשנה ולר"מ
עדיפא היקיפא דמועדות:

אבל מצות שפוסו ליודע כמי שים
כה ידיעה לבפוף דמי ומפ
תאמר ולפי זה מאחי מינך לשמוי לעיל
דרבי ישמעאל סבר לה כרבי מאיר ניחא
דתינח מכפר אחין כה ואין כה שפוסו
ליודע דאחרי לא מכפר רגלים ור"ת דכיון
שפוסו ליודע לא קרינן ביה מצות שיבו
מכיר בו אלא ה' ויש לומר כיון דבאחת
ללרבי יהודה מצות שפוסו ליודע מכפרת
דגלי ור"ת לא מיסתבר ליה להס"ם שיחלוק
עליה רבי ישמעאל בדבר זה:

אי מה להלן עולים בו ונפקא מיבי
היכא דכתב הכין ונין נפקא
מינה לטומאה שאירע בין זה לזה ומפ
תאמר אחרי לא מצינו כדמצינו בסמוך
דתין אחר כוסה אותו עין ור"ל הכין לא
איקרי אחר לגבי ר"ת כיון דעולין לא כתב
ר"ת אלא דיוק מכין אבל מעין העדה
דכתב כר"ת מצינו שפיר בסמוך דתין אחר
כוסה אותו עין ומהדר שמואל מפרש מה
להלן עולין כלומר הכין מכפר אקרבן עד
שיהא מרובה ור"ת מכפר על עין העדה
שהקריבו בטומאה והשתא אין אנו צריכין
לנפקותא דכאחר הכין ומצני עין העדה
כתיב פי' עין אלא אייך אלא בעדה ועולין
שיך לף בקרבן מי נמי עין העדה ולא עין סכהן:

וניכפר ר"ת מדקדיק ואזלין פיר קרבן שקרב בטומאה בפעם שקרב ר"ת דקרבנות שקרבו בטומאה קודם ר"ת אין סברא לומר שיכפר לאיך יכפר למפרע מה שכאר קרב בטומאה:

וניכפר הין אלא דיה ואפ"ת תאמר ומאי לא מצי למיתן אחד הוא נוסף ולא כ' עונות ויש לומר דבני הין כתיב עין הקדשים ושומאת כאר ועולים הא תניוהו עון הקדשים ועוד עון הקדשים משמע שפיר ב' עונות דקדשים משמע קדשים הרבה:

אמר קרא מוסף אפ"ר קמייתא לא מצי למיתן אחרי דלוקה בטומאת כאר הין אחר נוסף עון:

רב אפי' לאחר העדה כו' כדאיתא הכא פליגי וע"ב מיבעיא ליה דאפי' לרבנן דרגלי לאחר מכפרי ליה ודאפי' לרבי שמעון כרבי יהודה דלא משמע ליה הוא כדלקמן:

הכא נמי שעיר ושעיר מהיקיפא דרבי יונה סמיך כדפירש לעיל:

ומיתקש

הא גמרינן ראש חדש מדיו הכפורי ולא פרכי
דתם כפרה מיכתב בתיבא גלויי מילתא
בעלמא הוא אבל הכא איכא למימר כולה
מילתא לא גמרינן אלא כדאמר רבי חמא בר
חנינא שעיר ושעיר דהכא נמי שעיר ושעיר
ואיתקוש שעירי רגלים לשעירי ראשי חדשים
מה שעירי ראשי חדשים אינן מכפרין אלא על
שאין בהן ידיעה לא בתחלה ולא בסוף אף
שעירי הרגלים אינן מכפרין אלא על שאין בה
ידיעה לא בתחילה ולא בסוף: איבעיא להו
כי אמר רבי יהודה על שאין בהן ידיעה לא
בתחילה ולא בסוף והני מילי בחט שאין סופו
ליודע אבל חט שסופו ליודע כמי שיש ידיעה
בסוף דמי ושעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים
מכפר או דילמא אפילו חטא שסופו ליודע
השתא מיהא חטא שאין מביר בו אלא הקרינא
ביה תא שמע דתניא על שאין בהן ידיעה לא
בתחילה ולא בסוף וחטא שסופו ליודע שעירי
הרגלי ושעירי ר"ח מכפרי דברי ר' יוסי ר"ש אומ'
שעירי הרגלי מכפרין אבל לא שעירי ר"ח וכו':
אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא מאי
טעמיה דרבי שמעון אמר קרא ואותה נתן
לכם לשאת את עון העדה והאי קרא בשעיר
דר"ח כתיב ויליף עון עון מציץ נאמר כאן עון
ונאמר להלן עון מה להלן טומאת בשר אף
כאן טומאת בשר אי מה להלן עולין אף
כאן עולין עון העדה כתיב מכדי מנמר גמרי
מהדדי ניכפר דראש חדש אדידיה ואדציץ
נפקא מינה להיכא דנשבר הציץ אם קרא עון
עון אח"ו הוא נושא ואין נושא שתי עונות וניכפר
ציץ אדידי ואדראש חדש נפקא מינה לטומאה
דאורעה בין זה לזה אמר קרא את אות נושא
עון ואין אחר נושא עון רב אשי אם כתיב הכא
עון העד עד ולא קדשי והתם כתב עון הקדשי
קדשים ולא עדה אשכחן שעירי ראשי חדשים
דמכפרי על טר"ור שאכל את הטמא שעירי
רגלי דמכפרי על שאין בה ידיעה לא בתחילה
ולא בסוף מנלן כדאמר רבי חמא ברבי חנינא
שעיר ושעיר הכא נמי שעיר ושעיר ואיתקוש

תוס' תור מילתא כגון שעירי הרגלים דלא מיפרשא כפר' דיהו לכפר הוא דכתב בהו ולא עיר על מה ומ"ת נא ללמוד מפל יום הכפורים שיכפר על טומאת מקדש שהוא עון כרת פהכינן מה ליום הכפורים שכן מרובה כפרתן: שעיר ושעיר שעיר הוא מכי למיכת בכולהו וכתיב ושעיר ו' מוסיף על ענין ראשון להקיש ומה להקיש מיתקוש שעירי הרגלי לפל ר"ח והוא כבר למד בבנין אב מיום הכפורי ודבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בהיקש כל המלמד בכל המידות חוזרים ומלמדים חוץ מהלמד בהיקש שאין חוזר ומלמד בהיקש בקדשים והכי אמרינן בזבחים בפרק ליהו מקומן: ספופו ליול כגון שרחפו ונכנס למקדש וספופו להוליאו: ולותם נתן לכם בשעיר החטאת לשאת עון העדה: רב אחי אמר כו' ר"ת יתיר להעדה ולקדשים דרים למיעוטא:

ניכפרו אדיום הכפורים על כפרת שעיר הנעשה בחוץ שמן כה ידיעה בתחילה ויש כה ידיעה בסוף : הא למדנו לקמן לחת בשנה כפרה ולא תעשה אלא אחת בשנה ואף על גב דהאי בשעיר הפנימי כתיב הא מיתקום להדדי כדאמר במתניתין : קס"ל כל חד וחד מחבריה גמר של פסח הסמוך לרגלים חדש גמר חדש לכפר על הטהור שאכל את הטמא וברגלים חדש שכולן לו לרבי מאיר כרבי שמעון ושל סוכות הסמוך לשל יום הכפורים גמר מדיום הכפורים לשאין כה ידיעה בתחילה אבל יש כה ידיעה בסוף ושל יום הכפורים משל סוכות לשין כה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף והדר גמרם כולהו כל חד וחד מדסמיך ליה עליונים מתחתונים ותחתונים מעליונים : למד מן הלמד כהיקש קאמר וכולן כולהו היקש ניכהו : כולהו מרחם חדש גמרי לטהור שאכל את הטמא ורחם חדש מיכייהו לשין כה ידיעה כלל : ורחם חדש מדיום הכפורים לשין כה ידיעה בתחילה ויש כה ידיעה בסוף וכן הוא מסן לשין כה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף : מיברת בחמת : קרת עלי תועד במסכת תענית תתון דסיפיה אתת של שנה הבאה ליה מנרגלי שנשתלמו כה מרגלי בעברי ותשעה כם ון מלוי מליהו לתמוז לעיכך תורע בו יום תורת מרגלים בסמוכה בתב ויבכו העם בלילה הסיא בתשעה בתב בכו בכייה של תינם והוקבעה להם בכייה לדורות : לשבור בחורי כחורבן הבית : וכפרתו שעירה שלח הזכיר כאן יש כה ידיעה בתחילה ואין כה ידיעה בסוף כפר על שלנו : ר"ג אתת לא תשמע ליה לרבי שתב אתת בשעיר הנעשה בפנים כתב : אלא לעולם אתת תשמע ליה ומי אתת הא מיתקום ואתני הכא דאמר קרא כו' הכי הוא אתת לאתת דסיפיה דקרא דאמעטיכן מינה שלין אתר מכפר בפרתו דשמוך יכפר לבשנה תשמע ליה ומי אתינן הא לא בשעיר פנימי כתיב כה כתיב מדם אתת שאתת הכפורים אתת בשנה יכפר ואתת

ויכתיב דף כ

תענית דף כה בפחיה דף טו

דההיא שתא מלויה מליוה דכתיב קרא עלי מועד לשבור בחורי אמר ר' יוחנן ומודה ר' מאיר בשעיר הנעשה בפנים שהוא אינו מכפר כפרתן והן אינן מכפרין כפרתו הוא אינו מכפר כפרתן כפרה אתת מכפר ואינו מכפר שתי כפרות הן אינן מכפרין כפרתו אמר קרא אתת בשנה כפרה זו לא תהא אלא אתת בשנה תניא נמי הכי על שאין בה ידיעה בתחילה ולא בסוף ועל שאין בה ידיעה בסוף אבל יש בה ידיעה בתחילה ועל טהור שאכל את הטמא שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים הנעשה בחוץ מכפרים דברי רבי מאיר ואילו שעיר הנעשה בפנים שיירה וכפרתן נמי שיירה : היה רבי שמעון אומר שעירי ראשי חדשים מכפרין על טהור שאכל את הטמא כו' : בשלמא דראשי חדשים לא מכפרי אדרגלים דאמר קרא עון עון אחד דהוא נושא ואינו נושא שני עונות אלא דרגלים ניכפרו אדראשי חדשים אמר קרא אותה אותה דהוא נושא עון ואין אחר נושא עון בשלמא דרגלים לא מכפרין אדיום הכיפורים דאמר קרא אתת בשנה כפרה זו לא תהא אלא אתת בשנה אלא דיום הכפורים ניכפרו אדרגלים אמר קרא אתת כפרה אתת מכפר ואינו מכפר שתי כפרות והא כתיב אתת בשעיר הנעשה בפנים הוא דכתב אמר קרא סלבד חטאת

ואיתקש שעירי הרגלים לשעירי ראשי חדשים מה שעירי דראש חדש במילת דקודש מכפרי אף שעירי רגלים במילתא דקדש מכפרי וכי תימא ניכפרו אדראש חדש הא אמרינן אותה אותה נושא עון ואין אחר נושא עון וכי תימא נכפרו אדיום הכפורים הא אמר אתת בשנה כפרה זו לא תהא אלא אתת בשנה אמאי מכפרי אי על שיש בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה בסוף האי בר קרבן הוא אי על שיש בה ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה בסוף האי שעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים תולה אי על שאין בה ידיעה בתחילה אבל יש בה ידיעה בסוף האי שעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר על קרחך אינו מכפר אלא על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף : רבי מאיר אומר כל השעירים כפרתן שוה כו' : אמר רבי חמא ברי חנינא מאי טעמא דרבי מאיר אמר קרא שעיר ושעיר דוקשו כל השעירים זה לזה ו"ו מוסיף על ענין ראשון קסלקא דעתך כל חד וחד מחבריה גמר ורבי אמר רבי יוחנן כל התורה כולה למידין למד מלמד חוץ מקדשים שאין למידין למד מלמד הא לאקשיא כולהו מקפא גמרי תינח כל דכתב ביה ושעיר עצרת ויום הכפורים דלא כתב ביה ושעיר מנלן אלא אמר רבי יונה אמר קרא אלה תעשו לה' במועדיכם הוקשו כל המועדים כולן זה לזה : והא ר"ח לאו מועד הוא איבעי ר"ח נמי איקרי מועד כדאמר אביי דאמר אביי תמוז

חטאת

ואיתקש שעירי רגלים לשעירי ר"ח ומה תלמר לומר ר"ל דבר הלמד מענינו דר"ח מנין וחזר ולמד מרגלים מה רגלים ופלוגתא היא דרך פסח ומה ר' יוחנן מקומן ומי היכה למד דפנימי נמי מיתקום בהאי היקישא דמועדות שכולכם נסדר קרבן מוסיפין דכתב מלבד חטאת הכפורים הוה אתי שעיר להשתא מיתקם תורת כהנים רגלים לפנימי דמכפר לטומאת מקדש וקדשיו מכל קדש לרבי שמעון בן יהודה ולרבי מאיר דאית להו דרגלים מכפרים לטהור שאכל הטמא היכי ילפינן הא מהיקש מר"ת ור"ק נופיה לא ילפינן ניה הן כפר אלא מנ"ם מנין ור"ק מי פנימי נמי מיתקם בהאי היקישא ממאי מינטרך לרבי יהודה חטאת לי חטאת שמין מכיר בו אלא ס"ה הא מיתקם ר"ת ורגלים לפנימי דמכפר לטומאת מקדש וקדשיו ולרבי מאיר כהיקש ניכהו : כולהו מרחם חדש גמרי לטהור שאכל את הטמא ורחם חדש מיכייהו לשין כה ידיעה כלל : ורחם חדש מדיום הכפורים לשין כה ידיעה בתחילה ויש כה ידיעה בסוף וכן הוא מסן לשין כה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף : מיברת בחמת : קרת עלי תועד במסכת תענית תתון דסיפיה אתת של שנה הבאה ליה מנרגלי שנשתלמו כה מרגלי בעברי ותשעה כם ון מלוי מליהו לתמוז לעיכך תורע בו יום תורת מרגלים בסמוכה בתב ויבכו העם בלילה הסיא בתשעה בתב בכו בכייה של תינם והוקבעה להם בכייה לדורות : לשבור בחורי כחורבן הבית : וכפרתו שעירה שלח הזכיר כאן יש כה ידיעה בתחילה ואין כה ידיעה בסוף כפר על שלנו : ר"ג אתת לא תשמע ליה לרבי שתב אתת בשעיר הנעשה בפנים כתב : אלא לעולם אתת תשמע ליה ומי אתינן הא מיתקום ואתני הכא דאמר קרא כו' הכי הוא אתת לאתת דסיפיה דקרא דאמעטיכן מינה שלין אתר מכפר בפרתו דשמוך יכפר לבשנה תשמע ליה ומי אתינן הא לא בשעיר פנימי כתיב כה כתיב מדם אתת שאתת הכפורים אתת בשנה יכפר אתת

ויכתיב דף כ

תענית דף כה בפחיה דף טו

דההיא שתא מלויה מליוה דכתיב קרא עלי מועד לשבור בחורי אמר ר' יוחנן ומודה ר' מאיר בשעיר הנעשה בפנים שהוא אינו מכפר כפרתן והן אינן מכפרין כפרתו הוא אינו מכפר כפרתן כפרה אתת מכפר ואינו מכפר שתי כפרות הן אינן מכפרין כפרתו אמר קרא אתת בשנה כפרה זו לא תהא אלא אתת בשנה תניא נמי הכי על שאין בה ידיעה בתחילה ולא בסוף ועל שאין בה ידיעה בסוף אבל יש בה ידיעה בתחילה ועל טהור שאכל את הטמא שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים הנעשה בחוץ מכפרים דברי רבי מאיר ואילו שעיר הנעשה בפנים שיירה וכפרתן נמי שיירה : היה רבי שמעון אומר שעירי ראשי חדשים מכפרין על טהור שאכל את הטמא כו' : בשלמא דראשי חדשים לא מכפרי אדרגלים דאמר קרא עון עון אחד דהוא נושא ואינו נושא שני עונות אלא דרגלים ניכפרו אדראשי חדשים אמר קרא אותה אותה דהוא נושא עון ואין אחר נושא עון בשלמא דרגלים לא מכפרין אדיום הכיפורים דאמר קרא אתת בשנה כפרה זו לא תהא אלא אתת בשנה אלא דיום הכפורים ניכפרו אדרגלים אמר קרא אתת כפרה אתת מכפר ואינו מכפר שתי כפרות והא כתיב אתת בשעיר הנעשה בפנים הוא דכתב אמר קרא סלבד חטאת

ואיתקש שעירי הרגלים לשעירי ראשי חדשים מה שעירי דראש חדש במילת דקודש מכפרי אף שעירי רגלים במילתא דקדש מכפרי וכי תימא ניכפרו אדראש חדש הא אמרינן אותה אותה נושא עון ואין אחר נושא עון וכי תימא נכפרו אדיום הכפורים הא אמר אתת בשנה כפרה זו לא תהא אלא אתת בשנה אמאי מכפרי אי על שיש בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה בסוף האי בר קרבן הוא אי על שיש בה ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה בסוף האי שעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים תולה אי על שאין בה ידיעה בתחילה אבל יש בה ידיעה בסוף האי שעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר על קרחך אינו מכפר אלא על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף : רבי מאיר אומר כל השעירים כפרתן שוה כו' : אמר רבי חמא ברי חנינא מאי טעמא דרבי מאיר אמר קרא שעיר ושעיר דוקשו כל השעירים זה לזה ו"ו מוסיף על ענין ראשון קסלקא דעתך כל חד וחד מחבריה גמר ורבי אמר רבי יוחנן כל התורה כולה למידין למד מלמד חוץ מקדשים שאין למידין למד מלמד הא לאקשיא כולהו מקפא גמרי תינח כל דכתב ביה ושעיר עצרת ויום הכפורים דלא כתב ביה ושעיר מנלן אלא אמר רבי יונה אמר קרא אלה תעשו לה' במועדיכם הוקשו כל המועדים כולן זה לזה : והא ר"ח לאו מועד הוא איבעי ר"ח נמי איקרי מועד כדאמר אביי דאמר אביי תמוז

חטאת

אותה לא משמע ליה והא תנן הכן מכנן דמכפר אחין כה ואין כה
דילמא לא מכפר אלא מדרבנן גזירה דלמא טהור אחכל את
הטמא ולא ידעי אחכל את הקדש דבשלמא לר' שמעון כיון דדרים אותה על
כרחיה מכפרי ליה לאוקומתא כפר דרגלים אחין כה ואין כה כדקתני לעיל ולר'
מאיר נמי אתי שפיר אלא על גב דלא דרים אותה אחי
שעיר דהא דרים חשיב אחין מכיר כה אלא
ה"נ משום אחי ליה ג"ם דעון עון מנין וילפינן
כולהו מר"ת אחכל לר"ש בן יהודה דלא דרים
אותה ולא דר"ש נמי מודה אחין מכיר כה
שלא"ה דהא קתני דרשם חדש לא מכפרת
אלא על טהור אחכל את הטמא קשה ויש
לומר דלעניין זה ודאי דרים אותה כיון
דרגלים אין להם כפרה אחרת אלא זאת
אבל כשרים לרגלים כפרה אחרת דהיינו
אין כה ואין כה מכפר נמי אדרשם חדש
ולא פשיטא ליה דרשם דאותה לקשירת
ליה אחין מכפרת למעט שלא ישא אחר אותו
עון אלא בפניהם נושא שלא עון זה ויהיה
אותו שעיר הא לעיל אלא לר"ש בן יהודה אתי
מדיר נמי אף על גב דלא דרים אותה אותו
שעיר דהא דרים חשיב אחין מכיר כה אלא
ה"נם אית ליה ג"ם דעון עון מנין וילפינן
כולהו מר"ת אחכל לר"ש בן יהודה דלא דרים
אותה ולא דר"ש נמי מודה אחין מכיר כה
שלא"ה דהא קתני דרשם חדש לא מכפרת
אלא על טהור אחכל את הטמא קשה ויש
לומר דלעניין זה ודאי דרים אותה כיון
דרגלים אין להם כפרה אחרת אלא זאת
אבל כשרים לרגלים כפרה אחרת דהיינו
אין כה ואין כה מכפר נמי אדרשם חדש
ולא פשיטא ליה דרשם דאותה לקשירת
ליה אחין מכפרת למעט שלא ישא אחר אותו
עון אלא בפניהם נושא שלא עון זה ויהיה
אותו שעיר הא לעיל אלא

דקדושת דמים אין כח בלה קדושת דמים שלקחה מתבומת הלשכה אבל
בכלי לא קדשי קדשים קדושת הגוף דמכתשת שנשחקה בה לאו כלי שרת
הוא: בטבול יום נגע בה: המנחות מנחת יחיד: מועלין בהן משקדשו
דקדושת דמים מעלה היא: קדשו בכלי הבית לעזרה ונתנה בכלי שרת:
הוכשרה גמרה קדושתה ליפסל בטבול
יום וכל לשון הכשר לשון תיקון שמתקנו
ומזמינו לכך: הקומץ של מנחת יחיד:
והלבונה של מנחת יחיד: ומנחת כהנים
מעילה דף י ב"ח כליל ואינה נקמצת: ומנחת כהן
משיח חציתי כהן גדול שבכל יום מחציתה
בבקר ומחציתה בערב: ומנחת נסכים
הבאים עם הבהמה שלשה עשרונים לפר
ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש והן כולן
כליל: קדשו בכלי כו' וכך לעלה היתה
בבי הך וכך לנסיל דהמנחות מועלין בהן
כו' משום דנסיפא יש חילוק ביניהם נמילי
מחדתיתא בתמכת מעילה דכהיא לנעיל
לא קתני ותיובן עליה מזו' פינחל והנותר
ומחצי בקדושת כלי עד שיקרב הקומץ
ובהנך שכולן כליל קתני בקדושת כלי
דיהיו ותיובן עליהם משום נותר ומשום
טמא: קתני משום קטורת וקתני קדשו
בכלי וע"ב מתני לעיל גבי קדושת מכתש
נפסלת בטבול יום ולא תנא לינה והכא
תנא לינה ש"מ קדוש כלי להכי לאו מכתשת
תזורה דף ח ח"א כלי שבשעת הקטרה דומיא
דקומץ ולבונה ומשמע דשאר כהנים כמו שמה
מכתשת לא מקדשה ליה קדושת הגוף:
כ מיל ובודאי מינה מצנה את מרחיצתם
סילכך אע"ג דקדוש הגוף הוא לא מיפסל
בלינה ומשום מקדשה בכלי ליקרב נזור
בה רבנן פסול לינה דילמא אתי לאכשורי
דף פח
הוציאו לו
דף פ
כוריות דף ו
בשאר המקדשים בכלי: מכל מקום קשיא קדושת הגוף שבשר להיכן הלכה בין
בתמידין בין בקטורת: דלכ"ע מתכפר עליהם בשעת לקיחה דלא ליקדשו
קדושת הגוף שלא הגריכין לכפר וכל מידי דכיבור נותנין כ"ד לכ: והא"ר
הוא דאמר במסכת תמורה: הקריש זכר לדמיו הקדיש חיל לדמיו: קדוש
קדושת הגוף ואינו נמכר אמאי משקדשו והוא עכשו רצוי להקריבה מינו
ינתן מידי מוכח והכא כמי למאי מכשר תנא לה בית דין כי מחזרינן כמי
יהו לדמיהן קדשי להו לגופייהו: דף פ

אלא מעתה תיפסל בלינה שלא תנן כו"פ בקול דדייק מדקתני לעיל גבי
מכתשת טבול יום ולא קתני לינה והכא תנא לינה ש"מ דכלי דהכא
לאו מכתשת היא מכל מקום לא לאו הך מתניתין דמייתי מברייתא גופא דמכתשת
דקתני טבול יום ולא קתני ליכלה מני למיפרך דלית ליה תנא טבול יו"ט
לינה וה"ת ותיקשי ליה מטבול יום גופיה דברייתא קתני דמכי נתנ' למכתשת
נפסלה בטבול יום ומילה הכא תנן קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום
דהיינו כלי דבשעת הקטרה אין לה קדושה לא ע"ל דסה לא הוה קדוש כלל כולי האי
דמ"ל דבקטרת אפי' לא קדשו בכלי נפסלת בטבול יום והא דנקט קדשו בכלי
לענין טבול יום לא נקט אלא משום מכתשת כהנים ומכתשת כהן משום הכי לא תדע דהא קומץ כמי מעילו לא קדשו בכלי נפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים
ובלינה מכי נתקדשה המנחה נפסלה כדקתני לעיל המנחות מועלין בהן מיהו סיפא דקתני הכא משום כותר ושמא דקתני מכולהו
מכל מלינה פריך שפיר דלינה למימר ד"ז הדין לא קדשו ונקט קדשו משום מכתשת כהנים ומכיריים דה"ק אפילו תנא כלי קטרת כהדיוט ושוין הן למר דהא
עשויה ליה דאין קטרת נפסלת בלינה מכשעת שהרי אין עושים אותה בתחלת שנה לצורך כל השנה ולא מייתי מכך מתניתין אלא דמייתי מכלי קטרת דאי לאו מתניתין ה"א דאין שיעור מנותה בכך לעשותם כו' בתחילת
לינה בקטרת דאי לאו מתניתין ה"א דאין שיור בקטרת פסול לינה כלל:

דף כ

והואיל וכתיב כל השנה כולה פי' בקול אפילו מחשבת מחשבה היא לא מיפסל בלינה מיהו מקדשה בכלי ליקרב נזור בה רבנן
לינה דילמא אתי לאכשורי בשאר קרבנות שמתקדשת בכלי ולפי"ז לא ה"ל ליפסל אלא מדרבנן וקא"ר דבפ' הניזקין לתנא דבי רבי פפא חייב קטרת
מהו ופשיט ליה מהא דת"ר עקיפת הסלת והלבונה והגתיתים והקטרת שמש נגע בטבול יום במקצתן פסל את כולן ומדפסיל טבול יום פסיל לינה ומדפסלה לינה
פסלה מחשבת זקוק"ס בקול"ס דלמאי לא מייתי דחייס תהא ולימא למיתי דחייס דמדאורייתא פסיל לינה ומסכח ליה מהא דתנן כלי שמת נרוך הקטרה
דף כא
קדוש כף מזיב לגבי לינה כתתינה לתכשת לטבול יום ועי"ל דלמא מדפסיל טבול יום דייק פסול לינה אלא כלומר מדפסיל על ידי נירוק כלי שמת נרוך הקטרה
לכלי דכשאין נרוך לכלי מן כלי מפרפו ותפי' הוי נירוק כלי מדרבנן לא תקון אלא נרוך לכלי מדאורייתא וכיון דגבי כלי מ"ט פסלה לינה כדדייק בפר' סונכלת
על מנחת מלמד שטעונה כלי ודלי לפי מחתומ' מיפסלה בלינה מכל מקום קשיא דהכא דפסלה לאורייתא דקתני ותיובן עליהן מסו' נותר דמשמע
דקאי נמי מקטרת ועוד דקתני ופינחל מין בהן לפי שאין להן מתירין ואי לא מיפסלה מחשבה תיפוק ליה דלא פסלה מחשבה:

מבל מקום קשיא תיובתא מי מכתשת מיקדשה קדושת הגוף ש"מ היכי אמר בערכין גבי מכתשת שניקבה וכשברה ושלחו חומין מחלכסנדריה של מנרים דף י
ותקנוה האמר בזבחים כלי שרת שנשברו אין מתקנין אותן ושניקבה אין מתיכין לתוכה אבר לחין ערוות במקום עשרות ו"ל דמכתשת של חרש דף פא
שהיתה מפעמת ביותר ו"ת דודאי לא היתה כלי שרת שהקטורת היה קדוש קדושת הגוף כדאמרו פסיה תומר יהא זה קטרת היה של עליה קדושת הגוף
אחר בת"ה נמכתשת שהיה רחוי להקטיר בימי הבחירה קדוש כשלומר יהא זה לעולה יהא זה לחטאת וכי תעני לעיל שני קטרת דקדושת דמים היא ס"ק
דבשלומר יהא זה לקטרת לא חי לן על עליה קדושת הגוף:

פר וסעיר של יום הכיפורים פי' בקול לכך יתרו לא נזה בהא משום תרומה ושנה ובפ"ב מעבירי ליתא למסקנא הכי שלא מסקינן לקמן בשעיר דף פה
קדשה שלא למכרה ושעמע דיתרו משום דחייסינן לתקלה:

וכן

דף ב וכן שעירי ע"ז שאכדו למטן דמפרש בפרק קונייתו לו דפר דקתני הכא הוא פר העלם דבר של ציבור ניתן לכפר ל"ג פר כ"ג תימ" לאמאי לא תני ליה פר העלם דבר בהדי שעירי ע"ז ברייתא לפנותם יחד כדקתני להו התם לאמילתא דלחרים ועוד תימא מאי שנא דלא קתני פר העלם דבר בלשון רבים כדקתני שעירי לשון זה יש דקתני שעירים הם כן קשכר ל"ב שבטים מכילים ל"ב שעירים ה"כ מיירי ל"ב פרים דסניקן סוין כדקתני פרק קמא דהוריות:

דף ג אלו שכן נשתטה תיפדה הא נעיכן העמדה והערכ' תיפ' דמשמע דאי קדשי מזבח היא ניתח והא רבי יתנן דף ג ומפ' לית ליה בפרק בתרא דתמורה דתמורה זה וחטאת זה היו בכלל העמדה והפרכה ומיהו יש לומר כך סוגיא אתיא כר"ל דאמ' לרבות קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכ' אבל קס"ד דמעיקרא פריך לכולי לא אמר לב בית דין מתנה עליהן ולבסוף פריך לחפי' כמילי דלא שכיח אמר לב בית דין מתנה עליהן ועוד לסנר לפרק קדשי מזבח היו וכן במסקנא וכבל דוכתא מסקינן שחטי פרה דקדשי בדק הבית היו ומשמ' דהש"ם דף יא ומפ' כפרק קמא דחולין מפרש לטרפות פוסל בפרה משום דחטאת קרייה רחמנא לכ"ג דלכולי עלמא ס"ל דפרה דקדשי בדק הבית היו ומ"מ מסנר דאין נפדית אלא מחמת ל"ב בית דין מתנה עליהן ולכולי פריך והרי פרה דלא שכיח פירו' שימנעו מלה ממנה ה"ל מסקי דעתייהו ומ"ל ב בית דין מתנה עליהם משום דקדשי בדק הבית היו ה"ל בקדשי מזבח כמי מי אמר ל ב בית דין מתנה על הן למימ' אפילו במילתא דלא שכיח ומ"מ ס"ל דפרה דקדשי בדק הבית היו ואין כריך ל ב בית דין מתנה והשתא פריך מי הכי נשחט תפדה תמ"ל דמכח ל ב בית דין נפדי' כן נפדי' לעשם להתנות ומי ליתא דתפדה לדמי נסכים והוי כבעל מום מעיקרו דתולי ביה רבי יוחנן דלא בעי העמדה והערכה ספיר ומש תאמר ומי קדשי בדק הבית היו דיכי פריך נסמוך וכי פורים את הקדש להאכילם לכלבים הא כל בדק הבית ומי פ"ד דהא דתמ' לרבות פדקי נפקא לן מוקלת ולא לכלבים דכתיב נפסולי המוקדשים כל מזבח כדמוכח נפ"ב דכבורות דמסקינן קרא נפקא לן ניז וחלב של בדק הבית מותרים ומעילה קדשים לתומן תנן התם דמותרין לאחר עדיונן בניזה ובעזרה ונכסדים קתני התם מת מתו יפלו ים לומר דף לב דמדקתני חסיר כלמוכח בפרק כל שעה ניחי ממלן על הקדש ואח"כ קתני הם מתו יפלו הויגו מלחוריית: פרה משמה טומאת חולין מעורים במקום אחר: דף יג ובי פודין את הקדשים וחק על גב דפלוגתא היא בפ"ב דכבורות דף קד תפילו בקדש הקדשים לתומן מ"מ מתם מפנם מתם ובפ' סורוע כמ"ד פודין פודין: משום שורה הקב"ה מ"ם מפח דאמר בכבורו בכור שנטרף קונרים אותו עם עורו לפי שאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים ולא את שיפדו מפני עורו ולמאי דפרי' שאין פודין מלרבנן בקדשי בדק הבית כיון מעורה אתר ליהנות מעורה אבל התם לאין פודין מדאורייתא אסור גם העור: רבי שמעון לית ליה ל ב בית דין מתנה על הם ולא מני לשנויי אבודין שאני דאבודין לעשל ולאי לא שכיחי דנזרים לעזמן כיותר לפי שקדושתן מרוב שמן נכנס לפני ולפנים מ"ל מינהו גופייהו לא שכיחי דפר ושעיר של יום הכפורים מינן אלא פעם אחת בשנה וכן שעירי ע"ז לא שכיחי כלל אבל הכא חק על גב דמיירי נמי בשעיר הנשיא של יום הכפורים מכל מקום שעירי מיכומים שכיחי טובא ואבודין לידהו שכיחי ומסקי בית דין דשתיהו להתנות עליהן:

שעירי

שבועות פרק ראשון שבועות

ה"ז דאמר לדמי עולה כי אמרי לעיל קדוש קדושת הגוף כיבה דאמר יהא להניח בדמיו עולה דכיון דליהוי חזי להכי לא מזככין ליה אבל אתר יהא לדמי נסכים חק על גב דנסכים נמי למזבח וקדושת ייהו דמיין להדלי כיון דלא להכי חזי מזדבן וכל שכן היכא דאמרנן ל"ד סייהו לדמי מותר תרומ' שפיר לריקועי פתי: פר ושעיר של יום הכיפורים שכן חטאות הפנימיות: וכן שעירי ע"ז ניכור שחטאו בע"ז בהוראת בית דין מביאין פר לעולה ושעיר לחטאת כדכתיב בפרשת שלח לך ואותו שעיר מתן דמו על הפרוכת ועל מזבח הוסב כדאמר לזכחים בפרק בית שמאי: כולן יפותו דלא דמו לשעירי הרגלים דתנן בהו במתניתין לא קרב ברגל זה יקרב ברגל אתר אבל תלוי ועומד עד יום הכיפורים לשנה הבאה וכבר עברה לה שנה והוו להו מתרומה ישנה והילכך יפותו כדין חטאת שבפרו בעלים שהלכה למסה מסיני חמש חטאות מתות וזו אחת מהם: שאין חטאת ניכור מתה לא נאמרה הלכה דחמש חטאות מלא ביחיד ושעשית דר' שמעון מפרש בהוריות ובתמורה: ליתא לב בית דין מתנה עליהן ס"ד בלא מום: דלא שכיח הילכך לא נחוש לה לחולין ובית שני לא עשו שלא שבע: על כל פסול שבהמ שם מיתה בה יוצא בה חוץ פסול תיפדה: בשחטה תיפדה בשחטה חוץ למקומן ע"ג מערכת' בהכשר בזר המשחה ובמקום הכלוק לה מקבר התהום כדאמר בפרק בתרא לזבחים: אין לה פדיה עולמית מאתר שנאמר גבי הו' לאהוב אתה ואהבי רעך: דקדושת בדק הבית היא כלומר אינה מקדשי מזבח ליקדם קדושת הגוף לעיכוב נפדית בלא תוס ואינה נאכלה לב בית דין: העמדה והערכה שתעמוד על רגליה ויעריכנה הכהן כדכתיב והעמיד את הכבשה לפני הכהן והקריבה הכהן וגו': דר' שמעון במסכת תמורה בפרק בתרא: פרה משמה טומאת חולין בפרק הנזה אין משמין טומאת חולין ולית ליה מכל האוכל אשר יאכל חול' שאין יכול להאכילו לאחרים קדוי חולין ואין אתה יכול להאכילו לאחרים אין קדוי חולין בכל במסכת מנחות בפרק המנחות והנסכים ופרה מיסודי הנלה היא: משמה טומאת חולין אם נגע ארץ בפרה וחזר ונגע בפרה בחולין טומאתן: הנחול ויש לה שעת הכושר לכך: ואמרים לקים מה שעת הכושר שלה: תומר היה דבי שמעון פרה שנשחט כהילכתה על גב מערכתה: כיצדת אם מצא נאה הימנה וסבירא ליה לרבי שמעון העומד לפדות כפדוי דמי והויא ליה חולין שאתה יכול להאכילו לאחרים: שלא לא תוקמה כרבי שמעון והתי דקתני מצא נאה הימנה תיפדה משום דלב בית דין מתנה עליה ה"ג דלא שכיחא מיידי דדמיה יקרין מסקי מדעתייהו להתנויי: הלי תנא סבירא ליה וכו' עד בתין מעמידין לא גרסין: וכי קיימו בית דין ומתנו משום הבלה פורענ' דדמי עורה: כיצד לבו רבי שמעון לב בית דין מתנה שמא לא יקדיב ברגל זה יקרב ברגל זה ולמה לי לשנויי שיכוי דקיקה כולן בתין לכפר כו': דלית תקנתא ברעייה הילכך מתנו עלה: מבל תמידין דאית להו תקנת ברעייה ולכשיזמינו יפדם לא קיימי בית דין ומתנו:

שאני קטורת דלית ליה תקנת כרעייה תימה דה"ל למינקט תקנת לתמידי וה"ל למימר דלי להו תקנתא בקיץ למזבח התקנה זו עושין בתמידין כדלמ"כ סד"א ום לומר דרבותא נקט דאפי' תקנה מועטת כזו אין נקטרת ואם תאמר ולעיל דפריך רבה גרב מסלה ממתנית למותר הקטר חמרי לא מצי הכי ו"ל משום דרב מסלה לית ליה כיומא שאין לך בית דין מתנכ' משום מכר כוס יקריב לוה לכבר מחרת היולך הן קריבין: ומאי קשיא דלמא משום דלית ליה לדחוי הן כפרתן שוה והכי קאמר ליה כן: מתני' מקיצין בהן את המזבח בפרתן שוה והכי קאמר לה דלית ליה כפרתן שוה והכי קאמר ליה כן: מתני' מקיצין בהן את המזבח כשהמזבח נטל מקריבין לותו עולה לנדבת ציבור כשמעיטין ליה לכבי שמעון דאמר פחתיתין נבי שעיר שלא קרב כוה יקרב כוה משום טעמא דכולן בחין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו אמאי לא על גב דלאו היינו דקריה כפרה גופיה כיון דסייכה במקומה קרב לה הכא נמי אלו שלוקחו לצורך תמידין ולא הוקרבו יקרבו לקיץ המזבח שהרי לשם עולה הופרשו וקיץ נמי עולה הוא ולקמן מפרש טעמו לשון קיץ: גמ' מוקי רבי שמעון כשעולי שלוחות שנקנו מתרומת הלשכה של שנה זו ומיתותו כגון שעיר של ראש חודש אלול שחלב ונמצא בעיכובן סמוכין לו רגלו רבי הוא לקיץ המזבח מוקי הוא שלוחי עולה בקיץ המזבח: מתקיף לה רבי יוחנן בשלמא לרבי שמעון דאמר עולה הוא בקיץ המזבח אלא לרבי יוחנן דאמר עולה היא בקיץ המזבח אמאי: ומאי קשיא דלמא משום דלית ליה לדחוי הן כפרתן שוה והכי קאמר ליה כן: מתני' מקיצין בהן את המזבח כשהמזבח נטל מקריבין לותו עולה לנדבת ציבור כשמעיטין ליה לכבי שמעון דאמר פחתיתין נבי שעיר שלא קרב כוה יקרב כוה משום טעמא דכולן בחין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו אמאי לא על גב דלאו היינו דקריה כפרה גופיה כיון דסייכה במקומה קרב לה הכא נמי מלו שלוקחו לצורך תמידין ולא הוקרבו יקרבו לקיץ המזבח שהרי לשם עולה הופרשו וקיץ נמי עולה הוא ולקמן מפרש טעמו לשון קיץ: גמ' מוקי רבי שמעון כשעולי שלוחות שנקנו מתרומת הלשכה של שנה זו ומיתותו כגון שעיר של ראש חודש אלול שחלב ונמצא בעיכובן סמוכין לו רגלו רבי הוא לקיץ המזבח מוקי הוא שלוחי עולה הוא שלוחי עולה בקיץ המזבח אלא לרבי יוחנן דאמר עולה היא בקיץ המזבח אמאי: שאני קטורת דלא כרעייה היא אלא רבנן הפר דילם שאני פרה דרמי יקרין ואלא רבנן דאמרו לומאי דרבי יהודה היא והכי קאמר ליה בשלמא לדידי דאמינא לב"ד מתנה עליהן אמטו לרבי יקרבו אלא לדידך דאמרת לא אמאי יקרבו דילמא מאיר היא והכי קאמר ליה בשלם לדידי דאמינ' כל השעירים כפרתן שוה משום הכי יקרבו אלא לדידך אמאי יקרבו אלא יוחנן גמר גמיר לה לדברי ר"ש אין נפדין לדברי חכמים נפדין ולר' שמעון דלית ליה לב"ד מתנ' עליהן מאי עבדין להו א"ר יצחק א"ר יוחנן מקיצין בהן את המזבח א"ר שמואל בר רב יצחק ומודה רבי שמעון בשעירי חטאת שאין מקיצין בנופן אלא ברמירין הכא הוא דמעיקר עול והשתא עול אבל התם דמעיקר חטאת והשתא עולה גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אמר אביי אף אנן נמי תנינא פר ושעיר של יום הכיפורים שאבדו והפריש אחרי תחתיה וכן שעירי ע"א שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן ימותו דברי רבי יהודה ר' אלעזר ור"ש אומר ירעו עד שיסתאבו ויכרו ויפלו דמיהן לנדבה שאין חטאת ציבור מתה ואמאי ניקרבו אינה גופה עולה הוא לאו ש"מ גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אמר רבא אף אנן נמי תנינ' והשני ירע עד שיסתאב ויכרו ויפלו דמיו לנדבה ואמאי יקרב איהו גופיה עולה הוא לאו ש"מ גזירה אחר כפרה אטו לפני כפרה אמר רבינא אף אנן נמי תנינא אשם שמרו בעליו או שנתכפרו בעליו ירעה עד שיסתאב ויכרו ויפלו דמיו לנדבה ר' אלעזר אופר ימות רבי יהושע אומר יביא בדמיו עולה וליקרב הא גופא עולה הוא לאו גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה שמעינה תניא נמי הכי טהה הן מביאין מן המותרות קיץ

קדושת הגוף:

ומאי דרבי יהודה היא חיישת כי מתיתי כמי כרבי יהודה מני לתימר שני חטאת ציבור דלית להו תקנתא כרעייה דהא ר' יהודה אמר לעיל כולם ימותו ויביא שריפה מינה קאמר דרילמא ר"מ היא ואפ' בהנך חיכוני דשכיח לית ליה לב"ד מתנה עליהן:

מקיצין בהן את המזבח תימה לכפרן ד"ף שם ומס

התוספ' מחשש לחילוי לרעייה דמ' ומי לית ליה לר"מ לב"ד מתנה עליהם ומה תמר ר' לחדי בר מכין מ"ר יוחנן תמידין שלא הוקרבו לשמן תמידין כשרין לכתחלה ומשום דלית ליה לר"מ לב"ד מתנה מע"ג דר"ל יוחנן בסרא נמיר לה לדברי חכמים נפדין תמידין ומשני שני התם לחלת מפוס חטאות מצני הכי דפיקר מילתא דר' יוחנן משום דלית ליה לר"מ לב"ד מתנה מע"ג דר"ל יוחנן בסרא נמיר לה לדברי חכמים נפדין תמידין מכל מ"מ ולא קאמר ה"מ לחולין דאתו לידי פסול אבל לתמידין דלא אתו לידי פסול ומשני נזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ותימה כו' לכפ"ק דזבחים ופרק קמא דמנחות ד"ף ה ומס תמר רב הונא שנים שקיבלו לעשות כו' ניתוק אין לו ניתוק לא מצי טעמא תמר קרא הוא נפוייתו יהא ופקיעם נפוייתו יהא עד שניתק וע"כ לרבי גמירי היא דקאמר התם שלא למה לי ואחר כ"ש התם ניתק אין לא ניתק לא וכתמורה פרק שני כו' קדשי חיבו בשום ספר ופי' ל"ל לא קאי דרשם דקרא לפרש טעמא דלא ניתק לא שלא תתיר לפרש מאי טעמא כשר כשנשחטו שתים בלא עקירת רגל קרא הוא נפוייתו יהא כלומר כחותה הוייתו שסוף להיות דהיינו עולה דהכי גמירי שקדש עולה בחותה הויה יהא מתחיל בלא עקירת רגל ד"ף יח ומס

חניא נמי הכי מה אין מביאין מן המותרות ובמה דברים אמורים בחטאת ואשם מיירי: כנגות

כבנות שוח למזבח כחלב שמנית נקונות שעור מיכי מת יקח ושוח לשון קיץ כבנות שוח למזבח והקיץ לאכול לנערים: וכל דבש וכל מיכי פירות החילון בכלל: חין מקיצין בעולת העוף חין לוקחין נדמי הנדבה עולת העוף: הא גופיה דכר הכלוי חן הלכ דמנח לך הא: לנדבת ניבור חזלה כדרכנן לפלוגי עליה דרבי חלישזר: וחין עולת העוף

פורש חור נביבור דתנית ניתורת כהנים והקריב חן הקיץ כ' התורים היחיד מביח עוף וחין הביבור

קיץ כבנו שוח למזבח והכתי כי כל שאור וכל ליקר דבש וגומר תני רב חנינא כבנות שוח לאדם דרש רב נחמן בר רב חסד חין מקיצין בעולת העוף אמר רבא הא בורכא א"ל רב נחמן בר יצחק לרבא מאי בורכתא אנא אמריתה ניהלי ומשמיה דרב שימי מנהרדעא אמריתה ניהליה דאמר רב שימי מנהרדעא טותרות לנדבת ציבור אזלי ואין עולת עוף בציבור ואף שמוא ספר לה להא דר' יוחנן דאמר רב יהודה אמר שמוא קרבנו ציבור סכין משכחתן למה שהן חני נמי הכיומרה ר"ש בשעיר שאם לא קרב ברגל יקרב בר"ח ואם לא קרב בר"ח יקרב בי"ה ואם לא קרב בי"ה יקרב ברגל ואם לא קרב ברגל זה יקרב ברגל אח שמתחילתו לא בא אלא לכפר על מזבח החיצון תנא לא הוקדש אלא לכפר על מזבח החיצון: ועל זדון טומאת מקדש וקדשיו שעיר הנעש בפנים כו': מנהני מילי דת"ר וכפר על הקודש מטומאת בני ישראל ונו' פשעים אלו המזידים וכן הוא אומר אום מלך מואב פשע בי ואו אז תפשע לבנה בעת ההיא חטאות אלו השגגות וכן הוא אומר נפש כי תחטה בשגגה: על שאר עבירות שבתורה הקלות והחמורות הזדונות והשגגות כו': היינו קלות היינו עשה ולא תעשה חמורות דהיינו כריתות ומיתת בית דין הודע היינו מזיד לא הורע היינו שוגג אמ' רבי יהודה ד"ק על שאר עבירות שבתורה בין קלות בין חמורות בין שעשאן בשוגג בין שעשאן במזיד אותן שעשאן בשוגג בין נודע לו ספיקן בין לא נודע לו ספיקן ואלו הן קלות עשה ולא תעשה אלו הן חמורות כריתות ומיתות בית דין דאי עש' היכי דמי אי דלא עבד תשוב זבח רשעים תועבה אי דעבד השובה כל יומא נמי דתניא עבר על מצות עשה ועשה תשובה לא אז משם עד שמוחלין לו אמר רבי זירא בעומד

קיץ כבנות שוח למזבח כחלב שמנית נקונות שעור מיכי מת יקח ושוח לשון קיץ כוכתב הלחם והקיץ לאכול לנערים: וכל דבש וכל מיכי פירות החילון בכלל: חין מקיצין בעולת העוף חין לוקחין נדמי הנדבה עולת העוף: הא גופיה דכר הכלוי חן הלכ דמנח לך הא: לנדבת ניבור חזלה כדרבנן לפלוגי עליה דרבי חלישזר: וחין עולת העוף

כג ת נבוח

ניבור דתנית ניתורת כהנים והקריב חן הקיץ כ' התורים היחיד מביח עוף וחין הביבור

מכילתין עוף: להא דרבי יוחנן דחמר לשלל תמידין שלא הוקרבו לא שמעין לו' ליה לכ כ"ד מתנה מקיצין בהן חת המזבח בנופן וחין בריבין רעייה: סכי מוסכתן למה שכן סכין הטוחנן סת' מוסכת לן לקרב שהופרש מתחילה לכך וחפילו חין זה חותו קרבן ענינו וכבון עולת תמי' עולה לקיץ חס חיכו רבוי לתמיד: מודה ר' שמעון כו' ומסקנא דטעמא שמתחילתו לא כח חלה לכפר על מובח לכפר מקנת דבר שהקדש לו חטאת הטומאת מקדש תקריב לטומאת מקדש וחע"פ שחין כפרתן שוה הכח נמי לעולה שהוקדש לעולה יקריב: וכפר על הקדש בשעיר הפנימי כת': היינו קלות היינו עשה ולא תעשה כלומ' חי ניהו קלות עש ולא תעשה חמתי תני להו תרתי: ס"ד מתקיף ס"ד הודע היינו מזיד דהא קיש ליה למימר הודע ועשה דהיינו מזיד דהא ליכא למימר הודע שנודעה לו שנגתו כלפרשינן ליה בכל דוכתא לחם כן הוה ליה חטאות ואשמות וחלין ותנן בחסכת כריתו' חייבי חטאות ואשמות וחלין שנגר עליהן ר"ח חייבין להביח חתר ר"ח: חמר רב יהודה כו' סיפא דקתני חמורות היח: בין כשעשאן בשוגג הרי שוגג דהכח ליכא לפרושי ולא בדבר שחין שגגתו חטאת חלא חטא תלוי כגון חכל חתת משתי מתיכות חחת של חלב וחחת של שומן וחיכו יודע ליה חכל: בין שנודע לו ספיקן שנודע לו שגג לידי ספק חלב: בין חלא נודע לו לפני יום הכיפורים שהכיפורים מכפרים חחר יום הכיפורים חו לא תלוי והכי נמי תנן בכריתו' חייבי חטאות תלויין שעבר עליהן יום הכיפורים פטורין ולית לה התם מקפלי: חלא עשה למכפר עליה ר"ח: היכי דמי חי חלא עשה חשוב שגגתו תוכח על חטאתו הא כתיב זבח רשעים תועבה והיכי מכפר עליה קרבן ר"ח: ומי דעבד חשובה למה לי יום הכיפורים כל יומא נמי תגינא מכפר עליה דתנן חטאת לא ומשם עד שמוחלין לו

בעומד

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0028
DFG

בעומד במרדו דלמא עבד תשובה ומקטיל לך וכן רשעים תועבה מתני' רבי היא דאמר י"ה מכפר על שאינן שבין והלוי קרבן מוקי לה בשאר יומי: פורקפול כופר בעיקר: ומגלה פנים בתור"ה על דברי תור"ה כאומרים וכגלוי שמות פניו כגון מנשה שהיה יושב ודורש בגדולות של דופי לא היה למנשה לכתוב לו ותמנע היתה פלגש וילך ראובן ניסי קציר חטים: כרית בשר מילה: דבר ה'

תורת כהנים

יומא דף פה נוסח זה הפורק עול שביעה ליכור רשעו שמעון לוחות שלא ממקומן: ומגלה פנים מרחקים קרא כלשון נזיון וזה בזוה דברי תורה הוא: וה' מעיד בריית בשר שהיא מצוה יחידית: לא אמרתי שלא בזמן שעונה כה שלמה בשאינו שב קלי קרא וכהנך

תלמוד דף נה תלת הוא דבעי לן מקח י"ה הא בשאר כמדבר מעל"ע שאינו שב יום הכיפורים מכפר: ובכהן טו לית להו כמי בשאר עבירות דאין יום שב כיפורים מכפר על שאינן שבין לומרי לך הא דבעי לן קרא בהנך תלת לאו כי"ה מייתי אלא הכרת תכרת דקאמר תכרת לעולם הבא שלא מיתה מונע ממרקת על שם הלוי שלא תשובה מבטל שאר עבירות כמי מיתת ממרקת יום הכיפורים בלא מיתה לא: שאם עשה תשובה ואין עומד מיתה ממרקת אף על שם הלוי שלא תכרת לעולם הבא: אחר ישראל וכו' מתכפרים משאר עבירות כשעיר המשתלח: ומקח מיתת ליה הני סברת לכהנים מתכפרין בשעירי הלח: ר' יהודה נקרין בהאי פירקא: מבל רבי יהודה לית סבר לה כרבי סיהא יום הכיפורים מכפר על שאינן שבים אלא מתניתין מלמיד: אי דלמא ר' יהודה נמי כרבי סבר לה ות תניתין רבי יהודה נמי והאי אלא אחר רבי יהודה היא ובסבר לה כרבי אחרא דאילתא סייק טעמי למימ"ר היא וסבר לה כר' יהודה דב"ה ולא למימר רבי יהודה היא וסבר ליה כרבי תלמידיה: הקא קאמינא רבי סבר לה כרבי יהודה בשעיר המשתלח דע"כ מתניתין רבי היא בשחוקיאיל מרקתני י"ה מכפ' על שאינן שבין אבל רבי יהודה לא סבר ליה כר' דתניא אין י"ה מכפר על שאינן שבין לרבי יהודה: חטאות ואשמות אין מכפרין אלא על הספק והתודה את חטאתם וגו' והתודו אשר חטא עליה: שאין מכפרין על המזיד בשוגג הוא חטאתו ואשמו אין מכפרין אלא על הספק בשוגג הוא חטאתו ואשמו אין מכפרין על המזיד בשוגג אבל לא על הספק מרובה ואשם פיר שמת ואשם שבועת הפקדון ואשם ודאי שבועת העדות: אין לך בעבור לחרם הציבורי הוא ואבל אחרין ורקו מיעוטי ללמדך שפעמים שאין י"ה מכפר: אשם סיפרא תורת כהנים רבי יהודה היא הכי אמרינן בסנהדרין בהו הן המזקקין: לא קרבו מקרבן קודש לא קיבלו בברכותיו לומר מקדש ישראל ויום הכיפורים: ומודה ר' בכרת דיומיה הוא דתניא קמייתא דאינו מכפר על שאינן שבין בכרת של יום הכיפורים קאמר של עיבור ושל מלכים אבל על כל שאר עבירות מכפר אף על פי שעשה בו מלאכה ולא התענה בו: דאי לא תימא הכי כרת דיומיה מודה רבי דאינו מכפר ותימא דאכרת דיומיה מכפר: כרת יום הכיפורים לית ליה לר' בתמיה ה"ל למתא כתב ותמהינן ביום הכיפורי כרת דכתי מנשא בשל שאר כריתות דאי מיית קודש יום הכיפורים לא מיכפרו אבל הכך למה לי מהו כי עבר עליה מכפר עליה הוי יומא: שמא לא בתמיה כלומר שמא אי מית ליה לר' מכפר על כרת דיומיה בלא תשובה לא מיכפר כרת ביום הכ פורים: והא מתכחת לה כגון דעבד בלילא ומית דלא אתא יממא לכפורי ליה לא אימא יום כדכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם:

בעומד במרדו ורבי היא דתניא רבי אומר על כל עבירות שבתורה בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה יום הכיפורים מכפר חוץ מפורק עול ומגלה פנים בתורה ומפר ברית בבשר שאם עשה תשובה יום הכיפורים מכפר ואם לאו אין יום הכיפורים מכפר מאי שמעא דרבי דתניא כי דבר ה' בזה זה הפורק עול ומגלה פנים בתורה ואת מצותו הפר זה המפר ברית בבשר הברת תכרת הכר לפני יום הכיפורים תכרת לאחר יום הכיפורים יכול אפילו עשה תשובה ת"ל עונה בה לא אמרתי אלא בזמן שעונה בה ורבנן תכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא עונה בה שאם עשה תשובה ומת מיתה מכרקת ומי מצי מוקמת לה כרבי והא מדסיפא ר' יהודה היא רישא נמי ר' יהוד' היא דקתני סיפא אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משוח ומאן אית ליה האי סברא ר' יהודה מכלל דרישא ר' יהודה אמר רב יוסף רבי היא וסבר לה כרבי יהודה אמר ליה אביי דווקא קאמר מר רבי סבר לה כרבי יהודה אבל ר' יהוד' לא סבר לה כרבי או דילמא מדרבי סבר לה כר' יהודה אף רבי יהודה סבר לה נמי כרבי מיהו אורחא דמילת' קתני לטימר דתלמי' סבר לה כרביה אמר ליה אין דוקא קאמינא רבי סבר לה כרבי יהודה אבל רבי יהודה לא סבר לה כרבי דתני יכול יהא י"ה מכפר על שבים ועל שאינן שבים ודין הוא הואיל וחטאת ואשם מכפרין ויום הכיפורים מכפר מה חטא ואשם אין מכפרין אלא על השבים אף י"ה אין מכפר אלא על השבי' מה לחטאת ואשם שאין מכפרי' על המזיד כשוגג תאמר לי"ה שמכפ' על המזיד כשוגג הוא ואיל ומכפר על המזיד כשוגג יכפר על שבים ועל שאינן שבים תלמוד לומר אך חלק סתם סיפרא מני ר' יהודה וקאמר שבים אין לא שבים לאו רמי סתם סיפר' אסת' סיפר' דתניא יכול לא יהא יום הכיפורים מכפר אם כן התענה בו וקראו מקר' קודש ולא עשה בו מלאכה לא התענה בו ולא קראו מקרא קודש ועשה בו מלאכ' מניין ת"ל יום הכיפורי' הזה ס"א אמר אביי לא קשיא הא רבי והא רבי יהודה רבא אמר הא והא רבי ומודה רבי בכרת דיומא דאי לא תימא הכי כרת דיום הכיפורים לרבי לית ליה אלא לא משכח לה כגון דעבד בליליא ומית דלא אתא יממא לכפורי ליה לא אימא

כרת

יקרא כג

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0029
DFG

שבועות שתים — פרק ראשון — שבועות

אתי ספיר דלא קתני כגון שמת קודם שנעשה לו כגון דליכא שעיר המשתלח כדתניא לעיל ונפקא מינה היכא דלא עבד חיפון ור"מ דיו הכפורי בלא שעיר המשתלח מכפר לגמרי ונפקא מינה דשעיר מכפר מיד ויום הכיפורים חינו מכפר עד שתחשך למוצאי יום הכיפורי דתניא מוציום הכיפורים שהשעיר מכפר מיד ויום הכיפורים עד שתחשך דברי ר"מ מבשעה שיום הכיפורים מכפר בלא קרבן מה שאין כן בשעיר והא דנקט כגון דתנקטיה לומנא בלא דוקא אלא הוא הדין שמת בו ביום ולרווחא דמילתא נקטיה °או כמי שפיללו שמת בו ביום אלא אחר כמה ימים וכגון דעבד סמוך לשקיעת החמה :

ויקחו שני כ"ל ס"ג

וכפר את מקדש הקודש זה לשני ולפניס פי' נקוד דטומאה לשני ולשני וטומאה היכל מיירי וק' דאמאי צריך קרא לכולהו הא מד קרא לכולהו ומאי כיון שהוסרו לעניין כפרה הוסרו לכל דבר ומיהו קשיא צריך לדחוק הקונטר' לפרש מוד' כמשמעו כגון שהקטיר עליה טומאה מת כן היינו טומאת שאיפה ולא מגופו שיכפר שעיר הפנימי על כהן שטימא טומאה ועור מי טומאת מקדש וקדשיו מיירי הכא לרבי יהודה מאי קאמר ליעיל ד"שמעון ממקומו הוא מוכרע הא אפי' לר' יהודה נמי ממקומן מוכרע ועוד דנס"פ הוציאו לו מייתי לה לאתנויתא דוכן בהיכל דמוכח הוסב למתני' לעניין הוצאה עכ"ל דה"ה לטיולי לפנים היינו על הכלים והכלים היינו על הפרכת ומזבח האיגן מוכח הוסב ועזרות היינו סיורי סרס

קף מד ע"ב סמיך עוף על יסוד מערבית של מובח החיצון סמיך בעזר כדתנ' בחיזהו °מקומן ומיהו קשיא הא דנקט עזרות דס"ל למימר עזרה ועוד דהזאות כולהו כתיבי בהדיא

קף מה ע"ב כפרה ולעיכובא לא חיפטרי דנפק"ן בס"פ מיזהו °מקומן ובס" הוציאו לו וכילה לא כיפר ואס כילה כיפר ואס לא כילה לא כיפר ויש לומר דלא פטרי אלא קרבן ציבור דכתיב מסיח ומרובה נגדים יכול לעבות כן לפי שכל הפרשה כתיבה בהן וכן תניא בת"כ וכפר כהן משיח יכול לפי שכל הפרשה כולה חמור בהן מהן לכן כתיב וכפר את מקדש הקדש ונ' שכל מסיח ומרובה נגדים צריך לעבות כן :

השתא כולן לכפרה אחת אכל לשעיר הפנימי לא משמע דכתיב לשס ודרשינן בסמוך ולא להכהנים:

קף מה ואיתקש שעיר המשתלח לשעיר הנעשה בפנים תימה דבפ" °לכריתו עני מטמא למיתה לעשות פריך הכי בשעיר הנעשה בפנים דכתיב והשתא גמר מיניה שעיר המשתלח דלא איתקש כולן

וקרבן דיממא לרבי לית ליה אלא לא משכחת לה דאכל אומצא וחנקיה ומית אינמי דאכל סמוך לשקיעת החמה דלא הוה שהות לכפורי ליה : אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משוח : הא נופא קשיא קתני אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משוח והדר תני מה בין ישראל לכהנים לכהן משוח אמר רב יהודה הכי קאמר אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משוח מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות ואין חילוק ביניהן ומה בין ישראל לכהניב ולכהן משוח אלא שהפר מכפר על הכהנים ועל טומאת מקדש וקדשיו וכו' ומני ר' יהודה היא דתניא °וכפר את מקדש הקדש זה לפניי °לפנים את אהל מועד זה היכל מזבח במשמעו יכפר אלו עזרת כהנים כמשמעו עם הקהל או ישראל יכפר אלו הלוים הושוו כולן לכפר אחת שמתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה רבי שמעון אומ' כשם שהם שעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל על טומאת מקדש וקדשיו כך הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו וכשם שוידויו של שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות כך וידויו של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות ולרבי שמעון הא וודאי הושוו מאי הושוו דבני כפרה נינהו מיהו כל חד וחד מכפר בדנפשיה מאי טעמיה דרבי שמעון דכתיב °ולקח את שני השעירים איתקש שעיר המשתלח לשעיר הנעש' בפנים מה שעיר הנעש' בפנים אינו מכפ' על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו דכתיב ביה אשר לעם אף שעי' המשתלח אינו מכפ' על הכהנים בשאר עבירות ור' יהוד' אמ' לך להכי איתקיש שיהו שוים בטראת ובקומה ובדמים הוא דאתא מאן תנא להא דתנו רבנן ושחט את שעיר החטאת אשר לעם שאין הכהני' מתכפרין בו ובמה מתכפרין בפרו של אהרן יכול לא יתכפרו בפרו של אהרן שהרי כבר נאמר אשר לו מעתה אין להן כפרה כשהוא אומר יכפר על הכהנים מצינו להן כפרה במה הן מתכפרין מוטב שיתכפרו בפרו של אהרן שהרי הותר מכללו אצל ביתו ואל יתכפרו בשעיר הנעשה בפנים שלא הותר מכללו אצל ביתו ואם נפשך לומר הרי הוא אומר °בית אהרן ברכו את ה' בית הלוי ברכו את ה' יראיה' ברכו את ה' מאן תנא אמר רבי ירמיה דלא כר' יהודה דאי ר' יהודה האמר כהנים יש להן כפרה בשעיר המשתלח ומני רבא אס' רבי שמעון היא דאמר כהנים אין להם כפרה בשעיר המשתלח אביי אמר אפילו תימא רבי יהודה הכי קאמר מעתה אין להן כפרה בטומאת מקדש וקדשיו כשהוא אומר יכפר על הכהנים מצינו שיש להן כפרה בשאר עבירות וכמו דמצינו שיש להן כפר בשאר עבירות כך יש להן כפרה בטומאת

תורה אור

וכפר את מקדש הקודש בעבודת כפר ושעיר על יום הכיפורים כתיב המכפרת על טומאת מקדש וקדשיו אה לפניי ולפנים על טומאת שפורעס לפניי ולפני כהן נטמא לפניי ולפני כדי שתתחוס למחייבך ליה על סהייתו כדמפרש כפ' שני: זה היכל מס כטמא נפיכל : זה מזבח מזבח הזהב מס הקטיר קטורת נטומאס ובסהייס לילו העזרות נכנס לעזרה נטומאס מסוו כולן ככפר לאת נפס יכפר כתרת מסווס כהני לוייס וישראל מלאל סכולן מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות דחולו נטומאת מקדש וקדשיו ליכא למימ' דהסוו סהרי הפר מכפר על הכהנים ושעיר הפנימי על ישראל : רבי שמעון אומר כמס סדס השעיר לנדו מכפר על ישראל טומאת מקדש נלא מסוס וילוי סהרי אין מוסוס וילוי מכפר על הכהנים נטומאת מקדש ולייתר לי' וילוי הפר לאתר עבירה מי כשאר עבירות לא הוסוו כמאי הוסוו : ואפי' הוסוו דבני כפרה נינהו לכך הסוס ללמדך סיס לכלס כפרה אין בטומאת מקדס אין בשאר עבירות : מיהו כל אחד בדנפשיה חלו כפר ולא בשעיר : אחר לעס ולא להכהנים: הותר מכללו מכלל שאתר אסר לו דמטמא לו ולא לאחרים הוסרו: מכל בותו דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו : ואס נפסק לותר לסקשות כלוס על המלדס מזה ולקיוס מפרס מה יש לסקשות : הרי הוא לוס כו'ע המקר מלמדנו שמתכפרי כפרו על אחרן שנאמר בית אהרן ברכו ת"ס הרי כל הכהנים קרויין ביתו הרי אס כללו ובעה ביתו : מתניתא להא מתניתא דקתני מעתה אין להן כפרה דמשמע דאס לא כפר יתכפרו אין להס כפרה כלל : דלא כרבי יהודה דאמר כרבי שמעון דאמר כל כפרותיהן בפר תלוות דאי רבי יהודה אי נמי לא מכפרי כפרות להו כפרה מיסת בשעיר המשתלח בשאר עבירות: תניא אמר כו' וסכי קאמר מעתה אין לאס כפרה בטומאת

ומקטירין וכרת דיממא לרבי לית ליה בתמיד והא בהדיא כתיב כרת דיממא דכתיב בין בעיבור בין במלואים בעצם היום הזה: ותניא אידך אין עבר עליו עד שיעבור עליו כל היום עד שיעבור מן היום למחר עבירתו : סמוך לשקיעת החמה עם כלות היום אלא עבר עבד כיום למחר עבירתו : דתניא תומר בשעיר כל שלא נאסרו לה :

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0030
DFG

בטומאת מקדש וקדשיו כמה"כ אומר על הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר
ולימד שהשוו כולם לכפרה אחת כשעיר המשתלח לרבי יהודה מניין שיש
להם כפרה בשאר עבירות כי היכי דאחס רחמ"נ למיכתב עלייהו כפרה בשאר
עבירות אית לן למילף מינה דייהיב להו כמי כפרה בטומאת מקדש וקדשיו מה הן
מתכפרים כו': מהי אם נפשך לומר מה
היה לו להקשות שהוקק להכיה מקרא
זה: וכי תימא כיון דכתיב ולא שאר כהני:
להכי הוה ליה למיכתב אלא יתכפרו בו בכהנים:
מדעם ליהוי מאל ניכור ולא מאל כהן
גדול נפי שכפר בא מאלו הוצרך לומר
בשעיר מאל ניכור: להכי הוה ליה למיכתב אלא
יתכפרו בו לחודיה שהוקק להכיה מקרא
שיתכפרו בו כהנים: ת"ל שאר לו תלמוד
כתיבי נפיק: שאר לו תניינא: תלמוד לומר
שאר לו השלישי לעכב: הכי קאמינא ליה
דקאמר יכול לא יתכפרו בפרו של אהרן
שהרי כבר נאמר שאר לו לומר שאינו בא מאל
כהנים וכיון שאינן מביאין מהרין לא
יתכפרו בו דאמר שנא בשעיר הפנימי לא
מכפרי ניהי כדילפינן מאשר לעם יתירא
מאום לא מיכפרו בו מחובת אלא נקיה
מאלקם: היינו דאיכא תרי וידויי בפר
ואחן דמו תרי וידויי דכתיב תרי זימני
וכפר בעדו ובעד ביתו ואמר מר בכפרת
בכרים הכתוב מדבר שהרי עדיין לא
נאמרה פרה ואיכא אחן דמו הרי נ' כפרות
לכפר על נ' עבירות שהכהנים מתכפרין
בפר כנגד אלם עבירות שיהרג מתכפרין
בשעירים: אד כנגד שעיר הנעשה
בפנים לתלות על שים בה ידיעה בתחילה
ואין בה ידיעה בסוף: ואד כנגד שעיר
החיצון לכפר על שאין בה ידיעה בתחילה
ויש בה ידיעה בסוף ואד כנגד שעיר
המשתלח לכפר על שאר עבירות: נאד
וידוי ודמו שני אד כנגד שעיר הפנימי
ואד כנגד שעיר החיצון: יכול וכאי וכפר
על התייב לפיכך מתוך וידוי דאשון עליו
ועל ביתו ולאחר שנעשה וכאי בווידוי
מתודה עליו ועל אחיו ולעולם הרוויהו מדף
כפרה בעדו:

הדרן עלך שבועות שתים

ידיעות

סתם מרבה כהן
פיהסתים בפרק
ראשון במסכת:

בטומאת מקדש וקדשיו במה"כ מתכפרין
מושב שיתכפרו בפרו של אהרן שהרי הותרו
מכללו אצל ביתו ולא יתכפרו בשעיר הנעשה
בפני שהרי לא הותר מכללו ואם נפשך לומר
תלים הרי הוא אומ' בית אהרן ברכו את ה' ונו' ומאי
קלב אם נפשך לומ' וכ"ת ביתו כת כולן קרויין ביתו
שנא בית אהרן ברכו את ה' יראי ה' ברכו את
ה' והאי אשר לעם להכי הוא דאת' האי מיבעי
ליה דקאמר רחמ"נ מדעם ליהוי ההוא מאת
ערת בני ישראל נפקא והאי אשר לו להכי הוא
דאת' האי מיבעי ליה לכדתני משלו הו' מביא
ואינו מביא משל ציבור יכול לא יביא משל
ציבור שאין הציבור מתכפרין בו אבל יביא
משל אחיו הכהנים שאחיו הכהנים מתכפרין
בו ת"ל אשר לו יכול לאיביא ואם הביא
כשר תלמוד לומר שוב אשר לו הכתוב שנה
עליו לעכב תנא הכי קאקשיא ליה מאי שנא
בדעם דלא מכפר דלא קא חסרי ביה ממונא
דכתיב אשר לעם בראהרן נמי לא קא חסרי
ביה ממונא וקאמר כולן קרויין ביתו בשלמא
לר"ש היינו דכתב תרי וידוין ודם הפר אד כנגד
שעיר הנעשה בפנים ואד כנגד שעיר הנעשה
בחוץ ואד כנגד שעיר המשתלח אלא לר' יהוד'
תרי וידוין ודם הפר ל"ל באד וידוי ודמו סניא
אחד לוואח לביתו כרתנא דבי ר' ישמעאל כך
היא מידת הדין נוהגת מוטב יבוא זכאי ויכפר
על החייב ואל יבוא חייב ויכפר על החייב:

הדרן עלך שבועות שתים

ידיעות

ח הטומאה שתים שהן ארבע
ניטמא וידע ונעלמה ממנו
הטומא' וזכור את הקדש נעלם ממנו הקודש
וזכור את הטומאה נעלמו ממנו זה וזה ואכל
את הקור' ולא ידע ומשאכל ידע הרי זה בעול'
ויורד ניטמא וידע ונעלמה ממנו טומאה וזכור
את המקד' נעלם ממנו מקד' וזכור את הטומא'
נעלם ממנו זה וזה ונכנס למקדש ולא ידע
ט ומשיצא ידע הרי זה בעולה ויורד: אחד
הנכנס לעזרה ואחד הנכנס לתוספת העזרה
שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא בטלך
ונביא ואורים ותומים וסנהדרין של שבעים
ואחד ובשתי תודות ובשיר וב"ר מהלכין ושתי תודות אחריהם וכל ישרא אחריהם:
הפנימית

הדרן עלך שבועות שתים

ידיעות

הטומאה מתוך פ"ה מסמע סדרנא לפרש כולה מתניתין בידיעה נמורא שפי' וידע סניטמא ואע"ג דמוקמת מתני' כרבי לחמר בידיעות בית
הבחירה בידיעה מכל מקום נקטה לה במתניתין סתם ידיעה חף על גב דלא נדיך והמדקדק יכול לפרש כולה מתניתין בידיעות בית הבו:
מרבינו

הפנימית נאכלת והחיצונה נשרפת וכל שלא נעשי בכל אלו הנכנס לשם אין חייב עליה :

ניטמא בעזרה ונעלמה ממנו טומאה וזכור את המקרש נעלם הימנו מקד' וזכור לטומאה נעלם ממנו זה וזה והשתחוה או ששחא בכדי השתחואה : או בא לו בארוכה חייב בקצרה פטו' זו היא מצות עשה שבמקדש שאין חייבין עליה ואיזו היא מצו'עשה שבנד' שחייבין עליה היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי זפירש מיד חייב מפני שיציאתו ד'נאר"ח לו בביאתו : רבי אליעזר° אומר השרץ ונעלם ממנו על העלם שרץ חייב ואינו חייב על העלם מקדש רבי עקיבא אומר ונעלם° ממנו וה"א טמא על ה'עלם טומאה חייב ואינו חייב על ה'עלם מקדש רבי ישמעאל אומר ונעלם ונעלם שתי פעמים לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש : גמ' : אמר רב פפא לאביי שתים שהן ארבע שתים שהן שש ה'וין ידיעת ה'טומאה תחילה וסוף ידיעות הקדש תחילה'ה וסוף ידיעות מקדש תחילה'ה וסוף וליטעמיך תמני הוין דהא איכ'טומא' דקודש וטומאה דמקדש תחילה וסוף ה'א לאקשיא שם טומאה אחת היא מכל מקו'שית הוין אמר רב פפא לעולם תמני הוין ארבעי קמייתי' דלא מייתן לי'ה לידי קרבן לא קא חשיב ארבעה בתרייתא דמייתא ליה לידי קרבן קא חשיב ואיכא דאמרי אמר רב פפא לעולם חמני הוין וארבעי קמייתא דליתנהי בכל התורה כולה קא חשיב בתרייתא דאיתנה"ו בכל התורה כולה לא קא חשיב בעי רב פפא נעלמו ממנו הילכות טומאה"ח מהו ה'יכי דמי אילימא דלא ידע אי שרץ טמא אי צפרדע טמא זיל קרי ביר'ב הוא לעולם דידע בטומאת שרץ וכגון דנגע בכעדשה ולא ידע כעדשה אי טמא אי לא טמא מאי כיון דידיע דמטמא שרץ בעולם ידיעה היא או דילמא כיון דכעדשה לא ידע אי טמא אי לא טמא העלמה היא תיקו בעי רבי ירמיה בן בבל שעלה לארץ ישראל ונעלם ממנו מקום מקדש מהו אליבא דמאן אי אליבא דרבי עקיבא דבעי ידיעה בתחילה הא לא מיחייב על העלם מקדש אי אליבא דרבי ישמעאל דמיחייב על העלם מקדש הא לא בעי ידיעה בתחילה לא צריכא אליבא דרבי' דבעי ידיעה בתחילה ומיחייב על העלם מקדש ואמר ידיעת בית רבו שמה ידיעה מאי כיון דידע ראיכא מקדש בעולם ידיעה היא או דילמא כיון דמקומו לא ידע עליה העלמה היא תיקו : אחד הנכנס לעזרה וכו' : מנא הנימילי אמר רב שימי בר חייא דאמר קרא° ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו

סמוך לכה

וכן

ארבעי קמייתא דלא מייתי לה לידי קרבן כו' ואת בניהם עיקר וכן נרמז לקונטר' מע"ש פ"ק בריש° מסכת שבת הביאו דאתו לידי חיוב חטאת קמבעיא להו העקירות לא קבעי מידי דהתם מיירי בזה עוקר וחלמיש ובכותח מין המנים יכול לבא לידי חיוב חטאת אבל סעוקר סיס יכול לבא לידי חיוב חטאת אם סיס גומר הוכחה אבל שבא בידיעה דחשובה לא בתחייב ובידיעה אקרונה בתחייב :

זיל קרי כי רב הוא וקרי כמו סיס כאן ידיעה סזיה לבאל כיון שלבר זה ידוע לתינוקות אבל ארץ למטמא בביעדשה דבסתוך אין ידוע אלא לתלמידים ואם תאמר תיפוק לי' דידע בבי' רבו כבאלמד דבר מבואר ויש לומר בשלא למד אלא רוב שהעולם מסרי' אלא ידע בא"י ס"ל למד ולא הבין בין בר בר לבפרש מעולם ועוד יש לפ' זיל קרי כי רב הו'כלומר קרי ע"כ למר בבי' רבו אלא בתיב בפרשה ובתינוק שנשבה ליכא למיקומה כיון שידע דאל מיניייהו מטמא :

ונעלם ממנו מקדש מהו לפי שאין לך דבר שיש לו שעור יותר מבית הבחירה שנאמר לשבת שמו שם אבל לשאר בתי כנסיות ובתי מדרשות אין שעור לגדלן ולקטנן ולכן נעלם מקדש מהו מיידי בזה ובזה ונקט בן בבל לפי שבני מ"י רגילין לסכיר יותר דים תימא ממי לא תזיק בכן ונעלם מכל ריל כמו ונעלמה מעיני כל חי דברי תורה :

או דילמ' כיון דמקומו לא ידע ליה העלמה סיס פי' כקונטרס דלא דמי לידיעת בית רבו דהתם ידע שרץ מטמא וכשנגע בשרץ ולא נזכר לו שלמד שיש טמא בנגיעה זו מטמא אפילו לא היה ידיעה כית רבו ידיעה הלא מ"מ ידע בשעת נגיעה שנגע בשרץ ולעיל כפ"ק דפרי' מי מיכא דלית ליה ידיע' בית רבו ומשני מסכמת לה בתינוק שנשבה בין הנכרי"ם לשנוי כגון שלא ידע בשעת נגיעה שנגע בשרץ : לעיל

תוס' לקמן

פנימי וחיצונה מפרש בגמרא : ונאכלת ונשרפת נמי מפרש בגמרא : נטמא בעזרה וידע שנטמא : השתחווה כשעלם וזכר שהשתחוה כגמרא מפרש שיעורא : תו שכח לו בארוכה שיצא לו דרך לחזוקי ליה בקצרה היינה לבאל : חייב ואפי' לא שהה תפילה ושיעורין הללו הלכ' למשה מסיני כמו שנטמא בתוך העזרה : בקצרה פטור היכא דלא השתחוה ולא שהה : וז היא טומאה שהיתה לו בתוך עזרה : וז היא חטאת עשה שבמקדש דיש בהן מצות עשה ויצלחו מן המחנה כל טמא לבפש : שהן חייבין עליה בית דין בר בהורתה ולא בהן מצות כדאמרי בגמרא : וחיוב היא מצות עשה שבגדה בו ביידי דתכא בהוריות אין חייבין על עשה שבמקדש אבל חייבין על עשה שבגדה קתני סבר לי' וז היא מצות עשה שבמקדש וחי' וז היא שבגדה : היה מהלך עם הטורעה לו הטומאה מצפה בהיתר לידי בניסה : ואמר לו נטמאתי עבדתי ופירש מיד בקונטי הכתר : חייב אלא יעמוד בלא דיעה עד שיזכר ויפרוש בלא קונטי והוא עשה ונברת ליה לה :

פ"ק דקיד ב

סדרן ונעלם לו בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו : ר'עקיבא אומר בו בגמרא מפרש מאי בינייהו : נמ' : ה"ג אמר רב פפא לא לם תמני הוין וארבעי בתרייתא דמייתן לידי קרבן קא חשיב ואין נראה לי לישנא זו דאם כן מאי חיכא דאמרי אם מפני שינוי הטעם אין דרך הש"ס לומר כן ולא ישאל לחבירו מאי בינייהו : ארבעי בתרייתא ידיעות שנם קיימתו בכל סדור שאין חלש אם כן נודע לו שחטא : ארבעי קמייתא ידיעות סבבל שיתנהו בלא דיעה : ליתנהו בכל התורה שהאוכל חלב בשגגה אפי' לא נודע לו עד שיתיבש ויעלם ממנו סילבות טומאה בשגגה בסדרן בבל אינו יודע שיש טמא : אי בסדרן מטמא כגון הבא והלטהה שומין לבפרש וסבור שהוא מטמא : זיל קרי כי רב הוא תיכוקו של בית רבן קורין לחולד והעכבר והבא הילך אין זו הטלמה ויש כאן ידיעה בתחילה וכשאכל את הקדש בטלמה ממנו בשעת הקטרת החלבים ואפילו לא נתכוין לאכול אלא לחתוך ולהאכיל לכלב ולא נודע לו עד לאחר שנתעכל ונתעלם ממנו אינו חייב : ידיעה היא ידיעה בתחילה יש כאן : הטלמה היא ואין כאן ידיעה בתחילה : בן בבל שנודע שיש מקדש בירושלם אבל אין יודע מקומו מהו לחייבו ידיעה בתחילה או דילמא הא דתנן בטלם ממנו אפי' מקדש אפי' שכחו נו בבל קתמר : הא לא בעי ידיעה בתחילה כדאמרינן בפ"ק דפירקין : תלוכה דרבי דתמר בשמעתא קמייתא בפירקין קתמ'

סמוך לכה

וכן

דבעי ידיעה בתחילה ומחייב על העלם מקדש : ידיעה היא למיסוי ידיעה בתחילה : תו דילמא כיון דמקומו לא נודע לו מעולם אין כאן ידיעה בתחילה ולא דמי לידיעת בית רבו דטומאה דחילו התם למד שפסדרן מטמא וכשנגע בו ידע שנגע בשרץ אבל לא שכח לו להכיר שפוק שמא שנגיעה זו התם קא אזלי כיון שלמד שנגע בשרץ ומה ידע בשנגע אין זה בעלם אבל זה לא ידע מקום מקדש מימיו אין כאן ידיעת בית רבו : מה"מ דבעינן כל הני לתוספת עזרה :

וכן

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0032
DFG

וכן תעשו קרח יתיר למירס לדוכות וכימי משה דהוו מלך וכניא ואחיו כהן גדול ואורים ותומים וזכעים זקני סתי תודות מנחמיה כן מכלים נמרינן: משיחתן כשמן המשחה מקדשתן קדושת הגוף לכלי שרת ולקדש את הנכנס לתוכו: מכאן ואילך כלי הדורות לא נמשחו מלא התחלת עבודתן ממנחתן לקדושה וחינוך לשון התחלה: חימא תותפ במשיחה מלא בעבודה לדורות מי בעי במשיחה מי בעי בעבודה: תלמן בשורות מדכתיב קרבן כלשניה כלי השרת תהיה שרתו שבעבו כלי שרת ע"י שירות: ה"ג מי לאו כתיב אותם הוה תמיה למיעל לדורות במשיחה ובעבודה דמ"ד בתב וכן תעשו במשיחה וכתיב ושרתו לשירות ולכני תרתי קמ"ל למעוטינהו ממשיחה דמי לאו להכי אתא למתי אתת מי למיערא לדורות לא מיקדשי במשיחה לתודה ליתות קרא מיניה ונפקא לן מאשר יסרתו: כלאתן ולא בשרן הלחם היו נוסלין שני לחמי תודה: מנא ה"מ דכלחמן קאמר: ואטמיתה שתי תודות כתיב קאמר כספר עזרא כשנבנית חומת ירושלים ובא לקדש את הספר ואטמידה שתי תודות גדולות אחת לכל החומה מכאן ואילך היו עושין לימין מעל החומה לשמאל ומסלוקות לשמאל מעל החומה לימין כדי שיהו מסלוקות כנגד פנימיות לחלל העיר הלכו דרך ימין כשפניהם לחלל העיר הלכו עמדו ומיכ עד שהקיפו חצי כותל: ממין גדול וכספר קאמר קרא גדולות דקאמר מתין גדול אבל בקר ולא של נחן: גדולות במין מלותיו מין שסיו שהביאו גדולות ולא קשנות: ולא גדולות שבתורה ועל כרחיך בלחם קאמר ואטמידון דשל חמץ היו שהן גדולות שבלחמי תודה דתנן חמץ גדולות משל מצה: שהן שתי הלחם מדברות שהוסיפו על המידות שתות מלבר שהכניסו שם חלקים רמשונה נאחם ואסיפו חלק שם מיומקון: שהן שתי לחיפות שהוסיפו שלש שהן שתים עשרים עשרונות שהוסיפו עשר עשרונות כלכתיב והעומר עשירית האיפה הוא: עשרה לחמץ ועשר למצה שהוסיפו מנחות והקריב על זבח התודה חלות מצות גלולות כשמן כרי שני מינין לחד ורקיקי מצות משוחים כשמן כרי שני מינין של אפה שלש מרדכת חלות גלולות כשמן ה"ה לי שלש מינין של מצה וכתיב כאריבו על חלות לחם חמץ יקריב וגו' כנגד מצה הבא חמץ שיהא שלש מינין החמץ כנגד שלשה מינין שבמצה: וכאנשי שלשה מינין כלפריבתא ולפיכך הוי מקריבי שם עכלומין עשר חלות שהי החמץ גדולות שלשה של מצה: בשלמי מנחה נאכלת לכהנים ומלי קידוש שנתחייבו ועור בקידוש העיר כתיב לאכל עזרה שהוסיפו עליהם מקדשתם בשלמי מנחה:

שאין מוסיפין על העיר ועל העזרה ואם תאמר דכתיב ויסנהדרין לא דף יא
תעיב אלא ע"כ ויש לומר דהתם לא תעיב אלא מילי דסנהדרין
ותדע דתנן נמי התם אין מוסיפין לשלחתה קרשות אלא כנ"ד של ע"ג ואלא תני
מלך ונביא ואורים ותומים אע"ג דבענן להו כדתסיק התם בגמר מקרח ואם
תאמר הדתנן התם אין דנין לא את הנכנס
כו' ומוקי לה עולא בגמר' בבתין על עסקי
כתלו כתחילתו מה תחילתן בע"ג כו' אף מה
תפילתן בקלעי ואורים ותומים וכל ישראל
וכו' ומאי קושיא אה"נ דניכנסי אורי ותומים
וכל ישראל והא אלא אתיב להו התם
במתניתין מנלן אלא מיירי אלא במילי
דסנהדרין ויש לומר מדכייל להו בסדר נכנסי
הסקר וכהן גדול מסתע לי' אלא בענן שלא
ע"ג דומיא דידהו מאי תאר דסבר למיתני
אורים ותומים מנלן אלא מיירי שלא במילי
דסנהדרין תם כן ליתנינהו בפני עצמייהו
אלא אתי למיטעי לסוינהו ככניסת הסקר:

וכן תעשו לדורות פירש בקונ' וכימי משה הוה מלך ונביא ואחיו כהן
גדול ואורים ותומים ותימא מה כן כ"ק דף יא
דסנהדרין כהעמדת סנהדרין לשבעים דילפינן ממשה דכתיב ע"ש קום קחי ליבעי
כימי מלך ונביא ועוד מה על גב דלחסרן היה בנכנסין מסכן וכי נשתלו באורים ותומים
לעשות מסכן אלא קיל שנית כהן להסבין על ידי המילואים נעשה מסכן וקושיא רחשונה
יש לתרץ דהכא מרבינן טעמי משום לכתיב וכן תעשו דמשמע דאתתא לרבויי כל סוך
ומה תאמר כלים נמי ניכנסי ע"ג וכי תימא הכתוב אלא לגין כשורות דגין כדיך אלא שורות
הא נסתו משמע דאי לאו מותם הוה ממיכ דכתיב לדורותם ועבודה ת"כ הכתוב דכתוב
לומר למעוטי משיח ע"ג משיח לא ניתעבד ויש לומר דאתא מותם לגלוי דוכן תעשו
לא קאי אכלים ולא בעינן כהן לדורות דומיא דמשה:

מתיב רבא כל הכלים שעשה משה תימא ממשכן ג' פי' ה"ל למיפרך פיהם צריך משיחה לדורות כמו שנמשח ניעמי משה כלכתיב בקרא כדאמר לקמן גבי משכן ומקדש:

לדורות מי בעי משיח והא כתיב בפ' כוך הכא לא בעי למיפרך לדורות בשמוך דאותם משמע למעוטי משיחה לדורות:

ללמרך שאתר שהמרגם כו' אף על גב דאתר שאתר המיוחד שנעשרו ובני פרה לדומה נמי אתרי שאתר מנה נאתם הימנה מנוה לפדות ע"מ לא היה לו להתפאר כך כיון שמנוסה כמו כזה אתם מתכוון לשון שמים:

ובן תעשו לדורות מתיב רבא כל הכלי שעשה משה משיחתן מקדשן מכאן ואילך עבודתן מחנכתן ואמאי נימא וכן תעשה לדורו שאני התם דאמר קרא וימשחם ויקדש אותם אותו במשיחה ולא לדורות במשיחה אימא אותם במשיחה לדורות או במשיח או בעבודה אמר רב פפא אמר קרא אשר ישרתו בם בקדש תלאן הכתוב בשירות השתא דכתב רחמנא אשר ישרתו אותם למה לי אי לא כתב רחמנ' אותם הוה אמינא הני הוא דבמשיחה לדורות במשיחה ובעבודה דהא כתב וכן תעשו מיעט רחמנא אותם במשיחה ולא לדורות במשיחה: ובשתי תודות: תנא שתי תודות שאמרו בלחמן ולא בבשרן מנהני מילי אמר רב חסדא דאמר קרא ואעמידה שתי תודות גדולות ותהלוכות לימין מעל לחומת מאי גדולות אילימא מפני גדול ממש ניפא פרים אלא גדולות במינן מיבעא חשיבותא קמבי שמיא ורמניא נאמר בעולת בהמה ועוף אשה ריח ניחח בעולת העוף אשה ריח ניחח במנח אשה ריח ניחח מלמד שאחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לאביו שבשמים אלא גדולה שבתודה ומאי ניהו חמץ דתנן התודה היתה באה מן חמש סאין ירושלמי שהן שש מרבריות שהן שתי איפות והאיפה שלש סאין עשרים עשרון עשרה לחמץ ועשרה למצה ובמצה שלשה מינין חלות רקיקין ורבוכה אמר רבי בר חמא אין העור מתקדשת אבשירי מנחה מאי טעמא בירושלים מה ירושלים דבר הנאכל בה מקדש אף עזרה דבר הנאכל בה מקדש אטו לחמי תודה בעזרה מי לא מתאכלי אלא בירושלים מה ירושלים דבר הנאכל בה ויוצא ממנה נפסל אף עזרה דבר הנאכל בה והיוצ ממנה נפסל אי מה להלן חמץ אף כאן חמץ ותסברא מנחת חמץ מי איכא וכי

כתיב רף ב
כתיב רף ב
סם
סם ב
סם
סם ד
כתיב רף ב

אין עזרה מתקדשת אלא בשירי מנחה תימא למתן דתמר בפרק כתרא דף קיט ומם
דמנחות דלתן מנחה בפמה הוי מתקדשת כלמאן דאמר לעיל לא מיכא למימר דסבר כמתן דתמר דקדוסה קדושת לבעתה וקדושה לעתיד לבא ועזרא זכר כעלמא הוא דעבד ניסא שלמה ויהושפט קדוש וכ"ת דקדושה במנחת העומר ומה בסוכות היה הקידוש ניסי שלמה כדאמר במועד קטן וכדמוכחי קראי ויש לומר כיון שהכל בא בבת אחת הקידוש דף ט
ועשיית מנחה לא מצינן מנחה בפמה ונקמיצה והקטרה היה מקומה מתקדשת וכל העבודה היתה מתקבל ומתקדש מקומו מ"מ כיון דלא מיפסר לא בדיעבד והא דקתמר הכא דלתן מתקדשת הייט היכא דלמיפסר כגון שנכנס לסוכיף על העזרה:

ויוצא ממנו נפסל ומם תאמר הר הבית סיכי קדים שעין דבר נאכל בו שיצא ממנו נפסל ויש לו קדושה בפני עצמה מנחה לויה וכן בתי ערי מוקף
דמוכח לקמן שתקדשו ומה תן דבר שנפסל כיוצא ויש לומר היכא דלא מיפסר לא מיפסר כלאוכח כשמעתא:

בשחיטה כשהיא היא דקדוש ולמאן דאמר תנור מקדש נמי לא מצי אמי אחי להו פלוגתא דרבי אלעזר בן יהודה ורבנן ומאי שנא מנחה דלא מיפסלי בשחיטה כשהיא היא דקדוש ומאי שנא תנור דמ

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

אין בניין בית המקדש בלילה וכן מיבעי ליה דומיא יום טוב ומה תמיר
דף ל בר"ה פרק יום טוב גבי הדתנן יום הכפורים כולו אסור קתני התם
דמיבעי ליה לרבותיה בתמיד ויש לומר דהיינו בית המקדש לעתיד שהיא
עתידה מהילין בידי שמים כדכתיב מקדש ה' כוננו ידיך וכן מפרש במדרש
תנחומא:

ער כי אתה ה' מתמי דכתיב לעיל מינים ושלומת רשעים תרוממה
דמשתעי בעוונים שהיו מכירין להם בשעת הבניין אבל משם ואילך לא משתעי בהכי:

אסור להתרפאות בדברי תורה
דף סו והלמ' במסכ' שבת לאיסתת כת יומת ליומת הכי גרסת מלאך ה' חנין וגומר שבעתים שני:

אמטו להכי פנימי' כתכלת לעיל פירש בקו והעמיד שתי תודו גדולות מבל המזבח מבחוץ וקבעו שם כן פנימי תחתי נתכלת וכו' נפסל ביוצא דלא מציעתא
דף יש שיעור קרום תוך לחומה וכפר כתר' למכו' נמי מתעבר שני טהור שפורין תוכן בשעה שהיה תוך לחומה ורחקה כשפניה היו מלכים וחף על גב דקרי פנימה להך דלהד' חומ' ולפי זה היה יותר מיכונה שהיה כלפי חוץ לעיר מכל מקום קרי לה פנימה
דף פה ופס לפי שיש דבר אחר ודתנן בפ' כיצד צולין החלונות ועובי החומה כלפנים חף על פי שהלבן מכפניה היה מתקדש כל מה שהיה בלבה לקדש דלא מיפשר לילך בעזרה ועוד דמסקינן התם דווקא בשוה לקרקע ולפס היה מיפשר להלך:

דקדשה לה רשעון ומה תאמר מדרבה רחמונה כמי תאכל דכל ומן שלא קידשה העיר חף על פי שקדשה העזרה נאכלין קדשים בכל הרוחה כדתנן
דף קיב בפרק כתרא' דזבחים בכלה ובגג ובביתן שנאכלין בכל הרוחה לפי שאין חומת העיר קדושה ול' דמכיון שהלבה התודה כל פס
הויא לה יושב במקום שהלבת:

תני

ר' יהושע בן לוי אסור להתרפאות בדברי תורה להגן שני ואלא כי' אמר אסור דאיכא
יא מכה אי דאיכא מכה' אסור ותו לא והתנן' הלוחש על המכה אין לו חלק לעולם הבא

הא איתמר עלה א"ר יוחנן' ברוקק שנו לפי שאין מוכירין שם שמים על הרקיקה: ב"ד
מהלכין ושתי תודות אחריהן וכו': למימרא דבית דין קטי תודה אזלי והכתב וילך
אחריהם הושעיא וחצי שרי יהודה הבי קאמר בית דין מהלכין ושתי תודות מהלכות

יב ובית דין אחריהם ביצד מהלכות רבי חייא ורבי שמעון ברבי הד' אמר זו כנגד זו וחד
אמר זו אחר זו מאן דאמר זו כנגד זו הפנימי' הך דמקרבא לחומה מאן דאמר זו אחר זו
הפנימי' הך דמקרבא לב"ד תנן הפנימית נאכלת והחיצונה נשרפת בשלמא למאן
דאמר זו אחר זו אמטו להכי פנימית נאכלת משום דאתיא חיצונה קמה וקדשה לה
אלא למאן דאמר זו כנגד זו ותרויהו בהדי הדדי קא מיקדשי ולישעמיך למאן דאמר זו
אחר זו חדא מי מיקדשא הא כל שלא נעשית בכל אלו תנן ואפילו למאן דאמר באחת
מכל אלו הני תרויהו חדא מצוה היא אלא א"ר יוחנן

וביתימא דמחמיץ להו לשירים ומקדש בהו
והכתי' לא תאפה חמץ חלקם ואמר ריש לקיש
אפי' חלקם לא תאפה חמץ אמא לא איפשר
דמקדש בשתי הלחם בעצר' משו' דלא איפשר
היכי ניעביד נבנייה מאתמו' וניקדש' מאתמול
שתי הלחם בשחיטת כבשי' הו' דקדשי נבנייה
מאתמול וניקדשה האידנ' בענן קידוש בשעת
הבניין נבנייה ביום טוב ונקדשיה ביום טוב
אין בניין מקדש דוחה יום טוב נישבקה לבתר
הכי ונבנייה וניקדשיה איפסילה ליה בלינה
נבנייה ממעלי יומא ונשייר ביה פורתא דעד
דקדיש יומא לאלתר ננטריה וניקדשיה אין
בניין בית המקדש בלילה דאמר אביי מניין
שאין בניין בית המקדש בלילה שנאמר וביום הקי' את המשכן ביום מקימו בלילה אין מקימו
הילכך לא איפשר: ובשיר: ת"ר שיר של
תודה בכינורות ובנבלי' ובצלצלי' על כל פינה
ופינה ועל כל אבן נדולה שבירושלים ואומר
ארוממך כי דיליתני ונו' ושיר של פנעים ויש אומרין שיר של ננעי' מאן דאמר דננעי' דכתיב
וננע לא יקרב באהלך ומאן דאמ' פנעי' דכתי' יפול מצדך אלף ואומר יושב בסתר עליון
בצל שדי יתלונן ער כי אתה ה' מחסי עליון
שמת מעוניך וחזור ואומ' מזמור לדוד בברחו
מפני אבשלו' בנו ה' מה רבו צרי עד לה' הישוע'
על עמך ברכתך סלה: רבי יהושע בן לוי אמר
להו להני קראי וגאני היכי עביד הכי והאמר

וכי תימא לחמן לשיריים דלא קפיד קפ' שלא לקודם קמיצה אלא יקטיר
קומץ מיד למחר כדכתיב סיפיה דקרא כל שאור וכל דבש לא תקטירו:
אלמא לית בתמיה וכי לא אפשר לקדשה במנחת חמץ הא מיפשר דניקדשה
בשתי הלחם בענר' שהן חמץ כדכתי' חמץ תיאפינה: מאתמול מערב יום
טוב: בשחיטת כבשי הוא דמיקדשי לף על פי שהן עדיין חיים ועומדין
תורה אור ויש לומר דהיינו דוקא בשחיטת חולין שנעשית בעזרה אבל בשחיטת קדשים
שנעשית בצפון אפי' מתרומת הלשכה קדושת דמי היא
ויקדשו אלא בשחיטת שני כבשי עצרת שהלחם בא
עמהם דגמרינן מלחמי תודה שחיטת הזבח מקדשתן כדאמרינן במנחות קרבנו
על גבי תודת שלמיו מלמד שאין הלחם קדוש לקרותו קרבן אלא על ידי זביחת
התודה וכאן כמי בזביחת כבשים קדשי ואין מכבשים נשחטין אלא ביום טוב:

ביכניים ביום טוב ינמר את הבניין
ביום טוב: אין בניין בית המקדש דוחה
את יום טוב כדתמרינן בביצה בפרק קמא
יכול יהא בניין בית המקדש דוחה שבת
ת"ל את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו
אני ה' בכולכם חייבין בכבודי אתם והמקדש
חייבין בכבודי שהורתי על השבת וימים
טובים נמי שבתות לקרבו: ניתנק ללחם
עד לחתר ובניינה לחתר וקדשיה לחתר
לחפסלו להו בלינה ונעשו כותר שהרי אין
מכניסין ליום ולילה פסח: דעד דקדים יומא
לחבירתי יום טוב מסתחנן מיד ניתרים
להו פורתא: וניקדשיה בלילה קודם תמנות
שעדיין זמן מלילתו הילכך לא מיפשר
לחתן לה במנח: תנו רבנן שיר של
תודה היו אומרים פס בכינורות וכו' ומהו
שיר של תודה מזמור לתודה: תרוממך ה'
ואומר הוא מזמור שיר חנכת הבית לכך
קורא אותו: ושיר של פנעים יוסד בכתר
עליון ולפי שאירו מפס בחקרת מסכן
דכתי' ויברך יהבי רנין שתרוה שכינה בתע"ם ידיכם ויהי
נועם ה' אלקינו עלינו וכתי' תיתא בתורת
כהנים והוא מתחל עשר מזמורים שאמר
משה בספר תהלים מתפילה למשה עד
סוף מזמור לתודה: פנעי מזיקין שפוגעין
בבני אדם להזיק: ואמר ר' אחא רבו נזרי
לפי שנ' בו רגים אומרי לבפסי תין ישועתם
לו נמלקים שלא שהיו מתלוננים בשרי
יהודה ובניימין בשעת בנין בית שני הגלה
בונין את החומה שנאמר מפ היהודים
המתלוים עושי היתו את החבני מערימין
העפר והמ' שרופו ואומר נס אם יעלה שועל
ופרץ חומת חבניהם: להניי קרבי שיר של
פנעים: ונני כשהוא הולך ליתן בלילה:
דתיכא תכה ולוחש עליה מקרא' של תודה
להתרפ' אות ומקדישין ואי תיכא תכה תפוד
סוף דקאמר בה' יהושע בן לוי ותו לא:
תין לו חלק בלוחש על המכה ואומר כל
המחלה אשר שמתי במצרים ונו': ברוקק

שנו ברוקק ואחר כך לוחש: מתין מזכירין שם שמים כר' יוסי דאמר כי אני ה' רופאיך: זו כנגד זו שני כתנים נותנין זה אצל זה: כך דמקרבת לחומה
שהיא פנימית מתוכעת בין העם לחומה: כך דמקרבת לבית דין שהולכת אחרונה: וקדשה לה רחמונה: שהיא פנימית מתוכעת בין העם לחומה
נפסלה ביוצא שלא בעבירה במקום תוצ"ז במקום מקודש: כי היכי דניכו אתיין מקדשות יחד אין אתיין יחכלו או אתיין ישרפו: תדע מי מקדשה את המקום
הא אינן תכן כל שלא נעשית בכל אלו הנכנס לשם אין מייבין עליה אלתר כיולו בעזרה: תפילו למאן דאמר לקמן דכל אלו דמתני' אחת מכולן קאמר אם מלך
או כהן גדול או נביא או סנהדרין או שתי תודות הבי שתי תודות מיקדשי ולישעמיך למאן דאמר באחת מהן מלילת היא:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0034
DFG

על פי נביא ומלאכי זכריה ומלאכי היו עם ועל פיהם כרות הקודש עשו ומין טעם נדכר: רב הונא אמר בכל שלותי מצו קדוש עזרא דקדושי נביא בלא מלך ובלא אורים ותומים דתניא במסכת יומא מפסק דכריה מסר מקדש שני אם ובכיכה ואהרן ואורים ותומים ורוח הקדש קסבר קדושה דשעתה ודלעתיד ובלמה לא בטלה ולא הוצרך עזרא לקדש כלו שהלא כסוף כלו בארך ורוחב ומאי דקדים כדכתי ואעתיד עתי תודות לזכר בעלמא עבדו שני נביאים

תורה אור

על פי נביא נאכלת ועל פי נביא נשרפת: כל שלא נעשית בכל אלו כו': איתמר רב הונא אמר בכל אלו תנן רב נחמן אמר באחד מכל אלו תנן רב הונא אמר בכל אלו תנן קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ועזרא קדוש קדיש אף על גב דלא הוו אורים ותומים איתיביה רבא לרב נחמן כל שלא נעשית בכל אלו תני באחרת מכל אלו תא שמע אבא שאול אומ' שני ביציעין היו בהר הבית תחתונה ועליונה תחתונה נתקדשה בכל אלו עליונה לא נתקדשה בכל אלו אלא בעולי גולה שלא במלך ושלא באורים ותומים תחתונה שהיתה קדושתה גמורה עמי הארץ נכנסין לשם ואוכלין שם קדשים קלים אבל לא מעשר שני וחברים אוכלין שם קדשים קלים ומעשר שני עליונה שלא היתה קדושתה גמורה עמי הארץ היו נכנסין שם ואוכלין שם קדשים קלים אבל לא מעשר שני וחברים אין אוכלין שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני ומפני מה לא קידשה שאין מסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ואורים ותומים ובסנהדרין של ע"א ובשתי תודות ובשיר ולמה קידשה למה הא אמר לא קידשה אלא למה הכניסוה מפני שתורפה של ירושלים היתה ונוחה היא ליכבש משם תנאי היא דתני א"ר אליעזר שמעתי כשהיו בונין בהיכל עשו קלעי להיכל וקלעים לעזרות אלא שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרות בונין מבפנים אמר רבי יהושע שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית אוכלין קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשי קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא לאו כלל דר' אליעזר סבר לא קידשה לעתיד לבא א"ל רבינא לרב אשי מכאי דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ומר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לר' אליעזר למה לי לצניעותא בעלמא אלא הני תנאי דתניא א"ר ישמעאל בר יוסי למה מנו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו אלו וקידשום אבל ראשונות בטלו משבטלה הארון אמא קסבר קדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא ורמינהי אמר ר' ישמעאל בר יוסי וכי אלו בלבד היו והלא כבר נאמר ששים עיר כל חבל ארגוב ממלכת עוג בבשן כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה אלא למה מנו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו אלו וקידשום קידושם ראשונה הוא אמרי לקמן דלא צריכא לקדושי אלא מצאו אלו ומצאום ולא אלו בלבד אלא כל שתעלה בידך מסורת מאבותיך שמוקפת חומה מימות יהושע בן נון כל מצות אלו נוהגות בה מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא קשיא דר' ישמעאל בר יוסי אדרבי ישמעאל בר יוסי איבעית אימא הרי תנאי אליבא דר' ישמעאל בר יוסי איבעית אימא חדא אניהו רבי אלעזר בר יוסי אמרה דתניא רבי אלעזר בר יוסי אומר אשר לוא חומה אע"פ שאין לו עכשיו הוה קורם לכן

נטמא

תני נטמאת מכל שן תיטמא דמה דתקו להניף דכמה סתם מצניעות מזכחן דמית להן קדושה לעתיד לבא כפ"ק דמגילה ובפרק דף י ושם אלא נתרפא דזבחים דקדושת ירושלם אין מחזירים היתר: דף קיט ושם נכנסי גולה מע"פ שהלכו בה לילדי תקלה הכניסו כדי שיסמכו עצמם עליהם יותר כשים בה שם קדושה: דכולי עלמא קידש לעתיד לבא ומ"ת דכפ"ק דחגיגה מית ליה לר' דף ג ושם מליעזר דלא קדשה לעתיד לבוא נכי עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעי ובריש מסכת כיצד נמי מית ליה לרבי מליעזר דף ג דעיגול בעינולין עולה בבריתא דליטרא קליעות ומתן דמית ליה הכי קסבר תרומה בזמן הזה דרבנן כדתוכח בפר' הערל ויש דף פח לומ' דקדושת המקום לגבי תרומה ומעשרות בטלות והכא מיירי בקדושת מחיצה דמיפטר דלא בטלה משום דמיקרייה נחלה וקדושת בתי ערי חומה דמייתי בסמוך נמי היינו קדושת מחיצה ומ"ש דקדושת המקום בטל מ"מ כפ"ק דזבחים כיצד מליעזר דף ה ושם להפקיר פרס ובתי לעניים דמדרבנן הוה כריך לה ליכו לירושלם ומ"ת מי בקדושת מחיצה נמי לא קדשה לעתיד לבא לרבי מליעזר מה ירויחו עניים כיון שלא יוכלו לאכלו בירושלים ושם יעמדו מה ירויחו ויש לומר לפי שיכולין לפדותו בשוק פריטה מע"ש בעזרן הרבה ומפ' להתחילה סרי כעזרן הפסל להקדש כעזרן בית המקדש קי' כזית כמ"ש כפ' בתרא דערכין נכסי הקדש נזדמן דמחרימ' לנכסי מ"מ מידי דף כט ושם מליעזר דעזרת קידש לעתיד לבא ניטמא קדושת מחיצה:

על פי נביא נאכלת ועל פי נביא נשרפת: כל שלא נעשית בכל אלו כו': איתמר רב הונא אמר בכל אלו תנן רב נחמן אמר באחד מכל אלו תנן רב הונא אמר בכל אלו תנן קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ועזרא קדוש קדיש אף על גב דלא הוו אורים ותומים איתיביה רבא לרב נחמן כל שלא נעשית בכל אלו תני באחרת מכל אלו תא שמע אבא שאול אומ' שני ביציעין היו בהר הבית תחתונה ועליונה תחתונה נתקדשה בכל אלו עליונה לא נתקדשה בכל אלו אלא בעולי גולה שלא במלך ושלא באורים ותומים תחתונה שהיתה קדושתה גמורה עמי הארץ נכנסין לשם ואוכלין שם קדשים קלים ואבל לא מעשר שני וחברים אוכלין שם קדשים קלים ומעשר שני עליונה שלא היתה קדושתה גמורה עמי הארץ היו נכנסין שם ואוכלין שם קדשים קלים אבל לא מעשר שני וחברים אין אוכלין שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני ומפני מה לא קידשה שאין מסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ואורים ותומים ובסנהדרין של ע"א ובשתי תודות ובשיר ולמה קידשה למה הא אמר לא קידשה אלא למה הכניסוה מפני שתורפה של ירושלים היתה ונוחה היא ליכבש משם תנאי היא דתני א"ר אליעזר שמעתי כשהיו בונין בהיכל עשו קלעי להיכל וקלעים לעזרות אלא שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרות בונין מבפנים אמר רבי יהושע שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית אוכלין קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשי קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא לאו כלל דר' אליעזר סבר לא קידשה לעתיד לבא א"ל רבינא לרב אשי מכאי דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ומר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לר' אליעזר למה לי לצניעותא בעלמא אלא הני תנאי דתניא א"ר ישמעאל בר יוסי למה מנו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו אלו וקידשום אבל ראשונות בטלו משבטלה הארון אמא קסבר קדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא ורמינהי אמר ר' ישמעאל בר יוסי וכי אלו בלבד היו והלא כבר נאמר ששים עיר כל חבל ארגוב ממלכת עוג בבשן כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה אלא למה מנו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו אלו וקידשום קידושם ראשונה הוא אמרי לקמן דלא צריכא לקדושי אלא מצאו אלו ומצאום ולא אלו בלבד אלא כל שתעלה בידך מסורת מאבותיך שמוקפת חומה מימות יהושע בן נון כל מצות אלו נוהגות בה מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא קשיא דר' ישמעאל בר יוסי אדרבי ישמעאל בר יוסי איבעית אימא הרי תנאי אליבא דר' ישמעאל בר יוסי איבעית אימא חדא אניהו רבי אלעזר בר יוסי אמרה דתניא רבי אלעזר בר יוסי אומר אשר לוא חומה אע"פ שאין לו עכשיו הוה קורם לכן

נטמא

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0035
DFG

ניטמא נעזרה תימא לימלי לה קתני סתים סתם דהא מנרכינה קרא בגמרא לטומאה שנפנים וים לומ' דמתניתין לא קיירי אלא בטומאת שכחון :

מיי׳ פ״ו מה׳ שגגות הי״ב פ״ג מה׳ בית המקדש ה״ג

מה״מ מהא דגמירי לקמן שיעור שהייה לא משמעינן לא מלקו׳ ולא כרת דה״א לישור כעלמ׳ הוץ דחיכ׳ :

תנהו עניין לטומאה שבפנים ואת״ל עוכש משמעינן לזוכרם מניין וים לומר מלקו׳ יטמא את מחניה דמשמע לפני ניטמא בפנים ולא כמו שעיר בקונטרס דולא יטמאו משמע שיטמא בחוץ ולא ניטמא נעזרה דאותו ככר טימא ומיהו מעיקרא דבעי מכאני מילי מסוס דכתיב דאכתי לא תייתר ה״ל קרא לית לן לאוקומה לא יטמא אלא בניטמא מבחוץ ומשכחן להוסיר בו שכתוב במקום אחר דכתב ואל המקדש לא תבא יעוד נר׳ דמעיקר׳ לא בעי כ״ל שלא לעניין כרת אבל מוזהרה פם שת לי׳ דחיכא דלא יטמא משמע דניטמא בפנים להכתב ויפלאו מן המצנה אבל קרא דכרת משמע דמיירי בחוץ שרחוי להתעטא קודם ניטמא משכן :

קדושה קדושת עולם פי׳ בקונטרס שחין לחריה היתר וק״ל דל״ב תיפשוט מהכא דסבר רבי אליעזר דקדשה לעתיד לבא ולספרי דרבינן נמי׳ שעבר תיקדש דבפ׳ קמא לחולין אמר מיסת ימשת׳ דלמר רבי שמעון בן אליקים מסוס דפי אלעזר בן עמוע קדושה ראשונה וכו׳ ולא קיימא לן כוותיה לבא ויש לפ׳ קדוש עולם שהוריכו בקדושה יותר מי כמי לפי שחין רחוי לחזור ולקדש אלא בחותו מקום קרי ליה קדושת עולם :

או מידי ומידי מקדש חו מידי ומידי משכן משמ׳ הכא דאע״ג דמקדש מיקרי משכן לא גמרי מהדדי חו לחו דכתי׳ קרא יתירא וכן בסיפא בפרק היה מביח דמנרי התם קרא לרבו׳ סילה ובית עולמים וכן בפר׳ כ׳ שעירי מדבר המכורה לרגלי נוב וגבעון וסילה ובית עולמים ובפ׳ טרף בקלפי גבי וכל מדם לא יהיה בחלל מועד ובפ׳ הוציאוהו לו׳ גבי מעלף עצמן ותית׳ דבפ׳ קמח׳ לחולין גבי לוי כשנים דרבי יכול מף סילה ובית עולמים כך תלמוד לומר לעבוד עבודת עבודה וגומר לא חמרי חלח בזמן שהעבודה בכתף חלמח חי לחו קרח היח מיירי מהדדי וכרים׳ עירובין גבי סלמי׳ דסחטה קודם פתיחת דלחות ההיכל פסולה חנח׳ ושחטו פתח חהל מועד נפקח לן היכל מדליקרי משכן ומקדש ומשכן ומקדש קיים ליה להסס בעירובין יום חהל מועד מיותר וכחולין כי ממעט סילה ובית עולמים מוקמי׳ ליה לדרשה מחריני ומיהו קשה כיון דמקדש מיקרי משכן ומשכן מיקרי מקדש חמחי לח ידעינן שפיר בכל דוכתח תרוייהו מחד קרח כמו חיפה וכשחה שהו בכללו ורכינותיס כשן היה ממלק דבכר שמיכו חלגי בקדושת מקום כשהיה העירובין וכחולין הית כגי בחד קרח לכזיקת חהל גמר מהדדי וכרים׳ עירובין גבי סלמי׳ דסחטה קודם פתיחת דלחות ההיכל פסולה חנח׳ ושחטו פתח חהל מועד נפקח לן היכל מדליקרי משכן ומשכן מיקרי מקדש ומקדש וחי לח ידעינן מכחן מיקרי מקדש חמחי לח ידעינן מכחן מיקרי מקדש ומשכן ומשכן מיקרי מקדש ו

ולדילמא נפנים גמירי שהייה בטומאה שהיתה תלה עצמו בחוץ כדי שהייה: טיהרת עצמו במוך וחס תימצי לומר צריך שהייה למלקות בטומאת חוכם ושהייה מזיל טומאת מוכך מי כעין שהייה מהלכה: נזיר נקבר נזיר שניטמא בחוכם בתוך בית הקברות דומיא דניטמא בעזרה מלה נתחייב נפנים נכנים זו כנון שנכנס לבית הקברות בשיפה תיבה ומגדל וכלי תכשיטיו ופרע עליו את מעזרתו גב המלבל וניטמא בחוכך בית הקברות והתורה כן נתה ולה יכלו ומיהו לה חסה כדי הסתחוה לצריך שהייה למלקות חו לה קרבן לה צריך הכה כלל חלין כרת בנזיר שניטמא וקרבן נזיר טמא לחו לעון טומאה חלה חלא למיהל עליה נזירות טהרים כשהיה מתיסרי כפרם ובעיין זה מפורש שהייה זו בפסבת נזיר: נפנים נמירי שהייה בטומאת עזרה דשייכה בה הסתחוייה: חפי' כל הימים כולו חסה בהליכתו שהיה הולך ויוכל בינת פטור: מהו שינטרפו הימים יוכל בקברים וחסה מעט ואח"כ והלך דרך ירידתו וחסה מעט מהו סינטרפו לכשיעור: תפשוט ליה מדידים דלה מינטרפו דהה זיכו הוה אמר אפילו כל הימים כולו: תפשוט בדלה חסה בלה סילוק כלל: בעא מיניה מרבה בר נתמני שהייה דנזיר וכל היכא דלה כ' כעזרה מינטרפו רבים הוה ולה רבים: בא לו בארובה חייב בקצרה פטור וכו': אמר רבה קצר שאמרו אפילו עקב בצד עדל ואפי' כל היום כולו בעי רב שהיות כאהו שינטרפו ותיפשוט ליה מדידיה התם בדלא שהא בעא מיני' אביי מרבה בא לו בארובה שיעור קצרה מהו שיעור נמירי יכי בא לו בארובה שיעור קצרה פטור או דילמא דווקא נמירי בארובה חייב בקצרה פטור אם ליה לא נתנה ארובה להרחו אצלו מתקיף לה רבי זירא אלא דקייכא לקטמא ששימש במיתה היכי משכחת לה אי דלא שהא היכי עביד עבוד אי דשה בר כרת הוא אי אמר בשלמא שיעורא נמירי משכחת לרבי דאנים נפשיה בקצרה ועבד עבודה אלא

תלה עצמו כחוך עזרה מהו תיפוק ליה ספר דגר' חויר עזרה כעזרה למי חו לה וק"ל דבפר' כיצד נולין חמר טמא שהכניס ידו לפני' חייב דניחם נמקנת שמא כיחם וכפרק כל הפסולין נמי חמר ואי חמרת כיחם במקנת שמא כיחם היכי מעייל ידיה לבהונות ופסח דחויר נמי נתקדש ועוד חי לחו כעזר דמי חס כן כסמולי דם ואיבעי' למוכח יפסל כיונה וכרחה כנירים הספרי דגר' כי נמירי שהייה היכא דנר הפתחוחה הוח:

צריך שהייה למלקות נטיחת עצמו כמוגע חיירי אבל חס היה ערן במקדש והתורה כו חלה יטמא עצמו כלה שהייה נמי מילקא לקי כדחוכח כפרק מי שחמר הריני נזיר דקחמר התם כעי רבה נזיר והוח כנית הקברות מי בעי שהייה חו לה וקחמר ה כי דמי לילמא דקחמר לה תנזור מי בעי שהייה כו ואתן לתמוה דהתם נעי רבה נמירי שהייה מקברתו מבל כפני למלקות פטיטת ליה דנמירי שהייה למלקות חבל נעי חת"ל דנפני נמירי שהי' למלקות נמוך מהוו"ת גל התם רב חשי נעי לה הכה נס"ד:

או תין צריך שהייה למלקות הכה משום דלקי חשהי' דלה קמיבעי' ליה לה חי צריך שהייה כשיעור הפתחוחה וחס לה חי וקס נמ' נתרת דמכות תבן נבי הוח נוכח כלחים ואמר לו חל תלבש חל תלבש וחוח פושט ולובש חייב על כל חחת ואחת ומחמר רב כיבי נמר' לה פושט ולובש ממש חלה מכה ס ומונים ידו בבית חונקי חלו רב חשי חמר חפילו לה חסה כדי לעשות ולבוש מכלל דרב כיבי לה מחייב בשהייה ויש לומר דרב כיבי לה פליג חדרב חשי חלה דלה נתת למשוינן מידום של שהייה חלה למשוינן דבהכנסת בית חונקי חייב חע"פ שחינו לובש כל המלבוש חי נמי לרב כיבי לה נקי חשהייה משום דהוי לאו שאין בו מעשה וכהא חיירי לח"ר למו שאין בו מעשה לוקין עליו חי נמי חיירי לעניין חיכור מלקו ולה לעניין חיוב ורב חשי דפליג עליה קסס וחס כ שהייה במעשה כיון דתחילת פלגיסה על ידי מעשה וכהא חפילו חי לה בעינן שהייה כדי הפתחוחה מ"מ בעינן כדי יציחה וכניסה חבל בפתוחת חיכן לה כי היכי דבעינן נבי כלחים כדי פשיטה ולבישה וכהא דחפי' לח"ר דנמירי שהייה כדי הפתחוחה למלקו במקדש וכנזיר חייבו חבל דלמו לשהייה דקרבן דגבי מקדש חבל לגבי כלחים פשיטה דלה נמירה דלה צריך סתם הפתחוחה כלל:

טיהרת עצמו כמוך חלי צריך לומר דבשעה שט חת עצמו לה ידע שהיה במקדש דחי ידע וטיהרת עצמו כמוך חפילו שכח חמר כך מחייב קרבן דהא לה שכ מיבעיתו הוה ומי למלקות כעי צריך לומר דלה התרו בו שלה לחמר שטיהרת עצמו דמס כתרו בו קודם לה בעי שהייה כדפירש לעיל:

נזיר נקבר צריך שהייה למלקות חו לה וחס תחמר והחמר בפ"ג מינין נבי נזיר שהיה חת חוכח על כתיפו והוח טו לו חת חחד ונגע בו יכול יהיו ת"ל לה יחלל כמי שחינו מחולל יכ"ל וה שמחולל ועומד ופריך מדתנן היה חת חוכח ואחר לו ת טהרת ח חטהרת חייב על כל חחת ואחת ומשני כחן בחיכורין כחן שלה נכחיכורין חשמע כל זמן שלה פירש חין המת חינו חייב כמה ס הוסיפו לו חת חחר חשוה דחין חוכח ח טומחה על טומחה וכל זמן שחוכח טומחה על כתיפו חי שנוגע בו טהרת טומחת ז' ולה חמיבי שלה נחיכורין שכך פירש חן הרחשון דחי שהיה חו נוגע בו לה היה טהרת שבע לכך כשחזר ונוגע בו חייב שחוכח טומחת כנגיעה זו דחי שהיה נוגע בו כשעת נגיעה זו יהיה טהרת ז' ולא הכה חת חי לקה על השהייה כל זמן שלה פירש וים לומר דהא לעטר ליה כשהוסיפו לו חת חחר היינו כשלה הספיק להסליק חת הרחשון מעליו לפיכך חינו חוכח ח טומחת שבעה כל הכה הוה חוכח ח טומחת שבעה כשעה הוה חיובר לפרוש מן הקבר ולא חפרש דהכה חיירי כשניטמא חוכך לחת ח"פ כחי חיכוך חלה כחיכוך חתי כמ"ד בחפסבת חמחות דלפי' בחיתו יום שניטמא ח כי יכול לחזור ולטהר לפי חוכח טומחה בחיכורין כדפל' לחכל דחמרן דבחי חתם ליטמא בחיתו יום עצמו דלה חשיב ליה תוספת טומחה כיון שחינו חוכח ימים לה חתיא:

אי דבתם בר כרת הוה הק"ל מה כך חס הוה בר כרת מ"מ כיון דהם קיימת לן חייבי כריתות שלקו כפשרו מידי כריתתן ומס כשל כרת כשחר שלין מיתה ושוב נפקא מינה למיתה כגון שפשוד בשניהם טומחה וכנגע טומחה מקדש חפילו

ירושלמי הטומאה פרק שני שבועות

אפילו נגעים כולו חוץ מחוטמו טהור ואם נכנס דרך פנים מטמא כולו טמא אבל במיעוט לא דרבי חופשית דתכת חית ליה אפילו נבי

דף לב ושם טמא שנכנס למקדש כיצד במקלת שמא כיצד דכתיב כל הפסולי פריך לעולה דתמר כיצד במקלת שמא כיצד ועוד למפילו עולה דתמר שמא כיצד

דוקא נבי מקדש כדמפרש התם מה זו דכתי׳ בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא מה נגיעה במקב שמא כיצד אף כיצד במקלת שמא כיצד אבל נבי בית המכונע מודה

מיי׳ פ״ו מה׳ בית הבחירה הל׳ ד׳ ה״ג סמג עשין קנג טוש״ע י״ד סי׳ רס״ח סעי׳ ד׳ מיי׳ פ״ב מה׳ מעשה הקרבנות הל׳ ט״ו סמג עשין ל״ו טוש״ע י״ד סי׳ קצ״ח סעי׳ ב׳ מיי׳ פ״ב מה׳ ביאת מקדש הל׳ ד׳ סמג לאוין קי״ח טוש״ע י״ד סי׳ קס״ג סעי׳ ב׳ מיי׳ פ״ו מה׳ בית הבחירה הל׳ ט״ו סמג עשין קנג טוש״ע י״ד סי׳ רס״ח סעי׳ ב׳ מיי׳ פ״ב מה׳ ביאת מקדש הל׳ ה׳ סמג לאוין קי״ח טוש״ע י״ד סי׳ קס״ג סעי׳ ב׳

לא אמרת דוקא נזירי היכי משכחת לה אמר אבי מאי קושיא משכחת לה כגון שבא בקצרה והפך בצינורא וכדרב הונא דאמ׳ רב הונא זר שהיפך בצינורא חייב מיתה נופא אמר רב הונא זר שהיפך בצינורא חייב מיתה היכי דמי אי דלא הפיך לה לא מיעכל פשיטא ואי דלא הפיך בהונמי מיעכלי מאי קא עביד לא צריכא דאי לא הפיך בהו מיעכלי בחרתי שעי והשת מיעכל בחד שעת והא קמ׳לן דכל קרבי עבודה עבודה היא אמר רבי אושעיא בעינא דאימא מילתא ומסתפינא מחבריא הנכנס לבית המנוגע דרך אחוריו ואפילו כולו חוץ מחוטמו טהור דכתיב והבא אליקיר יד הבית דרך ביאה אסרה תורה ומסתפינא מחבריא אי הכי כולו נמי אמר רבא כולו לא גרע מכלים שבבי דכתיב ולא יטמא כל אש בבית תניא נמי הכי גוף הללו אין אוכלין שם קדשי קדשים ואין שוחטין שם קדשים קלים ומטמא שנכנס דרך גגין להיכל פטור שנאמר ואל המקדש לא תבא דרך ביאה אסרה תור׳ זו היא מצות עשה שבמקדש שאין חייבין עליה וכו׳ היכא קאי דקאמ׳ זו היא התם קאי אין חייבין על עשה ועל לא תעשה שבמקדש ואין מביאין אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבמקדש אבל חייבין על עשה ועל לא תעשה שבנידה ומביאין אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבנידה וקאמר זו היא מצות עשה שבמקדש שאין חייבין עליה ואיזו היא מצות עשה שבנידה שחייבין עלי׳ היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב מפני שיציאתו הנאה לו כביאתו איתמר אבי אמר משמי׳ דרבי חייא בר רב חייב שתים וכן אמר רב אמר רב שמואל בר שבא אמר רב הונא חייב שתי חדא אכניסה וחדא אפרישה הוי בהרבה במאי אלימ׳ סמ׳ לוסתה ובמאן אילימא בתלמיד חכם בשלמא אכניסה ליחייב קסבר יבולני לבעול אלא אפרישה אמאי ליחייב מויד הוא ואי

תורה אור כי תצא

יב

כא

יג

יד

טו

טז

יז

יח

יט

כ

כא

כב

כג

כד

כה

כו

כז

כח

כט

ל

לא

לב

לג

לד

לה

לו

לז

לח

לט

מ

מא

מב

מג

מד

מה

מו

מז

מח

מט

נ

נא

נב

נג

נד

נה

נו

נז

נח

נט

ס

סא

סב

סג

סד

סה

סו

סז

סח

סט

ע

עא

עב

עג

עד

עה

עו

עז

עח

עט

פ

פא

פב

פג

פד

פה

פו

פז

פח

פט

צ

צא

צב

צג

צד

צה

צו

צז

צח

צט

ק

קא

קב

קג

קד

קה

קו

קז

קח

קט

ר

רא

רב

רג

רד

רה

רו

רז

רח

רט

ש

שא

שב

שג

שד

שה

שו

שז

שח

שט

ת

תא

תב

תג

תד

תה

תו

תז

תח

תט

מהרש״א חדושי אגדות

מלא לי ממרת דווקא נמירי שפיר כדי שתתחוויים חייב ואפי׳ יצא לו בקצרה כמדומה נתתי כשקיימתו: היכי משכחת לה בעבידה כלא שפיר שניטמא ויצ׳ מיד בקצרה ודרך יציאתו היה חוזר מולב בידו וכשכא בו בתחלה מן הצנרי׳ שעל המערכה וקיפץ מה שלמעלה למטה: כרב היינו דאמר זר שהיפך בנזיר עבוד׳ היה שמקרב עיכולו ויש כאן עבוד בלא שפיר: חייב מיתה מזוז והור הקרב יומת: מין מחוטמו שהוא בולט להלן מטמר הגוף: מכלי שכבני שפיר בו מתוך לתו ולא קריבה בהו וכשא אל הבית ואפילו הכי טמאים כדכתיב ופגו אל הבית כלי שלא יטמא כל מטר בבית: גגין שלו שבעזרה: מין מוכלין שם קדשי קדשים היאכלים לפנים מן הקלעים דקסבר גגין ועליות לא נתקדשו ואליבא דהא דתנן בזבחים (דף נד:) שחט חוץ לקלעים ופנים לקלעים פסול אין מחשבין לא לפנים ולא לחוץ: שבבידה לכבי בקר בידה מטמא בעזרה לא עשה דומיא דבעזרה כלומר שבבידה עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי: מביאין אשם תלוי היכי דמי אי דלא הפיך בהו לא מיעכלי ואי דלא הפיך בהו נמי מיעכלי מאי קא עביד לא צריכא דאי לא הפיך בהו מיעכלי בחרתי שעי והשת מיעכל בחד שעת והא קמ׳לן דכל קרבי עבודה עבודה היא אמר רבי אושעיא בעינא דאימא מילתא ומסתפינא מחבריא הנכנס לבית המנוגע דרך אחוריו ואפילו כולו חוץ מחוטמו טהור דכתיב והבא אליקיר יד הבית דרך ביאה אסרה תורה ומסתפינא מחבריא אי הכי כולו נמי אמר רבא כולו לא גרע מכלים שבבי דכתיב ולא יטמא כל אש בבית תניא נמי הכי גוף הללו אין אוכלין שם קדשי קדשים ואין שוחטין שם קדשים קלים ומטמא שנכנס דרך גגין להיכל פטור שנאמר ואל המקדש לא תבא דרך ביאה אסרה תור׳ זו היא מצות עשה שבמקדש שאין חייבין עליה וכו׳ היכא קאי דקאמ׳ זו היא התם קאי אין חייבין על עשה ועל לא תעשה שבמקדש ואין מביאין אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבמקדש אבל חייבין על עשה ועל לא תעשה שבנידה ומביאין אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבנידה וקאמר זו היא מצות עשה שבמקדש שאין חייבין עליה ואיזו היא מצות עשה שבנידה שחייבין עלי׳ היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב מפני שיציאתו הנאה לו כביאתו איתמר אבי אמר משמי׳ דרבי חייא בר רב חייב שתים וכן אמר רב אמר רב שמואל בר שבא אמר רב הונא חייב שתי חדא אכניסה וחדא אפרישה הוי בהרבה במאי אלימ׳ סמ׳ לוסתה ובמאן אילימא בתלמיד חכם בשלמא אכניסה ליחייב קסבר יבולני לבעול אלא אפרישה אמאי ליחייב מויד הוא ואי

דרך כיצד מסרס תורה לפי שנאמר דרך בכל דרכיך דעתך תולין היכי׳ דרך לחוריו שמא יניח דקאמ׳ב ניחא הכפורי׳ יוכיח דכתיב ניחא יניח ותבן יצא ובא לו דרך כניסתו היינו מסוס דרך לנמל כן בתלמיד הכפטר מרבו כדמפרש בפרק הוסיפו לו:

ואין מוכלין שם קדשי קדשים לפנים מן הקלעים עזרה פתח עזרה כשעת הקרבה כדאמר בזבח׳ מיזהו מקומן:

ואין טוחטין שם קדשים קלים ומ״ש דאין מוכלין דגגים ועליות לא נתקדשו כדאמר בפרק כיצד צולין לא נקט שחיטה משום דלאכילה בעזרה לא שייכא בקדשים קלים:

ושמא שנכנס דרך גגין להיכל פטור תימא מאחי פטור תיפוק ליה דחייב משום נדה להיכל נופיה שהרי נתקדש כדאיתמר בפרק כיצד צולין נבי מת דאמר רב גגין ועליות לא נתקדשו ופריך מה לתכית עליית בית קדשי הקדשים תמור׳ מקדשי הקדשים ומשני רב יוסף שאני היכל כו׳ משמע שנתקדשו עליות ומשכר דגגין ועלי׳ דין אחד להם וצריך לומר דחק על פי שנתקדשה עליה גג לא נתקדש דעליה לא ידעי׳ אלא מקרא דדור והתם לא כתב אלא עליות וכן מיכח התם כהדיא שקאמר ת״ק ורבנן קולא הוא ולא משני מהיכל מותיב לעיל מכדי רס״ג דקרא לא כתיב גגין:

אבל חייבין על עשה ועל לא תעשה שבנידה וחק על גב דאמר בפרק בתרא דומיא דע״ל דאמר נטמאתי לא תעביד ומי עביד מתני׳ נמי פסח ומילה עשה דנידה הוא אלא לאו תפרוש כהנאה מוכח:

אי בתלמיד חכם אלא הוא דמחייב מ״ע משום מויד על הפרישה מ״מ על הכניסה תסברי ליה סב מידעם דלית ליה לבעול כדאמרינן בכתובות בפרק שבעה

אי

ואי בעם הארץ אידי ואידי אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא ואלא בשאין סמוך לווסתה וכמאן אילימא בתלמיד חכם ולא חדא לא מיחייב אכניסה אנוס אפרישה מזיד אי בעם הארץ חדא הוא דמיחייב אפרישה הדר אמ' רבא לעולם בסמוך לווסתה ובתלמיד חכם ותלמיד חכם לזו ואין תלמי' חכם לזו אמ' רבא ותרוייהו תננהי כניסה תנינא פרישה תנינא פרישה תנינא דקתני היה משמש עם הטהור ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב כניסה תנינא נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן מאי לאו בסמו לווסתה ואכניסה א"ל רב אדא בר מתנא לרבא לעולם אימא לך בשלא סמוך לווסתה ואפרישה וכי תימא פרישה למה לי הא תנא ליה הא איצטרי לאשמועינן נמצ' על שלה טמא בספק ופטורין מן הקרבן ואידי דבעי מיתנא נמצא על שלה תנא נמי נמצא על שלו אמר ליה רבינא לרב אדא מי מצית לאוקמה להההיא בשלא סמוך לווסתה ואפרישה ותא נמצא קתני ונמצא לבתר הכי משמע ואי אפרישה מעיקרא כי פריש ליה מעיקרא הויא ליה ידיעה אמר ליה רבא צייתי מאי דקאמ' רבך היכי אציתי דתניא עלה זו הי' מצות עשה שבנידה שחייבין עליה ואם איתא מצות לא תעשה היא אמר ליה אי תנית' חסר וחני הכי זו היא מצות לא תעשה שבנידה שחייבין עליה היה משמש עם הטהורה ואמר' לו נטמאתי ופירש מיד חייב היא מצות עשה שבנידה כו' אמר מר פירש מיד חייב היכי עביד אמר רב הונא משמיה דרבא נועץ עשר ציפורניו בקרקע עד שימות וטוביה אמר רבא זאת אומרת המשמש מת בעריות פטור דאי סלקא דעת חייב הכא מאי טעמא פטור משו' דאנוס ה"ואי אנוס הוא כי פירש מיד נמי ניפטר אנוס הוא אמר ליה אביי לעולם אימא לך המשמ' מת בעריות חייב והכא מאי טעמא פטור משום דאנוס ה"וא ואתא דאמרת כי פריש מיד אמאי חייב שהיה לו לפרוש בהנא' מועט ופירש בהנאה מרובה אמר ליה רבה בר חנן לאביי אם כן מצינו ארוכה וקצרה בנידה

ואנן

ואי בעם הארץ אידי ואידי אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא ואלא בשאין סמוך לווסתה וכמאן אילימא בתלמיד חכם ולא חדא לא מיחייב אכניסה אנוס אפרישה מזיד אי בעם הארץ חדא הוא דמיחייב אפרישה הדר אמ' רבא לעולם בסמוך לווסתה ובתלמיד חכם ותלמיד חכם לזו ואין תלמי' חכם לזו אמ' רבא ותרוייהו תננהי כניסה תנינא פרישה תנינא פרישה תנינא דקתני היה משמש עם הטהור ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב כניסה תנינא נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן מאי לאו בסמו לווסתה ואכניסה א"ל רב אדא בר מתנא לרבא לעולם אימא לך בשלא סמוך לווסתה ואפרישה וכי תימא פרישה למה לי הא תנא ליה הא איצטרי לאשמועינן נמצ' על שלה טמא בספק ופטורין מן הקרבן ואידי דבעי מיתנא נמצא על שלה תנא נמי נמצא על שלו אמר ליה רבינא לרב אדא מי מצית לאוקמה להההיא בשלא סמוך לווסתה ואפרישה ותא נמצא קתני ונמצא לבתר הכי משמע ואי אפרישה מעיקרא כי פריש ליה מעיקרא הויא ליה ידיעה אמר ליה רבא צייתי מאי דקאמ' רבך היכי אציתי דתניא עלה זו הי' מצות עשה שבנידה שחייבין עליה ואם איתא מצות לא תעשה היא אמר ליה אי תנית' חסר וחני הכי זו היא מצות לא תעשה שבנידה שחייבין עליה היה משמש עם הטהורה ואמר' לו נטמאתי ופירש מיד חייב היא מצות עשה שבנידה כו' אמר מר פירש מיד חייב היכי עביד אמר רב הונא משמיה דרבא נועץ עשר ציפורניו בקרקע עד שימות וטוביה אמר רבא זאת אומרת המשמש מת בעריות פטור דאי סלקא דעת חייב הכא מאי טעמא פטור משו' דאנוס ה"ואי אנוס הוא כי פירש מיד נמי ניפטר אנוס הוא אמר ליה אביי לעולם אימא לך המשמ' מת בעריות חייב והכא מאי טעמא פטור משום דאנוס ה"וא ואתא דאמרת כי פריש מיד אמאי חייב שהיה לו לפרוש בהנא' מועט ופירש בהנאה מרובה אמר ליה רבה בר חנן לאביי אם כן מצינו ארוכה וקצרה בנידה

ואי בעם הארץ אידי ואידי אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא ואלא בשאין סמוך לווסתה וכמאן אילימא בתלמיד חכם ולא חדא לא מיחייב אכניסה אנוס אפרישה מזיד אי בעם הארץ חדא הוא דמיחייב אפרישה הדר אמ' רבא לעולם בסמוך לווסתה ובתלמיד חכם ותלמיד חכם לזו ואין תלמי' חכם לזו אמ' רבא ותרוייהו תננהי כניסה תנינא פרישה תנינא פרישה תנינא דקתני היה משמש עם הטהור ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב כניסה תנינא נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן מאי לאו בסמו לווסתה ואכניסה א"ל רב אדא בר מתנא לרבא לעולם אימא לך בשלא סמוך לווסתה ואפרישה וכי תימא פרישה למה לי הא תנא ליה הא איצטרי לאשמועינן נמצ' על שלה טמא בספק ופטורין מן הקרבן ואידי דבעי מיתנא נמצא על שלה תנא נמי נמצא על שלו אמר ליה רבינא לרב אדא מי מצית לאוקמה להההיא בשלא סמוך לווסתה ואפרישה ותא נמצא קתני ונמצא לבתר הכי משמע ואי אפרישה מעיקרא כי פריש ליה מעיקרא הויא ליה ידיעה אמר ליה רבא צייתי מאי דקאמ' רבך היכי אציתי דתניא עלה זו הי' מצות עשה שבנידה שחייבין עליה ואם איתא מצות לא תעשה היא אמר ליה אי תנית' חסר וחני הכי זו היא מצות לא תעשה שבנידה שחייבין עליה היה משמש עם הטהורה ואמר' לו נטמאתי ופירש מיד חייב היא מצות עשה שבנידה כו' אמר מר פירש מיד חייב היכי עביד אמר רב הונא משמיה דרבא נועץ עשר ציפורניו בקרקע עד שימות וטוביה אמר רבא זאת אומרת המשמש מת בעריות פטור דאי סלקא דעת חייב הכא מאי טעמא פטור משו' דאנוס ה"ואי אנוס הוא כי פירש מיד נמי ניפטר אנוס הוא אמר ליה אביי לעולם אימא לך המשמ' מת בעריות חייב והכא מאי טעמא פטור משום דאנוס ה"וא ואתא דאמרת כי פריש מיד אמאי חייב שהיה לו לפרוש בהנא' מועט ופירש בהנאה מרובה אמר ליה רבה בר חנן לאביי אם כן מצינו ארוכה וקצרה בנידה

ואי בעם הארץ אידי ואידי אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא ואלא בשאין סמוך לווסתה וכמאן אילימא בתלמיד חכם ולא חדא לא מיחייב אכניסה אנוס אפרישה מזיד אי בעם הארץ חדא הוא דמיחייב אפרישה הדר אמ' רבא לעולם בסמוך לווסתה ובתלמיד חכם ותלמיד חכם לזו ואין תלמי' חכם לזו אמ' רבא ותרוייהו תננהי כניסה תנינא פרישה תנינא פרישה תנינא דקתני היה משמש עם הטהור ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב כניסה תנינא נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן מאי לאו בסמו לווסתה ואכניסה א"ל רב אדא בר מתנא לרבא לעולם אימא לך בשלא סמוך לווסתה ואפרישה וכי תימא פרישה למה לי הא תנא ליה הא איצטרי לאשמועינן נמצ' על שלה טמא בספק ופטורין מן הקרבן ואידי דבעי מיתנא נמצא על שלה תנא נמי נמצא על שלו אמר ליה רבינא לרב אדא מי מצית לאוקמה להההיא בשלא סמוך לווסתה ואפרישה ותא נמצא קתני ונמצא לבתר הכי משמע ואי אפרישה מעיקרא כי פריש ליה מעיקרא הויא ליה ידיעה אמר ליה רבא צייתי מאי דקאמ' רבך היכי אציתי דתניא עלה זו הי' מצות עשה שבנידה שחייבין עליה ואם איתא מצות לא תעשה היא אמר ליה אי תנית' חסר וחני הכי זו היא מצות לא תעשה שבנידה שחייבין עליה היה משמש עם הטהורה ואמר' לו נטמאתי ופירש מיד חייב היא מצות עשה שבנידה כו' אמר מר פירש מיד חייב היכי עביד אמר רב הונא משמיה דרבא נועץ עשר ציפורניו בקרקע עד שימות וטוביה אמר רבא זאת אומרת המשמש מת בעריות פטור דאי סלקא דעת חייב הכא מאי טעמא פטור משו' דאנוס ה"ואי אנוס הוא כי פירש מיד נמי ניפטר אנוס הוא אמר ליה אביי לעולם אימא לך המשמ' מת בעריות חייב והכא מאי טעמא פטור משום דאנוס ה"וא ואתא דאמרת כי פריש מיד אמאי חייב שהיה לו לפרוש בהנא' מועט ופירש בהנאה מרובה אמר ליה רבה בר חנן לאביי אם כן מצינו ארוכה וקצרה בנידה

ואנן

אלמא שלא נסמוך למשתה עסיקין פירש בקונטרס דלמי נסמוך למשתה כיון דמשמש מת חייב כי פירש בלבר מת ולהכי חייב מכנים ממי שמי לאפריסה וכן פירש בסמוך גבי כי מיתמר דקאי אמילת בפני עצמה היא והכי מיתמר המשמש עם המהורה בסמוך למשתה ושנג כיצולני לבעול ואמרה לו נטמאתי חייב כ"ואין חילוק בין פירש בקושי לפירש מת ונראה שכן דעתו דכיון דבא עליה סמוך למשתה מתחיל שנג בשתיהן מכניסה ומפריסה ואמרה לו נטמאתי הוי ידיעה בין שנג כגון שפירש שפעת פריסה שהוכה שנג מע"ש שיודע בשעת פריסה שהוא עכשיו בועל

מיי' פ"ח מהל' מסורה"ש הל' ט"ו

נידה כיון שע"י כניסה באת לו וקשיא להה מסמ"ל דלא מצטרפת חייב כ"ש בת לתיר מכש לזו ולא לזו ולהכי פי' מצטרפ לה בתלמי' קיל טפי ל"ק קסב ע"ב קסד

כגון שניהן וכגון שפירש את ויש לומר להה דלקושי כתלמיד מכש לזו ולא לזו מפוש דסבר מטמא מת פטיר ולא מחייב שתים שלא כפירש מיד ומה שהזכיר כאן בקונטרס וכתלמיד מכש לזו ולא לזו כדלקושיא מפוש פירש בקושי פירש כן מכל מקום למסכת

ק"ק שבת סילהי פרק הזורק נבי הכיא דתנן זה הכלל כל חייבי תורת מיתה חייב עד שתהא תחילתן וסופן שנגה מוכח דמש ורק תנן ונוכר לאחר שיכלה מידו פטור וה"ג שמתחילה יכלה מידו בשוגג ולא היה יכול להחזירה עוד ונראה לפרש דדייק מדקתני ליה מכני מנום מכלל דבשלא סמוך למשתה עסיקי דלא בסמוך למשתה שייך למיקרייה משתה כיון שפשע בשעת כניסה ולא מיפטר אלא משום דהוי מלא שנגה שהכל כח על ידי שנגה דמשום דלא תאמר מי רקקו לכחי לתקומה מתני' שלא בשעת ושתה וליפטור לגמרי היכא לפרוש מת לנקמה בסמוך למשתה ולזקי פטור דמתניתין מפרישה ויש לומר דלישנא דמתניתין משמע ליה דפטור לגמרי בשלא פירש מיד:

אמר קרח ותהי נדתה עליו מעליו דרי לכלדתי כהמולן דאפי' כשע נדתה קידושין תופסין בה:

לא תצטרף מכל דלא מחייב חטאת אלא אם כן יש בה לחו מידי דהוה אפסח ומילה: מדכעי

ואנן במקדש תנן אלא משום דלא דמי ארוכה דהכא קצרה דהתם וארוכה דהתם קצרה דהכא מתקיף לה רב הונא ברי' דרב נתן ומי אמר אביי אנוס הוא אלמא בשלא בסמוך למשתה קאמרינן והא אביי דאמר חייב שתים אלמא בסמוך למשתה עסקינן כי איתמר דאביי בעלמא איתמר בעא מיניה רבי יונתן בן יוסי בן לקוני מר שמעון בן יוסי בן לקוניא אזהרה לבועל נידה מני מן התורה שקל קלא פתק ביה אזהרה לבועל נידה ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לא אזהרה למשמש עם הטהור ואמר לו נטמאתי דלא ניפריש מיד מנלן אמר חזקי אמר קרא ותהי נדתה עליו אפי' בשעה נדתה תהא עליו אשכחן עשה לא תעשה מנלן אמר רב פפא אמ"ק לא תקרב לא תקרב נמי לא תיפרוש הוא דכתיב האומרי קרב אליך אלישע בן שפט כהלינני כנבי עמוד בעמך חגע בי כי קרשתיך תנו רבנן והזרתם את בני ישראל מטומאתם אמ' רבי יאשיה מיכן אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לווסתן וכמה אמר רבה עונה אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי כל שאינו פורש מאשתו סמוך לווסתה אפילו הוויין לו בני כבני אהרן מתים דכתיב והזרתם את בני ישראל מטומאתם והדוה בנדתה וסמיך לי' אחרי מות אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן כל הפורש מאשתו סמוך לווסתה הוויין לו בנים זכרים דכתי' להבדיל בין הטמא ובין הטהור וסמיך ליה אשה כי תזריע וילדה זכר רבי יהושע בן לוי אמר הויין לו בנים ראויין להוראה דכתיב להבדיל ולהורות אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המבדיל על היין במוצאי שבתו הויין לו בנים זכרים דכתי' להבדיל בין הקדש ובין החול וכתיב התם להבדיל בין הטמא ובין הטהור וסמיך ליה אשה כי תזריע ילדה זכר רבי יהושע בן לוי אמר בנים ראויין להוראה דכתיב להבדיל ולהורות אמר רבי בנימן בר יפת אמר רבי אלעזר כל המקדש את עצמו בשעת תשמיש הויין לו בנים זכרים שנאמר והתקדשתם והייתם קדושים וסמיך ליה אשה כי תזריע: רבי אליעזר אומר השרץ ונעלם ממנו כו': מאי ביניהו אמר חזקיה שרץ ונבלה איכא ביניהו רבי אלעזר סבר בענן עד דידע אי בשרץ איטמא אי בנבלה איטמא ור' עקיבא סבר לא בענן עד דידע דכיון דידע דאיטמא בעולם לא צריך אי בשרץ איטמא אי בנבלה איטמי וכן אמר עולא שרץ ונבלה איכא ביניהו דעולא רמי דרבי אליעזר אדרבי אליעזר ומשני מי אמר רבי אליעזר בענן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי ורמינהי אמר רבי אליעזר מה נפשך חלב אכל חייב נותר אכל חייב שבת חילל חייב יו"כ הכפורים חילל חייב אשתו נידה בעל חייב אחותו בעל חייב אמר לו רבי יהושע הרי הוא אומר או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה עד שיוודע לך במה חטא ומשני הא אשר חטא והביא אם רחמנא חטא כל שהוא הכא מכדי כתיב בכל דבר טמא או בנבלת שרץ טמא למה לי שמעינה בענן עד דידע אי בשרץ אי בנבלה איטמי ורבי עקיבא אידי

מסורת הש"ס

ואנן במקדש תנן ואזה ליה למיתני נמי בנילה בהדם: ומשני משום דלא דמי דהתם קצרה דהכא ארוכה דהכא פטר כקצרה דהתם וקסבר דהכא חייב כארוכה דהתם: אלמא בשלא סמוך למשתה קאי ושנג כיצולני לבעול הוה ליה שוגג כגן לחפריסה דהוה ליה למסוקי מדעתיה שמא תאמר נטמאתי ואי מטמש בלבר מת עזרא תייב כי פריש בלבר מת נמי ניחייב

סגין כגון לונסו והשתא מכני לעיל מאתניתין חייב שתים ולא מכנין לתוקמי אלא בסמוך לווסתה וכתלמיד מכש לזו ולא לזו תלמי מכש לזו כדלקומכ לעיל: כי מיתמר דלחייב שתים בשלמי דלחייב מת ולהכי מתני דלחילו מתכי דכיון דמפלוג בין פי' בלבר מת לפי' בקושי בשלא סמוך למשתה עסיקי' והילכך פירש בלבר מת פטור דלמוס הוא פי' בקושי

וכדרבי בפרק קמא לקרית שני חיים בהמה למה נאמר כאן: פרט למתעסק בהר סיני וכו׳ לידו חיסר ולא כתיבין בפנים על זו כנון נתכוין לחתוך את התלוש ותתך את המחובר כתיבין למעטו והרי לחתוכו עמה כמיעט אשמו ונפלת לחוצה תתיים וחיזקו חייב כתיבין לחתוך בסכור תלוש ונמצא מחובר או בסכור חיבור מלאכה או בסכור מלאכה וג׳ מותרת ומכל מקום לזו נתכוין וכן בא על לחוצה נתכוין לנוף זה בסכור חיב לחוצה:

מיוב דף כ׳ דבר שאין מתכוין כרבי זה סוגה משנתינו פועה דף נ פעמים מתכוין לרבי זה ולא חיב מקום ד לפי שאין כיוצא חיוב ופטור:

כריתות דף יט העלם זה וזה טומאה ומקדש מהו לרבי אליעזר ור׳ עקיבא דפטרי על העלם מקדש: מי מטומאת פרים מי מחמ׳ טומאה שהודע לו פרים מן הסנהדרין ומביאים קרבן שמאחר לו טמא מתים: הרי העלם טומאת בידו מיגלאי מילתא שביאתו למקדש בשביל העלם טומאתו חיב: ומי מקדש קפרים שמאחר לו מקדש הוא זה ומשמת בן תומת על ביאתו ולא הזכירו לו טומאת מיגלאי מילתא דמשום העלם מקדש נכנס לו: כלומר פרים מקדש כו׳ כשהוציאוהו מאחר מכס שם ש לבו לומר מה נכך ומתוך כך נזכר על הספני ומ״ש העלם שניה חיב בידו: שלא לא שגג ופטור: אחר טמא את הקבור ומי מפטר להלך שלא יהיהל: והלך כראשון ומיבו יודע שם נטמא שם בשחור ולא נכנס למקדש: כשני ונכנס ומ׳ והלך כשני וידע שהלך בשניהם והרי הוא טמא ולמי ונכנס למקדש בהעלם טומאת שבשעלם ממנו טומאה: חייב קרבן עולה ויורד חיב כאן בתחיל ידיעה ורצוף: הלך כראשון וידע שהוא ספק טמא: ונכנס למקדש בהעלם טומאה שבשת הילוכו בשביל זו: והוא ונכנס הוא בשלישי ונכנס בשביעי ובשלישי והלך בשני וידע שהוא ספק טמא: ונכנס למקדש בהעלם טומאה:

מי ב מי אחת מן בניה ראשון מי מתמ׳ בניה שני למה נפסך מן בניה ראשונה מן בניה שני בטומאת היתה: ור״ם פוטר דמין כאן בחתת מכולן ידיעה ולמי בתה לה אחר ידיעה תחילה של שניה שני ספיקה היה שברי טהר לו מטומאת ראשון הם הראשון הוא טמא: פוטר בכולן אף כראשונה ולקמן מפרש לה: ואפילו

מחובר אחר דמיפטר מטעם שלא בשעת מחשבתו ולא שייך למיפטרי מטעם מתעסק ועוד מתעסק אחר כנון נתכוון לחתוך את התלוש ולהביא את התלוש למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ונמצא מחובר בשעת מחשבתו ומיפטר אשם דה פוטר למתעסק ובתרוייהו מיירי שמואל ור״ל קאמר בברייתו מלא מתעסק דשמואל למיירי נמי שמואל בתעסק דמיפטר משום דה לר׳ אליעזר שלא מלוי מטעם לפרש מלא טעם למלאכת מחשבת מלא מיירי

דה רבי אליעזר ובחלב נמי ליכא תרי גווני מתעסק כנון נתכוון לאכול חלב זה ואכל חלב אחר דחייב מלא שייך למיפטריה מטעם מלאכת מחשבת ועוד מתעסק אחר כנון סכור שהוא שומן או רוק ובולשי דכיוצא בו מיפטר לעניין שבת מדכתיב בה והכהן ליה לן למעוטי משום דנהנה וטעמא דנהנה ומשום מלאכת מחשבת לא קאי אכולהו ומה שפירש הקונטרס כאן מתעסק היינו נתכוון לחתוך את התלוש וחתך את המחובר ומיהו חייב נתכוון לחתוך את זה וחתך זה וכסכור שהוא תלוש ונמצא מחובר אין נראה לפרש שלא נראה כדפרישית:

הרי העלם טומאת בידו וחייב תיובתא דהכא ולקמן בפ׳ שלישי נבי העלם שבועה והעלם אשם עשיו רב נחמן לחייבא וכפר כלל ׳ גדול נבי העלם שבת דף כו והעלם מלאכה פשיט לפטור ור״ל דלא דמי דהכא שבת הוא דלחייב כיון דליכא נמי העלם טומאה אכל התם אין שבת לחייבו על כל אחת ואחת דף ח ושם דכיון דכשבת שבת וזרון מלאכות לא מחייב אלא אחת אחת השתא נמי כשבת בשבת מלאכה הרי הם כאחת שבת:

הרי העלם מקדש בידו ופטור לפי שאין לו תקנה לפרש שלא נאמרו אלא לחייב כל אחת ואחת על בפני עצמה ואפילו בשגגה אחת ושגגה אחת ומיפטר לגמרי מכולהו משום דכתיב אשר חטא בהן ולא בשתים ואפילו הכי מיחייב על שגגתו אחרת והדמע ׳ כפ׳ קמא דעל שגגת העלם שבועה בתחילה שעיר המיוחד מכפר אשמו לא מוקמינן ליה בחטאת קבועה דמי הוה ליה חיוב קבוע לא הוה מיחייב על מקדש ודבר טמא ולמי מיפטר לגמרי מכולהו משום דכתיב אשר חטא בהן ולא בשתים ואפילו הכי מיחייב על שגגתו אחרת ועוד לקמן פרק ׳ שלישי נבי מי שאכל אחת מהן ואינו יודע איזו מהן ומוקי לה בנפש חטאת קבועה דמי הוה ליה חיוב קבוע ע״כ דפטור לגמרי משום דהוי בשגגת אחת ואפילו הכי מיחייב על שגגתו אחרת ועוד לקמן פרק ׳ שלישי נבי מי שאכל אחת מהן ואינו יודע איזו מהן ומוקי לה בנפש חטאת קבועה דמי הוה ליה חיוב קבוע ע״כ דפטור לגמרי משום דהוי בשגגת אחת ואפילו הכי מיחייב על שגגתו אחרת ועוד לקמן פרק ׳ שלישי נבי מי שאכל חלב ודם בשוגג ונזכר באחת מהן ומוקי לה בנפש חטאת קבועה דמי הוה ליה חיוב קבוע ע״כ דפטור לגמרי משום דהוי בשגגת אחת ואפילו הכי מיחייב על שגגתו אחרת ועוד לקמן פרק ׳ שלישי נבי מי שאכל שתי חלות בשוגג ונזכר באחת

עשו ספק ידיעה לא דמי לנגע בכעדשה דהתם פירקא ולא ידע
מי כוית מטמא מי בכעדשה מטמא דהתם סוף מסופק מי סייכא
כלל טומאה כמה שנגע אבל הכא פשיטא ליה לחיכא טומאה הילכך הני ליה
ידיעה טפי:

באן סכנה ר' ידיעת ספק מחלקות
לחטאת תימא לר"ל תיקשי לרבי
שמעון בן יהודל דאר' שמעון בן יהודל הכא
לא פליג אדרבי אלא לענין מסס תלוי אבל
בהא דמחלקות לחטאת מודה ולעיל פטר
נבי מקדש דלא מצוי ליה ידיעה ואם יש
לחלק ולומר דנבי מקדש בעינן ידיעה
מעלייתא טפי משאר בעינן ידיעה בתחיל
ודאית דומיא דידיעה בתרייתא מ"ש הכי
פריך מר"ל אר"ל ובדומיה ר"ל דהכי פריך
מאחי מוקי לה כרבי ישמעאל לוקמה כרבי
ולימא דסבירא ליה דאין חילוק בין ידיעה
דמחלקות לחטאת ובין ידיעה דמקדש ופליג
אדרבי שמעון בן יהודה:

נוקמה כרבי תימא דכולא סהיא דידיעת
ספק מחלקת תיקשה ליה ניקמה
כר' לחמר ידיעת בית רבו שמה ידיע ועוד
דמטעמא דספק ידיעה לא מצי לוקומה כר'
דהא תיהוי לה בעי ידיעה כלל ויש לומר שזה
לא היה תירוש אי הוה מוקי לה כרבי אלא
בעי חלא ידיעת בית רבו חלא הכי פריך
דאפילו כאותן דבעי ידיעה גמורה מני
לאוקומה וכר' לחמר ידיעת ספק מחלקות:

חדרן עלך ידיעות הטומאה

שבועות שתים ורמינהי שבועה
שאוכל לך משנה היא

דף יז ע"ב כפ"ב הנדרים מע"ג דהתם קתני השבוע
שאוכל לך והכא קתני שבועה דרך הגמרא
לקצר המשנ' שהכיא ואין חילוק בין שבועה
להשבועה דהתם מתניתין דהת' נמי פריך
מאחי' דהכא בגמרא ומשני כי הכא ול"ג
בסיפ' ברייתא במסרבין בו לאכול לאין
לוקח שכני ברייתא משו' דלא קתני השבועה
דלא ה"ל למיפר מכריית' כיון דאגי למיפר
מאתניל"ת נר' התם במסרבין:

לא שבועה לא אוכל לך אסור דמשמע
הא מה שאוכל לך יהא בהיפוך

מס שבועה מע"ג דהכ' הנדרי מוקי לה דהך
משנה כר"מ ור"מ לית ליה מכלל לאו אתה
נמע בין נדרי כדתמרי פפ"ק דנדרי
ים חילוק בין שבועה לנדרים כמו שאפרש
בפ"ק שבועת העדות בע"ה: שאי

כה שבועות שתים שהן ארבע שבועה שאוכל ושלא אוכל שאכלתי ושלא אכלתי
שבועה שלא אוכל ואכל כל שהו חייב דברי רבי עקיבא אמרו לו
לרבי עקיבא היכן מצינו באוכל כל שהו שהוא חייב שזה חייב אמר להן ר' עקיבא וכי
היכן מצינו בשדבר ומביא קרבן שזה מדבר ומביא קרבן: גמ': למימרא דשאוכל
דאפילנא משמע ורמינהי שבוע' לא אוכל לך שבועה שאוכל לך לא שבועה שלא אוכל
לך אסור אמר אביי לעולם דאכילנא משמע ל"ק כאן במסרבין בו לאכול כאן בשאין
מסרבין

כדפיס דף יז

ואפילו בקמייתא ממה נפשך טמא הוא אמר
רבא הכא במאי עסקינן כגון שהלך בראשון
ובשעה שהלך בשני שכח שהלך בראשון
דהויא ליה מקצת ידיעה ובהא קא מיפלגי תנ
קמא סבר אמרינן מקצת ידיעה ככל ידיעה
ורבי שמעון סבר לא אמרינן מקצת ידיע ככל
ידיעה הלך בראשון ובכנסה היזה ושנה וטבל
חזר והלך בשני ובכנסת חייבו' שמעון פוטר
ואמאי חייב ספק ידיעה הוא אמר רבי יוחנן
כאן עשו ספק ידיעה כידיעה וריש לקיש אמר
הא אמני רבי ישמעאל היא דאמר לא בענן
ידיעה בתחילה: ורמי דרבי יוחנן אדרבי
יוחנן ורמי דריש לקיש אדריש לקיש דתניא
אכל ספק חלב ונודע ספק חלב ונודע ר' אומר
כשם שמביא חטא על כל אחד ואחד כך מביא
אשם תלוי על כל אחד ואחד רבי שמעון בן
יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אמרו משום
רבי שמעון אינו מביא אלא אשם תלוי אחד
ויקי' שנאמר על שגגתו אשר שגג התורה ריבתה
שגגות הרבה ואשם תלוי אח' ואמר ריש לקיש
כאן שנ' רבי ידיעות ספיקו מתחלקו לחטאות
ורבי יוחנן אמר כשם שידיעות ודאי בעלמא
מתחלקות לחטאות כך ידיעו' ספק מתחלקות
לאשמות בשלמא דרבי יוחנן אדר' יוחנן לא
קשיא כאן עשו ולא בכל ה' התורה כולה עשו
הכא הוא דלא כתיבא ידיעה בהדיא מונעלם
הוא דקאתי ולא בכל התורה כולה עשו
דכתיב או הודע אליו ידיעה מעליית' בענן לא מס ד
לריש לקיש אדמוקים ליה כר' ישמעאל נוקמא
כרבי הא קא משמע לן דרבי ישמעאל לא בעי
ידיעה בתחילה פשיט' דלא בעי מדלא טיהרי
ליה קראי ונעלם דמחייב על העלם מקד' מהו מס
דתימא כי לית ליה מקראי אבל מגמרא אית
ליה קא משמע לן:

הדרן עלך ידיעות הטומאה

שבועות שתים שהן ארבע שבועה שאוכל ושלא אוכל שאכלתי ושלא אכלתי
שבועה שלא אוכל ואכל כל שהו חייב דברי רבי עקיבא אמרו לו
לרבי עקיבא היכן מצינו באוכל כל שהו שהוא חייב שזה חייב אמר להן ר' עקיבא וכי
היכן מצינו בשדבר ומביא קרבן שזה מדבר ומביא קרבן: גמ': למימרא דשאוכל
דאפילנא משמע ורמינהי שבוע' לא אוכל לך שבועה שאוכל לך לא שבועה שלא אוכל
לך אסור אמר אביי לעולם דאכילנא משמע ל"ק כאן במסרבין בו לאכול כאן בשאין
מסרבין

משמע מס שאוכל לך יהא בהיפוך שבועה לא אוכל לך לא יהא עלי בהיפוך שבועה מס שלא אוכל מעלך הא מה שאוכל לך יהא בהיפוך שבועה
מסרבין

כדפיס דף יז

ואפי' בקמייתא בתמי' ממה נפשך טמא הוא קול שנפל היה טמא ולמי וידיעת
ולמי הוה ליה בתיקו לה: סכנה מהלך כרשעון ואין כאן שלא מקבת ידיעה:
תנא קמא סבר כו' תנא קמא מלוכה דרבי שמעון שפוטר בהזה וסנה ואינו
פוטר כרשעונה סבר כיון דטומאת ולמי לאו עלגב דהיסו לא ידע לה
לכולהו דתיקוו ליה ידיעות ולמי שלא ידיע'
ספק עדיפה היא מהכך ידיעו' ספק דהוי
וסנה דהתם ידע ליה לכולה מילתא ואפי'
סבי ספק הוה מכל הכא מי הוה ידע לה
לכולה מילתא הוה ליה ידיעה ולמי הילכך
לאו ידיע' ספק היא שלא מקבת ידיע' ולמית
ומקבת ידיעה ככל ידיעה ורבי שמעון בן
יהודה שליחא דרבי שמעון סבר לה מתרינן
מקבת ידיעה ולמי ככל ידיע': ומאי ספק
ידיעה היא לתנא קמא פריך: מכל ספק
חלב מתיכה ספק חלב ופשק שותן: ונודע
לו לאחר זמן שהוא ספק חלב והרי הוא
בהסס תלוי וחזר ואכל ספק חלב ונודע לו
שפשק חלב אכל: כהס אמניא חטאת כו'
לקמיה פליג ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש
בפירושה דהתם מילתא דרבי: על שגגתו
אשר שגג בפרשת מסס תלוי כתיב: כלומר
סנה רבי ידיעות ספק מחלקות לחטאות
והכי קאמר ר' כשיודע לו לאחר זמן שהלך
היה יכול חטאת על כל אחד ואחד מידיעה
ספק שהיתה לו בכתייה מחלקתה הלא ניהוה
שני זיתי חלב בהעלם אחת כך כל זמן שלא
נודע לו שהן ודאי חלב שתי ספק חלב מביא
אשם תלוי על כל אחת ואחת שהרי מדקתני
שמבי חטאת על כל אחת משמע לן דידיעו'
ספק מחלקות לחטאות: ור' יוחנן מאר לא
אמר רבי כך אלא כך פירושה כשם שלעניין
חטאות שבחין על ידיעת ודאי ודאי ידיעת ודאי
שבחתי' מחלקות לחטאות כך לעניין אשם
תלוי שבח על ידיעות ספק ספק ידיעות
שבכתייה מחלקות לאשמות: מדמוקים לה
רבי ישמעאל כו' מאי דוחקיה למימר הלא
בעי שהי תנא ידיע' בתחילה דילמא לעולם
בעי וסבירי ליה כרבי לאחר ספק ידיעה
כידיעה: הא קא משמע לן דיש לקיש: מדלא
מייתר ליה קרא דדרים בשתיהן וכעלם
להעלם טומאה והעלם מקדש: מבמה
הלכה למסס מסיני:

הדרן עלך ידיעות הטומאה

שבועות שתים ורמינהי שבועה
שאוכל ולא אוכל אין
שתים שמפורש דבתי'
להדיא תו לא הוי' דמשמ'
לאחת ולא אוכל לאחר אוכל לא הוי' שאחת
ולא אחת אכלתי: שאחת אכלתי אין שתים הא ספות ממדרש
אחת אי כדילוף לה ר' עקיבא לקמן בפירקין
מדיעתי הכתוב: מדכתי ואכיל קרבן בשגיל
ביטול דיבורו וכיון דמשו' ביטול דיבורו הוא
אף זה ביטול דיבורו שהשוה לא אוכל דעתו
לאסור עצמו ואכל שהו: גמ': שבועה לא
אוכל לך כו' אמר אחד משלם לשונות הללו
אמרו לו לאכול משל פלוני היום שכל היום
דאכי משמע שבוע' לא אוכל לך שבי' עלי
שלא אוכל משלך: שבוע' שאוכל לך בהיסוד
שבועה יהא עלי אם שאוכל משלך דאכי

מסרבין מפיירין: מתניתין בשאין מסרבין בו היינו דלא מכיולנא
הוא: רב אשי אמר תני בברייתא שבועה שאי אתה אוכל ולא
נתכוין לומר שאי: מיסר שבועה מפרש לקמיה: מיסור מיסר מיסרתו של
מיסר מה הוא: מה אתה אומר כי אמרי קמאי ואף אתה אמר מיסר לשון שבועה
הוא והדר תני מה אתה אומר: הכי קאמר
מבטא שבועה האומר מבטא בכך וזו עלי
כאומר שבועה שלא אוכלנו ואם אכלנו הרי
זה בעולה ויורד: מיסר מתפיס בשבועה
מיסר עלי בכך וזו הרי הוא כאי שנשבע על
הכבר ואסר ואמר על בכך אסר הרי זה כו׳
שהתפיס את השני בראשון: מיסור מיסר
ומה מיסורו של מיסר זה: מה אתה אומר
כו׳ אם תתני לו שהתפיס בשבוע׳ כאומרו
שבועה מפיו דמי ואם אכלו חייב קרבן אף
זה האומר מיסר בכך זה עלי חייב קרבן
אם אכלו שהמיסר לשון התפסת שבועה
הוא: ואם למה זה אמרתי מתפיס בשביעה ואינו
כשבוע׳ לעניין קרבן ומלקות אף האומר אין
בו לא קרבן ולא מלקות: תו אמרתי מיסר
בשבועה מצינו שמיסרתו והתפסתו בדבר
שבשבועה עליו בכתוב: או מבטא שהתפיס אסר
אסר ונזר ולא כתיב בשבועה כאן אסר ויקרא
את נפשו בלשון מבטא: הכא אמר לא
תיסתפק ליה לתנא למיתר בהא אם אתה
אומר דפשיט ליה דמיתפיס בשבועה למו
כאומרו שבועה מפיו הוא: והכי קאמר
מבטא שבועה מיסר נמי לשון שבועה הוא:
מיסר זה הטילו הכתוב כו׳ היינו פירוש
דמיסר מיסר אם אתה אומר והכי קאמר
מיסור על מיסר שאמרתי לך שהוא שבועה
לא כל הלשונות שהוא כו׳ שהרי הטיל הכתוב
כאן נדר בשבועה אם תאמרנו בלשון שבוע׳
כגון מיסר שלא אוכל ככר זה כאן לשון
הנשבעים הוא אומרים שלא אוכל לא אסיר
שהוציאו בלשון זה שבועה הוא ואסיר קרבן
ואם לאו שלא הוציאו בלשון נדר שאמר
מיסר ככר זו עלי שהו׳ לשון הנודרים קונם
זה עלי אף זה נדר ואסור מקרבן: כיוס
שמת בו אחיו כאחר מיסרתי עלי בשר כיום
שמת בו אחיו לעולם: והוא שנדור
מלוחו היו שקיבל על ככר נדר שלא יאכל
בשר כיום שמת בו אחיו לעולם וכן יום שמת
בו פלוני וכן יום שהרג בו גדליה וקסלקה
דעתא הסתם דהיינו מתפיס בנדר וקתני
היזהו מיסר האומר בתורת שהוא שלא יאכל
לכאן האומר הרי עלי כו׳ שלמת המתפיס
בנדר הרי הוא שלא יאכל בנדר עצמו
ומלהתפיס בנדר נדר מתפיס בשבוע׳ שבוע׳:

תרין

ובא מאותו היום בשלמ׳ לאביי מדמתפיס בנדר נדר מתפיס בשבועה שבועה אלא

מסרבין בו לאכול מתניתין בשאין מסרבין בו
לאכול בריתא במסרבין בו לאכול וקאמר לא
אכילנא ולא אכילנ׳ דכי קא משתבע
שבוע׳ שלא אוכל רב אשי אמר תני שבוע׳ שאי
אוכל לך אי הכי מאי למימרא מדודתימא
לישניה דאיתקילא לי׳ק״ל: תנו׳ רבנן מבטא כה
שבועה איסור שבוע׳ איסור אם אתה
אומר איסור שבוע׳ חייב ואם לאו פטור
אם אתה אומר איסור שבוע׳ והא אמרת
איסור שבוע׳ הוא אמר אביי הכי קאמר
מבטא שבועה איסור מיתפיס בשבועה איסור
איסור אם אתה אומר מיתפיס בשבועה
כמוציא שבועה מפיו דמי חייב ואם לאו פטור
וממאי דמבטא שבוע׳ דכתיב או׳ נפש כי תשבע
לבטא בשפתים איסור נמי דכתיב כל׳ נדר וכל
שבוע׳ איסור אלא ממאי דאיסור מיתפיס
בשבועה הוא דכתיב או אסרה אסר על נפשה
בשבועה מבטא נמי הכתב לכל אשר יבטא
האדם בשבועה אלא אמר אביי מבטא שבוע׳
מהכא אם׳ היו תהיה לאיש ונדריה עליה או
מבטא שפתיה אשר אסר׳ על נפשה ואילו
שבוע׳ לא קאמר במאי אסר׳ עצמ׳
במבטא רבא אמר לעולם אימא לך מיתפיס
בשבועה לאו כמוציא שבועה מפיו דמי והכי
קאמ׳ מבטא שבועה איפר נמי שבועה אסריה
דאיסור הטילו הכתוב בין נדר לשבוע׳ הוציאו
בלשון נדר נדר בלשון שבוע׳ שבוע׳
היקף הטילו׳ ואם בית אישה נדר׳ או אסר׳ אי׳
על נפש׳ בשבוע׳ וגומר ואזדו לטעמי׳ו
דאיתמר מתפיס בשבועה אביי אמר כמוציא
שבועה מפיו דמי ורבא אמר לאו כמוציא שבו׳
מפיו דמי מיתיבי׳ איזהו איסור האמור בתורה
האומר הרי עלי שלא אוכל בשר ושלא אשת׳
יין כיום שמת בו אביו כיום שמת בו פלוני כיום
שנהרג בו נדליה בן אחיקם כיו׳ שרא׳ ירושלים
בחורבנ׳ אסור ואמר שמואל והוא שנדור

תרין

שאי אוכל לך פשיטא לא פריך פשיטא אלא מסוף דהיינו שלא אוכל לך
דקתני דסח אזלא אוכל לא קשיא ליה בשמ״ע:
לישנא לישנא אחרינא מיתקל ליה וליכא למיפרך כיון דהשתא שאי אוכל לאמתי מיבטרי
ליתיבי כריסף שלא אוכל לך דוו ואף זו קתני ואת״ל בשבילים מה
הים נדעתו ו״ל כגון שאמר שנדעתו כל
מה שיהי׳ משמעו לשונו אי נמי כגון שנשבח
מה הים בדעתו וכנדרים מפרש לאמתי רב
אשי לא אמר כתניי:

איסר מתפיס בשבועה פירש קונטר׳
דאם אמר איסר עלי ככר זה הוי
כאי שנשבע על הכבר ואסר ואמר על ככר
אחר הרי זה כזה שהתפיס את השני בראשון
וקשה לקמן קתני בברייתא אי׳ איזהו איסר
האומר בתורה הרי עלי כו׳ ואילו אים ככר
זה עלי לא קתני ואם שפיר נאמ׳ איסר איסר
כלומר איסו׳ של איסר זה מה היה אם אתה
אומר מתפיס בשבוע׳ כו׳ שתוכל להוכיח
מקרא בשום מקום שהוא כאומרו שבועה
מפיו ואי׳ קרבן לא איסר זה כו׳ ק׳ דמשמע
דתנא בא להשמיענו דין איסר ואינו
מתניתינו כלו׳ אסרי מסתפ׳ במתפיס שבועה
עצמו ועוד דאין דרך מסכ׳ בברייתא פיסתפק
התנא אם יש לו פטור ועוד מאי אולמי
לטעמיה דקאמר לקמן להכא מסתפק ליה
לתנא ולקמן פשיטא ליה דכאומרו שבועה
מפיו דמי ועוד דבכל הסיגרי׳ גרסי׳ בסמוך
כאומרו שבוע׳ מפיו ואייב כו״ו ולפ״ז ס״ל
למיקם׳ אי׳ בלא ו״ו ומפר״ת למבטא הכתו׳
בפרשה הוא לשון שבועה שנשבע כ״ש לשון
מבטא כדאמ׳ בקונט׳ לכל איסר הכתוב
בפרשה אינו שבועה שיחסר עניו בלשון
איסר שלא בהתפיס בשבועה הכתוב מדבר
שנשבע על הכב׳ ואסר ואמר על ככר אחר
הרי עלי שלא אוכל ככר זה כו׳ והיינו איסר
דקרא וה״ג מפרש לה בברייתא לאביי ואיסו׳
של איסר זה אם אתה אומ׳ מתפיס בשבוע׳
כלומר שהתפיסו בככר שנשבע עליו הוי
כאומרו שבועה מפיו ואייב ואם לאו שלא
התפיסו בראשו׳ שאמר איסר ככר זה עלי
אין זה לשון שבועה ופטור אי נמי ה״פ אם
אתה אומ׳ מתפי׳ בשבועה פירוש שהתפיסו
בלשון שבועה שהזכיר לשון אכילה ואמר
הרי עלי שלא אוכל זה כזה ואם לאו שלא
הזכיר לשון אכילה אלא אמר הרי עלי זה
כזה פטור ועי״ל איסר אים היינו אים שליבי
שהתפיס ככר שליבי בשבי ואם אתה אומר
מתפיס בשבוע׳ דהיינו השני כאומרו שבועה
מפיו דמי דהוי לגמרי כראשון אף לעניין
להתפיס נו חיי׳ גם בשליבי ואם לאו פטור
מיהו הא פשיט׳ ליה דזיינו כראשון להתחיי׳
קרבן בשני׳ורבא פליג עליה ופטו׳ אף בשני

מכל מקום מסופקא ליה לתנא בשליבי והא דגרסי׳ נמי ואייב כו״ו לא אתי ספיר:
ואילך שבועה לא קאמר דאי הוה כתיב שבועה הוה מפרש שלותו מבטא אסרה על נפשה בלשון מבטא ו״ת והא נמי כתיב ואסרה איסר בבית הבעורים ויש לומר דלא כתיב הו״א כריסף דקרא קאי:
שלא אוכל ככר לא חש התנא לדקדק בלשונו דכלשון אוכל הוי ככר שאין כו ממש שהיינו אוסר על עצמו כלום כמו קונם שהיני יאן דלא אתר כלום אם לא אמר קונם עיני בשיניה כדאמרי׳ בפרק כ״ה לנדרים והכא נמי צריך שיאמר קונם אוכילת ככר עלי ומיהו שמא אם לתלק דוקא נבי שיכה לא אמר כלום משום דשיבה עצמו אין בה ממש:
מתפיס נדר נדר כו׳ ו״ת שמואל אמאי מפרש איסר במתפיס בנדר והא איסר דקרא קאמ׳ אביי דהיינו מתפיס בשבועה ויש לומר דמתפיס בנדר ילעיין
מתפיס בשבועה ויחיד ליה לשמוש לאוקמ׳ בריית׳ שרגילות הוא שבני אדם נודרין מלאכול בשר ומלשתו׳ יין ביום שמתו ירושלם בחורבנ׳
ולין רגילות לאסור עצמם בשבועה:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0043
DFG

אלא לרבא קשיא אמר לך רבא תריץ ואימא הכי איזהו אוסר נדר האסור בתורה האומר הרי עלי שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין כיום שמת בו אביו כיום שנהרג בו פלוני ואמר שמואל והוא שנדור ובא מאותו היום מאי טעמא אמר קרא איש כי ידור נדר להעריך הנדור כיום שמת בו אביו פשיטא כיון שנהרג בו גדליה בן אחיקם איצטריך ליה סלקא דעתא אמינא כיון דכי לא נדר נמי אסור כי נדר נמי לא הויא עליה איסור והאי לאו מיתפיס בנדר הוא קא משמע לן ואף רבי יוחנן סבר להא דרבי יוחנן אמר רבי יוחנן מבטא לא אוכל לך איסר לא אוכל לך שבוע' כי' אחא רב דימי אמר רבי יוחנן אוכל ולא אוכל שקר ואזהרתיה מהכא לא תשבעו בשמי לשקר אכלתי ולא יצא אכלתי שוא ואזהרתי מהכא לא תחשאת שם אלקיך לשוא קונמו עובר בלא יחל דברו מיתיבי שוא ושקר אחד הן מאי לאו מדשוא לשעבר אף שקר נמי לשעבר אלמא אכלתי ולא אכלתי שקר הוא מידי איריא הא כדאיתה והא כדאיתה ומאי דבר אחד הן דתניא כדתניא זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו מה שאין יכול הפה לדבר ומה שאין האוזן יכול לשמוע בשלמ' התם בדיבור אחד נאמרו כדרב אדא בר אהבה דאמר רב אדא בר אהב נשים חייבות בקידוש היום דכר תורה דאמר קרא זכור ושמור כל שישנו בשמירה ישנה בזכירה והני נשי הואיל ואתנהו בשמירה איתנהי נמי בזכירה אלא הכא למאי הילכתא מיבעי ליה אלא כשם שלוקה על שוא כך לוקה נמי על שקר כלפי לייא אלא אימא כשם שלוקה על שקר כך לוקה נמי על שוא פשיטא הא לאו והא לאו מהו דתימא כדאמר ליה רב פפא לאביי לא אינקה כלל קמ"ל

תורה אור

כי תשבע לברר או להרע לו לכל אשר יבטא האדם בשבועה ונעלם ממנו והיה כי יודע לו ואשם לאחת מאלה והתודה אשר חטא עליה והביא את אשמו ליי' על חטאתו אשר חטא נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא אדם בשבועה ונעלם ממנו והיה כי יודע לאחת מאלה והיה כי יאשם לאחת מאלה

אלא לרבא קשיא אמר לך רבא תריץ ואימא הכי איזהו אוסר נדר האסור בתורה האומר הרי עלי שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין כיום שמת בו אביו כיום שנהרג בו פלוני ואמר שמואל והוא שנדור ובא מאותו היום מאי טעמא אמר קרא איש כי ידור נדר להעריך הנדור כיום שמת בו אביו פשיטא כיון שנהרג בו גדליה בן אחיקם איצטריך ליה סלקא דעתא אמינא כיון דכי לא נדר נמי אסור כי נדר נמי לא הויא עליה איסור והאי לאו מיתפיס בנדר הוא קא משמע לן ואף רבי יוחנן סבר להא דרבי יוחנן אמר רבי יוחנן מבטא לא אוכל לך איסר לא אוכל לך שבוע' כי' אחא רב דימי אמר רבי יוחנן אוכל ולא אוכל שקר ואזהרתיה מהכא לא תשבעו בשמי לשקר אכלתי ולא יצא אכלתי שוא ואזהרתי מהכא לא תחשאת שם אלקיך לשוא קונמו עובר בלא יחל דברו מיתיבי שוא ושקר אחד הן מאי לאו מדשוא לשעבר אף שקר נמי לשעבר אלמא אכלתי ולא אכלתי שקר הוא מידי איריא הא כדאיתה והא כדאיתה ומאי דבר אחד הן דתניא כדתניא זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו מה שאין יכול הפה לדבר ומה שאין האוזן יכול לשמוע בשלמ' התם בדיבור אחד נאמרו כדרב אדא בר אהבה דאמר רב אדא בר אהב נשים חייבות בקידוש היום דכר תורה דאמר קרא זכור ושמור כל שישנו בשמירה ישנה בזכירה והני נשי הואיל ואתנהו בשמירה איתנהי נמי בזכירה אלא הכא למאי הילכתא מיבעי ליה אלא כשם שלוקה על שוא כך לוקה נמי על שקר כלפי לייא אלא אימא כשם שלוקה על שקר כך לוקה נמי על שוא פשיטא הא לאו והא לאו מהו דתימא כדאמר ליה רב פפא לאביי לא אינקה כלל קמ"ל

קמ"ל כדשני ליה לקמן: ואיבעי ליתמ' היכי דקתני שוא ושקר תחת הן נומר לך כשם שתביא קרבן על שבועת שקר כך תביא קרבן על שוא דאכלתי ולא אכלתי ורבי עקיבא היא דמחייב במתניתין לשעבר כלהכא: נשבע להחליף לשנות את החמת בשבועתו היינו לשעבר כגון אכלתי ולא אכלתי ואכל: ואיתמ' נשבע ומחליף נשבע לעשות ואחר כך החליף את דברו ולא עשה או שלא לעשות ועשה: ומוקמינן לה שלא תשבענו בזמן שבית המקדש קיים ומשום שבועת שוא לא תהא שקר דהיינו לשעבר: לא יחל להכא הוא דאילו לשעבר כבר החל תשבע: לשנות את הידוע על הדעים שוא הוא: והא דרבי אבהו הא דאמר ר' ירמיה לעיל אמר רבי אבהו משמיה דר' יוחנן אכלתי ולא אכלתי שקר לאו כפירוש ר' אבהו כאן אלא שלא אכלתי כאדם שאומר לשעבר רבי ירמיה לרבי אבהו בשבועת שקר ומוקמ' אבהו באכלתי ולא אכלתי מהו כלומר אמר רבי ירמיה משום רבי אבהו מ"ר יוחנן אכלתי ולא אכלתי שקר: ומאי כללא דאמר רבי ירמיה משום רבי אבהו מ"ר יוחנן אכלתי ולא אכלתי שקר: שבועה שלא אוכלנה לקמן מפרש בפרקין למה לי למינקט תלת שבועות: היינו מייתי שלא אחת שבועה אכלנה שבועה שניה לקיים את המנוה ותנן במתניתין דפטור: לא למעוטי מקרבן וזו היא מתניתא קמי: זו היא דעל שיגגתה קרבן מכל שבועה לשעבר ליתה בקרבן ור' ישמעאל היא דאמר כאדם שאינו חייב אלא על העתיד: תימה

תורת חוב

קמ"ל כדשני ליה ואיבעי אימא כשם שמביא קרבן על שקר כך מביא קרבן על שוא ורבי עקיבא היא דמחייב לשעבר כלהבא מתיבי איזו היא שבועת שוא נשבע לשנות את הידוע לאדם שבועת שקר נשבע להחליף אימא נשבע ומחליף כי אתא רבין אמר ר' ירמיה אמר רבי אבהו אמר ר' יוחנן אכלתי ולא אכלתי שקר ויקרא ישו אזהרתיה° מלא תשבעו בשמי לשקר אוכל במדבר לולא אוכל עובר° בלא יחל דברו ואיזו היא שבועת שוא נשבע לשנות את הידוע לאדם אמר רב° פפא הא דרבי אבהו לאו בפירוש כט חוץ איתמר אלא מכללא איתמר דאמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם אמר רב יצחק אמר רבי יוחנן רבי יהודה° אומר משום רבי יוסי הגלילי כל לא תעשה שבתורה לאו שיש בו מעשה לוקין עליו ושאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומיפר ומקלל את חביריו בשם נשבע מנלן אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אמר קרא° לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא כי לא ינקה בית דין של מעלה אין מנקין אותו אבל בית דין של מטה מלקין אותו ומנקין אותו אמר ליה רב פפא לאביי דילמא הכי קאמר רחמנא לא ינקה כלל אי כתיב כי לא ינקה כדקאמרת השתא דכתיב כי° לא ינקה ה' הוא דאינו מנקה אבל בית דין של מטה מלקין אותו ומנקין אותו אשכחן שבועת שוא שבועת שקר מנלן רבי יוחנן דידיה אמר לשוא לשוא שתי פעמים אם אינו ענין לשבועת שוא תניהו ענין לשבועת שקר והווי בה רבי אבהו האי שבוע' שקר היכי דמי אילימא שבוע' שלא אוכל ואכל לאו שיש בו מעשה הוא ואלא דאמר שבוע' שאוכל לא ולא אכל האי מי לוקה והא איתמר שבוע' שאוכל ככר זו היום ועבר היום ולא אכלה ר' יוחנן וריש לקיש דאמרי תרויהו אינו לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה משום דהוה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו וריש לקיש אמר אינו לוקה משום דהוה° התראת ספק והתראת ספק לא שמה התראה ואמר רבי אבהו תהא באכלתי ולא אכלתי ומאי שנא אם' רבא בפירוש ריבתה תורה° שבועת שקר דומה לשוא מה שוא לשעבר אף שקר נמי לשעבר איתביה רבי ירמיה לרבי אבהו שבוע' שלא אוכל ככר זו° שבועה שלא אוכלנה שבועה שלא אוכלנה ואכלה אינו חייב אלא אחת זו היא שבועת ביטוי שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד זו היא למעוטי מאי לאו למעוטי אכלתי ולא אכלתי דלא לקי לא למעוטי אכלתי ולא אכלתי מקרבן זו היא דעל שיגגתה קרבן עולה ויורד אבל אכלתי ולא אכלתי לא ורבי ישמעאל היא דאמר אינו חייב אלא על העתיד לבא אבל מילקא לקי

אימא

קא מ"ל כדשני ליה ומ"ת מסכין כלה דיבור לחד נימרו דרשי ליה מה"ט ינקה מכל בית דין של מטה מלקין אותו ומ"ל להסתפק הדר ביה ממאי דאמר בדיבור לחד נאמר ומיהו בירושלמי ובספרי מוכח כהדיא דבדיבור לחד נאמר דקאמר התם שוא ושקר בדיבור לחד נאמר וכן מתחלפים מות יומת ובויקהל הסמוכות כו' ולגיסנא דנסמוך דאכלתי ולא אכלתי שקר ולית מלבושי לשוא כ"ש מיבעי ליה ספיר הוא דנלמוד לחד נאמר מטמא דאיכא למיפרך מה לטמא שכן בדיבור ומ"ש פירש חפילין חוכל ולא מוכל נמי ומשני בפירש ביניתה תור כו' והיינו דכלמו מת נאמר כדפרי° כפ"ק ומיבעי ליה נמי דרש דף ג לשוא לשוא מטמא דלא נאמר בדיבור לחד לענין שבועה אף לענין עדות דכדברות הרא"שונות כתיב לא תענה ברעך עד שקר ובדברות האחרונות עד שוא אלא דכתיב לשוא מסיפא דכתיב לשוא לשון לפיכך ממתי דנדיבו לחד נאמר לענין עדות דלא מרבינן אלא אכלתי ולא אכלתי:

מנשבע ומיפר כו' תימה והא ר' יוחנן אית ליה כהזכור° הפועלים בבי מסמ' בקול והנהג בקול עוש' פי' הוי מעש' וי"ל דבני הים לא הוי בכלל עוש' מעש' שהכתוב כאכע' מלאכול והוי כמו מיפר דמ"ל ר' יוחנן לקמן לא תיתני מיפר לבדיבו' קעביד מעש' כריס° תמורה ומ"ת והא° כפ"ל מיתות בבי דמיתני הא למדני לה ר' יוחנן דעקימת שפתיו ממנדף לא הוי מעש' מטו דיסנו בקול ופריך עליה מחסר בקול והנהג בקול דאמר רבי יוחנן דעקימת שפתיו הוי מעש' ומאי קושיא התם מטו דבדיבור קעביד מעש' וי"ל דהתם מטו עדים וממין פריך דלא מחייב להו מעשה אף על גב דמתחייב הגידו על ידם ונ"מ מפורש יותר:

חוץ מנשבע ומיפר וכולי ומ"ת ולימנייה דכמיך דאכלתי כמי עדים וממיס ומוניה ס"ר והע"נ דעדים וממיס קרבנתו רחמנא מעש' כריס° ככח קמ"ל ומוניה סם רע נמי קמ"ל רבי יהודה נופיה כתיב כפ° נערה למינו מיי' דף מו עד שיסכור עדי מ"מ מחייבי חין בהן מעש' להא נפ"ק° למכות ילף מינייהו ר' יהודה דף ד ונס בעלמא דלאו בעי מעש' לוקין עליו וי"ל כיון דכתיב בהו מלקו בהדי לא תחם למיתניה ל"ב חין ומה לא תיקשי דהכא קל"ח יהוד' דלאו מיי' פיח מהל' שבועות ומיי' פיח מהל' סנהדרין בעי מעש' חין לוקין עליו והתם קאמר לה: דלוקין דהכא מסתיע לר' יוסי קאמר לה: אמר קרא כי לא ינקה כו' ומ"ת מאי לא ר' סי' דלמ' כריתות טור נפקא לן בריש שו בן° הלוקין דלאו דף יג סמין בו מעש' אין לוקין עליו מדאנטר קרא בנשבע ובמקלל מכאן בתם כדאמר בריש° תמורה וי"ל דדילמא לא הוה דרשינן להכי דף נ ומס פני קרמי:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0045
DFG

ומה ראית שתגרת כו' פירש בקונט' דלימת דתתך נמי למעוטי מכלתי ולא מכלתי ואין ומה ראית שבגמרא כן שם וכימת סיפא ונר' לפרש ומה ראית פירש דטפי הוה לן למתקומ' כולה כר' ישמעאל ותיכוי ריבא דותיא דסיפא דתרוייהו למעוטי מכלתי ולא מכלתי וריבא למעוטי מקרבן וסיפא ממלקו' אי נמי סיע' למעוטי אוכל ולא מכל ממלקות וריבא למעוטי מכלתי ולא מכלתי מקרבן ותני כולה כר' ישמעאל ולאו מדרכי יתנן קפריך וזה הפי גרסי' יותר דמסברא אין לנו למעט מכלתי ולא מכלתי ממלקות כדי להקשות לר' יוחנן ומשני מסתברא כו' וה"ה דה"מ לשמוי דניחא ליה לתומקמ כר' עקיבא דכולהי סוגיי כוותיה:

היכן מניינו בחוכל כל שהו כו' וחף ע"ג דכמפר' כל שהו תייב כדלמ' בגמר' סתמא דמילת' דעתו מכל שבתורה:

היכן מניינו במדבר ומני קרבן כו' הילכך כיון דתמיר דעתו אכל שהו:

ברבי יף עד שמעון סבירא ליה רבי ישמעאל דאית ליה בפר' בתר' ד' ומשני סיעור מסור אין התורה אתי שפיר קרבנן דכתני שיעור ליה מלקות ואם לא מיסר בפ' ובסוף ע"ג דיל' הכא מוכח כהדי דקרבנן סבירא ליה ובפ' עובדין קאמר ר' יוחנן דכל התור' אין היתר מצטרף לאיסור אין מתיסורי נזיר ואי כל שהו לאכות למה לי לירוף:

ולא מאחרו כזית אלא לענין קרבן וזוקק נשאר איסור בענן כזית לקרבן שהקרבן תלוי בכרת וזהו כברת לא הוי אלא כזית אכל בשבוע' ביטוי דאין בו כרת אלא לאחר שהוא מכל שבוע' ואי כל שהו מביא קרבן אכל שהו:

ואי ס"ד כר' שמעון סבירא ליה למה לי נזיר תיפוק לימ' שאני הכא דגמר קרא כדדרשינן בחילו' עובדין ובפרק ג' מיני' ממצר' וכל מצר' וי"ל דאי סבירא ליה כרבי שמעון הוה מזקי ליה נקרא למילתא מחדיתי: והרי

יף מג ומס יף לו

אימא סיפא זו היא שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פטור זו היא למעוטי מאי מאי לאו למעוטי אכלתי ולא אכלתי דלא לקו לא זו היא דעל שגגתה פטור מקרבן אכל אכלתי ולא אכלתי על שגגת חייב קרבן ור' עקיב' היא דמחיי' לשעבר כלהבא הא אמר רישא רבי ישמעאל היא רישא רבי עקיבא וסיפא רבי עקיבא כולה ר' עקיבא ורישא לאו למעוט אכלתי ולא אכלתי מקרבן אלא למעוטי אוכל ולא אכל ממלקו אבל קרבן מחייב ומאי שנא מסתברא קאי בלהבא ממעט להב' קאי בלהבא ממעט לשעבר: שבועה שלא אוכל ואכל כל שהו חייב כו': איבעיא להו רבי עקיבא בכל התורה כולה ר' שמעון סבירא ליה דמחייב במשהו דתניא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות ולא אברו כזית אלא לענין קרבן ובדין הוא דבעי איפלוגי בעלמא והאי דקא מיפלגי הכא להודיעך כוחן דרבנן דאף על גב דאיכא למימר הואיל ומפרש חייב סתם נמי חייב קא משמעלן דפטרי או דילמא בעלמא ברבנן סבירא ליה והכא היינו טעמא הואיל ומפרש חייב סתם נמי חייב תא שמע דאמרו לו לרבי עקיב' היכן מצינו באוכל כל שהוא חייב שזה חייב ואם איתא לימ' להו אנא בכל התור' כול' כר' שמעון סבירא לי לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי בכל התורה כולה כר"ש סבירא לי לדידכו אודו לי מיהא הואיל ומפרש חייב סתם נמי חייב ואמרו לי' רבנן לא תא שמע רבי עקיבא אומ' נזיר ששרה פתו ביין וישבה כדי לצרף כזית חייב ואי סלקא דעתך בעלמ' ברבי שמעון סבירא ליה למה לי' לצרף ועוד תנן שבועה שלא אוכל ואכל נבילות וטריפו' שקצי' ורמסי' חייב ור' שמעון פוטר והוינ' בה אמאי חייב מושב מהר סיני הור' ושמוא' ור' יוחנ' דאמרי תרוייהו בכולל דברי המותרין עם דברים האסורין ור"ל אמר אי אתה מוצא אלא אי במפרש חצי שיעור ואליבא דרבנן אי בסתם ואליב' דר' עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל שהוא ואי ס"ד בעלמא כר' שמעון סבירא ליה כל שהוא נמי מושבע ועומד מהר סיני הוא אלא לאו שמע מינה בעלמא כרבנן סבירא ליה שמע מינה: אמרו לו לרבי עקיבא היכן מצינו כו': ולאו והרי נטלה בריר"ה שאני והרי הקדש האבענן שוה פרוטה והרי מפרש נמי כבריה דמי והרי עפר אלא

תיפשוט

כויר יף ד מכות יף יז

כויר יף לו פסחיסדף"ת

והאסורין יחד ומינו דחיילת שבועה על המותרין חיילת נמי מדברים האסורין כאיסור שבועה ורבי שמעון לית ליה איסור חל על איסור אפי' כולל: ורים לקים לימר טעמא דרבנן לאו משום כולל הוא דלית ליה איסור חל על איסור אפי' כולל אלא בחני סיעור שיכיו מוזהר עליו מהר סיני ומשום שבועה מיחייב אף באפרש כלא מוכל מני סיעור ושיכי דלימר דסתם אין דעתו לכל שהו ובאפרש מודו: אי נסתם מכות תימר דקסבר לא מוכל סתם דעתו לחסור עצמו בכל שהו: והרי נמלה וכן כל כריה קטנה דלדברי הכל חייב מלקות דתנן כמה מכות לימר ר"ש אי אתה מודה בוכל כמלה כל שהו חייב כבריה: והרי הקדם שהוא מתחייב מעילה בשום שהו מוזהר על כל שהו וחכל כל שהו חייב: מפרש נמי כבריה דמי עפר דקס"ד דכיון דלאו בר אכילה לא חייב כיצד כל שהו:

והרי עפר האוסר שבועה כלא תוכל

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0046
DFG

תיפשוט כולי מדקתני מתניתין היכן מצינו כו׳ אלמא בעפר נמי בכזי׳ בענן: כי קאמרינן היכן מצינו כו׳ במידי דבר אכילה קאמרינן : והרי קונמות האומר קונם ככר זה עלי אוסר עצמו בכל שהו שבה כדלקמן : כמפרש דמי לפי שאינו מזכיר בה שם אכילה כל שהוא קאמר : והרי מגדף מברך את השם דפליג ר׳ עקיב׳ אדרבנן בכריתו׳ ואמ׳ מגדף מביא קרבן : והרי נזיר שמדבר ואוסר בדבורו ומבי׳ קרבן ביום תגלחתו : על דבורו שהחליף דבורו : והרי הקדש שמדבר ואוסר בדיבורו את שהוא מקדיש ואם החליף דיבורו ונהנ׳ ממנו מביא קרבן מעילה: והרי קונמות שלא אסרה אלא עליו ואם אכל ממנו קא סלקא דעת דמבי׳ קרבן מעילה שהקונ׳ לשון הקדש הוא: אין מעילה בקונמות דלא קרינן ביה מקדשי ה׳ שהרי חולין הוא אכל כל אדם: מהו דתימא אטע׳ נמי לשון אכיל׳ הוא כדאמרי אינשי נטעים מידי: קונמות ביון דלא מדבר שום אכילה כדמפרש דמי גרסינן : שני קונמות שתי ככרות שאסרן עליו בקונ׳: מצטרפי מעט מזה ומעט מזה לכזית: שתי שבועות שתי ככרו׳ שנשבע עליהן: אין מצטרפות דלקמן מפרש טעמא והשתא סלקא דעתא לפי שהזכיר שם אכילה על זו ושם אכילה על זו אמאי אין מצטרפות הרי על שתיהן הזכיר שם אכילה אחת: מתוך שחלוקות לחטאות מתוך ששתי ככרות הללו חשובות שתים לענין חטאת בשבועה זו אם אמר שבועה שלא אוכל מזו ומזו ואכל כזי׳ מזו וכזית מזו בהעלם אחד חייב שתים כדתנן שבוע׳ שלא אוכלן פת חיטין פת שעורין פת כוסמין ואכל חייב על כל אחת ואחת ומייתי׳ לה בתורת כהנים מוהיה כי יאשם לאחת מאלה לחייבו על כל אחת ואחת וגו׳ וכי אמר נמי מזו ומזו שתי שבועו׳ חשיבי הילכך כי אכל מזו חצי שיעו׳ ומזו חצי שיעו׳ אין מצטרפות אבל קונמות אין חלוקות לאשמות למאן דאמר יש מעילה בקונמו׳ דאם נהנה וחזר ונהנה בהעלם אחד חדא הוא דמיחייב דכולהו חד מעיל׳ כדתנן ביריף את המעיל׳ לזמן מרובה ואם בשני העלמות אפי׳ מחדא מינייהו נמי וכן לעניין מלקו׳ אם בהתראה אחת חדא הוא דלקי ואי בשני התראות אפי׳ מחדא מינייהו שהרי עוב׳ וחוזר ועובר כדתנן נזיר שהיה שותה ביין כל ה׳ וס׳ כולו אינו חייב אלא אחת אמר לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואח׳ : שבועות בקונמות מצטרפות ואף על גב דחלוקו׳ דלית ליה לדרב פנחס ובלא איפוך לא מיתרצא דאי הוה מתרץ ר׳ מאיר דאמר בקונמו׳ אין מצטרפין לית ליה לדרב פנחס הוה קשיא לן בין שבועו׳ בין קונמות אמאי אין מצטרפין הרי על שתיהן לא הזכיר אלא אכילה אחת אבל השתא דאמר מצטרפות ולית ליה לדרב פנחס לא קשיא מידי : כי אמר רב פפא בקונמות כל שהו למלקות קאמר וכי תניא ההיא דמצטרפין לעניין קרבן מעילה וביריף דקתני לאו לכזית אלא לשוה פרוטה: ויש לה פדיון שתופסת פדיונה והיא יוצאה לחולין דבהקדש כתיב ופדה בערכך: אין לה פדיון להתירה לו שלא נאמר פדיון באיסורין: ואכל

ויריס דקלה

והא מגדף הכא נמי הוה מצי למיפרך משבועת העדות והא דפריך ממגדף משום דאפילו חטאת קבועה מייתי :

והרי הקדש תימה מאי פריך דנימא דמתני׳ הכי קאמר היכן מצינו מרב׳ ומביא קרבן על דיבורו בלא שום מעשה שזה מדבר ומביא קרבן בלא שום מעשה כגון שבועה שאוכל ולא אכל אבל הקדש מביא קרבן על מה שאכל שעשה מעשה :

אבל בקונמו׳ דברי הכל בכל שהו תימה דחמיר קונם מהקדש ואיהו גופיה לא אסיר אלא משום דהוי כהקדש והקדש בעי שוה פרוטה :

מתוך שחלוקה לחטאת אין מצטרפין פירש בקו׳ אבל קונמות אם נהנה וחוז׳ ונהנ׳ בהעלם אח׳ חדא הו׳ דמחיי׳ דכול׳ חדא מעילה היא כדתנן ביריף את המעילה לזמן מרובה ואין נראה להביא ראיה משם דהתם לחומרא תנן ליה שאם נהנה מחצי פרוטה וחזר ונהנה לזמן מרוב׳ חצי פרוטה מצטרף כאילו נהנה כל הפרוט׳ בבת אחת ולא היה צריך לפרש אלא דלעניין חטאת חלוקה משום דכתיב לאחת מאלה אבל גבי מעילה לא כתיב הכי :

רבינא אמר כי קאמר רב פפא למלקות כו׳ לרבינ׳ נמי טעמ׳ דרבנן כדרב פנחס כדמסיק בסמוך ובא רבינא לחדש דאין צריך לומר איפוך דכיון דרבי מאיר לאו טעמ׳ דנפשיה קאמ׳ אלא לדברי׳ דרבנן קאמר להו כדקאמר בסמוך וטפי ניחא ליה לאפוכי דרבי מאי׳ לרבנן בההיא בתרייתא דמייתי מלהגיה ולהפך דרבי מאיר משום דבין שבועה לקונמות ובין קונמו׳ לשבועו׳ לא טעי תנא : וחכמים

תיפשוט דבעי רבא שבועה שלא אוכל ואכל עפר בכמה תיפשוט עד דאיכא כזית כי קאמרינן במידי דבר אכילה קאמרינן והרי קונמות קונמות נמי כמפרש דמי : אמר להן היכן מצינו במדבר ומביא קרבן שזה מדבר ומביא קרבן : ולא והרי מגדף מדבר ואוסר קאמרינן והאי מדבר וחוטא הוא והרי נזיר מביא קרבנו על דיבורו קאמרינן והאי מביא קרבן לאישתרויי ליה חמרא הוא דקא מייתי והרי הקדש אוס׳ לעצמו קאמרי׳ והאי אוס׳ על כל העולם כולו הוא הרי קונמות קסבר אין מעילה בקונמות אמר רבא מחלוקת בסתם אבל במפרש דברי הכל בכל שהו׳ מאי טעמא מפרש נמי כביריה דמי ואמר רבא מחלוקת בשלא אוכל אבל בשלא אטעום דברי הכל בכל שהוא פשיטא מהו דתימא ליטעום נמי כדאמרי אינשי קא משמע לן אמר רב פפא מחלוקת בשבועות אבל בקונמות דברי הכל בכל שהוא מאי טעמא קונמות נמי כיון דלא קא מדכר שמא דאכילה כדמפר׳ דמי מיתיבי שני קונמו׳ מצטרפין שתי שבועו׳ אין מצטרפין רבי מאיר אומר קונמות כשבועות ואי סלקא דעת חייב בכל שהו׳ למה לי לצרף דאם אכיל׳ מזו עלי קונ׳ אכילה מזו עלי קונם אי הכי אמאי מצטרפות סוף סוף זיל להכא ליכא שיעורא וזיל להכא ליכא שיעור׳ דאם אכילה משתיה׳ עלי קונם דכותה גבי שבועות דאמר שבועה שלא אוכל משתיהן אמאי אין מצטרפין אמר רב פנחס שאני שבועות מתוך שחלוקות לחטאות אין מצטרפות אי הכי רבי מאיר אומר קונמות כשבועות בשלמא שבועות הואיל וחלוקות לחטאות אלא קונמות אמאי לא איפוך רבי מאיר אומר שבועות כקונמות ולית ליה לדרב פנחס רבינא אמר כי קאמר רב פפא לעניין מלקות כי תניא ההיא לעניין קרבן דבענן שוה פרוטה למימרא דסברי רבנן יש מעילה בקונמות והתניא ככר זו הקדש ואכלה בין הוא בין חברו מעל לפיכך יש לה פדיון ככר זו עלי הקדש הרי הוא מעל חבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון דברי רבי מאיר וחכמים

וחכמים אומ' בין הוא ובין חבירו לא מעל כו' מ"ש דכ"ע מודו בקונמו' דאין להן פדיון דמשלו רבי מאיר דאמרים מעילה בקונמות מודה

דף פח ושם דאין לו פדיון והקר' יצחק בן רביבו מ"ט דרבים ס"ס הפקר הכא ממה"ט דקסבר' ים מעילה בקונמות מפני שהוא דבידו לפדותו הוא ותירץ ר"ת דקונמות דאסר חכ"ש יש להן פדיון לרבי מאיר כיון דדמיו להקדש תדע מדנקט בכריתות עלי הקל' וחמ' ונפלוג בקונ' גופיו ול"ל דחמ"ג ובקונ' ניסיס מפלוג ורישא נמי מיירי בקונס וכ"ש וה הקדש הייט כהקדש דהא לרבי מאיר לית ליה שני לי בין קרבן לכל קרבן בין מ"ש לכאורי' דף יג כדאמ' בסמ"ק ס"ס דהלרי"ה בין הקד לכהקד' כיון דדעתיה לקונס מי נמי מיירי בפרים כהדי' כהקד' ומיירי דנקי בסיפ' בכר וה עלי הקדש הלא מיבעי' לפרים כהקד' כיון דחמ' עלי תנא נמי ריש' בכר וה הקדש וחכמים דא"ר בין הוא בין חבירו לא מעל פליגי נמי מי' מריס וכרוב ספרי נר' כר"ש אין בין המודר כין כך וכין כך לא מעל ואית ספר' דגר' מ' וה וחמ' וה לא מעל וגר' נמי התם כריש קונס כבר וה הקדש:

מי"מ מכל שבועות טור יו"ד סי' רלח

נזיר שחתר שבוע שלא יוכל תרגן ולא יוכל תרגן נקט תרגן וה"ה דמצי למיכל כחלב ונכיל בכל מדם חכל אין לפ' דנקט תרגן אגב דאית ביה תרתי שמוצא ושומד ולא תכלי ליה בציניה ואיכא למימר טפי דעתי' מכל שהו ואסיר מנכילה ושריט פשיט ליה:

אחתירא קשיא תבע מפי לר' יוחנן דאמ' תפי' סיעו אסו מן סתור אתיא נעית ודרב אפי דאסתתא כר יוחנן סכירת ליה דקייתא לן כוותי' ס"ס ויש נו טעמ' דכיון דל כי חלא אסורא כעלמא לא מזיק ליה מוזב ועומד ול"ג לר' יוחנן כפרש אחיתירא קשיא תבע כגון ליהנות חלא כדרך הנאתו דקיימא לן כל איסורין שבתורה אין לוקין עליהן חלא כדרך הנאה ואפי איסור כעלמא ליכא מלאוקיי"ת חלא מדאוריי"ת:

תא ושטעו' מידי ואזלי ואכלי ושתו ואי שתייה להו בכלל אכילה היא ס"ס להן להזכי' נס שתייה ולפי הספרים ול"ג חלא ואזלי ושתו ואית ביה חמ"ת אפי' ואפי' מעיקרא אכלה אכילה ויש לומר שמא כלל לשנוי קרו לאכילה טעימה:

איבעית אימ' קרא כו' בסמ"ק לקידושין גבי כל איסורי הנאה אמ' תמי סכי וכן בכמה מקומות ותימ' כיון לאוכל סברא לא קרא לר' יוחנן דאמ' כפ"ב לכתובו נבי הלמ' לכ הפה שהתיר למה לי קרא סברא היא הוא מסרס הוא פרי לה ויש לחלק דיש לדרים סמין הסברא פשוטה כל כך וצריך הפסוק להשמיענו הסברא: ונהמי

סמג לאוין רמח לכ טיד לכ דף כב דף כג

תירש יור כר מצוה

וחכמים אומרים בין הוא ובין חבירו לא מעל לפי שאין מעילה בקונמות איפוך אחד זה ואחד זה לא מעל לפי שאין מעילה בקונמות דברי רבי מאיר וחכמים אומרים הוא מעל וחבירו לא מעל אי הכי ר' מאיר אומר קונטות בשבועות אלא קונמות איצטרופי הוא דלא מיצטרפי הא מעילה אית בהו והאמר ר' מאיר אין מעילה בקונמות כלל לדבריהן דרבנן קאמר להו לדידי אין מעילה בקונמות כשבועות ורבנן שבועות איכא דרב פנחס קונמות לב ליכא דרב פנחס אמ' רבא שבוע שלא אוכל ואכל עפר פטור בעי רבא שבועה שלא אוכל עפר בכמה כיון דלא בעיני אכלי לי אינשי דעתי' אמשהו תיקו בעי רב אשי נזיר שאמר שבועה שלא אוכל חרצן בכמה דכיון דכזית איסורא דאוריתא הוא כי קא משתבע אהיתרא קא משתבע ודעתיה אמשהו אודילמא כיון דאמר שלא אוכל דערתיה אכזית תא שמע שבועה שלא אוכל ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמסים חייב ור' שמעון פוטר והוינן בה: אמאי חייב משבע ועומד מהר סיני הוא רבו שמואל ור' יוחנן דאמרי כולל דברים המותרין עם דברים האסורין וריש לקיש אמ' אי אתה מוצא לא אי במפרש חצי שיעור ואליבא דרבנן אי בסתם ואליבא דרבי עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל שהו והא נבילה דמשבע ועומד מהר סיני הוא דכי חרצן לגבי נזיר דמיא ושמא דפריש הא לא פריש דעתיה אכזית שמע מינה לא תיפשוט דבעי רבא שבועה שלא אוכל עפר בכמה תיפשוט דער דאיכא כזית דהא נבילה כעפר דמיא ושמא דפריש ר"ת לא פריש דעתיה אכזית לא עפר לאו בר אכילה הוא כלל נבילה בת אכילה ואריא הוא דרביץ עילווה: מתני': שבועה שלא אוכל ואכל ושתה אינו חייב אלא אחת שבועה שלא אוכל ושלא אשתה ואכל ושתה חייב שתים שבועה שלא אוכל ואכל פת חיטין ופת שעורין ופת כוסמין אינו חייב אלא אחת שבועה שלא אוכל פת חיטין ופת שעורין ופת כוסמין ואכל חייב על כל אחת ואחת שבועה שלא אשתה ושתה משקין הרבה אינו חייב אלא אחת שבועה שלא אשתה יין ושמן ורבש ושתה חייב על כל אחת ואחת שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאינן ראויין לאכילה ושתה משקין שאינן ראויין לשתייה פטור שבועה שלא אוכל ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמסים חייב ור' שמעון פוטר אמר קונם אשתי נהנית לי אם אכלתי היום והוא אכל נבילות וטריפות שקצים ורמסים הרי אשתו אסורה: גמ': אמר רבי חייא בר אבין אמר שמואל שבועה שלא אוכל ושתה חייב איבעית אימא סברא ואיבעית אימא קרא איבעית אימא סברא דאמר ליה אניש לחבריה ניטעים מידי ועיילי ואכלי ושתו ואיבעית אימא קרא שתייה בכלל אכילה דאמר ריש לקיש מניין לשתייה שהיא בכלל אכילה שנאמר ואכלת לפני ה' אלהיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנך ותירושך

יומא דף פג ע"ב הכריס יב

ותירוש

ותירוש חמרא הוא וכתיב ואכלת ודילמא על ידי אניגרון דאמר רבי חנינא בר שמואל אניגרון מיא דסילקי אכסיגרון מי דכולהו סילקי אלא אמר רב אחא בר יעקב מהכא ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך בבקר ובצאן ביין ובשכר יין חמר הוא וכתי ואכלת ודילמ הכא נמי על ידי אניגרון שכר כתפ מידי דמשכר ודילמ דבילה קעילי דתני אכל דבילה קעילי ושתה דבש וחלב ונכנס למקדש ועבד חייב אלא גמר שכר שכר מנזיר מה להלן יין אף כאן יין אמר רבא אף אנן נמי תנינא שבועה שלא אוכל ואכל ושתה אינו חייב אלא אחת אי אמרת בשלמא שתייה בכלל אכילה איצטריך ליה לתנא לאשמועינן דאינו חייב אלא אחת אי אמרת שתייה לאו בכלל אכילה שבועה שלא אוכל ואכל ועשה מלאכה מי איצטריך לאשמועינן דאינו חייב אלא אחת א"ל אביי אלא מאי שתייה בכלל אכילה אימא סיפא שבועה שלא אוכל ושלא אשתה ואכל ושתה חייב שתים כיון דאמר שלא אוכל איתסר ליה בשתיי כי אם שלא אשתה אמאי חייב אילו אמר שלא אשת תרי זימני מיחייב תרתי א"ל התם דאמר שלא אשתה והדר אמ שלא אוכל דשתייה בכלל אכילה איתא אכילה בכלל שתייה ליתא אבל אמר שבועה שלא אוכל ושלא אשתה ואכל ושתה מאי אינו חייב אלא אחת אי הכי אדתני רישא שבועה שלא אוכל ואכל ושתה אינו חייב אלא אחת ליתני שבועה שלא אוכל ושלא אשתה אינו חייב אלא אחת וכל שכן שלא אוכל לחודי אלא לעולם כדקתני ושאני הכא כיון דאמר שלא אוכל והדר אמר שלא אשתה גלי אדעתי דהך אכילה דאמר אכילה גרידתא היא אמר רב אשי מתני נמי דיקא שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאין ראוין לאכילה ושתה משקין שאין ראוין לשתייה פטור הא ראוין חייב ואמאי הא שבועה שלא אוכל קאמ דילמ דאמ תרתי שבועה שלא אוכל שבועה שלא אשתה: שבועה שלא אוכל ואכל פת חיטין כו': ודילמא למיפטר נפשיה מאחרנייתא קאתי הוה ליה למימר חיטין ושעורים וכוסמין ודילמא לכום דהוה ליה למימר פת חיטין ושעורין וכוסמין ודילמ פת חיטין לאכול שעורין וכוסמין לכום דהוה ליה למימר פת חיטין ושל שעורין ושל כוסמין ודילמא

תוד"ה ודילמא

דכרי יד

יומא דף עו נדרי דף לג

נזיר דף יג

נזיר דף ד מכהדרין דף ע

והא תירוש חמרא הוא והדמ המוזר מן התירוש מפורש בכל מיני מתיקה ומותר כיון כפרק בתרא דיומא פריך לה ומסכת נגדדים הלך אחר דקתני ומס לשון נכי מדש:

גמר שכר שכר מנזיר ומה תלמוד לומר ליהודה דמחייב בחלב דבילה קעילי ונכנס למקדש ולא גמר שכר שכר מכל שכר מנזיר דשתייה בכלל אכילה ויש לומר דכפקה ליה מסכת דקתמר לעיל מי נמי נבי מקד דווק לא גמר שכר שכר לפי שהכתוב אלה בתירוש הדע כדכתיב להבדיל ולהודו ולכפיכן סברת הוה קשה לרבנן שאר משכרים מכל לעניין מעשר יליף שפי מנזיר וכן מצמ קשה לרבי דתנא דמחייב בחלב דבילה קעילי דסבר רבי יהודה מסיק דגמר שכר שכר מנזיר והשתא נמי לא תיק אדגמ שכר שכר מנזיר ליל ממקדש והתם שאני דסגר הוא כדפ מכל מקום לא נפר לחומר מקד דהא כי ילפי נמי מנזיר ע"כ דבילה קעילי נקוט בכסף מעשר דהא פרי מפרי ורבי ור"ל דרבי יהודה יליף דשתייה בכלל אכילה כדילף כירושלמי מדכתיב וכל דם לא תאכלו ומי כשקרם והתני דם שקרם אינו לא מוכל ולא משקה אלא כמו שהוא והתורה קראה אותו אכילה:

שבר מכזיר ומה תלמ לומר לא מצינו הכ לא מצית אמר דשכר היינו דבילה קעילית דתניא אלא קנקנו נפקא כדתמר בפ' כל מערבין דתי כתב רחמנא בשכר ה"מ דבילה קעילית אין יין אלא קנקנו לא כתב רחמנ יין אלא קנקנו מסתמ דבילה קעילי ומייתר קרא דשכר לתמ מסתמיין וע"ק דהיכי דריש הכא מכפ אלא עורו ומכאן אלא גיתיה ומיין אלא קנקן ומשכר תמר מסתמיין והא צריכי לפרט כדדר הכא מה הפרט מפורש פרי מפרי כו' ומה נפשך צריך תרי פרטי דתי כתב רחמנא בקר ה"מ בעלי חיים אין גדולי קרקע לא ותי כתב בין ה"מ גדולי קרק אין בעלי חיי לא דהכי מצרכינן בפ' ק' לקידושין גבי הענקה ומ"ל להת כדפ מייתור דכתיב קדרים ה"מ למיכתב נקב ונתן יין ושכר ומדכתב ד' פרטי אמת מה הכא יש לומ הכא סני כל פרטי והכא קדרים שכר נופיה דאיצטריך דתני לפרט לא הוה דבילה קעילית ומה תלמ לומר והיכי הוה פעי קרקע ועור היכי מ"ל דהויגו דבילה קעילית הא בימים ומ"ם מצינו טפי מתמ מסתמיין והכא מיירי בדבילה מעורבת דבילה סתימה מעורבת ומה תלמ לומר לחם לי הכי ג"מ דשכר שכר חיפוק לי דסתי בכלל אכילה מדמרבינן התם תמר תמר ומכלת ומ"ל לומר דכיון דמריבוי דכתיב נפקא מ"ל דאכיל ליה ע"י חנינא דלא בענן מילי דמשכר אי נמי ומכלת לא קאי אחריבוי אלא אכל ומכלת ומיירי כיון קדוש והכי כתב ומכלת ומ"ל לומר דדילמא לא אתי לאכילה אלא שורין אותן במים ושותין:

מי איצטריך לאשמועינן אכל ועשה מלאכה כו' ומה תלמ לומר דילמא היא גופא אתא לאשמועינן דסתייה לאו בכלל אכילה ול"ל דה"ק הוה ליה למיתני שבועה שלא אוכל ושתה פטור אבל הסתא ליכא למידק מ"נ דתין סתייה בכלל אכילה דאפי' אכילה אינו חייב אלא אחת כמו אכל ושתה בהעלם אחת:

כגון דאמר לקמן גבי שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שלא אוכל תאנים וענבים וי"ל דאחד מתרי פירכי נקט מי נמי כיון דאמר שבועה שלא תסתי כרישא גלי אדעתיה דכי אסתבע בתר הכי באכילה גרידתא אסתבע ולכך מסיק לפי' לומר שבועה שלא אוכל תאכילה בלי אדעתיה:

אכילה בכלל סתייה לא תמרי ומ"ש לעיל דתרבה דבילה קעילית ויליף לה בכריתות מפשר לרבות שאר משכרין ומה רחמנא אל תסתי שלא בכלל סתייה ויש לומר כיון דאכילה היא עיקר סברת הוא דל תסתי מאוס שאר משכרין דמסקים כתבים מי נמי שכר לא תיירי שלא כמסקנין הי משכרין דף יג ושם כמו דבש וחלב והכי כתב אל תסתי ודבילה קעילית מרבינן מסברת מילי דהוי מאכל:

דילמא למיפטר נפשיה מאחרנייתא קאתי מיכוין ומה תלמ לומר לא נעי למיפטר נפשיה מאחרנייתא לאפוקי לומר שבועה שלא אוכל סתם כיון שאין בלבו למיסר עצמו שלא כדרכו מיתסר לא מיתסר אלא מה שנתכוין לאסור בפיו אבל היכא דאמר כל פירות שבעולם דברים שבלב הוין ואין מוציאין מידי שבועה אלא מה שהוציא בשפתיו:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0049
DFG

במסרהב גו תניהו ואיכו מוסר עצמו על כפלו :

הכא מי מחית כפסים לפחות מכשיעור כקונט פ' דלא"ב ליה ושיבוש הוא
מלת ה"ג מי מחייב אכללי ופרטי ונראה דיש לייסבו מי מחית כו'
וה"ק כלומר מי איכא למימר הכא גבי שבועת ביטוי דנוקי שבוע' אכללא דעת
חיטין ושעורין וכוסמין לעניין פחות מכשיעור דאם אכל מכל מין ומין פחות כר מנוח
מכשיעור שיעורו דמסיק תלמיד דאי אכל כשיעור שיעורו אכילה מכולן שייתחייב לחיובין
לגירוף ומחשבינן לאכילה פחות מכשיעור מכל מין ומין ומסיק הכי השתא' אתם דמצי
למימל אכללי ופרטי דכי מיחשבא והדר מיחשבא חיטה ושעורה כל מין פחות
ומין אכל בשבועת ביטוי דלא מצי למימל אכללי ופרטי כשיעור שלם מין לגו לומר
דאתכון אכללי נמי לעניין גירוף :

רישא בשתם וסיפא במפרש קאמר תימא
כיון דרישא וסיפא מיירי בגבילה
ושרפה מ"ם דברישא נקט אוכלין שאינן
לחין וכסיפא נקט גבילה ושריפה :

בכולל דברים המותרים עם דברים
האסורין אין להקשות לדוקי כולה
במפרש וריש בסתמיכו כולל דברי האסורי'
עם דברי המותרי' דשם משמע דוקא אכל
אוכלין שאינן לחין פטור אבל לחין חייב :

דמוקי לה כדברי הכל אף על גב דלית'
תנאי דלית להו איסור כולל בשם
לא חיישינן כיון דלא מיתנו במתניתין ועוד
דאין לאדם באמי דאית' תנאי דלי' להו איסור
כולל כיון דבהדיא פליג דבי שמעיון אמי
טעמא דלית ליה איסור כולל ואת ולוקמי
במפר' ול"ק ויש לומ' דלי' פשיט' לה מיתוקמ'
מתניתין כרבי עקיבא דמשתע הא שתם
פטור וחש תלמיד למימ' דה"ט טעמא דלא
אמר כר"ל משום דר' יוחנן סבר חד שיעור
אסור מן התורה ובכל שהוא נמי מיבעי
ועומד הוא ויש לומר כיון דליכא שום איסור
בעלמא לאו מוסכ' ועומ' מצי ליה כדפ"ל אף
על גב דאין איסור לאו חייל על איסור עשה
דהא לקמן פרי' לילימת' מתכ' לענין מוסכם
ועומד מכר ס"ד הוא דכתיב נתן תתן לו
ואמר נמי בפ' ג' הן הנשרפין מניין לכהן
טעון שכל תרומה טמאה שאינו כמיתת שנא'
ומחד בו כי יחלל והו פרט לזו שמחולל ועומ'
ומפרש בפ' כל הבשר דטעמא משום דאין
איסור חל על איסור מע"ג ובתרומ' טמאה
אין בו אלא איסור עשה מכל מקום אינו
לריכא למילף עשה אלא איסור בעלמא לא
תשיב מוסכ' ועומד ועוד דאי לאו קרא אלא
כדרך שנאתן דאין איסור אלא מדרבנן כמו
חני שיעור לר"ל וזה הפירוש נראית דלפירו'
קשיא דמכל מקום היכי אמ' ר"ל דלא אמר
כר"ל כיון דסב' דתני שיעור אסור מן התורה
לא משכחת לה כן ונלמו דהיכי מיתחבא
שכולל מצי שיעור אלא מוסכם ועומד מהר
סיני הוא :

ודילמא על ידי תערובת אימא וכן של שעורים
וכן של כוסמי' פת פת למה לי שמעמינ' לחלק:
שבוע' שלא אשתה ושתה משקין הרבה
אינו חייב אלא אחת כו' : בשלמא התם
דאמרת מיתרא לי' פת פת לחיובא אלא הכא
מאי הוה למימ' דלמא למיפט' נפשיה ממשקין
אחריני קאתי אמר רב פפא הכא במונחין
לפניו עסיקינן שהיה לו לומר שבוע' שלא
אשתה אלו ודילמא אלו הוא דלא שתינא
אחריני שתינא לא דאמר שבועה שלא שתינ'
כגון אלו דילמא כגון אלו דלא שתינא בציר
מהכי וטפי מהכי שתינ' לא כגון דאמר שבוע'
שלא אשתה ממין אלו ודילמא מין אלו הוא
דלא שתינא הא אינהו גופייהו שתינא אימא
שלא אשתה אלו ומינייהו הוא אחא פריה דרב
איקא אמ' במסרהב בו חבירו עסיקינן דאמ' לו
בוא ושתה עמי יין ושמן ודבש דהיה לו לומר
שבועה שלא אשת' עמך יין ושמן ודבש למה
ל' לחייב על כל אחת ואחת תנן התם תן לי
חיטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבוע'
שאין לך בידי כלום אינו חייב אלא אחת שבוע'
שאין לך בידי חיטין ושעורין וכוסמין חי' על כל
אחת ואחת ואר' יוחנן אפילו פרוטה מכולם
מצטרפת פליגו בה רב אחא ורבינא חד אמר
אפרטי מיחייב אכללי לא מיחייב וחד אמר
אכללי נמי מיחייב הכא מאי אמר רבא הכי
השתא התם מיחייב אכללא ומיחייב אפרטא
דהא אי סלקא דעתך איתה בכללא אפרטי
אמאי מיחייב מושבע ועומד הוא :

לד שבועה שלא אוכל וכו' : תנופא
קשיא אמר שבועה שלא אוכל ואכל אוכלים
שאין ראויין לאכילה ושת' משקי' שאין ראויין
לשתייה פטור והדר תני שבועה שלא אוכל
ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים חייב
מאי שנא רישא דפטו ומאי שנא סיפא דחייב
הא לא קשיא רישא בסתם וסיפא במפרש
מפרש נמי גופיה קשיא אמאי מושבע מהר
סיני הוא רבושמוא' ור' יוחנן דאמרי בכולל
דברים המותרין עם דברים האסורין וריש לקיש אמר אי אתה מוצא אלא אי במפרש
חצי שיעור ואליבא דרבנן אי בסתם אליבא דרבי עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל
שהו בשלמא ר' יוחנן לא אמר כריש לקיש דמוקים לה למתניתין כדברי הכל אלא ריש לקיש מאי טעמא לא אמר כרבי יוחנן
אמר לך כי אמרינן איסור כולל באיסור

ודילמא ע"י תערובת מי אמר הכי הא מתמ' אלא יאכל פת פת כדי שיהיו כל המינין
הללו בערבוביא אכל אחד אחד מכל מין ומין בפני עצמו ואכל : הא מני רבינא שתינא
ממין זה : כגון זו משתא ממין זו : דילמא מי אמר הכי הוי משמע כגון
זו כשיעור הזה : הזה ליה למימר שבועה שלא אשתה עמך ולא צריך לפרש
דכי היכי דמחי למסרהבין כו מיחתבא:
תנן התם בני שבועת הפיקדון : פרושה
מכולן מנטרפ' לחייבו על שבוע' ולא על כל
אחת ואחת שלא לקיימו אלא אחד : פליגי
רב אחא ורבינא בחייב על כל אחד ואחד
דמתניתין ובדרבי יוחנן : אחד אמר מחייב
לפרט ולא מחייב אכלל כלומר על כל אחת
ואחת דתנן במתניתין שלש משמות הן ולא
מרבינן אלא מהרבין שבועה שאין לך בידי
אלא שבועה היא וכי הדר פירש חיטים
ושעורים וכוסמין לחלק הרי מרבינ' הא לא
מהרבין שלא שבוע' שאין לך בידי מפרטי קאי
וכי אמר ר' יוחנן פרושה מכולה מנטרפה
מהרבין דאמרי דקתני מיבעי ליה שלא
אחת מכל סיפא היא אי ליכ' בכל מין ומין אלא
לא מיבעי: אחד אמר אף יכ' בכלות ואחד
לפרט על כל אחת דקתני במתני' מרבינ'
מהכא דאמר מה יכ' שבועה שאין לך בידי כולן
כולן יחד וכי הדר פריש ליה ניחא על כל
מין ומין לבדו יש כאן ד' שבועות ומילתא דר'
יוחנן קיימא כאן מהרבין דקתני מיבעי ליה
אחת כאן מחסיר דקתני מיבעי על כל מין ומין
ומשבועת הכללת דהילו מחלק שבועות
דפרטה ליכא למחק מה שהרבין כאן במין אחד סד ע"ב שבועות
שיש פרוטה ואין כפירת ממון בענין: הכא דף לו
מאי מי פליגי הא כמי דב אחת ורבינא
במתני' לחייבים מרבע מדה חסלת מוכל
ותלתא הם פרושה דפרטה: מי מחית מיכים נ"ז עם דף לא
כפסים לפחות מכשיעור לא נראסין לה
ומאום הוא : דהא מי מיחתבא והדר
מיחתבא מיחייב מדתי דכל שעת' ושעתא
ממונא קא כער ליה כדתנן בפרק שבועת
הפיקדון הנכנס עליו כעמי וכפר מחייב
על כל אחד ואחד הילכך כי נמי ממרינן
שבועתא דכללא שבועת נמפי כפסים הוא
דיכא למיבעי משבועתא דפרטה אבל נכי
שלא מוכל מי"ד מיתא נכללא למיהוי
שבועה בחפי נפש ואסר עצמו בכל המינין
לפרטי תו מי מחיים: הרי כגר מוסכ' ועומ'
הוא עליהן ואין שבועה חלה על שבועה :
מאי שנא ריש כו"ק ד' בגבילה ושריפה כאי
מוכלין שאינן ראויין הן : הא לא קשיא
כלומר מה קושיא אחרת אין כאן זו יש לה
תירוץ וכן כל דוכתא דמיכא הא לא קשיא
יש קושיא גד לה מזו : בכולל שפירש ואמר
שבועה שלא אוכל גבילות וטרפות :

בחיסור

באיסור הבא מאליו באיסור הבא על ידי עצמו
לא אמרי' בשלמא לריש לקיש משום הכי קא
פטר רבי שמעון דתניא רבי שמעון אומר כל
שהוא למכות ולא אמרו כזית אלא לקרבן אלא
לרבי יוחנן מאי טעמ' דרבי שמעו' דפטר מידי
הוא טעמא אלא משום איסור כולל דתני ר' שמעון
לטעמיה דליתא לי' איסור כולל דתני ר' שמעון
אומר האוכל נבילה ביום הכיפורים פטור
בשלמא לרי' לקיש משכחת לה בלאו והן לא
לרבי יוחנן בשלמא לאו משכחת לה אלא הן
היכי משכח' להא כדרב דאמ' רבא שבוע'
שלא אוכל ואכל לעפר פטור אמר רב מרי אף
אנן נמי תנינא קונם אשתי נהני לי אם אכלתי
היום ואכל נבילות ושריפות שקציצורמסים
הרי אשתו אסורה לו והכי השתא התכי כיון
דמעיקר אכל והדר אישתבע ליה חשובי

באיסור הבא מאליו עצמו לא אתר ואם תאמר והתנמי ביום הכיפורים
דמייתי לקמן מוכל נבילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואמאי
תלוד וקתני מוקדשין לף על גב דלאיסור הבא מעצמו הוא וכן האוכל גיד
הנשה של עולה בש"ס גיד הנשה לומר דהבא באיסור הבא מעצמו על דף קף
עצמו קתני לה אתי לכל מוקדשין דאסורי
על כל העולם תמרי ומ"מ פריך לקמן ספר וסרי
הקדם לאיסור הבא מעצמו הכי"ן דלא תיובי
תנא באיסור הבא מעצמו לא ה"ל למיתני
הקדם לף על גב דאסורה על כל העולם:
האוכל נבילה ביום הכיפורי' פטור מתוך
פ"ה מסת' דמייתי לפי' בגח נבלה
ביום הכיפורי' וקשיא דלא ד"ה ג"ה הכי' עם
כהמה בחייב לו לתייבי עומד לחלק סור
יום הכפורים מחייב ואפי' לג"ד לחייבים
עומד כי מתני פקיע מים מבר מן החיוב ולו
איסור נבילה וה"ה בבת אחת ורבי
שמעון מידה כאיסור בת אחת ומיהו יום
דאיסור ה' לא חייל לא מחיי ולא מיתסר
מיהא מכוח איסור דלעיל ממנו ולא מיתסר
עוד ת"ל לא תאכל כל נבלה ביום הכיפורים
דכתיב ובמת ואכלת מה ת"ל זה בא ולרבי בבת
מין נבילה פי' זה בין לחייבים
עוד ת"ל היכי מצי חייל לא תאכל על עסק
דאמינו ומ"ה ג"ה הנשה דאיר כגון
שנטרפ' עם יבלת דוכא דאיסו מבר ואיסור
חלב ואיסור טריפה כהדי הדדי קתני ויכי
תוכי כולם על איסור דאמינו וכולן לא

באיסור הבא מעצמו לא אתר ואם תאמר והתנמי ביום הכיפורים
דמייתי לקמן מוכל נבילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואמאי
תלוד וקתני מוקדשין לף על גב דלאיסור הבא מעצמו הוא וכן האוכל גיד
הנשה של עולה בש"ס גיד הנשה לומר דהבא באיסור הבא מעצמו על דף קף
עצמו קתני לה אתי לכל מוקדשין דאסורי
על כל העולם תמרי ומ"מ פריך לקמן ספר וסרי
הקדם לאיסור הבא מעצמו הכי"ן דלא תיובי
תנא באיסור הבא מעצמו לא ה"ל למיתני
הקדם לף על גב דאסורה על כל העולם:
האוכל נבילה ביום הכיפורי' פטור מתוך
פ"ה מסת' דמייתי לפי' בגח נבלה
ביום הכיפורי' וקשיא דלא ד"ה ג"ה הכי' עם
כהמה בחייב לו לתייבי עומד לחלק סור
יום הכפורים מחייב ואפי' לג"ד לחייבים
עומד כי מתני פקיע מים מבר מן החיוב ולו
איסור נבילה וה"ה בבת אחת ורבי
שמעון מידה כאיסור בת אחת ומיהו יום
דאיסור ה' לא חייל לא מחיי ולא מיתסר
מיהא מכוח איסור דלעיל ממנו ולא מיתסר
עוד ת"ל לא תאכל כל נבלה ביום הכיפורים
דכתיב ובמת ואכלת מה ת"ל זה בא ולרבי בבת
מין נבילה פי' זה בין לחייבים
עוד ת"ל היכי מצי חייל לא תאכל על עסק
דאמינו ומ"ה ג"ה הנשה דאיר כגון
שנטרפ' עם יבלת דוכא דאיסו מבר ואיסור
חלב ואיסור טריפה כהדי הדדי קתני ויכי
תוכי כולם על איסור דאמינו וכולן לא

דאיסור הבא מאליו באיסור הבא על ידי עצמו לא אמרי' בשלמא לריש לקיש משום הכי קא פטר רבי שמעון דתניא רבי שמעון אומר כל שהוא למכות ולא אמרו כזית אלא לקרבן אלא לרבי יוחנן מאי טעמ' דרבי שמעו' דפטר מידי הוא טעמא אלא משום איסור כולל דתני ר' שמעון לטעמיה דליתא לי' איסור כולל דתני ר' שמעון אומר האוכל נבילה ביום הכיפורים פטור בשלמא לרי' לקיש משכחת לה בלאו והן לא לרבי יוחנן בשלמא לאו משכחת לה אלא הן היכי משכח' להא כדרב דאמ' רבא שבוע' שלא אוכל ואכל לעפר פטור אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא קונם אשתי נהני לי אם אכלתי היום ואכל נבילות ושריפות שקציצורמסים הרי אשתו אסורה לו והכי השתא התכי כיון דמעיקר אכל והדר אישתבע ליה חשובי

כיור. דף ד הכי איתא: פעור מחשבת הלח אתי כרת
ק ויפין דקתני הכיפורי' חייל על איסי נבילה אחאיסור
פמחי דף לו תבר מן התי אם לא נתנבלה מבערב ואף
על גב דיום הכפורים כולל הוא: בשלמא
לר"ל דמוקי לה בחצי שיעור הינו דמשכחת
לה בלאו ואין לקיימה לן מן קרבן שבועה
אלא אם כן אתי מוצה מיה ואין דכתיב
לסרע או לטמא דמשמע דבר וחלופו והאי
מפרש שלא אוכל חצי שיעור נבילה משכחת
לה נמי בשבוע שלא אוכל חצי שיעור נבילה דלאו
בשבוע לבטל את הזוטה הוא: אלא לר' יוחנן
דמוקי לה בכזית שיעור מבוי לא ס"ד דלימא
דמשכחת לה בשבוע שלא אוכל נבילות ושאוכל
בשבוע אחד כולל: אלא הן שבועה שלא אוכל נבילות ושאוכל מי משכחת לה
דתימא נבילות לבטל שבועת הרשות: ה"ג אלא כדרבא ולא נר' משכח' לה
כדרב והכי פירושא לא תצטי לעגל קוביא לדריסת ושיפת כתן בשתא כתן
בתמרים אלא כולה בשתא ואוכלין שאינן ראויין לאכילה דקתני דיעבד פטור
כדרב מ' פרש כגון שפר שאין ראוי לאכילה אבל נבילות ראויות לאכילה הן
ואפי' הכי דרבא עלייהו ותו לא קשיא מידי לרבי יוחנן דמשכחת לה: בלאו
והן אף בשיעור שלם דהא לא אוכל שתים קאמ' אבל נבילה חייב שהרי
כולל בשתיהן כזיתים ואיסורי ואיסורי מיתסרי אאוכל נבילה והן
משכחת לה דהא אוכל שתים קאמ' שבועת בדברים המותרים ואם
לא אכל חייב: אלא אין נמי תנינא דבנבילות ראויות לאכילה חשיבי להו: הרי
שבועה שלא אוכל נבילה ואכל: מחשובי

חיכל מצה בלילי פסח פטור אחתי נקט בלא כולל בכולל נמי שהר לילות עם לילי פסח כיון שמזכיר בתי לילי פסח ורבי
שלא מזכיר לילי פסח ורבי אפ' לרבות תעשה כדא ידי חובתה לא חייל דקתני שבועה שאוכל ולא תאכל ואכל והוי בקום עשה
ולאו חייל:

אלא כדרבא כו' דקתני לקמיה דעלמא גרסינן משכח' לה בנבילה מסרחת והקשה דמסרחת לא מיקרי נבילה ומ"ת דאין זו קשה דשפי מיקרי
נבילה מדלא בעי טעמיך קרא למעוטי לר' שמעון כ"ש דדריש הרחוי לגר קרוי נבילה ורבי מתיר מוקי לה בסרוחת מעיקר ועוד קשה לקושטא דמילתא דבעי דף מח ע"ב
לא תצוי דרבא הכא ה"ל למימר משכח' לה בנבילה מסרחת ולמימיים לייתב דה"ק כדרבא דאיירי לעולם בנבילה מסרחת אלא אוכל שאם אוכל עפר ואכל מיי שלמת שייך לעולם אכילה אפי' בעפר וכ"ש בנבילה מסרחת ומעתה
מיבעי ליה דיש דמילת נקט והדקתני אוכל נבילה בבי נבילה ורמי' אכל נבילה לאכול לטפי מנבילה מסרחת
ומשכח' מיתוקמא שפיר מתני' ס"ד בתמר' כדאוקימנא ומשכח' לה שפיר בלאו והן ומ"ת וכיון דנבילה גלאו כולל לבדי אוקמי' לתני' ומיהו יש לומ' דאשכח' הן בתחנים
כיון דתמר שבועה שלא אוכל נבילה חייל אסרוחת ג"כ דלא מצטרף עמהן לבדי המותרין כדלקמן ואכל תחנים וענבים ואכל תחנים וענבים שלא אוכל נבילה
דמו ומ"ה לא מיחייב אלא חדא דלא מצטרף עמהן לבדי המותרין כדלקמן ואכל תחנים וענבים שלא אוכל נבילה דמו ומ"ה לא מיחייב אלא חדא דלא מצטרף עמהן לבדי המותרין כדלקמן
שבועה שלא אוכל נבילה הוי תחנים וענבים בכלל תחנים שלא הטובות לאכול:

מתון

ומאן דפטר דלית ליה איסור מוסיף כולה מדרבי שמעון דתניא ר' שמעון אומר משום ר' יוסי נ"ל מחלוקת בזמן שהיתה תמורה קיימת אבל משנחרבה בית המקדש ואין תמורה קיימת דברי הכל אין כאן איסור מוסיף ומאן דאית ליה איסור מוסיף אמר לך הכי אמרינן התם לרבי שמעון אינו מביא חולין לעזרה ואם איתא משכחת לה חמש כנון שאמר שבועה שלא אוכל תמרי וחלב טיגו דחייל אתמרים חייל אנסי אחלב כי קתני איסו הבא מאיליו איסור הבא מעצמו לא קתני והרי הקדב בבכו דקדושתו מרחאיבעי אים כי קתני מידי דלית ליה שלה שבועה דאי ליה שלה לא קתני והרי הקדש הא אוקטינן בנכור איבעי אים כי קתני קרבן קבוע קרבן עולה ויור לא קתני הרי טמא שאוכל את הקודש דקרבן עול ויור הו בנשיא ור אליעז היא דאמ נשיא מביא שעיר רב אשי אמר כי קתני מידי דחיילא כשיעור שבועה דחיילה אפחות מכשיעור לא קתני: הרי הקדש הא בענן שו פרוטה ורב אשי מאוריא אמר רבי זירא כי קת זרונו כרת זרונו לאו ולא קת והרי אש דזרונו לאו וקתני בחטאות

כר מנוס

לה דלית ליה כי אמ איסור מוסיף בחדא חתיכה בשתי חתיכות לא אמרינן ואמר רבא למאן דאית ליה איסור כולל אמ שבועה שלא אוכל תאינים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאינים וענבים מיגו דחייל אענבים חייל נמי אתאינים פשיטא מהו דתימ איסור הבא מאליו אמרינן איסור הבא מעצמו לא אמרינן קמ"ל:

מתיב רבא בריה דרבה יש אוכל אכילה אח וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד ואלו הן טמא שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשין ביום הכיפורים רבי מאיר אומר אף אם היתה שבת והוציאו חייב אמרו לו אינו מן השם ואם איתא משכחת לה חמש כנון שאמר שבועה שלא אוכל תמרי וחלב טיגו דחייל אתמרים חייל אנסי אחלב כי קתני איסו הבא מאיליו איסור הבא מעצמו לא קתני והרי הקדב בבכו דקדושתו מרח איבעי אים כי קתני מידי דלית ליה שלה שבועה דאי ליה שלה לא קתני והרי הקדש הא אוקטינן בנכור איבעי אים כי קתני קרבן קבוע קרבן עולה ויור לא קתני הרי טמא שאוכל את הקודש דקרבן עול ויור הו בנשיא ור אליעז היא דאמ נשיא מביא שעיר רב אשי אמר כי קתני מידי דחיילא כשיעור שבועה דחיילה אפחות מכשיעור לא קתני: הרי הקדש הא בענן שו פרוטה ורב אשי מאוריא אמר רבי זירא כי קת זרונו כרת זרונו לאו ולא קת והרי אש דזרונו לאו וקתני בחטאות

דף לג ע"ב

ומאן דפטר דלית ליה איסור מוסיף כולה מדרבי שמעון דתניא ר' שמעון אומר משום ר' יוסי נ"ל מחלוקת בזמן שהיתה תמורה קיימת אבל משנחרבה בית המקדש ואין תמורה קיימת דברי הכל אין כאן איסור מוסיף כאן

סה

ר' יוסי נ"ל מחלוקת בזמן שהיתה תמורה קיימת אבל משנחרבה בית המקדש ואין תמורה קיימת דברי הכל אין כאן איסור מוסיף כאן

יש לומר לפי כוונת המקשן

הוי איסור כולל דמנו דמיל מכאר מיל

מי"ל מהל

שבועו' ומיי'

פ"ו מהל

שבועו' ט"ל

פיטון רל"ד

אם

אמרו

סה

שלא

מיגו

דף לג ע"ב

דף קנ ע"א

דף ד ע"ב

כמו שכתב רש"י ז"ל בפירוש הראשון ואין צורך לפירוש השני שכתב שם ואם תאמר הרי הקדש הא בענין שום פרוטה ואין זה מועיל לומר שיש בו כזית כדאמרינן לעיל: והרי דזרונו לאו משום דאין בקרבן פחות מכזית אלא משום דאין בקרבן פחות מכשוה פרוטה כדאמרינן בזבחים (דף פ"ד ע"ב) ובכל מקום הלכך אע"פ שיש בו כזית אין בו כשוה פרוטה ואין מקריבין אותו לפיכך אין כאן איסור כרת ואין כאן איסור מוסיף שהרי

בחטאות קאמרינן רבינא אמר כי קחני מידי דחייל אמידי דבר אכילה הוא שבוע' דחייל אמידי דלאו בר אכילה הוא לא קחני והרי הקדש דחייל נמי אעצים ואבנים לא כי קחני מידי דחייל אמידי דאית בה מששא שבוע' דחייל אמידי דלי ביה מששא כגון שאישן ושלא אישן לא קחני: מתני' אחד דברי של עצמו ואחד דברי של אחרי ואחד דברים שיש בהן ממש ואחד דברים שאין בהן ממש כיצד אכר שבוע' שאתן לאיש פלוני ושלא אתן שנתתי ושלא נתתי שאישן ושלא אישן שישנתי ושלא ישנתי שאזרוק צרור לים ושלא אזרוק שזרקתי ושלא זרקתי רבי ישמעאל אומר אינו חייב אלא על העתיד לבוא שנ' לדרע ויקר' אולהטיב אמר להן רבי עקיבא א"כ אין לי לא דברים שיש בהן הרעה והטבה דברים שאין בהן הרעה ולא טבה כיצד אמר להן אם ריבה הכתוב לכך ריבה הכתוב לכך: גמ' תנ' חומר בנדרים כבשבועות חומר בשבועות מבנדרים חומר בנדרים שהנדרים חלין על דבר מצוה כדבר הרשות שאין כן בשבועות חומר בשבועות שהשבוע' חלות על דבר שאין בו ממש כדבר שיש בו ממש מה שאין כן בנדרים:

כיצד אמר שבוע' שאתן לפלוני ושלא אתן: מאי אתן אילימא צדקה לעני מושבע ועומד מהר סיני הוא שנאמר נתן תתן לו אלא מתנה לעשיר: שאישן ושלא אישן: איני והאמר רבי יוחנן האומר שבוע' שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו וישן לאלתר הא דאמר שלשה הכא דלא אמר שלשה: שאזרוק צרור לים ושלא אזרוק: איתמר שבוע' שזרק פלוני צרור לים ושלא זרק רב אמר חייב ושמואל אמר פטור רב אמר חייב איתמר בלאו והן ושמואל אמר פטור ליתה בלהבא לימא בפלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא קא מיפלגי דתנן רבי ישמעאל אומר אינו חייב אלא על העתיד לבוא שנאמ' להרע או להטיב אמר להן רבי עקיבא אם כן אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה דברים שאין בהן הרעה והטבה מניין אמר להן אם ריבה הכתוב אמר להן אם ריבה הכתוב לכך ריב' הכתוב לכך רב דאמר כרבי עקיבא ושמואל דאמר כרבי ישמעאל אליבא דרבי ישמעאל כולי עלמא לא פליגי השתא מילתא דאיתבה בלהבא לא מיחייב עלה רבי ישמעאל לשעבר מילתא דליתה בלהבא מיבעיא כי פליגי אליבא דרבי עקיבא רב כרבי עקיבא ושמואל אמר עד כאן לא מיחייב רבי עקיבא התם לשעבר אלא מילתא דאיתה בלהבא מיחייב רבי עקיבא לשעבר אבל מידי דליתיה בלהבא לא לימא בפלוגתא דרבי

אלא כי קחנינו מידי דחייל אמידי דבר מצוה כי' תוספ' דנדרים פ"ב ופ"ק דקדושין גבי מי שאמר כל נכסי לצדקה ומיהו לא מיחייב מידי דלאו בר אכילה הוא כגון כלים ובגדים ומיהו מידי דחייל אמידי דלאו בר אכילה הוא לא קחני ואפי' הכי מיחייב משום דמצוה הוא ולא דמי לנדרים דלא מיחייב משום דלאו בר אכילה הוא ולא מצוה הוא:

חומר בנדרים שהנדרים חלים על דבר מצוה כדבר הרשות כפ"ב דנדרי' דף יג

נפקא לן מדכתיב לה' יברים מסכת נזיר דף ה ופ"ק דקדושין מיין ודכר יאר ליה ר' יין מצוה כיין סיפוקו ותימה תדע קרחי למה לי הא מיתקום נדרים ונזירות מהדדי נדרים מסכת נדרים ויש לומר נדרי דמירות חומר כל יין עליו הילכך מיל מיין מצוה כיין הרשות מכל הנדרים שאינו חומר עליו אלא המצוה כגון סוכה ושופר ולולב ותפילין לפי שאין מיחת אלא מיל וכ' כתיב נדרי"ה ל"ק לפי שחומר המצוה עליו מכל בגוף שחומר עצמו על היין לא חייל בנדרים גופיהו כשחומר עצמו על הסוכה לא חייל:

מיי' פ"ק ופ"ה מהל' שבועות סמ"ג לאוין רלח רלט טו ל"ת סימן רלו

מה שאין כן בשבועה בפ"ב דנדרים דף יו

פריך מ"ש נדר דכתי' כי ידור נדר לה' שבוע' נמי הכתיב או השבע שבוע' לה' ומשני הא דאמר סיינית סוכה עלי הא דאמר אלא אמר הא דאמר סוכה עלי הרי היא כסוכה ומשני הא דאמר סוכה עלי הרי היא כסוכה

מי לית לה נמי אלא לאוקומי בשבת ויום טוב דלמאי קתני לה הניחתי מי לאו לאסמויי בין חמה לבין הערב דלית ליה נמי אלא מי נמי מצטרפין הוה:

הוא מותיב לה וכולה מפרק לה ר״מ לאוקומי כרבי יהודה בן בתירה דלא בעי לאו והן אלא כיון דלא ניחא ליה לאוקומי כר״ע:

ואמר עולא והוא שכיבר כו׳ תימה תיקשה ליה מגופיה דמתניתין דקתני מיושבו שבועת שוא כשבע לבטל את הידוע הא מיושבו אינה חייב משום שבועת ביטוי דליתיה בכלל ובן נמי מדתנן אם לא רציתי נתם בקורת בית הבד משום דאי אפשר להיות הא אפשר להיות חייב משום שבועת ביטוי דליתיה בקורת בית הבד ומיהו לפי מה שפירש רבינו הגדול ז״ל נאמר אפשר כל פירות שבעולם עלי אם לא רציתי כו׳ ניחא דלא מצי דייק מכאן דשבועה היא מלכלית פירות אי נמי התם אפשר שיטרח עד שיפלה נחש בקורת בית הבד הואיל והוא בעולם:

ידעתי ולא ידעתי מחלוקת לאו היינו שבועת העדות דמיירי בגון שחיבו נדיך שבועה לאותה עדות:

אחת אחת מחייבו כו׳ תימה דכתיב דרים מלחמת בשבועה שלא אוכל פת חיטין וסעורין וכופמין דחייב על כל אחת ואחת והכא דרים מיניה דלא נו חייב שלא אוכל פת וסעורין ודרים לומר דכתיב מפיק מלחמת והכא דרים ממלה דמשמע מקצת מלה דכתובים בפרשה אחת מחייבו ולא על כל מלה אי נמי מלמ״ד דלחמת קא דרים ושמואל דרים נוליה לדרשה דת״כ:

לחייבו על המוציא כשונג המ״ל לחייבו קרבן מוסבע אפי אחרים שלא ענייתי לאחר מיתה כ״ש בשבועות ביטוי: תלא

דרבי יהודה בן בתירא ורבנן קמיפלגי דתנן נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל פטור לקיי את המצוה ולא קיים פטור שהיה בדין שיהא חייב כדברי רבי יהודה בן בתירא דאמר רבי יהודה בן בתירא ומה אם הרשו שאינו מושב עליה מהר סיני הרי הוא חייב עליה מצוה שמושבע עליה מהר סיני אינו דין שיהא חייב עליה אמרו לו לא אם אמרת בשבועת הרשות שכן עשה בה לאו כהן תאמר בשבועת מצוה שכן לא עשה בה לאו כהן נימא רב דאמר כר׳ יהודה בן בתירא ושמואל דאמר כרבנן אליבא דרבי יהודה בן בתירא כולי עלמא לא פליגי השתא לאו והן לא בעי להבא ולשעבר בעי כי פליגי אליבא דרבנן שמואל כרבנן ורב כי לא מיחייבי רבנן בלאו והן דכתב להרע או ויקרא להטיב בהדיא אבל להבא ולשעבר דמריבוי דקראי אתו מחייבי: פתיב רב המנונא לא אכלתי היום ולא הינחתי תפילין היו משביע אני ואמר אמן חייב בשלמ לא אכלתי איתיה בלא אוכל אלא לא הינחתי מי איתיה בלא אניח הוא מותיב לה והוא מפרק לה לצדדין קתני לא אכלתי לקרבן לא הנחתי למלקות כתיב רבא איזו היא שבועת שוא נשבע לשנות את הידוע לאדם ואמ על עמוד של אבן שהיא במקום פלו שהיא של זהב ואמר עולא והוא שניבר לנ בני אדם טעמא דניכר הא לא ניכר עובר משום שבועות ביטוי ואמאי הא אינו ביהא של זהב הוא מותיב להוא כגרק לה ניכר עובר משום שבועת שוא לא ניכר עובר משום שבועת שקר אמר אביי ומודה רב באומר לחבירו שבועה שאני יודע לך עדות ואישתכח דלא ידע ליה דפטור הואיל וליתיה בכלל שאיני יודע לך עדות ידעתי ולא ידעתי בחלוקת העדתי ולא העדתי בחלוקה בשלכא לשנואל דאמר מילתא דליתיה בלהבא לא מיחייב עלי׳ לשעבר להכי אפקה רחמנא לשבועת עדות מכלל שבועת ביטוי אלא לרב למאי הילכתא אפקה רחמנא אמרוה רבנן קמיי דאביי לאיחיובי עליה הורתי אמר להו הורתי לא מציתו אמריתו דתניא לאחת מאלה לאחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו שתים ולאביי למאי הילכתא אפקיה רחמנא לכדתניא בכולן נאמר ונעלם וכאן לא נאמר ונעלם לחייב על דמזיד כשונג אמרו ל׳ רבנן לאביי איכא במזיד מיחייב הדא בשונג מיחייב תרתי אמר להו היינו דאמרי לאחרת אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו שתים ואי במזיד מי איכא תרתי רבא אמר משום דהוה דבר שבכלל ויצא לידון בדבר החדש אין לך בו אלא חידושו בלבד מכלל דאביי כבר איהה לשבועה בעולם והאמר אביי מודה רב באומר לחבירו שבועה שאני יודע לך עדות ואישתכח דלא ידע ליה דפטור הואיל וליתיה באיני יודע לך עדות הדר ביה אביי מההיא ואיבעית אימא

חדא

ונכ״ל היכא דאין לך בו אלא חידושו ומשום עדות חייב ולא משום ביטוי: מכלל דאביי דמיבטריך קרא למעוטי כלומר מיתה לסס שבועות ביטוי כאיני יודע לך עדות והאי דלא מיחייב תרתי משום מיעוטא דאין אתה מחייבו שתים הוא ונ״מ היכא דליתיה לביטוי ליתיה דעדות כגון בפסולין לעדות או שלא בפני דין דליכא למיבטריה מלחמת מיחייב משום ביטוי: ביטוי בשבועת העדות ואם איתא הרי יצאנה באיני יודע לך עדות בפסולין שלא כ״ד:

דר׳ יהודה בן בתירא מנשבע לקיים את המנוי עליו ולא מנשבע שלא לקיים: שכן לא עשה בה כו׳ דאיתיה כאן ולית כלום: ניחא דר׳ יהודה בן בתירא דלא נעי לאו והן הכא כתי נעי ונשעבר: תלא דרבי יהודה כולי עלמא לא פליגי כלומר דשמוע ודאי תנאי היא דלא ס״ד דשמואל למיפטריה תלא דרבי יהודה בן בתירא: הסתם תוס׳ לאו והן דכתיב בהדיא להרע או להטיב דמשמע כגון אוכל ולא אוכל לא נעי: להכי מפקיה רחמנא כולי ופרשה בהדיא ובהאי קרבן גופיה דאי לא כתבה בהך לא שמענא ליה מבשבועת ביטוי דליתיה בלהבא: תלא לרב למאי הילכתא בתיבה דחמנא ונסאי קרבן גופיה הלא בכלל שבועת ביטוי היא: תירתי אם לאחר להעיד היא וכפר בו בבית דין חייב שתים משום שבועת העדות ומשום שבועת ביטוי: לאחת בהיות עניינה נתב כי יחטא לאחת מהלה: ולאחרי למאי הילכתא לדיבה דרב: בכולן בכל המיובין בקרבן עולה ויורד שבועת ביטוי וטומאת מקדש וקדשיו נאמר ונעלם וכאן בשבועת עדות לא נאמ ונעלם: במזיד דליתיה לשבועת ביטוי מחייב תלא משום עדות: בשונג דתיבה לחיובה נמי משום שבועת ביטוי מיחייב תרתי:

לאו היינו דאמרי לכו דבהדיא מעטיה קרא מלמיחייבי תרתי ועל כרחין בשונג הוא דמיעטיה קרא דאי במזיד מי איכא תרתי ולמה לי למעוטי הא מן חיוב ביטוי במזיד ס״ג ואי במזיד מי איכא תרתי: רבא אמר כו׳ כלומר לא צריך למעוטי מלחמת וכי מלחמת למעוטי מחיוב שתי לאו לעדו וביטוי תלא למעוטי לחודיה שתים מאי אמר שבועת שלא אוכל ואכל את תיטין את סעורין את כוסמין לזיכו חייב תלא מלחמת אכל עדות וביטוי לא צריך מ עוטא דהוה לה עדות דבר שהיה בכלל ביטוי ויצא בפני עצמו לידון בדבר החדש ברחוין להעיד

מכות דף ט ס״ב דף יט

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0054
DFG

מתון מה הרעה והטבה שזורק נרות לים: ת"ל כי תשבע לבטא מכל מקום: רבי ישמעאל אומר אינו חייב אלא על העתיד לבא: תנו רבנן להרע או להטיב אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה שאין בהן הרע והטב מנין תלמוד לומר או נפש כי תשבע לבטא בשפתים אין לי אלא להבא לשעבר מנין תלמוד לומר לכל אשר יבטא האדם בשבועה דברי ר' עקיבא רבי ישמעאל אומר להרע או להטיב להבא אמר לו רבי עקיבא אם כן אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה מנין אמ"ל ומרבוי הכתוב לכך ריב"ה הכתוב לכך שפיר קא"ל ר' עקיבא לר' ישמעאל א"ר יוחנן ר' ישמעאל ששימש את רבי נחוניא בן הקנה שהיה דורש את כל התור"כ כולה בכלל ופרט רבי עקיבא ששימש את נחום איש גם זו שהיה דורש את כל התורה כולה בריבה"ו ומיעט איהו נמי דורש ריבה ומיעט מאי רבי עקיבא דדריש ריבויי ומיעוטי דתניא או נפש כי תשבע ריבה להרע או להטיב מיעט לכל אשר יבטא האדם חזר וריבה ריבה ומיעט וריב"ה ריבה הכל מאי ריב"ה ריבה כל מילי ומאי מיעט מיעט דבר מצו"ה ורבי ישמעאל דריש כלל ופרט או נפש כי תשבע לבטא בשפתים כלל להרע או להטיב פרט לכל אשר יבטא האדם חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש להבא אף כל להבא אהני כללא לאיתויי אפילו דברים שאין בהן הרעה והטבה להבא אהני פרטא למעוטי אפילו דברים שיש בהן הרעה והטבה להבא אהני פרטא למעוטי אפילו דברים שיש בהן הרעה והטבה לשעבר אי פוך אנא אמר רבי יצחק דומיא דלהרע או להטיב מי שאיסורו משו"ב יחל דברו יצאתה שאין איסורו משום בל יחל דברו אלא משום בל תשקרו רב יצחק בר אבין אמר אמר קרא או נפש כי תשבע לבטא בשפתים מי שהשבועה קודמת לביטוי ולא שהביטוי קודמת לשבועה יצא זה שהשבועה קודמת לביטוי ואכלתי ולא אכלתי שהמעשה קודם לשבועה תנו רבנן האדם בשבועה פרט לאנוס ונעלם פרט למזיד ספנו שנתעלמה ממנו שבועה יכול שנתעלמה ממנו חפץ תלמוד לומר בשבועה ונעלם על העלם שבועה הוא חייב ואינו חייב על העלם חפץ: אמר מר האדם בשבועה פרט לאנוס היכי דמי כדרב פינא ורב אסי כי הוו קיימי בקמי דרב מר אמר שבועתה דהכי אמר רב ומר אמר שבועה דהכי אמר רב כי אתו לקמיה דרב אמר כחד פיניהו אפר ליה אידך ואנא בשיקרא אישתבעי אמר ליה לבך אנסך ונעלם ממנו שבועה יכול שנתעלם ממנו חפץ תלמוד לומר בשבועה ונעלם ממנו על העלם שבועה הוא חייב ואינו חייב על העלם חפץ מחכו עליו במערבא בשלמא שבועה משכח לה בלא חפץ כגון דאמר שבועה שלא אוכל פת חיטין וכסבור שאוכל קאמר דשבועתיה אינשי חפצ' דכיר אלא חפץ בלא שבועה ה"ד כגון דאמר שבועה שלא אוכל פת חטין וכסבור של שעורים קאמר דשבועה ה דכיר ליה חפצא אינשי כיון דחפצא אינשי להו היינו העלם שבועה אלא אמר רבי אלעזר דא ודא אחת היא מתקיף לה רב יוסף אלמא חפץ בלא שבועה לא משכחת לה והא משכחת לה כגון דאמר שבועה שלא אוכל פת חיטין ור' שיט ידו לסל ליטול פת שעורין ועלתה בידו של חיטין וכסבור שעורים היא ואכלה דשבועתי דכיר ליה חפצא הוא דלא ידע ליה א"ל אביי כלום כחייבה ליה קרבן אלא אמאי דתפיס בידיה העלם שבועה הוא לישנא אחרינא אמר ליה אביי לרב יוסף סוף סוף קרבן דקא מייתי עלה דהאי פת מיהת העלם שבועה הוא ורב יוסף אמר לך כיון דכי ידע ליה דחיטין הוא פריש מיניה העלם חפץ הוא בעא מיניה רבא מרב נחמן העלם זה וזה בידו מהו אמר ליה הרי העלם שבועה בידו וחייב אדרב' הרי העלם חפץ בידו ופטור אמר רב אשי חזינן אי מחמת שבועה קא פריש הרי העלם שבועה בידו וחייב אי מחמת חפץ קא פריש הרי העלם חפץ בידו ופטור א"ל רבינא לרב אשי כלום פריש משבועה לא משום חפץ כלום פריש מחפץ לא משום שבועה לא לא שנא בעא מיניה רבא מרב נחמן

חדא מיניהו רב פפא אמרה: דלמא כמאן דאמר מצוה שלא בא לעולם לא קיים מצוה כלל ומיעט רב דבר כלומר אם נתרצה ר' ישמעאל לר' עקיבא לומר שאין חייב אלא על העתיד לבא דוקא בדבר שאין בו מצות עשה אבל בדבר שיש בו מצות עשה אפילו להרע חייב שהרי מצוה לקיים שבועתו ומיעט רב דבר לומר שאין חייב אלא על העתיד לבא:

מיעט דבר מנין ת"ל דבר מיעט אף כדבר שאין בו מצות עשה ומנין ואין לי אלא שבועת ביטוי שבועת שקר מנין ת"ל לא יחל דברו לא ישקר דברו לא יעבור דברו כל היוצא מפיו יעשה: מתני' שבועת הפקדון שבועת הדיינין שבועת השומרין שבועת התורה שבועת העדות שבועת ביטוי שבועת שוא שבועת שקר קרבן עולה ויורד שבועת הפקדון ושבועת הדיינין שבועת השומרין בלא קרבן: שבועת התורה ושבועת העדות בקרבן עולה ויורד: שבועת ביטוי בקרבן עולה ויורד ובקרבן עצמו יכול יהא מיעוטה: לא שנא ופטור: מיון

ולא שקדמה ביטוי לשבועה ומתה המי קרבן לגלוי על להרע מן להטיב דמיעט לשעבר מכל מקום לחוליה לא סני: את לכך מכפר נדרה דלמו למיפטריה מקרבן נדרה קמ"ל שלא יפטרך לכתוב על פינקסו סיכוי אוטות שמינה לכם בגה כית הקדש אלא מפילו עוכם נמי ליכא כדמוכח בפ"ל כנדרים דמר התם דף כד כשם שכללי שגגות מותרות כך שבועה שגגות מותרת ומפרש היכי דמי שבועה שגגות כדרב כהנא ורב מסי דכל חד וחד מדעתיה סביר מתכנע ולא דמי להיות ונסלח שמחר יהנה שם המות כאחד דף לא ושם מכניס שכנע: שם לבני מתון שתני דמע קרבן הוה לה למילק שסופו לבא לידי שבועה שם תלכנהו ומיהות את אתאי לא מיבעיא תרי קרבני תד לפטור מעונם כדתככן בפ"ב דנדרים גבי נשבע לכטל דף יג את המנוה דמיבעי לן תרי קרבני תד לפטור מקרבן וחד לפטור ממלקות ויש לומר דלא דמי כלל דהתם שפיר מיבעי לן תרי קרבני תד למיפטר מוזד ממלקות מכל הכא כשפטר שוגג פטרו לן תרי מקרבן ומיבעי והכי ס"ד לאתויי דף לב דקאמר לרבי מיבעי בר קפרא שקורי מסקר ולבר קפרא רבי מיבעי שקורי מסקר לא לענין עונש שביעה קמיבעיא ליה היכך תירצ תקלס על ידם אלא כמאן דאית ליה טועה לומר שמע מרבי כהנדין: ומיון

מינייהו רב פפא אמרה דלמא כמאן דאמר מצוה שלא בא לעולם לא קיים מצוה כלל ומיעט רב דבר כלומר אם נתרצה ר' ישמעאל לר' עקיבא לומר שאין חייב אלא על העתיד לבא דוקא בדבר שאין בו מצות עשה אבל בדבר שיש בו מצות עשה אפילו להרע חייב שהרי מצוה לקיים שבועתו ומיעט רב דבר לומר שאין חייב אלא על העתיד לבא:

מיעט דבר מנין ת"ל דבר מיעט אף כדבר שאין בו מצות עשה ומנין ואין לי אלא שבועת ביטוי שבועת שקר מנין ת"ל לא יחל דברו לא ישקר דברו לא יעבור דברו כל היוצא מפיו יעשה: מתני' שבועת הפקדון שבועת הדיינין שבועת השומרין שבועת התורה שבועת העדות שבועת ביטוי שבועת שוא שבועת שקר קרבן עולה ויורד שבועת הפקדון ושבועת הדיינין שבועת השומרין בלא קרבן: שבועת התורה ושבועת העדות בקרבן עולה ויורד: שבועת ביטוי בקרבן עולה ויורד ובקרבן עצמו יכול יהא מיעוטה: לא שנא ופטור: מיון

ולא שקדמה ביטוי לשבועה ומתה המי קרבן לגלוי על להרע מן להטיב דמיעט לשעבר מכל מקום לחוליה לא סני: את לכך מכפר נדרה דלמו למיפטריה מקרבן נדרה קמ"ל שלא יפטרך לכתוב על פינקסו סיכוי אוטות שמינה לכם בגה כית הקדש אלא מפילו עוכם נמי ליכא כדמוכח בפ"ל כנדרים דמר התם דף כד כשם שכללי שגגות מותרות כך שבועה שגגות מותרת ומפרש היכי דמי שבועה שגגות כדרב כהנא ורב מסי דכל חד וחד מדעתיה סביר מתכנע ולא דמי להיות ונסלח שמחר יהנה שם המות כאחד דף לא ושם מכניס שכנע: שם לבני מתון שתני דמע קרבן הוה לה למילק שסופו לבא לידי שבועה שם תלכנהו ומיהות את אתאי לא מיבעיא תרי קרבני תד לפטור מעונם כדתככן בפ"ב דנדרים גבי נשבע לכטל דף יג את המנוה דמיבעי לן תרי קרבני תד לפטור מקרבן וחד לפטור ממלקות ויש לומר דלא דמי כלל דהתם שפיר מיבעי לן תרי קרבני תד למיפטר מוזד ממלקות מכל הכא כשפטר שוגג פטרו לן תרי מקרבן ומיבעי והכי ס"ד לאתויי דף לב דקאמר לרבי מיבעי בר קפרא שקורי מסקר ולבר קפרא רבי מיבעי שקורי מסקר לא לענין עונש שביעה קמיבעיא ליה היכך תירצ תקלס על ידם אלא כמאן דאית ליה טועה לומר שמע מרבי כהנדין: ומיון

לז מיי' פ"ג מהל' שבועות פ"ה ל"ו סיין לב

יג ע"ב דף לב

מג דף א כ"ב דף יט

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn779441907/phys_0055 DFG

איזו היא שגגת שבועת ביטוי לשעבר אי דידע
מזיד הוא אי דלא ידע אנוס הוא א"ל באומר
יודע אני ששבועה זו אסורה אבל איני יודע
אם חייבין עליה קרבן או לאו כגון כמונבז
דאמר שגגת קרבן שכה שגגה אפילו תימא
רבנן עד כאן לא פליגי רבנן עלירה דמונבז
אלא בכל התורה כולה דלאו חידוש הוא אבל
הכא דחידוש הוא דבכל התורה כולה לא
אשכחן לאו דמייתי קרבן דילפינן מע"א והכא
מייתי אפילו רבנן מורבעא מינירה רבינא
מרבא נשבע על בכר ומסתבן עליה מהו
מסתבן לישרי ליה מר אלא מעטר ואכלה
בשגגת שבועה מאי א"ל תניא שב מידיעתו
מביא קרבן על שגגתו לא שב מידיעתו אין מביא קרבן על שגגתו ואמר שמואל גמר בלבו
צריך שיוציא בשפתיו שנא' לבטא בשפתים מיתבי בשפתיו ולא בלב גמר בלבו מניין
ת"ל לכל אשר יבטא האדם בשבועה הא גופה קאמרת בשפתיו ולא בלב והדר אמר
גמר בלבו מנין אמ' רב ששת הא לא קשיא והכי קאמ' בשפתים ולא שגמר בלבו להוציא
בשפתיו ולא הוציא גמר בלבו סתם מנין תלמוד לומר לכל אשר יבטא אלא לשמואל
קשיא אכר רב ששת תריץ ואימא הכי בשפתים ולא שגמר בלבו להוציא פת חיטין
והוציא פת שעורין גמר בלבו להוציא פת חיטין והוציא פת סתם מנין תלמוד לומ' לכל
אשר יבטא האדם מיתיבי מוצא שפתיך תשמור ועשית אין לי אלא שהוציא בשפתיו
גמר בלבו מנין תלמוד לומר כל נדיב לב שאני התם דכתיב כל נדיב לבו וניגמר מינה
משום דהוה תרומה וקדשים שני כתובין הבאין כאחר וכל שני כתובין הבאין כאחר
אין מלמדין הניחא לס"ד אין פלמדין אלא לס"ד מלמדין מאי איכא למימר הוו חולין
וקדשים וחולין מקדשים לא גמרינן: מתניתין

תורה אור

כי תשבע

לשבר

לבטא

מצטער

צריך

אלא

גמר

משום

ואי דלא ידע למנוס הוא תיפוק ליה מהכרייתא תיקו ליה למתני'
דף לו רפר' שבועת העדות דתנן על שגגות עס ודין העדות וי"ל דסיפא
פשיטא ליה להס"ד בשבועת העדות דשגגת קרבן שמה שגגה דאפילו מז ד
תייב כו מכל שבועות ביטוי ס"ד דלא שמה שגגה דכיון דלא מקייב למוד
בעיגן שגגה מעלייתא והא דפשיטא ליה
לקמן בשבועת העדות דלגמס פטור גרמס
דפשיטא ליה משבועת ביטוי דקס על גב
דכתיב בית ונעלם פטור בית לגמס כ"ס
שבועת העדו' דלא כתב בי' ונעלם דפטור:
דף מס ושס אפילו תימא דבכן כו' כ"ס כלל גדו' גבי
הא דלמ' מכיי הכל מודי בשבועת
ביטוי בעלין מייבין עליה קרבן עד סיגדוב
בלמו שגה ופריך מסס דתניא לידהי שגגת
שבוע' ביטוי לשעב' דלמ' ידע מני משבוע' זו
מסור מכל מיני וידע שס מייבין עליה קרבן
שס לאו והיה שס נסדרים מני לילימ' מונבז
הסתס בכל התורה כולה ולאו חידוש הוא
לימ' מונבז דשגגת קרבן שמה שגגה הכא
לחידוש הוא לכ"ס אלא לאו דבכן ומ"ב לא
פליגי רבנן עליה דמונבז אלא בכל התורה
כולה דלאו חידוש הוא אבל הכא לחידוש לח
מיי' פכ מהל' הוא לא תיובתא דלמיי תיובתא ודס"ד מיגו
שבועות פכיו גור"ג זו כי קאמ' לו והא לא מתי' בריית'
לחוק"ת עי"ש מלט לאמוגין דשגגת קרבן שמה שגגה אלא
לאמוגין היכי מצכחן שגגת ביטוי
לשעבר ובשמעתא לחיק נמי לאמוגי
דקאמר היכי למי כולי וגרס הקונט' הא מני
מונבז היא ופי' אבל לרבנן ליח לה הו שבוע'
ביטוי לשעבר והקשה הרב רבי אליעזר
ממ"ג נגה לפירושו דאמרן הא ליתא דפלת
עליה למונבז אתס רבי עקיבא ואיכו ליח
ליה שבועת ביטוי לשעבר כדאמרינן לעיל
והשיב לו ר"ש דס"ד אתס מני מונבז היא
אבל לרבנן מצכחת לה בעניו ר"מ כגון
דאמר ידע בהי שבועה זו לאסור אבל
איכי ידע אס יש בה לאו או אין בה לאו
דף מס ושס שאני התם דכתיב וכל נדיב לב מצטער ונרחה לפרש דמצטער על מה שעיכו מוכח שהיה רגוז
שיצכח כדי שיאכל אבל במוד לא היה מוכל ופשיטא ללאו הייכו שב מידיעה כיון שכרגוז היה מוכח כדי שיאכל:
דף מס ושס משום דהוה תרומה וקדשים כו' גבי קדשים כתיב נעורת כל נדיב לב עולות וגבי תרומה כתיב ונשא לכס תרומת כל איש אשר ידבכו לבו ומע"ג דתרומ'
חול אבל קדשים בלאמר בריש הימים מקדש ולא יפרי מקדשים מ"מ קדשים ניתנו מיגיה הילכך הוי שני כתובים הבאים כאחד וכקו' פי' דתרומה
היינו תרומת המעשר דכתיב וכל נדיב לב הביאו:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0056
DFG

מתני׳ שהיה כדין שיהא הנשבע לקיים ולא קיים כדברי ר׳ יהודה כן בתירא ברשיעין ולא ברשיעין דברי רבי יהודה והכי קתמר נשבע לקיים ולא קיים פטור שהילו לדברי רבי יהודה בן בתירא שהיה כדין לחייבו: גמ׳ יכול נשבע לבטל את המצוה כולי ותהא ז׳ קריים כדעשה שהוא מבטל לעשות שמבטל את המצוה:

פתני׳ נשבע לבטל את המצות ולא ביטל לקיים ולא קיים פטור שהיה כדברי ר׳ יהודה בן בתירא א״ר יהודה בן בתירא כה אם הרשות שאינו מושבע עליו מהר סיני הרי הוא חייב עליו מצוה שהוא מושבע עליה מהר סיני אינו דין שיהא חייב עליה אמרו לו לא אם אמרת בשבועת הרשות שלא עשה בה לאו כהן שאם נשבע לבטל ולא ביטל פטור:

גמ׳ ת״ר יכול נשבע לבטל את המצות ולא ביטל לקיים ולא קיים תלמוד לומר להרע או להטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות אוציא נשבע לבטל את המצוה ולא קיים שהוא פטור יכול נשבע להרע לעצמו ולא להרע לאחרים תלמוד לומר להרע או להטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות אבא נשבע להרע לעצמו ולא הרע שהרשות בידו יכול נשבע להרע לאחרים ולא הרע שיהא חייב תלמוד לומר להרע או להטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות אוציא נשבע להרע לאחרים ולא הרע שאין הרשות בידו מנין לרבות הטבת אחרים תלמוד לומר או להטיב ואין היא הרעת אחרים אכה את פלוני ואפצע את מוחו וממאי דקראי בדבר הרשות כתיבי דילמא בדבר מצוה כתיבי לאסלקא דעתך דבעינן הטבה דומיא דהרעה והרעה דומיא דהטבה דאקיש הרע להטבה מה הטבה אינה בביטול מצוה אף הרעה אינה בביטול מצוה הרעה גופה הטבה היא ואקיש הטבה להרע מה הרעה אינה בקיום מצוה אף הטבה אינה בקיום מצוה הטבה גופה הרעה היא אי הכי בדבר הרשות נמי לא משכחת לה אלא מדאיצטריך או לרבות הטבת אחרים שמע מינה בדבר הרשות כתיבי דאי סלקא דעתך בדבר מצוה כתיבי השתא הרעת אחרים איתרבי הטבת אחרי מיבעיא והאי או מיבעי ליה לחלק לחלק לא צריך קרא הניחא לרבי יונתן אלא לרבי יאשיה מאי איכא למימר דתניא איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אמו ולא אביו מנין ת״ל אביו ואמו קלל אמו קלל דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו

עד

לקיים המנות פטור שהיה כדין שמוע מיניה דברי ר׳ יהודה כן בתירא נקוט גורם כדברי יהודה כן בתירא ולא גרסינן דברי מזוס דמתני׳ קתני פטור ולא יהודה כן בתירא לקמן במתני׳ ר״ש היה מחלק לקיים ג׳ דברים הסופרים דברי יהודה בן בתירא נמשכע שלא לאכול נבילה ולאכול הפטור כדין שיהא חייב על אחת מהן ועל שניהן נר מצוה נמי פרים נבי נבילה מושבע ועומד מהר

כדברי ר׳ יהודה בן בתירא אר׳ יהודה בן בתירא כה אם הרשות שאינו מושבע עליו מהר סיני הרי הוא חייב עליו מצוה שהוא מושבע עליה מהר סיני אינו דין שיהא חייב עליה אמרו לו לא אם אמרת בשבועת הרשות שלא עשה בה לאו כהן שאם נשבע לבטל ולא ביטל פטור: גמ׳ ת״ר יכול נשבע לבטל את המצות ולא ביטל לקיים ולא קיים תלמוד לומר להרע או להטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות אוציא נשבע להרע לעצמו ולא להרע לאחרים תלמוד לומר להרע או להטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות אבא נשבע להרע לעצמו ולא הרע שהרשות בידו יכול נשבע להרע לאחרים ולא הרע שיהא חייב תלמוד לומר להרע או להטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות אוציא נשבע להרע לאחרים ולא הרע שאין הרשות בידו מנין לרבות הטבת אחרים תלמוד לומר או להטיב ואין היא הרעת אחרים אכה את פלוני ואפצע את מוחו וממאי דקראי בדבר הרשות כתיבי דילמא בדבר מצוה כתיבי לאסלקא דעתך דבעינן הטבה דומיא דהרעה והרעה דומיא דהטבה דאקיש הרע להטבה מה הטבה אינה בביטול מצוה אף הרעה אינה בביטול מצוה הרעה גופה הטבה היא ואקיש הטבה להרע מה הרעה אינה בקיום מצוה אף הטבה אינה בקיום מצוה הטבה גופה הרעה היא אי הכי בדבר הרשות נמי לא משכחת לה אלא מדאיצטריך או לרבות הטבת אחרים שמע מינה בדבר הרשות כתיבי דאי סלקא דעתך בדבר מצוה כתיבי השתא הרעת אחרים איתרבי הטבת אחרי מיבעיא והאי או מיבעי ליה לחלק לחלק לא צריך קרא הניחא לרבי יונתן אלא לרבי יאשיה מאי איכא למימר דתניא איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אמו ולא אביו מנין ת״ל אביו ואמו קלל אמו קלל דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו

עד

עד שיפרוש לך הכתוב יחדיו ואפילו תימר דלא מיבעיא הא דכתיב יחדיו בחורב כשור וחמור שלא יתחייב אלא אחד אחד מיבעיא לן דלא מיבעיא לן למעוטי קושר לתורי הקרון ונפל לבורות כמה ופצתים מיבעיא לן למעוטי שלא פתחו אלא שנים כגון שני מלבושים לאחד שלא נתכוון לאחד אלא לשנים:

אלא לימא מסיפא בכתר מנוה מהו מיעט ואם תאמר מיבעי ליה למיעט לשני חיובים ומילתא דלית בלהכא לעזאזל ומילתא דלית בלהו והן לגופיה דרך ויש לומר דסלקא דעתך אמינא הן כדקתני רישא לעיל והני מילי מדברין בחד מדברין בחד ועוד אם כן ליכתוב לעזאזל ושלח לא כתיב ולא בלשון הרעה והטבה: הא תנן למה תיחכה הוא דליכא זר היה נירס הקן ודייק מדתנן כמתני' תלת זימנין שלח מוכל שלח מוכלנה ואין נזיר כנסים דנדרים תנן שבועה שלח מוכל שלח מוכלנה מיבעי ליה לאתויי מקדיש חתיכה חולין ואתויי מקדיש חתיכה חולין

אפי׳ כל שהוא נמי איבעית אימא שלא אוכל איבעית אימא שלא אוכלנה איבעית אימא שלא אוכל מיגו דמהניא ליה שאלה נמי אבזית קמא בתרא מהניא ליה שאלה נמי אבזית קמא ואיבעית אימא שלא אוכלנה אי שייר בזית חשיב לאיתשולי עלויה ואי לא לא חשיב לאיתשולי עליה מיתיבי מי שנדר שתי נזירו ומנה ראשון ראשון והפרי עליה קרבן אחד נשא על הראשון עלתה לו שנייה בראשון הב״ע בשל ביפר והתני כיפר בשלא גילחו״ א היא דאמ׳ תגלחת מעכבא והתניא גילח אפר רב אשי נזירות קא רמית סיגרם לשנייה שלא תחול ראשונה ואינו אומר אם אפילו אכלה כולה נשאל עליה איבשוגג מחוסר קרבן או במזיד מחוסר מלקות אבל כפתוהו על העמוד לא כדשמו׳ דאמר שכוא כפתוהו על העמוד ורץ מבית דין פטור ולא היא התם רץ הכא לא רץ אמר רבא שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל וואכל את הראשונה בשוגג והשנייה במזיד פטור ראשונה במזיד ושנייה בשוגג חייב שתיהן בשוגג פטור שתיהן

אמר רבה שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו מה שפירש בקונטרס שבועה חלה חלה כשעת מעשה הרחמן הילכך היתה שעתה שפת שבועה היא ואם נאמרה שעה זכור את שבועתו קרינ׳ ביה׳ שבוע׳ ואלה עליה שבועה להתחייב קרבן על השוגג בין שאכל התנאי הרחמן בין שאכל המיסור רחמן ובלבד שתהא שגגה בשעת אכילת התנאי דהיינו שאכל המיסור זה בפי׳ מגומ׳ דבשעת אכילת המיסור רחמן לא מסכחת חיוב קרבן דאי לאכלו בשוגג לא קרינ׳ ביה המדם בשבועה ולא חלה עליו שבועה ואי לאכלו במזיד הא בענן שגגה בשעת אכילת המיסור לפירוש הקו׳ ואי לפיפר לאיכפר ליה שבועה שלא נדחק דמסכחת לה נגון שבשעה שאוכל מ סור רחמן לא שכח שבועתו והוי המדם בשבועה שגגה הוא שאינו יודע שזו הככר שנשבע עליו ואף על פי כיוצא׳ לאיכלו חשוב שגגה הואיל ובדבוק לא היה אוכלו לפי שמתאוה לאכול של תגלי אז נפשיס עניין שנדיך לאוכלו כגון שנשבע לאוכלו מי שמסתכן עליו וגל זה דוחק ומה שפירש נמי בסיוע נבי מכל את הרחמן כו׳ הלי דנקט לאכילת התנאי כריסח לאו משום דלאי עביד לאפכח לא מיללא דודאי מיללא ומתחייב למפרע אלא ר״ל לאיפכח אבנח דקאי דלמה מייב קרבן בשוגג ועוד לפר׳ ר״ת מלרנה מייב בשוגג אלא ר״ל כדפי׳ שאכל לאיסור רחמן וזכר לאיסור רחמן בשעת שבועתו דת״כ לא מיללא כלל אלא הוי המדם בשבועתו ולא נעבי נמי למ מר שאכל לאיסור במזיד בשעת אכילת התנאי דאין כאן שגגה בשעת אכילת המיסור ואין ר״ל כלל שהרי לאיסור רחמן וזכר את

בשם שנדרי שגגות מותרין כן שבועת כדלקמן כתיב כדלקמן כתיב שבועת כתיב מדורשין הללו בשבועה פוטר ויש לומר מצו' דהתם

דף כה נדרים שגגת מצוה היא בפ"ק° נדרים מכל מקום שבועת שגגות היכי דמי כדרב כהנא דרב אסי אמאי לא מצרכ דומיא דתנן נבי נדר כגון דאמר שבועה שלא אוכל פירות הללו אם אכלתי והוכר שאכל או אם אכלתי והוכר שהיה דרב כהנא ורב אסי לית להו שייך לשון תותרות דאכתי יצתה בו שבועת שקר ועוד תיובתיה דלקמן בפ' שבועת

דף לה °הפועלות ז דתני לעסוקות דקאמר לישנא תניא כדרב כהנא ורב אסי אמאי לא מצרכ דומיא דתנן נבי נדרים דאמרי שגגות ולישייבו נמי בשבועת שגגות דומיא דתנן נבי נדרים הללו ניקום לעסוק בהן מעשה ורבות דלמפרע עובר על שבועתו בשעה שעוברת ואם תאמר נדרים היכי ליפטר מהשתא שבועה מציו פטור והשתא לא מצי למיקם מהשתא מתניתין דנדרים תנינא דרב כהנא ורב אסי דל

ואכל תאנים והפריש קרבן ואח"כ אכל ענבי
לחורידיהו הויא להו ענבי חצי שיעור וחצי שיעור
לא מיחייב קרבן הכא נמי כגון דאמר שבועה
שלא אוכל עשר וחזר ואמר שבוע שלא אוכל
תשע ואכל תשע והפריש קרבן ואח"כ אכל
עשירי הוי לי עשירי חצי שיעור ואחצי שיעור
לא מיחויי: מתני' אזיד היא שבועת שוא נשבע מא אם
לשנות את הידוע לאדם אמר על העמוד של
אבן שהוא של זהב ועל האיש שהוא אשה ועל
האשה שהיא איש נשבע על דבר שאי אפשר
לו אם לא ראיתי נמל שפורח באויר ואם לא
ראיתי נחש בקורת בית הבד אמר לעדי בואו
והעידוני שבועה שלא נעיד דנשבע לבטל את
המצוה שלא לעשות סוכה ושלא ליטול לולב
ושלא להניח תפילין זו היא שבועת שוא שחייבין
על זדונה ככרת ועל שגגתה פטור שבועת
שאוכל כבר ב שבוע שלא אוכל ה' ראשונה
שבועת ביטוי והשנייה שבועת שוא אכלה
עבר על שבועת שוא לא אכלה עבר על שבוע
ביטוי: גמ': אמר
עולא והוא שניכר לשלשה בני אדם:
נשבע על דבר שאי אפשר לו אם לא ראיתי
גמל פורח באויר: עב עה שראיתי לא קאמר
מאי אם לא ראיתי אביי אמר תני שבועה
שראיתי רבא אמר באומר יאסרו כל פירות
שבעולם עלי אם לא ראיתי גמל פורח באויר
אמר ליה רבינא לרב אשי ודילמא האי גברא
ציפורא רבא הוי ואסיק ליה שמא גמלא וכי
קא משתבע אדעתי דידיה אישתבע וכי תימ
בתר פומיה אזלי ולא אזלינן בתר דעתי והא
תניא כשמשביעין אותו אומרים לו הוי יודע
שלא על דעתך אנו משביעין אותך אלא על
דעתנו ועל דעת בית דין מאי טעמא לא משו
לשנות את הידוע לאדם אמר לעדי בואו
והעידוני שבועה שלא נעיד דנשבע לבטל את
המצוה שלא לעשות סוכה ושלא ליטול לולב
ושלא להניח תפילין זו היא שבועת שוא שחייבין
על זדונה ככרת ועל שגגתה פטור שבועת
שאוכל כבר ב שבוע שלא אוכל ה' ראשונה
שבועת ביטוי והשנייה שבועת שוא אכלה
עבר על שבועת שוא לא אכלה עבר על שבוע
ביטוי: גמ': אמר
עולא והוא שניכר לשלשה בני אדם:
נשבע על דבר שאי אפשר לו אם לא ראיתי
גמל פורח באויר: עב עה שראיתי לא קאמר
מאי אם לא ראיתי אביי אמר תני שבועה
שראיתי רבא אמר באומר יאסרו כל פירות
שבעולם עלי אם לא ראיתי גמל פורח באויר
אמר ליה רבינא לרב אשי ודילמא האי גברא
ציפורא רבא הוי ואסיק ליה שמא גמלא וכי
קא משתבע אדעתי דידיה אישתבע וכי תימ
בתר פומיה אזלי ולא אזלינן בתר דעתי והא
תניא כשמשביעין אותו אומרים לו הוי יודע
שלא על דעתך אנו משביעין אותך אלא על
דעתנו ועל דעת בית דין מאי טעמא לא משו

מתני' אזיד היא שבועת שוא נשבע מא אם

מיי' פ"ק ופ"ה מה' שבועות סמג לאוין רלח רמח טו"ד סי' רלג

באומר יאסרו כל פירות שבעולם עלי
אם לא ראיתי בית הבד וכיוצא בו
וכל כגון זה נראים בעיני שהוא
שוגג שלא נתכוון לשבועה זו
כמו שכתב בספרי ולא כגון הקונם
שעושה כן במזיד ומשמע בגמרא
שכל שנשבע על דבר שאי אפשר
לו אם לא ראיתי כגון זה הוא
שוגג ואפילו אומר בפירוש
שידע שאי אפשר לו אם לא
ראיתי נראה שהוא שוגג שכל
מי שנשבע כן דרכו להיות
בטוח שלא יראה ולא יבא
לידי שבועה ולא נתכוון
לשבועה זו ולא כגון הקונם
שעושה כן במזיד ומשמע בגמרא
שכל שנשבע על דבר שאי אפשר
לו אם לא ראיתי כגון זה הוא
שוגג שלא נתכוון לשבועה זו
כמו שכתב בספרי ולא כגון הקונם
שעושה כן במזיד ומשמע בגמרא

ריש פ' שבועות דף כ

דף כב

סמ"ע

דף כב

סמ"ע

דף כב

סמ"ע

כי היכי דלא תהוי הפרה לשבועתייהו הא דתנינן נדר שהודר על דעת רבים אין להם הפרה אין ללמוד מכאן דהשתא שנים לחודה דרשינן דעת הקב"ה שמני וחס תלמוד ומות תמותון שמענו נזורין על דעת הקב"ה ועל דעת הקהל היאך ים להן היתר דלמא נזירות הוה על דעת רבים ועוד היכי מיתתי מלא חרטה ול' דעת הקהל כך הוה שיתירו כשירצו ואפי' מלא חרטה ואה שמכזיבים דעת הקב"ה תיקנו הנזונים לחומרא כעלמא ולא דמי למה שמכזיב משה שהקב"ה נזה להכזיב אבל תרומות שלנו נזורים הכל תלוי בדעת הקהל לחוד:

נבו ברוך קלע כמס נדרים פרק ולתני טרוף ומשני מילתא מגב מזרחים קמ"ל דקורות בית הכד טרוף ונפקא מינה למקח וממכר: לעיל

משום קניא דרבא נרמה דקרן ונשבע דמסתמא רבא הוי יודע הברייתא והיא משכזיב אותו על דעת המקום ועל דעת בית דין:

שבועה שאוכל ככר זו שבועה שלא אוכלנה הרי שבועה שבועה שלא תיתן דשבועה שבועה כיטוי דשבועה שאוכל היינו כזית כמו שבועה שלא אוכל דתמר רבא לעיל דחייב אם אכל כזית ושלא אוכלנה היינו שלא אוכלנה כולה כדתמר רבא נמי לעיל ושמא ים לחלוק בין אוכל לשלא אוכל:

שבועת העדות נוהגת בכשרים אבל לא בפסולים כדרב יוסף דאמר עדות בכשרים פרק שבועת העדות נפקא לן מועמדו שני האנשים אם כן מאי פסולא לדון דהא תנן ס"ד סיעין כל הכשר לדון כשר להעד והא דכתיב והיא שפטה את ישראל היכא למיזל שהיתה מלמדת להם הדינים אי נמי לפי שהיתה נביאה היו מקבלות אות עליהם וכן יש בירושלמי מעתה מאין היתה מעידתם אינה דנה מיהו תימה דסס"ד דנכ"ק וכן ירושי' דרשי' מאם תשים לפניה דם זוה הכתוב אחד לכל דיני ואי מאם פסולא לדון הא לא מיירי לפניהם אלא בכשרי לדון כדמ"ש התם' ולא לפני כותים לפניהם ולא לפני הדיוטות כ"ל דקאמר מיירי בכדיניהו כדיינים וכגידוני ומשני כותים והדיוטות משום לפניהם קאי מאלקיס דמשמע מומחין וקאי נמי מכידונין וכל ישראל האנשי' ונשים בכלל זה:

הדרן עלך שבועת שתים

חייבין דברי רבי מאיר קשיין אהדדי אלא לאו ש"מ הא דענה אמן הא דלא ענה אמן ש"מ אמ' רבינא משמיה דרבא מתניתין דהכא נמי דיקא דקתני שבועת ביטוי נוהגת באנשים ובנשים ברחוקים ובקרובים בכשרין ובפסולין בפני בית דין ושלא בפני בית דין מפי עצמו אין מפי אחרים לא וקתני סיפא זה וזה משבע מפי אחרים חייב קשיין אהדדי אלא לאו ש"מ הא דענה אמן הא דלא ענה אמן ואלא שמע מאי קמ"ל דוקא דמתניתין קאמשמעלן:

הדרן עלך שבועת שתים

מג והא ההוא דהורה בשני שבור מלכא הוה חד דאחזיק תליסר אורוותא תיבנא אמר שמיע בטרוף כולהו נמי מיטרף טריפין בשגבו טרוף: שבועה שאוכל כבר זו שבועה שלא אוכלנה כו': השתא משום שבועת ביטוי מיחייב משום שבועה שוא לא מיחייב הרי יצתה שבועה לשוא אמר רבי ירמיה הני אף

מד על שבועת ביטוי: מתני' שבועת ביטוי נוהג באנשים ובנשים בקרובי וברחוקי בכשרין ובפסולין בפני בית דין ושלא בפני בית דין מפי עצמו וחייבין על זדונה ככות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד שבועת שוא נוהגת באנשים ובנשים ברחוקים ובקרובים בכשרין ובפסולין בפני בית דין ושלא בפני ב"ד ומפי עצמו וחייבין על זדונה ככות ועל שגגתה פטור אחת זו ואחת זו המושבע מפי אחרי חייב אם לא אכלתי היום ולא הנחתי תפילין היום משביעך אני ואמר אמן חייב: גמ' אמר שמואל כל העונה אמן אחר שבועה כמוציא שבועה בפיו דמי דכתיב ואמרה האשה אמן אמן אמר רב פפא משמיה דרבא כתניתין ובריתא נמי דיקא דקתני שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים ברחוקים ולא בקרובים בכשרין ולא בפסולין ואינ' נוהגת אלא בראויין להעד ובפני בית דין ושלא בפני בית דין מפי עצמו ומפי אחרים אינן חייבין עד שיכפרו בהן בבית דין דברי רבי מאיר ותניא בבריתא שבועת העדות כיצד אמ' לעדים בואו והעדוני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות או שאמרו אי אנו יודעין לך עדות משבי' אני עליכם ואמ' לו אמן בין לפני בית דין בין שלא בפני בית דין בין מפי עצמו בין מפי אחרי כיון שכפר בה

כמה"ב

כדרי דף כה

מיימ דף ופה פס שבועות מצא לחוץ רמת רמ"ב טי"ד מיי' הלט דף כה

דף טו ופס דף לח

דף פח ופס

אלא כי היכי דלא תהוי הפרה לשבועתייהו: ואם לא ראיתי נחש בקורת בית הבד: ולא והא ההוא דהורה בשני שבור מלכא הוה חד דאחזיק תליסר אורוותא תיבנא אמר שמיע בטרוף כולהו נמי מיטרף טריפין בשגבו טרוף: שבועה שאוכל כבר זו שבועה שלא אוכלנה כו': השתא משום שבועת ביטוי מיחייב משום שבועה שוא לא מיחייב הרי יצתה שבועה לשוא אמר רבי ירמיה הני אף על שבועת ביטוי: מתני' שבועת ביטוי נוהג באנשים ובנשים בקרובי וברחוקי בכשרין ובפסולין בפני בית דין ושלא בפני בית דין מפי עצמו וחייבין על זדונה ככות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד שבועת שוא נוהגת באנשים ובנשים ברחוקים ובקרובים בכשרין ובפסולין בפני בית דין ושלא בפני ב"ד ומפי עצמו וחייבין על זדונה ככות ועל שגגתה פטור אחת זו ואחת זו המושבע מפי אחרי חייב אם לא אכלתי היום ולא הנחתי תפילין היום משביעך אני ואמר אמן חייב: גמ' אמר שמואל כל העונה אמן אחר שבועה כמוציא שבועה בפיו דמי דכתיב ואמרה האשה אמן אמן אמר רב פפא משמיה דרבא כתניתין ובריתא נמי דיקא דקתני שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים ברחוקים ולא בקרובים בכשרין ולא בפסולין ואינ' נוהגת אלא בראויין להעד ובפני בית דין ושלא בפני בית דין מפי עצמו ומפי אחרים אינן חייבין עד שיכפרו בהן בבית דין דברי רבי מאיר ותניא בבריתא שבועת העדות כיצד אמ' לעדים בואו והעדוני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות או שאמרו אי אנו יודעין לך עדות משבי' אני עליכם ואמ' לו אמן בין לפני בית דין בין שלא בפני בית דין בין מפי עצמו בין מפי אחרי כיון שכפר בה חייבין דברי רבי מאיר קשיין אהדדי אלא לאו ש"מ הא דענה אמן הא דלא ענה אמן ש"מ אמ' רבינא משמיה דרבא מתניתין דהכא נמי דיקא דקתני שבועת ביטוי נוהגת באנשים ובנשים ברחוקים ובקרובים בכשרין ובפסולין בפני בית דין ושלא בפני בית דין מפי עצמו אין מפי אחרים לא וקתני סיפא זה וזה משבע מפי אחרים חייב קשיין אהדדי אלא לאו ש"מ הא דענה אמן הא דלא ענה אמן ואלא שמע מאי קמ"ל דוקא דמתניתין קאמשמעלן:

הדרן עלך שבועות שתים

כמה"ב

כדרי דף כה

מיימ דף ופה פס שבועות מצא לחוץ רמת רמ"ב טי"ד מיי' הלט דף כה

דף טו ופס דף לח

דף פח ופס

חלא היכי קאמר להו לא על דעתכ' כי היכי דתהוו שבועתכ' על דעת אחרים ולא יוכלו הם להתירה דנדר שהודר על דעת רבים אין להפרה: ולא הוי נחש עב קבורות בית הבד בתמיה: והא ההוא נחש כשני שבור מלכא: דאחזיק תליסר בית הבד בתמיה: תליסר אורוותא מלא טלא עבר אורות סוסים תבן סתיה בילא בני אדם ושבו אכילות תבן ובתנו כף תורה אור בסמות ותיות ונחלי אם טמוני בהן ובלעם וכעכו בגופו ומת: ליבנן מתניתין נדרים מדרשתא אכילות: בטרוף הא דקאמר כדרי דף כה קבורת בית הבד שים בו חריסים כך רגילין נחש עב קבורות: כולהו נמי מיטרף טריפי ומשני כשגבו טרוף נשבע שהיה טרוף כגבו ואין נחש עבה נשבע שהיה טרוף כגבו: קתני לא אכל עובר אם ס שבועת ביטוי משבועת בילו מחייב משבועת עוה לא מקייב בתמיה וכי הנשבע לבטל את המצות וקיים שבועתו מינו עובר אשה ובני משבועת ביטוי שלא קיים ועל שבועת עוה רק ע"פ שקיימה: מתני': נוהגת באנשים ובנשים כו' משמ' דבעי למיתני בשבוע' העדו' ולא בנשים ברחוקים ולא בקרובי וכולי תני כהאי נוהגת נכל אלו: ברחוקים כגון שמתן לפלוני ומוק לקרוב: בכשרי לפנ' או בפסולין: מפי עצמו שמונים הוא שבוע' מפיו כלכתיב קלע והוא הדין כמי שמושבע מפי אחרי ואמר אמן כדקתני סיפא ואחת זו ואחת זו המושבע מפי אחרים חייב אבל אמר אמן פטור כגון משביעני עליך אם לא אכלת אם לא אכלת ואמר לו לא אכלתי הו לא אכלתי: שבועת עוה בקרובין וברחוקים אמר על האיש שהוא אסור בקרובי כגון ברחוקי: גמ': כמונית שבועה מפיו לכל דבר כגון להתחייב משום ביטוי דכשיגין סיונית כשפתיו כגון לעניין שבועת עדות דמחייב רבי מאיר מפי עצמו אף שלא בפני ד' ב': מתניתין ובריית' כמי דיקא הו מקשינן מתניתין ובריית' להדדי ולא מיתרון לא כהכי: אלא כרמיון להעיד שפרש לקמן למעוטי מלך דתנן המלך לא מעיד: על סיכפרו בו בבית דין דכתיב אם לא יגיד במקום הראוי להגלה הכתוב מדבר וקרית כמושבע מפי אחרים כתי' ושמעה קול אלה אלה מפי עצמן בין בבית דין בין שלא בבית דין מייבין דיליף ליה ר"מ בפר' לנקמן נג"ם: משביעני עליכם ממרו ממן כגון כפני כ"ד בין שלא בפני בית דין מייבין הכא נמי קשיין להדדי דהא מפי אחרים הוא ומחייב רבי מאיר שלא בבית דין: דוקיית דמתניתין קמ"ל משמעינן דדוקא תנן מפי עצמו כשבועת ביטוי אבל מפי אחרים פטור ודקתני מתניתין סיפא אחת זו ואחת זו מושבע מפי אחרים חייב דדוקא בעבו לתן תנן כדקתני ואמרו לתן דאף תימא לורקא דמילתא קתני:

הדרן עלך שבועת שתים

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0062
DFG

שבועת העדות נוהגת בתכשיט ולא בפשיטה לכתיב והוא ענד גרמוי להעיד דבר הכתוב ומשה פסילה לעדות כדלקי בפירקין מועמדו שני מכשיר: קרונים סם לין לעדות ולא נפסלין כו ונוין פסולה כסנהדרין לפיכך לה והי כיהו התם מערם: פסול מן התורה שנאמר תשת חמס עד תורה לאפוקי מלי: בפני בית דין ולא בפני בית דין: אם מפי עצמו נפסל שנאמר שבועת ה' תהיה לך עדות: ומפי הקבלה למדנו מה תלמוד לומר אלה עליכם שתהו ותעידו כמו שהעדו להם לומר לך שאין עדות ולא שבועה אלא מפיכם מיכן אמרו עד שיכתבו בכתב דין הכתוב אם לא יגיד ונשא עונו יכול שמלין ואין חייבין אלא על העדות בלבד ת"ל ונקרא בו מכתב אלה אין לי אלא אלה שבכתב מנין לרבות שבעל פה ת"ל אלה ואלה: יכול אף כל המצוות כן ת"ל אלה ואלה אין לי אלא אלה ואלה מנין לרבות כל המצוות ת"ל אלה ואלה: הא כיצד מלין בשבועת העדות ומחייבין בשבועת הדיינין: מיכן אמרו עולה ויורד: על דון השבועה שהרי לא נאמר כה יעלה: ועל כנגדתה עם דון העדות שמחייבים הם ומחייבים לו עדות לכל הנשבעים הם על הקיום כשאר כנגדת כיוצא בו לשעבר לתוקימ' בלומר יודע אני שנשבע או מחוייב לכל לכי יודע שחייבין על קרבן: ומיכן חייבין על כנגדתה הם שנגעים הם לגמרי פסולין שאין יודעין לו עדות ואחר כך נזכרו שהרי מינוסין הן לא קנינא בהו נפשעין לשקר: גמ' מנהני מילי דנשים פסולות לעדות: נשים הכתוב מדבר דכעדי משתעי קרא דכתיב לעיל מיניה כי יקום עד חמס באיש ועמדו: נשים הכתוב מדבר ללמדך שאין עדות נשים: ומה נפשך לומר ואם תרגם להסיב תשוב על דרך זו הרי לך גזירה שוה מפורשת שהכתוב מדבר בעדים: ונאמר להלן שני ע"פ שני עדים: מה להלן פשוטי עדים אף כאן פשוטי עדים לרבות את הקטנים ואת העבדים: וכי תימצא אומר כן נמצא מיישתעי קרא ואפי' הן תוכיחי דכיס מו נמצעים רבים נדין אחד כל המוכיחים קרי להו קרא אחד: מנהו כבעלי דינים שיעמדו בעזירה דהא קרא נמי בבעלי דינים מיירי דכתיב אשר להם ריב: שלא יהא אחד עומד ואחד יושב שלא יהא חבירו שמבקדין אותו ויתר ממנו ויספתו דבריו: סוף דין את חבירך לכף זכות ולא נדין בשבועת דיינים הכתוב מדבר שלא נרמזה חבירו עושה דבר שאתה יכול להכריעו לצד עבירה ולצד זכות הכריעו לזכות ואל תחשדהו בעבירה: הא למדנו לדונו יפה לקטן מפרש לה למיסרי תילי תילי בתיגרייה שם שנתו שני דינים לפניך ואחד מהם של תלמידי חכמים הוי פוסק אותו תחילה ופטור אותו מלפניך: למחי שלח לי מילתא לחנופי ליה שמא לבקניפו בתימיה: לית סברת גבריה כעבריינית שם כ מ דין אחר לפני מכפוק את זה תחילה: מי נמי

שבועת °העדות נוהגות באנשים ולא בנשים ברחוקין ולא בקרובין בכשרין ולא בפסולין ואינן נוהגות אלא בראויין להעיד בפני בית דין ושלא בפני בית דין מפי עצמו ומפי אחרים אין חייבין עד שיכפרו בהן בבית דין דברי ר' וחכמים אומרים בין מפי עצמו ובין מפי אחרים אינן חייבין עד שיכפרו בהן בבית דין וחייבין על דון השבועה ועל שגגתה עם דון העדות ואינן חייבין על שגגת ומה הן חייבין על דון השבועה קרבן עולה מי יוורד: גמ' מנהני מילי דר' ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר אחד אומר בעדים אנו אינו אלא בבעלי דינין כשהוא אומ' אשר להם הריב הרי בעלי דינין אמו' הא מה אני מקיים ועמדו שני האנשי' בעדי' הכתוב מדבר ואם נפשך לומר נאמר כאן שני ונאמר להלן שני מה להלן בעדים אף כאן בעדי' כאי אם נפשך לומר וכי תימא מדלא כתב ואשר להם הריב כולהו קרא בבעלי דינין משתעי נאמ' כאן שני ונאמ' להלן שנים מה להלן בעדי' אף כאן בעדי' הניא אידך ועמדו שני האנשים בעדי' הכתוב מדבר אחד אומ' בעדים אנו אינו אלא בבעלי דינין אמרת וכי שנים באים לדין שלשה אין באין לדין ואם נפשך לומר נאכר כאן שני ונאכר להלן שני מה להלן בעדי' אף כאן בעדי' מאי אם נפשך לומ' וכי תיכא בהיב' ונתבעקא מישתעי קרא נאמ' כאן שני ונאמר להלן שני מה להלן בעדי' אף כאן בעדים הניא אידך ועמדו שני האנשי' בעדים הכתוב מדבר אתה אומ' בעדי' אנו אינו אלא בבעלי דינים אמר' וכי אנשים באין לדין נשי' אין באות לדין ואם נפשך לומ' נאכר כאן שני ונאמ' להלן שני מה להלן בעדי' אף כאן בעדי' מאי אם נפשך לומר וכי תים אשה לאו אורחה מש' כל כבור' בת מלך פנימה נאמ' כאן שני ונאמ' להלן שני מה להלן בעדים אף כאן בעדים ת"ר ועמדו שני האנשים מצוה לבעלי דינין שיעכדו אמר רבי יהודה שכעתי שאם רצו להושיב את שנים מושיבין איזהו אסור שלא יהא אח עומר ואחד יושב אחד מדבר כל צורכו ואחד אומר לו קצר דבריך תנו רבנן °בצדק תשפט עמיתך שלא יהא אחד יושב ואחד עומד אחד מדב' כל צרכו ואחד אומ' לו קצר דבריך ד"א בצדק תשפט עמיתך הוי דן את חבירך לכף זכות חני ר' יוסף בצדק תשפט עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדונו יפה רב עולא בריה דרב עילאי הוה לי' דינא קמיה דרב נחמן שלח ליה רב יוסף עולא חבירנו עסית בתורה ובמצות אסר מאי שלח לי לחנופי ליה הדר אמר למישר בתיגרא

אינמי

שבועת העדות מנהני מילי תימא מתני' קרא דעבד פסול לעדות בפרק °החובל מלא יומתו מכות על פיהם תיפוק לי' מדכתיב לא יומת אב על בנים דף פח: מדכתיב דנמרינן לה מהכא:

שלשה מין בתין לדין מכל מי כעדים מיירי מתני' ספיד דמורחא דמילתא דכיון דסגי בתרי דלא מתו טפי מכל הבאים לדין כלבעלי דיכין רבולים לפיכך כפונה את מלך פניכם ואם תאמר הכתוב נתן מלך פניכם ואתה אומר לי' מלך ליה למפיסי נפשי דילמא קא דנקט קרא מכשים משום דכל כפונה את מלכים לומר דנבי עדים ע"כ נדיכין לכך דמין עדמפי עד כשר מפי לדין יכולה לפסול טענותיהם כיל מחר:

מצוה בכעלי דיכין שיעמדו ומפילו רבי יהודה מודה בגמר דין מן כעדים דמצוה שיעמדו כדתניא בספרי °דאומר דקטן מסת דומדו לא מתסע עמידה דנפקא לן קרא °מעומ' מן קף מ"ב ויקרע ופרין הלא מעתה ועמד ואמר ה"מ ופתנ' מן כין עומד נין יושב ואזכי התם לא כתב ויעמוד ויאמר הכא כתיב ויקם ויקרע ויש לומר דועמד סתין מעשה לאתויי כי הכא מסת"ד ולאי עמוד לכל ועמד שים מעש' לאתויי כי סת"ד ועמד ואמר לא מסת"ד כמו עמדו וקדשו ועמד ונשתל ועמד וכתב כל נכסו ולאחר והא לאחר לא כתי עמוד כס"פ מכות °חליצה דמעמד דנעשין חליצה מעומד לא מסיים דכתיב ועמד ואמר כדפ' ועוד דה"ל היתה עיכובא כדכתיב בפרשה ככה דכתיב עיכובא הוה ולא תאמר לה לעמוד מסו' דמכו' כבעלי דינין לעמוד כדאמ' ה"ל מוה לה לעמוד ולטעון לו שמא לחלוץ מסום דחליצה פשיטא כגמר דין:

שאם יכו"ל להוסיף כו' והיינו דם הדרין בדק כהן °גדול דאמר ליה ס' עיון נון שמא יאמי עמוד על רגליך ויעידנו נך מתי הלא כבר יהודה ולא דיים בשעת גמר דין הוה ולא בשעת קבלת עדות שהוא תחילת דין:

לבאי שלא ליה כו' סמ"ל להסובי נזכותיה כדתמרינן פרק כל °כתבי הק דם תיתי לי דכי מתי בורגא מרגנן ק"ו לדיכא לא מנגיכא ריבתא מכי סדיא עד דמהפכי נזכותיה:

למישרי ליה תנרי כיבנאי שני דיני בכת אחת ואם נא דין אחד תחילה נדרך להקדימו כדתמרינן בכבא דדיין °בקטן בגדול ת"ש דמעין מי נמי עשה לכבוד התורה עדיף כדתמרינן פרק °כתרת לכתובות:

מי נמי

אי נמי לשודא לפר"ת דמפרש דשודא למי שירצה הדיין ליתן ניתן נדין ליתר דהכא היה כעל דין שכשנדו ת"ח והיה ירא שמא יתן לו כדאמר דתלמיד חכם קודם גבי נכסים לטובה ולכן שלח ליה פנס זה ת"ח ועשה שודא למי שירצה:

הכל מודים בעדות דכתב ועמדו שסמכו לשני אנשים ולא כתב ושכי אנשים אחר להם היכ יעמדו ועי"ל דקאי נמי אחאחר להם היכ להדיינו בעלי דיני וכגמר דין כדאמרינן בסמוך דאית לן לאוקומא דותיק דעדים דהוי כגמר דין:

אפרח עלי כר חוורא מע"ג דכעינן קומץ דקלב שיש בה הדו כדאמרי' ק' דקידושין מ"מ אין ליסור שהרי עומד שיש ועי"ל דהיה ידוע שכשניה עתר ושלא עשה שלא מזוז שתיית מענת בעל דינה וכשלחו הכי לא רמי לעומד מפניו נכית הכסא וכניית האדרבן דהתם ליכא הידור כלל:

והאמר מר בשעת גמר דין כו' מע"ג דהיה יכול להושיבם כדאמר בסמוך דעשה דכנוד תורה עדיף וה"נ עשה דכבוד תורה שהיתה תחת חבר היכי למימר שלא רצה להושיבם שלא לפתוח טענת בעל דינה אפי' בשעת גמר דין מע"ג שגמר הטענות לו שמא אין בידו אחת חבר להתר מיתה עשה דכבוד תורה עדיף:

דף יח אבל מיסורא אין מכשא בפניהדיין פרק כהן גדול דפריך נבי כהן גדול מעיד והתעלמת לא מצי לשנויי הא דמעיד הייני בשיסור דה"ל אפילו תלך כמי דגבי מיסורא לא אמרן שתהא מיפחו עליך משום דאין מכשא כו' מיהו תיפוק ליה דהכא שלא עשה הוא ובקרקע מי שמתו בנרגות מוכח דשרי אפי' בשיסור דדריך גבי כאונת כלום ס בנגד פוסטו אפילו בפוק מוהלך לשחוט את פם זו ולמול את בנו שמטר למת מנוה משום כזיון המת ומצני שב ואל תעשה שהני ויש לומר דהתם בנחי גדול היה למת מנוה שאין לו קוברים לכן שב ואל תעשה שרי תזע דכקרובין לא חשי כל כך דילמא פשה ומיל"ה וכן לפשוט כלאים בפוק בנחי גדול כבנחי את מצוה להכי פריך מינה הכל הכא בני עדות ליכא בנחי כל כך ולא שרי בשיסורא אפילו בשב ואל תעשה ולפי זה בנחי דמצה שק אקופה והתם בחי דפריך מתנה שק וקופה מכ"ש פריך וה"ק לצנויי שב ואל תעשה כדאמרי בתר הכי אלא דפשיט מצני שהני ממון דאיתיהב למחילה או שמא אכתי לא מסיק מדעתיה היה שנא ועי"ל דבעשוסים ליסור פליגי לא מיקרי שב ואל תעשה והכא כדפירש בקונ' כגון שבא אצל לפני מכם להתירה ליגשא ותלמיד זה יודע שבעלה מי וכמחונה שרי אפי' אוני' ממון על ידו מבעל ואלא כדין ואתה שק אקופה אם ליטלו ואפשר נמי ניחא דהא דמינטרין לצנויי התם שהא ממונא דמיתיהב למחילה:

עשה דכבוד תורה עדיף ואין תאמר כ"ש בכבוד מלך דלמחול על כבודו ואמאי מוקמא שמעון כן שטח לנמי המלך בפרק כ"ג בסנהדרין ויש לומר דשאני כבוד דכי נפשות דמיירי מי נמי

מי כפרח מה כהדרין סע"א ד"ה מי נמי

שי' שכב ופד מה בהדרין סוג עמין קו שחת מי"ט טו דף יח

נמקום שאין חכם מוחל על כבודו תמיד כבוד תורה מכבוד מלך ומה שיכול למחול משום דתורה דיליה היא: ורומה

מי נמי לשודא דדייני ים דין שאינו תלוי כרחיית עדים ולא בשבועה שלא בפני שלא דדייני ניטה לזכי ולחייב כגון הנך דבתוכו ההוא דאמר להו נכסיי לפלוני ואחרו סני טובי ואמרי התם שודא דדייני למי שירצה ומה שהרחוק לתת לו מתנ' מי נמי לצני שטרו של מכר שנכתבו ביו לאחד ואין ידוע למי מסר המוכ' שטרו תחילה אמרינן שודא דדייני לף כתן

תורה אור

כך שלח לי מם הדין תלוי בשודא דדייני וה

גר מצוה

אינמי לשודא דדייני אמר עולא מחלוקת בבעלי דינין אבל בעדים דברי הכל בעמידה דכתיב ועמדו שני האנשים אשר רב הונא מחלוקת בשעת משא ומתן אבל בשעת גמר דין דברי הכל דיינין בישיבה ובעלי דינין בעמידה דכתיב וישב משה לשפט את העם ויעמד העם ל"א מחלוקת בשעת משא ומתן אבל בשעת גמר דין דברי הכל דיינין בישיבה ובעלי דינין בעמידה דהא עדים כגמר דין דמו וכתיב בהו ועמדו שני האנשים דביתהו דרב הונא הוה לה דינא קמיה דרב נחמן אמר היבי ניעביד אי איקום מקמה מסתתם טענתיה דבעל דינא לא איקום מקמה אשתחבר הרי היא כחבר אמר ליה לשמעיה צא ואפרח עלי בר איתו ושדי עלוואי ואיקום והאמ' מר מחלוק בשעת משא ומתן אבל בשעת גמר דין דברי הכל דיינין בישיבה בעלי דינין בעמיד דייתיב כמאי דשרי מסאניה ואמ' איש פלוני את זכאי איש פלוני אחה חייב אמר רבה בר רב הונא האי צורבא מרבנן ועם הארץ דאית להו דינא בהדי הדדי מותבינ'ליה לצורבא מרבנן ולעם הארץ נמי אמ'ליה תיב ואי קאי לית לן בה רב בר שרביא הוה ליה דינא קמיה דרב פפא אותביה ואותיב נמי לבעל דיניה אחא שליח דבי דינא בטש ביה ואוקמיה לעם הארץ ולא אמר ליה רב פפא תיב היכי עביד הכי והא מסתתמן טענתיה אמר רב פפא מימר אמר איהו האי אותבן שליח הוא דלא מפיים מינאי ואמר רבה בר רב הונא האי צורב' מרבנן ועם הארץ דאית להו דינא בהדי הדדי לא ליקדו צורבא מרבנן וליתיב משום דמיחזי כמאן דסדר ליה לדיניה ולא אמרן אלא דלא קביע ליה עידניה אבל קביע ליה עידניה טריד ואמר רבה בר רב הונא האי צורבא מרבנן דידע בסהדותא וזילא בידה מילתא למזיל לבית דינא דזוטר מיניה לאסהודי קמיה לא ליזיל אמר רב ששא בריה דרב אידי אף אנן נמי תנינ'מצא שק או קופה ואין דרכו ליטול הרי זה לא יטול ה"ם בממונא אבל באיסורא אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' כל מקום שיש בו הלול ה' אין חולקין כבוד לרב: רב ייתר הוה ידע ליה סהדותא לסר זוטרא אתא לקמיה דאמימר אוחבינהו לכולהו א"ל לרב אשי לאמימר והאמר עולא מחלוקת בבעלי דינין אבל בעדים דברי הכל בעמידה א"ל האי עשה והאי עשה עשה דכבוד תור"ה עדיף: סימן סניגרון בור גזלת סרפה: ת"ר מניין לדיין שלא יעשה סניגרון לדבריו ת"ל מדבר שקר תרחק ומניין לדיין שלא ישב תלמיד בור לפניו ת"ל כדבר שקר תרחק מניין לדיין שיודע לחבירו שהוא גזלן וכן עד שיודע בחבירו שהוא גזלן מניין שלא יצטרף עמו ת"ל מדבר שקר תרחק מניין לדיין שיודע בדין שהוא סרוסה שלא יאבר הואיל והעדים כעידין

סמוך כג

מח

מז

אחתכנו ויהא קולר

קולר

קולר שלשלת העון: ורואה זכות ורבו הקל ף: איני מבדה משקר: וקום התם
ושיהא סכו כעל דין שאתה בא להעיד ויודה אמת: ואגלגל עליו שבוע שאינו
מודה לי במקצת ואשביענו על ידי גלגול או שבועת קרקעות שאין נשבעין
עליהן אלא על ידי גלגול: שלא יהא אחד בעל דין ושנים עדים והם בעלי דין:
לבוש כמותו שלא תגרום לבו לישא לך. פנים
או יסתתמו דברי שכנגדך מפני תשיבותך
ואמר אף יאמינו בית דין על אדם חשוב
כזה: מדבר שקר תרחק וכיון שאיש מריבו
מסותם מעמיד זה את שיקרו: פיומקך כמין
אפילו את חשובים קלבונש בלעו: לא תשא
אזהרה למקבל: קרי ביה לא תשיא אזהרה שמו כו
לבעל דין: שמע שוא שמטעים דבריו שלא
בפני בעל דינו אינו בוש מדברי שקר: אשר
לא טוב עשה פסוק זה בספר יחזקאל: זה
הבא בהרשא ומתעבר על ריב לא לו ושמא
הראשון ניח לו ונוח לפשרה יותר מזה שאינו
יכול לעשות פשרה בממון אחרי: שיש עליה
עסיקין עוררין כמו כי התעשקו עמו
שמערערין על המחויק בה וזה בא וקונה
אותה ובוטח על חזקו שהוא איש ורוע:
למעוטי מלך דתנן לא מעיד ולא מעידין
אותו: משחק בקוביא בעירבון והמראה
שקורין פרמיילה: כל שכן מלך דמדאורייתא
לא חזי דכתב שום תשים עליך מלך שתהא
אימתו עליך והבא להעיד צריך לעמוד לפני
הדין כדאמרן לעיל ודרך בזיון הוא לו:
אבל משחק בקוביא מדאורייתא חזי שלא
פסלה תורה אלא עד חמס שנוטל בחזקה
כמו ויגזלו את כל העוב דבעלי שכם ורבנן
גזרו ביה ועשוהו גזלן מדבריהם ואמר
אסמכתא היא ולא קניא וכיון דמדאורייתא
חזי חיילא עליה שבוע ורב אחא סבר הואיל
וסוף סוף אי מסהיד לא מקבלינן ליה לא
קרינ ביה והוא עד: בדון מינה ומינה בדון
מינה ואוקי באתרה פליגי פרשה שלמדה
דבר בחבירתה בגזירה שוה אם תעמיד
אותו דבר בזו בתורת מה שהיה עומד
במקום שלמדתו משם דהואיל ולמדת ממנו
על כרחי ממנה תחזו ותלמדנו לכל משפטו
או דון מינה ואוקי באתרה כלומר לאחר
שלמדתו משם והבאתו לכאן העמידהו כאן יחזקאל יח
בתורת שאר דברים המפורשי כאן והשתא
מפרש לה ואזיל: רבי מאיר סבר דון מינה
ומינה לקמן ילפינן שבועת העדות בגזירה
שוה דתחטא דתחטא משבועת הפקדון
למושבע מפי עצמו דכתיבא בשבועת
הפקדון ולא כתיבא בשבועת העדות: דון
מינה מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב
דכתב אשר ישבע עליו אף עדות מפי עצמו
חייב ומינה מה פיקדון אפילו שלא בבי דין
דהא ונשבע על שקר בין בבית דין בין שלא
בבית דין משמע: אף בעדות אף על גב
דמושבע מפי אחרים האמור בשבוע העדו
אינו אלא בבית דין כדאמרי לקמן בשמעתי
מפי עצמו דילפיניה מפיקדון אפילו שלא
בב"ד ומייתינן ליה הבא כי התם: ורבנן סברי דין מינ מה פיקדון מושבע מפי עצמו חייב אף עדות מושבע מפי עצמו חייב: ואוקי באתרה כלומר לאחר
שהבאתו לכלל שבועת העדות העמידהו במשפט המפורש בשבועת העדות מה מושבע מפי אחרים האמור בשבועת העדות אינו אלא בבית דין אף מפי
עצמו שהבאתה לה ממקום אחר אינו אלא בבית דין:

קולר תלוי בצואר עדים תלמוד לומר מדבר
שקר תרחק: סימן תלת"א תלמ"ד ותל"ת בעל"י
חו"ב סמרטו"ט שומ"ע ומטעי"ם: מנין לתלמיד
שיושב לפני רבו ורואה זכות לעני וחוב לעשיר
מנין שלא ישתוק תלמוד לומר מדבר שקר
תרחק מנין לתלמיד שרואה את רבו שטועה
בדי שלא יאמ אמתי לו עד שיגמרנו ואסתרנו
ואבננו משלי כדי שיקרא הדין על שמי תלמוד
לומר מדבר שקר תרחק מנין לתלמיד שאמ ג
לו רבו יודע אתה בי שאם נותנין לי מאה מנה
איני מבדה מנה יש לי אצל פלוני ואין לי עליו
אלא עד אחד מנין שלא יצטרף עמו תלמוד
לומר מדבר שקר תרחק האי מדב שק תרחק
נפקא הא ודאי שקורי קא משקר ורחמנא
אמר לא תענה ברעך עד שקר אלא כגון דאמ
ליה ודאי חד סהד אית לי ותא אתה קום התם
ולא תימא ולא מידי דהא לא מפקת מפומך שיקרא אפילו הכי אסור משום שנ מדבר
שק תרחק מנין לנושה בחבירו מנה שלא יאמר אטעננו במאתים כדי שיודה לי במנ
ויתחייב לי שבועה ואגלגל עליו שבועה ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק
מנין לנושה בחבירו מנה וטענו מאתים שלא יאמר אכפרנו בבית דין ואודה לו חוץ
לבית דין כדי שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר תלמוד
לומר מדבר שקר תרחק מנין לשלשה שנושין מנה באחד שלא יהא אחד בעל דין
ושנים עדים כדי שיוציאו מנה ויחלקו תלמוד לומר מדבר שקר תרחק מנין לשנים
שבאו לדי אחד לבוש סמרטוטין ואח לבוש איצטלית בת מאה מנה שאומרין לו לבוש
כמותו או הלבישהו כמותך תלמוד לומר מדבר שקר תרחק כי הוו אתו לקמיה דרבא
בר רב הונא אמר להו שלופו פזמקייכו וחותו לדינא מנין לדיין שלא ישמע דברי בעל
דין חבירו קוד שיבא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק מנין לבעל די שלא יטעים
דבריו לדיין קודם שיבא בעל דין חבירו תלמוד לומר מדבר שקר תרחק רב כהנא
מתני מלא תשא ולא תשיא ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו רב אמר זה הבא בהרשא
ושמואל אמר זה הלוקח שדה שיש עליה עסיקין: אינה נוהגת אלא בראוי להעד כו:
לאפוקי מאי אמר רב פפא לאפוקי מלך ורב אחא בר יעקב אמר לאפוקי משחק
בקוביא מאן דאמר משחק בקוביא כל שכן מלך ומאן דאמר מלך אבל משחק בקובי
מדאורייתא מיחזא חזי ורבנן הוא דפסלוה: בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד כו: במאי
קמיפלגי אמרוה רבנן קמיה דרב פפא בדון מינה ומינה בדון מינה ואוקי באתרה קא
מיפלגי רבי מאיר סבר דון מינה ומינה מפיקדון מה פיקדון מושבע מפי עצמו חייב אף
עדות מושבע מפי עצמו חייב ומינה מה פיקדון בי בבית דין ובין שלא בבית דין אף עדו
בין בבית דין ובין שלא בבית דין ורבנן סברי דון מינה ואוקי באתרה מה פיקדון מושב
מפי עצמו חייב אף עדות מושבע מפי עצמו חייב ואוקי באתרה מה מושבע מפי אחרים
בב"ד אין שלא בב"ד לא אף מושבע מפי עצמו בב"ד אין שלא בב"ד לא
אמר

ורואה זכות לעני שלא ישתוק בפ"ק דסנהדרין בפקא לן מלא תגורו דף י
וכן דרך בכמה דוכתן:
שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקו אח ואת למה ירא
מגלגול שבוע יותר משבוע ואת שעתה תובעו ויל כגון שאין לו כדי
לפרוע כל מה שיגלגל עליו כגון שחייב לו
הרבה ממקום אחר וסבר אכפור גם זה
ואשתמיטנה עד דליהוו ליזוזי כנגד כל
הא ב ופרענא ליה:
שלא ישמע דברי בעל דין בפ"ק
דסנהדרין מפיק ליה משמוע בין דף י
אחיכם:
זה הבא בהרשאה בשעושה בשביל
שהו אם ובעל טענו שמא עבר
על ריב לא לו אבל בשטורח להביא לחבירו
מעותיו שאין חבירו יכול לטרוח מצוה
קעביד:
ורבנן הוא דפסלוה ואף ע"ג דאמר
לקמן כל מודים בעדי מיתה
דחייב משום דרבנן אכשרוה ואזלינן בתר
דרבנן בתר תרויה אזלינא לחייבו דהתם
כיון דמדרבנן מועלת עדותו הרי יש כאן
הפסד ממון במה שלא העיד והבא אף ע"ג
דמדרבנן לא מהני עדותו מידי כיון
דמדאורייתא מהני מחייב: דמייתי

נא מיי פ"ו מה טוע סמ"ע קו
נב מיי פכא מה סנה סמ"ע קו טח"מ סימן יו
נג מיי פ"ג מהל שלוחין סמ"ע פב סמ לאוין קא טח"מ סי קפג
נד מיי פ"ק יפ ט מהל שבועות

דמייתי לה נקיט וכו' ומפקדון לא צריך למילף דלמא כמאן מצינו מיכת למיפך סבר נותן בפנסיס ובנסיס ורבי מאיר גמר לה מגזל דתחטא תחטא כרבי שמעון לקמן בפירקין:

מהדיא לית פרים להוכיח מהיכא דלרבנן לית להו דין מיגו ומוקי בפלוגתייהו אפי' לרבי מאיר דאית ליה דין מיגו ומינה לית להוכיח מהיכא מלא מכך דהכא דהיכא מיכת למימר דטעמא דרבי מאיר משום דילוף פיקדון נקיט מעדות שלא עשה בו פנסיס כלומר תיכ בו כיון מפי עצמו אין מפי אחרים פקדון נמי ליכא מיגו להיות כיוצא מה עדות מפי אחרים דוקא כג"ד לילף פקדון כך וליכא למימר שבועת כיוצא תוכיח שעשה בו נסיס בפנסיס ופטר בו מושבע מפי אחרים דמה לשבועת כיוצא שכנגדה עכ"ג מויד כשונג דכתב ר' יונעלס ולי לית הוא ניפוד"ק ד"ה דשבוע' כיוצא גופ' דילף מקל וחומר מעדות לפיכך מושב' מפי אחרים:

ואין חייבין על שנגתה נרידתה פי' בקונטרס נרים פירקין שפכתו העדות ומס יתמר תיפוק לי דבקיסט' קמיסתכנאי ויש לומר כגון דאמר שפועה שלא ידענו מו לא ראינו לך סוס עדות ומס תתמר מכחי מה שייך הא לדבר כהנה ורב מסי דילמא הכא מי נמי טרים לפי שאינם רחוים להעיד והוו להו כפקדונות מו פסולים ויש לומר דלא דמי דמיונו נפקי מהוה על כדפירש נקודים פרק למשמע והוה ראוי להעיד אכל כל קרובין כגון והוה עד דראוין להעיד מס היו אוכרים ועי"ל שנגת נרידת שפנוסים שמותרים לגמרי ליפע לסקר:

משביע מני עליכם ואמר אמן מליכת דר' מחיר מתי למיי מיק לכית דין נמוסב מפי עצמו ולכך מיעטר' למ' תני ואמר לאן דסוי כמוניה שפועה מפיו ותנא פל עניני מוסב מפי עצמו לחי לרבנן מיירי כל"ד למה לי ואמר אמן דסוי כמוני שפועה מפיו תיפוק לי דלא פילו מפי אחרי מייב מי כמי מתי מפילו כרבנן ונקט ואמר אמן כדי לקבר וה"ה מס אמרו אף כך מין יהא נמי יודעין לך עדו ומיפת נמי דקתני הפניע ע"י ה' פעמים מיק לכית דין כו' מתיא נמי כרבנן שכועה כבית דין מלא נה כפירה לאתנדה דוקא קפיד קרא דל הוי כמקום הרחוי להגל והשתא ניח' דנגמרת מסמע דהא דלרשיון מלאתא לחייב על כל אחד ואחד דל"ק מ כעני לי למידרשה ואתי נמי לרבנן: ואין

חייבין אלא אחת אמר רבי שמעון מה טעם הואיל ואינם יכולין לחזור ולהודות כפרו שניהן כאחד שניהן חייבין בזה אחר זה הראשון חייב והשני פטור כפר אחד והודה אחד הכופר חייב היו שתי כיתי עדים כפרה הראשונה ואחר כך כפרה השניה שניהם חייבות מפני שהעדות יכולה להתקיים בשתיהן: גמ' אמר שמואל ראוהו שרץ אחריהן אמרו לו מה אתה רץ אחרינו שבועה שאין אנו יודעין לך עדות פטורין עד שישמעו מפיו מאי קמשמעלן תנינא שילח ביד עבדו או שאמר להן התנצע משביע אני עליכם שאם אתם יודעין לו עדות שתבואו ותעידוהו הרי אלו פטורין

עד

אמר להורב פפא אי מפקדון גמרי לה רבנן דכולי עלמא לא פליגי דדין מינה ומינה אלא היינו טעמיה דרבנן דמייתו לה בקל וחומ' ומה מפי אחרי היי מפי עצמו לא כל שכן ומדמייתי לה מקל וחומר דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה מושבע מפי אחרי בבית דין אין שלא בבי דין לא אף מושבע מפי עצמו בפני בית דין אי שלא בפני ב"ד לא אמרו ליה רבנן לרב פפא מי מצית אמרת דלאו בדין מינה ומינה פליגי והתנן גבי פקדון שבוע' הפקדון נוהג באנשי ובנשים ברחוקין ובקרובין בכשרין ובפסולין בפני בירת דין ושלא בפני בירת דין מפי עצמו ומפי אחרי אינו חייב עד שיכפור בו בבית דין דברי רבי מאי וחכמים אומרים בין מפי עצמו ובין מפי אחרים כיון שכפ' בו חייב מושבע מפי אחרים בפיקדון מנא להו לרבנן דחייב לאו דגמרי לה מעדות ושמע מינה בדין מינה ומינ' פליגי מההיא אין מהא ליכא למשמע מינה: וחייבין על זדון השבוע' מנהני מילי דתנו רבנן בכולן נאמר בהן ונעלם ובאן לא נאמר בהן ונעלם לחייב על המזיד כשוגג: ועל שנגתה עם זדון העדות: ה"ד שנגתה עם זדון העדות אמ' רב יהוד' אמ' רב באומר יודע אני ששבוע' זו אסורה אבל איני יודע אם חייבין עלי' קרבן אם לא: ואין חייבין על שנגתה נרידתא לימא תנינא לדרב כהנא ודרב אסי לא אף על גב דתנן איצטרי' סלקא דעתך אסינא הכא הוא דלא פתיב ונעלם דבענן שוגג דומיא דמזיד אבל התם דכתיב ונעלם אפי' שגגת' כל דהוא קמ"ל: מתני' שבועת העדות כיצד אמר לשנים בואו והעידוני שבועה שאין אנו יודעין לך עדו' או שאמרו לו אין אנו יודעין לך עדות משבי' אני עליכם ואמנם הרי אלו חייבין השביע עליהם חמשה פעמים חוץ לבית דין ובאו לבית דין והודו פטור כפרו חייבין על כל אחת ואחת השביע עליהן חמשה פעמים בפני

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0066
DFG

עד שישמעו מפי התובעין ואחריהן איצטריכ׳
ליה סלקא דעתך אמינא כיון דרץ אחריהן כמאן
דאמר להו דמי קמ״ל והא נמי תנינא שבועת
העדות כיצד אמ׳ לעדי בואו והעידוני שבועה
כו׳ אמר אין לא אמר לא אמר לאו דוקא דאי
לא תימא הכי גבי פקדון דקתני שבוע׳ הפקדו׳
כיצד אמר לו תן לי פקדון שיש לי בידך ה״נ
ייקר האמ׳ אין לא אמ׳ לא הא כח׳ בעמיתו כל דהוא
לא אמר לאו דוקא הכא נמי לאו דוקא האי
מאי אי אמרת בשלמ׳ אפר דהכא דוקא תנא
התם אשו הכא לא אי אמרת לא אמר דהתם
דוקא ולא אמר דהכא דוקא אמ׳ אמר למה לי
למיתניה דילמא אורחא דמילתא קא משמ׳
לן תניא כותיה דשמואל דאוהו שבא אחריהן
אמרו לו מה אתדר בא אחרינו שבועה שאין
אנו יודעין לך עדו׳ פטורין ואם בפיקדו׳ חייבי׳
השביע עליהן חמשה פעמים כו׳ מנלן
דאכפירה בבית דין הוא דמיחייבי אחוץ לבי׳
דין לא מיחייבי אמר אביי אמר קרא ׳אם לא
יגיד ונשא עונו לא אמרתי לך אלא בקום
שאילו מגיד זה מתחייב זה ממון אמר ליה רב
פפא לאביי אי הכי אימא שבועה גופא בבית
דיינין ושלא בבית דין לא לא סלקא דעתך דתניא לאחת לחייב על כל אחת ואחת
ואי סלקא דעתך בבית דין מי מיחייב על כל אחת ואחת והתנן השביע עליהן חמשה
פעמים בפני בית דין וכפרו אין חייבין אלא אחת אמר רבי שמעון מה טעם הואיל ואינם
יכולין לחזור ולהודות אלא לאו שמע מינה שבועה חוץ לבית דין כפירה בבית דין:
כפרו שניהן כאחת חייבין: הא אי איפשר לצמצם אפר רב חסדא הא מני רבי יוסי
הגלילי היא דאפר איפשר לצמצם רבי יוחנן אמר אפילו תימא רבנן כגון שפירו
שניהן בתוך כדי דיבור ותוך כדי דיבור כדמי אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינ׳
מכדי תוך כדי דיבור כמה הוי כדי שאילת תלמיד לרב איכ׳ דאמרי כדי שאילת הרב
להלם ד עד דאמר שבועה שאין אנו יודעין לך עדות טובא הוי אמר ליה כל אח׳ ואחד
תוך דבורו של חבירו: בזה אחר זה הראשון חייב והשני פטור: מתני׳ דלא כי האי
תנ׳ דתניא ׳משביע עד אחד פטור ורבי אלעז׳ ברבי שמעון מחייב לימא בהא קמיפלגי
דמר סבר עד אחד כי אתא לשבועה הוא דקא אתא ומר סבר עד אחד כי את׳ לממונ׳
קא אתא ותיסברא האמר אביי הכל מודי׳ בעד סוטה והכל מודי׳ בעדי סוטה הכל
בעדי סוטה הכל מודים בעד אחד והכל מודים בעד שכנגדו חשוד על השבוע׳ אלא
דכ״ע עד אחד כי אתי לשבועה קא אתי והכא בהא קמיפלגי מר סבר דבר הגורם
לממון כממון דמי ומר סבר לאו כממון דמי גופא אמר אביי הכל מודי׳ בעד סוט׳ והכל
מודי׳ בעדי סוטה ומחלוקת בעדי סוטה הכל מודים בעד אח׳ והכל מודים בעד שכנגדו
חשוד על השבועה הכל מודים בעד סוטה שחייב בעד טומאה דרחמנא הימני׳ דכתיב
כמדב״ר ׳ועד אין בה כל שיש בה והכל מודים בעדי סוטה שפטו׳ בעדי קינוי דהוה גורם דגורם
ומחלוקת

תורה אור

ואי ס״ד בכית דין מי מיחייב תיתח דלמח קרח כי ליתח לבכיעב מאן
מנו יודעין לך עדות אים לך ביד פלוני חייבין ושעורין וכוסמין
דתכח לקמן דחייבין על כל אחת ואחת:

שבועה מאן מנו יודעין לך עדות טובא הוי ס״ד דזכריך שתהא כפירה
שניים תוך כדי דיבור על כפירה דחבירם
ואם תאמר למה כאן שהתחילו וסיימו
בבת אחת אלא שאחד מיהר מעט יותר
מחבירו וסיימו שניהם תוך כדי דיבור ו״ל
שאין רגילות בכך להעיד ב׳ עדים כאחת
דתרי קלי לא מסתמעי ומי אמרי׳ ס״מ לשנוי
הכי אלא שאחתן כאחת:

בתוך כדי דיבור של חבירו פירוש רק
שיתחילו תוך כדי דיבור של
חבירו אע״פ שלא יהיו הכפירות תוך
כדי דיבור וא״ת לאחר שני חייב למה
לי לא עשיתי כלום שכפר הראשון כבר ואילו
היה חוזר בו תוך כדי דיבורו גם אני הייתי
חוזר בי תוך כדי דיבורי ותומר ר״י דכיון
שהעיד זה תוך כ״ד של ראשון אפשר כאילו
שניהם העידו בבת אחת וצימצום ויכול
גם הראשון לחזור ולהודות תכ״ד של עדות
שני ר״ל ואפשר ואין לשני יותר מדאי לחזור
מלהודות אלא שאין שניהם שוין ולכך אין
שני יכול לתלות כלום בחזרת הראשון:

הכל מודים נעד טומאה ואין העד
יכול לומר כלום מעדותו על ידי
עדי קינוי וסתירה תשתא ותאות ויפטר
בעלה אין הכתובה להרבה פעמים זכות
תולה ונפסדת ע״י העדות ממה שנפסלת
ע״י עדי סתירה מסוס דאיכא למימר שמא
זכות יתלה לה ולא תסיבי מלא נורמיס:

הוס

עם

הגהל דף קפ

הוה ליה כגזלן מסוס דכל דכר מחזיקין ליה בחזקת מי שהיה כידו ואם היו שני עדי' לא הוס מהימן למימר דידי חטפי הסת' נמי כיון דמודה הוה ליה כגזלן ואם תאמר ונימחי בשבועה דידיה חטף מנו מסוס דכר הגזוס לממון מתייב נמי בהני שחלו העידו שמא היו נודמין לה

דף ע ומס דידי נעי אמר לא חטפי והוס מהימן בשבועה דכר ג אמר נסוף המוכר

את הבית גבי מקדיש אכל חבירו בשטר דבזמן דאמר בשבועה התזרתי לך ולא מ"ל ליה למיתן סטרי דידי מלי נעי נמגו דהי נעי אמר נתתיו נממן בשבועה הוס לומר דיד לקוח בידו בשעה שהקדישו כדאמרינן

דף לב ומס בחזקת הבתים גבי דבר כר שרשוס דקאמר לקוח בידי לא מצית אמרת דהא נפק עלה קל דאורעא דייתמי היא ואין מדס טובת הנאה דבר שהקול מכחישו מיהו צריכא למעמד דמתייב שבועה ואינו יכול לישבע דאלמס דאלמס שבועה לא היס מוסד להכחיש את העד ואיכא מגו אכל

מיי' פ"ד מהל' טוען ונטען סמ"ע סה טוש"ע שם סעי' ד ד"ס ומי שבועות

לישבע כיצד שהעד מכחישו והקול מכחישו: לו כתו כדאר שהקול מכחישו:

ואמר מר מזרח שבועה למתוייב לה תימא דסוס ליה למימר ואמר יש וקנו דהכי הילכתא דאמר לקמן פרק כל הנשבעין עכד רב נחמן עובדא יש וקנו ועד דתימא לרבי מאיר מזרח שבועה למתוייב לה כדמוכח התס מנשבעת דהכא ואם כן הוה ליה למימר הכל מודים בעד אחד וכשנגדו חשוד דתייב כרבי מאיר:

שמע מינה מצטרף עידי קרקע חייב קלי כמי שהכל מודים בעד סוטה:

אבל כפירה והודאה לימא לא קנית דימא לכל' יעקב דאורליגס דכפירה והודאה שמעי כמי שהן שתי עדיות כשכפר תוך כדי דיבור לפי שהי חייב מסוס דדמסזן כמי יכול לחזור עדיין ולהודות דמי לאחו דיכול לחזור ולהודות כמי חמי חייב:

מיי' פ"ט ופ"י מהל' שבועות

הס

ומחלוק בעדי סוטה בעדי סתירה מר סבר דבר הגורם לממון כממון דמי וחייב ומר סבר לאו כממון דמי ופטור הכל מודי בשכנגדו חשוד על השבוע הכל כודין בער אחד דרבי אבא הכל מודין בשכנגדו חשוד על השבוע דחשיד מאן איליכא דחשי לוה דאמ' ליה מלוה אי אתית אסהדת ליהוה משתבענא ושקילנא ולימא ליה מי ייתר דמשתבערת אלא כגון ששניהן חשודין דאמר מר חזרה שבועה למחוייב לה ומתוך שאינו יכול לישבע משלם הכל מודים בעד אחד דר' אבא דהתם גברא דחטף נסכ' מחבריה אתא לקמיה דרבי אמי הוה יתיב ר' אבא קמיה אזל אייתי חד סהדא דמיחטף חטפה מיניה אמר ליה אין חטפי ודידי חטפי א"ר אמי היכי לדייני דייני להאי דינא לישלם ליכא תרי סהדי ליפטריה הא איכא חד סהדא דמחטף חטף לישתבע כיון דאמר אין חטפי ודידי חטפי הוה ליה כגזלן אמר ליה ר' אבא הוה ליה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע וכל המחוייב שבוע' ואינו יכול לישבע משלם אמר רב בפא הכל מודים בעד מיתה שהוא חייב והכל מודים בעד מיתה שהוא פטור הכל מודין בעד מיתה שהוא פטור דאמ' להו לדידי' ולא אמר להו לבית דין דהנך האשה שאמר מת בעלי תינשא פת בעלי תתיבם הכל מודין בעד מיתה שהוא חייב דלא אמר לדידה ולא אמר להו לב"ד בית דין שמע מינ' משביע עדי קרקע חייב דילמא דחפישא מטלטלי: כפר אחד והודה אחד כו': השתא בזה אחר זה דתרוייהו קא כפרי אמרת הראשון חייב והשני פטור כפר אחד והוד אחד מיבעיא לא צריכ' כגון שכפרו שניהן וחזר אחד מהן והודה בתוך כדי דיבור והא קמ"ל דתוך כדי דיבור כדיבור דמי בשלמא לרב חסדא דמוקי לה להא כרבי יוסי הגלילי רישא איפש לצמצם וסיפא איצטריך לאשמועינן דתוך כדי דיבור כדיבור דמי אלא לרבי יוחנן רישא תוך כדי דיבור סיפא תוך כדי דיבור תרתי למה לי מהו דתימא הם כפירה וכפירה אבל כפירה והודאה אימא לא קמ"ל: היו שתי כיתי עדים כפרה הראשונה ואח"כ כפרה השנייה: בשלמא שנייה התחייב דכפרה לה ראשונה אלא ראשונה אמאי

הא

מן היורשים: סהוה פטור ואע"פ שעד אחד נאמן בעדות זו והפסידה ממון בכפירתו: כגון דאמר לה לדידה מוקן לכית דין מת בעלך ולא אמר עדותו כך כם שבועתו לפי סהיה יכולה לילך לב"ד ולומר מת בעלי ולא תהא צריכ' לשום עד דתנן הפסה שאמר כו' והיא עצמה נאמנת: ס"מ משביע עדי קרקע חייב לשון שמילה ה"ג מהכא נשמע דסבירא ליה לרב ששת סהמשביע עדים על עדות קרקע וכפר שחייבי ולקמן פליגי תנאי ואמורא ועד אמיתה על קרקע הוא סהכתובה חוגה כיוצא בשל אשת דילמא הא דרב ששת דהוה תפיסה מפלטלי דכעל מחיים ואם העיד ה עדותו היתה תופסת בכתובתה: הפתח זה דתרוייהו כפרי דמצי למר לשון מה מועיל לך מה העדתיך הלא כפר הסני מפי הכי חמרת ההפסון חייב הואיל ועדיין לא כפר הסני כפר האחד והודה האחד מיבעיא דהכופר חייב: הא קמ"ל דתוך כדי דיבור כדיבור דמי ויכול לחזור וכי תימרי מתני' לאו לאשמועינן חיובא דכופר אלא לאשמועי' דהסני פטור: כגלמא לרב חסדא דמוקי להיא דכפרו שניהן כאחת בצומצמין וכר' יוסי הגלילי אלא לת"ק דאמר דתוך כדי דיבור כדיבור דמי מצטריך לאשמועינן הכא פטורא דסני לאגמורי לן דכדיבור דמי: כפירה וכפירה כפר הסני בת"ק דכדי דיבורו של הראשון אשמועינן דיפה דהוי חסיב כאחת לחייובי לסני וכפיפא אשמועינן כפר וחזר והודה בתוך כדי דיבור דיכול לחזור בו ועדות האחרונה עדות: דכפרה לה לאשונה ואין לו עדי אלא ונמצא שהפסיד דוסו בכפירתן:

הא

כל הנשבעין דף מו חזקת הבתים וקלב

יבמו' דף קיד

הא קיימא שניה ומה הפסידו הרשעים: קרובים בנשותיהן בעדות אחת כאלו אין להם לבנים וכי תימא לימא ליה למיתני מיצטריך כגון שתי אחיות ואין כאחיות בעדות אחד כאלו היה לו עדות באביהן ובאחיו אלו גוססות: למיתה הוו להו כחיין ומתו ותיפטר כת הרשעה דהא קיימא כת שניה: קמ"ל הסופג מיכה הא לא סבירא ליה דאמר הסופג הרי הוא כאחי לכל דברין ולימרך שהגוסס הרי הוא כאחי לכל דברין ואע"ג שרובן למיתה: מתני': תשומת יד הלוה שסח נידון תמון: ומכירה שנמצאת מכורה: חיטין ושעורין וכוסמין כו' דיסת שנמצאת מין מה ותביעות חלוקות וסיפא שמוסרין תביעת כולה פיקדון זמיכין ויקין: ושהכני בני הכת שתין כף מכורה שיגיע מייב עליו מיתה שהמכה מכיו מיגו מיד מ"ח כן עבד בו מכורה וכיון דליכא מיתה ליכא ממון דכתיב: ושתבל בו מכו מי משום שכיפורים נקט ליה דאף על גב דעבוד כרת מיב ממון וה"ק לילמיל נקט משום מצי נוק כדמפרש בגמרא ע"כ לא תשומת שמוסרין והתביב עליו קנס מיב שהכני בני נקט לאשמועינן דאפילו להוציא ואין בה מכורה מן הקרקע מיב ממון:

גמ': דר' אלעזר בדבי שמעון בפרק מרובה בכתובות קמ"ל: יפקדו עדים ויעידוהו ויתחייב ואין בפטר כיצד הרי הלוה מנה לחבירו ואמר לו פרעתיך ואין לי עדים ממרין מודה בקנס פטור דנפקא לן מדכתיב ישלם פרט למרבי את עצמו הני מילי היכא דלא אתו עדי לאשלם קנס אפומיה: דיקא מדכתיב ישלם ולא כתיב לך לשון הסבעת אלא לשון תשלומין: תניא כוותיה הסופג לחבירו ואמר לו הרי הוא כאחי לכל דברין ואע"ג שרובן למיתה: מתני': תשומת יד הלוה שסח נידון תמון: ומכירה שנמצאת מכורה: חיטין ושעורין וכוסמין כו' דיסת שנמצאת מין מה ותביעות חלוקות וסיפא שמוסרין תביעת כולה פיקדון זמיכין ויקין: ושהכני בני הכת שתין כף מכורה שיגיע מייב עליו מיתה שהמכה מכיו מיגו מיד מ"ח כן עבד בו מכורה וכיון דליכא מיתה ליכא ממון דכתיב: ושתבל בו מכו מי משום שכיפורים נקט ליה דאף על גב דעבוד כרת מיב ממון וה"ק לילמיל נקט משום מצי נוק כדמפרש בגמרא ע"כ לא תשומת שמוסרין והתביב עליו קנס מיב שהכני בני נקט לאשמועינן דאפילו להוציא ואין בה מכורה מן הקרקע מיב ממון:

גמ': דר' אלעזר בדבי שמעון בפרק מרובה בכתובות קמ"ל: יפקדו עדים ויעידוהו ויתחייב ואין בפטר כיצד הרי הלוה מנה לחבירו ואמר לו פרעתיך ואין לי עדים ממרין מודה בקנס פטור דנפקא לן מדכתיב ישלם פרט למרבי את עצמו הני מילי היכא דלא אתו עדי לאשלם קנס אפומיה: דיקא מדכתיב ישלם ולא כתיב לך לשון הסבעת אלא לשון תשלומין: תניא כוותיה הסופג לחבירו ואמר לו הרי הוא כאחי לכל דברין ואע"ג שרובן למיתה: מתני': תשומת יד הלוה שסח נידון תמון: ומכירה שנמצאת מכורה: חיטין ושעורין וכוסמין כו' דיסת שנמצאת מין מה ותביעות חלוקות וסיפא שמוסרין תביעת כולה פיקדון זמיכין ויקין: ושהכני בני הכת שתין כף מכורה שיגיע מייב עליו מיתה שהמכה מכיו מיגו מיד מ"ח כן עבד בו מכורה וכיון דליכא מיתה ליכא ממון דכתיב: ושתבל בו מכו מי משום שכיפורים נקט ליה דאף על גב דעבוד כרת מיב ממון וה"ק לילמיל נקט משום מצי נוק כדמפרש בגמרא ע"כ לא תשומת שמוסרין והתביב עליו קנס מיב שהכני בני נקט לאשמועינן דאפילו להוציא ואין בה מכורה מן הקרקע מיב ממון:

הא קייפא שניה אם רבינו הבא במאי עסיקינן כגון שהיתה שניה בשערת כפירת ראשונה קרובין בנשותיהן ונשותיהן גוססות מהודתים רוב גוססת למיתה קמ"ל (השתא מיה לא שכי): מתני': משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש ליביד פלוני פקדון וגזל ואבידה שבועה שאין אנו יודעין לך עדות אין חייבין אלא אחת שבועה שאין אנו יודעין שיש לך ביד פלו פקדון ותשום יד וגזל ואבידה חייבין על כל אחת ואחת משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידו שיש ליביד פלו פקדון חיטין ושעורין וכוסמין שבועה שאין אנו יודעין לך עדות אין חייבין אלא אחת שבועה שאין אנו יודעין לך עדות שיש לך ביד פלוני חיטין ושעורין וכוסמין חייבין על כל אחת ואחת משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידו שיש ליביד פלוני נזק וחצי נזק ביד פלוני נזק וחצי נזק חשלומי כפל תשלומי ארבעה וחמשה ושאנס איש פלוני את בתי ופיתה את בתי ושהדליק את גדישי ביום הכיפורים הרי אלו חייבין: גמ': איבעיא להו משביע עדי קנס מהו אביי ורבי אלעזר ברבי שמעון לא תיבעי לך דאמר יבואו עדי ויעידו כי תיבעי לך אביי דרבנן דאמרי מודה בקנס ואחכ"כ באו עדים פטור ורבנן דהתם כמאן סבירא להו אילימא כרבי אלעזר ברבי שמעון דהכא הא קאמר הגורם לממון כממון דמי אלא כרבנן דהכא דאמרי דב' הגורם לכמון לאו כממון דמי מאי כיון דאילו מודה מיפטר לאו ממונא קא כפר ליה או דילמא השתא מיהא לא אודי תא שמע משביע אני עליכ"ם אם לא תבואו ותעידוני שיש ליביד פלוני נזק וחצי נזק ודא נזק קנסא הוא כמאן דאמ' פלוני נזקא ממונא הניחא למאן דאמר פלוני נזקא ממונא אלא למאן דאמר קנסא מאי איכא למימר בחצי נזק צרורות דהוילכתא גמירי להדממונא הוא ח"ש תשלומי כפל משום קרנא ותשלומי ארבעה וחמשה משום קרנא שאנס איש פלוני ופיתה את בתי משום בושת ופנם מאי קמ"ל כולה ממונא הוא רישא חדא קמ"ל סיפא חדא קמ"ל רישא חדא קא משמ"ל דחצי נזק צרורות ממונא הוא סיפא חדא קמ"ל ושהדליק את גדישי ביום הכפורים לאפוקי מאי לאפוקי דתניא רבי נחוניא בן הקנה דתניא רבי נחוניא בן הקנה היה עושה יום הכיפורים כשבת לתשלומין סה שבת כו' חא שמע משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שהוציא

הא קיימא שניה אם רבינו הבא במאי עסיקינן כגון שהיתה שניה בשערת כפירת ראשונה קרובין בנשותיהן ונשותיהן גוססות מהודתים רוב גוססת למיתה קמ"ל (השתא מיה לא שכי): מתני': משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש ליביד פלוני פקדון וגזל ואבידה שבועה שאין אנו יודעין לך עדות אין חייבין אלא אחת שבועה שאין אנו יודעין שיש לך ביד פלו פקדון ותשום יד וגזל ואבידה חייבין על כל אחת ואחת משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידו שיש ליביד פלו פקדון חיטין ושעורין וכוסמין חייבין על כל אחת ואחת משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידו שיש ליביד פלוני נזק וחצי נזק ביד פלוני נזק וחצי נזק חשלומי כפל תשלומי ארבעה וחמשה ושאנס איש פלוני את בתי ופיתה את בתי משום בושת ופנם מאי קמ"ל כולה ממונא הוא רישא חדא קמ"ל סיפא חדא קמ"ל רישא חדא קא משמ"ל דחצי נזק צרורות ממונא הוא סיפא חדא קמ"ל ושהדליק את גדישי ביום הכפורים לאפוקי מאי לאפוקי דתניא רבי נחוניא בן הקנה דתניא רבי נחוניא בן הקנה היה עושה יום הכיפורים כשבת לתשלומין סה שבת כו' חא שמע משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שהוציא

הסתם אם תאמר מנסה קיים לן דנסתת ופנם לתניה הוי מנסה מניה הקנס
כעי לסלומי לה ונדחה דלמ ק"מידי דחיכא לתוקמה בנערה שנתארסה
ונתגרשה שים לה קנס וקנסה לעצמה לרבי יוסי הגלילי כדתנן פרק שלשה

דף לו ° בערות וכן צריך לפ"מ דתני לפ"ם דתניא הכא על בתו פטור משו' שמתחייב
בנפשו מיהו הא דקתני הכא אף על פי שהתרו בו ושמא
בתו לא תתי ספיר שהרי מחלם לו ושמא
חיכא לתוקמה בקטנה דלמו כת מחילה
היא וכרבנן דלמ"ם קטנה שים לה קנס
ולפי הקונ' אין להקשות למה לן למיתניה
בסמוך עד שיזמנו אפי התובע כיון דכתב
משמעינן הכא דסיפא משמעינן משו' שלא
ניח עבדו דאל"כ הוה לן למיתני:

דף ט ושם **בבא** בהדיא תנ"ם דפסקינן ° כמרובה
דסליח שיח ותני לקמן שילח ניח
בנו וניח עבדו פטור הכא ע"כ שים לו כח
להוציא ממון כמו לכעל ש עב"ז ת"ל תי
תיקשי הא מנה למלוני ניח פלוני וכתא בלא
הרשת חייבי דומיא דכהן דלא ניח הרשה
ואע"ג דיתור מסנה אתא למשמעינן דווקא
נכה"ג פטור בכל ענין ולא משכחת חיוב
אבל מנה לפלוני ניח פלוני וימנין דמשכח
חיוב כמובנת בהרשה:

היכא דלא כפריה כח בינן ומיירי שלא
שכתב לו הרשה כפר לו ולא"ל

שם ° במרובה מילתו לא כפר ליה נח כתבינן
מוקמינן מתני' דהכא בפקדון דהא טעמא
דלא כתבינן מפרש התם משום דגזל ולא
נתייאשו הבעלים שהיה אין יכולין להקדים
ופקדון יכול להקדים כדמוכח התם דמייתי

דף סו עלה ° לענין למ"ד מהא דתנן אין הגזבר
אחר הגנב מפלס תם ומי כפל ופקדון
דף לד מפלס כדתנן בפרק ° המפקיד וכן מוכח
דף פט ° בהמוכר את הספינה גבי הוה גבר"ד ייתי
קני לפום נהרא אתו ל"ש מקום חדא חדא
ואמר הרי הם מקודשים לי ומסקי דלמ לאו
דקני דמייהו קדשי דהרשה דמרה קיימא
מיגמי מיכא לתוקמה במקדשני דוקא
כתבי ליה דקדקא מיהו נגולת וכמ"ד לקמן
דף לו פרק שבועת ° הפקדון המשביע שלי קדקא
מייב והא דלא מצני הש"ם הכי דהוה ניחא
לכולהו ליסני משום דלא מיכון לשנויי מידי
לפי שאין שתופס עיקר מיהו ק נפרקים
דף מח ° בכור גבי נמי על מ' מנה משום דלא ניכרו
וילדו ב וכרים את אמן נתוך ל' יום משו
לכהן אחר נתנו יחזו להן הבעלי ומוקי לה
בנח בהרשה והתם לא מייב לא פקדון ולא
קדקא דאין פודין בקדקא עד שיהו התם נמי
מיכ לצנויי בנח במעמד שלשתן ור"ת פוסק
דכתב ג לפי מטלטלי דכפרי דטעמ דלא
כתבי מפ ° בכתובו משום דמיסני כח קדקא
וכש כל ° הנם ° וכהכותב מסקינן דלמיתני
לשיקרא לא תיים ואין להאריך כאן כדכר:

ונאמר להלן מוחין תימא כיון דגמרינן
מפקדון ניבעי בהלוחה וכעוסק
ייחוד כלי כדתמרינן גבי שבועת הפקדון
בהזכן:

אוחין סיטה יוכיחו דעיקר לא מתני
להפסיל כתובת אשה להקשות:
מוכנע

ועוד ק"ו מה פקדון שעשה בו נשים באנשים קרובים ברחוקים פסולי בכשרים וחייב על
כל

תלמ נתבעת ממון כדמפרש וחיל: מנה מניתי לך בפני פלוני ופלוני הס ולו שמניתים לך מבל לא הודעתי לפ הס מתבה לו הלוחה לו פרעתיך ולא
יבאו פלוני ופלוני ויעידו שמניתי לי בפניהם ולמי פורע ל ך

שהוציא איש פלוני שם רע על בתי חייבי הוד'
מפי עצמו פטור הא מני רבי אלעזר בר שמעון
היא דאם יבואו עדים ויעידו אים סיפא הודה
מעצמו פטור אתאן לרבנן כולה רבי אלעזר בר
שמעון היא הכי קאמר לא משכחת לה הודה
מפי עצמו דפטור אלא היכא דליכא עדים כלל
והודה מעצמו: מתני' משביע אני עליכם
אם לא תבאו ותעידו שאני כהן שאני לוי
שאיני בן גרושה שאיני בן חלוצה שאיש פלו'
כהן שאיש פלו לוי שאינו בן גרושה שאינו בן
חלוץ שאנס איש פלוני את בתו ופיתה את בתו
ושחבל בי בני ושחבל בי חבירי שהדליק
גדישי בשבת הרי אלו פטורין: גמ' טעמא
דאיש פלוני כהן דאיש פלו לוי הא מנ' לפלוני
ביד פלוני חייבין הקהני סיפ עד שישמעו מפי
התובע אפר שמואל בבא בהרשאה והאמרי
נהרדעי לא כתבינן אורכת אמטלטלי הני
מילי היכא דכפריה אבל לא כפריה כתבינן
תנו רבנן מנין שאין הפתוב מדבר אלא בתביע
ממון רבי אלעזר אומר נאמר כאן ° אואין ונאמ'
להלן ° אואין מה להלן אינו מדבר אלא בתביע
ממון אף כאן אינו מדבר אלא בתביעת ממון
° אואין דרוש יוכיחו שהן אואין ומדברי שלא
בתביעת ממון דנין אואין שיש עמהן שבועה
מאואין שיש עמהן שבועה ואל יוכיחו אואין
דרוצח שאין עמהן שבוע' אואין דסוט יוכיחו
שהן אואין ויש עמהן שבועה ומדברים שלא
בתביעה ממון דנין אואין שיש עמהן שבועה
ואין עכהן כהן מאואין שיש עמהן שבועה ואין
עמהן כהן ואל יוכיחו אואין דרוצח שאין עמהן
שבועה ואל יוכיחו אואין סוטה שאע"פ שיש
עמהן שבועה יש עמהן כהן רבי עקיבא אומר
° והיה כי יאשם לאחת מאלה יש מאלה שהוא
חייב ויש מאלה שהוא פטור ר' יוסי הגלילי אומ' הרי
הוא אומר ° והוא עד או ראה או ידע בעדות
המתקיים בראייה בלא ידיעה וביד יעה בלא
ראייה הכתוב מדבר ראיה בלא ידיעה כיצד
מנה מניתי לך בפני פלוני ופלוני יבאו פלוני
ופלוני ויעידו זו היא ראיה בלא ידיעה ידיעה
בלא ראיה כיצד מנה הודיעה לי בפני פלוני
ופלוני יבאו פלוני ופלוני ויעידו זו היא ידיעה
בלא ראיה רבי שמעון אומר חייב כאן וחייב
בפיקדון מה להלן אינו מדבר אלא בתביעת
ממון אף כאן אינו מדבר אלא בתביעת ממון

תורה אור

מיוכח דף ע"ב ים בכל דפתח

ויקר"ל

סם

כמו"כ לה

סם ה

סם

סם

סם

ואינו חייב אלא אחת כפני בית דין ואם הסביעם כב"ד: שלא עשה כו משבע
מפי לפרים כשבע עצמן ולקמן מפרש לה לכולה: לו או ביטוי או נפש כי
תשבע לבטא לפרש או להטיב: שכן תחטא מתחטא כשכיפם כתיב תחטא
לג"ם: תחטא מתחטאת עדות וביטוי בתחטאת מכל שבועת הפקדון כאשם:
שכן חט"א נמי ויל אשכ"ם וכפר"ם סימן
הוא שכן תבוא תחטא מתחטא וכשניהן
חייב על המוציא מכל ביטוי כתיב כה ונעלם:
תבעיה וכפריה עדות ופקדון נמי ע"י
טענה וכפירה מה שמין כן בשבועת ביטוי:
ועברה עדות ופקדון שתיהן השבועות
לשעבר מכל ביטוי ע יקוק להבא: חט"את
טיר"ה לתומם ס מן הו' עדות וביטוי שניהן
בתחטאת ובעולה וביורד ומין כהם תומם
לתפוקי פקדון שהוא כאשם ופקדון קנוא
ומום ק עליו תומם כדכתיב ואילם תשמו
כדתנו ותמימים יוסף עליו: לתותן דרבי ויקר"ה
לגזירה שוה נאמר כאן החטא ונאמר להלן
תחטא מה להלן אינו מדבר אלא בחביעת ממון
אף כאן אינו מדבר אלא בחביעת ממון מתקיף
לה רבה בר עולא או או ביטוי יוכיחו שהן
אוא"ן ויש עסקן שבוע' ואין עסקן זכה' ומדברים
שלא בחביעת ממון מיסתברא מפקדון הוה
ליה למילף שכן חדש בהחטא אדרב כביטוי
הוה ליה למילף שכן חטאת מחטאת אלא
מסתברא מפקדון הוה ליה למילף שכן חטא
במזיד תבעיה וכפריה ועברה בביטוי
הוה ליה למילף שכן חטארת שירדה לחוסש
הנך נפישן רבי עקיבא אומר והיה כי יאשם
לאחת מאלה יש מאלה שהוא חייב ויש מאלה
שהוא פטור הא כיצד תבעו טטון חייב חבעו
דבר אחר פטור איפוך אנא ר' עקיבא אאוא"ן
דר' אליעזר סמיך מאי ביניהו בין רבי אליעזר
ובין ר' עקיבא איבא בינייהו משביע עדי קרקע
לר' אליעזר חייבין לרבי עקיבא פטורין ולרבי
יוחנן דאמר הכם משביע עדי קרקע אפילו
לרבי אליעזר פטורין הכא מאי איבא בין רבי
אליעזר לרבי עקיבא איבא בינייהו עדי קנס
רבי יוסי הגלילי או והוא עד או ראה או ידע
בעדו התקיימת בראיה בלא ידיעה ובידיע'
בלא ראיה הכתוב מדבר אמר ליה רב פפא
לאביי לימא ר' יוסי הגלילי לית ליה דר' אחא
דתניא ר' אחא אומ' גמל האוחר בין הגמלים
ונמצא גמל הרוג בצידו ידוע שזה הרג ראי
אית ליה לרבי אחא בדיני נפשות נמי משחת
לה כרבי שמעון בן שטח דתני א"ר שמעון בן
שטח אראה בנחמה אם לא ראיתי אח"ש
אחר חבירו לחורבה ורצתי אחריו מצארתי
סייף בידו ודם מטפטף והרוג מפרפר אמרתי
לו רשע מי הרגו לזה או אני או אתה אבל פה אעשה שאין דמך מסור בידי שד"רי
אמרה תורה על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת אלא המקום יפרע ממך
אפרולא זו משם עד שנשכו נחש ומת אפילו תימא אית להו דרבי אחא בשלמא בידיעה בלא ראיה משכחת לה אלא ראיה
בלא ידיעה היכי משכחת לה מ"ל בעי מידע אם נכרי הרג או ישראל הרג אם אדם טרפה הרג או שלם הרג ש"מ קסבר רבי
יוסי הגלילי משביע עדי קנס פטור דאי סלקא דעתך חייב נהי דידיעה בלא ראיה אשכחן לה ראיה בלא ידיעה מ"ל בעי
מידע נכרי בעל בת ישרא' בעל בהולה בעל בעולה בעל"ה יתיב רב המנונא קפיה דרב יהודה ויתיב רב יהודה וקא מיבעי ליה
מנה מניתיך בפני פלוני ופלוני ועדים

משבע כשבע ומזיד כשוגג וליכא למימר דהיא נופכ כילף בקל וחומר
דליכא למימר שבועת ביטוי יוכיח ומיתו כמה מניכו מני נמר לה
וגרסה דסייכו הא דפריך לקמן לימר נמי שבועת פקדון משבועת העדות
למושבע מפי מחרים וכ"ת מדרכה נילף מביטוי מסתברא דליכא למילף טפי
מעדות שכן חטא תבעיה כפריה ועברה:

ה"ג תבעיה כפריה ועבר ה ומית לר"ג
ועברי משו' לשבוע' ביטוי מיתה לשעבר
לר' עקיבא ול"ל דת"כ תבעיה וכפריה תרי
מילי כיון דמדקתמר הכי נפיק ולקמן
בשמעתין מוכח דחדא היא דפריך מדרכה
מעדות ה"ל למילף שכן חטא הלישנא בשבוע'
תבע ה וכפריה ומתני הכי נפיק
ומי חשיב ליה תרי אם כן לא נפיק:

דאי מית ליה דרבי אחא בדיני נפשות
נמי משכחת לה מושמע הכא דר'
אחא מית ליה מומדנא בדיני נפשות ותימא
דנפר° מאי דיני ממונות נכי כיצד מחיימין דף לו
על דיני נפשו' שמא תלמוד מקומד דליתם
ודייק בגמרא הא בדיני ממונות מחיימין
כשלן כדרבי אחא דאמר לא מיבעי לי דרבי
אחא בדיני נפשות ור"ל דוקא מיבעי לי
דס"ד דלא מיתוקם כדרבנן ע"כ מוקי לה כר'
אחא ומית לן למימר דלא מייבי אלא בדיני
ממונות דוקא ולא בדיני נפשות כי היכי
דתיתוקם מתני' כוותיה מפל לפי המסקנא
דמוקי לה כרבנן מ"ל דרבי אחא מית ליה
מומדנא מקמי דליפלו בדיני נפשו' מכל שום תימא
דמשמע משום דמית ליה בדיני ממונות
מית ליה נמי בדיני נפשות ומש כן תפילו
לית ליה דרבי אחא מסקנתא לה מומדנא
בדיני נפשו' לכ"ע כמו שעלתה לו נסיב על
רחמיו ונקב קרום של מוח דמפי הכנן מודו
בהאי מומדנא כמומכא בעבד כל הנסבעים
לקמן כנון שעלתה לו נסיבה על בנו וכן
אנילי ידיו וכ"ל דמשלו לו פעמים:

על פי שנים עדים מבר היה וכמ"ל
דמין נדין התרמה ומע"פ שהיה
כמין פירכום וכיולפל רוח שהרי בתורה
היה לה לכתוב פומרו בשבול כך דקוקין נפי
גלות הוא דשטרי ליה נפר' בתרא° ליגמות דף קב וש"ם
משום דמייתי ר' קרוי דכתי' כמה ומנין ויפל
עליו ויומת מכל ממיתת בית דין לא מיפטר
בהבי תדע דהא אמרי נסיו פוגשים
אותו ומיהו מכאן לרופאי ולוקוחי כנון
דמחייב בביתת דשיפה ולא פרכים וכן
נדין לסוקופה למתן דמוקי° בפרק הלו דף לו
נערות לקוח בשוגג ומזיד ונקב ונקב מגלו':
אי מריפה הדג מי שלם הרג תימא הא
מוקי בתר רוב דמרובא דייקי
לה בפ"ק דחולין דלא מחיים ומן ד"ל במקום
פיוק נקב הוה וי"ל דמייבי כגון דאיכא
קמן תר טריפה ותר שלם דבתר לבא דף יח ושם
מיהו מסס הרג: ועדים

ועדים ראוין אותו מבחוץ מאי אמר ליה רב המנונא והלה מה טוען אי אם לא היו דברים מעולם החזק כפרן אי אמר אין שקלי ורידי שקלי בי אתו עדים מאי הוי אמר ליה המנונא אח עול תא ההוא דאמר ליה לחברי׳ מנה מיניתי לך בצד עמוד זה אם לי׳ לא עברתי בצד עמוד זה אתו תרי סהדי אסהידו ביה דהשתין מים בצד עמוד זה אמר ליה לא עברתי בצד עמוד זה מעולם נפקו ביה סהדי דהשתין מים בצד עמוד זה אם׳ רב נחמן החזק כפרן א"ל רבא לרב נחמן כל מילת דלא רמיא עליה דאניש עביד לה׳ ולאו אדעתיה: ר׳ שמעון אומ׳ חייב כאן וחייב בפקדון כו׳: מחכו עלה במערבא מאי חוכא דקתני מה לפקדון שכן לא עשה בו משבע כנשבע מזיד כשוגג מכדי משבע מפי עצמו בעדות לרבי שמעון מנא ליה דגמר מפקדון פקדון נמי משבע מפי אחרים נגמר מעדות ומאי וכא דילמ׳ שמעון בקל וחומר מייתי לה מפי אחרים חייב מפי עצמו לא כל שכן אלא חוכא אמזיד כשוגג דקתני מה ל׳ פקדון שכן לא עשה בו משבע כנשבע מזיד כשוגג מכדי מזיד גבי עדו׳ כתיב ליה דלא כתיב ביה׳ ונעלם ה׳ לא כתיב ביה ונעלם אם׳ להו רב הונ׳ ומאי חוכ׳ דילמא מזיד דלאו כשוגג בפקדון ממעילה דר׳ ש גמר לה והיינו חוכ׳ ארגמר לה׳ ממעילה נגמר לה מעדות מסתבר׳ ממעילה דהוה ליה למילף שכן ממעילה אדרם׳ מעדות הו׳ ליה למילף שכן חטא מסתבר׳ ממעיל׳ הוה ליה למילף שכן מעלה בכל נהנה בקבוע חומש ואשם אדרב׳ מעדות הוה ליה למילף שכן חטא הדיוט בשבוע׳ תבעי׳ וכפרי׳ ואוא׳ הנך נפישין אלא מאי חוכ׳ כי אתא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מכי רבאמרי היינו חוכא מכדי ר׳ ש גזיר׳ שוה גמיר למה ליה דפריך מה לפקדון שכן לא עשה בו משבע כנשב׳ מזיד כשוגג ומאי חיכא דילמא כי פריך מקמי דתיקולה גזיר׳ שוה בתר דקמ׳ ליה גזירה שוה לא פריך ולא והאמ׳ להו רבא בר איתי לרבנן מאן תנא שבועת הפקדון לא ניתן זדונה לכפרה ר׳ ש היא דילמא מזיד כשוגג פריך דגמר לה ממעילה דהנך נפישין אבל משב׳ כנשבע לא פריך ותהדר עדות ותגמר לה מפקדון מזיד דלאו כשוגג מה פקדון שוגג אין מזיד לא אף עדות שוגג אין מזיד לא כי היכי דילי׳ פקדון ממעילה להכי

ועדים רואין אותו מבחוץ מאי אמר ליה רב המנונא והלה מה טוען אי אם לא היו דברים מעולם החזק כפרן אי אמר אין שקלי ורידי שקלי בי אתו עדים מאי הוי אמר ליה המנונא אח עול תא ההוא דאמר ליה לחברי׳ מנה מיניתי לך בצד עמוד זה אם לי׳ לא עברתי בצד עמוד זה אתו תרי סהדי אסהידו ביה דהשתין מים בצד עמוד זה אמר ליה לא עברתי בצד עמוד זה מעולם נפקו ביה סהדי דהשתין מים בצד עמוד זה אם׳ רב נחמן החזק כפרן א"ל רבא לרב נחמן כל מילת דלא רמיא עליה דאניש עביד לה׳ ולאו אדעתיה: ר׳ שמעון אומ׳ חייב כאן וחייב בפקדון כו׳: מחכו עלה במערבא מאי חוכא דקתני מה לפקדון שכן לא עשה בו משבע כנשבע מזיד כשוגג מכדי משבע מפי עצמו בעדות לרבי שמעון מנא ליה דגמר מפקדון פקדון נמי משבע מפי אחרים נגמר מעדות ומאי וכא דילמ׳ שמעון בקל וחומר מייתי לה מפי אחרים חייב מפי עצמו לא כל שכן אלא חוכא אמזיד כשוגג דקתני מה ל׳ פקדון שכן לא עשה בו משבע כנשבע מזיד כשוגג מכדי מזיד גבי עדו׳ כתיב ליה דלא כתיב ביה׳ ונעלם ה׳ לא כתיב ביה ונעלם אם׳ להו רב הונ׳ ומאי חוכ׳ דילמא מזיד דלאו כשוגג בפקדון ממעילה ר׳ ש גמר לה והיינו חוכ׳ ארגמר לה׳ ממעילה נגמר לה מעדות מסתבר׳ ממעילה דהוה ליה למילף שכן ממעילה אדרם׳ מעדות הו׳ ליה למילף שכן חטא מסתבר׳ ממעיל׳ הוה ליה למילף שכן מעלה בכל נהנה בקבוע חומש ואשם אדרב׳ מעדות הוה ליה למילף שכן חטא הדיוט בשבוע׳ תבעי׳ וכפרי׳ ואוא׳ הנך נפישין אלא מאי חוכ׳ כי אתא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מכי רבאמרי היינו חוכא מכדי ר׳ ש גזיר׳ שוה גמיר למה ליה דפריך מה לפקדון שכן לא עשה בו משבע כנשב׳ מזיד כשוגג ומאי חיכא דילמא כי פריך מקמי דתיקולה גזיר׳ שוה בתר דקמ׳ ליה גזירה שוה לא פריך ולא והאמ׳ להו רבא בר איתי לרבנן מאן תנא שבועת הפקדון לא ניתן זדונה לכפרה ר׳ ש היא דילמא מזיד כשוגג פריך דגמר לה ממעילה דהנך נפישין אבל משב׳ כנשבע לא פריך ותהדר עדות ותגמר לה מפקדון מזיד דלאו כשוגג מה פקדון שוגג אין מזיד לא אף עדות שוגג אין מזיד לא כי היכי דילי׳ פקדון ממעילה להכי

ועדים רואין מבחוץ שהם היו מכפנים היו יודעים שהם היה סרעון מן הלוה ובקונטרי׳ פירש שע׳׳י שהוא בחוץ לא הכיר בהם הנתבע:

אתו סהדי ואמרו להשתין מים בצד עמוד זה אמר ר׳׳ל הוחזק כפרן ואם

תלמ׳ תאמר ס׳׳ם דאמר מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדי׳ מעידי שחייב לו כ׳׳ש לי הכ׳ ושבוע׳ על השתר והשתא יהא הוחזק כפרן ויפרע מן הכל דלא גרע עדות שהעידו כ׳ מדהשתין דהכא ויש לומר דהכא דקאמר לא ענדתי בצד עמוד זה ישמע לבעלי למיימר דהם עברתי מעולם בצד עמוד זה אני תייב ולכך הוי כפרן בכל כ׳ שהעידו עדים שהשתין בצד עמוד זה אבל היה לא הוחזק כפרן אלא בכ׳ ואותה פורע:

כי היכי דגמר שבוע׳ העדות משבועת הפקדון תימה לי למה לי לקיש רבי שמעון בתוליתיה דעשה בו משבע כנשבע בשבועת העדות היכי משום דלבתר דקיש ליה ג׳׳ם קרי ליה הכי כמה דלא קיש ליה גזירה שוה ע׳׳כ נמי מניה לא מצי למילף דחייב לשלם קרן לפקדון שכן עשה בו גזיש כתנשים:

ליגמר כמי שבוע׳ הפקדון כולי פי׳ לישנא מכ׳ כמה מניה כדפירש לעיל ואם תאמר כל כמה דלא ידע הכא דמזיד נט מיית׳ ס׳׳ם וכשוגג היכי מצי למיפרך מה לפקדון שבועת העדות שכן עשה בו מזיד כשוגג יש לומר דהשתא נמי מתרויהו פריך ורישא דמילתי׳ נקט:

פקדון נמי לא כתיב ביה ונעלם תי׳ היכי מדמי פקדון לע׳׳ת דהתם כתיב בהו ניסוי וטומאת מקדש וקדשים דכתיב בה׳ ונעלם וכדידה לא כתיב דליכא למימר דחכתי לה מסיק מדעתיה עד לנפוק מדקאמר נסמוך מדגמר ממעילה ניתמר מעדות משום דסמיכות ליה בעדות טפי מבפקדון מטעמא דפרי׳ ומיהו לרבי שמעון דאמר דהם סמיכות ליה בעדות טפי משום דלא סמיך למילף עדות ממעילה כמו פקדון דלא גמי למעילה:

הנך נפישין היינו כל כמה דלא קיש להו ג׳׳ם דתחטא מית׳ לן למילף טפי ממעילה כמה מניה משום דנפקין מכל לפיך קיש להו ג׳׳ם ולפיכך מעדות חף על גב דהנך נפישין כדתמרינן בפ׳׳ד מתני׳ כפרה ג׳׳ם עד כמה דמעילה מעיל׳ להו ג׳׳ם חוץ מן ה׳ כיון דכ׳׳ם נמר ג׳׳ם מכ׳׳ל לרבי משי נסמוך דקאמר מה תלה סבועת העדות שכן עשה בו מזיד כשוג׳ ליה למימר דהשתא נמי מתרויהו פריך ורישא דמילתי׳ נקט:

מיית׳ ס׳׳ם וכשוגג היכי מצי למיפרך מה לפקדון שבועת העדות שכן עשה בו מזיד כשוגג

פקדון נמי לא כתיב ביה ונעלם תי׳ היכי מדמי פקדון לע׳׳ת דהתם כתיב בהו ניסוי וטומאת מקדש וקדשים דכתיב בה׳ ונעלם וכדידה לא כתיב דליכא למימר דחכתי לה מסיק מדעתיה עד לנפוק מדקאמר נסמוך מדגמר ממעילה ניתמר מעדות משום דסמיכות ליה בעדות טפי מבפקדון מטעמא דפרי׳ ומיהו לרבי שמעון דאמר דהם סמיכות ליה בעדות טפי משום דלא סמיך למילף עדות ממעילה כמו פקדון דלא גמי למעילה:

הנך נפישין היינו כל כמה דלא קיש להו ג׳׳ם דתחטא מית׳ לן למילף טפי ממעילה כמה מניה משום דנפקין מכל לפיך קיש להו ג׳׳ם ולפיכך מעדות חף על גב דהנך נפישין כדתמרינן בפ׳׳ד מתני׳ כפרה ג׳׳ם עד כמה דמעילה מעיל׳ להו ג׳׳ם חוץ מן ה׳ כיון דכ׳׳ם נמר ג׳׳ם מכ׳׳ל לרבי משי נסמוך דקאמר מה תלה שבועת העדות שכן עשה בו מזיד כשוגג ליה למימר דהשתא נמי מתרויהו פריך ורישא דמילתי׳ נקט: מי

שבועת הפקדון דף לו

מדקמ׳ ליה ג׳׳ם ולימא חוכא: ופרכינן ותיהדר עדות כו׳ כלומר היינו חוכא לבתר דגמר פקדון ממעילה למזיד דלאו כשוגג היכי פריך תמר בעדות שעשה בו מזיד כשוגג בתר דקמ׳ ליה ג׳׳ם דתחטא תחטא ליהדר עדות ולילף מפקדון למזיד דלא כשוגג דהא נפקא ממעילה:

ומפני לכבי כתניה כו׳: מתני׳ תלה על תביעת ממון כפקדון שחלו הבעידוהו היו מחייבין לותו ממון אבל זה אם העידוהו לא היה מחייב שהיה יכול לומר חוזרני בו: משביע אני עליכם כולה מתני׳ מפרש בגמרא:

גמ׳ ויש לו שם ממון עליו: והא עד שהיה עד כתותה שעה:

פשיטא דאי לא עדים ביניהן מאי מיצטריך למתני׳ דקתני תורת אור

להכי כתבה רחמנא לעדות גבי שבועת ביטוי וגבי טומאת מקדש וקדשיו דבכולן נאמר בהן ונעלם וכאן לא נאמר בהן ונעלם לחייב על המזיד כשוגג: מתני׳ משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שאם איש פלוני ליתן לי מאתים זוז ולא נתן הרי אלו פטורים שאין חייבין אלא על תביעת ממון כפקדון משביע אני עליכם כשתדעון לי עדות שתבואו ותעידוני הרי אלו פטורים מפני שקדמה שבועה לעדות עמד בבית הכנסת ואמר משביע אני עליכם שאם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני הרי אלו פטורין עד שיהא מתכוין להם אמר לשנים כשביע אני עליכם איש פלוני ופלוני שאם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות והם יודעין לו עדו עד מפי עד או שהיה אחד מהן קרוב או פסול הרי אלו פטורין שילחו ביד עבדו או שאמר להן הנתבע משביע אני עליכם שאם אתם יודעין לו עדות שתבואו ותעידוהו הרי אלו פטורין עד שישמעו מפי התובע: גמ׳ תנו רבנן משביעי עליכם אם לא תבואו ותעידוני ויקר׳ ישאמר איש פלוני ליתן לי מאתים זוז ולא נתן יכול יהו חייבין תלמוד לומר °תחטא תחטא לגזירה שוה נאמר כאן תחטא ונאמר להלן תחטא מה להלן בתביעת ממון ויש לו אף כאן בתביעת ממון ויש לו: משביע אני עליכם כשתדעון לי עדות כו׳: תנו רבנן משביע אני עליכם כשתדעו לי עדות שתבואו ותעידוני יכול יהו חייבין תלמוד לומר °ושמעה קול אלה והוא עד או ראה אוידעמי שקדם עדות לשבועה ולא שקדמה שבועה לעדות: עמד בבית הכנסת ואמר משביעי עליכם: אמר שמואל אפילו עדין ביניהן פשיטא לא צריכא דקאי עילויהו סהדתימא כפאן דאמר להו דמי קא משמעלן תנויא נפי הכי ראה סיע של בני אדם עומדין ועדין ביניהן ואמר להן משביעי עליכם אם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני יכול יהא חייבין תלמוד לומר והוא עד והרי לא ייחד עדין יכול אפילו אמר כל העומדין כאן תלמוד לומר והוא עד והרי ייחד עדין: אמר לשנים משביע אני עליכם: תנו רבנן אמר לשנים משביע אני עליכם פלוני ופלוני אם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני והן יודעין לו עדות עד מפי עד או שהיה אחד מהן קרוב או פסול יכול יהו חייבין ת״ל °אם לא יגיד ונשא עונו בראויין להגרה הכתוב מדבר: שילח ביד עבדו וכו׳: תנו רבנן שילח ביד עבדו או שאמר להן הנתבע משביעי עליכם שאם אתם יודעין לו עדות שתבואו ותעידוהו יכול יהו חייבין ת״ל אם לא יגיד ונשא עונו מאי תלמודא אמר ר״א אם לוא יגיד כתיב אם לו לא יגיד ונשא עונו ואם לאחר לא יגיד פטור: מתני׳ משביעי אני עליכם אוסרכם אני דרי אלו חייבין בשמים ובארץ הרי אלו פטורין באלף דלת ביוד הי בשדי בצבאות בחנון ורחום באריך אפים ברב חסד ובכל הכתוב הרי אלו חייבין המקלל בכולן חייב דברי ר״מ וחכמים פוטרין המקלל אביו ואמו בכולן חייב דברי ר״מ וחכמי׳ פוטרין המקלל עצמו וחבירו בכולן עובר בלא תעשה °יכבה ה׳ אלהים וכן יכבה אלהים זו היא אלה הכתובה בתורה אל יכך ויברכך וייטב לך רבי מאיר מחייב וחכמים פוטרין: גמ׳ משביעי עליכם פאי קאמר אמר רב יהודה הכי קאמר משביע אני עליכם בשבועה האמור בתורה מצוה אני עליכם בצוואה האמורה בתורה אוסרכם אני באיסור האמור בתורה אמר ליה אביי לא האדתניר חייא כובלכם אני הרי אלו חייבין כובל באורייתא מי כתיב אלא אמר אביי ה״ק משביע אני עליכם בשבועה מצוה אני עליכם בשבועה אוסרכם אני בשבועה כובלכם אני בשבועה °באלף דלת ביוד הי בשדי בצבאות בחנון ברחום בארך אפים ברב חסד: למימרא דחנון ורחום שמות נינהו ורמינהי יש שמות שנמחקין ויש שמות שאין נמחקין אלו הן שמות שאין נמחקין כגון אל אלהיך אלהים אהיה אשר אהיה אלף דלת ויוד הי שדי צבאות הרי אלו אין נמחקין אבל הגדול הגבור הנורא האדיר והחזק והאפיץ העיזו חנון ורחום ארך אפים ורב חסד הרי אלו נמחקין אם אביי מתניתין במי שהן חנון

או שהיה אחד מהן קרוב או פסול הרי אלו פטורין תלה על נכ׳ דכתיב ממעטינן דאין נותנת אלה כרתון להעיד מיבעיא הכא דאפי׳ אם יש שלשה עדים והשניים כשרים פטורין דעדות שנטלה מקנתם נטלה כולה מתוספתי ה״ר משה:

באלף דלת ביוד ה׳ מע״ב דהקונה את הכסף כתותיותיו אין לו חלק כו׳ כך מצוה שמע כיון שהיו מתכוין לכסף מותר גם זה מתוספתי רבי משה נפר״ח גרס מ״ל מן הכסף היינו נמחק ותימא דמע שנה מ״ב מנכתות ומ״ל מסני דנמחקין לפי שאין שם נפני עצמו ושמע מכאן דשם המיוחד הוא יש להחמיר בו יותר כ״ג מין הלכה כרבי יוסי ומיצטריך הלה תימה גיטין עמוד ב׳ וכן ל״ת: נמחקים

באחרונה שביתמי מסכתין לה כתב
שם אחדל תלה באחרונה
דכתיב האוסיף לצאת למלחמה עם בני
בניימין מתי שם אחדל:

דקטלא תד מסיתת נעלמה כו׳ כהונאת
למלחמת הרשות קאמר:

מה כאן שבועת תיתיוק לי משבועת
הפיקדון מ״ם דתחטא וכ״ת ועיקר
דאינטריך למילף מה כאן כשם כו׳ תפתי
לקמן דצריך לדבנן שה דשבועה היתה מכל
לגמר מפיקדון: והוא

במי שהוא רחום קאמר אמ׳ ליה רבא אי הכי
בשמים ובארץ נמי במי שהשמים והארץ שלו
קאמ׳ הכי השתא התם כיון דליכ׳ מידי אחרינ׳
דאיקרי רחום וחנון ודאי במי שהוא חנון ודאי
במי שהוא רחום קאמר הכא כיון דאיכ׳ שמי׳
וארץ בשמים ובארץ קאמר תנו רבנן כתב
אלף למד מלהי יה מי׳ הרי זה אינו נמחק שין
דלת משדי אלף דלת מאדני צדי ביה מצבאו׳
הרי זה נמחק רבי יוסי אומ׳ צבאו׳ כולו נמחק
שלא נקרא צבאות אלא על שם ישרא שנאמ׳
והוצאתי את צבאותי את עמי בני ישראל ממצרים אמר שמואל אין הלכה כרבי יוס׳
תנו רבנן כלהשפל לשם בין מלפניו ובין מלאחריו הרי זה נמחק לפניו כיצד ליי׳ ל
נמחק בי״ב נמחק ווי״ו נמחק מי״מ נמחק שי״ש נמחק הי״ה נמח׳ כי״כ נמחק לאחריו
כיצד להינו״ן נמחק אלהיכם הם נמחק אלהיכם כם נמחק אחרים אומרים לאחריו
אינו נמחק שכבר קדשו השם אמר רב הונא הלכה כאחרים: אברה״ם דלטיא לנבות
בנב״ת בנימן שלמה דנ׳יאל סימן: כל שמו האמורי בתורה באברהם קודש חוץ מזה
שהוא חול שנ׳ ויאמ׳ יי׳ אם נא מצאתי חן בעיניך חנינא בן אחי רבי יהושע ורבי אלינ׳
בן עזרי׳ משום רבי אלעזר המודעי אמר אף זה קדש כמאן אזלא הא דאמ׳ רב יהוד׳ אמ׳
רב גדול הפנס אור חזיות מהקבלת פני שכינה כמאן כאותו הזוג כל שמות האמורי׳
בלוט חול חוץ מזה שהוא קודש שנאמר ויאמר לוט אליהם אל נא אדני הנה נא מצא
עבדך חן בעיניך ונומר מי שיש בידו להמית ולהחיות זה הקב״ה כל שמות האמורים
בנבות קדש במיכה חול רבי אליעזר אומר בנבות קדש במיכה יש מהן חול ויש מהן
קדש אלף למד חול יוד הי קדש חוץ מזה שאלף למד והוא קודש כל ימי היות בית
האלהים בשילה כל שמות האמורים בנבעת בנימין רבי אליעזר אומר חול ר׳ יהושע
אומר קודש אמר לו רבי אליעזר וכי מבטיח ואינו עושה אמ׳ לו רבי יהושע מה שהבטיח
עש׳ והם לא ביחנו אם לנצוח באחרונ׳ שביחנו הסבים על ידן שנא׳ ופנחס
בן אלעזר בן אהרן הכהן עומד לפניו בימים ההם לאמר האוסיף עוד לצאת למלחמה
עם בניימין אחי אם אחדל ונומר כל שלמה האמורין בשיר השירים קודש שיר למי
שהשלום שלו חוץ מזה כרמי שלי לפני האלף לך שלמה לדידיה ומאתים
לנוטרים את פריו רבנן ויש אומרים אף זה חול הנה מטתו שלשלמה ששי׳ אף זה ולא
מיבעי׳ האיך אלא הא דאמ׳ שמואל מלכותא דקטלא חד משיתא בעלמא לאמיענ׳
שנאמר כרמי שלי לפני האלף לך שלמה למלכותא דרקיעא ומאתים לנוטרים את פריו למלכותא דארעא שמואל לא
כתנא קמא ולא כיש אומרים לא ה״ק יש אומרים זה קודש וזה הוא חול דמטתו ושמו דאמר כיש אומרים כל מלכייא
האמורים בדניאל חול חוץ מזה שהוא קודש אנ׳ כל מלכייא די להא שמיא מלכותא הסנא תקפא ויקרא יהב לך ויש
אומרים אף זה קודש שנ׳ פרי חלמא לשנאך ופשר לערך למאן קאמ׳ אי סלקא דעתא לנבוכד נצר קאמ׳ ליה שנאוהיה
מאי נינהו ישראל מילט קא לייט להו לישראל ות״ק סבר שונאי ישראל איכא שונאי אומות העולם ליכא: ובכל
כנויין הרי אלו חייבין כו׳: ורמינהי יתן ה׳ אותך לאלה ולשבועה מה ת״ל והלא כבר נאמר והשביע הכהן את האשה
בשבועת האלה לפי שנאמר ושמעה קול אלה נאמר כאן אלה ונאמר להלן אלה מה להלן שבועה אף כאן שבועה מה להלן
בשם אף כאן בשם אמר אביי לא קשיא הא רבי חנינא בר אידי הא רבנן דהניא רבי חנינא בר אידי אומר הואיל ואמרה
תורה השבע ואל תשבע קלל ואל תקלל מה השבע בשם אף לא תשבע בשם מה קלל בשם אף לא תקלל בשם ורבנן אי
גמירי גזירה שוה מיחד אי לא גמירי גזירה שוה אלה דשבועה היא מנא להו נפקא להו מדתניא אלה אין אלה
אלא לשון שבועה וכן הוא אומר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה התם שבועת האלה כתיב הכי קאמר אלה אין
אלה אלא בשבועה וכן הוא אומר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה ומנין

כל מנחה

עוקר הוא לבני וגומר תרי הוא מסור עלי כהקדם
גמורים סהן לפס עד שתתנהו מידי לבני
לעשות פסל ומסכה וכן נסך ה׳ דרכפס
כלפיסב נה מחב: מלף למד חול כנון לו
בית מלך ס את מלקי מר עשיתי לקחתם:
שמות האמורין בנבעה וישלחו בני ישראל
בם׳: וכי מבטיח ומשלים ומינו עושה: הס
לא ביחנו הס לא שלו אלא המלך ולא
למדנו אתה מהו דיבי: כתחרוכה שביחנו
בחורים והתומים כי אמר אתנו ביד
הסבימו לנוטריהם: ומתאים לנוטרים כו׳
לרבן שניתם ושמסקו בתורה אחד מפפס
שבכם: הנה מטתו חול שהיה נבעת

סמות ומסמלי דאמר במסכת ניטין: דקטלא
חד מסיתת כלנבריא דעבודת המלך:
כל מלכיא האמורים בדניאל כל מקום שנא׳
שם מלך: חוץ מזה מלך מלכייא דחילו
לבוכד כאנר לא הוה קרי ליה אלא מלך
מלכייא אלה שבי קאמר אתת מלכות נבוכד
נצר מלך מלכייא דהוה אלהא דשמייא
בידיה מלכות תשבה יהב לך: והלא כבר נאמר
בשבועת האלה מהכא משמע תהוי לאלה
ולשבועה ותו לא הוה ליה למיכתב אלה
יתן ה׳ אתך ירייכך נופלת: מה כאן שבועה
דכתיב והשביע: ומה כאן בשם דכתיב יתן
שם ה׳ ונומר: השבע שבועת ה׳ תהיה ונומר:
ולא תשבע בשקר: קלל יתן ה׳ אותך לאלה:
לא תקלל בין קללת השם בין קללת חבירך
לא תקלל חרש: מה השבע בשם כו׳

סוטה יט ב יתוב דייתת רבי חנינא ומתניתין דנן: וג״ם
דנאמר כאן אלה ונאמר להלן אלה:
דשבועה היא מנא להו ומאי קול אלה מנא
להו דכתיב בשבועה משתש: נפקא להו מדתני׳
מנופיה דמשמעות דקרא הכי משמע: וכן
היא נומר אלה היא שבועה כו׳
ופרכינן התם שבועת האלה כתיב שבועת
היר תשביענ נקללה תכל שבועה משמע נקללה
לא משתמע מהכא: ה״ג

סוטה ג

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0074
DFG

ר"ג מנין לעשות שבועה שמין עמה אלה כשבועה שים עמה אלה כך שנויה בת"כ במסכת סוטה מפרשה בפרק היה מביא את מנחתה היכי דמי שבועה שים עמה או אלה נטמאת ואם נטמאת יבמו כך: ושמעה אלה ושמעה קול מדמה ליה למכתב ושמעה אלה שמעת מגיד דהיה שבועה כל שים בה אלה וכתב קול אלה תורת לדרוש את לחייבה כאחד משתי הקולות: ויבא אלה ובאלה בכובד נגר את נקיון: תרגומו נידוי בו שבועה בו קללה כל לשונות אלו הוזהרו משם ופרוש ממנו שם אמר מכס תרגום בלשון נידוי ואם אמר מדם לאכזרו לשם שבועה וקבלו עליו שבועה היא והמקלל את אכזרו בלשון חוקל יאבהו מנין לאלה שהיא שבועה שנאמר ויבא אחו באלה וגומר וכתיב וגם במלך נבוכד נצר מרד אשר השביעו באלהים תנא ארור בו נידוי בו קללה בו שבועה בו נידוי דכתי׳ ואותו מרון אמר מלאדה אורו ארור יושביה ואמר עולא בארבע מאה שיפורי שמתיה ברק למרוז בו קללה דכתיב ואלה יעמדו על הקללה וכתיב ארור האיש אשר יעשה פסל ונומר בו שבוע׳ דכתי׳ וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני ה׳ וגומר ודילמא תרתי לאו אשבעינהו ולייטינהו אלא מהכ׳ ואיש ישראל נגש ביום ההוא ויואל שאול את העם לאמור ארור האיש אשר יאכל וגומר וכתיב ויהונתן לא שמע בהשבי׳ אביו את העם ודילמא הכא נמי תרתי עבד להו אשבעינהו ולייטינהו מי כתי׳ וארור השתא דאתית להכי התם נמי לא כתיב וארור אמר רבי יוסי ברבי חנינא אמן בו שבועה בו קבלת דברים בו האמנ׳ דברים בו שבועה דכתיב ואמרה האשה אמן אמן בו קבלת דברים דכתיב ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן ויאמרו כיבו האמנת דברים דכתיב ויאמר ירמיהו אל חנניהו אמן כן יעשה ה׳ יקם ה׳ את דברך אמר ר׳ אלעזר לאו שבועה הן שבועה בשלמא לאו שבועה דכתי׳ ולא יהיה עוד המים למבול ודילמא שבועה הן נמי שבועה אמר רבא והוא דאמר לאו לאו תרי זימני והוא דאמר הן הן תרי זימני דכתיב ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד המים למבול ודילמא תרי זיכני הן נמי תרי זיכני: המקלל בכולן חייב דברי רבי מאיר וחכמים פוטרין: חני רבנן איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו מה ת"ל והלא כבר נאמר ונקב שם ה׳ פורט יוכח יכול לא יהא חייב אלא על שם המיוחד בלבד פנין לרבות את הכינויין תלמוד לומר איש איש כי יקלל אלהיו וגומר מכל מקום דברי רבי מאיר וחכמים אומרים על שם המיוחד במיתה ועל הכינוין באזהרה: והמקלל אביו ואמו וכו׳: מאן חכמים רבי מנחם בר יוסי דתניא רבי מנחם בר יוסי אומר בנקבו שם יומת מה תלמוד לומר שם ליכד על המקלל אביו ואמו שאינו חייב עד שיקללם בשם: והמקלל עצמו וחבירו וכו׳: אמר רבי ינאי ודברי הכל עצמו דכתיב רק השמר לך ושמור נפשך מאד כדרבי אבין אמר רבי אילעא דאמר כל מקום שנ׳ השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה: וחבירו דכתיב לא תקלל חרש: יכך ה׳ אלהים וכן יככם אלהים זו היא אלה הכתובה בתורה יתיב רב כהנא קמיה דרבי יהודה ויתיב וקאמר הא מתניתין כדתנא אמר ליה כהנה יתיב ההוא מרבנן קמיה דרב כהנא ויתיב וקאמ׳ גם אל יתצך יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה אמר ליה כהנה תרתי למה לי מהו דתימא ה׳ מתני׳ אבל בקראי אית ליה לר׳ מכלל לאו אתה שומע הן איפוך כי אתאר׳ יצחק תנא כדתנן אמר רב יוסף השתא דאנן תנן הכי וכי אתא רבי יצחק תני הכי ש״מ דוקא תנן אלא קשיא כי לי׳ ליה בממון אבל באיסורא אית לי׳ הרי סוטה דאיסור הוא ואמר תנחו׳ בר חכינאי הנקי כתי׳ טעם דכתיב הנקי׳ הא לאו הכי מכלל לאו אתה שומע הן לא אמרי׳ אלא

ומנין לעשות (אלה שאין עמה שבועה כאלה יש עמה שבועה) ושבועה שאין עמה אלה בשבועה יש עמה אלה תלמוד לומר ושמעה קול אלה ושמעה אלה שבועה קול אמר רבי

והוא דאמר לאו לאו ולאו דשבועה ממש הוי לאתויי להיות וקנית ים עוד גדף: יכך וכן יככס זו היא אלה שנאמרה בתורה תימה דלעיל לא נמרינן אלה שבועה שמין עמה אלה שהיא כשבועה שים עמה אלה אלא שמין עמה שבועה כיצד עמה שבועה מכ"ל:

ועל הכינויין בלחודיהן ואם תאמר למ"ל נפ"ל מיתות אלקיש לא תקלל קדם לא תקלל ים כי קלל למה לי וי"ל לחינטריך לכדת והא דתמרינן על הכינויין בלחודיהן למעוטי מיתה אחת ולא למעוט כרת: בנקבו שם יומת מה ת"ל תימה הא לחינטריך לכדתנינן כפ"ל מיתו׳ דלחינו חייב עד שיכתוב שם בשם: ושמור כפשוטו מלא תיתר בקללה ל"ה תייב ובחובל עצמו חייב פלוגתא מכלה נמי תיפוק לי׳ מהאי קרא לו מוהשמרו מלא לנפשות יכם עוד תימה דכפ"ל מיתות לחיק לחסכותי מוהדה למקלל אביו מנסיון ואתם ולין ליגזור מקלל עצמו ים לומר ולאו לאו דשבועה מכין לא הוה גמרינן כעצמו מה שלא מצינו שלוש בכתיבה:

מקלל מכיון דכתיב לא תקלל חרש מקרש ואכיו אחי אלא שלא שם כאן להקריך ולילכה למיפרך שכן מצינו כדפריך בפ"ל מיתות על דיין וחרש ונסיון דלכיו אינו מצוה:

ר"ג

הג בקונ״מ מלא לעולם תיפוך וכאיסורא לית ליה וממונא לית ליה ומתני׳ סוטה דלית ליה כאיסורא לית ליה ממונא הוא כתב לא תיפוך והקשה בקונ׳ דלרבנן דפטרי מי לית להו דשתויי יין במיתה וכראה לתרץ דהא דפטרי מסוס דבעינן סס המיוחד ותינהו מחלהים קמי מף על גב דכתב תיפלינו תיידי דתנא ר׳ מחיר מתחייב תנא נמי ות״מ פוטרים ואם תאמר התינח סוטה דלית ליה לרבי מחיר מכלל לאו אתה שומע הן מסוס דלית ליה ממונא לכל אכתי תיקשה מכ׳ הנהו קראי דמייתי פ״ג דקדושין בסלמא לר״מ היינו דכתיב ואם בחוקותי תלכו וכן אם תעיד ואם תלוה תחלת משמע דמדרבי מחיר כפילוף מף על גב דליכא מלא סורף גרידתא ויש לומר דאם בחוקותי ואם תעיד ואם תלוה תיכא כמה מצות דלית בהו ממונא והוה יתיבו ז׳ נמי דייק לעניו ממון כגון מטמא תרומה דכל קפ׳ לר״ת דנספ״ק דנדרים גבי נדר לית ליה לרבי מחיר מכלל לאו אתה שומע הן מף על גב דליכא מלא סוסה ומתני׳ ומתני׳ דקתני סוטה דלית ליה ממונא הוא לר״ת מכלל דקתני סוטה דלית ליה לרבי מחיר מכלל לאו אתה שומע הן מף על גב דליכא מלא סוסה כגון שתויי יין ופרועי ראש דאם דכתיבה וכן כמי גבי שבועה שלא לוכל לך בפ״ג דנדרים משמע דלית ליה מסוס לאסור תמור הוא דכתיב בפרק בתרא דיומא תיבי כריתות ולא תעשה עמהן ולקמן גרים שבועת תיבייהם נמי מהרינן נזלעזע כל העולם כשאמר הקב״ה לא תעשה ומ״ת וכלא נקדושין בעי ר׳ מחיר תנמי כעול בשבועה גבי ר׳ תנקה מהלתי ים לומר להתם ליכא תמונא דכתב וכל טוב מדכיו בידו:

הדרן עלך שבועת העדות

שבועת הפקדון מסס בנסף שקלים בתסס מעילות

כתיב ומיניה ילפינן שאר מסמות: הויד

אלא איפוך אפילו באיסורא לית ליה מחקיף לה רבינא ובאיסורא לית ליה אלא מעתה שתויי יין ופרועי ראש דבמיתה הכי נמי דלית ליה לר״מ והתנן אלו שבמיתה שתויי יין ופרועי ראש אלא לעולם תיפוך כי לית ליה בממונא באיסורא אית ליה ושאני סוטה דאיסורא דאית ביה ממונא הוא:

הדרן עלך שבועת העדות

שבועת הפקדון נוהגת באנשים ובנשי ברחוקי ובקרובים בכשרים ובפסולים בפני בית דין ושלא בפני בית דין בפי עצמו ובפי אחרים אינו חייב עד שיכפרנו בבית דין דברי רבי מאיר וחכמים אומרי בין מפי עצמו בין מפי אחרי כיון שכפר בו חייב וחייב על זדון השבועה ועל שגגתה עם זדון הפקדון ואינו חייב על שגגתה גרידתא ומה חייב על זדונה אשם בכסף שקלי שבועת הפקדו׳ כיצ׳ אם׳ לו תן לי פקדוני שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי או שאם׳ לו אין לך בידי משביעך אני ואמר אמן הרי זה חייב השביע עליו חמשה פעמי׳ בין בפני בית דין ובין שלא בפני בית דין וכפר חייב על כל אחת ואחת אם׳ ר׳ שמעון מה טעם מפני שיכול לחזור ולהודו היו חמשה הובעי׳ אותו אמרו לו תן לנו פקדון שיש לנו בידך שבוע׳ שאין לכם בידי אינו חיי׳ אלא אחת שבועה שאין לך בידי ולא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת רבי אליעז׳ אומר עד שיאמר שבועה באחרונה ר״ש אומר עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד תן לי פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגזל ואבדה חייב על כל אחת ואחת תן לי חיטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי חיטין ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת רבי מאיר אומר אפי׳ אם׳ חישה ושעור וכוסמת חייב על כל אחת ואנסת ופיתית את בתי והוא אומר לא אנסתי ולא פיתיתי משביעך אני ואמר אמן חייב רבי שמעון פוטר שאינו משלם קנס על פי עצמו אמרו לו אף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו משלם בשת ופגם על פי עצמו גנבת את שורי והוא אומר לא גנבתי משביעך אני ואמר אמן חייב גנבתי אבל לא שבחתי ולא מכרתי משביעך אני ואמר אמן פטור המית שורך את שורי והוא אומר לא המית משביעך אני ואמר אמן חייב המית שורך את עבדי והוא אומר לא המית משביעך אני ואמר אמן פטור אמר לו חבלת בי ועשית בי חבורה והוא אומר לא חבלתי ולא עשיתי בך חבורה משביעך אני ואמר אמן חייב אמר לו עברו הפלת את שיני וסימית את עיני והוא אומר לא הפלתי ולא סימיתי משביעך אני ואמר אמן פטור זה הכלל כל המשלם על פי עצמו חייב ושאינו משלם על פי עצמו פטור:

גמ׳ רב אחא בר הונא ורב שמואל בריה דרבה בר בר חנה ורב יצחק בריה דרב יהודה חנא שבועות בי רבה פגע בהו רב כהנא אמר להו

סוטה דלית ליה ממונא הוא: מתני׳ שתויי יין דכתיבה לית להו מלא לעולם תיפוך וכאיסורא לית ליה וממונא לית ליה ומתני׳ סוטה דלית ליה ממונא הוא כתב לא תיפוך והקשה בקונ׳ דלרבנן דפטרי מי לית להו דשתויי יין במיתה וכראה לתרץ דהא דפטרי מסוס דבעינן סס המיוחד ותינהו מחלהים קמי מף על גב דכתב תיפלינו תיידי דתנא ר׳ מחיר מתחייב תנא נמי ות״מ פוטרים ואם תאמר התינח סוטה דלית ליה לרבי מחיר מכלל לאו אתה שומע הן מסוס דלית ליה ממונא לכל אכתי תיקשה מכ׳ הנהו קראי דמייתי פ״ג דקדושין בסלמא לר״מ היינו דכתיב ואם בחוקותי תלכו וכן אם תעיד ואם תלוה תחלת משמע דמדרבי מחיר כפילוף מף על גב דליכא מלא סורף גרידתא ויש לומר דאם בחוקותי ואם תעיד ואם תלוה תיכא כמה מצות דלית בהו ממונא והוה יתיבו ז׳ נמי דייק לעניו ממון כגון מטמא תרומה דכל קפ׳ לר״ת דנספ״ק דנדרים גבי נדר לית ליה לרבי מחיר מכלל לאו אתה שומע הן מף על גב דליכא מלא סוסה ומתני׳ ומתני׳ דקתני סוטה דלית ליה ממונא הוא לר״ת מכלל דקתני סוטה דלית ליה לרבי מחיר מכלל לאו אתה שומע הן מף על גב דליכא מלא סוסה כגון שתויי יין ופרועי ראש דאם דכתיבה וכן כמי גבי שבועה שלא לוכל לך בפ״ג דנדרים משמע דלית ליה מסוס לאסור תמור הוא דכתיב בפרק בתרא דיומא תיבי כריתות ולא תעשה עמהן ולקמן גרים שבועת תיבייהם נמי מהרינן נזלעזע כל העולם כשאמר הקב״ה לא תעשה ומ״ת וכלא נקדושין בעי ר׳ מחיר תנמי כעול בשבועה גבי ר׳ תנקה מהלתי ים לומר להתם ליכא תמונא דכתב וכל טוב מדכיו בידו:

הדרן עלך שבועת העדות

שבועת הפקדון בנשים ובנשים כו׳ תיידי דתנא בשבועת העדות בנשים ולא בנשים כו׳ תנינהי נמי לכולהי: בקרובי שבעל הפקדון קרוב לוה מהפקדון תנלו: בפני ב״ד ושלא בפני ב״ד מהיכ נשבע שבועה מפיו או שבועה מפי אחרים אינו חייב עד שיכפרנו בבית דין דברי רבי מאיר וחכמים אומרי בין מפי עצמו בין מפי אחרי כיון שכפר בו חייב וחייב על זדון השבועה ועל שגגתה עם זדון הפקדון ואינו חייב על שגגתה גרידתא ומה חייב על זדונה אשם בכסף שקלי שבועת הפקדו׳ כיצ׳ אם׳ לו תן לי פקדוני שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי או שאם׳ לו אין לך בידי משביעך אני ואמר אמן הרי זה חייב השביע עליו חמשה פעמי׳ בין בפני בית דין ובין שלא בפני בית דין וכפר חייב על כל אחת ואחת אם׳ ר׳ שמעון מה טעם מפני שיכול לחזור ולהודו היו חמשה הובעי׳ אותו אמרו לו תן לנו פקדון שיש לנו בידך שבוע׳ שאין לכם בידי אינו חיי׳ אלא אחת שבועה שאין לך בידי ולא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת רבי אליעז׳ אומר עד שיאמר שבועה באחרונה ר״ש אומר עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד תן לי פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגזל ואבדה חייב על כל אחת ואחת תן לי חיטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי חיטין ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת רבי מאיר אומר אפי׳ אם׳ חישה ושעור וכוסמת חייב על כל אחת ואנסת ופיתית את בתי והוא אומר לא אנסתי ולא פיתיתי משביעך אני ואמר אמן חייב רבי שמעון פוטר שאינו משלם קנס על פי עצמו אמרו לו אף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו משלם בשת ופגם על פי עצמו גנבת את שורי והוא אומר לא גנבתי משביעך אני ואמר אמן חייב גנבתי אבל לא שבחתי ולא מכרתי משביעך אני ואמר אמן פטור המית שורך את שורי והוא אומר לא המית משביעך אני ואמר אמן חייב המית שורך את עבדי והוא אומר לא המית משביעך אני ואמר אמן פטור אמר לו חבלת בי ועשית בי חבורה והוא אומר לא חבלתי ולא עשיתי בך חבורה משביעך אני ואמר אמן חייב אמר לו עברו הפלת את שיני וסימית את עיני והוא אומר לא הפלתי ולא סימיתי משביעך אני ואמר אמן פטור זה הכלל כל המשלם על פי עצמו חייב ושאינו משלם על פי עצמו פטור: גמ׳ רב אחא בר הונא ורב שמואל בריה דרבה בר בר חנה ורב יצחק בריה דרב יהודה חנא שבועות בי רבה פגע בהו רב כהנא אמר להו

ע״ק דמכדין דף כב הכשרפין דף פג ד״ה מוחק זה

שבועת העדות דף לה

הגהה דף קו

ע״ג דף כג

כתובות דף מב

מיוד בשבועת הפיקדון והתרו בו מהו חייב קרבן או מלקות או שניהן
ובני שבוע העדות לפי גב דחייב כמי מיוד בשבוע ליגע לחייבי הך בעית
משום דמין התראת ודאי בשבועת העדות דמי יודע ס יודעים לו עדות
ויכול להתרות בו: לא חסר מיוד דמייתי קרבן לאו דוקא כל התור קאמר שהרי
ר מביאין על הזדון בשגג הכא על השפחה
וגזיר שבועה ושבועת העדות ושבועת
הפקדון: ר"ג אמרו ליה תניינא תמורת
קיימא שבועת הפקדון שחייבין על זדונה
מכו ועל שגגת חסם בכסף שקלי מדקאמר
על זדונה חטאת מכלל דחטאת ניחא וקאמר
חטאת מין קרבן לא ומשום הא לא ניחא ליה
לאינשים דמייתי קרבן ולא גילקי אמר להו
רבנן בר מייתי מאן תנא שבועת הפקדון לא
ניתן זדונה לכפר דכי משעון היא אמר להו
רבי כהנא בר מניה דהסיא לחנא תניינא
והכי תניינא לה אחד זדונה ואחד שגגתה
חסם בכסף שקלים ואחי חומרא דחלו הסם
חטאת את דנקי והכא חסם בכסף שקלים
ולגמר מינה הסם בדלא אתרו ביה והכי
פירוש אמור מעתה שבועת הפקדון משבועת
העדות שחייבין על זדונה מכו מה שאין כן
בעדות שאין בה התראת ודאי ועל שגגתה
עם זדון הפקדון חסם בכסף שקלי ובעדות
קרבן עולה ויורד מכות אין קרבן לא
ואי קומרא דמכות מקרבן הואיל ולא
תרוייהו עבירין כי היכי דבעדות מייתי קרבן
ומשני ניחא ליה לאינשים כו' אמר להו
רבנן בר מייתי לקרבן והך מתני' דקתני להו
מכלל לא תפשטה לעולם קרבן חיבה
לרבנן והך מתניתין דקתני קרבן לא רבי
משעון היא דקאמר שבועת הפיקדון לא
ניתן זדונה לכפרה כדאמרן בפירקין דלעיל
שכן לא עשה כו מושבע בשבע וחייב
בשוגג: אמר להו רב כהנא לא תקשיה
לא קומתן בר שמעון וכעין נמי לא תפשטה
דתנא תניא נמי הכי: ואי קומרא היא
שבועת העדות נמי זדונה ושגגתה קרבן
היינו קומרא דלא כעדות חטאת היא ולא
ניתנה בה תורה קינבה ויכול לקנות בשעה
בסף דנקי חטאת והיינו טעמא שהיא אחר
מעשה בלינה: ולא גמר מיניה למיפטר בעיין
דמייתי קרבן ולא לקי: ומשני דילמא הסם
בדלא אתרו ביה קאמר דהא לא ידעינן בהאי
קמי ולא הסם אמרת: הא קרבן כתב ביה קרא
והזיר לה את ימי נזרו והביא כבש בן שנתו
לו: כי היכי דתיקול עליה גזירות בשעת
שמתחיל למות מעכשיו ותלה הכתוב
בקרבן ולא לכפר הוא דא: אמרו רב ן קמי
דרבה הנך רבנן דלעיל דתנו שבועות כי
דנה אמרו לפניו שבך שחל רב כהנא מהם:
אחר להו מדקתני ליה בזתרו ביה:
מכלל דשעתיה ליה דכי לא אתרו ביה הני
סהדי דמחייב קרבן ומ"ל דיודעי הני סהדי
שהוא חייב לאחתי מחייב והא לא תועיל
לו כפירתו ומ"ל ישלם נמנא שבפיל דנזיר
בעלמא הוא: פטור מקרבן: פרט למוד נאחד
מן האחין שים לו חלק במתון זה וכאחד נעשו
האחד פטור מכפר: פרט ללוה בשטר קמ"ל
לכופר ממון שים לו עליו בשטר חו עדים:

שבוע' דף לב

לא תסייען להא מתניתין לאו בכופר ממון
דף לג קאמר אלא בכופר ומן ובכופר אלא מסר
לו שטר עליו ולא היו עדים בדבר: מתרגיז
יפתח מבניכו לנוית: מיכך יפה מ"ך לויתי
כל המנה ולא היה לחבירך חלק בו: לאו זדון עדים שהתרו בו:

תורה אור

להו הזיד בשבוע' הפקדון והתרו בו מהו בין
דחידו הוא דבכל התור לא אשכחן מזי דמייתי
קרבן והכא מייתי קרבן לא שנא אתרו ביה
ולא שנא לא אתרו ביה או דילמא ה"מ היכא
דלא אתרו ביה אבל היכ' דאתרו ביה מילק'
לקי קרבן לא מייתי או דילמ' הא והא עבדינ'
אמר ליה תנינא חסורה הימנה שבוע' הפקדון
שחייבין על זדונ'כו' ועל שגגתה אשם בכסף
שקלים מדקאמר ליה על זדונה מכות מכלל
דאתרו בי וקאמ' מכו' אין קרב' לא ומאי חומר'
דניח' לי' לאינישׁ דמייתי קרבן ולא לילקי אמ'
להו רבא בר איתי מאן תנ' זדון שבוע' הפקדון
לא ניתן לכפרה רבי שמעון אבל לרבנן קרבן
נמי מייתי אמר להו רב כהנא בר מינה דהה'
דאנא תנינא לה והכי תנינא לה אחד זדונה
ואחד שגגתה אשם בכסף שקלים ומאי חומר'
דאילו הח' חטאה בת דנקא והכ' אשם בכסף
שקלי ולימ' מינ' דילמ' דא אתרו בי' לא תא
שמע אין חייבין על שגגתה מ"ט הן חייבין על
זדונ' אשם בכסף שקלי' מאי לאו בדאתרו ביה
ה"נ דל' אתרו בי' ש לא אם אמ' בנזי שמ' שכן
לוקה תא בשבוע' הפקדו שאינו לוקה כדקא
לוקה כלל דאתרו בי וקאמ' מאטר בשבועת
הפקדון שאינו לוק' אבל קרבן מייתי מאי אינו
לוקה דאינו נפטר בכלקות מכלל דנזיר טבא
נפט' בכלקות הא קרבן כתיב בי' התם רמייתי
קרבנכי היכי דתיחול עליה נזירו בטהר' אמרו
רבנן קמי דרבה אמ' להו מכלל דכי לא אתרו
ביה ואיכ' עדי' מיחיי כפירת דבר' בעלמ' הוא
אלא קסב' רבה הכופר בממון שיש עליו עדים
פטיר א"ל רב חנינא לרבה הניא דמסייעא לך
וכחש בה פרט לכוד לאח' מן האחי' או לאחד
מן השותפין ונשבע על שקר פרט ללוה בשט'
וללוה בעדים אמ' ליה אי משו' הא לא תסייען
באום' לויתי ולא לויתי בעדי' לויתי ולא לויתי
בשטר מאי כדקתני וכחש בה פרט למודה
לאח' מן האחין או לא כן השותפין הא לאח'
מן האחין ה"ד אילי' דאודי ליה בפלג דיריה
הא איכא כפירה דאידך לא לאו דאמרי ליה
מחרונין יזפת ואמר להו לא כחד מינייכו
יזפי דהויא ליה כפירת דבר' בעלמ' ומדרש'
כפירת דברים סיפא נמי כפירת דברים:
סימן חוב"ה כיתו' דבעל הבית חומ' נזי"ר:
תא שמע אינו חייב על שגגתה ומהו חייב על
זדונה אשם בכסף שקלים מאי לאו זדון עדים
לא זדון עצמו תא שמע היו שתי כיתי' עדים בפרה הראשונה ואח"כ בפרה השנייה
שחייהן חייבו מפני שיכולה עדות להתקיים בשתיהן בשלמא שנייה תחייב דהא כפר'
לה כת ראשונה אלא ראשונה אמאי מיחייב
הא

הזיד בשבוע' הפקדון מהו פי' נקו' דכשבוע' העדו' ליכ' למבעי הך נעי' משו'
דמין התרא' ולמי יודע שהס יודעים לו עדו' ומין
נר"ל מסיב ספק כיון דבמותר מין ספק דהא בעדים זוממין מי הוו מייבי
התרא' הוה מתרי נהו מע"ג דהמתרים בהם מין יודעי' מם הם מסקרי והא
דלא בעי' הך בעי' בשבועת העדו' משו
דלמי תיפטר לידע לעולם מם הם מזידין
סיכולין למר שכחנו:

כיון דם דום הוא כו' למו מידום במוך
הוא דהא מיכה טובא כדבי נקו'
מלא כלומר כיון שניתן זדונו לכפרה:

מילקא לקי קרבן לא מייתי ומ"ש דנבי
שפחה כתב בקורת תהיה והכי
קים לי' מת מסמו הא מתרינן בסוף ר' מחוסרי
כפורים דהיינו נוקה והוא מביא קרבן:

מאי מינו לוקה דלא מיפטר במלקו' תימ'
דמעיקר ס"ד דבעי למיל מיני חומר'
דהיו הוא שבחמי בנוי שכן לוק ולמאי דמסי'
הסת"ל דמיתני לעניין קולא דהיו הוא שנקל
בגזיר שכן מיפטר במלקו' וכרמ' דלא יליע לנבי
מאי מיתני לומני מעיקר ס"ד דה"פ לא חס
תמהת בנזיר שהוא טמא שכן כפרתו תלוי
בלקות הקל דלא בקרבן תמהר בשבועת
הפקדון שכן כפרתו תלוי בקרבן הלא
בקרבן בחמור ודלא כמ"ד לעיל ניחא ליה
לאינשים דליתי קרבן דלא לילקי ומיהו בספיבי
מיתבינן הך בריית' ומיתבינן מיפכח והכי
קיימ' הסם כפרשת נסח נבי נזיר כפתח
להכי קאמ' הסוב פתוח הסם להכי ת' הסוב והכי
נוהן ומה בקרבן שהוא חי' ב בו ת' הסוב חייב
בו ת' הסוב כהן שחי' ת' המוד חינו דין
שנחייב ת' הסוב ומניין שחייב ת' המוד
תלמוד ל"ו מה שבוע' העדות שלא חייב ת'
הסוב פיר' שגגתה גרידא חייב ת' המוד
כהן שחייב ת' הסוב חינו דין שכן יב ת'
המוד לא חס תמר בשבוע' העדות שכן חינו
לוקה תמי בנזיר שלוקה והואיל ולוקה לא
יביא קרבן ת"ל וכפ' מיפטר חטא ונ"מ ונרחה
לה יבו הך דמייתי בשמעתי' ובמקו' שבוע'
העדות ת' למיגרס נמי הכא מיפטר כדתמרי' בספיבי
מה לשבוע' הפקדון שכן חינו לוקה כו' ואין
נר"ם וזה לשונו ותתיבו למסקנ' מהא דתני
בספרי דבי רב לא חס תמרת בשבוע'
הפקדון שכן חינו לוק' תמר בנזיר שניטמא
דלוקה והואיל ולוקה כו' ים תמר מתי
קמסני דלא מיפטר במלקות כלומר שלא נדין
עד ין קרבן והא ה"ג גופה מתיבו למילף
בנזיר שיהא עד ין נדין קרבן ות"ל דה"פ
דלא מיפטר במלקות שמין מתכפר במלקות
לחודי' תמר בנזיר שמתכפ' במלקות לחודי'
דכי מייתי נמי בשוגג קרבן לא מייתי אלא
למיקבע על ה נזירות טהרה כדמסיק ודלא
כרבי יהוד' הקפ' דתמ' בנזיר טמא מוט' הוא
והא דפרי' והא קרבן כתב ביה פירש והא
בשוגג כת' קרבן ולמאי קתני חס לא לכפר
ומ"ש נילף משבוע' הפקדון דכמזיד לא יפטר
במלקות שלא יצטרך עליון קרבן ומשני כו':

פרט לליתי בשטר ולוה בעדים כגון דתמ'
לא לויתי דכתיב ולוה בעדים ולא בעדי לויתי:

הכא

הכא נמי כרבינא סהיו קרובין כשותיהן מבל נשותיהן נוססות לא נריך למימר דהא הכא ליכא לאקשויי פשיט׳ דהא קמ׳ל דקרוב וחב׳ כאחד עדי דמשלם קרן וחומש וכי באו עדי וחב׳ הול משלמי תשלומי כפל:

ואין מניחין קרבן על כפירת שיעבוד קרקעות תימה והא רבי יוחנן

דף קעה גופיה אית ליה בסוף נבא כתרא דשיעבוד דאוריית׳ ואם כן אפילו בעל פה היכי מצכחת לה לשבוע׳ העדו׳ ולשבוע׳

דף לו הפקדון והכא נמי קשה מהשולח דאמר רבי יוחנן בסוף מרע שור אם מחריות נכסים הוינן מצמט ואם כן אפילו בעל פה לא מצכחת

דף ד ושם לה לר׳ דיסי וכן בפר׳ קמא דכ״מ נבי מודה

דף פו ושם מקנת וכפרק הכותב ואיתא נמי התם נבי עד אחד ואין נשבעין על כפירת שיעבור קרקעות ול״ל דשיעבוד דאוריית׳ לעולם לא מצכחת כשמעל השעבוד:

מיעט שטרות אפילו מאן דלא דאין דיכול

דף נח דגרמי כבנזל קמ׳ ופשר סורף שטרותיו של חבירו מכל מקום כיון דכי מיתינהו בני נייהו מתייב ליה לאהדורינהו ה״מ דכי כפר חייב ומיהו לכסף דמסיק דלעניין השבה דוקא פליגי מי אומר לו כשבאתי הבי שלך לפניך ולא לעניין שבועה קשיא מה שייך למעוטי שטרות הא אפילו שרפן פטור כ״ש נאתנו ונריך לומר דסכ כר׳ מאיר דאמרי׳ ריש גמרא מי נמי כי פטרינן היינו כי קלנהו באחריות מבל נכסיו ושרפוה כ:

מתניתין נמי דיקא מע״ג דמאן דמחייב נמי תולה לגבנן פטור מבל מקום מייתי לסתם מתניתין דיקא כמאן דפטר ומיהו קשה תימה דמייתי ממתניתין

דף לח דלמי לה ליתי מתניתין ושבועת הדיינין סג דאין נשבעין על כפירת שיעבוד קרקעות מייר׳ פו ושם מבל שבועות אם כן מין כאן קרבן: אלא

הא קיימ׳ שנייה אם׳ רבינ׳ הכא במאי עסיקינן כגון שהיתה שנייה בשעת כפירת הראשונה קרובין בנשותיהן נשותיהן נוססו׳ הרי הם רוב נוססין למיתה קס׳ל השתא מיתה חיי נינהו ולא שכיבי חא שמע בעל הבירת שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדי הודה משלם קרן וחומש ואשם אם משבאו עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם הבא נמיכדר בינא אמ׳ ליה רבינא לרב אשי תא שמ׳ חמור׳ למנ׳ שבועת הפקדון שחייבין על זדונה מכורת ועל שגנתה אשם בכסף שקלים מדקאמר לוקה מכלל דאיכא עדים וקאמר על שגגתה אשם בכסף שקלים אמר להו רב כהנא אנא תנינא ליה והכי תנינא לי׳ אחד זדונה ואחד שגגתה אשם בכסף שקלים תא שמע לא אם אמרת בנזיר טמא שבלוקה תאמר בשבועת הפקדון שאינו לוק היכי דמי אי דליכא עדים אמאי לוקה לא פשיט דאיכ׳ עדים וקתני תאמר בשבועת הפקדון שאינו לוק׳ אלא מלקא הוא דלא לקי אבל קרבן מייתי תיובתא דרבה תיובתא׳ דרבי יוחנן אמר הכופ׳ בממון ש״ש עליו עדים חייב בשטר פטור אמר רב פפא מאי טעמיה דרבי יוחנן עדים עבידי דמייתי שטר הא מנח אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא שטרא נמי עביד דמרכם אלא אמר רב הונא בריה דרב יהושע היינו טעמיה דרבי יוחנן משום דהוה שטר שיעבוד קרקעות ואין מביאין קרבן על כפירת שעבוד קרקעות איתמ׳ משביע עדי קרקע פליגי ר׳ יוחנן ור״א חד אמר חייב וחד אמר פטור תסתיים דרבי יוחנן דאמר פטור מדאמר רבי יוחנן הכופר בממון ש״ש עליו עדים חייב שטר פטור וכדרב הונא בריה דרב יהושע תסתיים אמר ליה רבי ירמיה לרבי אבהו לימא רבי יוחנן ורבי אלעזר בפלוגתא דרבי אלעזר ורבנן קא מיפלגי דתנן הגוזל שדה מחבירו ושטפה נהר חייב להעמיד לו שדה דברי רבי אלעזר וחכ״א אומר לו הרי שלך לפניך ואמרינן במאי קמיפלגי רבי אלעזר דריש רבויי ומיעוטי ורבנן דרשי כללי ופרטי רבי אליעזר דריש רבויי ומיעוטי וכחש בעמיתו ריבה בפקדון או בתשומת יד מיעט או מכל אשר ישבע הזר וריבה ריבה ומיעט וריבה ריבה הכל מאי ריבה ריבה כל מילי ומאי מיעט מיעט שטרות ורבנן דרשי כללי ופרטי וכחש בעמיתו כלל בפקדון או בתשומת יד או בגזל פרט או מכל אשר ישבע עליו חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר המטלטל ונופו ממון אף כל דבר המטלטל ונופו ממון יצאו קרקעות שאין מטלטל יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות שאע״פ שמטלטלין אין גופן ממון מאן דמחייב כרבי אליעזר ומאן דפטר כרבנן אמר ליה לא פאן דמחייב כרבי אליעזר ומאן דפטר אמר לך בהא אפי לר׳ אליעזר פודה דרחמנא אמר מכל ולא הכל אמר רב פפא משמיה דרבא מתניתין נמי דיקא דקתני גנבת את שורי והוא אומר לא גנבתי משביעך אני ואמר אמן חייב ואילו גנבת את עבדי לא קתני מ״ט לאו משום דעבד איתקש לקרקעות ואין מביאין קרבן על כפירת שיעבוד קרקעות אמר רב פפי משמיה דרבא אימא סיפא זה הכלל כל המשלם על פי עצמו חייב ושאינו משלם על פי עצמו פטור זה הכלל לאיתויי מאי לאו לאתויי גנבת את עבדי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0078
DFG

כלל אינו חייב אלא אחת לקמיה מפרש מאי כלל ומאי פרט: ולא לך גרסינן
כגוולהו ולא גרסינן לא לך: כללו של ר' מאיר זהו פרטו של רבי יהודה מאי
קסבר רבי יהודה שהיה עושה ר' מאיר כלל דהיינו ולא לך ולא לך עשאן רבי
יהודה פרט ומילתא קמעיתין דפרטו של ר' מאיר היינו לא לך לא לך דמאי
מאי הוי פרטא לרבי מאיר והוא כללו
של רבי יהודה דלמי לא לך לרבי יהודה כמי
פרטא ולא תשיבא כלל אלא אמרין לכם
מאי שנא ולא לך דתקט: הכל מודים בולא
לך שהוא פרט רבי מאיר לא פליג אדר' יהוד
בולא לך והכי קאמר רבי יהודה ולא לך
הוה ליה פרטא אבל לא לך כללא הוא
משבועה קאי ולקמיה מפרש מהיכא דייק
רבי יוחנן דתרוייהו לרבי מאיר פרטי הוי:
ושמואל לומר לך תמהולי ליה מודויי ליפלוג
עליה ליפלוג כלומר מי סברת דמשעיה רבי
יהודה לר' מאיר דמשוי לתרוייהו פרטא
לא הוה ליה למיתקט מילתא בולא לך
דמודים ליה בגויה שלא הכי הוה ליה למתני
ר' יהודה אומר לא לך אינו חייב אלא אחת
לא נקט מילתא דפליג עליה בגויה: מתס
מתניתין ר' מאיר: תנן לא לך ולא לך ו"ו
גרסינן בכולהו אלמא רבי מאיר פרטא
הוי ותיובתא דשמואל: רבי היא דאמר
במסכת זבחים בפרק בתרא לא שנא שומט
את הזבח על מנת להפיל כזית למחר וכזית
כזית בתוך לא שנא כזית למחר וכזית בתוך
פרטא הוי שתי מחשבות הן ותפוס את
הראשונים והוי פיגול ואוכל אין מחשבה
שניה מועלת ומילי פיגול אליבא דרבי
יהודה לאמר התם זה הכלל כל מחשבת
הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול וחייבין
על אכילתו כרת ומתניתין דהכא רבי היא
דלאו רבי מאיר: אך היה מדרבי מאיר
פוטרת: תיטה בכלל תיטן אם טעמו
מטה הרי הוא בטעמו תיטין כלכתיב
והחטה והכוסמת לא נכו: פרושי
מכולן מצטרפת אם אין לו עליו מכולן
אלא שום פרושי מצטרפין למיכלו: פליגי
בה רב אחא ורבינא במתניתין וכמילתיה
דרבי יוחנן: אך אמר מפרשי מחייב
אבלו לא מחייב עליהן אחת ואחת
דקתני מתניתין חייב אבל אמר קמיה
מדלא מחייב על חטים ועל שעורים ועל
כוסמין אלמא מחשבה אחת לכולן למימר
שבועה שאין לך בידי מדלא שבוע נחפי נפשה
היא שבלבו הא אין לך בידי כלום וחזר ופרט
לא תיטן ולא כוסמין ואם שעורין אלא
פרטא הוא דשבועה שאין לך בידי הוא
וכי אמר ר' יוחנן פרושי מכולן מצטרפת
לאו דוקא דמתני' דקתני עליהן על כל אחד ואחד
קאי וקאמר כאילו פירש כל אחד ואחד
הוא לא מיצטרפי אלא אמרי אמר שבועה
שאין לך בידי אלא אחד פרושי
מכולן מצטרפין לאותה שבועה להא אלא
היא: ואם אמר מחייב על כל אחד ואחד דקתני
מתני' כגון שהודה אלא לאותה דפרטא
הוא ר' יוחנן לאו דוקא קיימא ושבועה דכללא
ומחייב מהא קאי: ט"ו תיטות היו תמהים
תובעין אותו ואמרי וכל אחד תביעו תיטין
ושעורין וכוסמין ואמר שבועה שאין לך בידי תיטין ושעורין וכוסמין ולא לך ולא לך הרי כאן ט"ו תיטות ואם אינך לומר כן הוין: דכללי לא קתניב
ואע"ג דאיתנהו: והתני ר' חייא בדוכתי אחריתי הרי כאן כ"ס ד' שבועות הן ובקתייתא לא תניב דכללא ניהלו דהסיא לכללא
ליתא וכי קתני עשרים לפקדון ותשומת יד לגזל ואבידה לאיכא למימר ד' פרטי לכל אחד ואחד דהוה להו עשרים: אחד עשר אחד מכלל אחד ואחד מהנך בתרתי דולא לך
דקאמר לאו לאפרושי לפקדון ותשומת יד לקמי ואין כאן אלא ט' תיטות ד' מהנך ואחד לכלל אחד מן האחרונים: או

אלא מהא ליכא למשמעינה: שבועת
הפקדון כיצד תן לי פקדון שיש לי בידך כו':
תנו רבנן כלל אינו חייב אלא אחת פרט
חייב על כל אחת ואחת דברי רבי מאיר רבי
יהודה אומ' שבועה לא לך ולא לך חייב
על כל אחת ואחת ר' אלעזר אומ' לא לך ולא
לך ולא לך שבוע' חייב על כל אחת ואחת רבי
שמעון אומ' עד שיאמ' שבוע' לכל אחת ואחת
אמר רב יהודה אמר שמואל כללו של ר"מ
פרטו של רבי יהודה כללו של רבי יהודה פרטו
של רבי מאי' ור' יוחנן אמר הכל מודים בולא
לך שהוא פרט לא נחלקו אלא בלא לך שרבי
מאיר אומר פרט ור' יהודה אומר כלל ואיזהו
כללו של ר' מאיר שבוע' שאין לכם בידי במאי
קמיפלגי שמואל דייק מברייתא ור' יוחנן דייק
ממתניתין שמואל דייק מברייתא מדקאמ' ר'
יהודה ולא לך פרטא הוי מכלל דשמעיה לר'
מאיר דאמר כללא הוי ואמר ליה רבי יהודה
פרטא הוי ורבי יוחנן אמר הרוויה ולרבי מאי'
פרטא הוי ואמר ליה ר' יהוד' בולא לך מודינא
לך בלא לך פליגנא עלך ושמוא עד דאודי לי'
אודויי לפלוג עליה איפלוגי ורבי יוחנן דייק
ממתניתין מדקאמר ר' מאיר שבוע' שאין לכם
בידי כללא הוי מכלל דולא לך פרט הוי דאי
פלקא דעתך ולא לך כללא הוה אדתנן לן
שבועה שאי' לכם בידי נשמעינן שבוע' לא לך
ולא לך ולא לך כל שכן שבוע' שאין לכם בידי
ושמואל אמר כל האומר ולא לך כאומר
שבועה שאין לכם בידי דמי תנן לא לך ולא לך תני לא לך חא שמע מן לי
פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה תני תשומת יד גזל אבידה חא שמע מן לי חיטין ושעורין
וכוסמין תני שעורין כוסמין והאי תנא כל הכי שביש תני ואזיל אלא הא מני רבי היא
דאמ' לא שנא כזית בזית ולא שנא כזית וכזית פרט הוי חא שמע מדידיה ר' מאי' אומ'
אפילו חטה ושערה וכוסמת חייב על כל אחת ואחת תני חטה שעורה כוסמת מאי אפי'
אמר רב אחא בריה דרב איקא אפילו חטה בפלל חיטין ושעורין וכוסמת
בכלל כוסמין: תן לי פקדון ותשומת יד גזל ואבידה שיש לי בידך כו': תן לי חיטין
ושעורין א"ר יוחנן פרושה מכולם מצטרפת פליגו בה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי
מחייב אכללי לא מחייב וחד אמר אכללי נמי מחייב והתניא רבי חייא הרי כאן חמש
עשרה חטאות ואם איתה עשרים הויין האי תנא דפרטי קא חשיב דכללי לא קא חשיב
והא תניד חייא הרי כאן עשרים חטאות ההיא אפקדון ותשומת יד וגזל ואבידה בעא
מיניה רבא מרב נחמן היו חמשה תובעין אותו ואמרו לו הן לנו פקדון תשומת יד
ואבידה שיש לנו ביחד אמר לאחד מהן שבועה שאין לך בידי פקדון תשומת יד
גזל ואבדה ולא לך ולא לך ולא לך מהו אחדא מיחייב

מיהא ליכא למישמע מינה ואם תאמר ולידוק ממתניתין דפירקין
דפטרינן נקנם וכל שכן בקרקע כדמוכח בפרק שבועת העדות דף לב
דקאמר ולר' יוחנן דאמר מסכיע עדי קרקע פטורין מאי בינייהו איכא בינייהו
קנס ולאו פירכא הלקמן טעמא מסוס דלא כפר ליה ממונא שלא היה מתחייב
בהולחתו מגבל נבי עדות אתין לפטר בעדי
קרקע חייב בעדי קנס שהרי יתחייב על
ידי עדותן כמו בזאת אמר ממון:

הכא גרס לא לך לא לך ולא לך ולא גרסינן
ו"ו בכולהו אלא בחתימה וכן בכל
הני דמייתי דאי גרסינן ו"ו בכולהו אם כן
כמסקנת דמוקי לה כרבי לימא רבי יהודה
הוא דאמר ולא לך פרטא הוא אבל הכתם
לא מיתוקמא כוותיה דהא תרוייהו חשיב
פרטא בין בו"ו בין בלא ו"ו ואסנית
דשמעתין קשיא דמוכח בפ"ב דזבחים דף ל ופס
דטעי בי פרטא בלא ו"ו וסבו"ו לר' יהודה
דאמר התם לו דילמא כזית וכזית לרבי
יהודה פרשה הוי וכל שכן כזית כזית
וכספר ומגרים הכא כולה סוגיא לישכח
ורבי יוחנן אמר הכל מודים בלא לך שהוא
פרט לא נחלקו אלא בולא לך וגרסינן תני
ולא לך תני פקדון ותשומת יד כו':

כללו של ר' יהודה פי' לך פרטו של ר"מ
פי' נקוט דמאי לר' יהודה נמי פרט הוי
ממאי נקט רבי יהודה טפי ולא לך ולא
תאמר הא לא נקט לא לך משום דמודה
הוא רבי מאי' ויש לומר דמכל מקום הוה
ליה למימר לא ולא לך:

הבי בתן ממשה עשר חטאות נבי
שבועת העדות מיתנייה דנבי
פקדון ה"ל למימר תשעות:

אגסת ופתי כו' ת"ש לא מיתחייבו אלא
בהוראה אלא ב' חומר בכלי מ"ט הכא
כיון דפרשיה תו לא מיפטר בהורמה ויש
לומר כגון שיחד לו בעינן זה שנכנס מן
הכלי כל מה שמיינוהו בית דין:

הדרן עלך שבועת הפקדון

שבועת הדיינין הא דלא נקט גבי פקדון משום דמילת דפשיט הוא ולעיל נמי
תני מלה דלה בימא גילף שבועת הפיקדון משבועת העדות:
לאתפושי תפשת בידיה תימא דשבועת העדות וביטוי ופקדון כשהוא
משבע מפי מחרים דהוי דומיא דשבועת הדיינין ליגבעי נהו מנקוטי כך מנוקד
תפשת:
האי דיינין דמשבע בתפילין כו' וקשה על
גב שמשביע מחרים את מליעזר
כמילה הוא לתרגם בשמיה דתלמיד חכם
לכתחילה בתפילין חיישי כיון דעדיין לא
נטלו יותר הוי כספר תורה לגביהו: ומיהו

או דילמא אכל הדא וחדא מיחייב תא שמע
דתני רבי חייא הרי כאן עשרי חטאו היכי דמי
אי דפריש רבי חייא מניינא אחא לאשמועינן
אלא לאו דלא פריש ושמע מינה פרטא הוי:
אנסת ופיתי את בתי כו': אמר רבי חייא
בר אבא אמר רבי יוחנן מאי טעמא דר' שמעון
הואיל ועיקר קנס הוא תובע אמר רבא משל לרבי שמעון למה הדבר דומה לאדם
שאמר לחבירו תן לי חיטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך אם לו שבועה שאין לך בידי
חיטין ואשתכח דחיטין הוא דלית ליה הא שעורין וכוסמין איכא ליה דפטור דכי
אישתבע אחיטין אקושטא משתבע אמר ליה אביי מי דמי התם בחיטין קא כפר ליה
בשעורין וכוסמין לא קא כפר ליה הכא בפולא מילתא הוא דקא כפר ליה הא לא
דמיא אלא לאום לחבירו תן לי חיטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך
בידי כלל ואישתכח חיטין הוא דלית ליה הא שעורין וכוסמין איכא ליה דמחייב אלא
כי אתא רבין אמר רבי יוחנן לדברי רבן שמעון קנס הוא תובע ולא בשת ופגם לדברי
חכמים אף בשת ופגם הוא תובע במאי קא מיפלגי אמר רב פפא רבי שמעון סבר לא
שביק אינש מידי דקיץ ותבע מידי דלא קיץ ורבנן סברי לא שביק מידי דכי פודה
ביה לא מיפטר ותבע מידי דכי פודה ביה מיפטר:

הדרן עלך שבועת הפקדון

שבועת הדיינין השבועה שתי כסף וההודאה בשוה פרוטה ואם אין ההודאה
כמין הטענה פטור כיצד שתי כסף לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה
פטור שתי כסף ופרוטה לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה חייב מנ'
לי בידך אין לך בידי פטור מנה לי בידך אין לך בידי אלא חמשי דינר חייב מנה לאבא
בידך אין לך בידי אלא חמשי דינר פטור מפני שהוא כמשיב אבדה מנה לי בידך אמר
לו הן למחר אמר לו תניהו לי נתתי לך פטור אין לך בידי חייב מנה לי בידך אמר לו
הן אל תחנהו לי אלא בעדים למחר אמר לו תניהו לי נתתיו לך חייב מפני שצריך
לתינו בעדים ליטרא זהב יש לי בידך אין לך בידי אלא ליטרא כסף פטו' דינר זהב יש
לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף וטרסית ופונדיון ופרוטה חייב שהכל מין מטבע
אחת כור חבואה לי בידך אין לך בידי אלא להך קיטנית פטו' כור פירות לי בידך אין
לך בידי אלא להך קיטנית חייב שהקטנית בכלל פירות טענו חיטין והוד' לו בשעורין
פטור ורבן גמליאל מחייב הטוען לחבירו בכדי שטן והודה לו בקנקנים אדמון אומר
הואיל והודה לו מקצת ממין הטענה ישבע וחכמים אומרים אין ההודאה ממין הטענ'
אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון טענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר
בקרקעות בקרקעות וכפר בכלים פטור הודה במקצת הקרקעות פטור במקצת
הכלים חייב שהנכסי שאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע
עליהן אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן ואין משביעין את הקטן אבל נשבעין
לקטן ולהקדש: גמ': היכי משבעינן ליה אמר רב יהודה אמר
רב משביעין אותו בשבועה האמורה בתורה דכתיב ואשביעך בה' אלקי השמים אמר כדאמרי
ליה רבינא לרב אשי כמאן כרבי חנינא בר אידי דאמר בעינן שם הטיוחד אמר ליה
אפילו תימא רבנן דאמרי בכינוי ונפקא מינה צריך לאתפושי חפצא בידיה וכדרבא דאמר רבא האי דיינא דאשבע ביי אלהי
השמים נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר ואמר רב פפא האי דיינא דאשבע בתפילין נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר
והילכתא כוותיה דרבא ולית הילכתא כוותיה דרב פפא הילכתא כוותיה דרבא דהא לא נקיט חפצא בידיה ולית הילכתא
כוותיה דרב פפא דהא נקט חפצא בידיה שבועה משמד תלמידי חכמים מושבע בספר תורה תלמידי חכמי לכתחילה
בתפילין תנו רבנן שבועת הדיינין אף היא בלשונה נאמרה אומרים לו הוי יודע

סח
מיי' פ"ו מה' טוען ומסע קנב עסין קכב טוש"ע סי' פו

הדרן עלך שבועת הפקדון

שבועת הדיינים שהדיינים
משביעין על ידי
הולמה מקנת הטענה
שהמודה מקצת טענה כגון שאמר יש לך בידי מאה זוז וכתב
עלה ונקרע בעל השטר אין מחלטין לו שלא יהא חייב אלא
שהשבועה באה על ידה לא תהא פחות
משתי כסף: והולמה שמחייבתו לישבע
לא תהא פחות מפרוטה ובגמרא פליגי רב
ושמואל בפרוטה זו מה מתוך שתי כסף
של טענה היא לו נדון שתהא טענת
הכפירה שתי מעות כסף לגבי פרוטה של
הודאה: שתי כסף שתי מעות כסף להא
שתי לשון נקיבה הוא וכן שלש הדינר: אין
לך בידי אלא פרוטה פטור שאין ההודאה
מין הטענה שזה טענו כסף וזה הודה
לו נתת וכגון שלא טענו לו שתי מעות של
משכנתא אלא מקצת מה שטענו משכנתא הוי
הודה לו במשכנתא כלומר: שתי כסף
ופרוטה כו' קסבר טענו חיטין ושעורין
והודה לו בחד מהן חייב: אין לך בידי
פטור שאין כאן הודאה: שהוא כמשיב
אבידה שהיה יכול להעיד פניו ולכפור
ומהלה העיד הרי הוא כמשיב אבידה שאינו
חייב שבועה כדאמרינן בשבועת ביטין
המודה מקצת לא ישבע מפני תיקון העולם:
גמ': כר' תניא כר' יהודה בשלהי שבועת
העדות ולא תשבע כו': לפי שלא תימא
בכינוי ולא לומר דא בשבועה דאמורה
בתורה: לאתפושי קתני לומר לו ספר לו
תפילין כאחיו שכתב לאחיו בריית
מילה: לתשבע בה' אלקי השמים ולא התפילין
מאן נעשה כשטעה בדבר משנה ואע"ג דלא
תנן לה במשנה שמעת לומר היא והיה היה
כדבר משנה כדאמרי' בפרק הדרן דשועי כדבר
האמורים חוץ ולא למדנו מה שעשה
עשוי ושלם מכיתיו: תלמיד חכם נשבע
מיושב: נספר תורה ולא על גב ספר תורה
דלא כרב פפא דלכתחילה מיהא ספר תורה
בעינן וכדורותיו בפרק הדרשנין שבועה
שמוריית לפי שעה ונשבה גדולה ותקנו לגזור
עליו מדעתו נעשה והא אמרן מדעת
שבועה: תפדיו לו לכתוב לה בתפילין
מפני כבודו: לפי היה לקטן מפרש מאי לפי
כשהוא נכנס לגיל שתים עשרה שנה מכין כו':

כתובות דף פה

כתובות דף קב

כתובות דף קפה

כתובות דף ק

שכל

שכל העולם כולו נזדעזע לקמיה כעי ליה: תת פ"ך שבועת שקר: נחטיא את
כזנך את קרובך: פוטרין אותו מיד ואין מחייבין אותו כאן אלא יחזור כו'
וע"כ יאלם מי שקיבל עליו בבית דין: הרשעים מפרש לקמיה: אלא על
דעתיהו הא פריש"נ טעמא משום קניא דרבא בפ' שלישי: לא תתכם כלומר
לא כשתתכ"ם ממחצת לבבכם: פרשת סוטה
כשמביעין אותה ישביעוה בלשון שכיח
שומע. וילפי מעזר בערתי הקודם וט"ו במה
דכולהו מפרש במסכת סוטה: ולא תשא
עמהן אלמא לא תשבירת מכריתות ומיתות
כ"ל: מנקה הוא לשבים וכאן אף לשבים
לא ינקה אלא פירעון: כדינה מחריבת
בפורענו"ת קלה ולא בפורענו"ת הבאה עליו:
אלא

שכל העולם כולו נזדעזע בשעה שאם"ה הקדוש ברוך הוא בסיני לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא וכל עבירות שבתורה נאמר בהן ונקה וכאן נאמר לא ינקה וכל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו ומשפחתו שנאמר אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואין בשרו אלא קרובו שנאמר ומבשרך אל תתעלם וכל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו ומכל העולם כולו שנאמ' אלה וכחש ואיכא עד דעביד להו לכולהו לא סלקא דעתא דכתיב מפני אלה אבלה הארץ וכתיב על כן תאבל הארץ אומ"ל כל יושב בה וכל עבירות שבתורה אם יש לו זכות הולין לו שנים ושלשה דורות וכאן נפרעין ממנו לאלתר שנאמר והוצאתיה נאם ה' צבאות ונומר ובאה אל בית הגנב ואל בית הנשבע בשמי לשקר ולנה בתוך ביתו וכלתו את עציו ואת אבניו והוצאתיה לאלתר ובאה אל בית הגנב זה הגונב דעת הבריות שאין לו ממון אצל חבירו וטוענו ומשביעו ואל בית הנשבע בשמי לשקר כמשמעו ולנה בתוך ביתו וכלתו את עציו ואת אבניו והא למדת דברים שאין אשומים מכלין אותו שבועת שקר מכלה אותן אם אמר אינו נשבע פוטרין אותו מיד ואם אמר הריני נשבע העומדין שם אומרים סורו נא מעל אהלי האנשי' הרשעים האלה ונומר וכשמביעין אותו אומר לו הוי יודע שלא על דעתך אנו משביעין אותך אלא על דעת המקום ועל דעת בית דין שכן מצינו במשה רבינו כשהשביע את ישראל אמר להן דעו שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעת המקום ועל דעתי שנאמר ולא אתכם לבדכם ונומר כי את אשר ישנו פה אין ליא אותן העומדין על הר סיני דורות הבאים וגרים העתידין להתגייר מניין תלמוד לומר ואת אשר אינו אתנו אין לי אלא מצות שקיבלו עליהן מהר סיני מצות העתידות להתחדש בגון מקרא מגילה מניין ת"ל קיימו וקבלו קיימו מה שקבלו כבר מאי אף היא בלשונו נאמרה כדתנן אלו נאמרין בכל לשון פרשת סוטה וידוי מעשר קריאת שמע ותפילה וברכת המזון ושבועת העדות ושבועת הפקדון וקאמר נמי שבועת הדיינין אף היא בלשונה נאמרה אמר מר אומרין לו דהוי יודע שכל העולם כולו נזדעזע בשעה שאמר הקבה לא תשא את שם יי אלהיך לשוא מאי טעמא אילימא משום דאיתיהב בסיני עשר דברות נמי איתיהב ואלא משום דחטירא וסי חמירא והתנן אלו הן קלות עשרה ולא תשא חוץ מלא תשא חמורות זו כריתות ומיתות בית דין ולא תשא עמהן אלא כדקתני טעמא וכל עבירות שבתורה נאמרבהן ונקה וכאן נאמר לא תנקה וכל עבירות שבתורה לא נאמר בהן לא ינקה והכתיב ונקה לא ינקה ההוא מיבעי ליה לכדרבי אלעזר דתניא רבי אלעזר אומר אי אפשר לומר ונקה שכבר נאמר לא ינקה אי אפשר לומר לא ינקה שכבר נאמר ונקה הא כיצד מנקה הוא לשבין ואינו מנקה לשאינן שבים כל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו ומשפחתו וכל עבירות שבתורה משפחתו לא והכתיב ושברתי אני את פני באיש ההוא ובמשפחתו ותניא אמר רבי שמעון אם הוא חטא משפחתו מה חטאת לומר לך אין לך משפחה שיש בה מוכשאין כולה מוכסי ושיש בה ליסטים שאין כולה ליסטין מפני שמחפין עליו ההם בדינא אחרינא הכי בדיניה דידי כדתניא רבי אומר והכרתי אותו מה ת"ל לפי שנאמר ושפתי אני את פני יכול כל המשפחה כולה בהיכרת ת"ל אותו אותו בהיכרת ולא כל המשפחה כולה בהיכרת וכל עבירות שבתורה נפרעין מכנו וכאן מכנו ומכל העולם כולה שנאמ' אלה וכחש וכתב ע"ב תאבל הארץ ואימא עד דעבוד להו לכולהו לא סלקא דעתא דכתיב מפני אלה אבלה הארץ וכל עבירות שבתורה מכל העולם לא והכתיב וכשלו איש באחיו איש בעון אחיו

מלמד שכל ישראל ערבין זה בזה

התם

ואין כשרך אלא קרובים ומ"ג דכפרק במה מדליקין נפקא לן מהתם דקאי קרא דנשבעו כדרים בניס מתים כשהן קטנים מכל גדולי לא וכ"ש ממשפחתו לא הייני בנדרים מכל שבועה תפילו כל משפחתו ונעמדים דקרא מייתי כתרוייהו אל תתן את פיך למידרי בשבועה ולמה יקשיה על קולך וחכל מעזה ידיך המשמע בני דוקא מייתי בנדר: שנאמר לא וכחש וגו' כל עבירו' שבתורה לפי דוקא אלא כלומר הנך אלא הוה כיון בשבועה להו מוכח בפרק קמא דקידושין דמשו ערוה לקולא מבלה הארץ: ואם תמר ליה בפ' בקונ' אלא יחזור בו קודם גיגא מצית דין והא דתמרי כרים המפקיד תמר הריני מבלס וחזר ואמר הריני מבלס מהו מי מ"ד יהזר קהדר ביה או דילמא דחי ה"ק מדקתי הייני קודם גיגא מכ"ל לי נמי מפילו אחר גיגא ואי דעתיה למהדר אפ"ם שמיני יכול לחזור בו לא מקני ליה כפילא דבעי לאהדורי לבי גיגא כך אמרינן התם גבי הוה לחפק ד כיפי ואתדר משם דאיכא היא אלא אמר מני הדר ביה מאי מית לן למימר לדחויי קמיכוין ועל כן נראה פי' הקונ' אלא כמו שפר"ת בספר היישר בפרק זה נזדר נשמיעתא דנחמן על אלא אמר מני הדר ביה ומביא ראיות מהיות דהמפקיד והבי פירושא דפוטרין מותו מב"ל שמתן כן יהא נוח מלחזור בו ועוד דסוב נאמנת בשב"ל דהכי ל"מ מפקיד מייתי ה"מ אמר הריני מבלס מון לבית דין מי נמי לא יהא מניח דין כי פירש מכל מה אמר בבית דין ואחר ואמר מון לב"ל מיגו מבלס לא מני הדר ביה ובהאומ דזה נזדר נופיה משמע כש"ה דמניח היה מניחו ואחר כך נתחרט ואמר לו דור לי נכסי דאמר רבי אחיר אומר יכול לחזור בו ואחכמי לומרי לית יכול לחזור בו ואמר נמרת לאחר נמר דין מחלוקת והלכה כדברי חכמי משמע לאחר נמר דין אע"פ שלא נזר לו בפניו ואפי' בפניו ומיהו יש לומר דלעולם נמר דין אלא כשנזר לו בפר בפניו דאם בפניו הרי הם כנכסיו ואין נראה לי דהא מנכסיו הם ואין לומר דנכסים שלא בפניו הם כנכסי עכו"ם דהא מנכסיו הם ואין לומר דנכסים שלא בפניו הם כנכסי עכו"ם דהא מנכסיו הם ואין לומר דנכסים שלא בפניו הם כנכסי עכו"ם דהא מנכסיו הם

קיימו מה שקבלו כבר תימה דנפק"ל דמיגו לחיכא תנאי הוא דדרשי מאי דכתיב קיימו וקבלו קיימו למעלה מה שקבלו למעה ומשק רבא דלכולהו מית להו פירכא כר מדשמואל והא מדשמואל נמי מית ליה פירכא דמינטריך למידרש נמי כי הכא ורבא נופיה דריש כי הכא קיימו מה שקבלו כבר נשבעת פ"ר ועקיבא והא דמינטריך לדרש מחרייתי רבא נופיה מסיק ליה פירכא בפ"ק דקמא דמיגו גבי סיתר נדרים פורחין בתוכו דמייתי קראי סוכה סים להס על מי מסיסמכו ומשק רבא כולהו מית להפירכא דאתא לדרש מחרייתי לכר מדשמואל ויש לומר דנפוק פ"ק דמגילה פריך לכולהו תנופיה

ואלו נחמין בכל לשון כו' תימה דלא תני כמתניתין דשבועת הדיינין ושבועת כיטוי דכיון דתנא חלו ליכא למימר תנא ושייר ויש לומר דליכא סוס נופא בפנהו דתני לישנים כהני להכי תני להו לחולייהו:

התם

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0081
DFG

ההם שהיה נידו למחות ולא מיחו לא הוה צריך לשנויי אלא התם בדין הקל כדמסיק בסמוך הכא בדין חמור אלא לפרושי דאין נוהגים מעונש עבירה אלא משום לא מיחו הילכך אין עונש זה חמור כל כך:

מה כלים שנים לקח בשף שנים ואם תאמר היכי דרים גם ק׳ שמעתין כר מנוה

לשמואל לכך יצאו כלים שנים למה הדבר לומר לך שאין כלים שנים ויש לומר כדפירש הקונטרס מדלא כתב בשפי׳ ואם שפירש בקונטרס לקמן דלפי הוה כתב בשפים הוי שמעינן תרוייהו שנים ודבר חשוב הוי אין נראה דבלא יתירא לא הוה משמע מכשפים אלא שני פרוטות כמו קידושי משה שמתקדשת בפרוטה מע״ג דלפ״ק דקידושין גמר לה מן תה מסרים שערין דכתיב ביה בשף אלא לא למיכתב בשף לו כשפים לי נמי בשף לו כשפים ויהיו ידעינן שנים ודבר חשוב מייתורא דבשף ומדכתב כלים דרשינן יצאו כלים למה הזכיר ואת״ל לרב דאמר לקמן דבר חשוב כל שהוא מכלים דלפולו מחט שאין בה פרוטה אלא מלאכת גדולה ואית ספרי דגרסי הכא מה כלים דבר חשוב כו׳ אף על גב דלגבי דשמואל קשיא דייק קראי כותיה ובסמוך גמר לשמואל מי כתב כלים ולא כתב בשף ה״מ מה כלים שנים כו׳ אבל דבר חשוב לא בענין שיהא דומה מכשף ילפינן דבענן שיהא בכלי שוה פרוטה אלא תימה גדירת הבחוב היא בכל הכלי תע״ש שאין נהנה שוה פרוטה וכ״כ מהרי״ן בירושלמי דטענו שני מחטין כריך שיהא שוין שתי פרושות שתהא הכפירה פרוטה והחודה פרוטה והדר מקשינן בשף לכלים להצריך בשף יותר מפרוטה דמה כלים דלמו כל דהו אלא כלי חשוב אף בשף לאו כל דהו אלא בשף חשוב דהייט מעשה סנבך ים וכו תפיסות ואפשר אין צריך להגיה אף כל דבר חשוב כמו שהגיה הקו׳ משום דשמואל אית ליה יצאו כלים למה הזכיר קידושין אף כלים דבר חשוב דאפילו כלי שאין בענין שיהא שוין שתי פרוטות ולמה הזכיר קידושין גמר תע״ש שאין שוין שתי מעות וכן הוא גירס׳ רבותיו בפ״ק דקידושין ומשם הלרכתי: בטועמו

דף יח ודף כ ומשם

מם

החם שיש בידו למחות ולא מיחו מאי איכ׳ בין רשעים דמשפחתו לרשעי׳ דעלמא בין צדיקי דמשפחתו לצדיקים דעלמ׳ הוא בשא׳ עבירות בדיניה ורשעים דמשפחה בדין חמור ורשעים דעלמ׳ בדין הקל צדיקי דהכ׳ והכא פטירי נבי שבועה הוא ורשעים דמשפח׳ כדיניה ורשעים דעלמא בדין חמור וצדיקי דהכא והכא בדין הקל ואם אמר איני נשבע פוטרין אותו מיד ואם אמר הריני נשבע העומדים שם אומרים זה לזה סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעי׳ האלה: בשלמא ההוא דקא משבע קאי באיסורא אלא ההוא דקא משבע ליה אמאי (ההוא מבעי ליה) לכדתניא ר״ש בן טרפון אומר שבועת ה׳ תהיה בין שניהם כלומר שחלה שבועה על שניהם וכששביעין אותו אומרים לו הוי יודע שלא על דעתך וכו׳ למה לי למיטרא ליה הכי משום קניא דרבא:

השנה שתי כסף אמר רב כפירת טענה שתי כסף ושמואל אמר טענה עצמה שתי כסף אפילו לא כפר אלא בפרוטה ולא הודה אלא בפרוטה חייב אמ׳ רבא דיקא מתניתין כותי׳ דרב וקראי כותיה דשמואל דיקא מתני׳ כותיה דרב דקתני השנה שתי כסף וההודא שוה פרוטה ואילו כפירת טענה פרוטה לא קתני והנן נמי ההודא בפרוט ואילו כפיר׳ בפרוטה לא קתני וקראי כותי׳ דשמו׳ דכתי׳ כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור מה פלים שנים אף כסף שנים מה כסף דבר חשוב אף כל דבר חשוב וקאמר רחמנא כי הוא זה ורב ההוא מיבעי ליה להודאה במקצת הטענה ושמואל כתיב הוא וכתיב זה דאי כפר במקצת ואודי במקצת חייב ורב חד להודאה בפקצת הטענ׳ וחד להודאה ממין הטענה ושמואל לאו

סם

מם

מם

מ

תדע דקתני מתניתין זה קתני: טריסית מעה קטנה: דינר כסף טריסית
פונדיון ופרוטה לו לו קתני: דינר מטבעות טנוף במטבע זה ולא טענו
משקל זה הודה לו מטבע ואע"פ שזו כסף זו כסף אחת ממין הטענה היא דכולהו
מטבע נינהו: דיקא נמי דלמא טעמא משום דכל מטבע חד הוא ודוקא
קתני: ורב דבעי למימר זה קתני הכי
מפרש טיפא דקאמר שהכל מין מטבע
אחד הוא כל מטבעות הפנויות כאן דין
אחד להם אחד הקטנה שבהם יש בה
כדי הודאה לחבי כגון שבועה נימא כשמוע
שכירא ליה לכל המתני' דוקא קתני ומשום
הכי תנן בריש אחד כסף יש לי בידך אין
לך בידי אלא פרוטה פטור משום דמה
טענו לא הודה לו אלא כל זה טוען ליה
זה מתייב ואף על גב דתפילת טענה אחד
כסף ותו לא: ה"ג בתוספת' דינר זהב וזהב
יש לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף חייב
ופי' דינר זהוב היינו מטבע וטעמא משום
דהכל מין מטבע אחד והודה ממין
הטענה כגון שטוען לו מנה ואמר לו
פרוטה מתוכו הודה ממין הטענה אבל
אם טוען לו מנה ואמר לו מאתים
זוז הודה לו מטבע ואע"פ שזה כסף וזה
כסף אחת ממין הטענה היא דכולהו
מטבע נינהו וקא דלעיל נמי אחד כסף יש לי בידך אין לך בידי אלא
פרוטה משקל לשמו דפטור משום דמה טענו לא הודה לו וכ"ת דלמיתי בסיפיה
טבועה אם כן מאי לא טענה דאין כאן
זוז כ' מעות דאחר מה שנדרך ליתן כדי
להטעינו וזה דוחק לומר אלא זוז פרוטה
כתותו מסרו ועוד דמשמ' בטועני מטבע
דעל הסתם לא מייתי במטבעות וסתם כ'
כסף טבועי הם ועוד דקאמ' הקמ"ל דפרוט'
בכלל מטבע היתה משמע דאין מזה אלא
מפרוטה דקתני והלא בשאר מטבעות נמי
יש מהם גדול לחשיב ממין הטענה ועוד
דאף לו בעבד גדול ועבד קטן חשיב מה
טענו לא הודה לו נפ"מ לגמל ומנור גדולה דף ק
ומנורה קטנה אמרי כאן לקמן דמה טענו
לא הודה לו מע"פ שנורתה שוה ועוד לגאין
נדינר מטבעות לא משמע נדינר טנופה
ועוד דכשמוך בכריית' דדינ' זהב והוב גר'
בכל הספרי פטור ובקונ' לפי פירוש דוחק
להגיה חייב על כן נרא' לפר' בטועני נדינר
מטבעות שנתן לו דינ' להחליף וליתן תחתיו
מטבעות שנזקק לאותו מטבעות והלה טוען
החזרתי כולם חוץ מדינר כסף לו טריסית
או פונדיון או פרוטה:

שהכל דין אחד לפירוש בקונט' שאף
בקטנה שבהם יש בה כדי הודאה
לחייבו שבועה ותי' הא שמעינן מדיש דקתני
ההודאה שוה פרוטה ודוחק לומר דה"ק גדולה לא תשביעה
תשביעה הודאה פרוטה:

אבל בטענת מלוה והעדאת עד אחד כו' דף נו עמ"ב
ור"ת וכסילתי הכות' ממרינן לחין
נשבעין על כפירת שיעבוד קרקעות אפי'
בהעדאת עד אחד אלמא מסוייע עד אחד
להודה במקצת וי"ל דשמואל דהכא לטעמא
דמחייב לעיל בכפירת פרוטה דכיון
דמיחזי כטענ' אפרוטה תוקפי' קרא דכל קס
לשבועה בפרוטה אבל בקרקע לא משכחת
לה שיחזי כשוא מקום ולפי זה ג"ל דלית
הילכתא כוותיה דשמואל נמי דכהכיא דלעיל לית
הלכתא כוותי' מדאתני ר' חייא לסיועי לרב
ועוד דרב פפא דכ"ל בתרתי סגיאה ליה
כרב לקמן בשמעתין:

וכל מקום שאנו מחייבין אותו ממון אחד
מחייבו שבועה לאו דוקא דהא מיכ'
בפירוש שיעבוד קרקעות:

והודה לו בשעורי פטור כגון פ' המני מסיק דף נה ושם
דנה נר' נמי דפטור אף מדמי
שעורי דתימ' דמכ"ל להא דהא ל"ג חייב בדמי
שעורין דאי לאו הכי מין הודאה כלל

בטוענו נדינר מטבע פי' נקוט טנוף במטבע זוהם ולא טענו משקל
וזה הודה לו מטבע ואע"פ שזה כסף וזה כסף אחת ממין הטענה היא
דכולהו מטבע נינהו וקא דלעיל בשאר כסף יש לי בידך אין לך בידי אלא
פרוטה משקל לשמו דפטור משום דמה טענו לא הודה לו וכ"ת דלמיתי בסיפיה
טבועה אם כן מאי לא טענה דאין כאן
זוז כ' מעות דאחר מה שנדרך ליתן כדי
להטעינו וזה דוחק לומר אלא זוז פרוטה
כתותו מסרו ועוד דמשמ' בטועני מטבע
דעל הסתם לא מייתי במטבעות וסתם כ'
כסף טבועי הם ועוד דקאמ' הקמ"ל דפרוט'
בכלל מטבע היתה משמע דאין מזה אלא
מפרוטה דקתני והלא בשאר מטבעות נמי
יש מהם גדול לחשיב ממין הטענה ועוד
דאף לו בעבד גדול ועבד קטן חשיב מה
טענו לא הודה לו נפ"מ לגמל ומנור גדולה דף ק
ומנורה קטנה אמרי כאן לקמן דמה טענו
לא הודה לו מע"פ שנורתה שוה ועוד לגאין
נדינר מטבעות לא משמע נדינר טנופה
ועוד דכשמוך בכריית' דדינ' זהב והוב גר'
בכל הספרי פטור ובקונ' לפי פירוש דוחק
להגיה חייב על כן נרא' לפר' בטועני נדינר
מטבעות שנתן לו דינ' להחליף וליתן תחתיו
מטבעות שנזקק לאותו מטבעות והלה טוענו
החזרתי כולם חוץ מדינר כסף לו טריסית
או פונדיון או פרוטה:

שהכל דין אחד לפירוש בקונט' שאף
בקטנה שבהם יש בה כדי הודאה
לחייבו שבועה ותי' הא שמעינן מדיש דקתני
ההודאה שוה פרוטה ודוחק לומר דה"ק גדולה לא תשביעה
תשביעה הודאה פרוטה:

אבל בטענת מלוה והעדאת עד אחד כו' דף נו עמ"ב
ור"ת וכסילתי הכות' ממרינן לחין
נשבעין על כפירת שיעבוד קרקעות אפי'
בהעדאת עד אחד אלמא מסוייע עד אחד
להודה במקצת וי"ל דשמואל דהכא לטעמא
דמחייב לעיל בכפירת פרוטה דכיון
דמיחזי כטענ' אפרוטה תוקפי' קרא דכל קס
לשבועה בפרוטה אבל בקרקע לא משכחת
לה שיחזי כשוא מקום ולפי זה ג"ל דלית
הילכתא כוותיה דשמואל נמי דכהכיא דלעיל לית
הלכתא כוותי' מדאתני ר' חייא לסיועי לרב
ועוד דרב פפא דכ"ל בתרתי סגיאה ליה
כרב לקמן בשמעתין:

וכל מקום שאנו מחייבין אותו ממון אחד
מחייבו שבועה לאו דוקא דהא מיכ'
בפירוש שיעבוד קרקעות:

והודה לו בשעורי פטור כגון פ' המני מסיק דף נה ושם
דנה נר' נמי דפטור אף מדמי
שעורי דתימ' דמכ"ל להא דהא ל"ג חייב בדמי
שעורין דאי לאו הכי מין הודאה כלל

תודה לזוז

תדע דקא תני סיפ' דינ' זה לי בידך אין לך בידי
אלא דינר כסף וטריסית ופונדיון ופרוטה חייב
שהכל מין מטבעות הן א"א בשלמ' שוה משו' הכי
חייב אלא אי אמרת דוקא אמאי חייב אמר ר'
אלעזר בשטענו בדינר מטבעות וקא משמע לן
דפרוטה בכלל מטבע איתא דיקא נמי דקתני
שהכל מין מטבע אחת ורבי אלעזר לימא מתניפא כשמואל
מתרץ רישא נמי כשמואל סבירא ליה לא סיפא
דוקא דקתני שהכל מין מטבע אחרת ורישא
כרב או כשמואל אם שמע דינר זהב זהוב לי
בידך אין לך בידי אלא דינר כסף חייב טעמא
דאמר ליה זהב זהוב הא מתמא שוה קאמ' לי'
אמר רב אשי הכי קאמר כל האומר דינר זהב
כאומ' דינר זהב זהוב דמי תניר' חייא לסיועי'
לרב סלע לי בידך אין לך בידי אלא סלע חסר
ב' כסף חייב חסר מעה פטור אמ' רב נחמן בר
יצחק אמר שמואל לא שנו אלא בטענת מלוה
והודאת לוה אבל טענ' מלוה והעדא' עד אחד
אפילו לא טענו אלא בפרוטה חייב מאי טעמא
דכתי' לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל לעיין יט
חטאת לכל עון ולכל חטאת הוא דאינו קם
אבל קם הוא לשבועה ותניא כל מקום ששנים
כחייבין אותו מטין עד אחד מחייבו שבועה
ואמר רב נחמן אם שמוא טענו חיטין ושעורין
והודה לו באחד מהן חייב אמר לו רבי יצחק
יישר וכן אמר ר' יוחנן מפלל דפליג עליה ריש
לקיש איכ' דאמרי מישהא הוה שהי לי' ושתיק
ליה איכא דאמ' מישתא הוה שתי ליה ושתיק
ליה ליכ' כסיי לי' טענו חיטין והוד' לו שעורין
פטור ורבן גמליא מחייב טעמא דטענו חיטין
והודה לו שעורין הא חיטין ושעורין והודה לו
באחין חייב לא הוא הד' דאפי' חיטי ושעורי'
נמי פטו' והאי דקמפלגי בחיטין להודיעך כחו
דר"ג ת"ש טענו כלים וקרקעות הודה בכלים
וכפר בקרקעות בקרקעות וכפר בכלים
הודה

בתוס' דף מו
ד"ה אבל

ור"ג

להודיעך

כתו' דר"ג דכוותי' עדיף למילתי' דרבנן הוי כמ"ד פטור:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0083
DFG

הודה במקצת קרקע פטור מ"מ דלמא טעמא דמסר נפשיה משום דברי כולנו מחוייב והודה לו בשבועה:

ליתוב ערוך הוא כפיו של רבי יוחנן הא מני מדמון היא תיובתא דרבי חייא

דף קח ומס כך מצא גופיה מיקי מילתא דמדמון כותי' ב"ש נתרמה לכתחילה

למסיק למדמון יש בלשון הזה לשון קנקנים ומנו דמשתבע לקנקנים משתבע נמי על סמן מחמת גילגול ויש לומר דמשום הכי אינטריך למסוקי בחייבי שהודה במקצת קנקנים ור"ח פטרי דנקט משום דלא תקשי ליה ממילתיה דרבן בריקמר מעיקרא טעמא דמן בלשון הזה לשון קנקני הא יכול לך חייב אכל מדמון לשלם מחייב לתי' והודה בכל הקנקנים דכתרתי עליה בטענו חמשים ושעורים והודה לו בחד מהן ודיים לה מדלא קתני במתניתין פלוגתייהו בחמשים ושעורין מוכח וסה ונקט כדי יין וכדי שמן משמע דפליגי בים בלשון הזה לשון קנקנים ומדקתמר נמי ר"ג רואה אני את דברי מדמון ואי דוקא בטענו חטין ושעורין והודה לו בחד מהן פליגי מאי רואה אני את דברי מדמון הא אפילו בטענו חטין והוד לו בשעורין מחייב ופליגי נמי בטענו חטין ושעורין והודה לו בחד מהם דאי בים בלשון הזה לשון קנקנים דוקא פליגי הכא להו לרבנן למימר בהדיא אין בלשון הזה לשון קנקנים ומדמן מחייב במודה בכל הקנקני מלא נקט בחמשים ושעורין והכי מקנת קנקני מלא נקט בקנקנים דמשמע בכולהו ולא מיקי לה במקנת קנקנים מלא משום דבנן מלא משמע אלתייהו דמן בה"ג מלא נכה"ג והכי קאמר מן ההודה ממין הטענה מלא מבעי ליה למודה בכל הקנקנים דפטרי דהא אפילו הודה במקנת קנקנים נמי פטור מלא אפילו הודה במקנת קנקנים שנמי פטור דמן בלשון הזה לשון קנקנים:

וחדא כסמוכל וכן הלכה ומ"ש דקיימא לן כרבי יוחנן לגבי סמוכל מדלרבי יוחנן נמי מייב מניכא דחד מתורא ועוד דקיימא לן כרב נחמן בדיני ועוד דרב פפא דהיא בתרא סבירא ליה כסמוכל וכן ע"ח בטמטעתין וכן עיקר ולא כמו שפסק ר"ח נסכת בות כרבי חייא בר אבא:

דף קח **אדרבה** מין מדם מעיז כו' ות"ל דלמרי בפירקין מפני מה למרת תודה מודה מקנת הטענה ישבע מזקה מין מדם מעיז כו' ויש לומר אף על גב דכופר הכל נמי מישתמיט מ"מ מין לו כל כך פני לכפור הכל כמו לכפור במקנת ולישנא אחרינא:

אישתמוטי הו דקמשתמיט תמיד דכפ"ק דכל"מ דייק מלא הא דחמ רב נחמן משבועין אותו שבועת היסת דוכנן נמי מגו דחס"ד ממונא חשיד נפשיה דמשבועת לממי לא משני דחישתמוטי קא מישתמיט כדמשני התם לעיל ויש לומר משום דפריך נהדי הך פירכי טובא ותו הא דתנן רבי חייא כו' דלא מצי לאוקמי הכי:

דף ה חי' פ"ק ופ"נ מהלכו טוען כמ"ש טו' ח"א מיתן פו

בפקדון פסול לעדות כפ"ק דכל"מ מוקי לה דנקיט לו בידו וכמלוה ממי נקיט ליה בידיה זוז כסר דמלוה להוצאה ניתנה והוא שמח נדיך למעות: מתן

הודה במקצת קרקעות פטור מ"מ דלמא טעמא דמסר נפשיה משום דברי כולנו מחוייב והודה לו בשבועה: הודה במקצת כלים חייב והודה לו בשבועה מקצת כלים: הא כלי וכלי דומיא דכלים וקרקעות כלומר מסר מיניך והודה ד' אחד וכפר באחד חייב:

זקקין הכלים זוקקין את הקרקעות לשבועה: תניא במסכת קידושין נכסים שיש להם אחריות וזקקין את הנכסים שיש להן אחריות ליפרע עליהן: הכ"ע דכולה מסכתא בהילכות שבועה: והכי"ת דקידושין לגבי גירשי נסבה מיירי דתנא התם נכסים שיש להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף כלא משיכה תניא בהדייהו שיש להם זוקקין את הנכסים שיש להם אחריות לשבועה: מלוה הוא דנעשו כדמי הקרקעות ומיהו היכא דטענו סתם ואמר לו בחמשה מהן סתם ואמר לו בחמשה מהן כמתני' היינו דכתב במסכת שבועות לפי שהודה מקצת הטענה ומיהו היכא דטענו חטים ושעורין מי סהיה לן לפרושי לטענו שעורין עד שקדם והאמר חיטין מין לך ניתי אפל שעורין לך כילי: אם כמערבי אם נרחה לך שקפץ להודות בדי שלא יטענו וה שעורין ויתחייב לו שבועה אם אמר לו וה שניהם יש לי בידך אינו נשבע ואם נמצאו כלים בידו אינו משלם כלום ואם אמר לו אין לי בידך אלא חטים ושעורין ונמצאו כלים בידו משלם כלים ואינו משלם חטים ושעורין: לפיכך יצאו כלי ליכת וכן רבי מאיר אומר משם יהודה בן בתירא אומר לעולם אין אדם מוציא עצמו מידי ספק אלא יעמוד בודאי ויצא: וכפר בפרוטה פטור: בגמרא מתני' לפי שאין לך כפירה גדולה מזו: וכפר בכולי פטור: בגמרא מתני' לפי שאין לך כפירה גדולה מזו: וכפר בכולי פטור: בגמרא מתני' לפי שאין לך כפירה גדולה מזו:

אמר רב נחמן משבועין אותו שבועת היסת מאי טעמא חזקה אין אדם חובע אלא אם כן יש לו על מי אדרבה חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו מישתמוטי הוא דקא משתמיט ליה סבר עד דהוה לי ופרענא ליה תדע דאמר רב אידי בר אבין אמר רב חסדא הכופר במלוה כשר לעדות בפקדון פסול לעדות רב הונא בריה דרב יהושע מתני אסיפא מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר לו הניחו לי נתתיו לך פטור דאמר

ע"ק דאמרינן דף ה ופ"ק

ע"ק דאמרינן דף ה ופ"ק

מתני׳ מסיפא להא דרב נחמן: כ״ם מסיפא דהא מודי ליה עלי ומיכא דדרש דממונא: שבועה דאורייתא הכתיב במקנת הטוענה שבועה [דרבנן הא דרב נחמן: מיפך שבועה שם אמר הנתבע נתובע וטול: מיתי לנכסי שם אמ׳ ליני נסבע ומיני משלם יורדין לנכסיו וכותבין לזה: שכנגדו חשוד הנתבע חשוד על השבוע׳ ותנן לקמן שתיקתו חכמים שיסבע התובע וישטול: תקנתא היא שבועה עצמה של היסת תקנתא היא ותקנת׳ היסת שיהא תובע נסבע וטול לתקנתא היסת שבועה שלא נמה עליו אלא בתקנת חכמים לא עבדינן ויפסיד התובע בלא שום שבועה: דפליגי עליה דרבי יוסי גבי מניחת חרס שוטה וקטן: נקטיה לכוכסיה לישפקיה לגלימי׳ הוה מוחזו בביניו התלוי׳ בו עד שיתן לו טליתו כלו׳ כיון דמשתמיט לי לשוי עד דליתיב ליה ליית לך למיתת לניכסיה עדיף מהאי כל דבר התלוי במחוסר קרי ליה כוכס כדתמר מזיל גרמ׳ ומקי לכוכס ואתא תמרי כשלו הן הגולין: עד דמטית ומן נגדי לכתר תלתי יומין כדתמרי׳ רב תנגיד ממתן דמשתי שמתיה דרבנן עליה תלתין יומין בהשתא נקנית: מיסתבע לי דלא פרעתיך: וכי מה כיון דה שלא פנס שטרו לפונס שטרו לתוך הפונס כתובתה לא תפרע שלא בשבוע׳ כיצד כיתה כתובתה שלא זו והוא אמר התקבלתי כתובתיך והיא אומר׳ לא התקבלתי שלא מנה הואיל והודה במקצת פונס את שטר כתובת׳ ולא תפרע השטר שלא בשבוע׳ לליכ׳ למימרך תו מסטרת דליכ׳ למימר טפי קיבלה והשתא דאמר משבועי׳ לו מה יפה כחו משם פנס את שטרו: השתא גבי פנס את שטרו אע״ג דלא טעני ליה מיסתבע לי שלא מוג פרעתיך טעניג׳ ליה אלא מדאמרינן לבעל השטר השבע: משלם מפני׳ דלא מודקיג׳ לי׳ להשבע דמיחד דחשדוג ליה ולא לגבות לו דהא אמר ליה מיסתבע לי דלא פרעתיך: נתתיו לפלוני שלא מסבועה ומיהו שבועת היסת מיכא: והא הכא כיון דתבעיה בעדים והודה לו בפניהם כמאן דאוקימנא בעדים דמי: נתתיו

מיימ דף יב הגיהות ף עט

ומאן דמתני לה אסיפ׳ הכא הוא דאיכ׳ דרר׳ דממונא אבל התם דליכא דררא דממונ׳ לא מאי איכ׳ בין שבועה דאורית׳ לשבועה דרבנן איכ׳ ביניהו מיפך שבוע׳ בדאורית׳ לא מפכינן שבועה בדרבנן כפכינן ולמר בר רב אשי דאמר בדאוריתא נמי אפכינן שבועה מאי איכא בין דאורית׳ לדרבנן איכא ביניהו מיחת לנכסי בדאוריתא נחתינן לנכסי בדרבנן לא נחתינן לנכסי ולרבי יוסי דאמר בדרבנן נמי נחתינן לנכסי דתנן מציאת חרש שוטה וקטן יש בהן גזל מפני דרכי שלום רבי יוסי אומר גזל גמור אמר רב חסדא גזל גמור מדבריהם למאי נפקא מינה להוציאו בדיינין מאי איכא בין דאורייתא לדרבנן איכא ביניהו שכנגדו חשוד על השבועה בדאוריתא שכנגדו חשוד על השבוע׳ אפכינן ליה שבועה ושמו אאידך בדרבנן תקנתא היא ותקנתא להקנתא לא עבדינן ולרבנן דפליגי עליה דרבי יוסי דאמר בדרבנן לא נחתינן לנכסים כאי עבדינן ליה משמתינן ליה אמר ליה רבינא לרב אשי האי נקטי בכובסיה דנישבקיה לגלימיה הוא אלא מאי עבדינן ליה אמר ליה משמתינן ליה עד דמטי זמן נגדי ונגדינן ליה ושבקינן ליה אמר רב פפא האי מאן דאפיק שטרא על חבריה ואמר ליה שטרא פריע הוא אמרינן ליה לאו כל כמינך זיל שלים ואם אמר לישתבע לי אמרינן ליה אישתבע ליה אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ומה בין זה לפונם את שטרו אמר ליה התם אף על גב דלא טעין איהו טעינין ליה אנן דכא אמרינן ליה זיל שלים ליה ואי טעין ואמר אישתבע לי אמרינן ליה זיל אישתבע ליה ואי צורבא מרבנן הוא לא משבעינן ליה אמר ליה רב ייסר לרב אשי צורבא מרבנן משלח גלימא דאינשי אלא לא מיזדקקינן ליה לדיניה: מנה לי בידך כו׳ אמר רב יהודה אמר רב אסי המלוה את חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים תנן מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר לו תניהו לי נתתיו לך פטור והא הכא כיון דתבעיה בעדים כמאן דאוקימנא בעדים דמי וקתני פטור

תיובתא

שטרו אמר ליה ההם אף על גב דלא טעין איהו טעינין ליה אנן דכא אמרינן ליה זיל שלים ליה ואי טעין ואמר אישתבע לי אמרינן ליה זיל אישתבע ליה ואי צורבא מרבנן הוא לא משבעינן ליה אמר ליה רב ייסר לרב אשי צורבא מרבנן משלח גלימא דאינשי אלא לא מיזדקקינן ליה לדיניה: מנה לי בידך כו׳ אמר רב יהודה אמר רב אסי המלוה את חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים תנן מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר לו תניהו לי נתתיו לך פטור והא הכא כיון דתבעיה בעדים כמאן דאוקימנא בעדים דמי וקתני פטור

תיובתא

תיובתא דרב אסי אמר לך רב אסי אנא כי אמרי היכא דמעיקרא אוזפיה בעדים דלא לדידי הפניה הכא הא הימניה רב יוסף מתני הכי אמר רב יהודה אמר רב אסי המלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפורעו בעדים ואם אמר אל הפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים כי אסריתה קמיה דשמואל אמר לי יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים תנן מנה לי בידך אמר לו הן אמר לו אל תתגנחו לי ואיאבפני עדים למחר אמר לו תנהו לי ונתחיו לך חייב מפני שצריך ליתן לו בעדים תיובתא דשמואל אמר לך שמואל תנאי היא דתני בעדים הלויתיך בעדי פרע לי או יתן או יביא ראיה שנתן רבי יהודה בן בתירא אומר יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים פריך רב אחא ממאי דבשעת הלואה קאי דילמא בשעת תביעה קאי והכי קאמר ליה לאו בעדים הלויתיך בעדים היה לך לפורעני אבל בשעת הלואה דברי הכל חייב אמר רב פפי משמיה דרבא הלכתא המלוה את חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים ורב פפא משמיה דרבא אמר המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים ואם אמר אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים ואם אמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להן למדינת הים נאמן: סימן ראובן ושמעון דחנו הילכתא יזפי ופרעי עפלו ופלו עפצי סטרא בהימנותא כבי תרי: ההוא דאלחברי כי פרעתיקפרעינקלי באפי ראובן ושמעון אזל ופריע באפי תרי מעלם אמר אביי באפי בי תרי אל באפי בי תרי פרעיה אמר ליה רבא להכי קאמר ליה באפי ראובן ושמעון כי היכי דלא נידחייה ההוא דאמר ליה לחבריה כי פרעת לי פורתן לי באפי בי תרי דחנו הילכתא אזל פריע בין דיליה לדילה איתנסו הנך זוזי אתא לקמיה דרב נחמן אל אין קבולי קבילתינהו מיניה דרך פקדון ואפינא ליהוי גבאי פקדון עד דפתרמו בי תרי דחנו הילכתא ומקיים תנאיה אל כיון דקא פודית דודאי שקלתינהו מיני פירעון מעליא הוי אי אמרת לקיומי תנאיה זיל אייתינהו דהא אנא ורב ששת דתנינ הילפתא וסיפרא וספרי ותוספתא וכולי הגמרא ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דאוזיפתך אמר ליה לא היו דברים מעולם אזל אייתי סהדי דאוזפיה ופריעה אמר אביי מאי ניעבוד אינהו אפרי אוזפיה אינהו אמרי פריעה רבנא אמר כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך אם ליה לא פרעתיך בפני פלוני ופלוני אתו פלוני ופלוני אמרי לא חזין דברים מעולם סברה ששת למימר החוזק כפרן אפר ליה רבא כל מילתא דלא רמי עליה דאניש לאו אדעתי ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי שית מאה זוזי דמסיקנא בך אל ולא פרעתיך מאה קבי

עפצי

דרך תמי מבל למשול כיחת דמני לפרש דק"ק נתתיו לך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים דלמתי דמפרשינן להמוכל נאמן לומר פרעתי ביני ובין עצמך כמגו דלמי נמי לומר פרעתיך בפני פלוני ופלוני ליתי מסיר טעמי:

תיובתא דק"ק נתתי לך שלא בעדי קאמ' ולהכי נר מצוה

תיובתא דרב אסי אמר לך רב אסי אנא כי אמרי היכא דמעיקרא אוזפיה בעדים דלא לדידי הפניה הכא הא הימניה רב יוסף מתני הכי אמר רב יהודה אמר רב אסי המלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפורעו בעדים ואם אמר אל הפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים כי אסריתה קמיה דשמואל אמר לי יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים תנן מנה לי בידך אמר לו הן אמר לו אל תתגנחו לי ואיאבפני עדים למחר אמר לו תנהו לי ונתחיו לך חייב מפני שצריך ליתן לו בעדים תיובתא דשמואל אמר לך שמואל תנאי היא דתני בעדים הלויתיך בעדי פרע לי או יתן או יביא ראיה שנתן רבי יהודה בן בתירא אומר יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים פריך רב אחא ממאי דבשעת הלואה קאי דילמא בשעת תביעה קאי והכי קאמר ליה לאו בעדים הלויתיך בעדים היה לך לפורעני אבל בשעת הלואה דברי הכל חייב אמר רב פפי משמיה דרבא הלכתא המלוה את חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים ורב פפא משמיה דרבא אמר המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים ואם אמר אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים ואם אמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להן למדינת הים נאמן: סימן ראובן ושמעון דחנו הילכתא יזפי ופרעי עפלו ופלו עפצי סטרא בהימנותא כבי תרי: ההוא דאלחברי כי פרעתיקפרעינקלי באפי ראובן ושמעון אזל ופריע באפי תרי מעלם אמר אביי באפי בי תרי אל באפי בי תרי פרעיה אמר ליה רבא להכי קאמר ליה באפי ראובן ושמעון כי היכי דלא נידחייה ההוא דאמר ליה לחבריה כי פרעת לי פורתן לי באפי בי תרי דחנו הילכתא אזל פריע בין דיליה לדילה איתנסו הנך זוזי אתא לקמיה דרב נחמן אל אין קבולי קבילתינהו מיניה דרך פקדון ואפינא ליהוי גבאי פקדון עד דפתרמו בי תרי דחנו הילכתא ומקיים תנאיה אל כיון דקא פודית דודאי שקלתינהו מיני פירעון מעליא הוי אי אמרת לקיומי תנאיה זיל אייתינהו דהא אנא ורב ששת דתנינ הילפתא וסיפרא וספרי ותוספתא וכולי הגמרא ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דאוזיפתך אמר ליה לא היו דברים מעולם אזל אייתי סהדי דאוזפיה ופריעה אמר אביי מאי ניעבוד אינהו אפרי אוזפיה אינהו אמרי פריעה רבנא אמר כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך אם ליה לא פרעתיך בפני פלוני ופלוני אתו פלוני ופלוני אמרי לא חזין דברים מעולם סברה ששת למימר החוזק כפרן אפר ליה רבא כל מילתא דלא רמי עליה דאניש לאו אדעתי ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי שית מאה זוזי דמסיקנא בך אל ולא פרעתיך מאה קבי

עפצי

נתתיו לך חייב לפרוש: בעדי הלויתיך קס"ד בסעת הלואה קאי ומשני ליה רמה שבעדים הלויתיך ומש אתה אל תפרעני אלא בעדים: דילמא בסעת תביעה קאמר כשתבעו בב"ד ולא אמר לו פרעתיך אמר לו והלא בעדים הלויתיך בעדים הוה לך לפורעני ולא אמר לו כן בסעת הלואה ומסוס הכי פטר ליה רבי יהודה כי נתיר: מול פרעי בפני סהדי לאחריני ולא אמר עדי קפרי ליה: ומיתיבי מיד המלוה: כיצד פקדון בידו ואומר עליהן שלח שומר חנם שלח קיבלתי בתורת פרעון: כיון דקא מודית דקבלתינהו הוה ליה כתורת פקדון מסרס ליה הוי פרעון ודברים שבינו לבינך אינם דברים: דיוק ופרע אותה בלואה אבל אינה פרעה ולמי לוה אותה בזה ואותה בזו היו אומרים לא פרעה: כלומר לא פרעתי דמי דכיון דלא לוה לי לפי דיכורו לא פרע והרי עדים שלוה נאמנין הם על הלואה ואיכן נאמנין עכ"ל הפרעון דהודאת בעל דין כמאה עדים: דמסיקנא בן סאתי נוסה בך: לא היו דברי מעולם לא פרע לפניהם וזה אומר אף בפניהם לו שלח בפניהם פרעתיך: הוסוק כפרן ואינו נאמן אפי כפניהם פרעתיך שלח בפניהם: סברי אמר פרעתיך בפניהם ונאמ' בקרן: כל מילת' דלא רמי עליה דאינש כפרן הוא לו אומר שלח היה לו לומר פרעתיך בעדי שלח אמר לו זה בסע' הלואה בעדים פרע לי הילכך לא הם שלח לבו לומר להם בעדים פרע הם שלח בעדים ואמר בעדים פרעתיך ולא תדעתיה ואינו מוסוק כפרן כלל: עפצי

נט פסוט דף קג

הכותב דף כח ס"ק כ"ב דף ו'

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0086
DFG

עפצי דקיימי בשית שיתא א"ל לאו בארבעה ארבערי הוו קיימי אהו תרי סהדי ואמור אין בארבעה ארבעה הוו קיימי אמר רבא הוחזק כפרן אמר רמי בר חמא הא אמרת כל מילת דלא רכיא עליה דאינש לאו אדעתיה א"ל רבא קצותא דתרעא מידכ דכירי אינשי ההו דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דסיקנא בך והא שטרא אמר ליה פרעתיך א"ל הנהו סיטראי נינהו אמר רב נחמן איתרע שטרא רב פפא אמר לא איתרע שטרא ולרב פפא מאי שנא מההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דסיקנא בך והא שטר אמר לי לאו אתורי יהבת לי ואתית ואיתבת אמסחתא וקבילת זוזך ואמר ליה הנהו סיטראי נינהו ואמר רב פפא איתרע שטרא דרתם בין דקאמר אתורי יהבת ליה ומתורי שקלת איתרע שטרא הכא אימור סיטראי נינהו מאי הוי עלה רב פפי אמר לא איתרע שטרא רב ששת בריה דרב אידי אמר איתרע שטרא והילכתא איתרע שטרא והני מילי דפרעיה באפיה סהדי ולא אידכר ליה שטרא אבל פרעי בין דידיה לדידי סינו דיכול למימר לא היו דברים מעולם יכול נמי למימר סיטראי נינהו וכדאבימי ברי' דרבי אבהו ההוא דאמר ליה לחבריה מהימנת לי כל אימת דאמרת לי לא פרענא אזל פרעיה באפי סהדי ורבא דאמרי תרוייהו האי הימניה מתקיף לה רב פפא נהי דהימניה טפי מנפשיה מכיכניה ההוא דאמר ליה לחבריה כהימנת לי כבי תרי כל אימת דאמרת לא פרענא אזל פרעיה באפי תלתא אמר רב פפא כבי תרי הימניה כבי תלתא לא הימניה אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא אימור דאמרי רבנן דאזלינן בתר רוב דיעות ה"מ היכא דנפיש בקיעי טפי אבל לעניין עדות מאה כתרי וחרי כמאה לישנא אחרינא ההוא דאמר ליה לחברי' מהימנ' לי כבי תרי כל אימת דאמרת לא פרענא אזל ופרעיה באפי תלתא אמר רב פפא כבי תרי הימניה כבי תלתא לא הימניה מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע תרי כמאה ומאה כתרי ואי אמ' ליה כבי תלתא ואזל פרעי באפי בי ארבע כיון דנחי לדיעות נחי לדיעות: אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן ואין משביעין את הקטן: מ"ט אמר קרא כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור ואין ניתנת קטן כלום: אבל נשבעין לקטן ולהקדש: והאנרת רישא אין נשבעין על טענת שוטה וקטן אמר רב בנאה בטענת אביו ורבי אליעזר בן יעקב היא דתניא ר' אליעזר בן יעקב אומר פעמים שאדם נשבע על טענת עצמו כיצד אמר לו סנה לאביך בידי והאכלתיו פרס הרי זה נשבע וזהו שנשבע ע"ט טענת עצמו וחכמים אומרים אינו אלא כמשיב אבידה ופטור ורבי אליעזר בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אמר רב בשטענו קטן קטן והאמר אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן לעולם גדול ואמאי קרו ליה קטן דלגבי מילי דאבוה קטן הוא איהכי טענת עצמו טענת אחרים היא טענת אחרים והוראת עצמו כולהו

כמ"ד אין נדרך לנדר אי נמי כמו שפירש רבינו תם נדרך לנדר מיתתו הדנני כמו סיגול ומכל מקום אי לא מתתו ואמ"ל להד"ם לא מפסיד וכן מוכח בירושלמי שהביא ר"ח דגרסינן התם הכא לירון בשטר וחוקה דכי אומר נידון בשטר פירוש שנדרך לנדר דכי שיעין כן גמליאל אומר נידון בחוקה כגון שעשה לפני ר' והורה כרשב"ג

כך מנוסח קצת ספרי ולכך פירש"י דכי לא רצה שלא לעמוד על מיתת הנדר ואי' דנדר הסם נתן מעט לפני רבי חייא ופרי' מיגו מדר לפני שתלמידו היה נ' דפרי' כפ' מפני מי נדר הוא תדר נתן תלמידו דרך הוא ונקו' פי' כנים זה כורך למ"ל נדרך לנדר שהם נקט ולא אגב הפסוד:

איתרע שטר מפרש וכן ר"ת דנרי' כעל הפטר שבועה פלוגתא דתמרי' כפר מנו' נערות הוא שטרא דיב לא מנכינן כיה ד וקא נכי הך דיעותא דהתם כיון דמהדרי מזיופא מיומ' ויוסף ן יף אתי וק מהסיא להכותב דהוה שטרא דאתת קמיה דרכא אמר ליה רב ספא ידענא כיה דשטרא פריעה הוא אמר ליה אימא מינים אמרינא כ' אי אמר כן וקא"ל לא יהא רב ספא אלא כבת דרב חסדא והשתא אפי' ה"א יכול לעשות יותר מלהסכימו דלית ליה לא' ועי כדקתני התם קיע"ל והשתא אי כל אדם דלא קיים ל"ה כגון נאמן להסכימו מידי דהו' לעד אחד מעיד שהוא פרוע עכ"ל דנשטר דיעה לא מיקרעת קרעינן ליה ול מ נכ' נבינה כיה כי היכי דלגו כנערות: ורבי אלעזר אין יעקב לית ליה משיב אבידה פטור פירוש כיגון:

אלא נדרכה קמיפלגי הכל מפורש בפר' שני דכתובות וכהניוק ן: ואין

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0087
DFG

כתן שייך ואין ד"ה אלא מפכר לקמ

ואין בתן תשלומי כפל דתפילו בקרקע שייכי גניבה כגון מסית גבול לי כמי כגפנים טעונות ולה טוען טענת גנב ורבי מאיר מודה כמי בשלין עומדות ליכנר:

ולא תשלומי ד"ה לא נטריך אלא מטוס הקדשות דמטוס קרקעות ועבדי לא נט"ל דאין כוסף אלא בטור

קמ"ב ושם כתיב בתן בפרק מרובה:

שומר חנם אין נשבע מטוס דקרקע בטומ' חנם כתיב דתייתי בשבועה נקט שבועה וה"ה דתיומ אלם אם עבע כמו שומ' שכר דפטו מתיוב ליה דהיינו גניבה ואבידה דשומ' שכר נמי פטו מפרשיב כדמוכ' בפ' החובל גבי הזה מרנקי דנדק דתתי לפומבדיתי מפקדיה הב יוסף גבי הזה גבות עבד היה אתו גנבי ינכבו וכתי למיפטרי מדו לשומר ולא לחלק לעני והתם שומר שכר היה לרב יוסף דאמר בשמוק אומר לא הי בשומר שכר מטוס דאלא כתי למיתב ריפתא לעניים ה"ל למיתבי נמי שומ' שכר ולא נשבע שבועת אלם ולא שבועת קמיית' דכתב בקרא מיירי וקאמר בה דאם בשומר תבם אין בשבע דהיינו גניבה וה"ל נמי דשומ' שכר אין משלם גניבה והא"ל אין משלם אפילו בגניבה דהא מיתקים לשומר שכר ואם אתא ונסרף פטור ועוד דא"ל לא תני לה דלא שייך בהקדש אלמה ואף על גב דתניא תשלומי כ' חלוה בא"מ ומשו דשייך בכולהו אם מכר אלא דמיעט עז כד טו"ק ב"מ קרא אפילו בשל מטלטלין:

קו עלה כל דבר פשע בכל תי' בשלמא לר"ל דך כג כמרוכ' אחד בגנב ואחד בשומן טענ' גנב לישטריך למעוטי מכפל מטוס גנב עבדו אלא לר"ת דתרוייהו בטומן טענת גנב לא ניחא כיון דלישמעינ מבבועה דאין שייך כפל בטומן טענת גנב אלא היכא דגנבע כדאמרי התם ולימא למיתי בקפץ ונגנבע דך קו לבהגעל קמ"ל מבשע דליכא כפל אלא אם כן הנגנב בית דין וים לומ"ד נטרי"ל היכא דנתחייב לו שבועה ע"י גילגול מכל מקום דלמאי לישטריך דעהו למעוטי מכפל מהתם לא שייך גלגול ור"ל דלמסקנא דדיים דך סג ושם מרובה ליכא אלא אחד בכלופר וכלל משנוע' תוי' פ"ק דף ו' ומכפל ותרו הו מימעטי מעל כל דבר פשע טומן שם ע"ב כדאמרי' במרובה וקל לחבולה עניית קמי דקאתי מי"ל על כל דבר פשע לכלל ופרט כד טו"ק ב"מ ע"ב הך דאתי ליכתבינהו הכי פרטי גבי הפקדון כו' כג שם וכי היכי דדרשת דכי יתן קאי אחבולה פרשת ה"ג על כל דבר פשע קאי אחבולה וכ"ת פרטי דכסף וכלי למה לי הא דרשי לעיל מתי כליס שנים כו' ות"ל ומ"מ לישטריך רעהו למעוטי הקל תיפוק ליה מתשומת יד דהא מרובה ולא מבית הים ולא מבית הגנב ונקטינן כמי לעניין הקדם מי נמי התם כגנב עצמו וליכא לישטריך לטומן טענת גנב ולמסקנ' המרוכ' לא הוי כלל ופרט קרא דעל כל דבר פשע דמשיק כל ריבויא הוא והכי פרטי חד למעוטי קרקע ואחד למעוטי עבדי וכו' ותגב ריבוי נקט סליתנא כלל ופרט וכלל דכמיב' זו נמי ממעט כל הני: וכל

כולהו טענת כמי כו' ומאי תעמיס ורבנן לימאי פליגי עלי': הלמ דרבנן קמ פלגי ולישלם בטוענו קטן ומטוס דלמן טענתו תשובה במקום אחר דכתב כי יתן אלים קרי ליה ה"ג טענת ענמו מיהו הכא טענה הוא דהא ר"ג מודה דמכח טענת גנב דמכח נתינת הלוה הוא נא והיינו דקאמר פעמים וכי תימא רבנן לימאי פליגי עלי בדרבה קמיפלגי: התם הלמ לימר בדי ליה דיעמ דקתני פטור הלמ לימר היתום בדי ליה דיעמ דקתני כשבעין לקטן דלימר בדי לי: ליפרע מנכסי קטן מנכסי יתום נמי הוי סטר עלה נדיך שבוע' שלמ נתקבל חוב זה מלבייו: ליפרע מנכסי הקל המקדיש וכסיו ונמי עלה סטר חוב זבח ליפרע מן הנכסי גר דך שבועה: תניגע כמס כתובו ולקמ"ל דכל הנשבעין: כין לזיבורית דתנן בהניזקין מין נפרעין מן היתומין אלמ מן הזיבורי ולישנו דתנא תרתי תלת לגב לי וחד לקטני: אלמ עושה קנוני על הפרוי הלוה הוה עשה עב"ר עליו ולימר מני תיב לה כדי שיטרוף הקרקע ממנו ויחלוק ברמייתא: מכח לצלוני כילי הנפיהו תח לה מן הנכס ס שהקדישו: מין מוס חוב ז ולא לו כשכיל יורשין: מתני': קדשים שחייב כפל בשלמי עושר ושלמי חגיגה ושלמי נדר ושלמי נדבה

כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגו' פרשת שומר חנם היה דתניא בספרי פרשה ראשונה בשומר חנם ובניה בשומר שכר ובליסית בשואל ובני שומר חנם היה לו עליו אלא שבוע כדכתיב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו ומינו משלם גניבה ואבידה הכתוב בו ליתייב דכתיב אם גנב יגנב מעמו: ידיעה טענתיה דכיון דאמר בית זה מלא ווה מחזירה לו חסירה גרמה תסרוכ' תורה אור

סדרונא דקסבר קודם לב

ומחזיר כזה לזה על החלון וזה על הזיז: זיז קורה של עליית הבולטת בתוך הבית: מלא מנורה קטנה פטור דאין הסודה ממין הכפירה ואם שטענו לא הודה לו: אין לך בידי מלא בת אחת חייב לקצין מצרף לה: מיזורה נמי ליתני מיזורה בת עשר לאחת עם לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא בת אחת מיי ל קמח בפיזורה בת אחת כדכ' והרכ' ולייפי לה דבי בת פירות אחת: לבידה ולהעמידה על מ קמל א"א ליטרין אבל בגדולה וקטנה ליכא למ"ד אבי וכפיזורה ליכא למ"ד אחד היינו שהרי רמ"ז כ כרין: מתני' מקל חבי סלע: מי נשבע בשם אחד שהוא שוה מ' שהפקדון אבדו המלוה וכבר שילם ושבע שקיבל חבירו הלה את הפקדון ואחר כך באו עדים שפרעו ונמצא שלא פרע: גמ'

וכל בהמה לשמור חזר וכלל מע"ג דברים ת"כ קאמר מפרט וכלל כיצד ומייתי ההוא קרא לה מן בעלמא הוא דנקטי דהכא כלל ופרט וכלל הוא:

כבצורות דמיין דמיין נמי דמחוסרות תמרין ומחוסרות תמרין דנערה נבי הא דף נח ומס

דתמר רב יוסף זיל הב לה מתמרי דעל בודיא דפריך סוף סוף כל העומד ליגזוז כגזוז דמי ומי הוה סייך לפל גת דהכא מאי קסבר ליה דילמ' כרבנן סבירא ליה מיהו ר"ת פי' דהוי כר' מאי דקיימ"ל הכי מסו' דנפ' הכונס פסקי כר"ש דתמר מכלה פירו גמורי מכלמ' פירות גמורים כדאפרם טעמא בגמרא דכי תמר ומחנה ונער נסדה מחר סוס זה לא יהא לה על סדה מחר ה"מ מידי דנרין לסדה הכי כיון דלא נריבי לסדה בא ניהויה בעי לסלומי מלמ' דכתי לגזוז דמו:

אלא על דבר שכתב: פרי"ת דכ"ל מהסי דדרש כרים מרובה שלמה למעוטי דבר שמגיע מסרים והיינו שלא במיל ובמשקל ובמכיין ומיהו ר"ת שם פי' מחר דחת למעוטי מני רימון וחני לגו כדתמרינן בהוסב נבי קניין מה נעל דבר המסויים אף כל דבר המסויים למעוטי מני רימון וחני לגו: דף סו

זה תומר עד הזיז נמ"ד הילך פטור נריך להעמיד בגון שזה עצמו סמוך לזיז נשין: פי' ס"נ ופ"ל מהלכ' טוען סמ"ג עשין כה טח"מ סי' ו

ליפלוג ולימני בדידיה דכללתו הכי מיירי סיפא בבית זה בבית כתם לפיכך עד הו ועד החלון אין בבר שבמדה: אלא תמר רבה ור"ת ומחמי לא תסיב בית זה מלא ווה מחזיר לו מסירה כרמית מסרוכה והרי זה כזה תומ' עד הבא עה תומר עד בזיז ול"ל דבשמין מסירה מלא מעט מקרית מלוה ואין ידוע מה ביניהם מי נמי בעינן שיוכיר מדה בהודאתו:

לאו לאיתויי בית זה מלא וחס תמר ולאיתויי בית כחס דאכתי לא תנא ליה דטעמ' דפטור נרים הוי משום דמה שהודה לו לא טענו כלפי לם ובית כחס הוי לו מה שטענו ול"ל דלעזין שיטענו משם שניכרו טענותם וידוע מה ביניהם והיינו נמי ליפטר דרבה נופיה ולעזין ובדה משמע שמוכיר בהודאתו מדה מפני קבית תמני ונה הכלל הא לא סיין לריסה דאי מה שטענו לא הודה לו ולמאי דמוקי לה כמי שודה על חלוקי כיתה דכריסה אפי' על חלוקי פטור משום דמע"ג דהודה לו מה שטענו דבעינן דכר שכמדה וכסתם ניחא נמי דמייתי בזה הכלל בית זה מלא דלכ' סתם לא מיפטרי דמריסה משעינן לה כיון דלא הוי דבר שבמדה:

ויוציא הלה את הפקדון פי' בקונטרים שמא לא דקדק זה בטומאת ויפסלנו לעדות ולשבועה וכן פר"ח כאן מכל כרים וחמר דף לד

המפקיד הקשה לגבי המעמיד כן וכי עבדי תקנה לרשעי אלא טעמא שמא יוצית הלה הפקדון ונמצא שבועת לוה לבטלה:

ואמר דנן שנשבע מלוה ושוה לקטן נפרעים כע"כ תמהי לא תני לה לקטן בהדי נשבעין ונוטלין:

והשתא דתמר רב חסי מנשבע היכא דקאי שיעורא דרב חסי ולא דכרים °המפקיד יאמינו דרב כיון רב חסי מהך שיעורא דכי הדר פריך

קיי לה

התם לרב ואפי' מר סבר דסיפא דקתני וסלע שלו תכיעו ושתים היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתיך עליו ושלש היה שוה חייב משבועה גבי מלוה ומשלם קרן בלבד ואפי' הכי מודה ליה רב חסי מהך שיעורא דכי הדר פריך

גר שנוי

גמ': °אהייא אילימא אסיפא ותיפוק ליה דשבועה גבי מלוה אמר שמואל ארישא ובן אמר רבי חייא בר רב ארישא וכן א"ר יוחנן ארישא מאי רישא סיפא דריש סלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו ושלש דינרי היה שוה חייב דשבועה גבי לווה היא ושקלודי רבנן מלוה ושדיוה אמלוה והשתא דאמר רב אשי דקיימא לן זה נשבע שאינה ברשותו וזה נשבע בכרה שוה הכי קאמר מי נשבע תחלה מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ויוציא הלה ארת הפקדון אמר שמואל האי כאן דאוזפיה אפ' זוז לחברי ושכבן ליה קתא דמנל אבד קתא דמנל אבד אפ' זוז יאבד הרתי קתאת אבד חדא אבד חמש מאה אבד אידך אבד כוליה אבל קתא ונסבא לא נהרדעי אמרי אפי' קתא ונסבא אבד נסבא אבד פלגא אבד קתא אבד כוליה תנן סלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו ושלשה דינרי היה שוה חייב לימא ליה הא קבילתיה מתניתין בדפריש שמואל בדלא פריש לימא כתנאי °המלוה את חבירו על המשכון ואבד המשכון ישבע ויטול את מעותיו דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר יכול הוא שיאמר לו בלום דלויתני אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותיו אבד המלוה אף זוז בשטר והניח משכון בידו דברי הכל אבד המשכון אבדו מעותיו היכי דמי אי דשוי שיעור זוזי מאי

נמ': והשתא דתמר רב חסי מנשבע והא נשבע היכי קתמר מי נשבע תחילה כו' והא רב חסי מנשבע הוא בפרק המפקיד דתמר רב הונא סתם גבי שומר שכר שמעון נשבעה וחייב ענמו נתחלמין מושבעין לותה שבועה שלמה ונתחייב שמ"ע נתן בה ורונה לקנות נדמי' ולותבינהו מהא דקתני ויוציא כלה את הפקדון ואי אמרת מושבעין לותו שבועה שלמה היכי מפיק ליה ומכי רב חסי מפיק ליה נשבע וזה נשבע וזה נשבע שלמה ברשותו וזה שהשבועה עליו נשבע כמה היתה שום והכי קתמר מתניתין מי נשבע תחילה שלמה מי שהפקדון אצלו נשבע תחילה שלמה ברשותו ולשלם מפיקה דריסא קתני היכא דהשבועה גבי לוה: קתני ירד: תבוד תלפה וזו דשכר ונקיל מבל כל זמן שאין קיימין על כרחו גבינה חוכו מה מלוה סתם הוא סתם מלוה ליום ושם פרעם לזמן כשיגיע זמנו ירדע ולא מני למימר שכרת ונקילת דלמי לשם מכרן קבליה לשם פרעון לא קבליה ובין דקבליה לשם מכרן כל כמה דלא מהדר ליה מצבוניה לא נבי ולא מני פטר נפשיה בדמי שוין: אבל אמרתי קתא לא ממני דלמי קבול בשום אחר ואחד בשום אחר ולמי מני מבל ולמי מבד מדלמי מוייטו לא ליפסיד חמש מאה דהא לא פריש מבתמא חדא בפלגא ואחד בפלגא אלא קבול נהי ולמי מבד מדלמי מבול פלגא: אבל קתא ונסבא לא ממרי נסבא קבול בפלגא דכין דמידי דמוי לפיעון ה"מ קבליה עליה אבל קתא ונסבא אבד נסבא אבד פלגא אבד קתא אבד כוליה נהרדעי אמרי אפי' קתא ונסבא אבד נסבא אבד פלגא אבד קתא אבד כוליה אבד פלגא ונרסי בריסא דמי לתייהו אבד קתא אבד פלגא: מתני' בדפרים כי קתמר שמוש בדלה פרים ר"ת נרים מיסבא וכן ר"ת ומוקי לשמוש בדפרי דמקיל סבר להפסיד למלוה כל מובו לנמרי ביסא דלה פרים ומ"ש כי מוקי בשמוך פלוגתא דרבי אליעזר ורבי עקיבא דר' אליעזר מי בדפרים מאי טעמא דר' אליעזר

דף מ"ח ע"ב

אית לי' דקסבר ר' אל שור דמסיפתא בעלמא היא ואפילו בשאר דמסיפתא כיון דמסתברא לא הוי אפי' לפותיקי למיגבה מיניה ורבי עקיבא לא מצי למימר הכי דקסבר מסתברא לא מהני אלא בשומר חנם דמסתברא ליה דלא ניחא ליה דלא ליפסיד אבל בשומר שכר דניחא ליה דלא ליפסיד לא מהני ליה מסתברא ואפילו בשאר דמסיפתא ואע"ג דאמרינן בפרק המפקיד דמסתברא הוי אפי' לפותיקי התם סתמי הכי קאמר דמסתברא לן כוותיה דקיימא לן כוותיה אבל הכא דשתיק ליה לבתר דאמר כדי לקיים מתניתין ליתא לסברא דמסתברא ואפילו בשאר דמסיפתא ואפילו הכי מהני ליה לשמואל דלא ליפסיד ומשום הכי לא מצי למימר דכל שומר שכר לא ליפסיד ומשום הכי לא מצי למימר דכל שומר חנם לא ליפסיד דהא אמרינן בפרק °השואל גבי שומר חנם דאפילו לרבי יוחנן דאמר כשומר שכר דמי אפילו הכי לא מצי למימר דכל שומר חנם לא ליפסיד דהא אמרינן התם דאפילו לרבי יוחנן דאמר כשומר שכר דמי לא מצי למימר דכל שומר חנם לא ליפסיד משום דרבי יוחנן ושמואל לא פליגי אלא בשומר חנם דמסיפתא דלא מהני ליה לשמואל מדלא מהני ליה לרבי אליעזר לית ליה לשמואל דכל שומר חנם לא ליפסיד אבל בשומר חנם דמתניתין דמהני ליה לרבי אליעזר מהני ליה לשמואל ומשום הכי לא מצי למימר דכל שומר שכר לא ליפסיד ומשום הכי לא מצי למימר דכל שומר חנם לא ליפסיד דהא אמרינן בפרק °הזהב גבי שומר חנם דאפילו לרבי יוחנן דאמר כשומר שכר דמי אפילו הכי לא מצי למימר דכל שומר חנם לא ליפסיד משום דרבי יוחנן ושמואל לא פליגי אלא בשומר חנם דמסיפתא דלא מהני ליה לשמואל מדלא מהני ליה לרבי אליעזר לית ליה לשמואל דכל שומר חנם לא ליפסיד אבל בשומר חנם דמתניתין דמהני ליה לרבי אליעזר מהני ליה לשמואל ומשום הכי לא מצי למימר דכל שומר שכר לא ליפסיד ומשום

בדלא שוי שיעור זוזי עסיקינן ובדשמואל קאמר דלעזר לית ליה דשמואל דמשכון שאינו שוה כל הסוב מין מדס מקבלו אלא לזכרון דברים סילכך שומר חנם הוא עליו ואינא אלא פשיטא שאינו ברשותו וביטל כל מעותיו ורבי עקיבא בשמואל סבירא ליה אלא הלוהו אלף זוז בשטר אפילו רבי אליעזר מודה שהמשכון מקבל לאחר זמן לשם משכון מקבלו שהרי אינו נדרש לזכרון דברים סילכך שומר חנם הוא עליו ואינא אלא פשיטא שאינו ברשותו וביטל כל מעותיו ורבי עקיבא בשמואל סבירא ליה אלא הלוהו אלף זוז בשטר

תוס' ד"ה מאי

מאי טעמיה דרבי אליעזר אלא לאו בדלא שוי שיעור זוזי ובדשמואל קא מיפלגי לא בדלא שוי כ"ע לית להו דשמואל ובדרבי יצחק קא מיפלגי דאמר רבי יצחק מניין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר ולך תהיה צדקה משכון צדק מנין לומיכאן לבעל חוב שקונה משכון לימא דרבי יצחק חנאי היא ותיסברא אימור דאמר רבי יצחק שמשכנו שלא בשעת הלואה משכנו בשעת הלואה מי אמר אלא משכנו שלא בשעת הלואתו כולי עלמא לא פליגי דאית להו דרבי יצחק והכא במשכנו בשעת הלואתו ובשום אבדה קמפלגי דאיתמר שומר אבדה רבה אמר כשומר חנם

דכתיב כד

ורב

דף כג ע"ב

דף כד ע"א

דף כה ע"ב

דף כו ע"א

דף כו ע"ב

דף כז ע"א

דף כז ע"ב

דף כח ע"א

דף כח ע"ב

דף כט ע"א

דף כט ע"ב

דף ל ע"א

דף ל ע"ב

דף לא ע"א

דף לא ע"ב

דף לב ע"א

דף לב ע"ב

דף לג ע"א

דף לג ע"ב

דף לד ע"א

דף לד ע"ב

דף לה ע"א

דף לה ע"ב

דף לו ע"א

דף לו ע"ב

דף לז ע"א

דף לז ע"ב

דף לח ע"א

דף לח ע"ב

דף לט ע"א

דף לט ע"ב

דף מ ע"א

דף מ ע"ב

דף מא ע"א

דף מא ע"ב

דף מב ע"א

דף מב ע"ב

דף מג ע"א

דף מג ע"ב

דף מד ע"א

דף מד ע"ב

דף מה ע"א

דף מה ע"ב

דף מו ע"א

דף מו ע"ב

דף מז ע"א

דף מז ע"ב

דף מח ע"א

דף מח ע"ב

דף מט ע"א

דף מט ע"ב

דף נ ע"א

דף נ ע"ב

דף נא ע"א

דף נא ע"ב

דף נב ע"א

ורב יוסף אמר כשומר שכר דמי לימא דרב יוסף תנאי היא לא בשומר אבידה דכולי עלמא אית להו דרב יוסף והכא במלוה צריך למשכון קא משלגי כר שכר מצוה קא עביד ומר שכר לאו מצוה קא עביד לימא כתנאי המלוה את חבירו על המשכון ונבנסה שמט אף על פי שאינו שוה אלא פלג אינו משמט דברי רבן שמעון בן גמליאל רבי יהודה הנשיא אומר אם היה משכונו כנגד חובו אינו משמט ואם לאו משמט מאי אינו משמט דקאמר תנא קמא אילימא כנגדו כבלל דרבי יהודה הנשיא שכר כנגדו נמי משמט אלא אמאי תפיס משכון אלא לאו כנגד כולו ובדשמואל קא משלגי לא לעולם כנגדו ובהא קמשלגי תנא קמא שכר כנגדו ורבי יהודה הנשיא שכר כנגדו נמי משמט ודקא אמרת לפאי תפיס ליה משכון לזכרון דברים בעלמא:

ורב יוסף אמר כשומר שכר דמי לימא דרב יוסף תנאי היא לא בשומר אבידה דכולי עלמא אית להו דרב יוסף והכא במלוה צריך למשכון קא משלגי כר שכר מצוה קא עביד ומר שכר לאו מצוה קא עביד לימא כתנאי המלוה את חבירו על המשכון ונבנסה שמט אף על פי שאינו שוה אלא פלג אינו משמט דברי רבן שמעון בן גמליאל רבי יהודה הנשיא אומר אם היה משכונו כנגד חובו אינו משמט ואם לאו משמט מאי אינו משמט דקאמר תנא קמא אילימא כנגדו כבלל דרבי יהודה הנשיא שכר כנגדו נמי משמט אלא אמאי תפיס משכון אלא לאו כנגד כולו ובדשמואל קא משלגי לא לעולם כנגדו ובהא קמשלגי תנא קמא שכר כנגדו ורבי יהודה הנשיא שכר כנגדו נמי משמט ודקא אמרת לפאי תפיס ליה משכון לזכרון דברים בעלמא:

יוסף אמר כשומר שכר ודלא דתמרינן כרבי יוסף תנאי היא דתניא רבי יוסף אומר משום רבי יהודה הנשיא מנין למוסר משכון לחבירו שמותר בטבילה ת"ל ונתן לו העבוט מנין למוסר משכון לחבירו שמותר בתפילין ת"ל ונתן לו העבוט מנין למוסר משכון לחבירו שמותר בקריאת שמע ת"ל ונתן לו העבוט מנין למוסר משכון לחבירו שמותר בתפלה ת"ל ונתן לו העבוט מנין למוסר משכון לחבירו שמותר בתפילת המזון ת"ל ונתן לו העבוט מנין למוסר משכון לחבירו שמותר בתפילת המנחה ת"ל ונתן לו העבוט מנין למוסר משכון לחבירו שמותר בתפילת הנעיל

אחת שבועת העדות וכו׳ אין שנחשד על שבועת העדות כו׳ אין שנחשד על שבוע׳ הפקדון שכפר ונשבע על שקר ואפי׳ נחשד על שבוע׳ שוא שהוא רע לשמים עליה וגם לבריות מ״ש הוא נפסל על ידה לשבועה: חוזרה שבוע למקומה נאמרת אף לה: כיצד אלו ואלו כאים לכאן דין לישבע שבועת שוא מביניהם דלית בהו לתיגו מקח: ונתתו ב׳ נפולי תוך העשוי למעות: ישבע בעל הבי׳ שבוע׳ היסת: כל שהפירות בידו על העליונ׳ מרים פל״ג דקתני ישבע בעל הבית שנתן לו מת הדינר ואתת ר׳ יהודה לתיתין נריך שבועה שלין דרך תגוני המוכר שלה בהקפ׳ ליתן את הפירות עד שיקבל את הדינר: מיגות פרוטות של נחושת: כשם שאמרו משנה היא בפסכת כתובות ומוניקה שטר כתובתה ומודה שקבלה מקנתה ונמצ׳ שהיין לו שעך על שטר כתובתה ואם פושן בעל שנתקבלה כולה לא תפרע אלא בשבועה: עד אחד מעיד כו׳ ומכשי מעשנדי ופרעת שלא בפניו כול׳: ואכשי קיימי כשם שהיין אחד מהלו נפרע אלא בשבועה כך היתה ומין לא יפרעו כו׳ ונאמרת מוקים בית׳ים מן התומים: נפרעת שלא בפניו שלא נט תגדינת היס: שלא פקדנו אלא בשבועה שבועת היתה שטר זה פרוע שלא אמר לנו קודם לכן: שלא מצאנו בין שטרותיו שוכר על שטר זה כדרי זה נשבע שלא מכח שוכר: ונקט בעליו ריישא דקא שבוע׳ ה׳תמי׳ בין שכישם ונקט נשבעין את השבועה לא ישלם הנת שבועה שוא כלום: הני הילכתא ניתנו בתמיה וכי הלכה למשה מסיני היא: ומשום כדי שיהו כלי נתמיה: כי היכי דליתגרו להו פועלים שאם ישבעו הוא ויפסידו פועלי לא יתנו עוד פועלים למלאכתו: שיגורו ממנו שהוא כופל בשכר פועליו: כי סיני דלות הוא נפל הכי שלא יתגדלו ויבעטו שכר׳ שקבלו: כ״ש על כו׳ אף פועלים כשהוא נרוך לים: שכר נמי על כורחיה מיתגר שהוא נר ך למיגות: טרוד בפועליו הוא שמתוך שכר לכמה פועלים וכשכר שנתן לזה: ואיתיב ליה בעלים יתקנו חכמי׳ שלא יתן כל שכר לפועל שלא נעבדו ולא יבא לידי שבוע׳: ואיתיב ר׳ אבא קר׳ ליתקון דכשקיתן מלא לפועליו שכרו שחרי עד שלא יתחי׳ ו נמלאכתו ואם תבע לפרוע לא ישוב כלו ולא תהא שם שבועה: שניהם רוצים נהקפ׳ כ״ש פעמים שתין מבויות לו מצוי שחרית ופועל שלא יוצא המעות עד הלילה לפרנסת ו׳ הכי

אחת שבועת העדות ואחת שבועת הפקדון ואפילו שבועת שוא היד אחד מהן משחק בקוביא ומלוה בריבית ומפריחי יונים וסוחרי שביעי׳ שכנגדו נשבע ונוטל היו שניהן חשודין חזרה השבועה למקופה דברי רבי יוסי רבי מאיר אומר יחלוקו והחנוני על פנקסו כיצד לא שיאמר לו כתוב על פנקסי שאתה חייב לי מאתים זוז אלא אומר לו תן לבני מאתים חטין הפועלי פלוני טעות הוא אומר נתתי והן אומרים לא נטלנו הוא נשבע ונוטל והן נשבעין ונוטלין אמר בן ננס כיצד אלו ואלו באין לידי שבועת שוא אלא הוא נוטל שלא בשבועה והן נוטלין שלא בשבועה אמר להנוניה קלי בדינר פירות ונתן לו אמר לו הקלי אותו דינר אם לו נתתיו לך ונתתו באונפלי וישבע בעל הבית שנתן לו את הדינר אמר לו תן לי את הפירות אמר לו נתתי לך ונתתו באונפלי וישבע בעל הבית שנתן לו את הדינר אמר לו תן לי את הטעות אם לו נתתים לך והשלכת לתוך כיסך וישבע שולחני רבי יהודה אומר אין דרך שולחני ליתן איסר עד שיטול דינר כשם שאמרו הפונמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה עד אחד מעיד שהיא פרוע לא תפרע אלא בשבוע׳ כנכסי משועבדים ומנכסי יתומים לא תיפרע אלא בשבועה והנפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה וכן היתומי לא יפרעו אלא בשבוע׳ שבוע׳ שלא פקדנו אבא ולא אמר לנו אבא שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע ר׳ יוחנן בן ברוקה אומר אפילו נולד הבן לאחר מיתת האב הרי זה נשבע ונוטל אמר רבי שמעון בן גמליאל אם יש ערים שאמר האב בשעת מיתתו שטר זה אינו פרוע הוא נוטל שלא בשבועה ואלו נשבעים שלא בשעה השותפין והאריסין והאפטרופין והאשה הנושאת והנותנת בתוך הבית ובן הבירת אמר לו כה אתה מועניני רצוני שתשבע לי חייב חלקו השותפין והאריסין אין יכול להשביעו נתגלגל לו שבועה ממקום אחר מגלגלין עליו את הכל והשביעית משמטת את השבועה: גמ׳ כל׳ הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמים מנלן דאמר קרא ולקח בעליו ולא ישלם כי שעליו לשלם לו שבועה: ואלו׳ נשבעין ונוטלין כו׳: מאי שנא שכיר דתקינו ליה רבנן דמשתבע ושקיל אמר רב יהודה אמר שמואל הלכות גדולות שנו כאן אבל הלכות הני הילכתא נינהי לא אימא תקנות גדולות שנו כאן גדולות מכלל דאיכא קטנות אלא אמר רב נחמן אמר שמואל תקנות שנו כאן עקרוה רבנן לשבועה מבעל הבית ושדייוה אשביר משום כדי חייו דשכיר קנסינן ליה לבעל הבית בעל הבית גופי׳ ניחא ליה דמשתבע שכיר ושקיל כי היכי דאיתגרון ליה פועלין אדרבה שכיר ניחא ליה דלישתבע בעל הבית ונפקע כי היכי דליגרי בעל הבית ב״ה על כורחיה אגר שכיר נמי על כורחיה טיהגר בפועליו הוא וליתב ליה בלא שבועה כדי להפיס דעתו של ב״ה וליתב ליה בעדים טירחא ליה מילתא וליתב ליה מעיקרא שניהן רוצין בהקפה אי הכי

גדולות מכלל דאיכא קטנות תי׳ דלמ דייק הכי נמ׳ השולח דאמר רשב״ג דף לד תקנה גדולה התקינו שיהיו העדים מפרסים שמותיהם נניטין כו׳ ונותן הגוזל קמ׳ לאמר ר׳ אליעזר כר נדוק תקנה גדולה התקינו שלא היתה דף קלו היניחה יתירה על הקרן כו׳ ושלומר דהתם קרי ליה גדולות לפי שהיה כה כורך גדול והכא דייק מדאמר שלחו כאן:

עקרוה רבנן שבועה מבעל הבית תע״ג דכופר הכל פטור דלמ נתקנה שבוע׳ היסת עד בימי רב נחמן מ״מ על בעל הבית שייבא טפי ועוד דאתי׳ כמוד׳ בתקנת סדיוה משכיר:

בעל הבית טרוד בפועליו ולא פלוג בין פועל אחד ליש לו פועלים הרבה וכיר ונלמי קאמר עסקין מריבין:

וניחב ליה נלא שבוע׳ ואם תאמר ולא יהא כדרי שבעל הבית תלא כאיני יודע והניח למ״ד בהשוכר כדרי עדיף ליה למ״ד לאחו דף מו כדרי עדיף מאיני יו״ל דהוי כמכלי בידהו לה קומ׳ מיני יודע אם החזרתיו לך דחייב לכ״ע כדמוכח בהגוזל כתבת ואת לא תכתי אחתי דף קיט ניתיב ליה נלא שבוע׳ וכי מי מיפסר לסיו׳ בשום פעם שיהיה כדרי שלו טוב דפעמי׳ יהי׳ כדכדרי דהתם רבי יהודה לא מיקיל כ׳ ודאמ׳ בתקנת ו״ל דנהי דרבי יהודה לא מיקיל לא מצינו לרבנן דלא תקינו לכל דמוד׳ בתקנת הסדיוה לכולהי שכח:

כדי להפיס דעתו של בעל הבית הכא ודאי שכו׳ מד ונתן שפרע שיך תקנה כדי להפיס דעתו מכל בהני דהגוזל כתב לקמן מיני יודע אם החזרתיו לך אין שם נר ך לתק׳ : שי״ך לקמן:

אפילו קטן נמי ומ״ש והא כ״ל כתיני יול שם נזלתיך לפטרי רב נחמן ורבי יוחנן בהגוזל כתב וכהשוכל ו״ל דהתם לא שם מודו מיני מכל הכא שמודה בתקנת ה״ל כמנה ביד והלה אומר אין לך בידי אלא כ׳ וכלה ידענו דאמרי התם מתוך שאינו יכול ליפטר מכלם:

קציצה ודאי מיבכר דכיני מוכסי לא קאמ׳ המע״ה ואי לא מייתי רחי מפסיד אלא יפטר כ״ם ויפסיד תומן כדאמר לקמן ומ״ת ולישבי ל׳ כגון שנכנסו אלא בעדי ונמצ׳ מתו שיכול לומ׳ לא שכרתי מעולם כדאמרי בסמוך ו״ל דבשאני הכא דמוד׳ במקצ לא היה יכול להעיז ולכפור הכל אי נמי דלקמן מוקי לה בשכרו בעדים דומיא דרישא: אי הכי

אי הכי אפילו קצין נמי אלמא תניא אומן אומר שתים קצצת לי והלה אומר לא קצצתי לך אלא אחת המוציא מחבירו עליו הראיה קציצה ודאי סידכר דכיר ליה אי הכי אפילו עבר זמנו נמי אלמא תניא עבר זמנו ולא נתן לו הרי זה אינו נשבע ונוטל חזקה אין בעל הבית עובר בבל תלין והאמרת בעל הבית טריד בפועליו הוא הני מילי בקמי דלימטי זמן חיובא הוא כי מטי זמן חיוב רמי אנפשיה ומידכר וכי שכיר עובר משובל חגוול גבי בעל הבי איכא תרי חזקי חדא דאין בעל הבי עובר בבל תלין וחדא דאין שכיר משהא שכרו אמר רב נחמן אמר שמואל לא שנו אלא ששכרו בערי אבל שכרו שלא בעדים מתוך שיכול לומר לו לא שכרתיך מעולם יכול לומר לו שכרתיך ונתתי לך שכרך אמר ר' רמי בר חמא כמה מעליא הא שמעתא אמר ליה רבא מאי מעליותא א"כ שבועת שומרין דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר לו לא היו דברים מעולם יכול לומר לו נאנסו דאפקיד לי בעדים מתוך שיכול לומר לו החזרתיו לך יכול לומר לו נאנסו דאפקיד ליה בשטרא מכלל דתרוייהו סבירא להו המפקיד אצל חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים בשטר צריך להחזיר לו בעדים קרי רמי בר חמא עליה דרב ששת וישם דוד את הדברים האלה בלבו דאשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל אמר ליה תני מר סידי בשכיר אמר ליה אין תנינא שכיר בזמנו נשבע ונוטל כייצד בזמן שאמר לו שכרתני ולא נתת לי שכרי והלה אומר שכרתיך ונתתי לך שכרך אבל אמר לו שתים קצצת לי והלה אומר לא קצצתי לך אלא אחד המוציא מחבירו עליו הראיה הא מדסיפא בראיה הוי רישא בלא ראיה אמר רב נחמן בר יצחק

רישא

אי הכי אפילו עבר זמנו כמי דתניא ב"ח אין לחוש שמדין לא פירש חוש משש ומעמ"ש דרך כתמן משכירי חיין לא משמ דקתני מהכי מי הכי:

כי משש ומן מדויניה רמי מנפשי' ומדכר ומ"ת ימתינו לעולם עד למת ולי לא מדכר יהא שוכר וש נריך להניח רחו' ועוד מתני' עקרו' דבגן לשבועה מכ"ה הא כיון דמיתייב שבועה רמי מנפשי' וש לומ' כיון שהתחיל לכתו' שוב לא יודע ולי' נותן לב להיות נזכר פן יהא מוחזק שקרן ועי"ל דהא חזק דאין בע"ה עוב על כל תלין לא מהניא אלא כי מיבעי' חזקה כהדא חזקה דאין שכיר משהא שכרו וכשתובעו בע"ל והכריכוהו להמתין עד למחר הרי לא שהה:

וכי שכיר עובר משום כל תגוול מ"ע דהך חזק' לוי נמי נבי ב"ח חמי' ליה לאינים חד לאו כתרי לחוי ועוד פלוגתא הכי מצני שפיר ואם תימ' דאם כן אין לחזק שכיר עובר כבל תגוול מ"מ כיון דב"ה רמי מנפשי' ומדכר ה"ל כנרי ובנרי ופשוט כיון דכופר הכל ה"ל לטעמ' דרמי מנפשי' ומדכר לא חשיב בחזקת דשכיר וכי תימצי הכא הרי חזקי לא נח לומ' דעדיפי מדשכיר אלא שקלו וטרחו מתוך שיכול לומ' לא שכרתי מעולם ניחא מה מועיל כאן מגו דאין שייך מגו אלא לענין שלא לחוש דבר משוי כאלו הודה בשעת הלואה ולא מהני מגו דלא הודה ולא מיקרי מודה בקצת ומכחיש בקצת ומיהו לפי מה שכתבתי לעיל דלא מהני מגו אלא לענין שלא לחוש דבר משוי כאלו הודה בשעת הלואה ולא מהני מגו דלא הודה ולא מיקרי מודה בקצת ומכחיש בקצת ומיהו לפי מה שכתבתי לעיל דלא מהני מגו אלא לענין שלא לחוש דבר משוי כאלו הודה בשעת הלואה ולא מהני מגו דלא הודה ולא מיקרי מודה בקצת ומכחיש בקצת

דף קיד ומפ' מי' אב מהל' שכירות שתת רבה

מתוך שיכול לומ' לא שכרתי מעולם ניחא מה מועיל כאן מגו דאין שייך מגו אלא לענין שלא לחוש דבר משוי כאלו הודה בשעת הלואה ולא מהני מגו דלא הודה ולא מיקרי מודה בקצת ומכחיש בקצת כתוב בספר מהימנין ל"ם דודאי הוא שכור שפרע אלא שאינו תולין שכאן לפי שהוא טרוד בפועליו לאחר מכאן אינו נזכר יותר ואין שייך כאן מגו כלל והכי מוכ' נרי' בתוספתא ההלכה דלא מהימנה לומר את נתת לי ואני לא קבלתי ממך אלא בשטר אבל לא בעדים ואפי' בשטר נמי לא מהימנה אלא בשטר שאין בו אלא שתי שורות ואין בו שורה שלישית ואפי' בשטר כזה לא מהימנה אלא בשטר שנכתב בפני עצמו אבל לא בשטר שנכתב בתוך שטרי חוב ואפי' בשטר כזה לא מהימנה אלא בשטר שנכתב בפני עצמו אבל לא בשטר שנכתב בתוך שטרי חוב

דף קיד ומפ' בשטר

מתוך שיכול לומ' להל"מ יכיל לומ' נאנסו תיומ' לפי הקול ספי' כהנוגל קמת דנפקין שיכול להעיז מפי כופר הכל מייב מ"ב כי אמר נמי להל"מ מחייב שבוע' לא נבפירה ולא נאנסו מלא מ"ב הודה במקצת ק"ל הודה ומי' ורמי בר חמא ורמי בר חמא דלא מחייבת כהודאה ונאנסו כלא כפירה נהודאה וכפירה כלא נאנסו מודה דחייב משבועת לעיל לא מוכיר נבי פקדון נאנסו כלל ובהלואה נמי דילפי מפקדון מחייבינן כפירה והודאה מע"ג דלא שייך נאנסו אם כן כשמוסיף במקצת כי אמר נמי להל"מ מהכי דנאנסו מיחייב ולישבע למימר דפרעיך כי נמי הודה יהא נאמן מהכי דנאנסו אם מתוך שיכול לומר מהכי ל"ל כלל מודה מקצת שיהא נאמן במגו דמי נמי הודה ולא נתחס לא שייך מגו דאין אדם מעיז נפניו לכופר הכל מי לא עדיפא דמפרש דכשטען דשייכי בפקדון להייענו נאנסו מיחייב כופר הכא דפרי' מתוך שיכול לומר לא היו דברים מעולם ואי פטור כיון דלישבע הודאה כי אמר נאנסו פטור מע"ג דאין זה מיגו טוב דאין אדם מעיז נפניו לכופר הכל נאנסו דאין אדם מעיז נפניו לכופר מכל מקום מיגו זה מועיל לו לטענן מ"מ פריך שפיר לשמואל דמי' ליה כי היכי מיגו לענין לומר לו אמר שפי מתי לך שכרך שלא יתשלהו הלכך כשמוכר כשמוכר השכיר כשמוכר בעדים

דף כה ומפ' בעדים

מיין נריך כו' תימה דאמרי' כרים פ"ק דשבועות חוק' דב' שנים כנון דאמר מיכה ויירכ' ניה תלת שנין ופריך הני נוערי בעדות הן ואמאי הכי אמרי' להו הכי מגרת להתיך ומאי קשיא הא מיין נריך לפורעו בעדים ולימני במיגו דאי אמר יכיבנא מגרת להך ו"ל לא הוי מיגו דשמין לומר כך אלמי שירים פן יזכה הלוה בדין ויצטרכו ליתן פעם שניה ועוד אמר ר' דלמאי דתיקון רבנן שבועת היסת לא מהימני לומר פרעתיו כהלוה בפרק שני דקדושין:

דף מ

דף כה ומפ' בשטר

נריך להחזיר בעדים תימה להיכן בשבועה בתיבו דאי נאמר נאנסו כדמוכח בפ' המוכר את הבית דבעי מינה רב עמרם מכל המפקיד אצל חבירו בשטר ואמר ליה החזרתי לך מהו ומסיק למהימן בשבועה ורבא גופיה הכי סבירא ליה דפסיק התם הילכתא כדייני גולה ותי' ר"ת דה"ק בריך להחזיר לו בעדים אם רוצה לישבע בשבועה ולא יכנס מפרש דהכא בריך להחזיר לו בעדים מכוח שטרך ביד אבי אבי מכל התם דתיירי בעיסקא דפלוגתא

רישא

ריש"א וסיפא בראיה ריש"א נמי דקתני נשבע ונוטל ליתיה אלא סיבוע תחלה עדיס שמכרו: ראיה דלשלם קתני התחיל מת ב"ד לשלם קתני: ראיה דלשבועה סיבוע בתה אלא לגלגל את השבועה על השכיר לא קתני: והא תני רבה בר שמואל כך היא מתניתין לעיל: כל זמן שהטלית ביד אומן דף מו ושם

דבעל הבית הוי המוני מהכירו עליו הרעיו להכי בעי שלא קנן אלא אחת: ר' יהודה היא כו' והכא נמי שבועה אגל בעל הבית היא מן התורה שהרי מודה במקצת: אתאורי מתחיל על השכיר למישקל שבועה מיניה וסליק על בעל הבית: אלא קנן ר' יהודה היא ולא רבנן כתמיה היא דקתני לקמיה נשבע שכיר רבי יהודה קאמר לה ולא רבנן והשתא היכא דאמרי רבי יהודה השכיר כגון בשאין מקנת הודאה אגל בעל הבית מקילין רבנן משכיר והיכא דלא אמרי רבי יהודה כו' מין והכא פליגי רבי יה"ד סבר כר' יהודה ולא רבנן והא דתני רבה בר שמואל רבנן היא ודקשיא לך השתא היכא דאמרי רבי יהודה כו' מין והכא פליגי רבי יה"ד סבר כר' יהודה ולא רבנן והא דתני רבה בר שמואל רבנן היא ודקשיא לך השתא היכא דאמרי רבי יהודה כו' מין והכא פליגי רבי יה"ד סבר כר' יהודה ולא רבנן

דף מה ע"ב תוס' ד"ה מקבל קיב תוקת הבתי

כל זמן שהטלית ביד אומן על ב"ה להביא ראיה נתנו לו בזמנו נשבע ונוטל עבר זמנו המע"ה בזמנו מיהא נשבע ונוטל אמאי ישבע ב"ה ויפסי' אומן אמ' רב נחמן בר יצחק האמני רבי יהודה היא דאמ' כל זמן ששבועה נוטה אצל ב"ה שכיר נשבע ונוטל הי רבי יהודה אילימא רבי יהודה דמתניתין אחמורי קא מחמר דתנן רבי יהודה אומ' ער שתהא שם מקצת הוראה אלא רבי יהודה דברייתא דתניא שכיר כל זמן שלא עבר עליו זמנו הרי זה נשבע ונוטל ואם לאו אינו נשבע ונוטל ואמר רבי יהודה אימתי בזמן שאמר לותן לי שכרי חמשים דינר שיש לי בידך והוא אומר התקבלת מהן דינר זהב או שאמר לו שתים קצרת והלה אומר לא קצרתי לך אלא אחת אבל אמר לו לא שכרתיך מעולם או שאמר לו שכרתיך ונתתי לך שברך המוציא מחבירו עליו הראייה מתקיף לה רב שישא בריה דרב אידי אלא קצץ ר' יהודה היא ולא רבנן השתא היכא דפחמיר ר' יהודה מקילי רבנן היכא דמקיל ר' יהודה מחמרי רבנן ואלא מאי רבנן ואלא הא דתני רבה בר שמואל קצץ המוציא מחבירו עליו הראייה מני לא רבי יהודה ולא רבנן לא אמר רבא בהא קמיפלגי רבי יהודה סבר בדאורייתא עבדו ליה תקנתא לשכיר ובדרבנן הואי תקנתא ותקנתא לא עבדינן ורבנן סברי בדרבנן נמי עבדינן תקנתא לשכיר וקציצה מידכר דכיר: נגזל כיצד היו מעידין פח אותו שנכנס לביתו לטשכנו כו': ודילמא לא משכנו מי לא אמר רב נחמן האי מאן דנקיט נרגא בידיה ואמר איזיל ואיקטליה לדקלא דפלניא ואישתבח דקטיל ושדי לא אמרינן דהוא קטליה אלא עביד איניש דגזים ולא עביד הבא נמי דגזים ולא עביד אימא ומשכנו וליחזי מאי משכנו אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן בטענו כלים הניטלין תחת כנפין אמר רב יהודה ראוהו שהטמין כלי תחת כנפיו ויצא ואמר

דף נ ע"ב תוס' ד"ה אמר

דף נא ע"ב תוס' ד"ה אמר

ומיפא נמי דקתני ומייתי כולה שכרו נעדים ומ"ת ניתני עדים מתי קאמרי דכה"ג דייק° כמ"ד כהלכה דאומן ור"ל כגון דלא ידעי עדים כמה קנן והא נמי מ"ש לשנויי הכי ובלאו הכי מצני התם שפיר: לא קנית לך אלא אחת ע"כ מיירי כגון דאמר שעדיין לא פרע לותה מת' לא פרע כגון ה"ל כופר בכל ובסמוך

נרמזים

מוקמי לה כר' יהודה דכעי הודאה במקצת וק' דבעבר זמנו מאי הודאה במקצת ומה מפרש לעיל טעמא משום דאומן הוי כ"ש עובר בכל תלין ואין שכיר משכחה שכרו והכא הרי השכחה והרי עבר:

ברבנן תקנת' הוא פירוש שצריך לתקן שבועה ונפ' צריך לעוקרה מתקום שהיה ראוי להיות דהיינו בעל הבית ולא עבדי תקנת' לתקנת' ולא כמו שפיר' הקו' תקנת' היא כדרך שאמרו דאמ' מצינו אותה שבועה היסת שהרי אותה שבועה לא היתה ביומי תנאי דהתנן אין לך בידי פטיר ואמרי' נמי בפ"ב דקידושין והשתא דתקון רבנן שבועת היסת:

ורבנן סברי דברבנן נמי עבדינן תקנת' לא דמי להא דאמרי' בפר' שבועת° הדיינין נבי שבגדו משוד על השבועה דמדרבנן לא מפכינן שבועה דתקנת' לא עבדי' דהתם כתחילה פתקנה על החשוד ולא היו לעוקר אבל הכא מעיקרא מתקניב לה על השכיר:

עביד תינוק דווקא כשתם אבל מומחה לכך לא וכן כרתה ומש"ה תאמר בלאו הכי מהימן במגו דאי בעי אמר לוה ומ"ל דמהימן כדאמרינן° בפ"ה הלוה מן דנקיט מגלה ותוכיחה בידיה ואמר מיזל ואיגדריה דיקלא דפלני דזבני ניהלי מהימן דלא מצית מיגזר למיגדר דיקלא דלאו דיליה ש"מ דאמר דהא מיירי בלקיטת פירות ולהכי נקט מגלה ותוכיחה ולשון גדירה דשייכא בלקיטת תמרים ולהכי כיון שדרך הוא למכור פירות אגל הכא מיירי בקניצת הדקל ולהכי נקט גרגה ואיזיל ואיקטליה דאין דרך למכור אילן העומד פירות לקניצה וכן מוכח בהדיא° בפ"ב דלא מהימן מקניצה לחוקי הא דתניא שורי הרגת נפשעתי קנסת והלה אומר את אמרת לי להורגו אתם אמרת לי לקוננו פטור כשור העומד להריגה ואילן העומד לקניצה:

בטוענו כלים הניטלין° תחת כנפיו והכירו הבעלי במקל והוא טוענו שהטמין יותר ממה שרגיל העדים והיה נראה מתוך פי הוא דאין הלבה כרבי תייא דאמר נראים נ"מ° מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים שיש לו נותן לו ויטבע על השטר שלא תהא הודאת פיו גדולה מהעדות עדים מק"ו דהא הכא לא שכיר העדים° עד שתהא הודאת מקנת מדקתמ' רבי יהודה עד שתהא פס הודאה במקנת טענו"ל מן דמיכ' דמיה דמיכ' למוקומי כגון שהחזיר לו ככר מה שרגיל העדים וממאי

מיפסר דפליג מדרבי חייא מפוש

דתיכא למיפרך מה להנך הסוס שכפן שכן תינח בתורת הזמה ורבי חייא תורת הזמה לית ליה אלא פריך כדתניא קמיה דרבי יוחנן דפליג ר' יוחנן והודה רבי ביהושע בפרק קמא דכתובות מציעא ע"ג דפטר נטעל סיפין והודה בשעורי לעיל ועל כרחך נריך לומר דפריך תורת הזמה: נקונסרים גרסינן

כך מקובל

ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן ולא אמרן אלא בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו אבל בעל הבית העשוי למכור את כליו נאמן ושאין עשוי למכור את כליו נמי לא אמרן אלא דברי שאין דרכן להטמין אבל דברים שדרכן להטמין נאמן ושאין דרכן להטמין נמי לא אמרן אלא איניש דלא צניע אבל איניש דצניע היינו אורחי' ולא אמרן אלא זה אומר שאולין וזה אומר לקוחין אבל בגנובין אפילו כל כמיניה לאחזוקי איניש בגנבי לא מחזקינן ולא אמרן אלא בדברי העשוי להשאיל ולהשכיר אבל דברים שאין עשוין להשאיל ולהשכיר נאמן דשלח רב הונא בר אבין דברים העשויין להשאיל ולהשכיר ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן כי האי דרב אפיק זוגא דסרבלא וספר דאגדתא אמיתמי בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר אמר רבא אפילו שומר נשבע אפילו אשתו של שומר נשבעת בעי רב פפא שכירו ולקיטו מאי תיקו אמר ליה רב יימר לרב אשי טענו בנסא דכספא מאי חזינא אי איניש דאמיד הוא או איניש דמהימן הוא דמפקדי אינשי גביה משתבע ושקיל ואי לא לא: נחבל כיצד: אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא במקום שיכול לחבל בעצמו אבל במקום שאינו יכול לחבל בעצמו נוטל שלא בשבוע' וניחוש דילמא בכוחל נתחכך תניר חייא שעלתה לו נשיכה בגבו ובין אצילי ידיו ודילמא לאחר א"ל דליכא אדהר: ובשכנגדו חשוד ואפילו שבועת שוא: מאי אפילו שבוע' שוא לא מיבעי קאמר לא מיבעיא הנך דאית בהו כפירת ממון לא אפילו הא נמי דכפירת דברים בעלמא הוה לא מהימן ליתני נמי שבוע' ביטוי כי קתני שבועה דכי קא משתבע בשקר קא משתבע אבל שבועת ביטוי דאיכא למימר דבקושטא קא משתבע לא קתני תינח אוכל ולא אוכל אכלתיו ולא אכלתי מאי איכ'

למיסר תנא שבועת שוא

וכל

פט

צ

צא

צב

ואמר לקוחין הן בידי וכעל הבית לומר הסאלתיס לו כדמפרש לקמן: נאמן מפילו בשבועה: מלא דברים שאין דרכן להטמין אוש ליטלן ב דו נשקוק כפרקסיה היכך מינו נאמן חדש דאין זה עשוי למכור את כליו ושיר מדאטמינהו מיכח למימר בוש הוא להודיע שהוא נריך לשאול כלים מכניהו דמי לקוחין הוו לא הזה מטמינן: נאמן ואע"פ שאין עשוי למכור כליו דומיא דמטמינן לה ווי וחוזין: היינו לורמיה להטמין מפילו שעשר בני חדש מוכחין בפרקסיה: ולא אמרן בשוש כיוצא דמי לקוחין הוו ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן אלא מפני שהוא בעל הבית ואמר לקוחין הן בידי וכעל הבית לומר הסאלתיס לו כדמפרש לקמ

וכל דמי ליה כל שבועה לשעבר: משחק בקוביא גולן דרבנן הוא דתקינו רבנן אסמכתא לא קניא לגבל מדאורייתא לא גזלן הוא: היכי תנן רבי יוסי אומר יחלוקו ורבי מאיר אומר יחלוקו: לפיכך נשבועת סר סיני שהשביע הקב"ה את ישראל על לא תגזול והוא יפרע מן הכופר ממון לחביריו אפילו כ"ד מן נוקקין לא לשבועה ולא לפירעון: למיזייב לה על זה שהודה במקצת היכן שהיכו יכול תודה לוה ליפטר שהרי תשלומי הוא יפטר: כך היתומים כו' מתני' היא נפ"ק: מי נימא מן הלוה אם הודיעו סתר עליו לא יפרעו שלא כשבועת יורשין האפורים בשבועת שבועים שלא פקדנו אבל כו': לא שנו דכשבועת היסת יפרעו יתומין מלוה שהודיעו סתר על יתמי לוה: כגון שתקיים מלוה לבני לוה שבועה מע"ג שמת לוה אין לו ללוה ליפרע מן היתומים שלא כשבועה דקיימא לן מין נפרעין מן היתומים שלא כשבועה: ואין לדמ מורים לבניו ממון שהוא מחויב עליו שבועה שמא כשומל והוא מחויב שבועה שלא שתקבלתי מזה זה ויתומין אין יכולין ליפטר כן שלא שתקבלו אלא שתקבלו ואין יכולין ליפטר שפרעו אבותיהן קמ"ל רב ושמואל שלא יפרעו שלמא המחויב שבועה ואין יכולין ליפטר לזה ולא זה שניהם לרב ושמואל חורש שבועה ואין כאן לא שבועה ולא פירעון: ליפטר דהא מודה דחטף ולא כל היתומים על כל חוטף לומר אלו חטפתי: ליכא תרי סהדי ומיגו דאי בעי למימר לית לי חטפי מהימן אמי למימר לידי חטפי: לעטרות משום דאי מיגו לית ליה חד סהדא ואי אמר לית לי חטפתי הוה אינו יכול להשתבועי להכחיש את העד: ליפטר את השבועה שהעד מחייבו ליכו יכול דהא מודה דחטף והעד מחייבו ליפטר אלא חטף ונכי הך שבועה הוא פסול כגולן לגבל כל שבועות והא ליכא למימר חטפתיה דליכא חטף אלמא זו שבועה המוטלת עליו: כגון שנשבע שם בעלי הדין קיימין: מה לי הוא ומה לי מבוה מחר שהוא טוען טענת ברית לאמה שיכו יכול ליפטר: מבוי

וכל דמי ליה: היה אחז מהן משחק בקוביא: הא תו למה לי תנא פסולה דאורייתא וקתני פסולה דרבנן: היו שניהן חשודין: אלא רבא לרב נחמן היכי תנן אמר ליה לא ידענא הילכך מאי אמר ליה לא ידענא איתמר אמ' רב יוסף בר מניומי אפר רב נחמן רבי יוסי אומר יחלוקו וכן תני רב זביד בר אושעי' רבי יוסי אומר יחלוקו איכא דאמרי תני רב זביד אמר רבי אושעיא רבי יוסי אומר יחלוקו אמ' רב יוסף בר מניומי עבד רב נחמן עובדא יחלוקו: חזרה שבועה למקומה: להיכן חזרה אמר רבי אמי רבותינו שבבבל אמרו חזרה שבועה לסיני רבותינו שבארץ ישראל אמרו חזרה שבועה למחוייב לה אמר רב פפא רבותינו שבבבל רב ושמואל רבותינו שבארץ ישראל רבי אבא רבותינו שבבבל רב ושמואל דתנן וכן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה והויין בה ממאן אילימא מלוה אבוהון שקיל בלא שבועה ואינהו בשבועה אלא הכי קא'ל וכן היתומין מן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה נרב ושמואל דאמרי תרויהו לא שנו אלא שמת מלוה בחיי לוה אבל מת לוה בחיי מלוה כבר נתחייו מלוה לבניו רבותינו שבארץ ישראל מוריש שבועה לבניו רבי אבא דהה'ו גברא דחטף נסכא מחברי אתא לקמיה דרבי אמי יתיב רבי אבא קמיה אייתי חד סהדא דמחטף חטפא מיניה אמר ליה אין חטפי ודידי חטפי אמ' רבי אמי היכי לידיינו דיינינן להאי דינא נימא ליה זיל אישתבע כיון דאמר מיחטף ליכא תרי סהדי נפטריה איכא חד סהדא נימא ליה זיל אישתבע כיון דאמר מיחטף חטפי הוה ליה כגולן אמר ליה רבי אבא הוה מחוייב שבועה ואין יכול לישבע וכל המחוייב שבוע' ואינו יכול לישבע משלם אמ' רבא כותיה דרבי אבא מסתבר דתניר' אמי שבועת ה' תהיה בין שניהם ולא בין היורשין היכי דמי אילימא דאמר ליה מנה לאבא ביד אביך ואמ' ליה חמשין אית ליה וחמשין לית ליה מה ליה הוא ומה לי אבוהא לא לאודא'ל מנה לאבא ביד אביך א'ל חמשין ידענא וחמשין לא ידענא

אי

הילכחא מתי מ"ל לא ידענא דלמרי נסמוך ענך רב נחמן עובד יחלוקו וה"ה היכ"ת והא דפריך מינה לקמן אם לית ליה שמא מספק ליה והא רב נחמן כו' ידע הש"ס דכי אמר אם לית ליה כבר עבד עובדא:

הוה יתיב רבי מנא קמיה מר בר רבינא ורבי אחא בר יעקב רבי אמי רבותיה ה"ג מכיון בפרק חבית דף קמז סקרא רב רבותיכון לרב כהנא ורב אסי שהיו תלמידיו מכל קשה מפרק שני מיות דרבי דף כה אמי מחכת ערבויות שחוטות בין טבריה לנפוליי לתת לקמיה דרבי מנא למר ליה זיל שקול לנפשך תלמיד לית ליה רבי מנא תלמידו ולספר דגרים לתת לקמיה דרבי אסי ניתת טפי לה"ג דרבי אמי היה יותר גדול מר' אסי דבכל מקום מזכיר רבי אמי קודם ר' אסי ובהנוקין בתרא דסמוך והמדמע דף נב והיינו דקאמר הכותי דלתת לקמיה דר' אמי מ"ל רבי אסי לתת קודם מ"ש היה מביאו והיה רבי אמי נותן ליטול עבה ממנו ועולים לומר ללחה ומן היה רבי אמי רוחם עליו: וה"ג כאיש הליונין לפניו:

בין מתוך דף לד דלמר מטפי הוה ליה כגולן פירס בחוקת הכתיב: שהיו יכול לישבע משלם דוקא צג מיי פ"ו מה' שלוה הל"ג עטין כד טור ש"ע סי' ק"ע בחסור שלא יפקיעו ממונו ממנו ותקנו להשבע שבועה לכל הכת ותקשים לן ידעי' משלם וה"ג בתחי' כיון שמוטלת על יתומין שבועת היסת ואין יכולין לישבע משלמין כגי הליה דלא שבק מחוייב התובע שבועה ולא שבק מחוייב הנתבע ואין יכול לישבע אותה שחייב לאותו משלם הנתבע תימא דמשמע הכא דרב נחמן דעבד עובדא יחלוקו כר' יוסי דלית ליה דרבי לקח וקשה לר"י דבפרק השואל לקמן דף נו ועמ' דף נז מתני' ניתין דשואל את הפרה משלם קצי יום כו' ליתא תיהוי תיובתא דרבי יוחנן ורב נחמן דלמרי תרוייהו מנה לי בידך והלה אומר אינו יודע פטור ומכוי כגון שיש עסק שבועה ביניהן כדרבא דאמר רבא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים וחמשים לי יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם והיינו כר' לקח ויש לומר דרב נחמן ודאי לית ליה דרבי לקח אלא דמוקי מתני' דשואל כרבי מאיר וכמו שמפרש ר' חנני' מלתיה דרבי מאיר והיינו טעם כרבי יוסי והשתא נמי ניחא הא אלא מוכח בפ"ק דתובות דף לה ע"ב דהוה אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי בגולן פירס בחוקת הכתיב: שהיו יכול לישבע משלם דוקא צד מיי פ"ד מה' טוען ומייצ הל"ה עטין עב טור ש"ע סי' ק"ע בחסור שלא יפקיעו ממונו ממנו ותקנו להשבע שבועה לכל הכת ותקשים לן ידעי' משלם וה"ג בתחי' כיון שמוטלת על יתומין שבועת היסת ואין יכולין לישבע משלמין כגי הליה דלא שבק מחוייב התובע שבועה ולא שבק מחוייב הנתבע ואין יכול לישבע אותה שחייב לאותו משלם הנתבע תימא דמשמע הכא דרב נחמן דעבד עובדא יחלוקו כר' יוסי דלית ליה דרבי לקח וקשה לר"י דבפרק השואל לקמן דף נו ועמ' דף נז מתני' ניתין דשואל את הפרה משלם קצי יום כו' ליתא תיהוי תיובתא דרבי יוחנן ורב נחמן דלמרי תרוייהו מנה לי בידך והלה אומר אינו יודע פטור ומכוי כגון שיש עסק שבועה ביניהן כדרבא דאמר רבא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים וחמשים לי יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם והיינו כר' לקח ויש לומר דרב נחמן ודאי לית ליה דרבי לקח אלא דמוקי מתני' דשואל כרבי מאיר וכמו שמפרש ר' חנני' מלתיה דרבי מאיר והיינו טעם כרבי יוסי והשתא נמי ניחא הא אלא מוכח בפ"ק דתובות דף לה ע"ב דהוה אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי בגולן פירס בחוקת הכתיב: שהיו יכול לישבע משלם דוקא צה מיי פ"ד מה' טוען ומייצ הל"ו עטין עג טור ש"ע סי' ק"ע בחסור שלא יפקיעו ממונו ממנו ותקנו להשבע שבועה לכל הכת ותקשים לן ידעי' משלם וה"ג בתחי' כיון שמוטלת על יתומין שבועת היסת ואין יכולין לישבע משלמין כגי הליה דלא שבק מחוייב התובע שבועה ולא שבק מחוייב הנתבע ואין יכול לישבע אותה שחייב לאותו משלם הנתבע תימא דמשמע הכא דרב נחמן דעבד עובדא יחלוקו כר' יוסי דלית ליה דרבי לקח וקשה לר"י דבפרק השואל לקמן דף נו ועמ' דף נז מתני' ניתין דשואל את הפרה משלם קצי יום כו' ליתא תיהוי תיובתא דרבי יוחנן ורב נחמן דלמרי תרוייהו מנה לי בידך והלה אומר אינו יודע פטור ומכוי כגון שיש עסק שבועה ביניהן כדרבא דאמר רבא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים וחמשים לי יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם והיינו כר' לקח ויש לומר דרב נחמן ודאי לית ליה דרבי לקח אלא דמוקי מתני' דשואל כרבי מאיר וכמו שמפרש ר' חנני' מלתיה דרבי מאיר והיינו טעם כרבי יוסי והשתא נמי ניחא הא אלא מוכח בפ"ק דתובות דף לה ע"ב דהוה אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי בגולן פירס בחוקת הכתיב: שהיו יכול לישבע משלם דוקא

לקח למלתא מחריתי ופליג אדר' לקח עוד קשה לר"י דבחוקת הכתיב מסתם דהלכה כר' לקח דקאמר סנהדרין דבגן קניה דחבירי למימר היינו נסכא דהבי לקח לעטוחי דהתם ומסיק נמי מלה אי דמי היא דרבי לקח כו' ותירצו לקמן דמדיין הכי דיינא דעבד כרב ושמואל ועבד כר' אלעזר עבד דהתם ומסיק נמי מלה אי דמי היא דרבי לקח כו' ותירצו לקמן דמדיין הכי דיינא דעבד כרב ושמואל ועבד כר' אלעזר עבד ורב נחמן דאמר יחלוקו לא מדכר כלל מסתם דלית הלכתא כוותיה ור"ת בספר היישר דהלכתא כרב נחמן דאמר יחלוקו כרב ושמואל עבד כר' אלעזר עבד ורב נחמן דאמר יחלוקו לא מדכר כלל מסתם דלית הלכתא כוותיה ור"ת בספר היישר דהלכתא כרב נחמן נמי דסבירא ליה לר' לקח כשניהם חשודין דקיימא לן כר' לקח בנסכא ובחמסי לא ידענא מתוך שאינו יכול לישבע משלם וכ"ש נמי דהוה ליה לן למימר כשהתובע מחוייב שבועה דמסיק דשבועת התובע לא מקח נסכא ובחמסי לא ידענא מתוך שאינו יכול לישבע משלם כשאין יכול לישבע אלא מדרבנן ומיהו מסיק לא משלם כשאין יכול לישבע אלא מדרבנן ומת לוה בתוי משלם שבועה דרבנן שבועת יורשין ושבועת היסת ולא מסיקלין ולא מסיקלין לרב נחמן ור' לקח ובשניהן חשודין כמי דגרסינן לה לפי שהוא חשוד ולרב ושמואל מיהו לרב ושמואל עבד מתני' כתיבא דמסיק ומסייע ליה לר' לקח מיהו סבר כר' שמעון בר' יוחאי דדרים

דף לד ומס

דף נו ומס

דף נז ומס

דף נח ומס

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0097
DFG

אי אמרת בשלמא אביו כי האי גוונא מיחייב איצטריך קרא למיפטר נבי יורשין אלא אי אמרת אביו כי האי גוונא נמי פטור קרא גבי יורשין למה ליה ושמואל האי שבועת ה׳ מאי קא דרשי ביה מיבעי ליה לכדרתני שמעון בן טרפון אומר שבועת ה׳ תהיה בין שניהם מלמד שהשבועה חלה על שניהם שמעון בן טרפון אומר אזהרה לעוקב אחר נואף מנין תלמוד לומר לא תנאף והרגנו זכרי לא תנאף באהליכם שמעון בן טרפון אומר הרחם וניניהם באהלו של מקו עד הנה הגדול נהר פרת שמעון בן טרפון אומר קרב לגבי דהינא ואידהן דביר ישמעאל תנא עבד מלך כמלך: והחנוני על פינקסו כו׳: תניא אר׳ טורת שבועה זו לפה אמר ליה רבי חייא בר אבא חנינא שניהם נשבעין ונוטלין מבעל הבית קיבלה מיניה או לא קיבלה מיניה מ״ש דתני רבי אומר פועלין נשבעין לחנוני ואם איתא לבעל הבית פיבעי ליה אמר רבא פועלים נשבעין לבעל הבית בפעמד חנוני כי היכי דליכספו מיניה איתמר שתי כיתי עדים המכחישו זו את זו אמר רב הונא זו באה בפני עצמו ומעיד וזו באה בפני עצמה ומעידה רב חסדא אמר בהדי סהדי שקרי למה לי שני מלוין ושני לווין ושני שטרות היינו פלוגתייהו פלוה ולוה ושני שטרות יד בעל השטר על התחתונה ב׳ מלוין ולוה אחד וב׳ שטרות היינו מתניתין ב׳ לווין ופלוה אחד וב׳ שטרות מאי תיקו מתיב רב הונא בר יהודה

אחד

אלא נפקיגס לת שטרו כ דלמא דין לקמן הכו דלא לוסיף עליה ורבי תנא נמי קמיר ליה לדרב נחמן בשמיה מסורים דהלכה כרבי יוסי דאמר יחלוקו ממעמא דפריסית והא דקאמר רבותי׳ דסנהדרין ישראל רבי תנא לאו מסוס דסבר כרבי אחיר שלח דרבי תנא אחיר מי לית לן לפרוסי מילתא דרבי אחיר דאורה למחוייב לה ומסלם כדלקמן דסבר רבי לגבי נעלמות: הגהה ועוד ל׳ לטעמא דרב מתון דמשניות מסורי מסוס כיון דמחוייב מתוכא נמי שבוע׳ מדרבנן ומיו יכול ליפטר מעמיד מחבי וזה מעידין לין נהלה דמס כן מיתומים מן סית ומי׳ כמי׳ דסבר דב נחמן ור׳ לבא בשאול מתוך שלין יכולין בני המלוה ליפטר עסידו וכבולה שמעתין משמע דעלמי ומס בני הלוה נמי מחייבי ומיו יכולין ליפטר מ״מ לפי שידו כי מס מתני ומתני לרבי מלעזר פטנעין ומטלין הכל צו ומשמע דרבי מלעזר היי כרבי לבא בר בר חנה ורב נחמן ע״כ הב״ה: אגל קמת קשה דמתני לפי׳ דלא כרבי מלעזר ורב ושמואל לית להו ד

אחד אומר גבוה ב' מרדעות ואחד אומ' שלש ערותן קיימת אחד אומ' ג' ואחד אומ' ה' ערותן בטלה ומצטרפין לעדות אחר מאי לאו לערו' ממון אמר רבא הוא ואחר מצטרפין לעדות אחרת של ר' חדהוי להו הרי וחד ואין דבריו של אחד במקו' שני: אמ' לתנוני הן לי בדינ' פירות כו': הניא אמר רבי יהודה איתתי בזמן שהפירות צבורין ומונחין ושניהן עוררין עליהן אבל ר' פשילין בקופרו לאחוריו חמע"ה: אמר לשולחני תן לי כו': וצריכי אי אשטעי' האקמית' ברך קא אמרו רבנן משום דפירי עבידי דמרקבי וכיו' דמרקבי לא משהו ליה אבל מעות דלא מרקבי אימא מודו ליה לרבי יהודה ואי איתמר בהא בהא קאמר ר' יהודה אבל בהך איפא מודה להו לרבנן צריכא: כשם שאפרו' הפוגמת כחובתה וכן היתומים לא יפרעו: ממאן אילימא מלוה אבוהון שקיל בלא שבועה ואינהו בשבוע' הכי קאמר וכן היתומי מן היתומי לא יפרעו אלא בשבועה רב ושמואל דאמר תרויהו לא שנו אלא שמת מלוה בחיי לוה אבל מת מלוה בחיי מלוה כבר נתחיי מלו' לבני לוה שבוע' ואין אדם מוריש שבוע' לבניו שלחה קמיד' אלעזר שבועה זו מה טיבר' שלח להו יורשין נשבעין שבועת יורשין ונוטלין שלחו' ביומי רבי אמי אמר כולי האי שלחי לה' ואזלי אי אשבחינן בה טעמא מי לא שלחינן להו אלא אמר רבי אמי הואיל ואתא לידן נימא בה סילתא עמד בדין ומת כבר נתחייב מלוה לבני לוה שבוע' ואין אדם מוריש שבוע' לבניו לא עמד בדין ומת יורשין נשבעין שבועת יורשין ונוטלין מתקיף לה' רב נחמן אמו' בי דינא קא מחייבי ליה שבוע' מעידנ' דשכיב לוה איתחייב ליה מלוה לבני לוה שבוע' אלא אמר רב נחמן אי איתה לדרב יהודה דשמואל איתה אי ליתה ליתה אלמא מספקא ליה והאמר רב יוסף בר מניומי עבד רב נחמן עובד יחלוקו לדבריו דרבי סאיב קאמר וליה לא סבירא ליה סתיב רב אושעיה מתה יורשיה מוסיפין את כתובתה עד עשרים וחמש שנים הבא במאי עסיקינ' שנשבעה ומתה תא שמע נשא ראשונה ומתה נשא שניה ומת הוא שנייה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה ה"נ שנשבעה ומתה ח"ש אבל יורשין משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה אמר רב שמעי לצדדין קחני אותה באלמנה ויורשיה בגר ושה סתיב רב נתן בר הושעי יפה כח הבן מכח האב

ע הפן

נשבע כגון הנך תימא דשבועת היסת לא ניתקנה אלא כימי רב נחמן כדמוכח לעיל ומאחי כשבע ויש לומר דמיירי כגון שלא נתן לו עתה כלום ומ"מ כבר נתחייב קודם שנתן לו הפירות מקודם ועוד מפרש ר"ת דמיירי כריש"ג שמדר התנוני פירות לכליו של בעל הבית ועודם ברשות תנוני ובשעת נתן כ"ש דיגר בתנו ועריין לא מן שנו נטלן תנוני והוי מילוה שנוטלין בשבועה וכולה מתני' מיירי כשבעין ונוטלין עד ואין נשבעין אלא נטענה ושטענה דשבעין ונוטלין הוא ל וינמו קצת מחוקת שבגדם ושטענ' דרבי יהודה דאין תנוני מודר פירות אלא מה כן קבל הדיגר ולקח כ"ש כלה שבועה וכן כתבו לו דיגר בשיפא אמר רבי יהודה שנרין ליתן לו הפירות דדרכו ליקח דיגר ולמדוד פירות דמוירי בתנוני שאין מקוץ ולפי זה ס"ל בברייתא דלעיל דאמר רבי יהודה איתמר כתבו תוס"ש דבר טוב"ש היין בח

רבי יהודה אומר כל הספירות כיוצא בהן הכא מין דרך תנוני לתת פירות עד שיטול דיגר כדאמר לעיל אלא מאי תנוני מכוס דרך תנוני להקיף אלא להכא מיירינן כאותו שאין דרכו להקיף ולקמן נמי לא שייך למימר כל שהוא יסר בידו על העליונה לפי שם עמי בעל הבית נותן מיסר בפרוטות והתם לא שייך למימר כל שהוא יסר כו' לכך תנא ליסר דליכא למימר: תם

מי"ש פ"ו מהל' מכירה סמ"ע רבב טו"מ היין בח

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0099
DFG

שהבן גובה בשבועה ובין שלא בשבועה והאב אינו גובה אלא בשבועה היכי דמי רמת לוה בחיי מלוה וקתני שהבן גובה בין בשבועה בין שלא בשבועה שבועת יורשין שלא בשבועה כרשב"ג אמר רב יוסף הא מני בית שמאי היא דאמרי שטר העובד לגבו כגבוי דמי איקלע רב נחמן לסורא עול לגביה רב חסדא ורבה בר רב הונא אמרו ליה ליתי מר נעקרא להא דרב ושמואל אמר להו איפכא ואתאי כל הני פרסי למעקרה להא דרב ושמואל אלא הבו דלא לוסיף עלה כגון מאי דאמר רב פפא הפוגם את שטרו ומת יורשין נשבעין שבועת יורשין ונוטלין ההוא דשכיב ושבק ערבא סבר רב פפא למימר הא נמי דלא לוסיף עלה הוא אמר ליה רב הונא בריה דרבי יהושע לרב פפא אטו ערבא לאו בתר יתמי אזיל ההוא דשכיב ושבק אחא סבר רמי בר חמא למימר הא נמי דלא לוסיף עלה הוא אמר ליה רבא מה לי שלא פקדני אבא ומה לי שלא פקדני אחי אמר רב חמא השתא דלא איתמר הילכתא לא כרב ושמואל ולא כרבי אלעזר האי דיינא דעבד כרב ושמואל עבד דעבד כרבי אלעזר עבד אמר רב פפא האי שטרא דיתמי לא מקרע קרעינן ליה ולא אנבויי כגבינן ליה אגבויי לא מגבינן ליה דילמא סבירא לן כרב ושמואל ומקרע לא קרעינן ליה ההאי דיינא דעבד כרבי אלעזר עבד ההוא דיינא דעבד כרבי אלעזר הוה צורבא מרבנן במתיה אמר ליה איתיניה איגרתא ממערבא דלית הילכתא כרבי אלעזר אמר ליה לבי תייתי אתא לקמיה דרב חמא א"ל האי דיינא דעבד כרבי אלעזר עבד:

אם למר סתם כו' עד קרי לה דפיל הכי מין נוטלין מלוה בשבועה כשמת להשביע את בניו למר כן כדי למחט ויניקו:

דמורו התירו פסק בניו שם דמלוה למחצית שכר אין יכול להשביעו דכיון דלוקח שכר עמלו לא מורו היתירא לכל

אמר ליה רב חמא לרב אלעזר עבד כרבי אלעזר עבד: ואלו נשבעין: אמר בשופטני עסיקינן הכי קאמר ואלו נשבעין שלא בטענת ברי אלא בטענת שמא השותפין והאריסין תנא בן בירי שאמרו לא שנכנס ויוצא ברגלין אלא מכנים לו פועלין ופוציא לו פועלין מכנים לו פירות ומוציא לו פירות ומאי שנא הני משום דמורו בה התירא אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן והוא שיש בעניה ביניהו שתי כסף כמאן דשמואל והתניא רבי חייא לסיועיה לרב אימא כפירת טענה כרב: חלקו השותפין והאריסין: איבעיא להו מהו לגלגל בדרבנן ת"ש לוה היסנו ערב שביעית ולמוצאי שביעית נעשה לו שותף אוארים אין מגלגלין טעם דלוה היסנו ערב שביעי דאתיא שביעית אפקעתיה הא שאר שני שבוע מגלגלין לא תימא הא שאר שני שבוע מגלגלין אלא אימא נעשה לו שותף אוארים ערב שביעית ולמוצאי שביעית לוה היסנו מגלגלין הא בהדיא קתני לה נעשה לו שותף אוארים ערב שביעית ולמוצאי שביעית לוה היסנו מגלגלין ש"מ מגלגלין בדרבנן ש"מ אמר רב הונא

לכל

קא מיי' פ"ק מה' שמיטין ויובל הי"ב ומיי' פ"ו מהלכות מכירה סעיף כה טור ש"ע חו"מ סימן כב

כתובות דף כה סוטה דף כה

קב מיי' פ"ק מה' שמיטין ויובל הי"ב ומיי' פ"ו מהלכות מכירה סעיף כה טור ש"ע חו"מ סימן כב

מסמת שבועת השותפין ולא שותפות אלא הלוה כדכתיב שמוט כל בעל משה ידו:

לכל

לכל מנלגלין על ידי כל שבועה דברים מנלגלין חוץ מעל יד שבועת שכיר שאין מנלגלין עליו על ידי שבועה אחרת לפי שהיא עומדת לו מן הדין אלא לפים דעתו של בעל הבי כדאמר בכל הנשבעין: לכל מילי מנלגלי והא ר׳ יוסי: לפתיחת לו אם לא טען אין פותחו לו כית דין נלגול לאתויי דאמר מנלגלין ולא אין אין אין טען נלגול אין מקילין עליו אלא מנלגלין ואם לא טענו אין נותנו לפתוח לו:

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה

שומרין נושא שכר שומר כשכר: נשבע על הכל אלא פשוט: משום הכל כל הנך דמיתני שכר שכוי ואתה ונניכה ואכיגה אבל אתה מתניתא אלימא פטור דלאו לאוקמי בכילתא שיילה: נושא שכר והשוכר כו׳ וכולהו מקרמי ליעל׳ בהשואל נכנס מציעא והמשנה הזאת כגר שנויה בהשוכר את הפועלים כל כי האי גוונא והאי דהדר נכי ותנייה בכאן משום דנשא לאתויי דקדנן שכירות דידהו לגבי שקדנן השבועה דחייבי ופטורי דידהו לגבי שקדנן השבועה דחייבי ופטורי תלוי בכך אלא נשבע על לכך שהוא מחוייב עליו אם הודה וכשבועתו פטור עצמו מלשלם נמצא שכופלו ממון וחייב קדנן שבוע השקדנן ואומר ואשם ואשם נשבע עלן שקר על לא נתן אשם כגון אשם הודה לא היה משלם לזה כפרה ממון כלומפרש ואזיל לאתר לשומר חנם כי׳ עד פטור שלזה הודה לא היה משלם נמצא שלזה כאן כפרת שבועה: כ״ג היכן שורי אתר לו אתה משביעך אני ואתה אמן והעדי מעידין אותו שאכלו משלם את הקרן הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם היכן שורי ואמר לו נגנב משביעך אני ואפר אמן והעדים מעידין אותו שגנבו משלם תשלומי כפל הוד׳ מעצמו משלם קרן וחומש ואשם לאחד בשוק היכן שורי שגנבת הוא אום לא גנבתי והעדי מעידי אותו שגנבו משלם תשלומי כפל שבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה ראה עדים שמשמשין ובאין אם גנבתי אבל לא שבחתי ולא מכרתי אינו משלם אלא קרן אמר לשואל היכן שורי אמר לו:

פת

מנלגלין חוץ משכיר פר״י דקמץ נקט והא כל הנהו דתני ר׳ יוסי כיון דשבועה לטובתם חין לנלגל עליהם ואין נראה דשבועת שכיר לינה לטובתו דמן הדין היה ניטל בלא שבועה ואין נשבע אלא לפים דעת של בעל הבית אלא אר״י דקמץ נקט שכי משום דשבועתו לינה אלא לפים לא תייבוהו כל כך שיכול כר מינה לנלגל עליו ואף על גב דעד אחד מעיד שהיה פרועה אמר נשבעתיך דאינה אלא לפים דעתו של בעל הבית מ״מ שייך גילגול שבועה לאינה פטורה אלא מגזירת הכתוב דאין נשבעין על הקרקע ואם שכל הנשבעין נשבעין ולא מנלגלין:

מיי׳ פט מהלכ׳ טו״ה סמ״ג לאוין רע עש״ע סי׳ פג

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה

שומרין שומר חנם קד והשואל שכר שומר שכר בתר שומר חנם הכא תשיב החמור יותר לתר הקל יותר:

מיי׳ פק מהל׳ שכירו סמ״ע פת טט נב טח״מ סי׳ סג

והעדים מעידי שחכלו ל״ב שגנבו ול״ג נמי טבחו ומכר משלם תשלומי ר׳ וה׳ דכריהל קמ״ל פרין מינה לרב דאמר הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל טענת ומכר משלם ר׳ וה׳ והכא קתני שחכלו משלם תשלומי כפל אכל תשלומי ר׳ וה׳ לא מצי למימר דמי לשבועת בשר בלח שחיטה משמע שחכלו גרם כ ולישה למימר דהתם בבייתא הוא דפרין מינה מדקתני התם לתוקמיה כרבי מתיר והיינו משום לסתם משניותין רבי מתיר היא ורבי הא דלא תניא טבח ומכר משלם ר׳ וה׳ מע״ב דאמת הוא משום דנקר׳ לא כתב ר׳ וה׳ אלא כנגב ענמו:

דף קי

ארבעה

אמר לאחד שבשוק כו׳ נקוט ל״ג הכא משביעך אני ואמר אמן דכלה שבועה נמי מיהא כפל בנגב ענמו ולפי זה ל״ג הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם לחומש ואשם ליכא אלא בשבועה כפגוזל קמ״ל משמ״ה דגר׳ ליה דדייק הודה מפי עצמו אין לחר עדים לא ומוכח מינה דמתון המחוייבו כפל פוטרו מן החומש ונקט משביעך משום סיפא:

דף קי

ראה עדים שמשמשין ובאין כו׳ לשמואל דאמר כמרוב מודה בקנס ואחר כך באו עדים שחייב צריך לתוקומי מתניתין כגון שחזרו לתחוריה וכה״ג משני התם:

מתן

מת והוא נשבר כו' פטור שמא הודה לו היה משלם וכן ננגב והוא שמת מכר והוא שננב פטור שהרי סיכם מחובה לחובה ולא כפר ממון בשבועה זו: מתני' לו מכר לו שננב והוא שמת לו כשכח כו' פטור שמא מפטור לחובה והפסיד בשבועתו: גמ' מאן תנא ארבעה שומרין לקמן מפרש לה: רבי מאיר סיה לקמן מפרש מי חיכא דלית ליה ארבעה שומרין נתמיה על ברחיטו ארבעה הס זה בחנם וזה שואל וזה נשכר ולא נרסינ' מי שכי וכן לר' מאיר וכן לרבי יהודה פרכינן לה: כולן כל הני פטורי דמתניתין פטורין משבוע' שומרין כלומר מחמת השבועת הפקדון ואיכא מחמת שבוע' ביטוי לשעבר קרקן עולה ויורד אם שנג בקרקן כדין שאע"ג לשעבר בחזקת יודע אני ששבועה זו אסור אכל היכי יודע שחייבין עלי' קרבן: כלומר והן ננגב ולא ננגב: ליתה בלהכת יומת ולא יומת שזו שבוע' שו"ת היא שמין כיצד לקיים: ה"ג בריכא דמי משמעינן בהא קמ"ל דכ"ע מסוס דמנפשיה מיפטר הכל מודים מודי לי' לשמואל כדרבי אמי כו' טעמא דר' אמי מפרש לקמ': וכי תשכ' מעצמו מאחר כדרבי לקיים והאי כי תשבע בלשון מי דרשינן לה אם תשבע להיות מעצמך ולא שבועת דייניו שהיא בעל כרחו ורב דרבי ליה בלשון להא שהרי תשבע הרבי ישבעו על פי בית דין ועלה נמי כתיב קרבן עולה ויורד בשאין בה כפיר' ממון שתחייבו אם: ר' אלעזר אומר כולן הנך פטורין דמתניתין פטורי משבוע' שומרין וה יכין מסוס שבוע' ביטוי דרבי אליעזר סבירא ליה כרב: תוך מחיני יודע מה אתה סח דשואל וגניבה ואבידה הכל ודאי והשוכר דקתני נהנה כמתני' חייב הואיל ושכר בשבועת שומרין שהרי כפרו ממון ונשבעי' דשומר חנם שטען אבד והוא אכלו וכטוען ננגב והוא ננגב דקתני בה מתני' הודה מעצמו משלם קרן וה חם ואפ"ג לא חנטריכא לים לרבי אלעזר לתימניתו גבי הנך תוך להה כהדיא פרים לסו ת"ש חומש ואסם דשבועת שומרין:

מאן תנא שבור כנושא שכר דמי משמע דסכי הלכתא:

וחייבין משום שבועת ביטוי תימ' דניחא לידין בדבר החדש ואין לך

דף כט כו מלא חילושו כדאמרינן בפרק שלישי נכי שבוע' העדות ונראה לי דלא דמי דהתם ניחא להקל הילכך הוי חידוש הכא ניחא להחמיר לפי שכופר ממון אין זה חידוש:

הדרן עלך ארבעה שומרין

כך מנהג תוספ תור

מת והוא שנשבר או נשברה או ננגב או אבד נשבר והוא שמת או נשברה או ננגב או אבד נשבה והוא שמרה או נשבר או ננגב או אבד ננגב והוא שמת או נשבר או נשבה או אבד אבד והוא שמת או נשבר או נשבה או ננגב משביעך אני ואמר אמן פטור היכן שורי אום' לו איני יודע מה אתה סח והוא שמת או נשבר או נשבה או ננגב או נאבד משביעך אני ואמר אמן חייב אמר לנושא שכר והשוכר היכן שורי א"ל מת והוא שנשבר או נשבה נשבר והוא שמת או נשבה נשבה והוא שמרה או נשבר ננגב והוא שאבד אבד והוא שננגב משביעך אני ואמר אמן פטור מת או נשבר או נשבה והו' שננגב או אבד משביעך אני ואמר אמן חייב אבד או ננגב והו' שמת או נשבר או נשבה משביעך אני ואמר אמן פטור זה הכלל כל המשנה מחובה לחובה ומפטור לפטור ומפטור לחובה פטור מחובה לפטור חייב זה הכלל כל הנשבע להקל על עצמו חייב להחמיר על עצמו פטור: גמ' מאן תנא ארבעה שומרין אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבי מאיר היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא תנא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא דאמר שוכר כנושא שכר דמי אם' רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבי מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתנן שוכר כיצד משלם רבי מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כנושא שכר רבה בר אבוה איפכא תני הני ארבעה הוי שלשה הוו אמר רב נחמן בר יצחק ארבעה שומרין ודיניהן שלשה: אמר לשופר חנם כו': היכן שורי כו': אמר לאחר בשוק כו': אמר לשומר כו': היכן שורי אמר ליה איני יודע מה אתה סח כו': אמר רב וכולן פטורין משבועות שומרין וחייבין משום שבועת ביטוי ושמואל אמר אף פטורין משום שבועת ביטוי בסאי קמפלגי שמו' סבר ליתה בלהבא ורב סבו' איתיה בלאו והן והא איפליגו בה חדא זימנא דאמר שבועה שורק פלוגי צרור לים שבועה שלא זרק רב אמר חייב ושמואל אמר פטור רב אמר חייב דאיתה בלאו והן ושמואל אמר פטור דליתה בלהבא צריכא דאי אשמעינן בהא בהא קאמר רב משום דמנפשיה קפישתבע אבל בהך דבי דינא משבעי ליה אימא מודי ליה לשמואל כדרבי אמי דאמר רבי אמי כל שבועה שהדיינים משביעין אותה אין חייבין עליה משום שבועת ביטוי ואי איתמר בהא בהא קאמר שמואל אבל בהך אימא מודה ליה לרב צריכא גופא אמר רבי אמי כל שבועה שדיינין משביעין אותה אין בה משום שבועת ביטוי שנאמר או נפש כי תשבע לבטא בשפתים מעצמו כדר"ל דאפר' ל כי משתפש בארבע לשונות אי דילם' אלא דהא ר"א אומר כולן פטורין משבועת שומרין וחייבין משום שבוע' ביטוי חוץ מאיני יודע מה אתה סח דשואל וגניבה ואבידה דנוקא שכר ושבשוכר שהוא חייב כפרו ממון:

הדרן עלך ארבעה שומרין וסליקא לה מסכת שבועות:

פסקי תוספות ממסכת שבועות

פרק שבועות שתים

ג כוזקן מין חייב מלא בתער כרשם חייב לף במספרים:
כ מסחית ונשחת שניהן חייבין מסור ליסרמל לפניו הנכרי להקיף או להשחית לו המקיף את הקטן חייב:
ג מין פודין נכור בקרקעות:
ד מפילו כהן שוטה רוחה הגע ותומר לו פיטרל תמור טמא ותומר טמא:
ה דייני גזירות ומניחי סערים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה:
ו זיכה מתנה לאחר לא יכול להחליפנה שלא מדעתו:
ז בכור בפטרף קונדין אותו בעורו:
ח עשה ולא תעשה תשובה מכפרת כל העובר דבר ומתחרט מוחלין לו מיד מכות עשה מוחלין לו לגמרי בשאר עבירות אין מחילה נמצאה שלא מקילין לו הדין:

פרק ידיעת הטומאה

ט אחד המרבה באחד המעמיד מקיזין לכו לשמים ומכל מקום אין

לו להתפאר שהוא מרכה:
י אסור להתרפאות בדברי תורה אלא במקום סכנה:
יא בזמן הזה יכול לאכול הקדש שווה מנה על שווה פרוטה:
יב לבם כלאים ושהא כדי לפשוט ולכבוש חייב שתים ואפילו הכנים בית תונקלי בכלאים:
יג כיצד שהיה את על כתיפו ולא הספיק להסליכו מעליו והוציאו לו את אחר פטור בשטומאה על כתיפו הנוגע בו או טמא טומאה ז והסליכו מעליו ונגע בו טמא טומאת ערב:
יד שגג בתחילת ביאה וזיד בסופה הוי סב מידיעתו:
טו מעשה עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי יפרוש בחבר את:

פרק שבועות שתים

יו אמר קונם שלא אוכל לך היום משל"ה בשוגג שנדרך לומר קונם עיני בשוגג:
יז מתעים בכלך כלך מי שאמר הריני כזיר ואמר תכירו ואם תכי:
יח כדרים תלין על דבר מנוה באומר קונם שאיני נוטל לולב תכל שלא תוכל בכילה לא:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0103
DFG

Genesis Capitula

Incipit liber primus moysi qui dicitur genesis
Capitulum primum
Capitulum secundum
Capitulum tertium
Capitulum quartum
Capitulum quintum
Capitulum sextum
Capitulum septimum
Capitulum octauum
Capitulum nonum
Capitulum decimum
Capitulum undecimum
Capitulum duodecimum
Capitulum tertium decimum
Capitulum quartum decimum
Capitulum quintum decimum
Capitulum sextum decimum
Capitulum septimum decimum
Capitulum octauum decimum
Capitulum nonum decimum
Capitulum uicesimum
Capitulum uicesimum primum
Capitulum uicesimum secundum
Capitulum uicesimum tertium
Capitulum uicesimum quartum
Capitulum uicesimum quintum
Capitulum uicesimum sextum
Capitulum uicesimum septimum
Capitulum uicesimum octauum
Capitulum uicesimum nonum
Capitulum tricesimum
Capitulum tricesimum primum
Capitulum tricesimum secundum
Capitulum tricesimum tertium
Capitulum tricesimum quartum
Capitulum tricesimum quintum
Capitulum tricesimum sextum
Capitulum tricesimum septimum
Capitulum tricesimum octauum
Capitulum tricesimum nonum
Capitulum quadragesimum
Capitulum quadragesimum primum
Capitulum quadragesimum secundum
Capitulum quadragesimum tertium
Capitulum quadragesimum quartum
Capitulum quadragesimum quintum
Capitulum quadragesimum sextum
Capitulum quadragesimum septimum
Capitulum quadragesimum octauum
Capitulum quadragesimum nonum
Capitulum quinquagesimum

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לשכחה בעזרת השם יתברך :

הדרן

עלך מסכת שבועות והדרך עלן דעתן עלך מסכת שבועות ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסכת שבועות ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי :

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר

יהי

רצון מלפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותינו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא :

הערב

נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיו׳ עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאנו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך : מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי : יהי לבי תמים בחוקיך למען לא אבוש : לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני בא״י למדני חקיך : אמן אמן אמן סלה ועד :

מורים

אנו לפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אנו רצים והם רצים הם רצים לבאר שחת ואנו רצים לחיי העולם הבא :

יתגדל

ויתקדש שמיה רבא דעתיד לחדת׳ עלמא ולאחייא מיתייא ולמיפרק חייא ולמיבני קרתא דירושלם ולשכללא היכלא קדישא ולמעקר פולחנא דאלילאי מן ארענא ולאתבא פולחנא דשמיא לאתריה בזיויה ויקריה וימליך מלכותיה וכו׳ : עד ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן :

על

ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל תלמידי תלמידיהון דעסקין באורייתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולכון חינא וחיסדא ורחמי וסייעת׳ ורווחא מקדם אבוהון דבשמיא ואמרו אמן : יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן : עושה שלום במרומיו והוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

על ידי הפועל במלאכת הקודש באמונה הזעציר ישראל בן לא״א כהר״ר משה שלי״ט :

רבינו אשר ממסכת שבועות

א **שבועות** שתים° סתן לרבע שבועה שלוכל ושלה לוכל שבועה שלכלתי ולה לכלתי: תנו רבנן מנטת שבועה ליסר שבועה ליסור ליסר לס לתה לומר ליסר שבועה תייב ולס לתו פטור מתי קתמר לתר לכיי ס"ק מבטת שבועה ליסר מתעים בשבועה ליסור ליסר לס לתה לומר המתעים בשבועה כמוניה שבועה תפיו למי תייב ולס לתו פטור רבה לתר ס"ק מבטת שבועה ליסר נמי שבועה ליסוריה לליסר הטילו הכתוב ביקבר לשבועה לכתב ולס בית ליסס נדרם לו לסרה ליסר על נפשס בשבועה הוציאו בלשון נדר נדר בלשון שבועה שבועה פירש מבטת שבועה לס תמר מבטת שלה לוכל ככר זה הוי שבועה ולישר נמי לס לתר ליסר שלה לוכל ככר זה הוי שבועה ועוד יש דבר לתר בליסר שלס הוציאו בלשון נדר כגון שלתר ליסר ככר זה עלי הוי נדר לכל מתעים בשבוע ליכה ולזרו לטעמייהו דליתה מתעים בשבוע לכיי תמר כמוניה שבועה תפיו למי ורבה לתו כמוניה שבועה תפיו למי וק"ל כרבה היכי למי מתעים בשבועה כגון שנשבע שלה יוכל ככר זה ולתר כך תמר ככר זה עלי ככר זה לו שמע שתבירו נשבע שלה יוכל ככר זה ולתר הוה ולכי כמוך לכל מתעים בנדר נדר לתנן מי שתמר הריני כזיר ושמע תבירו ולתר ולכי ושמע תבירו לתר ולכי כולס נזירין ותניה נמי ליוהו נדר לתמור בתורה לתומר הרי עלי שלה לוכל ככר ושלה לשתה יין כיוס שאת נו לבה כיוס שנהרג בו נדליה בן לתיקס כיוס שרליתי ירושלים בתורתה לסור ולתר שמע והוה מלותו היוס לכתיב ביום כי ידור נדר לה' עד שידור ככר הנדר ולה תיירי בתתעים בנדר דלכתורה משמע דלישבע דרבה ולה תיירי בתתעים בנדר דלכיי פריך מיכ לרבה מלמתעים בנדר נדר מתעים בשבוע שבועה ושני לס רבה והו ליסור נדר לתמור בתורה שתה לרבה לה תיירי בתתעים בנדר ו"ל דלכיי משמע לה רב חלפס ז"ל דלכיי משמע ליה ליזהו ליסור לתמור בתורה לליסר דקרה קלי ומפ' דליסר לתינו לה לשון נדר ולה לשון שבועה שה תשוסר ומתעים בלכר לתר ולס בנדר נדר ולס בשבועה שבועה ושני רבה דבה דתניה ליזהו ליסור לתמור בתורה לתו מליסור דקרה קלי דהשתה לשון נדר ולשון שבועה הוה שה ס"ק ליזהו ליסור נדר כלומר שהוה ליסור בנדר ולתינו נדר אלא וכו' להיינו מתעים פריכה הכתוב בפירוש מדכתב כי ידור נדר עד שידור בלכר הנדר לתפוקי נדר בלכר הליסור ולרבה מפיק נמי מהתם דמתעים בשבועה לתו כמוניה שבועה מפיו למי וס"ד יוסף הלוי ז"ל פירוש דמתעים בשבועה לה בשבועה למי היינו לעכויין קרבן מבל ליסורת מיסה ליכה וכך כתב הרמ"כ ז"ל דלרשיון נמי לו בשבע שבועה עד שישבע בלכר המושבע והיינו מתעים ואיתרכי לבליקל מבל לה לקרבן ומתוך כך שפס ז"ל משמע דלפי ליסורת ליכה ושה דקתמר הרי עלי שלה לוכל בשר לתו דוקה שפס תומר נוסה הלשון תינו נדר דשלה לוכל לכר בשר זה ממש הוה ואין הנדרים חלין על לכר שאין בו ממש° כמו קונס שתיני ישקדלה תמר כלום שה לה תמר קונס עיני בס נס וסבה נמי צריך שיתמר תבילת בשר עלי וכן בפרק תע"פ קונס שתינו עושה לפיך לתו כלום הוה שה תה שתני עושה לפיך כלומר תה שתני עושה יהה לפיך בקונס ק"ל כיון דמדרבנן הוה לתסור: כי° נדר תייל עליה ג ליסור דלורייתה וכי מתעים קלי עליה בבל יחל דבריו וכן בתוב בספ' ורס"י לה נרס ליה דלי נמי דלורייתה הוי תמרי לקמן בנדרים חלים על לכר מנוה וכרבה דבר ליה שפיר בנדרים חלים על מי כי מיתעים ניה מעיקרה קמיתעים ולה מיקרי לכר הנדור לבל לי מעיקרה לה הוה ניה שה ליסור דרבנן מיקרי ספיר לכר הנדור: שבועה° שלה לוכל ולבל בל שהו שהוה תייב דברי ר' עקיבה ד תמרו לו לרבי עקיבה היכן מצינו בלוכל בל שהו שהוה תייב אזה תייב להן דבי עקיבה היכן מצינו במדבר שתניה קרבן אזה מלבר ומניה קרבן תמר רבה מחלוקת בשתם בבל במפר' בל שהו ל"ה תייב ותמר רבה מחלוקת בשלה לוכל לבל בשלה לטעות ל"ה בל שהו פשיטה מהו דתימה לטעות נמי בדתמר ליכני תה לטעות ק"ל לת"ק רב פפה מחלוקת בשבועת בל לקונמות ל"ה בל שהו תלי טעמה קונמות בין דלה מדבר שתה דלכילה בנדרים דמי ודוקה לתלקות לבל לקרבן מעלה אזה פרוטה בעינן: תמר° רבה שבועה ה שלה לוכל ולבל עפר פטור דעפר לתו בר לכילה הוה בעי רבה שבועה שלה לוכל עפר בבמה בהי דעפר לתו בר לכילה הוה מבל מקום בין שהוכיר עפר בשבועתו תייב עלין ומיבעיה ליה בבמה בין דתמר שלה לוכל דעתיה לכי ת תו דילמה בין דלתו מידי לתכלי לינים הוה בל שהו הוי ונספרי ספרד בר' תמר רבה שבועה שלוכל ולבל עפר פטור וכן בפ"ת פי' טעם שלה לבל דבר לתר ינה ידי שבועתו בין שתכלו בדי לקיים שבועתו לבל לס

דשבועות תלין על דבר שיקנו ממש לפי שיוסר את נועו מלעשות דבר זה
וכן עוים בו ממש אבל בנדרים שיוסר הדבר על ידי חן בו ממש לוקחתם
עליו היסור והיינו כמי טעמא דמתפיס בנדר נדר ומתפיס בשבועה לאו
שבועה הוי דלית ספר על עצמו דבר אחר ואמר על דבר אחר הרי זה בוש
ניחסר גם הבני אבל אם נשבע על דבר אחר שלא יאכילנו ואמר על דבר
אחר זה בוש לא אתר בלום שיין שום היסור על הדבר שלא שבועו
שלא יאכלנו אבל אם אמר הרי נשבע על זה כמו שנשבעתי על זה היסור
לאוכלו ואין זה מתפיס בשבועה שלא לגמרי שבועה אחרת הין שיוור
ואמר הרי נשבע על זה ולא אהני הוספת דבר אחר אלא לעניין זה שיין
צריך לסוביר עליו לאכילה ואם לא אמיב הכא אמור בנדרים שמתפיס
בנדר נדר מ"ב בשבועות משום שלא אמיב לא אמורות שבעיקרי נדרים
כיצד אמר שבועה שאתן לפלוני כך אתן ואחר לא אתן לוקחים נדקה לעני
מוטבע ושומר מסר סיני הוא שלא אתנה לעשיר ה"ם דה"ל לאחר שאתן כדי
שיצא ידו אתן לאם אחוייב ליתן כל אשר לו לצדקה שלא הוי בכלל אתנה
לעשיר: שאיין ובלא איין הוי והאחר רבי יוחנן שבועה שלא איין שלשה
ימים מלקין אותו ואין לוקחין ממנו שלשה אלא הכא שלא אמר שלשה:
ב זורוק נכור וכו' אית תנא שבועה שוקק פלו' נדור לשבועה שלא זוק רב
אחא חייב ושמואל אמר פטור רב אחא חייב דאיתיה בלאו ואין ושמואל אמר
פטור דליתיה בלאו אינו כאן לחבי ומולם רב כאומר שבועה שאני יודע לך
עדות ואיפתכת לגמ יודע ליה לפטור הואיל ולית ליה בשין יודע לך עדות:
ג תנו רבנן השלשה בשבועה פרט לתנוק ה"ל למנוק רבי אחא ורב מסי דבי
הוו קיימי מקמי דרב אחא אמר רב ואמר אמר שבועת דבבי
אמר רב כי אתו לקמיה דרב אחא אמר כתב מיכייהו אמר ליה תיכך ואכא לשיקדא
תיסתכי אמר ליה את ליכך מנכך ועובדא דא טין ס' הסולא בשותא שכן
שמואל אמר ליה את ליכך מנכך ואנא מתא אף על גב דאמרת סוכר
ליבבע בחמת שאני התם שבועה מתחילה דהוה לה למיתק בשמירתה לפי
שבועה לבוא לידי שבוע' אם תאכלנו: אמר שמואל נמר בלבו נדיך להוציא
בשפתיו אם לבצע בשפתי דחייב שבועה עד שיוציא מחשבתו בשפתיו וה"ה
לנדר ואם נמר בלבו להוציא את מיטיס והוציא את שעורין הינו אסור לא
בחיטין ולא בשעורין אין אסור בחיטין אלא בשעורין ולא בשעורין
אסרי לא כתבוון לומר שעורין דכשיון שיש פיו ולבו שוין אבל נמר בלבו
להוציא את חיטין והוציא את שתם אסור בחיטין דאת חיטין את שתם
ואסרי פיו ולבו שוין דתנ' בשפתי ולא בלב נמר בלבו מניין ת"ל לכל אשר יבטא
שלשם ומה ת"ל קציף אמרת בשפתי ולא בלב והדר אמרת נמר בלבו
מניין ותירצה רבא ה"ק בשפתיים ולא שנמר בלבו להוציא את חיטין והוציא
את שעורין נמר בלבו להוציא את חיטין והוציא את שתם מניין תלמוד לומר
לכל אשר יבטא אדם ותנן נמי כמתניתין כיצד אומר לחבר עולה ואמר שלמים
שלמים ואמר עולם שין נכנס לבית זה ואמר לוה שין נכנס לוה ואמר לזה
לא אמר כלום עד שיהא פיו ולבו שוין והא דתנן נפ' סני לנדרי נודרי לתרומים
ולמעשרות ולמנסין שמן של תרומה ושמן של בית המלך ומפרש בגמרא בחומר
יחסרו כל פירי שבעולם עלי אם חינו של בית מלך ומסיק שתם כחומר בלבו
קיום ומוציא בפיו שתם ואף על גב דק"ל לנדרי שבלב חינם לנדרי לגבי חומסי
סרי שמא שלא בתקום חומם מיתסר לעולם אף על פי שאמר בלבו היום ה"ל
ליתסר בכל פת שעבי' שחומר בלבו חיטין ותירץ הרמ"ן דשאני שתם שמין
טעות בלבריו שכיון בלבו לומר בפיו לשלם שלא שאמסר בלבו היום הילכך
פיו עדיף דדברים שבלב חינם דברים אבל הכא דהוציאת פיו הוא טעות
דבלבו היה לומר את חיטין שלכך הוציא פיו חיב' כלום דמן הדין גם מחשבתו
תבטל כיון שלא הוציא מחשבתו בשפתיו שלא דרבינ' מקר' דמולילין כתר מחשבתו
לפי שעיין הינו מכחיב את מחשבתו דפת חיטין נמי פת שמיה: כשבע
ט לבטל את המנוה ולא בטל פטור לקיים המנוה ולא קיים פטור שהיה נדין
חייב כדבני ר' יהודה בן בתירא דאמר רבי יהודה בן בתירא ומה אם הרשות
שמין תוכבע עליה מהר סיני הוא חייב עליה מנוה שמוכבע עליה מהר
סיני אין דין שיהא חייב עליה אמר לו לא אם אמרת בשבועת הרשות שכן שעשה
בה לאו כאן תאמר בשבועת מכוה שלא עשה בה לאו כאן תנו רבנן יכול
נשבע לבטל המנוה ולא בטל תהא חייב ת"ל להרע או להטיב מה הטבה רשות
אף הרעה רשות תוכיח ולא בטל שהוא עשוי יכול נשבע
לקיים המנוה ולא קיים יהא חייב תלמוד לומר להרע או להטיב מה הרעה
רשות אף הטבה רשות תוכיח את המנוה ולא קיים שהוא עשוי
יכול נשבע להרע לעצמו ולא הרע יהא עשוי ת"ל להרע או להטיב מה הטבה
רשות אף הרעה רשות תביא תביא נשבע להרע לעצמו שהרשות ב'דו יכול נשבע
להרע לאחרים ולא הרע יהא חייב תלמוד להרע או להטיב מה הטבה
רשות אף הרעה רשות תוכיח את חיטין תלמוד לומר להרע להטיב מה הטבה
לרבות הטנת אחרים ת"ל או להטיב מיוו היא הרעת אחרים תכח את עלוני
ותפנע את מוחו ומסקין ומלא בשריך או לרבות הטנת אחרים תלמוד לומר

הרשות כתיבי לחי בלבר מלוה כתיבי אם כן להרע היינו לבטל את המלוה
ואם כן למאי מצטריך לו לרבות הטנת אחרים הפתח הרעת אחרים
ין ליתרבי הטנת אחרים לכ"ש: שבועה שלא אוכל בבר זו שבועה שלא
אוכלנה ואכלה אין חייב שלא אחת ווו היא שבועת ביטוי שחייבין על זדונה
מלקות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד למה לי למיתני שבועה שלא אוכל
שבועה שלא אוכלנה הא קתני טעמא לאמר שלא אוכל והדר אמר שלא
אוכלנה אבל שלא אוכלנה והדר ואמר שלא אוכל מיחייב תרתי כדרב דאמר
רבה שבועה שלא אוכל בבר זו כיון שאכל ממנה כזית חייב שלא אוכלנה אין
חייב עד שאכל את כולה הילכך כיון שאכל ממנה כזית חייב למקנתה נמי
במשמעות השבועה ומי כולה נמי בכלל השבועה היא ואכל אכילה ואכילה
דידים נשבע כדאמרי בשמעתין מינו דאמרינן שלא לבזות בתרא וכו' לק"ק
שבועה שלא אוכל שום אכילה ממנה וכן הדין לאומר שבוע' שאוכל בבר זו
שבועה שלא אוכל שום אכילה ממנה וכן אומר שבוע' שאוכל לאכול
מקנתה נמי במשמע וחייב לאכול את כולה ואם נשרף מקנתה חייב לאכול
את השאר כדי לקיים שבועתו אבל אם אמר שאוכלנה ונשרף מקנתה אין
חייב לאכול את השאר דעל אכילת כולה נשבע ואין אכילת מקנתה מוציאתו
מידי אסור שבועה: אין חייב שלא אחת חיובא הוא לליכא אם שבועה מיהא
אית תנא דאי משכחת רווחא חיולא כדרבא דאמר רבא אם נשאל על הראשונה
שלא שניי' אחרות ותכן נמי מי שבבר שתי נזירו' ומבה ראשונה והפרים קרבן
ואחר כן נשבע על הראשונה עלתה לו שנייה בראשונה: אמר רבא נשבע על
כבר ואכלה שייר ממנה כזית נשאל עליה אכלה כולה אין נשבע עליה אמיתר
אמר אפי' אכלה כולה נשבע עליה אי בשוגג מיתסר קרבן אי במזיד מיתסר
מלקו' ואפילו אם לא התרו בו למלקו' אי עונש מלקות ליכא והלכת' כאמיתר
ואפילו בשתוהו על העמוד ועדיין לא לקה נשאל עליה ולקה על גב דאמר
שמואל בשתוהו על העמוד ואין פטור שמא כמי שלקה דמי מהם אין הכא לא דק:
אמר רבא שבועה שלא אוכל בבר זו אם אוכל זו ואכל את הראשונה בשוגג
ושנייה במזיד פטור ראשונה במזיד ושנייה בשוגג חייב שתיהן בשוגג פטור
שתיהן במזיד חייב ראשונה ואחר אכלה לאיסורי חייב ואחר אכלה לאיסורי
והדר אכלה לחבריה פלוגתא דרבי יוחנן ור"ל: תלמן זו בזו אם אוכל זו לא
אוכל זו אכל זו בודאי עשאה ושגגת חבירתה זו בזדון עשאה ושגגת חבירתה
פטור זה בשגגת עשאה ובזדון חבירתה וזה בשגגת עשאה ובזדון חבירתה חייב
שתיהן בשוגג פטור שתיהן כמו ד' אסנייה מיחייב מראשונה פלוגתא דרבי
יוחנן ור"ל: אמר שבועה שלא אכלתי שבועה שלא אוכל עשר
אסרי יצא שבועה לשקר מפיו שבוע' שלא אוכל תבשיל שבוע' שלא אוכל עשר
לין חייב שלא אחת משום דלא מצו לאיכול עשר אי לאו דאכיל תבשיל וכבר הוא
מושבע על התבשיל ה"א כשאומר שלא אוכל תבשיל בשתם דלא מצי אכיל עשר
עד דאכיל תבשיל אם אמר שלא אוכל תבשיל אלו עשר אוכל עשר
דאי אכיל עשר אחריני מי אכיל אלו התבשיל ועוד אחת חייב שתים דמינו
דחיילא אעשר חיילא התבשיל ועכשיו דאמרי' מינו דחיילא שבועה אטעני' חיילא
שבועה שלא אוכל תאינים ועכשיו דאמרי' מינו דחיילא שבועה אטעני' חיילא
נמי אתאינים שבועה שלא אוכל עשר ותבשיל חייב שתי' כשאכל תבשיל עד על
ב שבועה שנייה וכשאכל העשירית עבר על הראשונה: שבועת שוא חייבין
על זדונה מכות ועל שגגתה פטור חיזהו שבועת שוא נשבע לשנות את הילוע
לאדם על עמוד של אבן שהוא של זהב ועל הים שהוא אשה ועל אשה שהיא
הים נשבע על דבר שאי אפשר לו אם לא רציתי נתם בקודות בית הבד אם
לא רציתי גמל פורח באויר: אמר לעולם בתו והעידוני שבועה שלא
נעידך נשבע לבטל את המנוה שלא לעשות סוכה ושלא ליטול לולב ושלא
להניח תפילין זו היא שבועת שוא שחייבין על זדונה מלקות ועל שגגתה
פטור מ"ל רבינא לרב אסי ורימא ניפרוך רבא מזה ואסיק ליה שמיה גמלא
וכי קמשמע לן מדעת' דיליה קמשמעינ': ושוגגין דשמעתי' דלא מוליגן בתר
דעת' כיון דכ"ע לא קרו ליה גמלא בטלה דעתו אצל כל אדם והוה לי שבוע'
שוא רבא אמר בחומר יאסרו כל פירות עלי פי' בשבועה ושבועת ביטוי היא
ותלה אותה בבבר שאינו יכול להיות לפיכך אל עליו השבועה כי לא רחף גמל
פורח באויר והאי דקרי ליה שבועת שוא לפי שאסר עליו כל פירות שבעולם
ואי אפשר לו להיות בלא אכילה כדרבי יוחנן שבועה שלא אוכל תיסן שלשה ימים
אכין אותו ונותן לאחר ואע"פי שאסר עליו כל פירות בפתח ולא הזכי לעולם
כיון שלא קבע זמן ממילא נאסרו עליו לעולם דהיום זמן אתן לו לא מסתבר
שלא יאסר שלא רבע אחד הלבך גרסינן לעיל על אחני דשמיען התם דאמר
שלשה ויאסר שלא רבע אחד מהם שלשה כלומר שלא אחד או יומים ולא נר' הכא
בפתח אחד דהם כן היה נאסר לעולם: כי היכי דלא תיהוי הפיה לשבועת שוא ים
רוצים לקדק מכאן דנדר על דעת רבים היינו על דעת שנים כי הכא על
ב דעת ה' בבה ומשה ולית תנא דרבים בכל מקום הם שלשה כדאמרי' ימים שנים
רבים שלשה ומהתם נמרי לנדר שסודר נרבים בפרק השולח ואמרינן בפרק
שני נזירי תיכהו ואי דקאי בייסו הוו להו תלתא והוה ליה דעת הרבים
שאת לא הוי דעת הרבים שלא תלתא שלא על דעת המקום שאני המנוה

המקום

המקום להזכיר על דעתו כדי שלא תהיה להם התרה: °הלכך חדמו שאנו
מחדשים לך על פי שאנו אומרי׳ על דעת המקומות להם התרה ואין אנו אומרי׳
על דעת המקום שלא כדי שיכשלו בה תמיד ואם תאמר היאך מתירין
חרמות נלך פתח וחרטה להתרת מומחה או שלשה הדיוטות שאינם מנוסרי
החרם וים לומר החרמות שאמרו על הניכור אין להן דין נדרים וחרמים
להצריכם חרטה והתרת חכם שלא כעין נזירה ונידוי שמנדין על מי שיעבור
על גזירתם הלכך מנדין ומתירין הם כעצמם שבועה שלוקל ככר זו שבועה
שלא אוכלנה הרי אוכלה שבועת ביטוי והזכיר שבועת שוא אוכלה עובר
על שבועת שוא פי׳ ודווק על שבוע׳ שוא ולא על שבוע׳ ביטוי אבל על שבועת
שוא עובר אפילו קיים שבועתה ולא אוכלה כי שבוע׳ לבטל המצוה יצתה
שבוע׳ לשקר מצינו ולוקה מיד לא אוכלה עבר על שבועת ביטוי לוקה על
שבועת ביטוי ירושלמי כיצד עוזין אומרים לו שיאכלינה מוטב לו שיעבור על
שבועת שוא ולא יעבור על שבועת שוא ועל שבועת ביטוי: °אחר שבועה שלא
אוכל ככר זו שבועה שאכלינה הרי אוכלה שבועת ביטוי והזכיר שבועת
שוא אומר לו שלא יאכלינה מוטב שיעבור על שבוע׳ שוא ולא יעבור על שבועת
שוא ועל שבוע׳ ביטוי: חוקים °אמר המשתבע על תרין לישנין תרי לוקי משום
שבועת שוא רבי שמעון בן לקיש אמר הכוונה לחתי שיטרא נחית ואמר הדין
תירי כרכסין לוקה משום שבועת שוא ועוד אמרי עשרים וארבע עיירות הן
כרכים וכולן תרכו משום שבועת שוא אפי׳ שוא אחת לשוא הכותי
מ״ז בניכס מוסר לא לקחו וכתוב אכדם המחונה בכרמה מפיכם: °שבועת
שלא אוכל מצה חמץ למכול מצה כולל פסח שבועה שלא אוכל מ׳ כולל פסח
לוקה ואוכל מצה כולל פסח שבועה שלא אוכל פסח בכל אוכל בכל סוכה
שבועה שלא אוכל בכל סוכה לוקה ויושב בכל סוכה: שבועת ביטוי מהנת
בנזירים ובנדרים כרתוקי׳ וקרובין בנזירים ובפסולין בפני ב״ד ושלא בפני
ב״ד אפי עצמו ואיבין על הדונה אכות ועל שנגחה קרבן עולה ויורד שבוע׳
שוא כשנת בתורת ואי אחת זו ואחת זו מוצבע אפי אחרי׳ אינה לא אכלתי
היום לא שנחתי תפילין היום מצביעך אני ואת אין את מיי שמוע כל העול׳
אמן אחר שבועה כאומרו שבוע׳ אפיו דמי דכתי׳ ואמרה האשה אמן אמן:

הדרן עלך שבועות שתים

שבועות

א °העדות מהנות בנזירים ולא בנדרים כרתוקין
ולא בקר בין בנזירים ולא בפסולין ואינה

מהנת

שלא כרתוקין להעיד בפני ב״ד ושלא
בפני ב״ד אפי עבדו ואפי אחרי אין
אינה עד שיכפרו בהן בב״ד דברי רבי
מאיר וחכמים אומרי׳ בין אפי עצמו
בין אפי לאחרים אין אינה עד שיכפרו
בהן בב״ד ואינהן על הזנות השבועה
ועל שנגחה עם זן העדות ואין
אינהן על שנגחה ואפ הם אינהן
על זונה קרבן עולה ויורד: מ״ה את
ב העדות בנזירים ולא בנדרים ובתוב
ועשו בני הנזירים בעדים הכתוב
מיבר וכו׳ וכיון דפסולות להעיד
פסולות כמי לאין כדתנן כל הכשר
לדון כשר להעיד והכי אית בירושלמי
דפיקי׳ נאמר בקרובים ונאמר להלן
ועשו בני הנזירים במחנה מה להלן
הנזירים ולא נדרים ולא קטנים אף כאן
הנזירים ולא נדרים ולא קטנים הרי
למדנו אין האשה מעידה מעצמה
אין האשה דנה והא דכתי׳ בדבורה
והוא שופטת את ישרא פי׳ מלמדת
דייני ישרא אי נמי משום הנבואה
קבלוה עליהם וכי תימא כל כבודה
בת מלך פנימה כתי ר״י יוסף הלוי
ז״ל דמהכא שמעינן הנשים יקרות
דמי להו דינה לא מזלזלינן בהו לכבד
לבית דין שלא משדרינן להם ע״י שליח
ב״ד ודביתהו דר׳ יוסף לא רצתה שיעמוד
לה שליח ואילו רבתה הרשות בידה
ואפי שכן היה דן רבו של רב אשי

ז״ל וכתב הרמ״ן ז״ל אין זו ראיה
לדין זה דלא קיימא לן כוותיה ועוד
דלימא ה״ק אין דרך הנשים לבוא
לבית דין משום דאין כבודן לכתיב
כל כבודה בת מלך פנימה שלא שכיר
הורה בקבלה מרבו וחזינא ע״ו ואתיא
דין רבותינו חוינא למ״ד אי איכא
איניש דלא בעי למיתי בדינא מצי
למנויי כשבילו שליח בעדים בבית
דין ואי ליכא ראיה מדאמ׳ בירושלמי
דסנהדרין גבי כ״ג דן ודנין אותו
בשריר ויאמר מנטלר כבש עצמך
מתחייב שבועה וכי מנטלר כשבע
אלמא מצי לשוויה שליח וכן כתוב
בעל הערוך דאמרי׳ שמעינן דיכול
למנות שליח וכן כתב ר״ח ז״ל ואיכא
דפליג ואמר דאין דאמי שלא תהא
סנהדרין שומעים מפי התורגמן
טענתו של שקר והת״ש דקרא דכ״ג
שלא לבזיונו דכתיב וקדשתו וכתב
רב שפס ז״ל בתשובה שאין נותנין
רשאי למנות שליח וכן נמצא בתשובה
לרב סעדיה גאון וכן נמי מפי יקרות
לא יותר להם בדין זה רב שפס ז״ל
שלא לבזות לה״ס פרי הדיינין ולטעון
לפניה אבל לחסור טענות למחרים
לא וכן נרא״ת בתורתו תומנותו
ושלח כיה מילתא למיזל לבי דיכא
ולערער בהדי עם הארץ סרסמין
כית דין לשנר לו הדברים כ״י שלותי
דית דין דכבוד תורה עדיף אבל כהן גדול מפילו זה נמי לא דלפיכך ממנה
מנטלר הרמ״ן ז״ל: תנו °רבנן ועמדו שני הנזנים מנוה בנדונן שיעמדו ג
מ״ר יהודה שמעתי שאם רצו בית דין להושיב מ׳ סניפים תושיבין ואין חסור
שלא יהא אחד עומד ואחד יושב אחד מדבר כל ברכו ואחד אומר לו קצר
דבריך: תנו רבנן בצדק תשפוט שלא יהא אחד עומד ואחד יושב אחד מדבר
כל ברכו ואחד אומר לו קצר דבריך: ר״ש בצדק תשפוט עם תיך הוי דן
את חבירך לכף זכות: °תני רב יוסף בצדק תשפוט עמיתך עם אחתך ד
בתורה וכמצות הסתכל לדומיה יפה רב עולא בריה דרב עילאי הוה ליה דיבא
קמיה דרב נחמן שלח ליה רב יוסף עולא מבריך עמי בתור׳ ובמצו הוה אמר
מאי שלח לי לאתויי ליה הוה אמר למיסרי ליה תיגרי ר״ש לשולחך דדייבא ה״מ
נמי למימר להפוכי בזכותיה כלומר רבא בצדק כל כתבי תיתי לי דכי אתי
נורבא מרבנן לדיבא קמאי לא מזיגי ליה מכי סליק על המפיכך בזכותיה
והא דקאמר לסיסרי ליה תיגרי הייבו כשבאים שניהם בתחר דשם בא אחד
תחילה צריך להקדימו כלומר בפ״ק דסנהדרין בקטן בגדול תשמעון לי נמי
עשה דכבוד תורה עדיף: אמר °עילאי מחלוקת בשעלי דיבין אבל בשעלים ר״ה ה
בשמילה שנ׳ ועמדו אמר רב הונא מחלוקת בשעת מעשה ומתן אבל בשעת
גמר דין ר״ה דיין ביושבה ובשעלי דיבין בשמילה דכתב ויסב משה לשפום את
העם ויעמד העם על משה ויש אומרי׳ לומר לשם שעשו מין עדותן
עדות מדלמ׳ בריש פרק שני דנזירים שהן לישב שכן פסול לעדות מיושב ת״ח
ומדקאמ׳ פסול משה׳ דיעבד וכן הדיינין שקבלו העדות כשהן עומדין ולית
מדאמר כירושלמי דפ״ד מיתות ר׳ שמעון בן לקיש אומר מכאן לדייני שקבלו
עדותן כשהן עומדין על רגליהן שדנין דין פירוש מדתנן והדייניס עומדין על
רגליהן וקורעין ולא מתחרטין והא דאמרינן נבי דביתהו דרב הונא והאמר מר
בשעת גמר דין הכרי הכל דיין כיושבה ובשעלי דיבין בשמילה לאו לאתויי דשמי
דשמי להושיבם שהרי עד ת״ח מושיבין אותו כ״ם בשעל דין בשעת גמר דין שלא
דחשת חכר לינו כתבר מדברי תורה ועוד דלאחר מיתת רב הונא הוה
כדפרס״י: היכי דמי גמר דין אים פלוני אתה וכאי אים פלוני אתה חייב
אמר רבה בר רב הונא האי בורבא מרבנן והשם החרן דאית להו דינא כהדי
הדדי מותבינן ליה לבורבא מרבנן והשם החרן אמר תיב ואי קאי ליה לן כה:
ואמר °רבה בר רב הונא האי בורבא מרבנן והשם החרן דאית להו דינא כהדי ו
הדדי לא לקדים בורבא מדרבנן וליתיב קמי דיינא דמיחזי כמאן דמסדר ליה
טענתיה ולא אמרן שלא דלא קניע ליה עידנא מכל קניע ליה עידנא מיושב ת״ח
למיזל

למיזל קמיה דיינא דזוטר מיניה לא ניזל אמר רב סימא כריה דרב חילי מף
לגן נחי תניינא אבא בר קופא אי כל הכר שלין דרכו ליטול הרי זה לא
יטול וה"מ כשמונה אבל בחיסרה אין תכונה ואין עמה לנגד ס
כל מקום סים חילול השם אין חולקין כבוד לרב רב יימר הוה ידע ליה
בסהדותא למר זוטרא אתא לקמיה דאמר אותביניהו לכולהו ת"ל רב חסי
לחמימר והאמ עולא מתלוקת בבעלי דינין אבל בעדים דברי הכל בעמידם
ת"ל אתי עשה ודחי עשה ועשה דכבוד תורה עדיף: תנו רבנן מניין לד ין
שלא יעשה סניגורין לדברי תלמוד לומ' מדבר שקר תרחק ומניין לדיין שלא
יושיב תלמיד בור לפניו ת"ל מדב' שקר תרחק ומניין לדיין שיודע בדין שהוא
מרומה שלא יאמר אתחכמו ויהיה קולר תלוי בכותר עדים ת"ל מדבר שקר
תרחק: ומניין כתלמיד שיושב לפני רבו ורואה זכות לעני וחובה לעשי שלא
יפתוק ת"ל מדבר שקר תרחק ומניין לתלמי' שרואה את רבו שטעה בדין שלא
יאמר אתמין עד שיחתכו ואפתרנו ואכנכו אבלי שיקרא הדין על שמי ת"ל
מדב' שקר תרחק: ומניין לתלמיד שמ"ל רבו יודע את' שאם נותני לי מאה
מנה לומי מבקר מנה יש לי אבל פלו' ואין לי שלא עד אח' בא ועמוד עמו כאילו
אתה רוצה להעיד ת"ל מדבר שקר תרחק: ומניין לנוטה כחבירו מנה שלא
יאמר לטענתו מלתיס כדי שיודה לי במנה ויתחייב לי שבועה ואגלגל עליו
שבועה ממקום אחל ת"ל מדבר שקר תרחק ומניין לנוטה כחבירו וטענתו
במלתיס שלא יאמר לכפירתו בבית דין ואודה לו חוץ לבית דין כדי שלא
יתחייב לו שבועה ויגלגל עלי ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק:
ומניין לשלשה שנוטלין מנה כך זה שלא יהא אחד כשהל דין ושנים עדים כדי
שיוציאו מנה ממנו ויחלוקו ת"ל מדבר שקר תרחק: ומניין לשנים שכתבו לדין
אח' לכתב סמרטוט' זה לכתב תיקח מנה שתומר לו לכתב כמותו
או הלכם לו כמותך ת"ל מדבר שקר תרחק כי אתו לקמי דרכם בר רב חנא
אמ' לשלוף פומקך וקום כדיבך: ומניין לדיין שלא ישמע לדברי בעל דין קודם
שיבא בעל דין תלמוד לומ' מדבר שקר תרחק ומניין לבעל דין שלא
יטעה בדברו לדיין ת"ל מדבר שקר תרחק רב כהנא מתני לה מניא תשא לא
תשית: ואמר לא טוב עשה בעמידו רב אחא ברי' דרבא ואתולל
הג"ה
אמ' זה הלוקח סדה שיש עליו עסקי
ואין נוהגת שלא בפתוין להעיד
לאפוקי מלך רב אחא בר יעקב אמר
לאתוקי מסחק בקונית מ"ד מסחק
בקונית כ"ם מלך ומ"ד מלך אפי'
מסחק בקונית מדאוריית מאי הוי:
שבועת העדות כיצד אמר לעדים
בואו והעדוכי שבועה שאין אנו
יודעי' לך עדות אפי' אתם אין אנו יודעי'
לך עדות אבל אנו יודעים שאתם
אומרים שקר אתם יודעים שאנו
אומרים שקר אתם יודעים שאתם
אומרים אמת אתם יודעים שאנו
אומרים אמת אתם

שבועת

°הפקדון נופלת בהנאה והנאה בהזק׳ס
והקרובים והכשירין וכפסולין בפני בית דין
ושלא בפני בית דין אפי׳ עצמו ואפי׳ לחברים
אין חייב עד שיכפור בו בפני בית דין והכאים אומרים בין אפי׳ עצמו בין אפי׳
לחברים כיון שכפר בו חייב וחייב על זה ועל שבועה ועל שגגתה אם חייב על
זדונה אפס בכסף שקלים °ירושלמי וכתב בעמיתו לכשיבא בדין בשבועה
פרט לאבוד בחזר מן השותפין פרט למכתב בעדים וכשר אמר רבי יוסי
הרי אתר שנים שלוו אחתר אע״פ שלא כתבו אחרתין וערבאין זה לזה ולא
עבדין כן שנים שהפקידו בחזר וכא ליטול את שלו אין שומעין לו יעשה
כבופר על חלקו ויהא חייב חזר שהפקיד לשנים כפר בו זה חייב כפר בו זה
חייב הפקיד לפס שוה פרוטה לא כתבה מכיח קרבן על חצי פרוטה תמן
כל שבועה שלה על פרוט הכא שבועה שלה על חצי פרוטה ופ״הרמ״בן ז״ל
וכיחם בא איתיה לכשיבא בדין בשבועה כלום ס״ל וכפשר מהודאתו בחותה
שבועה שחילו הודה חייב לשלם ובשבועה זו נפשר ממנו פרט למכתב
בחזר מן השותפין כגון שבא חזר מן השנים שהפקידו חצי והשני והוא
כפר בו ונשבע פטור מפני שלא היה חייב ואין רשאי ליתן לחזר ויהא מהן חצי
מן המעות על שיבא חבירו עמו ויתן לשניה כלתפרע ואוזל ונמצא שלא היתה
הודאתו מיחייבתו ליתן לו כלום עד שיבא עמו חבירו הלכך לא נתחייב
בשבועתו מ״מ רבי יוסי הרא אמר שנים שלוו מחזר אע״פ שאין כותבין את
פלוני ופלוני לויינו מפלוני אנה חייב כל אחד לשלם הכל פיר״ה הרא מפרש דכי
קיבי לחתרינן בשם ס״ס שקידנו אחד ואמרו לא אחד ליטול את שלו אין
שומעין לו ולא יכול למיפר לזה כל אחד מהנו נתחייב׳ כאלקו אלא יכול לומר
לא נתחייבתי אלא לשנים אף שנים שלוו מחזר יכול לומר לשניה הלויתי ואין
אחד מכם כפטר באלקו אלא כל אחד מהם חייב לשלם הכל ולא עבדין כן פירש
לא נהגו לעשות כן אלא כולן כותבין אתרתין וערבאין זה לזה לשופרא
דשטרא והדר מפר לבריית׳ שב׳ שהפקידו אחזר וכא אחד ליטול את שלו
אין שומעין לו אתי אין כיון אי כלומר אם היה דין שישמעין לו יעשה ככופר
על אלקו שלו זה ויהא חייב שהרי בבי דין יכא ידי שבועה מיזה וכשיבא חבירו
או יודה לו כאלקו או יכפור שהרי כל אחד שלו הוא תובע ולזה אין בחלק זה
דין ודברים שהרי כל אחד מכיר את אלקו וגוזל אלא מדקאמר פרט
לאבוד בחזר מן השותפין דהוה ליה כפיר׳ דברים שהרי חבירו יכול לתבוע
את הכל אי אתה אכח כי היכי דשמעלוהו אחד מהן יכול לתבוע כל החוב הכי
נמי שנים שלוו ונאבד אחד מהן פורע הכל ואינו מחוור לי שאין הירושלמי
מתפרש לי יפה ועוד דולמי אם אחד מהן יכול לתבוע הכל כיון שקדם זה
ותבע נפטר הלה משניה שבשבועה כיון שתבע זה ונשבע שלא הפקידתם אלי
אין חבירו יכול לתבוע אלא חלקו ואפילו באלקו נמי אם תבעו אתחייב לו
שבועה הרחשובה אין חוור ונשבע שלא נפטר בשבוע׳ דאמר שבועה
לאחד שבוע׳ למה כדאית׳ פרק מי שהיה נשוי כל זה דוקא מדברי הרמב״ן ז״ל
וכן כתב רבי אב״י העזרי אלא שכתב שנתחייב האחד בכל אבל אין ערב ולא
יגבה מן האחד הכל אלא אם כן לא ימצא לגבות מחבירו אלקו אבל לפי
דברי הרמב״ן יגבה ממי שירצה וכן נראה הלכה למעשה: °אמר רבי יוחנן
הכופר במעון שים עליו עדים חייב בשבוע׳ פשוט ומסיק טעמא משום דהוה
ליה שטר שיעבוד קרקעות ואין מביאין קרבן על כפירת שיעבוד קרקעות

הדרן עלך שבועת העדות

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0109
DFG

הקטה הוא מ"ם סתר מעלים דעדים נמי שיעבור קרקעות הוא דהא רבי יוחנן הוא דאמר בפרק גט פשוט דמלוה על פה גובה מן היורשין ומן המלקוחות משום דשיעבוד דאורייתא ועוד קדלמ"ד שיעבודא דאורייתא מודה מקנת דחייב רחמנא שבועה וכן ע"י עד אחד היכי מיכחת לה הא הוה ליה כפירת שיעבוד קרקעות ואי' כגון שמחל לו השיעבוד או כגון שהין לו קרקע והכ"מ בן ל כתב דהא כורכתא דכל מודה מקנת שהין בו עדים כגון חייב דאפילו תפעו נמי מנה לי ביד בסטר וחכר מאני בסטר והא אומר אין לך בידי אלא חמשה בסטר חייב הוא שבועה דאורייתא כיון דאמר דאין בסטר כגון ואין יכול לגבות בו מן המשועבדין לאו שיעבודא קרקעות מיקרי ואין דבריו נראין לי דכיון דשיעבודא דאורייתא אפילו מלוה על פה נמי נשתעבדו נכסיו והא דלא גבי מיתמי ומלקוחות משום דאין המלוה יודע כיון שאין עדים נדבר ואפי' הלוה מודה דת יכולין לקנוני ואם היו הלוקח מודה נהלוה היה גובה ממנו הלכך אין ם עבור קרקעות אלוי לו נעדים ולא בסטר לאין ליה שיעבודא דאורייתא אלא כל הלוה נשתעבדו ניכסי הלוה:

הדרן עלך שבועת הפקדון

משנה שבועת

א הדיינין הטוענה שתי כסף והודאה סיה פרוטה ואם אין הודאה ממין הטוענה פטור כיצד שתי כסף יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה פטור שתי כסף ופרוטה יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה חייב היו שתי כסף מפרש בירושלמי שתי מעין דברים הן שהטוען כ"ש הוא מעה כסף וכ"ש אומרין שתי מעה כסף ומפר טעמא דכ"ש דכתי כיתן לים ג רעהו כסף אם ללמ' שאין בית דין נוקקין לפחות משוה פרוטה כגון לפחות משוה פרוטה וכמה הוא שתי מעין הוי כסף מעה פי שאין מטבע כסף כשקלנהי פחו ממע והוא גרה השווכר בתורה והתם מעה מה כלים שנים חף כסף שנים וכפרוטה כתבו ר"ת ורב שלפס ל"ל שהיה חני שעורה ואמרי בפרק קמא דקידושין דק"נ פרוטות ים בריבר נמצ נסתי מעין ס"ד פרוטות שהן מתקבל כ' שעורות של כסף נקי וכפחו מבעלי לא ת חייב שבועה היכי מצטעינן ליה אמר רב חסדא מצטעינן לותו בשבועה דאמורה בתורה ומצטעינן ליה אמר ליה רבינא לרב אשי מאן דכרי אמר לי' בידי דאמר בעינן שם המיוחד אמר ליה אפילו תימא רבנן דאמרי אפי' בכינוי חייב ואפי שבועה האמורה בתורה לאתפוסי מצנא בידים כאליעזר ענך מברהם דכתיב ושם העבד את ידו תחת ירך מברהם ומצטע לו וכדרבה דאמר רבה מהי דיינא דמצטעי ביה מלהי השמים ולא אתפסי לאתנצע אפילו נעשה כמי שטעה בדבר משנה ואומר ואם תאמר ם דרבנן ילפי מהתם לחמשין ים לומר דרבנן סברי כיון דכתי מלהי השמי היינו נמי כנוי ור' מניי בר חיני סבר כיון דבע' ם מלהי השמי הוי שם המיוחד כלומר ם שהוא מלהי השמים מי נמי חם דכעית מקנוט אפילו לאן דילפינן מהתם מלה אמרת בעלמא היא ותקנת חכמים לחוש לה ליתיה על הנשבע לכן נותנין לו הספר תורה או חפץ של מצוה ונזדעזע ונלית בית דין מטבעינו כשם או בכינוי ולהמי סיניית כיחא דלא כעית מ נקוט ם אפילו בשבועת עדות וביטוי ופקדון כשהוא מוצא מחבריו: ב וכתב רב שלפס ל"ל נתפרסם כיפר הכל שהטבעינהו שבועת היסת בלא מנקוטי חפצ' ומאי כך מצא התובע עד אחד מטבעינ אותי שניים שבועה דאורייתא בלאנקוטי חפצ' ורש"י כתב ובזוזותיהו כטלו הרמצוני שבועת לפי שעונש גדול ותקנו לנזוף עליו תדור בעשרה דהמרן תדור נו שבוע ומ"ר כך פעמ הלי' דיינ' דמצטע

ה"נ

נאפילו נעשה כמי שטעה בדבר ואמרו רבנן לומר על דעת המקום משנה וחזר והלכתא כוותי' דרב פעמ הלכתא ולית הלכת' כוותי' דרב דהא לית נקי' מדעם בידיה שבוע' ביותים דרבא בידיה ולית הלכתא כוותי' דרב פעמ הלכתא דהא לית נקי' מדעם בידיה שבוע' שעומד דכגמר דין דמי ות"ת מיובב דכתוב תור' עדיף שבוע' נכ"ת ת"ת לכתחילה נתפילין תנו רבנן שבועת סדיינין חף סיא כלישנא נמאר מי' נכל לעו"סהו נמאר מי' נכל לעו"סהו מבין ואומ"לו הוי יודע שכל העולם נזדעזע בשעה שאמ הק"בה לא תשא את שם יהוה לשוא וכל עב רו שנא ורה נאמר כאן ונקה וכאן נאמ"ל ינקה וכל עבירו שבתורה נפרעין מהנו וכאן נפרעין מהנו ומשפחתו שב' ת"ת מתן את פיך לחטיא את בשרך ומי שבערו שא קרוביו חב' ומבערך ש' תתעלם כל עבירות נפרעין ממנו וכאן נפרעי מהנו ומכל העולם כולו שנ"א וכתם ורצת ונגוב וכתוף ופתיב בתרי

על כן תתכל הארץ לומלל כל יושבי בה כל עבירו שבתור' ים לו זכות ת ולין לו עד שניים ומלשה דורות וכאן נפרעין ממנו לאלתר שנא והונחתי פתם ס והונחתי לאלתר וכתה על הנוכ זה הנוכ דעת הבריות שאין לו מעון אכל מכירו וטועמו ומשניעו ואל בית הנשבע נשמי לשקר כמשמעו ואנה נתוך ביתו וכלותה את עציו ואת אבניו הא למדת דברי שאין אם ומים מכלי אותו שבוע' מכלה אותו: ואם אומ' היכי נשבע פוטרי אותו מיד פרש' שלא יחזר בו קודם שיב' מכית דין והא דאמר' בפרק המפקיד אמר הריני משלם וחזר ואמר היכי משלם מהו מיהדר קדדר ביה הייכו קודם שיגע מכית דין לי נמי לאפי' אחר שיגע לי דעתו למיהדר אף על גב דלא מצי לא מקני ליה כפילא כיון דבעי למיתרוחי לבי' דינא כהאי עובדא דהאם דאפקיד כיפי וכן מוכח התם דאי מצי למיהדר ביה אמאי אית לן למימר להדחווי קמיכוין דעומד ונזוח היכו משלם אלא ודאי כיון דלא מצי למיהדר ביה אכו פולין להדחווי קמיכוין ולא כר"ת ספיר' שיכול לחזור ודחק בכאן לפרש פוטרין אותו מיד כלומר ואמרי' אותו לפרוש כדי שלא יחזור בו וסמי לפרק ים נוחלין עכלי גנכת והוא אומר לא גנבתי רב כך הנשבע לי וט"ל ונשבע אין יכול לחזור משמע דווק כשנשבע אכל קודם שנשבע יכול לחזור לעולם דאי לאחר שיגע מן כ"ל אין יכול לחזור לפשמעין רבותא טפי דאפילו קודם שנועם אחר שיגע מכית דין אין יכול לחזור בו אלכך נראה כפ' דנרסינן נשבע אין יכול לחזור כו ומייתי אחר שיגע מכית דין ואם אתר הריני נשבע העומדים סם מוצר סורו נא מעל אהלי הרשעי האלה ובמשביעי אותו אומרי לו הוי יודע שלא על דעתך אנו מסביעים אותך אלא על דעתינו ועל דעת בית דין:

הנ"ה

ב הטוענה שתי כסף אמר רב כפירת טוענת שתי כסף ואחוש אמ' הטוענה עונמה שתי כסף חייב אלא כפר אלא בפרוטה ולא הודה אלא בפרוטה מה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב כך בשאר ספרים ורש"י גורס אף כל דבר חשוב דבכלי אמרינן לקמן דאפילו בכפירת מעט ואין נר' דמעט ניתי דבר חשוב שים עליו חזיבות כלי ואתי לאפוקי מדקתני מתניתין פרק הזהב בתחלת דכתב למיקני' ביה לאפוקי מדשמוע דאמר קונין במרוקח אי מפי בכלי בעינן סוף פרוטה וכהי אמרינן בירושלמי טענו שני אחטין והוא לו באחד מהן חייב אמ' אחטין וקן יפו שתי פרוטו כדי שתהא טענה פרוטה והודאה פרוט' ולא כרב הילי נחון ז"ל שכתב בשערי שבועות טענו שתי אחטין חייב ואף על פי שאין שוות פרוטה אלא ודאי בעינן שתהא כל אחת ואחת שוה פרוטה וכיון שים בה חשיבות מהון ודאי לאו לאכה חשוב כאחד דבר שנשוה מעה תנן שתי כסף לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה פטור מאי לאו משום דחסרה לה טענה סברת שוה קטעין ליה פי' משברת הטוען נשתים שתי כסף לי בידך אכל לא שוה שתי כסף ואכל דבר שוה לו הוי ממין הטענה לא דווק קתני אכל דב סבירת ליה להטוען שתי כסף נשתים שוה כשתי כסף קאמר אכל אין לפרש שטען שוה כסף נפ"ל דווק קתני כלומר שתי כסף הוי דווק לכ"ע א"כ הת דקאמ לקמן ת"ש דינר וחכ וחכ ים לי בידך כו' טענת דינר ונכ וחכ נשתים שוה קטעין ליה ופרי' מיתי לאתויי ת"ק נמי נדב דהא מיהו כמי שכר דשתים שוה קטעין אלא ודאי בשה עליו דב ושמוע דרב ספר לשתי כסף כשתים ודינר וה כ נשתים שוה קטעין ומשמ

הנ"ה

ואמו דנילין לומר על דעת המקום ועל דעת בית דין אמו מתרומין על דבר כך וכך שכך הוא כאמו שטוען וכו' ודווק כשעבד דאי כפשוט מצטעינן אין החרס אל שבוע' כמו שעמ"ת אתה דמיקרי דרכי מלישנור: מת"ו

קטעין וכן פירש הרמב"ן והרמב"ן ז"ל אבין דק"ל כרב שאצי מיב"ל דאמרין דתנא לתברייה שתי כסף יש לי בידך הלוהו והלה אומר לא כי אלא פרוטה ואפי' אומר אין לך בידי אלא כך וכך חטין ושעורין שהלויתני הוי הודאה ממין הטענה ומייב אבל בפקדון אי אפשר לומר שום כסף קטעין אלא דווקא ואהלוהו נמי לא אמרי אלא בתובע מטבע היוצא בהודאה כגון דינר וזהב או כסף או מעות שהרי עשוי לשום כל דבר במטבע והוא הדין בשאר כל המינין בחמר אבל בליטרא וזהב או כסף או מטבע אין יוצא בגון אלו מלכים הרחוקים דווקא קטעין ליה ה"נ דינר וזהב לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף פטור וכן מוכח בירושלמי ומשתא פריך בפשיטות הא משמע שום קטני ומייב ומשמעין מינה דמאן דאמר לתברייה דווקא כגון ליטרא וזהב או דינר וזהב ואולי ליה בשום דאמר ליה שום שתי כסף יש לך בידי אלא דינר כסף דינר כסף בשתא שום קטני ומייב וכן הלכה פסוקה ואיכא מ"ד דקטני כור פירות לי בידך אין לך בידי אלא לתך קטני מייב דאם טענה דבירור לשוא הוא הוה ליה כור מכל הפירות טבלן ואיכא דווקא ומייב וכל זה דקדק הרמב"ן ז"ל ומה שכתב ליטרא וזהב או דינר וזהב וזהב לי שום שתי כסף לי בידך לא אמר שום שתי כסף וזהב קאמר והוי הודאה ממין הטענה ומייב ואע"ג דכתיב מתוך דבריו שם אמרינן בפרוש שום שתי כסף הוי הודאה ממין הטענה ומייב והא ליתא להטוענן לתבירו דינר וזהב וזהב יש לי בידך אין יכול להסיבו שום טענה שיתחייב עליה שבועה שם לא טענו דינר וזהב משבועת כפ"ח שם הודה לו בחטים שהוא מני דינר וזהב פשוט דהוי כמו מכיר גרולה וקטנה ולא אמרי אלא לאפוקי את עצמו ליטרי וכתי תרי זוזי ליטרי להתי כול לגורד מכל מטבע שבעולם שיכול לגורד כ"ש שם הודה לו בזהב אחד שהוא שתי כסף ד"ת הוי הודאה ממין הטענה ומה שכתב בתובע שום והודה לו בדבר שהוא דווקא דחייב והכיא דאיכא מכור פירות לי בידך אין לך בידי אלא לתך קיטנית חייב אין הנדון דומה לראיה דקיטנית נקראין פירי אבל שום ודווקא תרי מיני נינהו אבל נראה לי בדברי המחבר דכשהתובע טוען שום כסף כל שהו שיש בו שהתובע חייב דהוי הודאה ממין הטענה שאין לך דבר בעולם שום כסף אבל כשהתובע טוען דווקא כל שהו שיש בו שהתובע לא הוי ממין הטענה אם לא שהודה את עצמו ליטרין וכתי תרא ליטרא אפשר שיכול לגורדה ולהשתמיש על תמא ליטרין ולא תשתנה ליטרא כוה הטוענן את חבירו הפקדתי בידך דינרין ממטבע פלוני והלה אומר אין לך בידי אלא חמשה ממטבע אחרת לפרש"י שפיר שכל מיני מטבע חשובי כאין לחד מיני ב' ולפר"ח שפי' מטבע הטוען דינר וזהב פשוט ופר"ח הוא עיקר כדאפסו בתוס' תבי רבי חייא לסיועי לרב סלע לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא סלע חסר שתי כסף חייב חסר מעה לחת פטור וכן הלכתא ועוד דרב פפא דהוי בתראה סבר כרב ועוד דאתי להכא ואתני דקתני כרב ואתני קתני הטענה שתי כסף ולאו לחתי כיני דאי חריפא ליה כסף יש לי בידך אין לך בידי אלא סלע חסר שתי כסף חייב חסר מעה לחת פטור וכן הלכתא ועוד דרב פפא דהוי בתראה סבר כרב ועוד דאתי להכא ואתני דקתני כרב ואתני קתני הטענה שתי כסף ולאו לחתי דסליק מינה ואם לא הודה ממין הטענה אמר רב נחמן אע"ג דלא טענו אלא שום והודאת לוה הוא מלוה והעדאת עד אחד אפי' לא טענו אלא בפרוטה וכפר בו חייב דכתיב לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת לכל עין ולכל חטאת הוא דאין קם אלא לשבועה ואמר מר כל מקום שאני"מ יכין אותו ממון עד אחד מחייבו שבועה וכן הלכתא:° מדקתני מדקאמר מכל טענת מלוה וקאמר אפי' אפילו לא טענו וכו' אלמא אין נשבעין בעד אחד אלא בטענה וכפירה כלומר בטענת כרי אבל לא בטענת שמא כגון שאמר לו עד אחד אמר לי שנשלח משלי מנה והלה כופר והביא את העד פטור שאינו היזיל ולא טענו טענת כרי וכן היה אומר ר' אפרי' ז"ל תלמידו של רב אלפס ז"ל והכי דייקי מדאמרי ברים בבא מציעא הכר השוש שבתן ע"י טענה וכפירה אין נתין אלא בטוענו ברית דווקא ולא בטוענו שמא ולאו דאי היה דטענת כפירה פר"ת שום תובע ונה כופר ואפי' בטענת שמא מכל מקום תובע הוא וה"ר יוסף הלוי נמי הוה כתב כן אין נשבעין על פי עד אחד אלא בטענת ברית ורב אלפס לית ליה הכי כי הכי משמע אחד לקמן בפרק כל הנשבעין בעסק אחד גברא דאמר ליה לחבריה חית לי אחד מסהדי דאתית לכיתאי ופתחת ליה אלא בנפני ובקלת מיניה אחד טענה דכיתנא ואמר ליה אין אתית ובקלת

לידי בקלי דאת אמרת למיבקליה מחוסכנא דאית לך בנפאי ופסיד להוה ליה מחוייב שבועה אין יכול ליסב ומשלם ואע"ג דטענת שמא הוה דלאו כאפי בקלים ולא ידע אלא ע"פ העד ובקי ומדעתי דייקי הכי קרא דכתיב לכל עון ולכל חטאת הוא דאין קם אלא לשבועה ומשמע בכל עניין דומיא דשנים מתניתין דתניא בהדיא כל מקום שאני"מ יכין אותו ממון עד אחד מחייבו שבועה ושנים מחייבין ממון אפילו בטוען טענת שמא כגון שאמר נזלתני שלא בפני לי אמי בטוענו קטן מנה לחבירך בידך הילכך בע"א מחייב שבועה ומה שאומר אין למידין מן הכללות אין לדבריו נכונים שלא אמר אין למידין אלא היכא דאוכחה מילתא כמתניתין או בגמרא אבל מגו לית לן לשבושי כלל גדול שמסרו לנו רבותינו ז"ל דאם כן אין לדבר סוף ולא נסמוך על ה"ם הערוך ז"ל דיש שהרי רובי כללות ובירושלמי מקשה להך כללא והרי שנים מחייבין לוה וקרקע שהיא שוה מאין נשבעין על הקרקע והרי מחייבי לוה וקנס שהיא שוה מאין נשבעי כפשט פי' רבי שמוא ס"ק בכל דבר שנשבעין עליו עד אחד אפי' בי שבועה אבל דבר שאין נשבעין עליו כגון קרקעות וקנס אם אפי' יודה פטור אין עד אחד מחייבו שבועה ואם תיתא הוה ליה למקשויי והרי שנים מחייבי לוה ודלמי בשמא אלא ודאי כלל זה אמת אבל מחוץ שהי לבריה שהיא בירושלמי קרקעות וקנס הרמב"ן: ושבועת שומרין תיכף פלונתא בירי רבותא תיכף ז"ל דלא מיחייב אלא בכפירה שתי כסף דכי את כסף או כלי בשבועת שומרין את ואיכא מ"ד דלא בעינן כפיר שתי כסף אלא במודה מקצת ואע"ג דכתיב כסף או כלים עירוב פרשיות כתוב כאן וכי היכי דבעדים כי הוה זה מלוה ולא מצקדן הכי נמי כסף או כלי מלוה הוה לכתיב וסבר קמ"ל עדים אחד מלחמר שמואל אבל טענ מלוה והעדאת עד אחד לא לאחשוב כן נמי בשבועת שומרין דה"ו רבותא טפי דהא כסף או כלים גבי שומרין כתב ותו דהא כסף או כלים מדרש בכלל ופרט לעניין שבועת שומרין כדאיתא לקמן בפירקין ואפילו לא נדרש נמי לומר כלי שנים אלא כסף שנים לשבועת שומרין ומה שאמרו עירוב פרשיות כתוב כאן לאו כלום הוה אלא לאמרינן עיקר פרשיות כתוב כאן אלא עירוב פרשיות שאנו מעמידין הפרשיות זה יחד לומר מה שכתוב בפרשה זו קאי נמי אפרשה אחרת דכי הוה זה שכתוב בפרשת שומרין קאי נמי אפרשה שם כסף תלוה את עמי ולא שאנו עוקרין אותו ממקומו דהא בפקדון נמי כופר הכל פטור הלכך כסף או כלים נמי לא עקרינן משבוע שומרין ועוד דאייתי מהא דאמר לקמן בשילהי כל הנשבעין גבי שותפין וחרשין והוא שים בינייהם בפרשת טענה שתי כסף והכא דמי לשומרין ומשו הכי תקנו להו רבנן משבוע בעי למיתני בפיר' שתי כסף דאי ס"ד בשומרין נופייהו לא בעינ שתי כסף אמאי מחייבי בהני שתי כסף הרמב"ן ז"ל וכן כתב המפורש:° אמר רב נחמן אמר שמואל טוענו חיטין ושעורין והודה לו בחמר מהן חייב מ"ל ר' יצחק יסר וכן מ"ר יוחנן וכן הלכה דהא רב פפא דהוי בתראה קאמר לקיים טענו כלי ופרוטה כפר בכלי והודה בפרוטה חייב כפר בפרוטה והודה בכלים פטור חדא נרב דאמר כפירת טענה שתי כסף וחדא בשמ"ל דאמר טענו חטין ושעורי והודה לו בחמר מהן חייב ונרש בפרק שנים אוחזין ולמ"ד הילך פשוט קרקע אמאי מיבעיא קרא למעוטי מסבוע"ה כל קרקע הילך הוא אמר לך כי מיבעיא קרא להכי דאפשר דה בורות סיחין ומערות מינאי דטענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות אי אמרת בשלמא כ"ג חייב הייבו דמיבעיא קרא למעוטי אלא אי אמרת פטור אמאי מיבעיא קרא למעוטי הא כל טענו חיטי שעורי והודה לו בחמר מהן פטור"ה מאי מינה דמדקתני כהני קרקע ס"מ דהיב דטענו חיטין ושעורין והודה לו בחמר מהן חייב תניא טענו חיטין והודה לו בשעורי פטור ור"ג מחייב ורב"פ המכיר אמר רבה בר נתן טענו חיטין והודה לו בשעורי פטור לימ"מ חייב אלא ר"ג מחייב בדמי שעורין קמ"ל דפטור לגמרי ומקשי עלה ופרקי"ק ל"ה דרבה בר נתן הלכת כוותיה ומה שהרכתי ועיין שם אמר רב ענן אמ' שמוא טענו חטין וקדם והודה לו בשעורין כלומר בעודו מקשה לומר ושעורין קדם הוה והודה בשעורין וחזר ואמר בתוך שעורין סייתי מקשה לטעון שם כמערי' שחרש יש בו כדאין שמיהר להשכיר קודם שיגמור זה שטענתו חייב לחזקין ליה כמילו כבר טענו חיטין ושעורי והוא לא בשעורין ושם כמודה דלפי תומו עשה פטור וליכ על נב שאחר הודאה נתון כדי דיבור תבינו גם שעורין פטור דלאו חייב מודה מקנת הטענ שהי שהודה במקצת נמשטען כפר קודם הודאתו טענו שתי חטין והודה לו בחטין מהן חייב לכך יבאו כלי למה שהן והוא שיהיו שוין שתי פרוטות:° מתני לי נידך חטין לך בידי פטור מכ' לי בידך חטין לך בידי אלא מסתיים חייב מתני לי נידך בידי לא חתיים פטור מפני שהוא כמשיב אבידה אתני לי הן למחר אתיתי לך פטור חטין לך בידי חייב פר"י כגון שאמר להל"מ רצוני לומר שפי' לבריו ואמר חטין לך בידי מעולם אבל אם אומר פתם חטין לך בידי לא הוחזק כפרן דאני למימר חטין לך בידי עתה דקתאמינא שפרי פרעתיו לך ויתירין היכורים הוי חטין סותר דבריו הראשונים אמר רב

נתמן ומשביעין אותו שבועת היסת שמשבוע׳ זו מסיתין אותו לפרוע כי לא
יפטר על זקר מ״ט תוקם מן הדם תובע אלא מה כן יש לו ואיך היסתו טוען
קים שתמיט הלכך דמו רבנן שבועה עליהם כי היכי דלודי רב תביעת ממני
לא תסיפת אנס לי בידך אמר ליה הן למאר אמרי תניהו לי נתתיו לך פטור
מזיר רב נחמן ומשביעין אותו שבועת היסת מיתן דמתני מדיע כ״ש תסיפת
ומיתן דמתני תסיפת מכל מריעת לא מ״ש תסיפת מיכא דברת דמחוכת ריפת
ליכ׳ דברת דמחוכת והלכתת כלישנ׳קמת בפרק קמת דכתת מניש׳ נבי התת
רעית לכל יומת הוו מסרי ליה חיותת כסהדי כיאשרתי יעה : °מתי מיכא כין ס
שבועה דאורייתא לשבועה דרבנן תימא מתני לא קאמר מנקוטי תפנת
דשבועה דאורייתא כעי מנקוטי תפנת ולרבנן לא כעינן מנקוטי תפנת
כי כך פר״י בכתובות פרק הכות׳ נבי הת דאמרי׳ פיקח שמעון מייתי לי׳
ליה שבועה דאורייתא ופי רש״י ד״מ דאורייתא כעי מנקוטי תפנת וכן כתבו
הגלוני דשבוע׳ דאורייתא כעי מנקוטי תפנת ושבועת היסת לא כעי מנקוטי
תפנת אבל הנשבעין ונוטלין דפרק כל הנשבעין כעו מנקוטי תפנת כיון
דאורייתא ומשום הכי נוטלין בשבועה שמירו בשבועתו ויש לומר משום
דשכח לא כעי על תקון השבועה לא נפקות לענין דינא קעבי היכ׳ כיניהו
מיפך שבועה כדאורייתא מה אמר נתבע ישבע הוא ויטול ואמ׳ התובע היני
נשבע נדאורייתא לא מפקינן מלא תומר לנתבע הוציל והטילה התור׳ עליך
שבועה השבע או נא תן לו אבל כדרבנן הוציל ומדאורייתא פטור כלא
שבוע יכול לומר לתובע השבועה שטילו חכמים עלי מני מפקה עליך
השבע וטול אבלא דזה לישבע מוקמינן לנתבע מדאורייתא ופטור כלא
שבועה ולמר נר רב לזי דאמר כדאורייתא מני מפקינן אלי היכא כיניהו
נעל הלכות כתב דלית הלכתא כמר נר רב הלזי וכן כתב כספר תנאים
ומתוכחים וכך כתב ר״ח ז״ל וכפר׳ הכותב פרש״י גבי הת דספר רמי נר חמי
למימר שבועה דאורייתא ו״מ לאתויי שבועה אלמא קספר דכדאורייתא לא
מפקינן ובתשובת רביעו גרשון מאור הגולה יש שספק שבועה לקולא ורב
האי גאון הביא דאחיים דכדאורייתא מפקינן מדקאמר לקמן בשמעתין דמתן
לחפיף פטור על חברי אי אמ׳ ליה מיתבע לי אלא פרעתיך כ״ל וז״ל מיתבע
ליה ואם אתם לחית ליה שבועה מתון גמור ומדאורייתא כשטר יכול להטיל עליו
שבועה היכא לית ליה שבועה לכ״ש למימ׳ מיתבע לי אלא ונרע לחיכ׳
דחייכ ליתיכ׳ ים טעם לדבר למה תקנו שבני לישבע דומיני דפרעי ומיתחייב
שטרא כיליה כדאיתא כפרק קמת דכתת מציעא דאיתתמיכי קמיתמיט
דאמר ליה לאחר יסיבנא לך סיתת נבתי מיכא תפזישי דספרא ו יר
ליה לכל בשבועה דאורייתא למה יתקנו חכמים שיכל להסכה וכן מסתבר
שאין להסך שבוע׳ דאורייתא דמחוייב הנ״ם
שבועה ואין רוצה לישבע משלם וכך והמלוי שאכלו מרכיבו גרשון מאור
פסק רב אלפס ז״ל מיכא כיניהו הגולה וזרב סיי נאון ומספיקין
למיחת לניכסיה כדאורייתא לא כעי תפזילו כדאורייתא : מז״ו
למיתבעי מתיב לניכסי כדרבנן

לא מתיבן לניכסי ולרבי יוסי דאמר מציאת חש״ו גזל גמור מדכריה ומ׳ רב
מסדא להוציאו כדיינין שלמת כדרבנן כתי מתיבן לניכסיה מיכא כיניהו מה
שכתבע תשור על השבועה דאורייתא ישבע שכגלו ויטול כדרבנן תקנתא
היא ותקנתא לתקנת׳ לא שבדינן רבנן דסכרי מציאת חש״ו ים כהן גזל מפני
דרכי שלו מכל מיני מוציאין כדיינין דכדרבנן לא מתיבן לניכסי מאי עבדי לי׳
משמתינן ליה וגטרינן תלתין יומין עד דמטא זמן כדריש ומנדינן ליה
ומבזיקין ליה : °אמר רב פפא הכי אמרינן דתפיק שטרא מחברים ואמר ליה
שטרא פריעה הוא אמרי ליה לאו כל כמינך ויל אלי׳ אמר ליה מיתבע לי אמר׳
ליה מיתבע ליה אמר ליה רב אחא כריה דרבינא לרב מאי וכי מה בין זה
לפופס שטרו אמר ליה התם ליכ׳ ויל לוים טעניכן ליה הכא ויל שלים אמרינן
ליה ואי אמר ליה מיתבע לי ויל לוים ומי אמרינן הוא כעל מרבנן הוא כעל
הפטר לא מזדקיק להשביעו לאוזדו שהוא תובע שטר פרוע ואי תפיס מעל
הלוה שבקיניה ליה ב״ד בלא שבוע הנ״ם
ואי לא תפיס ואתר לפני ב״ד נשבע ומשבעינן ודם לא אמר ליה מיתבע לי אלא פרעתי וכתי רבינו
ליה מיתבע לי אלא פרעתי ואכתי רבינו כרוך מיתרן יון ה״מ בשטר שאין בו נחמנות
נחמנות אבל בשטר שיש בו נחמנות גבי בלא שבוע׳ מפיסו ואי יודע
היה ומסירה לקבמ״ל דכשיון שבועה מה הוא שטר שיש בו נחמנות וכתב
דאורייתא היא דאמיל לפוגם שטרו הרמ״ן ז״ל פוגם שטרו משום
ולא מפקינן לה ובעא מנקוטי תפנת שטוען הלוה שפרעו ואי׳ השבע לי
°מכח לי בידך אמ׳ לי׳ הן ז״ל לא תניהו הנתבע נשבע ישבע שבוע היסת ויפטר
לי אלא נפני עדים למאר אמ׳ ז״ל מין השטר : מז״ו
נתתיו לך תייב מפני שאי׳ בידך עדים לך אלא פרעתי ותבע ממני
לו כשדים ובלבל סיקבל עליו תנאי זה ואפרע לך אלא בעדי ותבע ממני
זה עלי כי חוסם אני שאין לו תנאי זה ואפרע

שבועות רביעי פרק שבועות

ונאמן לכך אתה מתכוין וירלה אם כשעת הלוותה אמר ליה אל תפרעיני אלא
בעדים תפילו אתה אתן וקבל התשעת שתיקה סויה קבלה דאדעתא דהכי קבל
מעותיו אבל אלא בשעת הלוואה בהדיא דמתניתין צריך לקבל עליו בפירוש
ושתיקתו לא סויה קבלה כיון דמתחילה הוממי׳ לא תבוע זה להסיב אבל אם
אתחייב אדעתא דהכי אתרה בו אל תפרעיני אלא בעדים תפילו
אמר ליה מקבל עלי תנאי זה לאו כל כמינה כיון דהוכרך להכניעו כפני ב״ד
כשכיל ממון זה והתרה בו נעני כית דין הויא התראתה התראה : °ליטרא יב
וחצי יש לי בידך תן לי בידי אלא ליטרא כסף פטור דיגר וחצי יש לי בידך תן
לך בידי אלא דיגר כסף טרפיק פולגין ופרוטה חייב שהכל תין מטבע אחד
כור תבואה לי בידך תן לך בידי אלא לתך קיטנית פטור כור פירות יש לי
בידך תן לך בידי אלא לתך קיטנית חייב שהקיטנית בכלל פירות טעמו חיטין
והודה לו בשערין פטור ור׳ מחייב הטוען את תבירו כדי יין וכדי שמן והודה
בקנקנים מדמון אומר סולת והודה ממן הטענה ישבע וחכמי׳ אומרים תין
זו הודאה ממין הטענה אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי מדמון טענו
כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות הודה בקרקעות וכפר בכלים
כפר בכלים והודה בקנקנים קרקע פטור כפר בקרקעות והודה בקנקנים כלים
חייב שהנכסים שמין לסם אחריות עומדין את הנכסים שיש להן אחריות ליטבע
עליהן : °אמר רב פפי משמיה דרבא הלכתא הלוה את חבירו בעדים צריך יג
לפרעו בעדים ורב פפא משמיה דרבא אמר אין צריך לפרעו בעדי והלכתא
כרב פפא דהאמר רבי אבא כפ׳ גט פשוט והא ק״ל המלוה את חבירו בעדים
לין צריך לפרעו בעדים ורבינא אמר אחא מתי סבירא להו הכי כפרק כל
הנשבעין ואם אמר ליה אל תפרעיני הנ״ם
אלא בעדים צריך לפרעו בעדים בין שאמ׳ ליה בשעת הלוואה בין שאמ׳ לאחר הלוה צריך לפרעו בפני עדי
ואם אמר פרעתיך אלא בעדי תפילו מפני שהוא נאמן לומר לאחר פרעתיך
שכיע׳ לאינו צריך להא דיממי כדיבורי : מז״ו
כל זמן אלא יביא עדים ואם אמר ליה פרעתיך כפני פלוני ופלוני והלכו להם
למדינת הים נאמן ר״י כעל התו״ל והרמב״ן ז״ל כתב שמקור לאחר נמדות
יפנות ומצא כספרים שנכתבו לפני חמש מאות שנה והיה כתוב כהן נאמן
ואי אתה יכול לומר לנאמן לומר פרעתיך כפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת
הים אי אתה יכול לומר לנאמן לומר פרעתיך ביני לביניך כמיני דאי כעי אמ׳ פרעתיך
כפני פלוני ופלוני ואתו ויש לומר דאין זה מיני׳ טוב דיותר נח לומר פרעתיך
ביני לביניך ושכחתי הסתרתם שהסתירני כי לפורענך כעדים ממה שיאמר
פרעתיך כפני פלוני ופלוני ואתו כי יאמרו העולם הרוגם לשקר ימיק עדיו
ואי לעגיל דפריך לשמוע ממתניתין למאי לא שנו אתה אומר נתתי
לך ביני לביניך משום הכי לא אמיתן ולעולם אימא לך אי טעין פרעתיך כפני
פלוני ופלוני יהלכו למדינת הים נאמן ויש לומר דמשמע ליה ליטב׳ דמתניתין
מצני שנדיך ליתן לו כעדים שנדיך לברר ע״י העדים שנתנם לו ושמחל ורב
פפא שכבי כרבי יהודה בן בתירא הנ״ם
ורב אלפס ז״ל גריס אינו נאמן ויות׳ וכן הלכה למעשה ואין שומעין לו
משתבר דבר נאמן שברי הוא אומר ודאי שקיים תנאו ופרעו כפני עדי ומפ׳ העדים למות וכי כשכיל זה יפסיד
ולא היה מחוייב לכתוב שובר ולשומרי לעולם ונם שומרל שכירא ליה הכי
ואיפשר דרב חסי לא פליג עליה כהא וכיון דהספרים מולקין רואי להכריע יד ושו
כסברת שמוא׳ °הוא דאמר ליה לאברי׳ כי פרעת לי פרעה לי כאנפי נאוכן
ושמעון פרעיה כאנפי שבדי אחריני אמר ליה כאנפי שבדי אמר ליה כאנפי
שבדי פרעיה רבא אמר להכי אמ׳ ליה רואכן ושמעון כי היכי דלא
ליחייה פרש״י והמלוה טוענן דשבדי שקדי ניהו וקשה לאו כל כמינה
למיפשל שבדי וצריך לומר לפירושו דכיון דקבל תנאו נעשה כאומר לו מסיפא
לי כל חיית דאמרת דלא פרעתי עד שיעידו רואכן ושמעון וליטבע דהש״ם
לא מסתבא הכי אדקאמר להכי קאמר רואכן ושמעון כי היכי דלא ליחייה
ומה לחוויי שייך להזכיר כאן כיון דמייתי שבדי פרעיה הוה ליה למימר
להכי אמר רואכן ושמעון כי היכי דלא להמניה אמר שבדי על כן נראל לפרש
דאמר פרעתי כפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים וכן פר״ח וכתב מתוך פי׳
דנרסינן דהש״ם אתר פרעתיך כפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים נאמן
והאי דינא מליט טעי דכיון דיתר לו עדיט נתכוון שלא יוכל לכחות ולומר
פרעתיך כפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים אבל אם פרעו כפני עדים מחרים
והם כפנינו מהיימי ורב אלפס כתב דאם פרעו כפני עדים מחרי לא
מהימני לפי שקבל עליו שבל עדי יהו פסולי להעיד כפירעון ז מון מרואכן
ושמעון והניח רואכן מסתי עוכדא הנ״ם
דכסמיך כאנפי תרי דתנו הלכתא וכן הלכתא כרב שפם ופר״ש ושלא
ופרעיה כאנפי שבדי אחריני וקאמר כמיימוני :
לי׳ רב נחמניון דקאמרי דשקלתינהו
מיניה הוי פירעון ואמאי הא לא מוקמי לה אלא כגב דפרעיה כאנפי שבדי אחרי׳ לא
°הימניה

מהימניה כיון דלא תנו הלכתא ולאו דאורייתא הוא דר"מ לא גרים כהדיא עובדא
פרעיה בחפי סהדי שלח פרעיה ספרס וכן כתב הר"מבן ז"ל ממ"נ נפערי יפני
וה"נ פרעיה ניניה לכן דיליה לכל חס ושלום עדים שפרע כחמני וכן מפקר
שלא עפל אחר עדים ולא דמי להא דאמרי לקמן מהימנת לי כי כתי תרי דהתם
ל"ל ליה בפירוש שיהא נאמן יותר משאר עדים לכל הכא יפול העדים אינו
אלא כדי שלא יוכל לדחותו ולומר פרעתי בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת
הים לכל לא עפל עדים המעידים לפניהם הוה לאמר ליה לאכזרי כי פרעת
לי פרע בחפי תרי דתנו הלכת חול פרע בחפי סהדי ואתניסו אחת לקמיה
דרב נאמן אמ"ל אין קבולי קבלת ניניה ואמינא ליהוו פקדון בידי עד דאייתי
תרי דתנו הלכתא לאמר ליה כיון דקתודית דקבלת ניניה הא פרעת מאי אמר
לקיומי תנאיה זיל אייתיניה להא אנא ורב ששת לגמרי הלכת סיפר וסיפרי
וכולה הש"ס האי לאמר ליה הא אנא ורב ששת לבדקות בעלמא הוא דקאמר
ולא שהיה צריך לכך כי כבר פרעו ונשתלק היתינו: °הוה לאמר ליה לאכזרי יז
הב לי מאה זוז דאוקפיתך אמ"ל להא"מ אתי סהדי דאוקף ופרע אות הלוואה
עצמה אתכעו אמ"אניי הא מסהדי סהדי דבא אמ"כל החוא לא לויתי כחילו
הוא לא פרעתי לאוקף על נב למסהדי סהדי דפרע היינו מהימ"טפי לחייב
עצמו ודווקא דאסף דו סהדי דאוקפיתו אבל חס ושלום עבד מהימ"טפי לחייב
אמר פרעתי נאמן דעל פיו לא הוקפו כפרן: °הוה לאמר ליה לאכזרי הב לי
מאה זוז דמס קבלת כך אמ"ליה ואלו פרעתי בפני פלוני ופלוני אתו פלוני
ופלוני ואמר להא"מ אמרו שפת הנ"ה
סוחזק כפרן: °אמר רבא כל מילתא כיון שלא היה חייב לפורעו בעדים יח
דלא רמי עליה דאינים לאו סהדי אדעתיה אלא משום דאמר ליה לאכזרי הב לי
מאה זוז דאוקפיתך אמר ליה פרעתיך מאה קבי שעבי דקיימת אחת מהם אמר ליה לאו נאכזרי
מרכב הוו קיימי אחת לקמיה אין כאכזרי הוו קיימי אחת לקמיה
דרכה ת יביה אמר ליה דמי בר אחת
והא אחת הוא דאמר כל מילתא דלא רמית עליה דאינים לאו אדעתיה אמ"ליה
רבא קנותא דאכזרי מידכר דכירי מינסי מכאן מסתמא שהאומר לאכזרו
פרעיך אין צריך לברר כמה פרעו והיינו פרעו דהכא אף על גב דלא אכחשו
יחיה עדיה בפירעון סבר דמי כר אחת לאמר כל מילתא דלא רמית עליה
דאינים לאו אדעתיה ורבא לא חייש אלא משום קנותא דאכזרי מידכר
דכירי מינסי מכל מעיקרא לא בעי לכרורי: °הוה לאמר ליה לאכזרי הב לי יט
מאה זוז דמס קבלת כך והא שטרא אמ"ליה פרעתיך אמר ליה סיטראי ניניה
אמר רב נחמן מיתרע שטרא רב פפא אמר לא מיתרע שטר' ולרב פפא מ"ש
מהוה דאמר ליה לאכזרי הב לי מאה זוז דמסיקנא כך והא שטר' אמר ליה
ולא אתורי יסבת לי ואתית ואיתית אמסאתא וקבלית ווזא אמר ליה הנהו
סיטראי ניניה ואמר רב פפא מיתרע שטרא הכא מיתרע סהדי דמסאתא כיון דקא מודה
דאתורי יהיב ואתורי אקל מיתרע שטרא הכא מיתרע סיטראי ניניה מאי הוי
עליה רב פפא אמר לא מיתרע שטרא ורב סימא בריה דרב מיתי אמ' מיתרע
שטרא והלכתא מיתרע שטרא הואי מיתרע פר"ת ונרים כעל השטר שבועה
והא דאמר בפרק שני נערות הואי שטרא ריעא לא מנכינן ביה דווקא כי הואי
ריעות דהתם דהוה אדעתא דאתנויי ויוקי וכת"ק דר"ת והא דאמרי
בפרק הכותב כגון לאת מרי דקיים לי כנויה מרעא שטרא אפומי ואי
ריעא דשטרא בכל דוכתא הוי להטיל שבוע' עליה מאי רבותיה דהכא מר
דקיים ליה כנויה כל עד שהיה מעיד תוקיקו ליה ואי ר"ת
דהת מיירי כאומר שטר אחר ושטר פסים הוא ואפי' תרי סהדי לא מהימני
נהכי כדאית' בפרק האשה שנתארמלה ומי"ל מהיות שטרא דאתא לקמיה
דרבא אמר רב פפא ידענא ביה דפרעיה אמר ליה אוקי לאינים אחריני דהדי
דמר וקאמר התם לא יהא רב פפא בכת רב חסדא דהא מרע שטרא אפומיה
ואי בשטרא ריעא לא אמר אלא סיגרין ליטעון אחרינא נהדיס
ולקרעו לא קאמר כדקאמר התם קרעה"ס על כן נראה דבשטר ריעא לא
מיקרע קרעינן ליה ולא מינכא מנכינן ביה כדלאמרי בפרק ואלו נערות ורב
אלפס ז"ל כ"ג אפי' מיתרע שטרא אוקי מ"ד דלא מיבטל ליה לגמרי אלא
אית ביה נאמנות מיתרע הך נאמנות ולא נבי שלא בשבועה ודייק מדקאמר
מיתרע שטרא ולא קאמר מיבטל שטרא והן הן דברי ר"ח ז"ל ורב הוי ורב
סרירא ז"ל דאמרי לאיבטל שטרא לגמרי ומשתבע שבועת היסת לליכ' בניה
להאי מלוה ולא מידי ומיפטרי והכי' רמייה לרבריהם מיהת דאמרי' לא אתורי
יהבת ליה ואתערי שקלת ומ"ר פפא מיתר' שטרא והתם כיון דקא מודה
דאתורי יהיב ואתורי שקל ואפי' פירעון השטר הוא נמחל שיעבודו וליכ' למימ' בהאי שטר'
כדקאמי קאי אלא ואפי' מיבטיל לגמרי ומיתרע שטרא דרב נחמן נמי הכי הו'
מלפניך מיניה ונראה דלאחר רמייה היה לאתורי יהיב ואתורי שקל מיפטר

מציב לגבי לוי ושמעיכן מינה דהלכ כרבי תכ"י דסח סונין כוותי דתנן תרי
במסכ סנהדרי היכי דמי אקול הרע כגון תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי
בהדי הדדי ולא תיפסיק הלכתא בהדי חד מינייהו וסוגי בעלמ כחד מינייהו
ואול לתיהו עניך כיון דטעה בסוגיות הדעת ופלוגת"ל הכ"ה סוגיא דקתני
הדעת הלכך מי אמר ברי לי שמכה לחבת בידך ואמר ליה לית בידך מאמין ליה
ואמאין לית ליה חייב תכל מי לא אמר ברי לי פטור דהיינו דתניא מנה
לי לחבת בידך אין לך בידי אלא חמשין פטור ואוקי רב בשאין לחבת אלא
אמר ברי לי ואף על גב דאוכח לרבונית דפסקי הלכה כרבנן דאמרי מחייב
מביאה הוא כח בידך אמאי דסבירה לן ושמעת דפריסית שמעת דברים תיכח
ולית בהו פרוקא ושמוע אמר לעולם מתניתין רבנן היא ומאי נשבעי לקטן
ליפרע מנכסי קטן להקים ליפר מנכסי דקדם תני קטן ית מנכסי דתומי שאמרו
גדולי ואין צריך לומר קטנים בין לשבועת בין לזיבורית וכן הלכה כתב ה"ר
יוסף ז"ל הא דתנן אין נשבעין על טענת קטן מסתברא לן דדווקא שבועת
התורה תכל שבועת היסת מיסת מיחייב ושבועת התורה נמי דווקא שבועה
הבאה מחמת הטענ כגון מודה מקצת ועד אחד דטענת קטן לאו כלום היא
תכל שבועת שומרין שהיכ כאה מחמת טענ דהא טענת שמא היא כך צריך
ליטבע לקטן כמו שנשבע השומר לגדול וכן נמי הנשבעין מלרבנן בטענת
שמא כשות"י והאר סי' ודמי לו דינן כשומר וכ"ל מתמיהי לפטורוה לקטן
ומשביע אותם וכן שבועת היסת דלית בה תוליתא תלא שיך למימר מחייב
מביאה היא נשבעין לקטן ואף על גב דכי יתן לים כשומרין כתב שחייב
תכי הוא זה לשיורוב פרשיות פתוב כאן ואפילו בקטן שלא הגיע לפעוטות
נשבעין שבועת היסת על טענתו דלעניין מקח וממכר הוא דלבעינן קנת
חכמים יתדיעות תכל לענייו טענה מנה לי בידך לא בעינן תריסות
ואין הנתבע יכול לסלק את הסבוע על הקטן כיון דקטן לאו בר מישבועי
הוא ואם תובעין את הקטן כמילי דמטי לידי כגון מטח ומתן ודמי
ליה ויקמול קטן קמן מחייבין ליה למפר והי לא קמול נטרינן ליה עד דגדל
ומשתעי דיכח בהדיה ומשבעי ליה ואי במילי דלא מטי ליה הנאה קא תבעי
ליה כגזילות ותבלות ודמי להו מפי סודה לא מיחייב ואפי לכשיגדיל הקטן
דפטיעתו רש דוקא כעבד ואפילו הוא דתנן נשתתף העבד נתברר חטאה
מיוכן לשלם תכל קטן לאו בר עיכובי הוא על מה שעשה בקטנות וה"ה
ז"ל הק על מה שכת לנשבעין לקטן שבועת שומרין דהא לא כת כי יתן איש אל
רעהו בשומר שכר וע"כ משבוע שומרין מעטו דהא לא כת כי הוא וה שתם
ועוד הא דמקשיין מרישי לם שתם ליתרן מאי נשבעין לקטן שבועת השומרין
וליטבע נמי הכי ל יקח להקדש כמו מתוק דשבועת שומרין דתקנת חכמים
היא שלא יהלו בהקדשות כדאפרם בגמ מציעא ובראשין דבריו וגם כתב
הדוקא כשהניע לפעוטו הוא דנשבעין על טענת שבוע היסת וכן בטענ
שמא כגון השוחטין והמריסין: ואלו לנשבעין שאין נשבעין עליהם העבדי
והשטרות והקרקעו והמקדשות ואין בהן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבע
ותשסה שומ חנם אין נשבע נוסף שכר אין משלם הא דתנן שומר חנם אין
נשבע משום קרא כי יתן לכת נשומר שכר פטור מחייב ה"ה דתנן משלם
תחייב דידיה דהיינו פשיעה כי היכי דשומר שכר פטור מחייב דידיה דהיינו
בגניבה ואבידה וכן מוכח בהדיא בשילהי המוכל נכסי הזהו נברא לתפקידו
נכי תרנקי של נדקא פטור אף ואיבי דא יוסף לשלומי ומשיקר נעי למיפטר
משום לכתיב לשמור ולא לחלק לעניים שא כל הני דמיתעבי מהאי קרא לפי
מפשיעה מיעטו ואפ"ל לשומר שכר גר דפטור לפי מפשיעה דהזו לתפקיד
נכי תרנקי של נדקא שומר שכר הוא כח שיש הנאה דבר יוסף דאמר לקמן
השומר לחבירו שומר שכר הוי כשיהי הנאה דלא נעי למיתב ריעת לעני והזה
מני למימר שומר שכר אין נשבע שמתם לו שנתנם שלא נקט פטור שבועה
כשומר חנם ופטור תשלומין כשומר שכר משום דבשלי ליטבע כתיבי בקרא
ה"ה כולם פטורין משבועה ותשלומין והזה מני למימ שום שיהו משלם לחנם ן
ומגיבה ואבידה לחייתקם כשומר שכר לכתיב וכי ישגא איש וז"ל תוספ על
עניין ראשון כדלעיל פרק השוא שלא כיון לתב פטור שבועה כשומר חנם
ופטור תשלומין כשומר שכר ה"ה כגולן ושור משום הכי לא תני שום משו דלא
סיים בהקדם לכל הר"מבן ואר"ח ז"ל כתב ולשומר שכר חייב כתיבי בכל
שו לכל רב-לשם ז"ל פרש- בתשוב המקדיש שטרות לגבי תגירו ומוכר שפשע
בהו ונאבדו פטור משלם והפגרים נגרמים דכיון דהוציא הפסוק שו מכלל
פרשת שומרים לחייב אלא משעם אדם המזיק ופשע בדבר ונאבד לא
חייב אלא אם המזיק שהכי פשיעה פגרים שא יעלה ואי לא מיקרי אדם
המזיק כיון דלא תפשה היזיק שא שמרו ברחוק כפסל שא
שמרין שומר חייבת תורה הלכך כנעלים פטור וכיון שהוציאה תורה את
אלו מדין שומרין פטורין אף מפשיעה והא דתין נשבעין על אלו ה"מ בשבי
עצמו אבל ע"י גלגול נשבעין דתנן ככסי שתין להו מחבירו שוקלין את הנפסי
שים להן מחבירו לישבע עליהן ובפני עצמו אמי לא תמרן דתין נשבעין עליהן
אלא שבועה לתוריית אבל מדלבנן נשבעין עליהן דה"ג בש הכותב בעניין

הפוגמת פתוכת לא תפרע אלא כשבועה סבר רמי בר חמא למימר שבועה
לתוריית וכו' אמר רבא שתי תשובות בדבר אחד דכל הנשבעין שבתורה
נשבעין ולא משלמין והי נשבע ונוטלת ועוד תין נשבעין על כפירת שיעבוד
קרקעות אלא אמר רבא מדרבנן דפרע דייק דמיפרע לא דייק ורבנן
שבועה עליה כי היכי דלידק: רבי אלעזר אומר משם רבי יוסי שמן קרקע
ואין קרקע ואין מטלטלין אומרים לו כיצד עשר נפשות טענות מסרתי לך
והלה אומר אין אלא חמש ר' אליעזר אומר שבועה וחכמי אומרים כל המתוכר
לקרקע הרי הוא קרקע ואוקימנא דבעבדים עומדות ליבצר קמיפלגי דר'
אליעזר סבר כבצורת דמיין ורבנן סברי לאו כבצורה דמיין: אין נשבעין אלא
על דבר שבמדה ובמשקל ובמכיין כיצד אמר לה אין לי אלא פירות מסרתי
לך קים אלא מעות מסרתי לך והלה אומר אפילו מה שהנחת אתה
כותל פטור: זה אומר עד הוין וזה אומר עד האלין חייב הא דתין נשבעין אלא
על דבר שבמדה אין לפ"מ נפקא שהוא דבר מסויים שתי מעות דהא
לך משמע ליעול דאיתיתר כסף לכפיר ופי' ריב"ן דנפקא לן מהוא דרשא
דכתיב מרובה אלמה למעוטי דבר שאין מסויים וסייבו אלא במדה ובמשקל
ומניין ובמכילתין מפרש ליה מכסף או כלי מה כסף שדרכו להמנו אף כלים
שדרכו להמנות מכאן אמרי כל טענה שאין במדה וכו' אמר מכיי לא שנו
אלא דאמר כית סתם אבל אמר כית זה ירוע טענתי דבא אמר לפי כית זה
פטור שאין חייב על שיטענו דבר שבמדה ומשקל ומניין ומודה לו דבר שבמד
משקל ומניין תניא כוותיה דרבא כור תבואה יש לי בידך אין לך בידי פטור
מנורה גדולה יש לי בידך אין לך בידי אלא מנורה קטנ פטור כור תבואה יש לי
בידך אין לך בידי אלא חומר קטן פטור כור תבואה יש לי בידך אין לך בידי
אלא לתך חייב מנורה את עשר ליטרי יש לי בידך אין לך בידי אלא את חמש
ליטרין חייב כללו של דבר אין חייב עד שיטענו דבר שבמדה ומשקל
ומניין ויודה לו דבר שבמדה ומשקל ומכיי כללו של דבר למיתוי מאי למיתוי
כית זה יש תבואה גדולה ומנורה קטנה דפטור מה שטענו לא הודה לו
ומה שהודה לו לא טענו תמ"ר לבא כך ממל מנור הוחיל ויכול לנורר ולהעמידה
על חמש ליטרי: המלוה את חבירו על המשכון ואת שלא הלויתי עליו ושקל
היה שוה והלה אומר לא כי אלא שלא הלויתני עליו וה שלא היה שוה פטור:
שלא הלותיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא שלא הלויתני עליו
וג' לינרין היה שוה חייב שלא הלויתני עליו וה שתים היה שוה והלה אומר לא
כי אלא שלא הלויתיך עליו ושלא שלא הלויתני עליו ושתים
היה שוה והלה אומר לא כי אלא שלא הלויתיך עליו וה' לינרים היה שוה חייב
מי נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע וה ויוציא הלה את הפקדון כת' ה"ר
יוסף הלוי ז"ל והיכא דאמר אלוה אצלי לא ידענא כמה היה שוה אבל ידענא
שהיה שוה יותר ממה שהיה לי עליו ואין יודע כמה הוה ליה מחוי ב שבועה
ואין יכול ליטבע משלם כדאמ' בפרק לקמן מנה לי בידך והלה אומר אין לך
בידי שלא אמרתי והאמר היכי יודע מתוך שהיכי יכול ליטבע משלם אבל אם
רגיל הנתבע להחזיר שתים על שנוטל אמונו ולא היה לו ליטול אין מוציאין
ממנו כך אבל שבועה לא מחייבינן וה מק' על דבריו דכיון דלא ידע כמה
היה שוה לא מיחייב שבועה דהא לא מודה כדבר שבמדה ומשקל ומניין
והוה כהיה לתנן אלא אם שהנ' אתה נוטל והיכי דמי מחוייב שבועה ואין
יכול ליטבע כגון מנה לי בידך ואמר ליה חמשין ידענא ואחמשין לא ידענא
ועוד שהרי היכי כופר בשתי כסף שהוא מודי שהיו כמה הוה ומ' כל
הגדולים שהכימו לכתרי ה' יוסף ז"ל שהרמ"כם כתב בהלכות שלה ופקדון
ס"ה שאפקיד פירות אצל חבירו שאינו מדודין וערכן עם פירותיו ולא תדע
שרי זה פושע: כשאל הפקדון אומר כך וכך הוו והשומר אומ' היכי יודע יש
בלא שבועה שהרי חייב עצמו כתשלומין ואין יודע כמה הוא חייב ומצא
מחוייב שבועה שאי יכול ליטבע וכזה שורו רבו וה' יוסף ז"ל ורבו ורמ"בן תי'
לדבריו אין מוכניס וגר' לא שבועה שאינו יודע שהרי אם יש יודע כמה היה
שוה אינו חייב אלא כפי מה שהוא יודע ואם אינו יודע כמה היה שוה
אינו חייב אלא כפי מה שהוא יודע ואם אינו יודע כמה היה שוה
אינו חייב אלא כפי מה שהוא יודע ואם אינו יודע כמה היה שוה

והלה אומר שלח חסרו לכל היותר כך וכך פירות הפקדתי אצלך והלה אומר אף הפקדת אצלי ואיני יודע כמה הן ואם לפי טענת המפקיד הן פחות מתי כסף והנפקד אומר יודע אני שהיו פחות אבל איני יודע כמה הן פחות יותר הרי כאן חייב שבועה לכל אם יאמר פי׳ אתם ולא הודה כאום פרוטה אין כאומרתו מגמעות של אום פרוטה שאף בפחות מאום פרוטה קניין פירו׳ והרמ׳בן ז׳ל הביא ירושלמי לקיים דברי הגדול והכי איתא בירושלמי כשילפי דהאי פירקא שלח הלויתני עליו ופתים הין אום והלה אומר לא כי אלא שלח הלויתיך עליו ושלש אום פטור וכו׳ והלה אומר איני יודע רב אבר יונה בש״ר יוסה לית אית ידע אחיו ידע ר׳יוסע דרומי בעי קומי דר׳מנא איתמר לית אית ידע אחיו ידע וכה איתמר הכין תמן ים חילול שבועה וכה אין חילול שבועה פי׳ ז׳ל שלח הלויתני עליו וש״ה הין אום והלה אומ׳איני יודע כמה אום יגיע על חובו רבה בשש רב מיית שאם הוא אין יודע תכירו יודע ונוטל בשבועה ופריך תמן איתמר נוטל בלא שבועה שאם זה אין יודע שכנגדו יודע וכי איתמר מנה לי בידך והלה אומר איני יודע פטור ולא אמר אם זה אין יודע שכנגדו יודע ולמה הירושלמי מביאה לחייבו׳ הוה ליה למימ׳ במקום תמן כה ובמקום כה תמן ומסני תמן ים חלול שבועה וכו׳ פירוש הכא השבועה חלה לפי שהוא מחוייב שבועה וכיון שאין יכול לישבע משלם אבל כאן לא כיון שאין עליו שבועה עליו הלכך פטור עוד הקש׳ר יוסף על דבריו מתוך הירושלמי דפר׳ הכונם חד בר נש אפקיד גבי חבר׳ חד סק נהור מיניה אומנם וכו׳ ונדחק הרבה לפר׳ואין ענייננו לכאן כלל דהירושלמי מייתי לה על ענין תקנת נזהל בתוך כפרק הכונם פירשתיו מי נשבע מי שהפקדון אצלו אחות ח לימ׳ אם אף תיפוק ליה דשבועה גבי מלוה היא אמר שמואל מריש׳ וכן אמר רבי יוחנן מריש׳ מפי רישא דריש שלח הלויתיך עליו ושקל היה אום והלה אומר לא כי אלא שלח הלויתיך עליו ושלשה דינרין היה אום חייב ואמאי ליתא היא אום קבילתים מתני׳ בפירש כי קאמר שמואל בפרק ב׳ היא נירס׳ רוב הספרים וכן נרס רש״י ור״ת ורי״ף נרסינן אפכא ומוקמי דשמואל בפירש שאם יפקיד המשכון יפסיד החוב ואפילו הכי תרי קתני לה כי לא היה התנאי אלא אם כן אם הפסיד כל המשכון וכי תימא מאי אתא שמואל לאשמועינן פשיטא דכל תנאי שבממון קיים ויש לומר דאתא לאשמועינן דלא הוי אמטכתא אלא אמי לאם תובעו ולא תיעביד אאלם אלפא זוזי ואחר אמטכתות אקונם את עצמו כגי להכניסה את חבירו ולהפסיבו על דבריו ולא כיון מעולם להקנות אלא כדי שיאמינו חבירו אומר כך אבל הכא אם לו לתנאי זה אם אין נלעגו לקיים ור״ח פירש הא דאוקימנא להא דשמואל בפירש לא שפירש שיפסיד כל החוב אלא בלשון אף על פי שאין אום כל החוב קבלתים ואשמעינן דכבר״ג הוי קבלה כנגד כל החוב ור״ח פסק אלא כשמו׳ מדקאמר בשמעתין בלא שום שיעור זוזי כ״ש ל״ש לה לשמואל וכן כתב בה״ג ואיתא לשמואל ואין נראה לר״י הזקן דקיימא לן הלכה כשמואל וכרב נחמן בדיני ונהרדעי סברי כוותיה ולא כתלק עליהם אלא דקשיא דמתניתין תרתי לה ספיר כפירש׳ ועוד דלרבה דפליג עליה דרב יוסף כשמו׳ מביאה דקיימא לן הלכתא כוותיה וקשה מהרחיות כתבתי ומוסיף לכתוב בפר׳ אלו מציאות אמרינן לרבה לאמר שור מביאה שור מכה בהמת שמעון שתיארו לו להתם בלשון נעשה שמו׳ שכר ולרב יוסף לשמו׳ שכר בהמת שמעון נעשה שמואל ואיתא בחונסין ובפר׳ המפקיד גבי המפקיד מעות אצל שולחני מותרין ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב בחזרתן אבל השביחו ליה לרב בחזקת נתנסו לא חייב בחונסין והלכתא כרב

הדרן עלך שבועת הדיינין

כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין ואלו נשבעין ונוטלין השכיר והנגזל והנחבל וכשנגדו א
השור על השבועה ואינו על פנקסו שכיר
כיצד אמר ליה תן לי שכרי שים לי כיסך והוא אומר נתתי והלה אומר לא נטלתי הרי זה נשבע ונוטל רבי יהודה אומר עד שתהא שם מקנת הולאה כיצד אמר ליה תן לי שכרי חמשה לירים שים לי כיסך והוא אומר נתתי מהן לירים ונשבעין ונוטלין תקנת חכמים הן ואפילו הכי בעי מיתתבועי כעין דאוריית׳ בנקיטת חפץ ולא מעכבין לה כך פורו הגאונים נשבעין ולא משלמין מנלן דס״ד נעל אחר לא אמרה תורה שישבע אמאי נשבע להכחיש העד שלא ישבע התובע ותהיה השבועה כמקום עד ואחד כעל פי שנים עדים וכן בפורה מקנת כיון דממונא הוא ליה נביה ואידך עביד לאוקמוטי דאמאי ישבע התובע ויטול תכתב ולקח בעליו ולא ישלם וקרא יתירא הוא לכיון דכתב שם לא שלח ידו במלאכת רעהו ממילא ילעגא דאמר מיגת נב ולקח בעליו ולא ישלם למה לי לומר על כל הנשבעין שבתורה שמי שבעליו לשלם הוא נשבע כשכיר מאי שנא שכיר דתקינא ליה רבנן דמיסתנע ושקיל אמר רב נחמן אמר שמואל תקנות קנוטות שנו כאן עקרוה רבנן לשבועה מבעל הבית משום דבעל הבית טרוד בפועלין ושכיר משום חיותיה שכיר אין לו אלא שבועה כדי להפיס דעתו של

בעל

נמצל הכית מי הכי תפילו קנינה נמי ליתחב שכיר דהכי קן ליה וליתקול
תלמח תנן תומן תומר שניס קנסת לי והלה תומר לח קנסתי לך תלח תחד
קמוניה מתכירו עלין הרחויה קנינה ולחי מידכר דכירי מינסי מי דהכי עבר
ומנו נמי תלמח תנן עבר ומכו מין נשבעין ומוטל תוקה מין נעל הכית עובר
מקום כל תלין ותח תמרת נעל הכית טרוד נפועלין ה"מ מקמי דניתטי
זמן חיוביה תבל מכי מטי זמן חיוביה רמי מנפסיה ומידכר תמר רב נחמן
תמר שמוחל לה שנו תלה ששברו נעדים תבל שכרו שלה נעדים מתוך שיכול
לומר לח שכרתיך מעולם יכול לומר לו שכרתיך ונתתי לך שכרך ת"ל ר' ינחק
ויבר וכן ת"ר יוחנן ייבר ית תר נמי תמר רב מנשיח בר זכיר תמר רב ל"ש חת
ששברו נעדים תבל שכרו שלה נעדים מתוך שיכול לומר לו לח שכרתיך
מעולם יכול לומר שכרתיך ונתתי לך שכרך וכן הלכה ותע"ג דרמי בר תמח
שכח להח שמעתתח ערוך ליה רבח תם כן שבועת שומרין דחויב רחמכח
היכי משבחת להעדחיך למימ' דחפקיד ליה בשטר ומנן ק"ל דשבועת שומרין
חיתח כמפקיד חפילו שלה נעדים כין בשטר ושלה בשטר דמינו דלה"מ הוי
מגו דהעוחה ולח תמר מינו והשתח הסיח דשכיר נמי הוי מינו דהעוחה ו"ל
דכך דערין רבח מעיקרח לחו דשלחי שבועת שכיר דחקנת
מכמים היח ונמינו כל דהו מוקמיה מלישנח מכלל דתרוייהו שכירח להו
דמפקיד תבל תכירו נעדים תין נרין להחזיר לו נעדים בשטר נרין להחזיר
לו נעדים פר"ת ולית הלכתח הכי שלח כרב חסדח לפרק המוכר ית הכית
להמפקיד תבל תכירו בשטר תין נרין להחזיר לו נעדים ותי טעין ותמר ב
החזרתי לך נתמן ובשבועה שלח יכיל למימר שטרח בידי ותי בעי מינו דתי
בעי תמר נתנסו ותניתן בשבועה ולפר"ת נס הכח נמי ה"פ נרין להחזיר לו
נעדים תם רוכה ליפטר תן השבועה וכן כתב ה"ר יוסף הלוי ז"ל דלית הלכתי
הכי ועוד כיון דלח תמרי מינו למפטורי משבועה שלח למפטורי ממון דהח ג
שבועת שומרין דחיכח למימר מינו וכן מוכח מקנת ועד תמר חיכח למימר
נהח מינו ומפילו הכי מיסתבעי הלכך הכי מתן דתבע ליה לחברים לקמן
לריכח ת"ל דשותפח בידי הויח ופלינח בהדך ותתנתי עלך מקמי דנפלינ
בהדך הח שתבע לי על שמח וקמודי ליה חברים דשותפח בידם הוי מי קתמר
דלח תוכי ליה בשום פרוטה מעילם תע"ג דלכ' שהדי נההיח שותפתח ותיכח
למימר מינו לח תיפטר מההיח שבועה שלח משבעינן ליה ודברים תינו מוכיס
לי כיון דמינו דחורייתח הוח מה לי ממון תם לי שבועה לחו
ממון הוח דומיכן דלח נעי מיסתבועי וקיימיך ממונח ותם שתמר דשבועת
שומרין חיכח מינו הח בבר כתבינן לעיל דמינו דהעוחה הוי ותם שכתב
דכמודם מקנת חיכח מינו הח דמרי חזקה תין תדם מעיו פנינו כפני בעל
תוכו וליכח מינו וגם בעד תחד לח ידענח מלי מינו חיכח ומקנת הנחונים ד
כתבו שהלוה על המשכון שנחתן לטעון עד כדי דמיו נמי נו דלקוח הוח
בידי דלח שקיל כלח שבועה תמורה ומני ליה כהדי נשבעין ונוטלין דמתני'
דמוכיח מתכירו הוח ולית ליה שלח בשבועה תמורה וח נוסח קנת לשברי ה"ר
יוסף ז"ל דלח תמר מינו למפטורי משבועה ועוד דמרו הנחונים טעם תחר
כיון דלמו לנופי' דמשכון קטעין שלח נעי למפטורי מחוכח מרוחת דחכרים
לית ליה בלח שבועה תמורה והכיתן רחויה מתם שנינו המכיר כלי וספרין
ניד לחר ישבע כתם הוניף ויטול ותילו טעין ממך לקחתים נתמן בשבועת
היסת ועכשיו נשבע ונוטל כיון שבועה דתורייתח וכן במשכון וכן נמצח
בתשובת שלח לרב חלפס שחלו מקחים נעסק שמעון דטעין ליה לחברים
ית לך נכתי ספר מקר' והסוח מתו שכן לי כיותר מלאיו ור זוכן תמר שלום
היח כיוכ ודשיב שתם תין דרך המקום להשתיל ות' מקרח וכיוצח כח יהיה
דתוכן נתמן עד כדי דמיכן ולח יותר תחר סיסבע שבועת התורה שתין לו
עליה פחות מתם שהיה שוה פלחת נרוך ליסבע שבועת התורה תע"פ שהוח
נתמן לומר לקוחה היח בידי וכן כתב רב הפי גחון ז"ל מ"ר ירמיה בר תבח
שלחו ליה תכי רב לשתיל ילמדינו רבינו לומן תומר שתים קנסת לי וכשל
הכית תומר לח קנסתי שלח תחת מי נתמן ותמר לתם יכול ישבע כשל הכית
ויפסיד לומן ותניתי שטעין לח קנסתי לך שלח תחת ולות פרעתי לך דהשתח
הוי כופר הכל קתמר שמוחל דיסבע כשל הכית דמשום טירדח דכשל הכית
דלו חכמים שרלוי לתתן נתמן שבועה ורחויה להטיל על כשל הכית והיכח ה
נתול ין בעיניון דכשל הכית הוח כולתי שוכח עקרוה מתקומה ושטילוה
על השכיר תבל כשהולקין בקניכה דכשל הכית בקניכה זכור הניתו שבועה
ניקומה על כשל הכית תדע שכך הוח מלפניך תיכי והח תני רבח בר שמוח
קנן המוכיח מתכירו עליו הרחויה ותי לח מייתי רחויה פקע לתתי יסבע
כשל הכית ויפסיד לומן ונתה טעה הש"ם לפטור כשל הכית והלח מודם
מקנת הוח שלח ולתי מילתח דשמוח והברייתח תייתי כפופר הכל ות"ה קתמר
שמוחל דיסבע: הנגזל כיצד היו מעידין לותו שנכנס לתוך ביתו למשכנו
שלח כרשות ותמר ליה תן לי כלי שנטלת והוח לומר לח נטלתי הרי זה נשבע
ונוטל דבי יהודה לומר על שתהח שם קודמה במקנת כיצד לומר לו שני
כלים נטלת והוח לומר לח נטלתי כלח תחד למשכנו ודילמח למ"משכן מי לח

הטמנה נחמן בכל ענין והך מימרא דרב יהודה מיירי בדאיתי לבעל הבית
שם בשעה שנכנס זה ויצא מכל דיקלו שנטלו מרשות חבירו אלא בפניו
ואמר לקוחין הן בידי ואינו נאמן אפילו לא הטמין תחת כנפיו ואפילו בעל
הבית שעמו למכור כלי דיקלו לאו דוקא ואע"ג דאמר ריש לקיש הגוררות
אין להן חוק דכיון דלאורתייהו ליתיל בחזקת מנפשיהו הא לאו הכי קונין
להו אלא משכחינן מברתי ותנים להו ואמר לקוחין הן בידי הילכך אינו
נאמן ואי ס"ד שתופס משלחבירו כפני עדים אלא כפניו ואמר לקוח הוא
בידי נאמן הגוררות אתאי אין להן חוק ששת מידי דודאי לאו בחזקי
מברים תנים ואמר לקוח הוא בידי נאמן הגוררות דספיקא ניהו דהיכא
למימר דילמא בחזקי מריה תפסינהו לא ס"ד דלית להו חוק אלא מדקאמר
הגוררות אין להן חוק שמעינן מינה דתנים מדי מרשותא דאחריה קמי
סהדי אלא בחזקי מברים ואמר לקוח הוא בידי אין נאמן ומסתמא עובדא
דהכניסו עיזי לחלקי חוצלה בהדרתא שמעינן מינה הכי ומסתייע נמי הך
סברא מאשתעתא לחרית' דרב יהודה דאמר רב יהודה סתי לקיטה מגלח
ותוכלא ואמר מיחל ואינדור לריקלא דפלניא דוכתיה כהליה מהימן מאי
טעמא אלא מתוך חיונים למיגדר ריקלא דלאו דילים מדלא כטריך לגלויי טעמא
מסום דלא מתוך חיונים למיגדר ריקלא דלאו דילים שמעינן דמידי אחרינא
דלית ליה כי היכי טעמא לא מהימן והאי מילתא דפשיטא היא ולית בה ספיקא
והאי לחיכטריכא לן לפרושי מסום דחוינא תסוכה משמיה דגחון דשמיל
מקמי כעסק חד גבר דלא לקרים ליה אחד סהדא לחרית לביתאי ופתח
ליה ללאו בחזקי שקלת מיכיה חד טונא דכיתנא אמר ליה אין פתחי ושקלי
ואת אחרת ליקליה כחוצצנא דחית לך נבאי והשיב נחון דליכא עליה
אלא שבועת היסת ללא שקיל אלא דילים ושקלי אמר ליה איכא סגי עדים נמי הכי דינים ומפתבע שבועת
היסת ללא שק ל אלא מידי דלית ליה גביה ומיפטר דאמר רב יהודה דאמר
שמעתתא סתם כנפיו וינא ואמר לקוחין הן בידי אין נאמן ולא אמרן
אלא בבעל הבית שאין עשוי למכור כלי וכו' והאי טונא דכיתנא הואיל ולית
בה כל אלין אנפי מהיתן ובשבועת היסת אלא דכרי נחון ודאי שגנב הן
דהך שתעתא דרב יהודה בדאיתיה לבעל הבית בביתו אתורה ואיכו
קמסר ליה כדכתיבנא והאי עובדא טעמא לחריבא לית ביה דהא לאו בחזקי
שקלים ודאי כל אלי דאיתיה בביתיה לחיונים בחזקתיה קאי ולא אצי חיונים
לאפוקי מיניה אלא בראיה ואמאי דשקיל מיניה בחזקי סהדי ולית ליה ראיה
דדילים הוא מחוייב לאהדורי ליה והאי דלית ליה אלא חד סהדא מחוייבו
שבועה דאמר מר כל תקום שבים מחוייבין לומר אמת מחוך מחוייבו שבועה
וכיון דאודי דשקלים מביתיה הוא ליה מחוייב שבועה ואין יכול ליפטר ושלם
ואמי לישבע דרבי אבא כדשלח רב הונא בר אבין דבריס העשויין להשכיר
ולהשכיר ואמר לקוחין הן בידי אין נאמן אע"פ דרבא אפיק חומא דסרבלא
וספרא לחגדתא אתיא כרבריס העשויין להשכיר ולהשכיר פר"ם בשם רבו
לוקח ספרא לחגדתא שאין מלמד עשוי ללמוד בו תמיד אבל שאר ספרים
הוין עשויין להשכיר ולהשכיר ופריס כן דלא תקשה לך מהא דאמרינן בפרק
הנזהל נתרת המכיר כלי וספריו ביד אחר אם יבא בעל הבית לישבע בעיר ישבע
בלה כמה הוא ויטול ופריך עלה דילמא הוא ניהו דאפיק לקלא ושקיל וטרי
בה טובא ומשיק בגין שבאו בני מלה ולנו בתוך ביתו ועמד והפגין בלילה
ומצאו מת ברת מתור בתוך ביתו וכן יבאו והכל מומרים שנגנבו כלי מלך
והלנו הם כלים וספרים של פלוני ומאי בעי כולי האי ניחמיה בעינו דאי
בעי אמר שלחנו הן בידך ואין האחר נאמן לומר לקוחין הן בידי לעשויין
להשאיל ולהשכיר ולא שייך למימר לחזוקי מיכאי כשנבי לא מחזקין שהרי חינו
אומר שהוא שנבה אלא שנבו מאני ואמה שנבי מיכאי בעלמא לכך נדמק
לפר' דספרים אין עשויין להשאיל ולהשכיר ואין נראה לר"ת לחלק בספרים
דאמרי בפ' נערה שנתפתתה ונדקתו עומדת לעד זה הכותב ספרי ומשאילם
ובספרא לחגדתא שאין רבילין לקרות בו אלא החירו לכותבו אלא משום
עת לעשות ואת לחשמועינן דאפי' אתי נמי עשויין להשאיל ופר"ת שהלבן
תלוי בראות היושבין בהלכת היש את ראשו ולפי מנהג המקום ולפי הספרים
כיום ספרים נחמדים שאין דרכן להשאילם וכן כתב רב אלפס ז"ל בתשובה
ז שכתבתי לעיל על מקרא אף ולא כדברי הרמב"ן ז"ל שכתב שהתחילתן נעשו
לכך שישאילום ויסכירם והוא תומר לא נטלתי הרי זה נשבע ונוטל רב פפא
אמר אפילו שומר של בעל הבית נאמן ונשבע ונוטל ואפילו אשתו של שומר
נשבעת ונוטלת כגון שהיו שם נבית בשעה שנטלו ולא היה שם הגנוב ולפי
שאין הגנוב יכול לישבע אלו עומדין ונשבעין במקומו בעי רב פפא שכירו
ולקיטו של כ"ש נשב"ו ונוטל כמו שומר לו לא תיקו ז"ל רב יימר לרב חסי טעמו
כפה דכספא מאי ס"ל חוינא אי חיונים דמחיל הוא אי חיונים מהימן דמפקיל
חיונאי גביה משתבע ושקיל ואי לא לא: °הנחבל כיצד היו מעידין אותו
שנכנס לתוך ידו שלם וינא חבול אמר ליה חבלת בי והוא אומר לא חבלתי
בדי זה נשבע ונוטל רבי יהודה אומר עד שתהא שם מקנת הולתה כיצד

אמר ליה חבלת בי שתים והוא אומר לא חבלתי בך אלא אחת אמר ליה
יהודה אמר שמואל לא שנו אלא במקום שרגילו לחבול בעצמו אבל במקום
שאין רגילין לחבול בעצמן נוטל שלא בשבועה ודילמא בבעותי נפחבך חבי רבי
חייא שעלתה לו בסיכה בגבו וכן תנאי היו ודילמא אמר לאחר ואסכו דליכא
אחר: °שבנגדו חסור על השבועה אחד שבועת העדות ואחד שבועת
הפיקדון ואחד שבועת סוח היה אחד מהן משתק בקונית ומלוה בריבית

הגה"ה

כתב רבי בדין מחרף ין ומסתברא דבשבועה דאורייתא קמייתי אבל ל"ל
דבשבועות דרבנן לא מהפכינן משבנגדו וכן פסק בפ' קמא דבבא
מציעא: מל"ה

כל הני פסולי דרבנן ניחזו ומהפכינן שבועה משבנגדו חס רוצים אבל לא
בשטר דאורייתא כ"ל מעמו ומהפכינן משבנגדו כדפי' בפ' קמא
דבבא מציעא החסוד על השבועה מהימתי מקבלי' לותו ומשיב לבי דין
שאין מבירין אותו ויאמר חסוד אני:
מל"ה

ומפריכי יוני וסותרי שבועי שבנגדו נשבע ונוטל היו שניהם חשודין על
השבועה חורם השבועה למקומה דכדי ר"מ ר' יוסי הוא דתלוקו ולית הלכתא
נמי שבועת ביטוי דאיכא למימר בקונסטה קא שתבע דילמא מקיים
לה לא קתני התיכת חוכל ולא חוכל
ח כלתי ולא אכלתי תני איכא למימ
תנא שבועת סוח וכל דהמי ליה יש
רוצים לומר חס הפשור נזדו חרס
העובר עליו יכיו פטול לשבועה זו
חס עבר על שבועה דחוכל ולא חוכל
וכן דעת רב אלפס ור"ת היה אומר
שהוא פסול והא דקאמר לא קתני לא
בשביל שהיה כשר אלא ה"ק לא קתני
לפי שאין דומה לאחרים כי אין מוכיח במקום אלא אותם שנשבעו שבועה
בשבועין לשקר וכה"ג מיתת בפ"ק דב"ק דרבי חייא תני ל"ג אבות ור' אושעיא
תני כ"ל אבות ומפרש מר מאי טעמא לא תני הכי ואע"ג דלכ"ע כל העבירות
וארבע אבו'ן היו שניס חסולין מ"ל דבא לרב נחמן היכי תנן מ"ל לא ידענא
הלכתא מאי מ"ל לא ידענא תני רב זביד בר חוסציא רבי יוסי חומרי לוקו
אמר רב יוסף בר מניומי עבד רב נחמן עובדא יחלוקו בר' יוסי חזרה שבועה
למקומה להיכן חזרה ואמר רבי אחי רבותינו שבבבל אמרין חזרה שבוע
לסיני ורבותינו שבארץ ישראל אמרין חזרה שבועה למחוייב כה אמר רב
פפא רבותינו שבבבל רב ושמוא דתנן וכן היתומים מן היתומין לא יפרעו אלא
בשבוע והויין כה יתומין מתמן וכו' כדלקמן רבותי' שבא"י רבי אבא קמיה
גבדא דחטף נסכא מחבריה אתא לקמיה דרבי אחי הוה יתיב ר' אבא קמיה
אייתי חד סהדא דמיחטף חטפה מיניה אמר ליה אין חטפי ודידי חטפי אמר
רבי אחי היכי ניזדייניה דייני להאי דינא נימא ליה זיל טל ליה תרי סהדי
ניפטרי אי"כ חד סהדא ליחתבע כיון דאמר דידי חטפי הוה ליה כגוון ר"ל
רבי אבא הוי מחוייב שבועה ואין יכול ליפבע וכל המחוייב שבועה ואין
יכול ליפבע משלם ומכנגדו נוטל בלא שבועה כדמוכח לעיל בפרק שבועת
העדות גבי הכל מודים בעד אחד דרבי אבא ומה שתקנו משבנגדו חסוד על
השבועה שהלה יפבע ויטול ולא מאחרינן כיון שמחוייב ואין יכול ליפבע
הלה בלא שבועה משום חיותים דחסוד תקנו כך שכל אדם רע ינלגל עליו
שבועה ויטול כל אחד לו וקשה למשתע הכא דרב נחמן דעבד עובדא יחלוקו
ליה דרבי אבא דאמר חזרה שבועה למחוייב לה ובפרק חסולל בגמרא
שהלה אחי היום קאמר ליתא חיוחי תיובתיה דרב נחמן דאמר מנה לי בידך
וכו' ומשני כגון שיש עשק שבועה ביניהם וכדרבא דאמ' מנה לי בידך והלה
אומר אין לך בידי אלא חמשין וחמשין איני יודע אאין יכול ליפבע
משלם והייט דרבי אבא ועוד קשה הלכתא דקי"ל הלכתא כרב נחמן
בדיני ועוד למעשה רב ואיהו עבד עובדא יחלוקו ונס ק"ל הלכתא כרב
דרבי אבא דמחוייב שבועה ואין יכול ליפבע משלם דנכנסי מלה בין חכמים
דרבי אבא ליפרע מנכסי יתומים סברת היא שיגבו אלא שבועה אלא מאחרינן חזרה

שבועה

מצוע למתוייב לה ואם אין עכו"ל ליכא עשיר שלא היכא דשיעור הממון תלוי בשבועה כגון שחזר של שבועה שהיה לו ליפטר בשבועה וכיון שאין יכול ליפטר עתה בשבועה אלא מכל כגי המלוה שעיקר הממון תלוי בשבועה ושבועה היכא כי אם תקנת חכמים לתקנת כגי המלוה לא שייך למימר בשבועה זו תורה שבועה לפיכך ויפטרו חלק כגי המלוה היכא יכולין להכחיש ליפטר שביר כגי מלוה ולפטר מהן חלק בפרעון וכיון שיצא שבועה שברשות מהיכן ואותה שבועה היכא יכולין ליצא אי אית לזה דרבי חנינא סיועיהין לשלם ומשום הכי קאמר הגמרא דרב ושמואל פליגי מרבי חנינא ורבי חנינא עליהו ורב נמי מוקי לה כי הך דרבי חנינא ורבי חנינא אומר אין לך בירך עתה יותר מתוך שיעור יכול ליצא משלם וכן בימות המשיח שכר לה כרבי חנינא חלק רבה לעקור דברי רבותינו בגמרא ואמר שכן דרבה להסוסיף עליה ורבי חנינא לית ליה דרב נתן דאמר יתלוקו ומה דאמר לרבותינו שבח"י רבי חנינא לא כגי למיאמר דרבי חנינא סבר כרבי אלא דק"ל דאמר תחוייב שבועה ואין יכול ליצא משלם היכן מצינו למישלח דרבי אלעזר מורה שבועה למחוייב לה ושלם דהי היכא דאפשר לברר דברי אלעזר מורה שבועה לפטור ויפטר דאם כן פליגי ר"מ ורבי יוסי עליה דרבי יוסי סבר מורה שבועה למחוייב לה אלא דרבי יוסי קסיס ליה לתנא שבועה כיון שבא לפטור חבירו ורבי חנינא סבר כוותיה ולא פליגי ר"מ ורבי יוסי עליה דרבי יוסי כג

שמכרו אין עליו עיקר תיובתא דלא אמרינן מוכח אפכי שבועת אמלוה
פרוע במיגו דיכול למימר ואפ קודם שלקח ממנו כבר את לוה כבר כתייב הלוה
המוכר לבני לוה שבועה ואין חדש מוכר שבועה לאחר ואף על גב דלא
מותבינן מדרב ושמואל כל נבעת מבקשי יתומים קיל גופא דרב
ושמואל היא והרמ"ח ז"ל נמי מסתבר כן שכתב כפי נדים שלא מתה
האשה קודם שנשבעת אין נלוקח כלום : וכך °מצינו שהשבועה הבאה ליפרע מבקשי יתומים שאין לו כלום והייכו דרב ושמואל ושבועת דילמא
דלמא רבנן לתקנת היתומין והחמירו בשבועתו יותר מכל הטוענין ומשאם
סב מיישבין לה ולא מוספיכן עלה מכל בכל מי שבא ליפרע מבקשי יתומים
דייקינן הכי ומיהו קבע ק"ל דקל"ד יתומים מן היתומים הוא דאין לחדש שבועה לכניו מכל לאחיו מוריש ולא מוספיכן כלל עלה והדר קאמר מה לי
עלה עקלנו מכח מה לי עלה עקלנו אלא לומר לך אתניתין יורשין מן היורשין
קתני דב ושמואל נמי הוכירו יורשין אין לחדש מוריש שבועה ליורשיו
ומכשיכן לאמר דאין להוסיף אפילו מחמ אלא דמסיק שאין חלוק לפי שנש
הוא יורש משמע דלוקח ואפילו הכי לא לוסיף עלה הוא ושמ"ל דכ"ש הוא
וה"ק כי אלא עקלנו מכח אין נוכח ואלא עקלנו אחי נוכח מן היורשין כ"ש
אלא עקלנו מוכר והאפילו הוא ז"ל לא נבי מיכייב דאין דהיורשין לייכו נוכח
מוב מיורשיהן כ"ש מחדש לכל אבא ליפרע מבקשי יתומים שבועה משם
בני הוא מכיון דאייב לפי שנשבע בתורת היסת ואפילו הכי אין נוכח
משם שבועה בתורת היסת ואפילו הכי אין נוכח מן היורשין ואפילו הכי
אין נוכח מן היורשין ואפילו הכי אין נוכח מן היורשין ואפילו הכי אין נוכח
מן היורשין ואפילו הכי אין נוכח מן היורשין ואפילו הכי אין נוכח מן היורשין
ואפילו הכי אין נוכח מן היורשין

פיסקי הראש

קיצור פיסקי הראש זל ממסכת שבועת

א שבועות שתים האומר משבעת שלא אוכל כבר זה או איסור שלא אוכלנו הוי שבועה כחילו אומר שבועה שלא אוכלנו : ואם אמר איסר כבר זה עלי הוי נדר כחילו אמר קונם כבר זה שלי והמניחים בנדר אחמר קונם כבר זה עלי ואמר על אחר הרי זה כזה דין הרחמנן אכל המתעים בשבועה שאמר שבועה שלא אוכל כבר זה ואמר על אחר זה כזה לרב אלפס מותר בו ולה"ר יוסף הלוי אסור בו אלא שפטור מקרבן אם אכלו :

ב האומר הרי עלי שלא אוכל כבר או קונם שלא איהן לו הוי נדר אלא אם כן אמר קונם אכילת כבר עלי קונם עיני כיוצא :

ג כבר הפסור מן התורה ואסרו יגיעו עיר בנדר אל עליו הנדרי ומיהו אם אמר אחר כך יצא דכר אחר זה כזה לו הוי נדר אל נדר אל דבר שאסור מדרבנן ואחר אחר כך על דבר אחר זה כזה הוי נדר :

ד שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא פטור ואם פירש בפדיוה כל שהוא או אמר שלא אטעים חייב אפילו על כל שהו ועל קונמות חייב בכל שהוא אלקות אכל קרבן לו הוי חייב עד שיהנה כשוה פרוטה :

ה שבועה שאוכל ואכל בפדיוה ידי אכילה שבועה שלא אוכל ואכל עשר פטור : ואם פירש שבועה שלא אוכל עשר ואכל עשר חייב בבזית ובפחות מכזית פטור אכל אסור וכן שבועה שלא אוכל אכל מהן פטור אכל אסור על פחות מכזית :

ו שבועה שלא אוכל ואכל ואתה הוי חייב אלא אחת שלא אוכל ואכל אתה ואכל ואתה חייב : שבועה שלא אוכל ואכל את הטין ואת השעורים ואת הפולין הוי חייב אלא אחת : שלא אוכל את הטין ואת השעורים ואת כ פעמים ואכלן חייב על כל אחת ואחת :

ז שבועה שלא אוכלתי או אפילו שלא אוכלתי יין שמן וכבד ואת לחן הוי חייב שלא אחת היו מונחין לפניו ופרט אותם או שהביאו תביאו לבתות ואמר שבועה שלא אוכלתי יין ושמן וכבד חייב על כל אחת ואחת :

ח שבועה שלא אוכל ואכל מאכלים מרים שחיבם רחויים לאכילה ואתה מצקים שחיבם רחויין לפטור : שבועה שלא אוכל נבלות וטרפות הוי שבועה שלא אוכל שקוצים וכלאים הוי שבועה וכן אם אמר שבועה שלא אוכל תבשיל וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תבשילי ועבשים הוי שבועה :

ט אמר קונם אכלתי לו אם אכלתי היום ואכל נבלות וטרפות אחת לפטרה :

י שבועת ביטוי הוי בין שהבע בעצמו על הדבר לעשותו או לשלא לעשותו בין שהבע לעשותו ע"י אחר בין להנית בין לשעבר בין אוכל ולא אוכל אלא שהוא שהם כו בין שחזרוק נדור ליה ולא חזרוק אלא דבר שהיה בהנה שהבע שלא לקיים האמור בשבועה שהבע שלא ליתן צדקה לעני או שלא לשבב בסוכה או שאמר ישבית סוכה עלי בשבועה לא הוי שבועה : אמר בלשון נדר בשבועה ישבית סוכה עלי אסורה הוי נדר :

יא אמר שבועה שלא יהיה לו אלא אם אין הוי שבועת שוא ומלקין אותו ואין מיד : שבועה שלא אין יום או יומים הוי שבועת בטוי :

יב שבועה שורק עלוני צרור ליה או שלא זרק חייב :

יג שהבע על דבר שאכל חיבה שהבע עליו וכן אם אמר על דבר יאכל עלי בשבועה אם לא אמר עלוני כך ונמצא שלא אמר כך נם שבועה ואותר לאכלו :

יד נמר בלבו לישבע או לידור על דבר חיבו נדר ולא שבועה עד שיוציאנו בשפתיו : ואם נמר בלבו לומר את חטין ואמר את שעורין שותר בשניהם : אכל נמר בלבו לומר את חטין ואמר את שתם חיבו אסור אלא בשת חטים :

טו שבועה לבטל האמור ולא ביטל : לקיימה ולא קיים פטור : שבועה להרע לאחרים ולא הרע פטור : להטיב לאחרים ולא הטיב חייב : שבועה שלא אוכל כבר או חייב : שבועה שלא אוכלנה ואכלה חיבו חייב אלא אחת : שלא אוכלנה שלא אוכל כבר או ואכלה חייב שתים :

טז שבועה שלא אוכל כבר או חייב ע"כ כל כוית וכזית ממנה שלא אוכלנה חיבו חייב עד שיאכל כולה שבועה שאוכל כבר זה חייב לאכל כלה ואם בערך מלקתה חייב לאכל הכזית ואקנת' נמי בשמע ויוצא ידי שבועה שבועה שאוכלנה ובערך מלקתה אין אכילת השאר מוציאתו מידי שבועה הילכך חיבו חייב לאכל השאר : אמר שבועה שלא אוכל כבר או שבועה שלא אוכל אותה ונשאל על הראשונה השניה אלא :

יז נשבע שלא לאכל כבר או ואכלו אפילו כלו נשאל עליו ונפטר אפילו בפתוחו על העמוד ללקות כל זמן שלא לקה נשאל עליו : לקה אין רץ חיבו יכול עוד לשאל :

יח כל שבועה שנשבע על תנאי כגון שתלה אכילת כבר זה באכילת כבר אחר לרב"י השבועה תלה עליו כשעת מעשה הראשון בין אוכל האיסור תחלה בין אוכל התנאי תחלה ומשום הכי בעינן שיהא זכור לשבועתו בשעת מעשה הראשון ולר"י הכל תלוי בשעת אכילת התנאי לחו בעינן שיהא זכור או אפילו אם אכלה באחרונה לפי' אמר שבועה שלא אוכל כבר זה אם אוכל זו ואכל האחרונה פי' התנאי בשוגג והשני פירש על איסור במויד ושניהם בשוגג חיב שניהם בשוגג פטור שניהם במויד אי זה שאכל תחלה חייב אמר לא אוכל זו אם אוכל זו ואכל זו כזדון עצמה ובשגגת חברתה זו כזדון עצמה ובשגגת חברתה פטור זו בשגגת עצמה וכזדון חברתה זו בשגגת עצמה וכזדון חברתה חייב שתיהן בשוגג פטור שתיהם במויד חיב על שתיהן :

יט שבועה שלא אכלתי ושלא אכלתי ואכל חייב על שתיהן : שבועה שלא אוכל תבשיל ואכל עשר ואכל עשר חיבו חייב שלא אוכל תלתים שבועה שלא אוכל תלתים וענבים ואכלן חייב שתים :

שבועה שלא אוכל עשר שבועה שלא אוכל תבשיל ואכל עשר חייב שתים :

כ שבועת שוא חייב על זדונה מלקות ועל שגגתה פטור ושבועת שוא הוי אי שבועה לבטל את המצוה או שאסר כל פירות שבעולם עליו שאי אפשר לו לוולתם :

כא הנשבע על דבר אחד חיבו יכול לומר דעתי היתה כך אלא אבן הולכין אחר לשון בני אדם : הנשבע על דבר אחד אלא ואחר לו לשלם :

כב נדר על דעת רבים לא הוי בפחות משלשה :

כג תרומת שמטלין הקפל אין להם דין נדרים ונדרי אלא פתח ואחרם ושלא מכם אלא אין עצמן מכדין ואסרוסין ומתירין :

כד שבועה שאוכל כבר זו שבועה שלא אוכלנה הרחמנה שבועת בטוי והשניה שבועת שוא ושבועה עליה שלא יאכלנה עובר על שתיהן ואם יאכלנה אין חיבו עובר אלא על שבועת שוא : הילכך מוטב שיאכלנה: שבועה שלא אוכל כבר זו שבועה שאוכלנה לא יאכלנה כדי שלא יעבור אלא על שבועת שוא ואם יאכלנה יעבור על שתיהן :

כה אסור לישבע אפילו על האחת כגון שתים שהן שתים :

כו שבועה שלא אוכל מכה שהם אסור לאכול מנה בלילי פסח שבועה שלא אוכל מנה בלילי הפסח לוקה ואוכל שהיא שבועת שוא :

כז שבועת בטוי ושבועת שוא מותרין באנשים ובנשים בקרובים וברחוקין בזמי בית דין ושלא בפני בית דין ואפילו מפי אחרים שאם אמר לו אחד אמי משביעך שלא תאכל כבר זו ושמע אחר הוי כאילו נשבע עליו אכל לא עשה אחר ואמר לא אכילנה לא הוי שבועה :

פרק שבועת העדות

א שבועת העדות שנשבע שאינו יודע לו עדות ואוח יודע חיבו ניהב אלא באנשים רחוקים הבאים להעיד בין שאמר שבועה שאיני יודע לך עדות או אמר אי אני משביעכם שתבואו ותעידוני ואמרו אין אנו יודעין לך עדות חייבין ואוח שכפרו בפני בית דין :

ב אמר פסולה להעיד ולדון : פסק ר"ת שהנשבע יכול למנות שלים לשטוח בשבילו : ולרב אלפס ז"ל יכול ואפילו אמר אם יש לה דין חיבו כבודה לבוא בפני בית דין חיבה עושה שלים אלא משבחין לה סופרי הדיינין וטוענת בפני הם וכן עושין לתלמיד חכם שיש לו דין עם עם הארץ ונגחי הוא לבוא ולדון עמו :

ג כריך הדין שלא לדבר לאחר תבעלי דיינין יותר מלחברו ושלא לנעיר בו ושלא לומר לו קבל דבריך וכשאר דבר כיוצא בזה : כריך לדון כל הדרם לכף זכות :

ד דיין שבא לפני תלמיד חכם לדין כריך להקדימו לדון אף אם היו לפניו דינין אחרים תחלה ואם הדין תלוי בסוגיא דדייני כריך להסוחו לזכות התלמיד חכם :

ה דיין בשעת אמת ומתן יכול להוסיף בעלי הדין וכלבד שלא יהא אחד עומד ואחד יושב אבל בשעת גמר דין אוח שום אים פלוני זכאי אים פלוני חייב כריך שיהא דיין כישיבה ובעלי דינין בעמידה והעדים כריך שיעידו בעמידה : ואיכו אם ישבו לא נפסל הדין בכך ותלמיד חכם יכול להעיד

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0121
DFG

ד מלכים ב׳ ח

ויאמר אליו אלישע לך עלה לקראת האיש ואמר לו השלום לך השלום לאדוניך השלום לנער ויאמר אל אלישע ויאמר אלישע אל גחזי נערו הנה ענה את מרכבתו ויעל לקראתו ויבא ויעמד לפני אדוניו ויאמר אליו גחזי מאין בא אלישע ויאמר לא הלך עבדך אנה ואנה ויאמר אליו גחזי הלכתי עמך לא הלך איש מעל מרכבתו לקראתי ויקח את המשנה ויאמר לא לקחתי ויאמר אליו הלא לבי הלך כאשר הפך איש מעל מרכבתו לקראתך

ה טענו ואמר על אחד אמר לין שבועת מתני והלה כופר חייב לף על פי שאינו טוענו כריש :

ו הילכתא שבועת שומרים היכא אלא על כפירת שתי כסף :

ז טענו חטים ושעורין והודה לו באחת מהן חייב טענו חטים והודה לו בשעורים פטור לף מדתי שעורים : טענו חטים וקדם והודה לו בשעורים קודם שהספיק זה לתובעו גם בשעורים ואחר כך תבעם אם יכלה לדיין שעורים ומיקר להדיוט קודם שיגמור זה טענתו כדי שלא יהא מודה מקצת חובת ומוסיף ואין אומר מקצת פטור :

ח מנה לי בידך ואחר לו אין לך בידי כלום פטור משבועה דאורייתא וחייב בשבועה דרבנן אלא אם כן מודה מקצת : מנה לאחד בידך לף על פי שמודה מקצת פטור מן שבועה דאורייתא וחייב בשבועה דרבנן מנה לי בידך ואחר לו מן למי אמר לו תחזיר לי נתתיו לך פטור משבועה דאורייתא מאי לו אין לך בידי מעולם סומכוס בפרן וחייב לשלם אמר שתם אין לך בידי יכול לפרש דבריו ולומר דבוני לומר כי פרעתי לך :

ט שבועה דאורייתא שספקה הנתבע על התובע שיטבע ויטול ולא נשה התובע הדין עמו ובריך הנתבע ליטבע או לשלם לכל שבועה מדרבנן שספקה הנתבע שיטבע ויטול ולא נשה התובע ליטבע פטור הנתבע אלא שבועה : ועוד מיכא בינייהו דשבועה דאורייתא אם הנתבע חשוד על השבועה שבנגדו כשבע וגובל ובדרבנן אם הוא חשוד פטור: ועוד מיכא בינייהו דשבועה דאורייתא אי אפשר לבעלי דינין שלא יתפרדו זה מזה ואם נפרדין ליה ואמרין ליה שלם ואנן נפרעין לך ושבקין ליה : ועוד מיכא בינייהו דשבועה דאורייתא כשבי תנקוטי אפשר דבדרבנן לא בעי אבל כל הנשבעין ונוטלין דפרק כל הנשבעין כשבי תנקוטי אפשר :

י מי שחייבוהו שבועה דאורייתא ונתן זה פרוע הוא צריך ליטבע בעל דאורייתא שהיו פרוע ואינו יכול להשבע על שבנגדו ואם תלמי אבס הוא המוציא אין צריך ליטבע ואבל אקוסי לא מצרכין ליה כיון : ואם תפס מבל לווה לא מפקינן מיניה ואם הוא רוצה ליטבע כדי לגבות אין שומעין לו:

יא מנה לי בידך אמר לו אין אמר לו אל תתבוש לי אלא כעדים אם הוא קבל תנאי זה ואמר אמר חייב אבל אם לא קבל תנאי אלו נאמן והני מילי שאמר לו כן אלא בשעת הלוואה אבל אם אמר לו כן בשעת הלוואה אפילו לא קבל תנאי בהדיא אלא שתק וקבל המעות שתיקתו הויא קבלה אבל נתחייב חדש לחבירו בבית דין והתרה בו אל תפרע לי אלא בעדים אפילו אם אמר מיני מקבל עלי תנאי זה אין שומעין לו וצריך לפרעו בעדי :

יב אמר לו ליטרח אל והב ים לי בידך אין לך בידי אלא ליטרח אל כסף פטור משבועה דאורייתא : דינר זהב ים לי בידך אין לך בידי אלא דינר של כסף או פונדיון או פרוטה חייב : כור תבואה ים לי בידך אין לך בידי אלא חני כור קטנית פטור : כור פירות ים לי בידך אין לך בידי אלא חני כור קטנית חייב : טענו כדי יין והודה לו בקנקנים חייב שבועה דאורייתא : טענו כלים והודה לו בכלים יכפר לו בקרקעות : הודה בקרקעות וכפר בכלים פטור משבועה דאורייתא : כפר בקרקעות והודה במקצת כלים חייב שבועה אף על הקרקעות :

יג המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפרעו בעדים ואם אמר לו אל תפרעני אלא בעדים צריך לפרעו בעדים : ואם אמר לו פרעתיך אלא בעדים יגבה המלוה חובו ואפילו שבועה אין צריך: ואם אמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים אינו נאמן :

יד אמר לו אל תפרעני אלא בפני לחודן ופשעו והניח עדים אחרים שפרעו בפניהם צריך אלמא אף אינו נאמן ולריבוי תנינהו נאמן : ואם אמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים אינו נאמן :

טו מי שאמר לחבירו אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ופרעו אפילו בינו לבינו וזה מודה לו אלא שאומר שקבלם בינו לבינם בתורת פקדון על מיבואו פלוני ופלוני שייחד להם ובתוך כך נתנסו כולו ותובעו שיחזור ויפרענו פטור :

טז הקיש דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דאמר ליה לא היו דברים מעולם אלא כעדים אלמא לו ופרעו חייב לשלם : אבל אם לא בעו עדים ושתק אלמא לא לויתי ושוב אמר פרעתי נאמן :

יז הקיש דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דפתיך מ"ל פרעתיך בפני פלוני ופלוני אתו פלוני ופלוני ואמרו לא היו דברים מעולם וזה חוזר ואומר פרעתיך או בפניהם או בפני אחרי לא בעי אמרי בסתם ונאמן :

יח אין צריך אלא לומר כמה פרעו והיכן פרעו : אבל אם אמר לו פרעתיך כדבר פלוני וכאומו היה כך ועדים מכחישים אותו נשבע הוסחו בפרן וחייב לשלם :

יט אבוה דאמר לחבריה הב לי מאה זוזי דאסיקנא בך והא שטרא מ"ל פרעתיך ואמר אין ודאי נתתם לי אבל קבלתים בשביל מלוה על פה שהיה לי עליך אבל אחר אמר לו אין נתן בעדים נאמן והשטר קיים ואוכין בו אם נתנם לו בעדים אפילו אינם יודעין אם כתורת פקדון נתן לו או בתורת מתנה אינו נאמן ולא מגבינן ביה ולא מיקרע קרעינן ליה :

כ לוה שאמר למלוה תהא נאמן עלי לומר לא נפרעתי והניח עדים שפרעו סוב אינו נאמן אבל אם אמר תהא נאמן עלי כשני עדים נאמן אפילו אם הניח זה שלשה עדים ואפילו אם העדים מעידים על שתי פרעונות אינו יכול להוציא מידו ודוקא שמעידים פרעו אבל אם אמרו בפנינו הודה לו שפרעו כזה לא מחמינו יותר מן העדים : ואם אמר תהא נאמן עלי כשלשה והניח ארבעה עדים שפרעו סוב אינו נאמן :

כא אין נשבעין שבועה דאורייתא על טענת חרש שוטה וקטן לא אלא מודים מקצת או שיש לו עד אחד ולא אלא שבועת שומרים : אבל שבועת היסת וכל כופר הכל או שבוע שותפין וחרשין נשבעין על טענת ואינם יכולין להשבע עליו שאינו בר שבוע והוא שהגיע לכלל פעוטו והתובע הקטן אינו יכול להשביעו אלא אם הוא דבר שיש לו בו הנאה כגון מצה ומתן אם הוא מוכר חייב לפרוע ואם אינו מוכר ימתין עד שיגדל ויתבענו ואם הוא דבר שאין לו בו הנאה כגון חבלות אפילו אם הוא מודה פטור :

כב הנח ליפרע מנכסי יתומים אינו נפרע אלא מן הזיבורית ובשבועה אם הם גדולים :

כג אמר לחבירו בריא לי אמנם לאחר בידך והודה לו באחר חייב שבועה דאורייתא לא טענו בריא אלא שאל פטור משבועה דאורייתא :

כד אין נשבעין שבועה דאורייתא על העבדים שטרו וקרקעות ולא על שמוכר לקרקע אפילו אם עומד ליקנן כגון שטענו עבד גזנים טענות והודה בחצה אבל על ידי גלגול נשבעין עליהם ושבועה דרבנן נשבעין עליהם אפילו אלא אין בהם תגלומי אבל לא חיוב שבועת שומרין ולא חיוב תגלומין שלהם אפילו אם פשעו בהן ונאבדו פטורין מלשלם לא אמר אומר חבם או אם שכר ושוחל :

כה אין חיוב שבועה דאורייתא אלא בטוענין דבר שבמדה ובמשקל ובמנין ויורה לו דבר שבמדה ובמשקל ובמנין הילכך טענו בית זה מלא פירות מסרתי לך וזה הסיב מה שהחת אתה ניטל פטור :

כו זה טענו עד היכן וזה הסיבו עד החלון חייב טענו מגורה גדולה וזה הודה לו בקטנה פטור : טענו מגורה של עשר ליטרות וזה הודה לו בכל חמשה ליטרות חייב :

כז המלוה את חבירו על המשכון ואבד ואמר לו שלא הלויתיך ונקל היה שזה הסיב שלא הלויתני עליו ושלא היה שזה פטור : הסיבו שלא הלויתני עליו ושלשה לינדין היה שזה צריך שישבע שכך היה שזה אחר שישבע המלוה תשלם שאבד לו : אמר המלוה שלא הלויתני עליו ואתים היה שזה ואומר השלא וכגון שאבד בפשיעה והמלוה הסיבו שלא הלויתיך עליו ושלא היה שזה פטור : הסיבו לינדין היה שזה חייב ואם אמר לו יודע אני שהיה שזה יותר ממה שהלויתיך עליו ואיני יודע כמה חייב לשלם אלא שמעתי שהיה אי שם טל ממנו מה שאין לו ליטול :

כח אמר לו כך וכך פירות הפקדתי אצלך והלה אומר פירות הפקדת אצלי ואיני יודע כמה אם לפי טענת המפקיד היו שוין יתר ממה שהודה והנפקד אומר יודע אני שהיו שוין פרוטה ואיני יודע כמה יותר חייב לשלם אבל אם הודה לו פירות שהיו פרוטה פטור :

כט המלוה על המשכון שומר חנם והני מילי שתמת אבל פירם אפילו לא אמר שאם יפסיד המשכון יפסיד כל החוב שלא אמר אלא על מי שאינו שוה כנגד כל החוב קבלתיו אפילו אם הלוה על קתא דמנלא אלא זוזי וחבדה הפסיד כל החוב או הלוה על שתי קתות אלף זוז וחבר הפסיד חמש מאות זוזים ואם הלוה לו על קתא עם משכון אחר חבר המשכון לא הפסיד מן החוב שלא כדי שיוי המשכון חבר הקתא הפסיד הכל : ואפילו שומר חנם בשעת הפקדון היינו דוקא בשם שהשכון יתר על החוב אבל כנגד החוב הוא שומר שכר אפילו הילכך לא שנא משכנו ולא שנא הלוהו פירות שומר שכר הוא כנגד חובו : חבר המשכון או נגנב והיה כנגד החוב אין הלוה עליו כלום ולא למלוה שיאמר משכונו בחובו ואם החוב יותר על המשכון הלוה נותן למלוה היתרון ואם חבר בחנם נשבע עליו כדין שבועת השומרים ונוטל כל חובו :

פרק אלו הנשבעין

א כל הנשבעין שבועה דאורייתא נשבעין ואינן נוטלין ואלו נשבעין ונוטלין שכיר שאומר לא נפרעתי וכעל הבית אומר פרעתיו נשבע

שכיר

שכיר כעין שבועה לתוריתא בקישטת תפין ונוטל ואין מהפכין לותה ולוקח
משכר בערים ותבעו בומנו לכל מה שיש עדים לו שתבעו תחר ומנו בעל
הבית נשבע ונפטר : ולוקח כשחלוקין על הערעון לכל מה שלוקין על
הקניה שכיר לומר שתים קבלת לי ובעל הבית לומר לית קבלתי אלא
אחת ישבע בעל הבית ויפטר ואפילו כופר הכל שלומר פרעתיו לך :

ב המפקיד אצל חבירו בשטר נאמן לומר החזרתי לך בשבועה :

ג חבירין שנו ליפטר משבועה הילכך מי שלומר לחבירו שותפי פייתי
וחלקנו והחניתי עמך קודם חלוקה להשביעך הוה מודה לו
בשותפות ולומר שלא עכב משלו מה שאין עדים בשותפות פטור נמנו ולא
נשתתפתי עמך מעולם :

ד המלוה לחבירו על המשכון שנאמין לטענו עד כדי דמיו כמנו
דלקוח הוא בידו לא שקיל בלא שבועה תמורה :

ה נגזל נשבע כעין שבועה לתוריתא ונוטל כגון שבאו עדים שמשכנו
ואין יודעין מה כגון שהטמינו תחת כנפיו וזה טוענו שמשכנו כלים
או שראו עדים מקנת הכלים וזה טוענו יותר וזה כופר נתן לו נשבע הוא
ונוטל על כל מה שזיפיר ביסיו לו שפיים כאלו ואפילו שמוד שלו הוא
כשומר נשבעין נשבון בעל הבית שמא רצו שמשכנו ובעל הבית לא היה
שם מבל שבירו ולקטו אין יכולין ליפטר בשבילו : מבל מה לא ראו עדים
שום לבר תחת כנפיו אפילו שמעו שאמר שהיה דוגה למשכנו אינו נשבע
ונוטל : ראוהו שהטמין כלים תחת כנפיו ויצא מבית פלוני ואמר לקוחין
הן בידי ובעל הבית אומר שאולין הן אם היה לבדים שאינם עשוין להשאיל
ולהשכיר נאמן במה שאומר לקוחין הן בידי אם לא שהטמינן ויצא ובעל
הבית אינו עשוי למכור כליו ואין דרך להטמין כלים אלו והוא אדם שאינו
דוגה להולוך כליו בגלוי וזה אומר שאולין הן אם היה לקוחין ואם חסר אחד
מאלו הבדלין שהוציאן בגלוי או שבעל הבית עשוי למכור כליו או שדרכן
להטמין או שהיה דוגה להולוך כליו בגלוי או שבעל הבית טוען שנגנבו נאמן
סיוטא : ואם יש עדים שנתנו לידו בתורת שאלה ורצו אותן עתה בידו אפילו
יש בו כל הבדלים לטיבותא אינו נאמן ובדברים העשויין להשאיל ולהשכיר
אינו נאמן אפילו בשעל הבית העשוי למכור את כליו וכלים שדרכן להטמין
והוא דוגה להוציא כליו בגלוי ואפילו הוציאן בגלוי וכגון שיש עדים שהיו
שלו ורצו אותן עתה בידו וטוענן שהשאילם לו אבל אם אין לו עדים שהיו
שלו או לא ראו אותם עתה בידו אפילו יש לו עדים ורצו וטוענן שנגנבו נאמן
סיוטא : והא דתניא בהאמן דוקא כשנטלן בפני בעל הבית ויצא אבל ראוהו
עדים שנטל מרשות מבירו שלא בפניו אינו נאמן אפילו הוציאן בגלוי ובעל
הבית עשוי למכור כליו שלא אם נטלן בפני שני עדים צריך להזהירן ובפני
עד אחד יפטר ואם מודים שנטלן שלא שלומר חייב לי כלך צריך
להזהירם ודברים העשויין להשאיל ולהשכיר תלוי ברוחות סדיינין בהכרת
ביום את דעתו שדרך להשאילו כלים כאלו ולפי המנהג וכל שפרי׳ אם בבבל
דברים העשויין להשאיל ולהשכיר :

ו נאבל נשבע ונוטל כגון שיש עדים שנכנס לתוך ביתו שלא ויצא חנוני
ואין יום הוכחה שום אבל בו כגון שיש לו בהיכה כנגדו וכן אפילו ידוע
ואין אחר עמו או נוטל בלא שבועה :

ז אזוד על השבועה ונתחייב שבועה ליפטר שכנגדו נשבע ונוטל בין
סהוא אזוד על שבועת העדות או שבוע׳ הפקדון או שבוע׳ כיטוי או
שבועת שוא וכן מי שעובר על אחד מל קהל פסול לשבועה: היה הנתבע ונס
התובע שניהם תשובין יחלוקו וכעלמא במחויב שבועה ואינו יכול ליפטע
קיימא לן דיפלג כגון אנא לי בידך ואמר לו חמשים אני יודע וחמשים אינו
יודע או שהבי׳ עד אחד שאתה תפין מידו ואמר כן חטפתי וכלי חטפתי יפלג:

ח חנוני שאמר בתוך כפנקסי שאתה חייב לי כך אינו נאמן ליטול
בשבועה אבל אם אמר בעל הבית לחנוני תן לפועלי בפלג מעות
ואזל אומר נתתי והן אומרים לא נטלו שניהן נשבעין ונוטלין מבעל הבית
ופועלים נדיכים ליפטע לפני החנוני והחנוני לפניהם :

ט שתי כתי עדים המכחישות זו את זו אין לאחד מהן כלום ואחד מהן זו
יכולין להבטרף לעדו׳ אחת אבל בל בת ובת יבולה להעיד על עדות
לחברת הילכך שני מלוין ושני לוין ושני שטרות שבל אחד מהלו מהתות
מחומין על שטר אחד מניהם בשרים :

י מלוה ולוה ושני שטרות שהלו בהתות מחומין בהם אחד של מאה
ואחד של מאתים אם הוציאן באחד יגבו לו בקטן ושורפין הגדול ;
ואם הוא בקף יוציא הגדול לגבו ובפני בית דין לאחר יוציא השני ויגבה בו
ומיהו זה יכביעו שמין עליו שטר אחר שאתה בו בת אלא מלותם שתי בתות
לוה אחד ושני מלוין בבל אחד מאתם על שטר ואחד מהלו בהתות שניהם
נשבעין ונוטלין שני לוין ומלוה אחד אם הוציא שניהם באחד יפטע בל אחד
ויפטר ואם הוציאן זה אחר זה מגבין לו שניהן :

יא אמר לחביבי תן לי בדינר פירות ונתן לו ואמר לו תן לי את הדינר
אמר לו נתתיו לך אם הביאו מונחים לפניהם ישבע בעל הבי׳ ויפטר
ואם הפסילן בקופתו לאחורי יפטר בלא שבועה : נתן לו הדינר ואמר לו
תן לי פירות ולא נתתיה לך ישבע החנוני ויפטר :

יב הפונם שטרו אינו נפרע בלא שבועה וכן עד אחד מעיד שאינו
פרוע וכן מנכסים שיעבדיה והנפרעת בתיבתה בלא נפני בעלה
אין נפרעת בלא שבועה ואם אחו יורשיהם נשבעין שבועת יורשין סהיא
שבועה בלא דוה לנו בשעת מותו ובלא אמר לנו קודם לבן שטרו זה פרוע
ובלא מצאנו שובר שהוא פרוע ונוטלין :

יג מלוה שנא ליפרע מנכסי יתומים אינו נפרע בלא שבועה ואם אחו
קודם שנשבע אין יורשין נוטלין בשבועת יורשין לא שנא בניהם
או שאינו יורשין לא שנא בניהם ליפרע מיורשי הלוה ולא שנא בניהם ליפרע
מערב שנתן הלוה בשעת מותו דאמר אין אדם מודיע שבועה לבניו : ומיהו היינו
דאין כרבי שעור דאמר נשבעין שבועת יורשין ונוטלין הדין דין : הילכך בית
דין או מפטרופא של יתומים אין להם לקרוע השטר אולי ימצא דיין שיודין
להם כרבי שעור : ואם אחו את המלוה ואחר כך אחו הלוה אין נשבעין יורשי
המלוה שבועת יורשין ונוטלין אם אומרין יורשי הלוה אמר לנו אבינו שפרע
אבל אם אומרים אמר לנו אבינו שלא לוה או נוטלין בלא שבועה :

יד לוקח שלקח שטר חוב ואחו הלוה אם אחר שלקחו אחו נשבע שלא
אמר לו מוכר ושמעינו יודע שפטר זה פרוע ונתבה והוא שאחו המוכר
אבל בחייו אינו נדיכי׳ ואם קודם שלקחו אחו אינו נוהה לפי׳ בשבועה:

טו המחזיר על השבועה שבא ליפרע מנכסי יתומים מפסיד בין שאינו
יכול ליפטע :

יו יתומים שהיה להם ליפטע שבועת היורשין ואחו יורשיהם נשבעים
שבועת יורשים ונוטלין :

יז שלו נשבעים בטענת אמת : מי שאומר אני שבור שלתה תופס
מפלי : שותף למבירו ואחרים לבעל הבית : והמתעבב לבעל הבית
בשלו ואפשר שנושלת ונותנת בבית : ואחד מן האחין שנושל ונותן נכנסים
חלקו השותפין וכן האחי׳ שבחלקו זה אזה לגמרי אין משביעין אותן בטענ׳
אמת שלא מחרימין כותם על מי שגזל שום דבר מלותו שותפות או מלותו
עסק ואם השובע אומר עדיין לא חלקנו והנתבע אומר כבר חלקנו אין
משביעין אותו בטענת אמת :

יח הילכתא מגלגלין שבועה דרבנן ואפילו אם לא תבעו רשבע
שגלגלו בית דין מגלגלין לו אפילו שבועה דרבנן : אין מגלגלין
אלא בשנתבע טוען ודאי ונתחייב שבועה אבל על אמת של תובע מגלגלין
ליפטע ובלבד שיהא דבר שהוא טוען אמת :

יט מי שנתחייב שבועה ורצה שמגלגלין עליו ורצה לפרוע חצי שבוע
רשמואל כדי שלא יגלגלו עליו צריך לפרוע הבל או ישבע על הבל
ויפטר אפילו מתביעה רשמואל אף על פי שבבר יצא מבית דין שחייבוהו
לפרוע או ליפטע ובשגלגלו עליו רצה לפרוע תביעה רשמואל נשבע על הבל
ונפטר :

הדרן עלך כל הנשבעין וסליקא לה מסכת שבועות

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0124
DFG

משניות ממסכת מכות ומסכת שבועות
עם פירוש הרמבם זל

העדים נעשים זוממין מעידין אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה או בן חלוצ ה אין אומרין יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה ארבעים מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב לגלות אין אומרים יגלה זה תחתיו אלא לוקה ארבעי: מעידין אנו באיש פלוני שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובת והלא ביקהיו זבין למחר סופו ליתן לה כתובתה אומרין כמה אדם רוצה ליתן בכתובת שלזו שאם נתאלמנ אונתגרשה ואם מתה יירשנה בעלה:

מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו אלף זוז על מנת ליתנו לו מכאן ועד שלשים יום והוא אומר מכאן ועד עשר שנים אומרים כמה אדם רוצה ליתן ויהיו בידו אלף זוז בין נותנן מכאן ועד שלשים יום בין נותנן מכאן ועד עשר שנים: מעידין אנו באיש פלוני שחייב לחבירו מאתים זוז ונמצאו זוממין לוקין ומשלמין שלא השם המביאו לידי מכו מביאו לידי תשלומין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים כל המשלם אינו לוקה:

המשלם מפורש בכל המשלם תימה לוקה ולמה תאמרו כל הלוקה תינו משלם יתבאר לך העקר הקבוע תחלה כי כשיעיד אדם אחד שהוא חייב מלקות מכר ואחר כך יעיד עליו שני עדים שמין מכר ההוא משלם ונלקה וכשיעידו עדים זוממין בשוכל בתורה כאלו שנתחייב מיתות והלכה כאחרונים:

מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב מלקות ארבעים ונמצאו זוממין לוקין שמנים משו לא תענה ברעך עד שקר ומשום ועשיתם לו כאשר זמם דברי רבי מאיר וחכמי אומרי אין לוקין אלא ארבעים: משלשין בממון ואין משלשין בסכורת כיצד העידוהו שהוא חייב לחבירו מאתים זוז ונמצאו זוממין משלשין ביניהם אבל אם העידוהו שהוא חייב מלקות ארבעים ונמצאו זוממין כל אחד ואחד לוקה ארבעים:

אין העדים נעשים זוממין עד שיזומו את עצמן כיצד אמרו מעידין אנו באיש פלוני שהרג את הנפש אמרו להן היאך אתם מעידין שהרי נהרג זה או ההורג היה עמנו אותו היום בסקום פלוני אין אלו זוממין אבל אמרו להם היאך אתם מעידין שהרי אתם הייתם עמנו אותו היום במקום פלוני הרי אלו זוממין ונהרגין על פיהם:

באו אחרים והזימום באו אחרים והזימום אפי מאה כולם יהרגו רבי יהודה אומר אי סטסית היא זו ואינו נהרג אלא בתהראשונה בלבד:

ואפילו כולן חלוקין בדבר זה ואחר זה ויעידו כולם עדות אחת ואפי׳ עדים מומרין ומזומנין את כולם יהרגו על פי שנים החלו ר׳ יהודה אומר כאילו הוא תמה מזה מסתיים היה זה נוהג מן מסתים והוא נכנע שכופפים בו כעין תבלת ונקרא בערבי נל״ג פירוש זה אמר כאילו עדות אלה המזומנין יורה על נכנעי כל מה שנכנע כה יכתוב כמו שזה אומר שכל מי שיעיד לותו עדות יהרג ואין נהרגין אלא על פי שומעין מפיהן שנאין אומר כן ואין כאלו כך יהודה לפי שאילו נתברר עדות העדי׳ השניי׳ ולא היו׳ אלו עדי׳ מזומנין היה נהרג נאותן עם העדים הראשוני שהזמינו ומפני כן אילו כאילו עדי׳ ומזומנין קטת ואומרים יהרג נאותן וקטת ואומרי׳ ואילו כאילו העדי׳ הראשוני׳ ועל זה תקים:

אין העדים זוממין נהרגין עד שיגמור הדין שהרי רצדוקין אומרים עד שיהרג שנאמר נפש תחת נפש אמרו להם חכמים והלא כבר נאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו והרי אחיו קיים ואם כן למה נאמר נפש תחת נפש יכול משעה שקבלו עדותן יהרגו ת״ל נפש תחת נפש הא אינן נהרגין עד שיגמור הדין:

כשנהרג אותו שהעידו עליו ולאחר מיתתו הזמו העדים לא יהרגו כמו שנאמר כאשר זמם לעשות לאחיו ועדיין אחיו קיים מכל המכמים מעיניים שהרי הסמיכו עליו:

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת אם מתקיימת העדות בשנים למה פרט הכתוב בשלשה אלא להקיש שלשה לשנים מה שלשה מזימין את השנים אף השנים יזומו את השלש ומניין אפילו מאה ת״ל עדים ר׳ שמעון אומר מה שנים אינן נהרגין עד שיהיו שניהם זוממין אף שלשה אינן נהרגין עד שיהיו שלשתן זוממין ומניין אפילו מאה ת״ל עדים רבי עקיבא אומר לא בא השלישי אלא להחמיר עליו ולעשות דינו כיוצא באלו ואם כן ענש הכתוב לנטפל לעוברי עבירה כעוברי עבירה על אחת כמה וכמה ישלם שכר לנטפל לעושי מצוה כעושי מצוה:

דברי רבי עקיבא פירושו כי העדות הוא מתקיימת בשנים וכשנולה עליהם שליש יהרג עמהם אם הזמו בשעתן ואילו הוא לא נהרג ולא נתקייב מיתה אלא על שנטפל לעוברי עבירה ודברי רבי עקיב׳ ור׳ שמעון קיימין ואין עליהם חולק ואינו כל אחד מהם ענין בפני עצמו על סיומו כי לא ולכאר סיוע ל׳ אחד מהם בתוך כדי דבור חברו ויהיה הכל עדות אחת וכאילו כלם העידו עדות אחת:

שה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה מניין אפילו מאה ת״ל עדים אמר רבי יוסי בר״א בדיני נפשות אבל בדיני ממונות תתקיים העדות בשאר רבי אומר אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בזמן שהתרו בהן אבל בזמן שלא התרו בהן מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש:

ענין לדברי ר׳ כשיהא קרוב ולא בא להעיד על האיש ההוא אבל בא להעיד על אחר שיעשה או יודע לו סם קיומו ולאחר מה שהרג תתקיים העדו׳ בשנים כשנים מכלל הרואים ולא נשנית להסמיך והלכה כדברי:

היו שנים רואין אותו מחלון זה ושנים רואין אותו מחלון זה ואחד מתרה בו באמצע בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו הרי אלו עדות אחת ואם לאו הרי אלו שתי עדיות לפיכך אם נמצאת אחת מהן זוממת הוא והן נהרגין והשניי׳

פטורה רבי יוסי אומר לעולם אין נהרגין עד שיהו פי שני עדין פתרין בו שנאמר על פי שנים עדים דבר אחר על פי שנים עדים שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן:

זה שהתרים בו כשהרה העדים יעטרף עמהם ואם לא רצה לומר לו יעטרף ולפיכך כשיהיה זה המתרה רוצה שני העדים שבאחלון זה ושני העדי׳ שבאחלון אחר וכאן כן הם כלם רואים את המתרה הרי זה מעטרפין ויחזור הכל עלו׳ אחת ואין הלכה כרבי יוסי ואמרו אלא תהא סנהדרין שומע׳ מפי התורגמן אלא דבר ברור ואלו לסמוך עליו:

מי שנגפר דינו וברח ובא לפני אותו ב״ד אין פותרים את דינו כל מקו׳ שיעמדו שני ויאמרו מעידים אנו באיש פלוני שנגמר דינו בב״ד של פלו ופלו ופלו עדיו הרי זה יהרג סנהדרין נוהג׳ בארץ ובחוצה לארץ סנהדרין ההורגת אחד בשבוע נקראת חובלנית רבי אלעזר בן עזריה אומר אחד לשבעים שנה רבי טרפון ורבי עקיבא אומרים אילו היינו בסנהדרין לא נהרג אדם מעולם רבן שמעון בן גמליאל אומר אף הן מרבין שופכי דמים בישראל:

כבר בארנו בפרק רביעי מסכת סנהדרין כי הסמיכה בארץ ישראל היא לסי רשות לדון כ״ג ובחוצה לארץ דיני קנסות ודיני נפשות מכל מקום דיני נפשות בחוצה לארץ אלא בזמן שדנין דיני נפשות בארץ ישראל כל שכן שאין דנין אלא בזמן שב״ד הגדול בלשכת הגזית בזמן שהמקדש קיים שנאמר לכלתי שמוע אל הכהן מורה אל הפוסט בזמן שיש כהן מקריב עליו הכתוב מדבר בדיני נפשות ובלבד שיהו הסנהדרין בלשכ׳ הגזית כלומר בפקדם ממש וזה שזכר ממיעוט שיתיה רצוי שיכינו הסנהדרין זה בסתבונו ומתון בדיניו ואם אין יכולין ונתקיימה העדות על מי שחייב מיתה יש להם להמית ואפילו אלף איש כיוצא בהן כשיזומנו וזה שיהיה רצוי על פי התורה:

פרק שני

אלו הן הנולין ההורג נפש בשגגה היה מעגל במעגילה ונפלה עליו והרגתו היה פשלשל בחבי ונפל עליו והרגתו היה יורד בסול ונפל עליו והרגו הרי זה גול אבל אם היה מושב במעגיל ונפלה עליו והרגתו היה דולה בחבי ונפל החב ונפל עליו והרגתו היה עול בסולם ונפל עליו והרגו הרי זה אינו גולה זה הכלל כל שבדרך ירידתו גולה ושלא בדרך ירידתו אינו גולה: נשמט הברזל מקתו והרג רבי אומר אינו גולה וחכמים אומרים גולה מן העץ המתבקע רבי אומר גולה וחכמים אומרים אינו גולה:

המעגל במעגלה היא מכן תלקח סהנגרין מעגילו מחליקין ומשמשין כו הסולמים עד שמהיקין ומורו כל שדרך ירידתו ואפילו ירידה שהוא לצורך עליה כמו סל ויסול עליו ויפול ורבי אומר זה שנפל ונפל הברזל מן העץ ל׳ מן העץ המתבקע וחכמים אומרים מעגו ופי קתו העץ שמוחזין בו:

הזורק אבן לרשות הרבים והרג הרי זה גולה רבי אליעזר בן יעקב אומר אם מכשיצאתה האבן מידו והוציא הלה את ראשו וקבלה הרי זה פטור זרק את האבן לחצרו והרג אם יש רשות לניזק ליכנס לשם גולה ואם לאו אינו גולה שנאמר ואשר יבא את רעהו ביער מה היער רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם יצא חצר בעל הבית שאין רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם אבא שאול אומר מה חטב עצי׳ רשו׳ יצא האב המכה את בנו והרב הרודה את תלמידו ושליח ב״ד:

יעלה על הדעת שזה קרוב למוד לפי שזרק לכשות הרבים ולא יגלה לפיכך הודיענו שזה גולה וכלבד שזרק למקום שאין דרך בני אדם לשכת שם בחותם שעם אלא על דרך זרות במקרה ולפיכך לא נתחכמו כמוד ורבי אליעזר בן יעקב מביא ראיה ממה שנה ומנה את רעהו פרט לשמד את עמיתו וכה כרבי אליעזר בן יעקב וכחכמים שגול:

האב גולה על ידי הבן והבן גולה על ידי האב הכל גולין על ידי ישראל וישראל גולין על ידיהן חוץ מעל ידי גר תושב וגר תושב אינו גולה אלא על ידי גר תושב: הסומא אינו גולה דברי ר׳ יודא רבי מאיר אומר גולה השוגג אינו גולה ר׳ יוסי בר יודא אומר השוגג נהרג מפני שהוא כמועד ר׳ שמעון אומר יש שוגג גולה ויש שוגג שאינו גולה זה הכלל כל שהוא יכול לומר לדעת הרג אינו גולה ושלא לדעת הרג הרי זה גולה:

כשהוא מכה את הבן שלא ללמדנו תורה ולא מלאכה שיתפרנס בה והרג הוא גולה וכ״ש הכהני על הכר מעלה היו הסנהדרין כשהוא הורגה את תלמידו ושלים ב״ד ואמרו הכל גולין ע״י ישראל להכניה כותי ועבר ואמרו חוץ מבני תוסך ר״ל שבר תוסך כשהרג את ישראל היו גולה שלא נהרג אבל כשהרג ישראל לבני תוסך יגלה ישראל ואמרה תוסך בשוגג בלבד רבי יהודה אומר אפי׳ רבי מאיר אומר אפי׳ עובר הרמות יגלה ושוגג עומד גדול שבכהל להתכפר בגלות ולפיכך לא יגלה וחין הלכה לא כרבי שמעון ולא כרבי מאיר ולא כרבי יוסי בר יהודה:

להיכן גולין לערי מקלט לשלש שבעבר הירדן ולשלש שבארץ כנען שנאמר את ג׳ הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען וגומ׳ עד שלא נבחרו שלש שבארץ ישראל לא היו שלש שבעבר הירדן קולטות שנ׳ שש ערי מקלט תהיינה עד שיהיו ששתן קולטות כאחת:

וכן מסתיים ומרבעים עיר ערי הלוים כלם קולטות אלא שאלו הפסיק בכל מי שבנגם לפסק בין אלא כבוונם בגל ואותן שם הגיע כאחת מהן וידע שפיק קולטת תגילה ואם היו יודע שפיק קולטת היו מגילתו אלא קורע אותו גואל הדם לפסק:

ומכוונות להן דרכים מזו לזו שנאמ׳ תכין לך הדרך ושלשת גבולות תחלק שמע יהרגנו בדרך וידברו אליו רבי מאיר אומר אף הוא מדבר על ידי עצמו שנאמר וזה דבר הרוצח:

ממה ידברו אלין רוצח לומר שפסק ידברו לגואל הדם שם בקש הרוצח ויאמר לו בשגגה קרב ואפור להרגו בפלוס ואם אי אתה לדבר לו בני לפסך תמתו ורבי מאיר אומר אין מיכן להשפעל כזה אלא הוא יטעון להגיל עצמו ואין הלכה כרבי מאיר:

רבי יוסי בר יהודה אומר בתחילה אחד שוגג ואחד מזיד מקדימין לערי מקלט וב״ד שולחין ומביאין אותו משם מי שנתחייב מיתה בבית דין הרגוהו ושלא נתחייב מיתה פטרוהו מי שנתחייב גלו מחזירין אותו למקומו שנא׳ והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו וגו׳: אחד משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדי ואחד שעבר ממשיחתו מחזיר את הרוצח ר׳ יהודה אומר אף משוח מלחמה מחזיר את הרוצח לפיכך אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו: משנגמר דינו מת כ״ג הרי זה אינו גולה אם עד שלא נגמר דינו מת כהן גדול ומנו אחר

פרק שלישי

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחי אביו ועל הנד׳ אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר אלמנה וגרושה חייבין עליה משו׳ שני שמות גרושה וחלוצה אינו חייב אלא משום אחד בלבד:

רמוי לך שתדע שלש העקרי׳ הרבי שמוכרים בזה המקום וכם כי כל מקוייבי כרת בלבד או מיתה בידי שמים ויהיה פוטו חיוב בלא תעשה כיוצא זה בעדים והתרה לוקה ואחר שלוקה ועשה תשובה נפטר מן הכרת וכל המקוייבים כרת כלם מפורשים בתורה ומקוייבי מיתה ים מהם מבוארים

תחתיו ולאחר מכן נגמר דינו חוזר במיתתו של שני:

כהן שענר מחשיחתו הוא כשיורע בו מום או שירש בו קרי בכהן גדול כיום הכיפורים ומנו למחר תחתיו ונמלך בהורג נפש וכירה כהן גדול שלש פעמים ורבי יהודה שמוסר משום מלחמה לפי שנאמר בהורג נפש לשוב לעזה בארץ עד מות הכהן חכמים מינים דוחים זה הפסוק לפי שלא נאמר כן הכהן גדול וכשיעות לחד מהלה חוזר ומעכ״פ שהלמד מי ומין הלכה כר׳ יהודה:

נגמ׳ דינו בלא כהן גדול וההורג כהן גדול וכהן גדול שהרג אינו יוצא משם לעולם ואינו יוצא לא לעדות מצוה ולא לעדות ממון ולא לעדות נפשות ואפילו ישראל צריכים לו ואפילו שר צבא ישראל כיואב בן צרוי׳ אינו יוצא משם לעולם שנאמר אשר נס שמה שם תהא דירתו שם תהא מיתתו שם תהא קבורתו כשם שהעיר קולטת כך תחומה קולט רוצח שיצא חוץ לתחום ומצאו גואל הדם רבי יוסי הגלילי אומר פצוי׳ ביד גואל הדם ורשות ביד כל אדם ר׳ עקיבא אומר רשות ביד גואל הדם וכל אדם חייבין עליו: אילן שהוא עומד בתוך התחום ונופו ניטה חוץ לתחום או עובד חוץ לתחום ונופו ניטה בתוך התחום הכל הולך אחר הנוף: הרג באותה העיר גולה משכונה לשכונה ובן לוי גולה מעיר לעיר:

הלכה כרבי עקיבא כשיצא מעיר מקלטו במזיד אבל אם יצא בשוגג הרוג אותו חייב וכ״ש תקון זה הלשון ופירשו אף לאחר הנוף וזה כי כשיהיה עקרו בתוך התחום וגופו נוטה לאחר חייב שנמצא תחת גופו נקלט כיון שעקרו בפנים אף גופו קולט וכן כשעקרו באחר וגופו בפנים קולט:

ביוצא בו רוצח שגלה לעיר מקלטו ורצו אנשי העיר לכבדו יאמר להם רוצח אני אשרו לו אע״פ כן יקבל טהן שנא׳ וזה דבר הרוצח מעלים היו שבר ללוים דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר לא היו מעלים להן שבר וחוזר לשררה שרי׳ה בה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר לא היה חוזר לשררה שהיה בה:

מחלוקתם היא בארבעים ושתים עיר אבל בשש ערי מקלט אין בהם מחלוקת שיטלו כהם בלא שכר והלכה כרבי יהודה בשני הטעמים ושררה מעלה וגדולה:

כתורת כהנים מכאן אמרו הקדימו זכרון לכם בתחלת סנהדרין בפרק ט׳ וכבגון זה נאמר לקן תייב הכא כגון כי כשהלקו אותו ולא תתול עליו עונש כרת ולא עונש מיתה בידי שמים וידוע הוא כי כל התורה כולה והזהרו והלוואי היתה מצות עשה והזהרה ולמדנו ממה שנאמר בתורה להורות על הזהרה ונאמר בהם שהמכוה הפלונית היא מצות לא תעשה הם לרבותינו לא ולא והשמר ופן תמרו חל על כל מקום שנאמר השמר פן ולא היתה חלה מצות לא תעשה וחלה מצות לא תעשה נחלקו חלוק הרחסון לומר כעשה חלוקים לחד מהם מחוייבי כריתות וחלק השני מחוייבי מיתה בידי שמי וכבר זכרנו שלשה הם חייבים מלקות: חס״ר כח״ן: והחלק הראשון הם מחוייבי לאוין והם לותם בכרת בשם מזהרה בלבד וזה החלק ים ממנו מזהרו ויתחייב על זה מלקות ומשם מזהרות אין מחייב העובר עליהן מלקו׳ ולא״ם שעבר ועשה מעשה שיש בו מיסור לכל הם״י יעניש על עברו כמה שהוא יודע הם״י ויודע לך מה שקבי כיון מלקות עליו ומה שאין חייבין עליו מלקות כמה שהוא מזהיר לך וזה הוא זה בי כל הלאוין הכתובין בתורה נחלקו לשבעה חלקים הששה אין חייבין עליהם מלקות וחלק אחד חייבין עליו מלקות ומה הוא אומר הכתוב לאוין ר״ל הזהרה כיון שיהיה בהאי מלרבעה לשיכולו שיהיה מזהיר בהם מכלל עשה כאן מבעבור החלק הראשון מהם לי ושתיק למזהרת מיתת בית דין או למזהרת כרת אין לוקין עליו כגון לא יקח לים לא תסת תכון לא יהיה קדש בבני ישראל וכאן שנאמר לא יהיה לך אלהי׳ וכיוצא בהם על העקר שלמדנו כי הזהיר בהם פעם אחת הוא למו ואין לוקין עליו כגון מה שאמרו שלא יהיה מקדש אחד לשם הבמי למו שאין כאן עשה ולא תעשה אלא תעשה בלבד ולא תעבוד את ד׳ אלהיך ולא תגזל וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך לא תונו לפי שאי אפשר לעבור על לאו זה הוא מי ב בתשלומי ממון והחלק השלישי למו שאין כאן מעשה כגון לא תלך רכיל בעמיך לא תקלל חרש ולא תתן מכשול לפני עור ולא תגזל ואין לוקין עליו כגון לא יקח איש את הרחים ומה ת״ל הא למדת שאין לוקין על לאו שנתק לעשה ולא תעשה ולא תשיג גבול רעך בעשה ולא תעמוד על דם רעך בעשה ולא תשנא את אחיך בעשה הוכיחו תוכיח את עמיתך לא תשא עליו חטא בעשה ולא תקום ולא תטור בעשה ואהבת לרעך כמוך בעשה ולא תשבע בשמי לשקר בעשה ולא תחלל את שם קדשי בעשה ולא תשקצו את נפשותיכם בעשה ולא תשקצו את נפשותיכם בעשה ולא תטמאו בהם בעשה ולא תטמאו את נפשותיכם בעשה ולא תשקצו את נפשותיכם בעשה ולא תשקצו את נפשותיכם בעשה ולא תשקצ

קודם הנחה כעורס לוקה שנאמר לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהריך וגומר ותדומת ידיך אלו בכורים ובכר בתורה שבעל פי מתרומות מנין שנאמר ותרומת ידיך בכאן את נאמר על הביכורים על כל פנים לפי שלא הניח כאן הפסוק כלום מכל הדברים שטעונין הבאה ממקום למקום שלא זכר אותם בפירוש ולא זכר הביכורים והם טעונין הבאת מקום ומאחר תרומת ידיך ואין התרומה טעונה הבאת מקום הם כן תימה גדולה לומר שלא הביכורים וכשאכל קדשים חוץ למקומם המסויים לאכילתם עבר על מה שכתוב בתורה לא תוכל לאכל בשעריך ומה שנאמר בכאן מעשר שני חוץ לחומה וחץ על פי שנאמר קודם לכן מעשר שני והקדם שלא נפדו חין זה כפל דבר אצל המאמר שהרי נאמר כאשים מעשר טהור ואכלו אותו טהור ואכלו חוץ לחומה מסורלה פני הבית כאן שפירשנוהו למעלה ומה שנאמר בהלכה שלפני זה מעשר שני והקדם שלא נפדו רוצה לומר כשהיה מעשר שנטמא ואכלו והוא טמא קודם שנפדה ואפי׳ אכלו בירושלם לפי שכשנטמא מעשר שני בירושלם מסיר לאכלו על שיפדה וזהו מה שנאמרו אצין למעשר שני שנטמא שפודין אותו בירושלם שנאמר כי לא תוכל שאת ואין שאת אלא אכילה שנאמר ושאת משאו אתם ומאחרה על אכילת מעשר שני בטומאה הוא מה שנאמר לא בערתי ממנו בטומאה ולמדנו מפי הקבלה בין שאני טהור והוא טמא בין שאני טמא והוא טהור וחייבו מלקות על אכילת מעשר שני בטומאה על שיאכלנו בירושלם לומר לומנע בנכור שנפל בו מום בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדיו ואמרו בכאן לא תוכל לאכל בשעריך וגומר ובאה הקבלה גם כן בזה התוספת לא תוכל לאכל בירושלם בשעריך כלומר לא תוכל לאכל מעשר בטומאת בירושלם ואין בשאת בטומאת בשעריך ואחר לומר לא תוכל לאכל מעשר בקר וצאן לומר שאם נטמא יצא ויאכל בחוץ לירושלם ואמרו ואנס לא תשברו בו אמר כאן זה בפסח טהור כמו שבארנו במקומו:

הנוטל אם על הבנים רבי יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה:

רבי יהודה סבר שלמו שנתק לעשה לוקין עליו ומן הלכה אבל העקר מה שזכרתי לך שמין לוקין שלא מה שלא קיים העשה שבה:

הקורח קרחה בראשו והמקיף פאת ראשו והמשחית פאת זקנו והשורט שריטה אחת על המת חייב שרט שריטה אחת על חמשה מתים או חמשה שריטות על מת אחד חייב על כל אחת ואחת על הראש שתים אחת מכאן ואחת מכאן ועל הזקן שתים מכאן ושתים מכאן ואחת מלמטה רבי אליעזר אומר אם נטלו כולו בפאחת אינו חייב אלא אחת ואינו חייב עד שיטלנו בתער רבי אליעזר אומר אפילו לקטו במלקט או ברהיטני חייב:

לא יקרחו קרחה לחייב על כל קרחה וקרחה וכשישרט משערו על מת כלכך עד שילא מעון רשעו כנרים לוקה ואף על פי שלא פירש בכאשים קרחה מת למדנוהו בגזירה שוה מה שנאמר בישראל ולא תשימו קרחה בין עיניכם לאת ונאת ושרט לנפש לא תתנו לחייב על כל שריטה ושריטה ועל כל נפש ונפש ואמרו לנפש לחייב על כל כל שרט ושרט ועל כל נפש ונפש ואמרו על הזקן מגזה על הזער שבלחי העליון מלקות ועל הלחי התחתון מלקות שה שתי מלקות מכל ימין וכמו כן שתים מכל שמאל ועל מה שבתלה מן הזער מן הזקן אחר ושרט אחר הרי אתה לומד שהוא מחייב מלקות על הפה ועל הזקן ואינו חייב המתגלח שלא מ״ש עזר למגלח אותו ואף לוקין שניהם ורבישבי כלי ברזל מגרד הזער ותולש אותו מעקרו ומלקט בעין מלקטים ומן הלכה כרבי אליעזר:

הכותב כתובת קעקע כתב ולא קעקע קעקע ולא כתב אינו חייב עד שיכתוב ויקעקע בדיו ובכחול ובכל דבר שהוא רושם רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון אומר אינו חייב עד שיכתוב שם את השם שנאמר וכתובת קעקע לא תתנו בכם אני ה׳:

רבי שמעון אומר אינו חייב עד שיכתוב שם עבודת אלילי על כתפו כלומר

לא תשתף עמי שום דבר ולא תקרב עצמך לאלהותי ואז היה כותבתו ומין הלכה כרבי שמעון:

נזיר שהיה שותה בין כל היום אין חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת:

וכשהתרו לו גם כן ואמרו לו זה שאתה שותה שיעורו כך וכך ועל כל שיעור כך ממנו אתה חייב מלקות לוקה כפי השיעורין וכך פירוש כיוצא בו:

היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תטמא אל תטמא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת: היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו גלח הגלח אל הגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת הדר לבוש בבלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולובש חייב על כל אחת ואחת:

על כל שערה אחת יתחייב הנזיר מלקות כשקנן מותר בהתרלת כמו שנתבאר במקומו:

ואמרו פושט ולובש מנין כשיסיר אותו מכל וכל אלא כיון שפירש ראשו והתירו וכאן כשעבר עליו כדי לפשוט ולנעול חייב על כל התרה והפילו שלא בתפשט:

יש חורש חלם אחד וחייב עליו משום שמונה לאוין החורש בשור ובחמור והזן מוקדשין בכלאים בכרם ובשביעי ויום טוב וכהן ונזיר בבית הטומאה חנניה בן חכינאי אומר אף הלובש כלאים אמרו לו אינו השם אמר להנאה לא הנזיר הוא השם:

יהיה החמור הקדש כשהקדישו לבדק הבית וכבר ידעת לשון המקרא לא תעבד בבכור שורך וגומר ולמדנו על כל הקדשים שסם המורים בעבודה ולפיכך הוא חייב משום עבודה במוקדשין ועל השור והחמור אחת משום חורש בכלאי בהמה ומלקות אחת משום עובד במוקדשין ואמרו בכלאי בכרם יהיה חייב שתי משום זורע כלאים ומשום כלאי הכרם כמו שנתבאר שבשני מינין מבוארין אין בכל שה לאסור אל על לאסור מכל מה שנאמר בהם ומשום הכי נכפלו בזמן אחד ולפיכך אינו אין שנאמר בו שנטרפו אל הלאוין ולא שהרי הלאוין אלו בעצמן ומעקרן שהאחד בכלאי חייב ולפיכך כשהזיר הענבר נרגלו על הבכר בעצמו שורע כשהזה מכלך חייב משום לא תזרע כרמיך כלאים:

כמה מלקין אותו ארבעים חסר אחת שנאמר במספר ארבעים מנין שהוא סמוך לארבעים רבי יהודה אומר ארבעים שלימות הוא לוקה והיכן הוא לוקה את השתיה בין כתפיו:

יש חורש חלם אחד וחייב עליו משום שמונה לאוין החורש בשור ובחמור והזן מוקדשין בכלאים בכרם ובשביעי ויום טוב וכהן ונזיר בבית הטומאה חנניה בן חכינאי אומר אף הלובש כלאים אמרו לו אינו השם אמר להנאה לא הנזיר הוא השם:

יהיה החמור הקדש כשהקדישו לבדק הבית וכבר ידעת לשון המקרא לא תעבד בבכור שורך וגומר ולמדנו על כל הקדשים שסם המומין בעבודה ולפיכך הוא חייב משום עבודה במוקדשין ועל השור והחמור אחת משום חורש בכלאי בהמה ומלקות אחת משום עובד במוקדשין ואמרו בכלאי בכרם יהיה חייב שתי משום זורע כלאים ומשום כלאי הכרם כמו שנתבאר שבשני מינין מבוארין אין בכל שה לאסור אל על לאסור מכל מה שנאמר בהם ומשום הכי נכפלו בזמן אחד ולפיכך אינו אין שנאמר בו שנטרפו אל הלאוין ולא שהרי הלאוין אלו בעצמן ומעקרן שהאחד בכלאי חייב ולפיכך כשהזיר הענבר נרגלו על הבכר בעצמו שורע כשהזה מכלך חייב משום לא תזרע כרמיך כלאים:

כמה מלקין אותו ארבעים חסר אחת שנאמר במספר ארבעים מנין שהוא סמוך לארבעים רבי יהודה אומר ארבעים שלימות הוא לוקה והיכן הוא לוקה את השתיה בין כתפיו:

אין אומרין אותו אלא בשעת הראויות להשתלש אמדוהו לקבל ארבעים לוקה מקצת ואמרו שאין יכול לקבל ארבעים פטור אמדוהו לקבל שמנה עשרה משלקה אמדו יכול הוא לקבל ארבעים פטור:

עבר עבירה שיש בה שני לאוין אמרוהו אומר אחד לוקה ופטור ואם לאו לוקה ומתרפא וחוזר ולוקה:

ויודע שזה שנאמר מרכעים יכנו מיכן רבונו לומד שילקה מרכעים לא יותר והוא שאמר לא יוסיף וילקה למטה מן המרכעים כפי מה שיוכל לסבול כלי שלא ימות והוא שאמרו לו כפי כחו על כשעתו ויש להקל כזה כגון שאמדוהו שיולעים כמוני כחי חדש ואמרו שיוכל לסבול עשרים הלקות ומעקרנו שלא ילקה אלא שמנה עשרה ואף על פי שיוכל לסבול עשרים ועל זה הדרך תקים ואמרו לאמדוהו אומר לאחר כשנתחייב שתי מלקיות או יותר ואמדוהו על דרך משל שיסבול שניס ומרכעים ויפטר מן הכל כיון שתחלת החומר היה יכול לסבול הכל והס כך וכך הלקות ואס אמדוהו למלקות אחת כלבד יניח לותו עד שיבריא ממלקותו ולוקס פעם שניה כפי מה שיסבול נס כן וכשעשה זס בעצמו יעשה כשעבר עבירה שיש בה לאוין הרבה ועל זה הדין שזה שיתנונו כשעת החומר אס אמדוהו לסבול הכל או לסבול אחת לאחת:

כיצד מלקין אותו כופת שתי ידיו על העמוד הילך והילך וחזן הכנס אוחז בבגדיו אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבו והאבן נתון מאחריו חזן הכנסת עומס עליו ורצוע של עגל בידו כפול אחד לשנים ושנים לארבעה ושתי רצועות עולות ויורדות בה:

שלא יסתכל לצדדין אלא יהא עסוק במעשה הכתובות ישנם בעורותיהן כמו שנאמר על דרך משל ילע שור קונהו:

ידה טפח ורחבה טפח וראשה מגרת על פי בריסו ומכה אותו שליש מלפניו ושתי ידות מלאחריו ואינו מכה אותו לא עומד ולא יושב אלא מוטה שנאמר והפילו השופט והכהו מכה בידו אחת בכל כחו:

יהיה בבית דין של שבעים איש כדי שיהיו כאלים כו כרצועה ויעמוד כו שלשה כשיכה ויקנר אותו לפי שאין לוקין לאדם שלא כרצועה שתניא עד שיהא כאן שנוכר וינביה הרצועה כשעת הלקאה בשתי ידיו ויכה בידו אחת לפי שהוא יותר שלא בהכאה ויהיה אחד מכה שלא יסכל ממנו בכחו לא יהיה לוה מתעורר ולא משתגע שיכה מכת נקמה כאיש הזה וכדיק שיכה שלוש מכות על לבושלים בכתף אחת והשלוש בכתף אחרת והרמז בזה דאמר רחמנא וסכאו לפניו כדי כשעתו ולא לאחוריו כדי כשעתו:

והקורא קורא אם לא תשמור לעשות וגו׳ והפלאה את מכותך ואת מכות ונומר וחזור לתחילת המקרא ושמרתם את דברי הברית הזאת וגומר והותם והוא רחום יכפר עון וגו׳ וחזור לתחילת המקרא ואם מת תחת ידו פטור הוסיף לו עוד רצועה אחת ומת הרי זה גולה על ידו נתקלקל בין כריעי בין בשים פטור ר׳ יהודה אומר האיש בריעי והאשה בשים:

נדול הלייענן קורא שה הפסוקים המכריס נשעה שמלקי את הלוק הסמוך לו כשעלה ימנה המכות והשליחי יגוה ממנה למכות ויאמר לו הכה כל זמן שיכה אס היה מספר המכות מספר הרבה יתעכב בקריאת שני הפסוקים הללו ואס הוא מספר מועט ימהר ויכוין כל מה שאפשר שיעלים הקריאה כשתעלם המכות וחזור לראש ופירוש נתקלקל שילה הרעי כשעת הכפיה וכבר נשלם פזיונו ורחמנא אמר ונקלה אחיך לעיניך וכיון שנתבזה נסתלק ממנו ואין הלכה כרבי יהודה:

כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתן שנאמר ונקלה אחיך לעיניך בשלקה הרי הוא כאחיך דברי רבי חנניא בן גמליאל אמר רבי חנניא בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתינתן לו נפשו רבי שמעון אומר ממקומו הוא למד שנאמר ונכרתו הנפשות העושות ונומר ואומר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם הא כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר בעושה מצוה רבי שמעון בר רבי אומר רבי הוא אומר רק חזק לבלתי אכול את הדם כי הדם הוא הנפש ונומר ומה אם הדם שנפשו של אדם קצר ממנו הפורש ממנו מקבל שכר גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן הפורש מהן על אחת כמה וכמה שיזכה לוולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורו:

כבר הקדמנו כי המלקו עס התשוב יכפר הכרת ואומר כל היושב ולא עבר עבירה הוא רוצה לומר שאפשר לו לעשותה ואין מונעו מעשותה כגון פנים זולתי שמירת מכות התורה כגון יוסף הצדיק וכיוצא בו ואתה יודע לשון התורה והמכה אדם מלכלת הדם והיתך ייעד על זה למען ייטב לך ולבניך אחריך עד העולם כי תעשה הטוב וסיסר נעיני ה׳ אלהיך כל שכן בהמנעו מן התענוגים הגופניים הגדולים שבאדם נוטה עליהן בטבעו כמו שוכר והתורה היא שהזהירנו שלא לעשותן כדי להרגיל הנפש שלא להוסיף על מה שהוא מדרך הטבע ואין הלכה כרבי חנניא:

רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב״ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר ה׳ חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

מעקרי האמונה בתורה כי כשיקיים אדם מצוה מתרי״ג מצות כראוי וכשנון ולא יסתפק עמה כוונת הטובה בשום פנים אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה כמו שבארתי לך הנה זכה בה לחיי העולם הבא ועל זה אמר רבי חנניא כי המצות נתיתם הרבה לו יעשה אדם אחת מהן על מתכוונתה ולמותה ובעשותו אותה המצוה תקיים נפשו בחותו מעשה וממה שיורה על העקר הזה מה שאמר רבי חנינא בן תרדיון מה אני לחיי העולם הבא והשיבו המשיב כלום בא מעשה לידיך כלומר נזדמן לך לעשות מצוה בקונן השיבו כי נזדמנה לו מבוקשו על דרך שאמרו ככל מה שאפשר וזכה לחיי העולם הבא ופירוש הפסוק ה׳ חפץ למען צדקו לצדק את ישראל למען כי יגדיל תורה ויאדיר:

סליק פירוש ומשניות וסליקא לה מסכת מכות

מסכת שבועות

שתים שהן ארבע ידיעות הטומאה שתים שהן ארבע יציאות השבת שתים שהן ארבע מראות נגעים שנים שהן ארבעה:

שבועות שתים כי יפצע מרס על מה שעבר על מה שעתיד לבא ואלה הם שני מינים ויתחלק שבועתו על שעבר שני חלקי שעבה כך וכך או שלא עשה וכן כעתיד שיעשה או שלא יעשה וידיעות הטומאה הוא מבאר לותם בפרק שלחר זה ואמר יציאות השבת הוא ר"ל בכהן ראשון שבת בי"ד ול"ה ולכל לחר מהן הכנסה והוצאה וכבר נתבארו ליניו היציאו על תלמודי בפ"ק ממסכת שבת ולא זכר בהם בכהן גדול מה שחייב בה סקילה בלבד מבל בשב וכר חיובי ועמודי כאו שביחרנו לשם ומראות נגעים שלת ובהרת והם העקרים ולנגרת שניה לה ולשלת שניה לה ועוד מבאר זה תכלית הביאור ואניה ראיותיהם בפ"ק מנגעים:

כל שיש בה ידיעה בתחילה וידיעה בסוף והעלם בנתיים הרי זה בעולה ויורד יש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף שעיר שנעשׂ בפני ויום הכיפורים תולה עד שיודעלו ויביא בעולה ויורד:

בתחיל ביאור ידיעות הטומאה בדמשנה כדי שיהא המתחר כדבר שניו מענין המסכתא ויחזור לענין המסכתא והיא שבועות תבל שבת ונגעים וכבר ייחד לבל מחר מהם מסכתא בפני עצמה ומפה שלתה נרך לידע שעונים טוענת מקום ויקדימו בשביל כדת ובשביל קרבן מפר רחמנא ושביל את אמרלה וגומר ואם לי היה זר לו קרבן מן הכתוב ממר ואם לא תשיג ידו וגומר ואם לא תשיג ידו והבי קרבן עולה ויורד ואינו חייב קרבן על שתהיה לו ידיעה בתחלה ויל עה בסוף והעלם בינתים והרחיה על זה לפי רחמנא בענין הזה והעלם ממנו והוא ידע ואם אמרו והעלם ממנו מורה שקדם לו ידיעה לפני ום ואמרו והוא ידע רחוק שידע מה שנעלם ממנו תחלה הנה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בנתיים ואמנם ענין ראיותיה על שעיר יום הכפורים הנשרף כולו יאתר ספורו ויותר ראוי להתפרש בהם מלפרשו בתבוראנו זה:

אין בה ידיעׂ בתחיל אבל יש בה ידיעה בסוף שעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר שנאמר מלבד חטאת הכיפורים על מה שזה מכפר זה מכפר מה הפנימי אין מכפ׳ אלא על דבר שיש בה ידיעה אף החיצון אין מכפר אלא על דבר שיש בה ידיעה:

זה לפשר בתינוק שנשבׂ לנין הנכרי ולא קדמ׳ לו ידיעה שהוא מיסור על בני ישראל ביאה למקדש והוא טמא ובעלמא ממנו טומאה ובפנים למקדש ומק׳ל ידע שהוא טמא בשבבים ובי הוא מסור ליכנס למקדש עמא הנה כי מין לו ידיעה בתחלה ושעיר הנעשה בחוץ ביום הכפורים היא חטאת ויאכל למוצאי יום הכפורים ובכר בתבראנו זה במקומו:

ועל שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר שעירי הרגלים מכפרין אבל לא שעירי ראשי חדשים ועל מה שעירי ראשי חדשים מכפרין על הטהור שאכל את הטמא דבי מאיר אומר כל השעירי בפרתן שוה על טומאת מקדש וקדשיו היה רבי שמעון אומר שעירי ראשי חדשים מכפרין על הטהור שאכל את הטמא ושל רגלים מכפרין על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף ושל יום הכיפורים מכפר על שאין בה ידיעה בתחילה אבל יש בה ידיעׂ בסוף אמרו לו מהו שיקרבו זה בזה אמר להן יקרבו אמרו לו הואיל ואין כפרתן שוה היאך קריבין זה בזה אמר להן כולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו:

כל השעירים ר"ל שעירי רגלים ושעירי ראשי חדשים ושעיר הנעשה נתון ביום הכפורים ומחלוקת זה לא נאמר בו הלכה כדברי פלוני לפי שהוא דבר סיור ל הפשׂ יתברך ותמנם הם מחלוקים בהיקש ודיות מהפסוקים אין זה מקום לזכור ענייני ההקש כפשׂ וכבר בארנו בכל סבלת מן הסבלות שתינה בתה לידי מעשה מן המעשיות סיפול בו מחלוקת בין החכמים לא נאמר בו הלכה כפלוני וענייי מאמרו שיקרבו זה בזה שיקרי שעירי רגלים חדש כשנתחר שקרבתו ברגל מן הרגלי ויסיס הוא שעיר הרגל ושעיר הרגל כשנתחר הקריבתו יקריבהו ברגם חדש ויסיס הוא בעבתו שעיר רגלים חדש לפי שבל מחר מביאים חטאת הנעשית בתון הוא:

רבי שמעון בן יהודה אמר משמו שעירי ראשי חדשים מכפרין על הטהור שאכל את הטמא מוסיף עליהן של רגלים שמכפרין על הטהור שאכל את הטמא ועל שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף מוסיף עליהן של יום הכיפורים שהן מכפרין על הטהור שאכל את הטמא ועל שאין בה ידיע׳ לא בתחילה ולא בסוף ועל שאין בה ידיע׳ בתחילה אבל יש בה ידיע׳ בסוף אמרו לו מהו שיקרבו זה בזה אמר להם הן אמרו לו אם כן יהיו של יום הכיפורים קריבין בראשי חדשים אבל היאך של ראשי חדשים קריבין ביום הכיפורים לכפר כפרה שאינה שלה אמר להן כולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו:

לפי שכפר לתר מוסיף עליהם של יום הכיפורים שהוא מכפר על שאין בה ידיעה בתחלה מכלים בה ידיעה בסוף:

ועל זדון טומאת מקדש וקדשיו שעיר הנעשה בפנים ויום הכיפורים מכפרין ועל שאר עבירות שבתורה הקלות והחמורות הזדונות והשגגות הודע ולא הודע עשה ולא תעשה כריתות ומיתות בית דין שעיר המשתלח מכפר:

רחמנא על שעיר הנעשה בפנים וכפר הקדש מטומאת בני ישראל וגומר וקלות נקרא מצות עשה ומצות לא תעשה זולתי לא תעשה בלבד זחמורות הם כריתות ומיתות ב"ד ולא תעשה לפני סניא מן החמורות אף על פי שהיא לא תעשה בלבד וכבל לותם לפי שבא לבאר לותם בחמרו השגגות והזדונות ר"ל כין שעשה שום דבר מהם ושגג בה או לא הודע שעיר המשתלח מכפר לחפי׳ לא עשה תשובה מן הקלות מבל החמורות שעיר עם התשובה מכפרין:

אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משוח מה בין ישראל לכהנים ולכהן משוח אלא שדם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו רבי שמעון אומר בשם שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל בך דם הפר מכפר על הכהנים בשם שוידוי של שעיר המשתלח מכפר על ישראל בך וידוי של פר מכפר על הכהנים:

אמר כי כלם שוים בכפרת שעיר המשתלח וחין בין הכהנים לישראל וכן מצינו בפרים ושתי בטומאת מקדש וקדשיו וכי מעתה תומר כי כה גם כן תלוקין בכפרת שעיר המשתלח ומעתה יכפר על ישראל בלבד:

פרק שני

ידיעות הטומאה שתי שהן ארבע נטמא וידע ונעלם ממנו הטומאה וזכור את הקדש נעלם ממנו הקודש וזכור את הטומאה נעלמו ממנו זה וזה ואכל את הקודש ולא ידע ומשאכל ידע הרי זה בעולה ויורד נטמ׳ וידע ונעלמה ממנו טומאה וזכור את המקד׳ נעלם ממנו מקדש וזכור את הטומא׳ נעלם ממנו זה וזה ונכנם למקדש ולא ידע ומיצא ידע הרי זה בעולה ויורד:

כשהתחיל להזכיר הידיעות תחלה מפני שהוא ידוע שכל טמא ומ״ש נעלם ממנו ונכנם למקדש מתר כך ידע ידיעה שנייה כי היה טמא כשנכנם לעזר׳ הנה לנו שתי ידיעות והשלים בידע שזה מקדש ונעלם ממנו ונכנם במקדש מתר כן ידע שהיה טמא שנכנם והנה זו ידיעה רביעית וחמשים בידע שזה מקדש ונעלם ממנו זה ואכלו והוא טמא מתר כן ידע שהוא מקדש הנה הנה זו ידיעה חמישית בידע שהוא טמא ונעלם זה ממנו ואכל מקדש ומתר כן ידע שהוא טמא ומהם שתי ידיעו׳ במקדש והוא בידע שהוא מקדש ונעלם ממנו ומ״ש ידע שהו׳ מקדש ומהם שתי ידיעות בכשר מקדש והוא בידע שהו׳ מקדש ונעלם ממנו ואכל ומתר כן ידע שהוא מקדש ומתר אמר כהן תרומה ומ״ש שהן שמונה כמו שמנינו לפי שלא מנה וולתי ידיעה רמזנה בלבד תשר כאותה ידיעה יתכן שיתחייב קרבן כשנודע לו בסוף אבל ידיעות שבסוף לא אמנה אותה בשום פנים לפי שכל זמן שלא מקדמה לו ידיעה אינו חייב קרבן ולפי בידע בסוף וכאלו אמר ידיעות הטומאה שבתחלה שתים שהן תרכב אמנם היותם שתי׳ לפי שהם כלם תלויו׳ בטומא׳ מקדש ובטומאת קדשיו והיותם תרכב ידיעות טומא׳ גופו תחלה לענין׳ מקד׳ וקדשיו וידיעת המקדש תחלה וידיעת בשר קדש תחלה וידיעת טומאת גופו תחלה ולענין בשר קדש ואמרו נעלם ממנו זה וזה אינו ממנין הידיעו׳ לכל הוא מגיד הלין שהוא חייב קרבן לפי על פי שלא היתה מכלו ידיעה בשעת המעשה בשום פנים לא בטומאה ולא בקדש ובשר ידעת שענין קרבן עולה ויורד כי הוא העול׳ עם העשיר ויורד עם העני הוא לשון המקר׳ ומ״ש לא תעשינה ידו ונמצא והנה הוספנו בפירוש זה ההלכה לפי שהוא מחוד בשם״ם ומה שזכרנו מפתח למה שנזכר בשם:

אחד הנכנם לעזרה ואחד הנכנם לתוספת העזרה שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ואורים ותומים ובסנהדרין של שבעי׳ ואחד ובשתי תודות ובשיר ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהם וכל ישראל אחריהם הפנימית נאכלת והחיצונה נשרפת וכל שלא נעשה בכל אלו הנכנם לשם אין חייבין עליה:

אמר רחמנא למשה ככל אשר אני מראה אותך ונמצינו למדין ר״ל שכל מקדש שיעשה כנון זה יהיה מעשהו וכבר ידעת שמשה מלך היה ומכלל המלכים אנו אותו מוסף על הנכתוב ועליו נאמר ויהי בישורון מלך והסנהדרין הם שבעים וקנים וכן האורים והתומים והכוהן רואים על פתי תודות אמנם שנאמר בעורת והעמוד שתי תודות גדולות ופשיר שתומרים הוא מרומם ה׳ כי דליתני ונומר אחר כן יגלו הפתי תודות זו אחר זו עד המקום שירצו וכשמניחין עד פעמו עומדין ונאכלת אחת מהן והפנית שורפי אותה והוא פירוש מה שאמרו על פי נביא ועל פי נביא כשרפת ושה הפתי תודות הם לאחם כלכד מכלי ככשי׳ לפי שלה נם כן ממיני התודה כאו שיתבאר עיד במקומו ואחר חייב להיות בית שני קדום ואע״פ שנעשה מאיין האורים והתומים ומאין מלך לפי שנקדושתו עומד עד סוף הדורות

ר״ל הקדושה שנתקדש בימי שלמה ומעשה עזרא מאנש זכר בעלמא הוא לענל:

נטמא בעזרה ונעלמה ממנו טומאה וזכור את המקדש נעלם הימנו מקדש וזכור לטומאה נעלם ממנו זה וזה והשתחוה או ששהא בכדי השתחואה: בא לו בארוכה חייב בקצר׳ פטור זו היא מצות עשה שבמקד׳ שאין חייבין עליה:

כשהשתחוה לגר הסיכל ואפילו לא שהה בשם בשום פנים מביא לו כשהשתחוה כלפי חון ושהה לו בשם שיעור חותה השתחואה שתהיה לחון ונזכר אחר כך חייב ושיעור חותה השתחואה כדי שיקרא לגם זה המקר׳ בייעוב לא במזידות ולא בחריבות הוא ויכרעו לפיס על הרצפה ויתחוו להודות לה׳ כי טוב כי לעולם חסדו ופסוק זה הוא בדברי הימים ומצות בשם הוא שנאמר לו בא בקברם ואמר שמין חייבין עליו ר״ל חין בית דין חייבין קרבן כשהורו כן ואמרו לחן חותר לו שיעמוד במקדש והוא טמא אכל יבא כמו שיוכל ואפילו בשבועה וחייב שיקבר לכוונתו ועוד יתבאר עקר זה בהוריות:

ואיזו היא מצו׳ עשה שבנדה שחייבין עליה היה משמש עם הטהור׳ ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב מפני שיציאתו הנאה לו כביאתו:

לחוי שיעמוד כמו שהוא ויבטל התנועה ונועץ נפרניו בקרקע עד שיעות שאכר ואחר כך יפרוש ופריסתו ממנה היא מצות עשה ופילום אמרו בשבת חייבין עליה שיהיו בית דין מי׳ בין כשהורו כה והתירו הפריסה והוא אסור וכמו כן חייב אפילו עצמו קרבן כל זה כתכ׳ עשה ואינו חייב כעשה שבמקדש כמו שנבאר בהוריות:

רבי אליעזר אומר השרץ ונעלם ממנו על העלם שרץ חייב ואינו חייב על העלם מקדש רבי עקיבא אומר ונעלם ממנו והוא טמא על העלם טומאה חייב ואינו חייב על העלם מקדש רבי ישמעאל אומר ונעלם שתי פעמים לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש:

רבי אליעזר אומר משם שאמר הכתוב בנבלת שרץ טמא וכולה אחר שאמר בכלהכר טמא שהוא כולל מיני הטומאות כלם ר״ל כי אינו חייב קרבן עד שיודע בהיות טומאה ממיני הטומאות נטמא אם שרץ או נבלה או זולתו אכל בשבתבר לו בשהוא טמא ואינו יודע בהיות טומאה אינו חייב קרבן רבי עקיבא אומר שהוא חייב ואף על פי שהוא נכנם בכלל כל דבר טמא שבעניני אחרים יאחר בילמוד ואין רצוי לזכרם כפי כוונת מנודעו זה והלכה כרבי ישמעאל:

פרק שלישי

שבועות שתים שהן ארבע שבועה שאוכל ושלא אוכל שאכלתי ושלא אכלתי שבועה שלא אוכל ואכל כל שהו חייב דברי רבי עקיבא אמרו לו לרבי עקיב׳ היכן מצינו באוכל כל שהו שהוא חייב שזה חייב אמר להן רבי עקיבא וכי היכ׳ מצינו במרב׳ ומביא קרבן שזה מרב׳ ומביא קרבן: שבוע׳ שלא אוכל ואכל ושת׳ אינו חייב אלא אחת שבוע׳ שלא אוכל ושלא אשתה ואכל ושתה חייב שתים:

באמרו שלא אוכל ושלא אשתה גלי מדעתים שאמרו שלא אוכל אבילה לגדה כלא אתיים ולפיכך חייב שתים:

שבועה

שבועה שלא אוכל ואכל פת חיטין ופת שעורין ופת כוסמין אינו חייב אלא אחת שבועה שלא אוכל פת חיטין ופת שעורין ופת כוסמין ואכל חייב על כל אחת ואחת

לפי שכפל פת סתם יכול לומר שלא תוכל פת חטין וכן של שעורים וכן של כוסמין וכפלנו גלי מדעתיה שחייב עכשיו שבועה על כל אחת ואחת מהן:

שבוע שלא אשתה ושתה משקין הרבה אינו חייב אלא אחת שבועה שלא אשתה יין ושמן ודבש ושתה חייב על כל אחת ואחת:

יתכן היותו חייב על כל אחת ואחת כענין זה והוא שאמר לו תכירו בה ושתה עכשיו יין ושמן ודבש ואמר לו שבועה שלא אשתה יין ושמן ודבש ולפי חייב על כל אחת ואחת לפי סתם יכול לומר לו שבועה שלא אשתה עכשיו לא יין ושמן ודבש אלא לחלק לפי חייב על כל אחת ואחת:

שבועה שלא אוכל ואכל אוכלי שאינן ראויין לאכול ושתה משקין שאינן ראויי לשתיי פטו שבוע שלא אוכל ואכל נבילו וטריפו שקצי ורמסי חייב ורבי שמעון פוטר אמר קונם אשתי נהנית לי אם אכלתי היום והוא אכל נבילות וטריפו שקצים ורמסים הרי אשתו אסורה:

הוא כשכלל דברים המותרים עם דברים האסורין כגון שאמר שבועה שלא אוכל תמרים וערכות ובקלים ורבי שמעון פוטר לפי שחיבו סופו סובר כולל ואין הלכה כרבי שמעון:

אחד דברים של עצמו ואחד דברים של אחרים ואחד דברים שיש בהן ממש ואחד דברים שאין בהן ממש כיצד אמר שבועה שאתן לאיש פלוני ושלא אתן שנתתי ושלא נתתי שאישן ושלא אישן שישנתי ושלא ישנתי שאזרו צרור לים ושלא אזרוק שזרקתי ושלא זרקתי רבי ישמעאל אומר אינו חייב אלא על העתיד לבא שנ להרע או להטיב אמר לו רבי עקיבא אם כן אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה דברים שאין בהן הרעה והטבה מניין אמרו מריבוי הכתוב אמר לו אם ריבה הכתוב לכך ריבה הכתוב לכך:

ריבוי הכתוב הוא שאמרו לו נפש כי תשבע לבטא בשפתי ונומר ואת אמר כן לפרע לו להטיב מיעוט לכל אשר יבטא האדם כשבועה ריבוי את ר עקיבא אומר ריבה ומיעט וריבה ורבי ישמעאל אומר כאן כלל ופרט וכלל ויוצא היוצא ממלקותם כפי מה שראוי מן העקרים הנעשים והקיימות שלמודות פרטי ומיעוט לו בכלל ופרט אם אמת דרשתם ועניין העתיד לבא כשישבע על הדברים הבאים שיעשה אותם או שלא יעשה אותם והלכה כרבי עקיבא:

נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל פטור לקיים ולא קיים פטור שהיה בדין שיהא חייב כדברי רפי יהד בן בתיר א״ר יהוד בן בתירה מר אם הרשות שאינו מושבע עליה מהר סיני הרי הוא הייב עליה מצוה שהוא מושבע עליה מהר סיני אינו דין שיהא חייב עליה אפרו לו לא אם אמרת בשבועת הרשות שכן עשה בה לאו כהן תאמר בשבועת מצוה שלא עשה בה לאו כהן שאם נשבע לבטל ולא ביטל פטור:

אמר רחמנא להרע או להטיב אמנם הוא מחוייב בשבועה על דבר שאי אפשר בו שיטיב במקום להרע או ירע במקום להטיב והם דברי הרשות וכהן יתכן לומר והן הוא יבטא שיעשה ואפשר לו או לא יעשה ואפשר לו ואמרו בנשבע לבטל את המצוה פטור ר״ל פטור מקרבן שבועת ביטוי וחייב

מלקות משום שבועת שוא ושקר הלכה כרבי יהודה:

שבועה שלא אוכל כבר זו שבועה שלא אוכלנה שבועה שלא אוכלנה ואכלה אינו חייב אלא אחת זו היא שבועת ביטוי שחייבין על זרונה מכות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד שבועת שוא חייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פטור:

כשאמר שבועה שלא אוכלנה ואמר אחר כן שבועה שלא אוכל ואכל חייב סתם כשאמר שלא אוכלינה אינו חייב עד שיאכל את כולה ואמר אחר כן שלא אוכל אפילו אכל ממנה כזית ולפירש חייב משאכל ממנה כזית וכשסיי אכילתה חייב סתם וזה כשהקדים שלא אוכלנה כמו שאמרנו:

אי זו היא שבועת שוא נשבע לשנות את הידוע לאדם אמר על העמוד של אבן שהוא של זהב ועל האיש שהוא אשה ועל האשה שהיא איש נשבע על דבר שאי אפשר לו אם לא ראיתי גמל שפורח באויר ואם לא ראיתי נחש בקורת בית הבר אמר לעדי בואו והעידוני שבועה שלא נעידך נשבע לבטל את המצוה שלא לעשות סוכה ושלא ליטול לולב ושלא להניח תפילין זו היא שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פטור:

הידוע לאדם עד שיהיה מות והדבר ידוע אצל שנשתלבני אדם או יותר ואמרו אם לא ראיתי הוא שיאמר כל פירות העולם מסורין עלי אם לא ראיתי גמל פורח באויר או כיוצא בזה ואמרו בקורת בית הבד ר״ל כתבנית בורת והוא תבנית שחיבו מבני בנים כמותה לכל בעולל הנוף מבני ואין בו שבועת שוא הכה נתבאר לך בכאן שמיני שבועת שוא שבשה המחר שיעבע על שוא שחייב שמניות שהוא בחילוף מה שהוא מבני או שיעבע על מה שהוא במנע השניות שהוא במנע או שיעבע על דבר שאין צריך בו לחתת הספור כשבועה כגון שיעבע על היום שהוא היום ועל השמש שהיא שמש:

שבועה שאוכל כבר זו שבועה שלא אוכלנה הראשונה שבועת בטוי והשנייה שבועת שוא אכלה עבר על שבועת שוא לא אכלה עבר על שבועת ביטוי:

מבואר הוא שכיון שנשבע שיאכלנה שהוא מחייב לאכלה מכלל המנוש כמו שהוא מחייב לעשות סוכה ולולב כי הוא מחייב לקיים השבועה ואם שנשבע לאחר כן שלא יאכלנה בחילו נשבע שלא יעשה סוכה או לולב ואמרו אכלה עבר על שבועת ביטוי פירושו אף על שבועת ביטוי לפי שעבר על שבועת שוא על שני העניינים:

שבועת ביטוי נוהג באנשים ובנשים בקרובים וברחוקים בכשרין ובפסולין בפני בית דין ושלא בפני בית דין בפי עצמו וחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד:

אמרו מפי עצמו הוא תנאי בשבועת ביטוי אכל אם השביעו עליה חולתי שיאכל או שלא יאכל אין חייב לעשות כאן שבשבע שלא אם עשה אמן כאן אין הפרש בין שבשבע הוא עצמו או שהשביעו חולתו ואת אמן כאן שיתבאר לאחר כן:

שבועת שוא נוהגת באנשים ובנשים ברחוקים ובקרובים בכשרי ובפסולין בפני בית דין ושלא בפני ב״ד ומפי עצמו וחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פטור אחת זו ואחרת זו המושבע מפי אחרים חייב אם לא אכלתי היום ולא הנחתי תפילין היום משביעך אני ואמר אמן חייב

לימכס וכר מנסים ונשים ושחר החלוקים לפי שריפה לזכור לאחר כן שבועת סעדות שאין נשים מייבות ולא קרובים ולא פסולין ותפילא ענו אמן כמו שנאחר בפרק שלשה זה :

פרק רביעי

שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים ברחוקין ולא בקרובין בבשרין ולא בפסולין ואינה נוהגת אלא בראויין להעד בפני בית דין ושלא בפני בית דין כפי עצמו וכפי אחרים אין חייבין עד שיכפרו בהן בבית דין דברי רבי מאיר וחכמי אומרים בין כפי עצמו בין כפי אחרי אין חייבין עד שיכפרו בהן בבית דין :

זה שאמר לו אדם מודעת אלא כדאיתא להעיד לשבועת פלוני עדות דרכנן לפי שאם עשירין הלא על פי שנים דאיתא מדאורייתא ואין הלכה כדברי מאיר :

וחייבין על זדון השבועה ועל שגגתה עם זדון העדות ואינן חייבין על שגגתה ומה הן חייבין על זדון השבועה קרבן עולה ויורד :

לא תאמר תורה כשביעית עדות ונעלם ממנו ולפיכך חייב על זדונה קרבן ושגגתה עם זדון העדות הוא שידע שבועה זו לפלוני ושכח שעדו ושהו שבועה בקר מכל הוא שיהו יודע שם יתחייב עליה קרבן שם לאו ואחו יתחייב קרבן אכל כשבגד על עניניה ולא ידע שם שבועת העדות לפלוני הוא לאו ונשבע שלא ידע העדות שיהו חייב כלום ואפילו שם שאמר ואינם חייבין על שגגתם :

שבועת העדות ביצד אמר לשנים בואו והעידוני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות או שאמרו לו אין אנו יודעין לך עדות משביע אני עליכם ואמרו אמן הרי אלו חייבין השביע עליהן חמשה פעמים חוץ לבית דין ובאו לבית דין והודו פטורין בפרו חייבין על כל אחת ואחת השביע עליהן חמשה פעמים בפני בית דין וכפרו אינן חייבין אלא אחת אמרו שטעון מה טעם הואיל ואינם יכולין לחזור ולהודות :

לא תהיה כפירה שלא בבית דין דאמר רחמנא שם לא יניד וגמר עיטו ניתקוש פיועיל הכנדש והוא בבית דין יתחייב על שבועה שנשבע מון לבית דין ושעמת רבי שמעון מבוארת וכדומה כיוצא בו אבל בפרו לא יתכן להם להעיד אחר כך וכל שבועה שיבואו אותה אחר כך אינם חייבין עליה כלום שהם אינם יכולים להעיד אותה עדות :

בפרו שניהן כאחת שניהן חייבין בזה אחר זה הראשון חייב והשני פטור כפר אחד והודה אחד הכופר חייב היו שרי ביתי עדים כפרה הראשונה ואחר כך כפרה השניה שניה חייבת מפני שהעדות יכולה להתקיים בשתיהן :

זה שאמר כאחת כדי לכתוב וזהו שעור שלום שלום תלמיד לרב והוא כדי שיאמר לו שלום ר' ואם היה בין כפירה זה לכפירה זה יותר מזה השיעור נאמר כאן זה אחר זה ואמר שתיהם חייבות יש בו תנאים וזה כי כשהיתה את שנייה רוצים להעיד לא תתחייב את ראשונה על כפירת כלום לפי שהם לא בטלו דברי אחת מהן וזה שהיו יכולים לומר ידענו כי אם את אחרת בשעת תביעתם ואמנם מה שאמר בגמרא שתיהם חייבות הוא כמו שביאר כשהיתה את שנייה קרובים בשבועותיהן וכשותיהם גוספות כשכפר את ראשונה

כדעתנו שכת ראשונה עשורה לפי שהיא לומר ידענו שנולתנו יעידו ולפיכך כפרה לפי שבשותיהן שבשבילן היו פסולין הרי הן גוספות וזוב גוספין למיתה ולפי שידענו שהן קרובות למות ובעליהן יהיו כשרין כפרה הודיענו כי לא נקבל מהם שענה זו לפי שבשעת כפירתה בתבטלו ולא היה שם וולתם שיעידו בחותה שעה בעצמה לפי שבת שבויים אז היו קרובים :

משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש לי ביד פלוני פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה שבועה שאין אנו יודעין לך עדות אין חייבין אלא אחת שבועה שאין אנו יודעין שיש לך ביד פלוני פיקדון ותשומת יד וגזל ואבידה חייבין על כל אחת ואחת :

משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש לי ביד פלוני פקדון חיטין ושעורין ובוסמין שבועה שאין אנו יודעין לך עדות אין חייבין אלא אחת שבועה שאין אנו יודעין לך עדות שיש לך ביד פלוני חיטין ושעורין ובוסמין חייבין על כל אחת ואחת :

הוליענו שאין הפרש בין שינוי מיני השעורים מיני הדברים שמוענין זולתן ומצילו טענן כהן ממין אחד במשנה ומתן כגון שאמר להם ים לי מכלכם עדות שים לי מנגל זה חטים ושעורים וכוסמין כתורת פקדון הו שאמר להם ים לי מכלכם עדות שים לי מנגלו כך וכך חטים מכם פקדון ומכם תשומת יד ומכם גזלה מכם מכרה הדין בשני מינין הלה מכפירת השעורין אחר כמו שזכר :

משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש לי ביד פלוני נזק וחצי נזק תשלומי כפל תשלומי ארבעה וחמשה ושאנס איש פלוני את בתי ופתה את בתי ושהכני בני ושחבל בי חבירי ושהדליק את גדישי ביום הכיפורים הרי אלו חייבין :

אלו הדברים כלן אם העידו לו בפוס דבר שיגבה אותו בעדותם ולפיכך אם כפרו הם חייבים אמנם יבא להם החיוב על עדות ממון לא על עדות הקנס ומה שהן כאלו חייבין על עדות מני נזק ל' לפי נזק נרמזות שהוא ממון וכן תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה מזמת הקרן ואמנם היה פלוני ופתה את בתו מבד שבשת והפגם וכבר נתבארו בשנהדרין כי מכם חבירו ואמו חייב חייבת אלא אם עשה חבורה ולפיכך כשהכה אותו בגו ולא חבל בו הוא חייב מכון בלבד כגון בשת וכעור כמו שבארנו בפ"ק מן בבא קמא :

משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שאני כהן שאני לוי שאיני בן גרוש שאיני בן חלוצ שאיש פלוני כהן שאיש פלוני לוי שאינו בן גרושה שאינו בן חלוצ שאנס איש פלוני את בתו ופתה את בתו ושחבל ביבני ושחבל בי חבירי ושהדליק גדישי בשבת הרי אלו פטורין :

אלו הדברים כלם אם העידו לו בפוס דבר אחד לא יקח ממון בפוס פניס לפי שמעקרנו אין אדם את ומצלם וכבר שמעת זה פעמים והדבר ברוחני לבנו על מי שהכהו אינו אלו אחד הוא לבנו ולפיכך אם כפר פטור לפי שאמרה תורה והוא עד או ראה או ידע לו וגו' מפי קבלה למדנו בתביעת ממון שכתוב אדבר ואמרו שפתה פלוני בתו הוא כגון שאמרו שהכה בני שהיה בתיעה אצלו או כו ממון לפי אלא ישבע בשביל וולתו ולפיכך פטורין ואפילו היה זה המשביע אותם מורשה לאותו כהן אחד מורשה תביעת ממון אם כפרו הם חייבין לפי שמעקרו הדין גם כן שהעדים בשמיעתם המורשה וכפרו חייבין ועי"ש שהעדות אינה לו אלא למי שהרשהו :

משביע

משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שאם איש פלוני ליתן לי מאתי זוז ולא נתן לי הרי אלו פטורי שאין חייבין אלא על תביעת ממון כפיקדון:

אמר רחמנא ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע ואמ׳ עוד בכפיר׳ פקדון נפש כי תחטא וכמו שהפקדון תביעת ממון שיש לו כמו גם כן העדות צר ך שיהיה בממון שיש לו והוא בכאן הוא תובעם שיעידו לו בממון שאין לו בו זכות ואפילו שיעידו לו כמו שהוא אומר לפי שאין חייב בעל דינו שיתן לו ואפי׳ בממון כשאמר לו אתן לו ולפיכך כשכפרו פטורי׳ ועל זה תקיש כל עדו׳ יתבע אותה בעל דין אם אינה מועל׳ לו בתביעת כשיעידו בה העדים אין הדיינין חייבין לשאול את העדים אותה עדות בשום פנים:

משביע אני עליכם כשתדעון לי עדות שתבואו ותעידוני הרי אלו פטורי׳ מפני שקדמה שבועה לעדות:

לפי שנאמר ושמעה קול אלה והוא עד צריך שתהיה העדות קודמת לשבועה ולכפירה:

עמד בבית הכנסת ואמר משביע אני עליכם שאם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני הרי אלו פטורין עד שיהיה מתכוין להם:

צריך שייחד אותם לפי שנאמר והוא עד שייחד או עדיו:

אמר לשנים משביע אני עליכם איש פלוני ופלוני שאם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות והם יודעין לו עדות עד מפי עד או שהיה אחד מהן קרוב או פסול הרי אלו פטורין:

זה מבואר לפי שאם הגיד׳ ולא תועיל עדותם ולפיכך פטורין כשכפרו:

שילח ביד עבדו או שאמר להן הנתבע משביע אני עליכם שאם אתם יודעין לו עדות שתבואו ותעידוהו הרי אלו פטורין עד שישמעו מפי התובע:

אמר יתבר׳ אם לוא יגיד ונשא עונו והוא כתו׳ בו׳ ו׳ א׳ לף ולמדנו מפי השמוע׳ שזה לעורר על שני הענינ׳ הקנייה והשלילה כאילו אמר אם לו לא יגיד ונשא עונו רצונו לומר לתובע זכותו אבל לנתבע אם לא יגיד לפטו׳ אותו פטור:

משביע אני עליכם מצוה אני עליכם אוסרכם אני הרי אלו חייבין בשמים ובארץ הרי אלו פטורין באל׳ ף ד׳ לת ב׳ יוד ה׳ י בשדי בצבאות בחנון ורחום בארך אפים ברב חסד ובכל הכנויין הרי אלו חייבין המקלל בכולן חייב דברי רבי מאיר וחכמים פוטרין המקלל אביו ואמו בכולן חייב דברי רבי מאיר וחכמים פוטרין המקלל עצמו וחבירו בכולן עובר בלא תעשה יכבה אלהים וכן יכבה אלהים זו היא אלה הכתובה בתורה אל יכך ויברכך וייטב לך רבי מאיר מחייב וחכמים פוטרין:

אמרו מצוה אני עליכם וכו׳ הוא שיאמר להם מצוה אני עליכם בשבועה אוסרכם אני בשבועה והמחלוקת בין חכמים ורבי מאיר בכנויין לבד ובחנון ורחו׳ ומה שזכר אחריהם אבל אל׳ ף דל׳ ת ויו׳ ד ה׳ א ושי׳ ן דל׳ ת וצבאו׳ אין צריך לומר כי הם שמות מיוחדים וכמו כן אלהים ומה שאמר רבי מאיר המקלל

בכלם חייב רצונו לומר מברך את השם באחת מהם חייב סקילה וחכמים אומרי׳ על שם המיוח׳ במית׳ ועל הכנוין באזהרה והטע׳ שלא נחלקו בשבועת העדות ואמרו כי היא חייבת בכל הכנוים ממה שאמר הכתוב ושמעה קול אלה ואסור לאדם לקלל את עצמו שנאמר השמר לך ושמור נפשך מאד וכבר בארנו בסוף מכות שמלת השמר מורה על לא תעש׳ וכן אסור לו לקלל חברו שנאמר לא תקלל חרש ולמדנו מפי הקבלה שרוצה לומר לא תקלל מי שאינו עושה מעשה שהיה ראוי לקללה בשבילו אבל הוא חרש באותו דבר ואמרו יכהו יכנו כנוי על קללת אדם עצמו או חברו ור׳ מאי׳ סבר בכאן שאין הפרש בין שיאמר אל יברכהו אלהים או יקללהו ואמרו בכאן אל יכבה אמנם רצה להפריש בין אל יכבה ובין יברכך ויסיב לך כדי שלא יהיה בו לשמוע מאמר זה קללה וכבר בארנו בפרק אחרון של מכות שהמקלל לעצמו וחברו לוקה ואע׳ פ שהוא לאו שאין בו מעשה וזכרנו העקר שהוא כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומימר ומקלל את חברו בשם ודין מקלל חברו ועצמו אחד ואמנם עדים וממין בא מקרא בתורה ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו וכבר בארנו זה והלכה כחכמים בכל דבריהם:

פרק חמישי

שבועת הפקדו׳ נוהג׳ באנשי׳ ובנשי׳ ברחוקי׳ ובקרובי׳ בכשרי׳ ובפסולי׳ בפני בית דין ושלא בפני בית דין מפי עצמו ומפי אחרים אינו חייב עד שיכפר בו בבית דין דברי רבי מאיר וחכמים אומרי׳ בין מפי עצמו בין מפי אחרי׳ כיון שכפר בו חייב וחייב על זדון השבועה ועל שגגתה עם זדון הפקדון ואינו חייב על שגגתה גרידתא ומה חייב על זדונה אשם בכסף שקלים:

שגגתה על דרך שנתבאר בשבועת העדות והוא שידע שהשבועה אסורה ולא ידע שחייב עליה קרבן ושגגת הפקדון מבואר והוא שלא נזכר שיש לו אצלו פקדון ואמרה תורה וכחש בעמיתו בפקדון וגומר והבי׳ את אשמו לה׳ איל תמים וגומר הנה שאמרו וכחש בעמיתו מודה שהו׳ יודע בפקדון בשעת השבועה והלכה כחכמים:

שבועת הפקדון כיצד אמר לו תן לי פקדוני שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי או שאמר לו אין לך בידי משביעך אני ואמר אמן הרי זה חייב השביע עליו חמשה פעמים בין בפני בית דין ובין שלא בפני בית דין וכפר חייב על כל אחת ואחת אמר רבי שמעון מה טעם מפני שיכול לחזור ולהודות:

זה מבואר וטעם רבי שמעון ברור כי בשעה שיודה תועיל הודאתו ואע׳ פ שקדמה כפירתו בבית דין לפי שהוא נותן מה שהודה בו:

היו חמשה תובעים אותו אמרו לו תן לנו פקדון שיש לנו בידך שבועה שאין לכם בידי אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי לא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת רבי אליעזר אומר עד שיאמר שבועה באחרונה רבי שמעון אומר עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד תן לי פיקדון ותשומת יד גזל ואבידה שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגזל ואבדה חייב על כל אחת ואחת תן לי חיטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי חיטין ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת ר׳ מאיר אומר אפילו אמ׳ חיטה ושעורה וכוסמת חייב על כל אחת ואחת:

רבי

רבי מאיר אומר שמורה תהיה ושמורה לבונין לומר מיניקס וחכמים סברו שכפירתן גורע אחד מן התורה ואין הלכה כרבי מאיר ולא כרבי שמעון ולא כרבי אלעזר :

אנסת ופיתית את בתי והוא אומר לא אנסתי ולא פיתיתי משביעך אני ואמר אמן חייב ר׳ שמעון פוטר שאינו משלם קנס על פי עצמו אמרו לו אף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו משלם בשת ופגם על פי עצמו :

רבי שמעון סבר כי עקר תביעתו קנס שהוא דבר קנוי וידוע וחכמי אומרי עיקר תביעתו הוא הבשת והפגם שידוע שהם הוקם בהם ואין הלכה כרבי שמעון :

גנבת את שורי והוא אומר לא גנבתי משביעך אני ואמר אמן חייב גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי משביעך אני ואמר אמן פטור המית את שורך והוא אומר לא המית משביעך אני ואמר אמן חייב המית שורך את עבדי והוא אומר לא המית משביעך אני ואמר אמן פטור אמר לו חבלת בי ועשרת בני חבורה והוא אומר לא חבלתי ולא עשיתי בך חבורה משביעך אני ואמר אמן חייב אמר לו עבדו הפלת את שיני וסימית את עיני והוא אומר לא הפלתי ולא סימיתי משביעך אני ואמר אמן פטור זה הכלל כל המשלם על פי עצמו חייב ושאינו משלם על פי עצמו פטור :

עקר כל זה מודים בקנס פטור וכל מה שאומר כאן הלכה פטור הוא בכפירת קנס לפי שאפילו הודה בו לא יתחייב לשלם כמו שהוא עקר :

פרק ששי

שבועות הדיינין הטענה שתי כסף וההודאה בשוה פרוטה ואם אין הודאה ממין הטענה פטור

פיצר שתי כסף לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה פטור שתי כסף ופרוטה לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה חייב מנה לי בידך אין לך בידי פטור מנה לי בידך אין לך בידי אלא חמשים דינר חייב מנה לאבא בידך אין לך בידי אלא חמשים דינר פטור מפני שהוא כמשיב אבדה :

שתי כסף הוא משקל שתים ושלשים שעורות מכסף או מה שהוא זה השעור ופרוטה חצי שעורים מכסף וכשהולה ממה שתנעוהו בפחות משוה פרוטה פטור וכן כשכפר מפני תביעתו כפחות משתי כסף פטור וכן אמרו ז״ל כפירת טענת שתי כסף ופירוש למרו פטור שהוא פטור משבועת התורה אבל הוא חייב שבועת היסת וכל מקום שיאמר במשנה בענין שבועות הממונות חייב רבוני לומר בשבועות התורה כי השבועות גם כן שעקרו מדרבנן הנזכרות במשנה הם בנקיטת חפץ וכל דתיקון רבנן כעין דאוריית׳ תקון ואין הפרש ביניהן אלא בדין בלבד והוא שהשבועה המחוייבת מן התורה אם הוא מסרב ואינו רוצה לישבע בית דין יורדין לנכסיו ופורעין מן הגמגח אפילו השעור שכפר ולא רצה לישבע עליו והשבועה המחוייב׳ מדרבנן אף על פי שאינו נזכרת במשנה אם לא רצה לישבע לא נתפסין לנכסיו אבל משמתינן ליה עד שיפרע או ישבע ואם עמד בנדוי שלשים יום ולא פרע ולא נשבע מלקה אותו הדיין במלקות כפי מה שירשעתו ואם עמד על כפירתו וסרכותו אליבא אחד שהלקוהו יתירו לו נדוי וילך לו ודע כי השבועות המחוייבות מן התורה שלשת מינין והם שבועה מודה במקצת ושבועה מי שים עליו עד אחד ושבועת השומרים וכל השבועות הנזכרות במשנה בלבד

רבי מאיר אומר שמורה תהיה ושמורה לבונין לומר מיניקס וחכמים סברו שכפירתן גורע אחד מן התורה ואין הלכה כרבי מאיר ולא כרבי שמעון ולא כרבי אלעזר :

אנסת ופיתית את בתי והוא אומר לא אנסתי ולא פיתיתי משביעך אני ואמר אמן חייב ר׳ שמעון פוטר שאינו משלם קנס על פי עצמו אמרו לו אף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו משלם בשת ופגם על פי עצמו :

רבי שמעון סבר כי עקר תביעתו קנס שהוא דבר קנוי וידוע וחכמי אומרי עיקר תביעתו הוא הבשת והפגם שידוע שהם הוקם בהם ואין הלכה כרבי שמעון :

גנבת את שורי והוא אומר לא גנבתי משביעך אני ואמר אמן חייב גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי משביעך אני ואמר אמן פטור המית את שורך את עבדי והוא אומר לא המית משביעך אני ואמר אמן פטור אמר לו חבלת בי ועשרת בני חבורה והוא אומר לא חבלתי ולא עשיתי בך חבורה משביעך אני ואמר אמן חייב אמר לו עבדו הפלת את שיני וסימית את עיני והוא אומר לא הפלתי ולא סימיתי משביעך אני ואמר אמן פטור זה הכלל כל המשלם על פי עצמו חייב ושאינו משלם על פי עצמו פטור :

עקר כל זה מודים בקנס פטור וכל מה שאומר כאן הלכה פטור הוא בכפירת קנס לפי שאפילו הודה בו לא יתחייב לשלם כמו שהוא עקר :

פרק ששי

שבועות הדיינין הטענה שתי כסף וההודאה בשוה פרוטה ואם אין הודאה ממין הטענה פטור

פיצר שתי כסף לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה פטור שתי כסף ופרוטה לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה חייב מנה לי בידך אין לך בידי פטור מנה לי בידך אין לך בידי אלא חמשים דינר חייב מנה לאבא בידך אין לך בידי אלא חמשים דינר פטור מפני שהוא כמשיב אבדה :

שתי כסף הוא משקל שתים ושלשים שעורות מכסף או מה שהוא זה השעור ופרוטה חצי שעורים מכסף וכשהולה ממה שתנעוהו בפחות משוה פרוטה פטור וכן כשכפר מפני תביעתו כפחות משתי כסף פטור וכן אמרו ז״ל כפירת טענת שתי כסף ופירוש למרו פטור שהוא פטור משבועת התורה אבל הוא חייב שבועת היסת וכל מקום שיאמר במשנה בענין שבועות הממונות חייב רבוני לומר בשבועות התורה כי השבועות גם כן שעקרו מדרבנן הנזכרות במשנה הם בנקיטת חפץ וכל דתיקון רבנן כעין דאוריית׳ תקון ואין הפרש ביניהן אלא בדין בלבד והוא שהשבועה המחוייב׳ מן התורה אם הוא מסרב ואינו רוצה לישבע בית דין יורדין לנכסיו ופורעין מן הגמגח אפילו השעור שכפר ולא רצה לישבע עליו והשבועה המחוייב׳ מדרבנן אף על פי שאינו נזכרת במשנה אם לא רצה לישבע לא נתפסין לנכסיו אבל משמתינן ליה עד שיפרע או ישבע ואם עמד בנדוי שלשים יום ולא פרע ולא נשבע מלקה אותו הדיין במלקות כפי מה שירשעתו ואם עמד על כפירתו וסרכותו אליבא אחד שהלקוהו יתירו לו נדוי וילך לו ודע כי השבועות המחוייבות מן התורה שלשת מינין והם שבועה מודה במקצת ושבועה מי שים עליו עד אחד ושבועת השומרים וכל השבועות הנזכרות במשנה בלבד

מנה לי בידך אמר לו בפני עדים הן למחר אמר לו תניהו לי נתתיו לך פטור אין לך בידי חייב מנה לי בידך אמר לו הן אל תתנהו לי אלא בעדים למחר אמר לו תניהו לי נתתיו לך חייב מפני שצריך ליתנו לו בעדים :

כבר נתבארנו לך כי בכל מקום שיאמר פטור שהוא נשבע שבועת היסת ומבואר הוא מזה שאומרים במשנה זו חייב רבוני לומר חייב לשלם ואין בעל דינו חייב שבועה לפי שהוחזק כפרן וצריך שיכפור בבית דין ואז נתחייב בהוחזק כפרן ושם הדיינין נוהגין על עקר מעקרי הדינין לחלטו והוא המלוה את חבירו בעדי אין צריך לפרעו בעדים אלא שם התנה עמו כמו שנתבארנו בכתן וכן המפקיד אצל חבירו בעדים אינו צריך להחזיר לו בעדים אלא שם כן התנה עמו ג״כ אצל שם טענו הלוה שפרעו ישבע שבועה הסת וכן הוא דין המפקיד אצל המפקיד אצל חבירו בשטר ואמר לו החזרתי לך הוא גם כן נאמן אצל ישבע בנקיטת חפץ שהחזיר וזה שאין אנו מחייבין לוה ולשלם אנו אומרים לוה יכול למיחזר החזרתיו לך וידוע הוא שאם אתה משביעו עכשיו לפי שלא יהיה אנו בורח ממנו שום חיוב לפי שהתנאי בינתיים מה לו לעשות :

ליטרא זהב יש לי בידך אין לך בידי אלא ליטרא כסף פטור דינר זהב יש לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף וטרפית ופונדיון ופרוטה חייב שהכל מין מטבע אחת כור תבואה יש לי בידך אין לך בידי אלא להך קיטנית פטור כור פירות יש לי בידך אין לך בידי אלא להך קיטנית חייב שהקטנית בכלל פירות טענו חיטין והוד׳ לו בשעורין פטור ורבן גמליאל מחייב הטוען לחבירו בכדי שמן והודה לו בקנקני אדמון אומר הואיל והודה לו מקצת ממין הטענה ישבע וחכמים אומרי׳ אין ההודאה ממין הטענה אמ׳ רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון טענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות בקרקעות וכפר בכלים פטור הודה במקצת הקרקעות פטור במקצת הכלים חייב שהנכסים שאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן :

כבר ידעת כי לתך חמש עשרה סאה וכור שלשים סאה ועקרי אלה ההלכות כלם כבר כתבנום בכלית הכיאור ופירשנוה בפרק רבעון מקדישין ובפרק תחרין מכתובות ואמרנו לפם שלא נחזור לפרש לותם העקרים כדי שלא יתרך הקורא ואין ממחין בידם לעיין לותם שם כשהם מכרין במשנה ולפם גם כן כתבנו שאין הלכה כרבן גמליאל והלכה כאדמון :

אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן ואין משביעין את הקטן אבל נשבעין לקטן ולהקדש :

נשבעין לקטן ונפרעין מנכסיו כמו שנתבאר בכתובות הכא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה ובשבועה לדורייתא כלל הוא שכשאר אין נשבעין על טענת קטן אבל שבועת הסת נשבעין בטענת קטן וכמו כ נשבע לכ״ד שבועת השומרין ושבועת השומרין אלא בטענת הקטן לפי שאין הקטן טוען אותם טענת ברית וכן נשבעין להקדש ונפרעין ממנו כאן

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0136
DFG

כגון שהיה לראובן כיד שמעון ממון בתולה כשהקדים שמעון כל נכסיו ישבע ראובן שבועת התורה ויפרע ממנו על הדרך שנזכר בפרק שני מערכין:

ואלו דברים שאין נשבעין עליהן העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות אין בהן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה שומר חנם אינו נשבע נושא שכר אינו משלם רבי שמעון אומר קדשים שחייב באחריותן נשבעין עליהן ושאינו חייב באחריותן אין נשבעין עליהן:

נשתתבונן בפסוקי התורה תמצא הדברים שזכרה מנה בהם בשבועות או בתשלומי כפל ומכשבח וחמשה וזכרה דיני השומרים כה הם חמור ושור ושה וכל בהמה ושלמה וכסף וכלים והעולה בידינו מהלה המקרקעות כלם בהמה וכלים וכסף וכל מלה הם כל דבר המטלטל וגופו ממון וכלים יש בהם חוטם סדיני הנה יצאו קרקעות לפי שאינן דבר המטלטל ועבדים הוקשו לקרקעות באו שבתורת כפרק ראשון מקדושין והשטרות מגד שאין ניתן ממון אלא על ידי כתיבה שבהן וכשנודע בירור הדברים היה מצות השטר או העדרו שזה ולפי שאמרה התורה בשבועות וכפל והשומרים רעהו פי׳ רעהו מר רחמנא ולא הקדשות שהן לגבוה ומגד שלא תייב בהם תשלומי כפל לא נפל בהם תשלומי מרבעה וחמשה כי זה לא ימצא שלא תיב תשלומי כפל כמו שבירנו בשבועי מכנף קמא ולא זכר אמר החרבעה שומרין והם שומר שכיר ומוכר לפי שאין נוכל לזכרם שהקרקעות אין בהם דין שלה ואסור שלמת הקדש וכמו כן השטרות שאף על הרוב וכן מיני שבורות ואסור גם כן שבירת הקדש ונעוד יתבאר בי לין נוסף שכר ושוכר תמד ואין הלשה כרבי שמעון ושלה כלם מבוארים שאין נשבעין עליהם שבועת התורה אלא נשבעין עליהם שפת:

רבי מאיר אומר יש דברים שהן בקרקע ואינן בקרקע ואין חכמים מודין לו כיצד עשר נפנים מיעונות כסרתי לך והלה אומר אינן אלא חמש רבי מאיר מחייב שבועה וחכמים אומרים כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע אין נשבעין אלא על דבר שבמידה ושבמשקל ושבמניין כיצד בית סלא מסרתי לך וכים סלא מסרתי לך והלה אומר איני יודע אלא מה שהנחת אתה נוטל פטור זרח אומר עד הזיז וזה אומר ער החלון חייב:

מחלוקת חכמים ורבי מאיר הוא שנאמרים העומדים ליכנר והלכה כחכמים אבל כשיתפרסם לו בתורת שמירה לעניין מקח וממכר ודיני התובלה והוליית במקצת כשהיה עקר התביעה שלא בתורת שמירה העקר היכחון עליו שהם במטלטלין שכל העומד ליכנר ככבוד דמי ושמור זה הלשון והוא מתרס היכו חייב עד שיטענו לבר שבמדה ובמשקל ובמניין כלומר שהוא מלוה בקנת המניין אם תבעו לבר שבמניין או בקנת המשקל אם תבעו לבר שבמשקל או בקנת המדה אם תבעו לבר שבמדה:

השלוה את חבירו על המשכון ואבד המשכון אמר לו סלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו וסלע היה שוה פטור סלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו ושלשה דינרים היה שוה חייב סלע הלויתני עליו ושתים הידה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתיך עליו וסלע הירה שוה פטור סלע הלויתני עליו ושתים היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתיך עליו וחמשה דינרים היה שוה חייב ומי נשבע מי שהמקרון אצלו שמא ישבע זה ויוציא זה את המקדון:

מעקדנו הלזהו על המשכון נעשה עליו שומר שכר ועוד יתבארו דיני שומר שכר ולפיכך אם אבד המשכון בתוכו יכנע לתתו שים בידו המשכון שבועת התורה שבתוכם ויפרע בעל המשכון ממה שהלוהו מלה עם לתתו סר משכון בידו נכל מלה המלוק על כל פנים ליכנע שבועת התורה שלבד ואפילו לא נפל ביניהם מחלוקת כמה שהיה שוה מלה אפילו אמר לבעל המשכון אשוה לי יותר ממה שאתה טוען שהיה שוה לפי שנאמר שמא עיניו נתן בו אבל אם נסתלק זה המסר כגון שהיה המשכון לפנין והב לו אתייכה כסף וכיוצא בהן שאין שוה נר לומר שמא עיניו נתן בו ואמר לו טול כל מה שהיה שוה וקח בו אתייכת והב לו כסף בו אותה שהיה לך כיון שאין עיניו בהן ואינם כלים ולא בגדים שם בהם מיני רקמות שתוכל לומר אני לא חמדתי כאותם כרהוני וכשיצא מן המשכון שבידו יכלול בשבועתו שלא היה שוה יותר ממלא או שקל או שיעור שיאמר על ידי גלגול וכמו כן תהיה שבועת בעל המשכון כשיהיו תלוקין בדמי המשכון כי לא היה שוה משכונו פחות ממלא או שקל או מה שיעיד עליו שוה וכך דרשתי מלא מדי ד׳ל משכונו אותם בעמי הרבים על זה הלשון כמו שדרש לרבינו יוסף הלוי ז׳ל משכונו תמיד ואמרו בחלק הרשאין מזה המשכנה פטור ונשבע שבועת הסת וכבר בארתי זה ואמרו מי נשבע מי שהפקדון אצלו הוא חייב ל החלק השני ממשנה זו הוא מה שאמר לא כי פי׳ נ׳ נו כן או חייבו אמת שלא שלח הלויתני עליו ונ׳ דינרים היה שוה חייב בעל המשכון שבוע׳ ויסלם דיבר לפי שהוא מודה בסקל ולא יכנע שבוע על שיכנע קורם מי שהפקדון אצלו שבועת התורה שלותו הפקדון אבד ואו יכנע זה לגותו טעם שזכר לפי שזה טעם כולל כל המשכון מכל טעם שמא נתן עיניו בו אחיכו כולל כל המשכון כמו שבארנו ולפיכך לא שם התנ׳ כוונתו כזה החלוק מכל שם כוונתו בהודאתו בשקלת או נכפירה נכל ונטעם זה שזכר שמא יכנע הלה ויוציא הלה את הפקדון וכבר בא בארנו לן פרשתי שהשלוה

מרכנעה דינרין:

פרק שביעי

כל הנשבעין שבתור׳ נשבעין ולא משלמי ואילו נשבעין ונוטלין השכיר והנגזל והנאבל ושפנגדו חשור על השבועה וחנוני על פנקסו השכי׳ כיצד אמר לו תן לי שכרי שיש לי בידך הוא אומר נתתי והלה אומר לא נטלתי הוא נשבע ונוטל רבי יהודה אומ׳ עד שתהא שם מקצת הודאה כיצד אמר לו תן לי שכרי חמשים דינר שיש לי בידך והוא אומר התקבלת דינר זהב:

אמר רחמנא כמתוייב ליכנע ולקח בעלי ולא ישלם למדנו מזה שמי שלא ישלם יכנע ומין הדין נוטל מזה שזה מכר בשבועתו שלא מדעתו תקנו שבועה כשבוע׳ התורה על מלה ומע׳פ שהן תובעין נשבעין ונוטלין וזה לשעניני עיול יתבארו ממ׳ השכיר הוא נשבע ונוטל לפי שכשעל הכי׳ טרוד בדקין והשכיר יקדקן שכבר יותר וכזה שני תיבות שאמר שיכו׳ תובעו כומנו והשני שכבדו נעדים אבל כשטענו שלא נעדים מתוך שהיה יכול לומר לא שכרתי כזמן לומר פרעתיו או כשתובעו שלא כומנו ואמר בעל הבית פרעתי נשבע בעל הבית שבועת התורה שכן וכן לם שהוא עקר הכפירה נעקר השכיר׳ ישבע בעל הבית שבועת התורה שכן וכך התנה עמו ויתן לו שכרו ואין שלמה

כרבי יהודה:

הנגזל כיצד היו מעידין אותו שנכנס לביתו למשכנו שלא ברשות הוא אומר בליי נטלתה והוא אומר לא נטלתי הוא נשבע ונוטל רבי יהודה אומר עד שתהא שם מקצת הודאה כיצד אמר לו שני כלים נטלת והוא אומר לא נטלתי אלא אחד:

זה הלין ג׳כ הוא כשני תביעות אחד מהם שיהיו שם שני׳ עדי׳ ראשון שמשכנו והוציא כלי מביתו תחת כשניו ולא ידעו שלקחו שם וזה כשראשון שנכנס לבית הבנו ומין כיצד כלום וינא וזה מחבא דברי׳ תחת בגדיו ובעל הבית מיכו מכוי ופתנאי שני׳ שיטענו בעל הבית על אותו הנוטל שלקח שהוא

תמוך

תמוד מכל נכי מדם שהוא ילוע בכנגן זה מכל מם תבעו שלקח ממנו חוש מרגלית ומכנים טוגות והוא מפורסם שחין מכלו כנגן מלא הדברים אינו נחמן ואין מותכין בזה שבועה בשום פנים מכל ישבע שבנגדו או השפת או על תורה כפי מה שהולה ואין הלכה כרבי יהודה:

הגחבל ביצד היו מעידין אותו שנכנס תחת ידו שלם ויצא חבול ואמר לו חבלת בי והוא אומר לא חבלתי הרי זה נשבע ונוטל רבי יהודה אומר עד שתהא שם מקצת הודאה ביצד אמר לו חבלת בי שתים והלה אומר לא חבלתי בך אלא אחת:

כשתהיה התכלה במקום שחי תפשוי כו שתכל בעצמו והתכלה שבגופו מורה שה יתה ממעשה וולתו ולא היה ביניהם עליו שבועת שמת אמר לו הנתכל הכני פנעני כך לי ענים לוה לאחר ניטל שלא בשבועה ומתבטל השביע על הנתכל או הנגזל קנם לתוכל ולגזלן כדי שלא ירבה היזק בני מדם והתגרותם ואין הלכה כרבי יהודה:

ושבנגדו חשוד על השבועה ביצד אחרת שבועת העדות ואחת שבועת הפקדון ואפילו שבועת שוא הידה אחד מהן משחק בקוביא ומלוה בריבי ומפריחי יונים וסוחרי שביעית שבנגדו נשבע ונוטל היו שניהן חשודין חוד השבוע למקופה דברי רבי יוסי רבי מאיר אומר יחלוקו:

אומדים בין מלה שבועת העדות או שבועת הפקדון ואפילו לא פרש לו אלא שנשבע שבועת שוא שאין בה כפירת ממון הכה הוא מסור על השבועה ואין נותנין לו שבועה ומשבנה זו יתביר לך שכל פסול לעדות כין מדאורייתא כין מדרבנן שהוא מסור על השבועה וזה הדין הוא בשבועת התורה בלבד כלומר שהלסט מיכין מן השבועה שעקר חיוב מדאורייתא כמו שבארנו בפרק שלפני זה אבל השבועות שהם מתקנת חכמים אין נשבע שבנגדו ונוטל לפי שתקנה זו היא לפי שהוא מסרב ונשבע לעקר ותקנתא לא תקנתא עבדינן וכמו כן שבועת הסת לא ישבע שבנגדו כשנתחייב בה ועניין דברי האומר חזרה שבועה למקומה חזרה למחוייב לה ויהלס מה שנשבעו כו כלי שבועה שהוא מחוייב ליזבע ואינו יכול להשבע וכל המחוייב שבועה ואין יכול ליזבע משלם ואין לו על מותם שנשבעו זולתי חרם שהם והלכה כרבי יוסי לחמר יחלוקו:

והחנוני על פנקסו ביצד לא שיאמר לו כתוב על פנקסי שאתה חייב לי מאתים זוז אלא אומר לו תן לבני מאתים חטין תן לפועלי בסלע מעות הוא אומר נתתי ואין אומרי לא נטלנו הוא נשבע ונוטל ואין נשבעין ונוטלין אמר בן ננס ביצד אלו באין לידי שבועת שוא ואלו באין לידי שבועת שוא אלא הוא נוטל שלא בשבועה ואין נוטלין שלא בשבועה:

הטעם להטיל השבועה על התנוני מכואר לפי שהוא נוח לו ליתן ורוב מישבעו הפועלים או כמו כמעשה התנוני שמת יתחייבו קנסם מקנסם ואין הלכה כבן ננס:

אמר לחנוני תן לי בדינר פירות ונתן לו אמר לו תן לי את הדינר אם לו נתתיו לך ונתתו באונפלי ישבע בעל הבי שנתן לו את הדינר אמר לו תן לי את הפירות אמר לו נתתים לך והולכתן להוך ביתך ישבע חנוני רבי יהודה אומר כל שהפירות בידו ידו על העליונה אמר לשולחני תן לי

בדינר מעות זנתן לו אם לו תן לי את הדינר אמר לו נתתיו לך ונתתו באונפלי ישבע בעל הבית נתן לו את הדינר אמר לו תן לי את הפעות אמר לו נתתיו לך והשלכת לתוך כיסך ישבע שולחני ר יהודה אומר אין דרך שולחני ליתן איסר עד שישול דינרו:

מוכפלי מם כלי שנותנין בו הכספי והדינרים ומתרו ישבע בעל הבית שהיא שבועת התורה כמו שבארנו למעלה יתחייב זה כשהיו פירות נכורין ברשות הרבים וכל אחד משניהם טוען טענתו אבל כשהפירות ביד בעל הבית אינו מחייב אלא שבועת הסת על העקר היזוע המוציא מחברו עליו הרחיק ואמרו נ"כ ישבע התנוני בקיום שבועה בתורה למעלה יתחייב זה כשהיו פירות נכורין ברשות הרבים ובעל הבית אומר כזה הדינר שנתתי לך לקחתים והתנוני אומר לו זה הדינר דמי הפירות שנתת לך אבל אלו הפירות הניכורין לא מכרתי לך מעולם אלא אני הנחתים בכאן עד שתמכרם ואם היו הפירות בחנות הסיבור אינו מחייב כלום אלא שבועת הסת על העקר המוכר מחברו עליו הרחיק ואם אין שם רחיק הוסיפו ישבע שבועת הסת וזה אלא לאמרו כשלא הפירו שם אין המושל נספק לפי שנתביע הרחק נהוד לו שהוא מכר לו ונתביע קבוניי הולא המוכר הנה הולאתו במ"ב והיות הפירות עון לחנוני מחייב בעל הבית שישבע ויקבל הפירות והודה הלוקח במקח וכשיל התנוני המכר מחייב התנוני שישבע וישול וכבי יהודה חולק על הסלב הסניים ואמ בעל הבית הוא הטוען לבעל הבית נשבע אין הפירות לו ואין כיד התנוני והם לבעל הבית יותר קדושים וזהו פירוש מאמרו כל שהפירות בידו והאין בשולחני נם כן על הדרך שבארנו בתנוני והפירות בחותן הת אין בעלמן לכל חור חותם לעני שוכרו כסם והוא שיש לה על דעתנו בתנת קצת מזרם לרבי יהודה בשולחני כי אין דרכו להיות נותן מיסר על שנוטל את דינרו ולפיכך ישבע בעל הבית בשני הענינים ואילו השמיענו הדין בשולחני היינו חומרים שרבי יהודה לא היה חולק אלא בשולחני שאינו נותן המיסרים על שיקח הדינר מכל מוכר הפירות לחרינתו על המכר הזה נותן הפירות קונה שיקח הדמי ולפיכ מודה לחכמי שהתנוני נשבע והשמיענו שאין חולקי בשני הדינין ואין הלכה כרבי יהודה בשני המתמרות:

כשם שאמרו הפונברת בתובתה לא תפרע אלא בשבועה וער אחר מעידה שהי פרוע לא תפרע אלא בשבועה בנכסי משועבדי ומנפסי יתומים לא תפרע אלא בשבועה והנפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה שבועה שלא פקדנו אבא ולא אמר לנו אבא ושלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע יוחנן בן ברוקא אומר אפי נולד הבן לאחר מיתת האב הרי זה נשבע ונוטל אמר רשב"ג אם יש עדים שאמר האב בשעת מיתתו שטר זה אינו פרוע הוא נוטל שלא בשבועה:

הלו מדינין שבתוכה בכר מקדמנו ובמרנו התחת בפר תשיעי על הסבת בפוכות ומתרו נכתן בן היתומי ר"ל יתומים הנפרעין מן היתומי לא יפרעו אלא בשבועה זה שהתני מתרו יתומים שנפרעים שמהם לא נדע אם פרע לא כן זה החוב ולא נתבאר עליהם ממנו דבר מכל אם תאמר תמ למה הזכיר אלא שתהיה לעולם בזה החוב ולא לזה חותן יתפרע בנכסיהם חותן ממון בלי שבועה לפי שמעקרנו המומר לא לויתי כיוצא לא פרעתי דמי כי אין לחכמים הערים בשכיל דברו זה בכמת מכי היתומים שכלין לקבל החוב מכל אם תזכר הפך והוא שמת חותן שהיה חייב קודם לא יהפרע הממון הבוא לעולם מכל מכר מכל זכל שמאחר שאי אפשר לעולם בחוב הנים היתומים מין הנעבל חוב יכול לפרע ממנו אלא מאחר שישבע שבועת התורה ומתו שמוכר ובעל מאחר כן קור שישבע מין נכוי יכולי לישבע בשקומו לפי שאין אדם מורים שבועה לבניו ואם הן הדיינין ם מנעו הבני אלא פקדנו מכל כמו שאמרתם בשטרם ויתפרעו ממונם אם שעבד עשוי והלכה כדבון שמעין בן נמליאל וכדבון יוחנן בן זכאי: וחילו

ואלו נשבעין שלא בטענה השותפין והאריסין והאפטרופין והאשה הנושאת והנותנת בתוך הבית ובן הבית אמ׳ לו מה אתה טוענני רצוני שתשב׳ לי חייב חלקו השותפין והאריסין אין יכול להשביעו נתגלגל׳ לו שבועה ממקום אחר מגלגלין עליו את הכל והשביעית משפטת את השבועה׃

תמרו שלח בטענה ר׳ ל שלח בטענת ברית שלח בטענת שמת כי הוה לח לח הוכח מותו כמה שהיה כיניהם וכלכך שיפול לו הספק שהוכח מותו כשתי כספי או יותר אבל אם היה ספק הראוכח פחות משתי כספי אינו חייב שבועה וכבר כתבתי בשרש תמיני מניטין שאפטרופוס שמוכרו כ׳ הוא שחייב שבועה ושוי יודע כי כאן שיתגלגל בשבועת התורה כאן כן יתגלגל בשבועת הסת תמר בתמנת וזה לבר שאמה שמוע אף לו לבר משמעת ו׳ פיכך משמעת השבועה׃

פרק שמיני

ארבעה שומרין הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר שומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל נושא שכר והשוכר נשבעין על השבורה ועל השבוייה ועל המתה ומשלמין את האברה ואת הגניבה אמ׳ לשומר חנם היכן שורי אמר לו מת והוא שנשבר או נשברה או נגנב או אבד נשבר והוא שמת או נשבה או נגנב או אבד נשבה והוא שמת או נשבר או נגנב או אבד נגנב והוא שמת או נשבר או נשב׳ או אבד אבד והוא שמת או נשבר או נשב׳ או נגנב משביעך אני ואמ׳ אמן פטור היכן שורי אמר לו איני יודע מה אתה סח והו׳ שמת או נשב׳ או נגנב או אבד משביעך אני ואמ׳ אמן פטו׳ היכן שורי אמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן והערי׳ מעידין אותו שאבלו משלם את הקרן הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם היכן שורי אמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידין אותו שגנבו משלם תשלומי כפל הוד׳ מעצמו משלם קרן וחומש ואשם אמר לאחד בשוק היכן שורי שגנבת והוא אומר לא גנבתי והעדים מעידין אותו שגנבו משלם תשלומי כפל טבח ומכ׳ משלם תשלומי ארבעה וחמשה ראה עדים שממשמשין ובאין אמר גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי אינו משלם לא קרן אמר לשואל היכן שורי אמר לו מת והוא שנשבר או נשבה או נגנב או אבד נשבר והוא שמת או נשבה או נגנב או אבד נגנב והוא שמת או נשבר או נשב׳ או אבד אבד והו׳ שמת או נשבר או נשב׳ או נגנב משביעך אני ואמ׳ אמן פטור היכן שורי אמר לו איני יודע מה אתה סח והו׳ שמת או נשב׳ או נגנב או אבד משביעך אני ואמ׳ אמן פטו׳ היכן שורי אמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן והערי׳ מעידין אותו שאבלו משלם את הקרן הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם היכן שורי אמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידין אותו שגנבו משלם תשלומי כפל הוד׳ מעצמו משלם קרן וחומש ואשם אמר לאחד בשוק היכן שורי שגנבת והוא אומר לא גנבתי והעדים מעידין אותו שגנבו משלם תשלומי כפל טבח ומכ׳ משלם תשלומי ארבעה וחמשה ראה עדים שממשמשין ובאין אמר גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי אינו משלם לא קרן אמר לשואל היכן שורי אמר לו מת והוא שנשבר או נשבה או נגנב או אבד נשבר והוא שמת או נשבה או נגנב או אבד נגנב והוא שמת או נשבר או נשב׳ או אבד אבד והו׳ שמת או נשבר או נשב׳ או נגנב משביעך אני ואמ׳ אמן פטור היכן שורי אמר לו איני יודע מה אתה סח והו׳ שמת או נשב׳ או נגנב או אבד משביעך אני ואמר אמן חייב אבד או נגנב והו׳ שמת או נשבר או נשבה משביעך אני ואמר אמן פטור זה הכלל כל המשנ׳ מחובה לחובה ומפטור לפטור ומפטור לחובה פטור מחובה לפטור חייב זה הכלל כל הנשבע להקל על עצמו חייב להחמיר על עצמו פטור׃

דיני הארבעה שומרין נ׳ לפי שדין נותן שכר והשוכר אחר והדינין הוכרים כאן הוא לשון התורה ויוקש על ידם כן כתוב שכר והשוכר כשבעין על החומש ואינם חייבים לשלם כי שבורה ותמה תוקם הוא והשואל חייב כחומש שלא מת מתה בשעת מלאכה כמו שנתבאר בפרק שביעי מן בבא מציעא ושבועת השומרין הוא שנזכרה התורה ואף על פי שהשואל משלם את הכל ישבע קיל לכן שנזכ׳ התורה שמותו הלכך נאחד שים לומר שמא עיניו נתן בה ועל הדרך שנתבארו בפרק שבועת הדיינין ומי מזו השכתה׃ זה מבואר לפי שכפר בלבד שמילו הודה בו לא יתחייב לשלם ממון לפי שהשבועה היא שהוא חייב בחייו ענין שתהיה מוה ועל זה תקים כל הלכה ואולת׳ כי מי שנשבע על דבר שקר שמילו מאמר בו מחמת לא יתחייב לשל׳ ממון הוא פטור וזה על פי שנשבע שלא כהוגן כיון שלא הועיל לו שקרו וכל מי שנשבע על דבר שמילו היה מודה בחמתת הדבר היה חייב לשלם הממון הוא חייב על שכפר החמת עד שיפטר עצמו מן הממון וכמו כן הדיין חין רשוי להשביע סוס לדם על כפירתו בדבר שמילו הודה לא יתחייב לשלם׃ שומר חנם שנשבע ולו בפקדון ונשבע הוא חייב קרן וחומש ואשם שהילם מלין מכל מה העידו עליו בזה והוא כופר חינו חייב חומש ולא אשם וכמו כן כשטען בגניבה והיה הוא עצמו שנשבע יתחייב תשלומי כפל כמו שנתבאר אם לא ימצא הגנב ובו׳ כלומר אם ימצא שהוא הגנב ישלם שנים אם יש עדים ואם הודה אין משלם קרן וחומש ואשם וכבר קדם פי׳ הלכה ועקרין בפרק תשיעי מכ׳ק׃ כבר כתבנו פעמים הרבה שתשלומי כפל ותשלומי ארבע׳ וחמש הוא קנס ומן העקרים שהתורה נקנס פטור וכפ׳ לומרו שאין משלם קנס על פי עצמו זה גם כן מבואר לפי שלא פשר עצמו שנשבע זו מכלום מכל מי׳ הוא לשלם על כל פנים ולפיכך הוא פטור על השבועה׃ כל זה מבואר לפי שמילו הודה היה חייב לשלם׃ כל זה מבואר וכבר הקדמנו עקרו וכל מה שלמד בזה הפרק חייב ופטור ר׳ ל פייב מסו׳ שבועת הפקדון שחייב על מה שהיקש בה קרן וחומש ואשם כמו שקר כאורו ופטור משבועת הפקדון מכל הוא חייב משום שבועת בטוי לפי שנשבע לשקר וכבר התבאר שבועת בטוי חייבין על אזנותה מלקות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד׃

הדרן עלך ארבעה שומרין וסליקא לה ממסכת שבועות

על ידי הפועל במלאכת הקודש באמונה האציר ישראל בן לא״א כהר״ר משה שלי״ט ׃

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0139
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0140
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0141
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0142
DFG

R30 - (Ic - 4406 (5)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0143
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779441907/phys_0144
DFG

ט: לשון תוספת כיוסיף החלבים פס נ׳ מיני חיות כלכך והוסיף שור וכבש ועז והוא חלב בהמה טהורה לאכול הוסיף חיה ועוף טהורים ויקנו ודשון ועזים ורחלים חלבי כלם כלם מותרין לנו באכילה חלב בהמה טמאה וחיה טמאה אין חלוק בין חלבם ובשרם לא לענין אכילה ולא לענין טומאה הוא שאמרו יתעלה ב״ה טמאים הם נלא חלק בם חלוק ובכר ביארנו כי בהמה טמאה טומאה חמורה מזו שיחתה ולא מיתתה והשחיטה לוקה מועלת ומבלת מן הטומאה אלא בחיות המותרין לאכילה כלבד ולשון התורה בסיות חלב בהמה טהורה טיור ר״ל שלא יטעה כאן שתטמא שבלשון ועיב טמוא חלב נבלה הוא אמרו יתעלה שלא נבלה ולכל כ״ל דף טריפה יצטרף לכל המלוכה ואכול לא דף פ תאכלוהו לפי שאמר לכל מלאכה יכול מלאכת הקדש כמו שזכרנו בס׳ פרי וארץ ספק כי החלב אשר אמר נו בטהורה עם סיותו חלב נבלה הינו חלב בהמה טמאה אמרו חלב נבלה וחלב טריפה יאמרו יבלת בהמה טמאה שאין לה טריפה לפי שטריפתה ומיתתה שוה כמו שביארנו והינו נס כן חלבי חיה טהורה כיון שאמר ואכול לא תאכלוהו למד חלב מיה טהורה שמותר באכילה וכתב לך מן העקרים הללו כי חלב כל שבלה כמו בהמה טהורה חלב נבלת בהמה טמאה שאסור באכילה ואין יטמא אלא בשעת אכילה ועל כן צריך הכאר כי כל אים שהינו מטמא אכילה אלא בשעת אכילה כמו שביארנו בטומאת אוכלין שאין טומאתם אלא בשעת אכילה ולא בשעת נגיעה ולא בשעת משא ולא בשעת נשיאה ולא בשעת הזיה ולא בשעת זריקה ולא בשעת קבלה ולא בשעת הולכה ולא בשעת מתן ולא בשעת מליקה ולא בשעת פשיטה ולא בשעת נתוח ולא בשעת הקטרה ולא בשעת הכאה ולא בשעת שחיטה ולא בשעת שחיטה ולא בשעת שחיט